

PRAWO WYBORCZE

SAMORZĄDOWE PRAWO WYBORCZE

Zbiór

aktów prawnych oraz wyjaśnień i opinii

Państwowej Komisji Wyborczej

(Stan na dzień 1 marca 2003 r.)

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

Seria wydawnicza Krajowego Biura Wyborczego
PRAWO WYBORCZE

Opracowała i przygotowała do druku: Beata Tokaj
główny specjalista
w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja: Kazimierz Wojciech Czaplicki
Kierownik Krajowego Biura Wyborczego

© by Krajowe Biuro Wyborcze, Warszawa 2003

ISBN 83-911109-8-2

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10
tel. 625 06 17, 695 26 33; fax 629 39 59

Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Prawie wyborczym” przez środki masowego przekazu, Krajowe Biuro Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	STR.
A. USTAWY	
1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	10
2. Ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw	12
3. Ustawa z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta	73
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym	113
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa	117
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym	121
7. Ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy	125
B. UCHWAŁY PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ	
1. Uchwała z dnia z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej	134
2. Uchwała z dnia z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych	143
3. Uchwała z dnia 26 lipca 2002 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych	156
4. Uchwała z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie wzoru pieczęci komisarzy wyborczych	158
5. Uchwała z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie regulaminów terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw	160
6. Uchwała z dnia 17 czerwca 2002 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień dotyczących podziału gmin, powiatów i województw na okręgi wyborcze	169

7. Uchwała z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie 173
8. Uchwała z dnia 2 września 2002 r. w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. 189
9. Uchwała z dnia 14 października 2002 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. 204
10. Uchwała z dnia 2 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 206
11. Uchwała z dnia 9 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzoru potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji i wzoru protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wzoru potwierdzenia zgłoszenia i wzoru protokołu rejestracji kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz zaświadczenia dla męża zaufania i dla zastępcy pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego 241
12. Uchwała z dnia 9 września 2002 r. w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczących wykonywania zadań do dnia głosowania w wyborach do rad gmin,

- rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach bezpośrednich wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzanych na dzień 27 października 2002 r. 255
13. Uchwała z dnia 16 września 2002 r. w sprawie wzorów pieczęci terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych 271
14. Uchwała z dnia 16 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze radnego i o wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 272
15. Uchwała z dnia 16 września 2002 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzanych na dzień 27 października 2002 r. 306
16. Uchwała z dnia 7 października 2002 r. w sprawie sprostowania omyłek w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzanych na dzień 27 października 2002 r. 330
17. Uchwała z dnia 23 września 2002 r. w sprawie wzorów kart do głosowania, w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików

- województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie
oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 331
18. Uchwała z dnia 30 września 2002 r. zmieniająca uchwałę
w sprawie wzorów kart do głosowania, w wyborach do rad gmin,
rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy
i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów
i prezydentów miast 344
19. Uchwała z dnia 30 września 2002 r. w sprawie wytycznych dla
terytorialnych komisji wyborczych dotyczących sposobu ustalania
wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad
powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy
i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wyników głosowania
i wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. 345
20. Uchwała z dnia 7 października 2002 r. w sprawie ustalenia
informacji o sposobie głosowania w wyborach do rad gmin,
rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy
i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów
i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. 363
21. Uchwała z dnia 7 października 2002 r. w sprawie wytycznych
dotyczących druku i przechowywania kart do głosowania
w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw,
Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m. st. Warszawie
oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. 374
22. Uchwała z dnia 21 października 2002 r. w sprawie wytycznych
dla komisarzy wyborczych dotyczących sprawdzenia prawidłowości
ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin,
rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy
i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów

- i prezydentów miast zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.
i ogłaszania wyników tych wyborów na obszarze województwa 383
23. Uchwała z dnia 21 października 2002 r. w sprawie wytycznych dla gminnych i miejskich komisji wyborczych o sposobie postępowania, jeżeli w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta w ponownym głosowaniu może uczestniczyć tylko jeden kandydat lub gdy na skutek zmian na liście kandydatów warunkiem przeprowadzenia głosowania jest wydrukowanie nowych kart do głosowania 393
24. Uchwała z dnia 6 stycznia 2003 r. w sprawie ustalenia wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych stosowanych w wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych, wyborach nowych rad i w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz o zmianie uchwały w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie 397
25. Uchwała z dnia 13 stycznia 2003 r. w sprawie wytycznych dla komisarzy wyborczych i terytorialnych komisji wyborczych, dotyczących przygotowania i przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wójtów (burmistrzów i prezydentów miast) w toku kadencji w latach 2002 – 2006 414

C. INNE AKTY PRAWNE

1. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2002 r. w sprawie zarządzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 437
2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wykazu osób popierających listę kandydatów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw 440

3. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w wyborach przedterminowych 442
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 2002 r. w sprawie wzoru spisu wyborców dla wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz sposobu jego sporządzania, aktualizacji i udostępniania 444
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 sierpnia 2002 r. w sprawie diet, zwrotu kosztów podróży i zryczałtowanych diet przysługujących członkom komisji wyborczych oraz osobom wchodzącym w skład inspekcji Państwowej Komisji Wyborczej i inspekcji komisarzy wyborczych, powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw 451
6. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie zasad rachunkowości komitetów wyborczych 454
7. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie sprawozdań finansowych o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw 458
8. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze związane z wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast 472
9. Rozporządzenie Krajowej Rady radiofonii i Telewizji z dnia 26 września 2002 r. w sprawie trybu postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz sposobu upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych przed wyborami do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw 487

10. Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 26 września 2002 r. w sprawie trybu postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz sposobu upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych w wyborach na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast	508
11. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego	530

D. WYJAŚNIENIA I OPINIE PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

* Czynne i bierne prawo wyborcze	535
* Rejestr i spis wyborców	535
* Komisje wyborcze	538
* Okręgi wyborcze. Liczba wybieranych radnych	541
* Obwody głosowania	550
* Zgłaszanie list kandydatów na radnych oraz kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast	551
<i>Zgłaszanie list kandydatów na radnych</i>	551
<i>Zgłaszanie kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast</i>	554
<i>Koalicje wyborcze</i>	557
<i>Komitety wyborcze</i>	559
<i>Nazwa i skrót nazwy komitetu wyborczego</i>	561
* Pełnomocnicy list kandydatów. Mężowie zaufania	564
* Kampania wyborcza	567
* Karty do głosowania. Głosowanie	571
* Finansowanie kampanii wyborczej	572
* Sprawozdania finansowe komitetów wyborczych	580
Opinie Państwowej Komisji Wyborczej	585
* Zakaz łączenia mandatu. Wygaśnięcie mandatu	585
* Zwołanie pierwszej sesji	589
* Urlop bezpłatny	590
* Obsadzenie wygasłego mandatu	590

**KONSTYTUCJA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 2 kwietnia 1997 r.

(Dziennik Ustaw Nr 78, poz. 483

prostowanie Dziennik Ustaw z 2001 r. Nr 28, poz. 319)

(wyciąg)

Art. 1.

Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli.

Art. 2.

Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 3.

Rzeczpospolita Polska jest państwem jednolitym.

Art. 4.

1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.
2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.

[...]

Art. 15.

1. Ustrój terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej.
2. Zasadniczy podział terytorialny państwa uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze lub kulturowe i zapewniający jednostkom terytorialnym zdolność wykonywania zadań publicznych określa ustawa.

Art. 16.

1. Ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową.
2. Samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd wykonuje w imieniu i na własną odpowiedzialność.

[...]

Art. 62.

1. Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.
2. Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych.

[...]

Art. 164.

1. Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina.
2. Inne jednostki samorządu regionalnego albo lokalnego i regionalnego określa ustawa.
3. Gmina wykonuje wszystkie zadania samorządu terytorialnego nie zastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego.

[...]

Art. 169.

1. Jednostki samorządu terytorialnego wykonują swoje zadania za pośrednictwem organów stanowiących i wykonawczych.
2. Wybory do organów stanowiących są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym. Zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów określa ustawa.
3. Zasady i tryb wyborów oraz odwoływania organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego określa ustawa.
4. Ustrój wewnętrzny jednostek samorządu terytorialnego określają, w granicach ustaw, ich organy stanowiące.

[...]

USTAWA

z dnia 16 lipca 1998 r.

Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

(tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2003 r. Nr 159, poz. 1547)

Dział I

Przepisy wspólne

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb przeprowadzania wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, zgłaszania kandydatów oraz warunki ważności tych wyborów.

Art. 2. 1. Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

2. W wyborach do każdego z organów, o których mowa w ust. 1, głosować można tylko osobiście i tylko jeden raz.

Art. 3. 1. W rozumieniu niniejszej ustawy organami stanowiącymi jednostek samorządu terytorialnego są rady gmin, rady powiatów i sejmiki województw.

2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o radzie gminy, należy przez to rozumieć także radę miasta na prawach powiatu.

3. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o radzie, należy przez to rozumieć także sejmik województwa.

Art. 4. Przepisy niniejszego działu stosuje się do wyborów odpowiednich rad, jeżeli przepisy szczególne ustawy nie stanowią inaczej.

Rozdział 2

Prawa wyborcze

Art. 5. Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) do danej rady ma każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 18 lat i stale zamieszkuje na obszarze działania tej rady.

projekty ustaw

Art. 6. Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądowym;
- 2) pozbawione praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu;
- 3) ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądowym.

Art. 7. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) przysługuje osobie mającej prawo wybierania do danej rady.

Art. 8. 1. Można kandydować tylko do jednego z organów wymienionych w art. 3 ust. 1.

2. Przepis ust. 1 stosuje się w przypadku uzupełniania składu rady lub wyboru danej rady przed upływem kadencji rad.

3. Można być radnym tylko jednej z rad, o których mowa w art. 3.

Art. 9. Przy ustalaniu faktu stałego zamieszkania dla potrzeb niniejszej ustawy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Rozdział 3

Organy wyborcze

Art. 10. 1. Państwowa Komisja Wyborcza powołana na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188) oraz komisarze wyborczy organizują wybory i sprawują nadzór nad ich przeprowadzeniem zgodnie z przepisami prawa.

2. Wybory przeprowadzają:

- 1) terytorialne (wojewódzkie, powiatowe i gminne) komisje wyborcze;
- 2) obwodowe komisje wyborcze.

Art. 11. 1. Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego;
- 2) powoływanie i odwoływanie komisarzy wyborczych;
- 3) rozpatrywanie skarg na działalność komisarzy wyborczych;
- 4) ustalanie wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, a także wzorów pieczęci organów wyborczych niższego stopnia;
- 5) sprawowanie nadzoru nad sporządzaniem spisów wyborców;
- 6) podawanie do publicznej wiadomości zbiorczych wyników wyborów do rad;
- 7) wykonywanie innych zadań określonych w ustawach.

2. Wykonując zadania, o których mowa w ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza wydaje wytyczne wiążące komisarzy wyborczych oraz terytorialne i obwodowe komisje wyborcze, a także wyjaśnienia dla organów samorządu terytorialnego oraz podległych im jednostek wykonujących zadania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów.

3. Państwowa Komisja Wyborcza uchyla postanowienia komisarza wyborczego podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodne z jej wytycznymi i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia.

4. Państwowa Komisja Wyborcza podejmuje uchwały w zakresie swoich ustawowych uprawnień.

5. Państwowa Komisja Wyborcza może na czas przeprowadzenia wyborów utworzyć swoją inspekcję i określić jej zadania. Do osób powołanych w skład inspekcji stosuje się odpowiednio przepisy art. 20 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i 4 oraz art. 21 ust. 2.

Art. 12. 1. Do zadań komisarza wyborczego należy:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego przez terytorialne i obwodowe komisje wyborcze;
- 2) zapewnianie we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego organizacji wyborów do rad na obszarze województwa;
- 3) powoływanie terytorialnych komisji wyborczych oraz rozwiązywanie terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań;
- 4) rozpatrywanie skarg na działalność terytorialnych komisji wyborczych;
- 5) kontrolowanie, w zakresie ustalonym przez Państwową Komisję Wyborczą, prawidłowości sporządzania spisów wyborców;
- 6) podawanie do publicznej wiadomości informacji o składach terytorialnych komisji wyborczych powołanych na obszarze województwa;
- 7) udzielanie, w miarę potrzeby, terytorialnym i obwodowym komisjom wyborczym wyjaśnień;
- 8) ustalanie zbiorczych wyników wyborów do rad przeprowadzonych na obszarze województwa i ogłaszanie ich w trybie określonym w niniejszej ustawie;
- 9) przedkładanie sprawozdania z przebiegu wyborów na obszarze województwa, wraz z ich wynikami, Państwowej Komisji Wyborczej;
- 10) (skreślony);
- 11) wykonywanie innych czynności przewidzianych w ustawach lub zleconych przez Państwową Komisję Wyborczą.

2. Komisarz wyborczy uchyla uchwały terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodne z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej i przekazuje sprawę właściwej komisji do ponownego rozpatrzenia.

3. Komisarz wyborczy może na czas przeprowadzenia wyborów utworzyć swoją inspekcję i określić jej zadania. Przepisy dotyczące osób powołanych do inspekcji Państwowej Komisji Wyborczej, o których mowa w art. 11 ust. 5, mają zastosowanie do inspekcji powołanej przez komisarza wyborczego.

4. Komisarz wyborczy wydaje postanowienia w zakresie swoich ustawowych uprawnień.

5. (skreślony).

6. (skreślony).

Art. 13. Do zadań terytorialnej komisji wyborczej należy:

- 1) rejestrowanie kandydatów na radnych;
- 2) zarządzanie druku obwieszczeń wyborczych i podanie ich do publicznej wiadomości w trybie określonym w ustawie;
- 3) zarządzanie druku kart do głosowania i ich dostarczania obwodowym komisjom wyborczym;
- 4) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych;
- 5) ustalenie wyników głosowania i wyników wyborów do rady i ogłoszenie ich w trybie określonym niniejszą ustawą;
- 6) przesłanie wyników głosowania i wyników wyborów komisarzowi wyborczemu;

7) wykonywanie innych czynności określonych w ustawie lub zleconych przez komisarza wyborczego.

Art. 14. Do zadań obwodowej komisji wyborczej należy:

- 1) przeprowadzenie głosowania w obwodzie;
- 2) czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania;
- 3) ustalenie wyników głosowania w obwodzie i podanie ich do publicznej wiadomości;
- 4) przesłanie wyników głosowania do właściwej terytorialnej komisji wyborczej.

Art. 15. 1. Komisarz wyborczy jest pełnomocnikiem Państwowej Komisji Wyborczej wyznaczonym na obszar stanowiący część jednego województwa.

1a. Państwowa Komisja Wyborcza określa właściwość terytorialną komisarzy wyborczych oraz właściwość rzeczową w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojevodzkim, z uwzględnieniem zadań związanych z wyborami do sejmiku województwa oraz zadań, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 8 i 9.

2. Komisarzy wyborczych powołuje w każdym województwie w liczbie od 2 do 6 spośród sędziów, na okres 5 lat, Państwowa Komisja Wyborcza na wniosek ministra właściwego do spraw sprawiedliwości. Ta sama osoba może być ponownie powołana na stanowisko komisarza tylko raz.

2a. Komisarzem wyborczym może być także sędzia w stanie spoczynku, nie dłużej jednak niż do ukończenia 70 lat.

3. Komisarz wyborczy pełni swoją funkcję niezależnie od sprawowania urzędu sędziego właściwego sądu.

4. Funkcja komisarza wyborczego wygasa wskutek śmierci, ustania stosunku służbowego sędziego, ukończenia 70 lat przez komisarza będącego sędzią w stanie spoczynku lub odwołania. Państwowa Komisja Wyborcza odwołuje komisarza wyborczego przed upływem okresu, na jaki został powołany, z powodu zrzeczenia się funkcji lub na wniosek prezesa właściwego sądu albo na wniosek ministra właściwego do spraw sprawiedliwości.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, powołanie komisarza wyborczego następuje w trybie i na zasadach przewidzianych w ust. 2.

6. W razie czasowej niemożności pełnienia funkcji przez komisarza wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza może powierzyć pełnienie tej funkcji na ten okres innemu komisarzowi wyborczemu lub innej osobie zapewniającej rzetelne wykonanie czynności wyborczych.

Art. 16. (skreślony).

Art. 17. 1. Terytorialne komisje wyborcze powołuje, najpóźniej w 45 dniu przed dniem wyborów, komisarz wyborczy spośród wyborców zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. W skład komisji wchodzi od 7 do 9 osób.

3. W skład komisji wyborczej wojewódzkiej, powiatowej oraz komisji wyborczej w mieście na prawach powiatu wchodzi z urzędu, jako przewodniczący, sędzia wskazany przez prezesa sądu okręgowego.

4. Pierwsze posiedzenie wojewódzkiej komisji wyborczej organizuje komisarz wyborczy.

5. Pierwsze posiedzenia powiatowych i gminnych komisji wyborczych organizuje, z upoważnienia komisarza wyborczego, odpowiednio starosta i wójt (burmistrz, prezydent miasta).

6. Komisja na pierwszym posiedzeniu wybiera, z zastrzeżeniem ust. 3, ze swojego składu przewodniczącego i jego zastępcę.

7. Skład komisji podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

8. Zmiany i uzupełnienia w składzie komisji następują w trybie przepisów o jej powołaniu.

Art. 18. 1. Obwodową komisję wyborczą powołuje, najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów, wójt (burmistrz, prezydent miasta) spośród wyborców zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W skład komisji wchodzi od 5 do 9 osób, w tym z urzędu, jako członek, osoba wskazana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych.

3. Pierwsze posiedzenie komisji organizuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

4. Komisja na pierwszym posiedzeniu wybiera ze swojego składu przewodniczącego i jego zastępcę.

5. Skład komisji podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

6. Zmiany i uzupełnienia w składzie komisji następują w trybie przepisów o jej powołaniu.

Art. 19. 1. W skład komisji wyborczych, o których mowa w art. 10 ust. 2, mogą wchodzić tylko wyborcy stale zamieszkali na obszarze działania danej rady. Można być członkiem tylko jednej komisji wyborczej.

2. W skład każdej z komisji wyborczych wchodzi po jednym przedstawicielu zgłoszonym przez pełnomocnika każdego komitetu wyborczego, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. W przypadku zgłoszenia przez pełnomocników komitetów wyborczych do składu terytorialnej lub obwodowej komisji wyborczej liczby kandydatów przekraczającej dopuszczalny skład komisji, o składzie komisji decyduje publiczne losowanie przeprowadzone przez organ właściwy do jej powołania.

4. Jeżeli liczba kandydatów zgłoszonych w trybie, o którym mowa w ust. 2 i 3, jest mniejsza od dopuszczalnego minimalnego składu liczbowego komisji, uzupełnienia jej składu dokonuje organ właściwy do powołania komisji ze zgłoszonych, przez pełnomocników komitetów wyborczych, kandydatów w ciągu 3 dni po upływie terminu określonego odpowiednio w art. 17 ust. 1 i w art. 18 ust. 1.

5. Sposób zgłaszania kandydatów, wzór zgłoszenia oraz zasady powoływania komisji wyborczych, w tym tryb przeprowadzenia losowania, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

6. Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych tracą członkostwo w komisji z dniem podpisania zgody na kandydowanie na radnego. Z tym dniem tracą również członkostwo w komisjach osoby będące w stosunku do osób, które wyraziły zgodę na kandydowanie: zstępnymi, wstępnymi, małżonkami, rodzeństwem, małżonkami zstępnymi lub przysposobionymi.

7. Członkowie komisji nie mogą pełnić funkcji pełnomocników komitetów wyborczych ani też mężów zaufania, o których mowa w art. 43 ust. 2.

8. Członkowie komisji nie mogą prowadzić agitacji na rzecz kandydatów na radnych.

Art. 20. 1. Członkom komisji wyborczych przysługują:

1) diety i zwrot kosztów podróży,
2) zryczałtowane diety za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania i wyników wyborów
na zasadach i w wysokości określonych przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej.

2. W związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, członkom komisji przysługuje na okres do 5 dni zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz uprawnień ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Przewodniczący wojewódzkich i powiatowych komisji wyborczych wykonują swoje zadania na zasadach takich jak sędzia sądu powszechnego delegowany do pracy w innym sądzie.

4. Wynagrodzenie komisarzy wyborczych ustala minister właściwy do spraw administracji publicznej w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu członka Państwowej Komisji Wyborczej, określonej odrębnymi przepisami.

Art. 21. 1. Osoby wchodzące w skład komisji wyborczych, o których mowa w art. 10 ust. 2, korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych i ponoszą odpowiedzialność jak funkcjonariusze publiczni.

2. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczych, które uległy wypadkowi w czasie wykonywania zadań tych komisji albo w drodze do miejsca lub z miejsca ich wykonywania, przysługuje odszkodowanie w wysokości i na zasadach określonych dla pracowników w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Odszkodowanie wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a postępowanie powypadkowe prowadzi komisarz wyborczy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do komisarzy wyborczych.

Art. 22. 1. Państwowa Komisja Wyborcza ustala w regulaminie sposób wykonania swoich zadań wynikających z niniejszej ustawy oraz określa tryb pracy komisarzy wyborczych, w tym sposób sprawowania przez nich nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego.

2. Państwowa Komisja Wyborcza ustala regulaminy terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych, określając w nich w szczególności tryb pracy komisji oraz sposób wykonania zadań.

3. Państwowa Komisja Wyborcza może określić warunki oraz sposób wykorzystania techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze i komisarzy wyborczych.

Art. 23. 1. Obsługę Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze, utworzone na podstawie przepisów ustawy - Ordy-

nacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Obsługę administracyjną właściwej terytorialnej komisji wyborczej oraz wykonanie zadań wyborczych odpowiednio na obszarze województwa, powiatu i gminy zapewnia marszałek województwa, starosta i wójt (burmistrz, prezydent miasta), jako zadanie zlecone. W tym celu marszałek województwa, starosta i wójt (burmistrz, prezydent miasta) może ustanowić pełnomocnika do spraw wyborów - urzędnika wyborczego. Zasady współdziałania urzędnika wyborczego z Krajowym Biurem Wyborczym określa porozumienie zawarte odpowiednio pomiędzy marszałkiem, starostą i wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a Kierownikiem Krajowego Biura Wyborczego lub upoważnioną przez niego osobą.

3. Obsługę administracyjną i warunki techniczno-materialne pracy obwodowych komisji wyborczych zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta), jako zadanie zlecone gminie.

Art. 24. 1. Jednostki organizacyjne sprawujące trwałe zarząd nieruchomości państwowych i komunalnych są obowiązane udostępnić pomieszczenia wskazane przez marszałka województwa, starostę i wójta (burmistrza, prezydenta miasta) z przeznaczeniem na siedziby odpowiednio terytorialnej komisji wyborczej oraz obwodowych komisji wyborczych (lokale wyborcze).

2. Pomieszczenia, o których mowa w ust. 1, są udostępniane bezpłatnie.

3. Siedziby komisji wyborczych można również umieszczać w pomieszczeniach innych podmiotów niż wymienione w ust. 1, po uprzednim porozumieniu z zarządzającymi tymi pomieszczeniami.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do pomieszczeń niezbędnych dla wykonywania przez komisarza wyborczego zadań związanych z wyborami.

Rozdział 4

Zarządzanie wyborów

Art. 25. 1. Wybory do rad zarządza się nie później niż na 30 dni przed upływem kadencji rad. Datę wyborów wyznacza się na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 60 dni po upływie kadencji rad.

2. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, wyznacza, w drodze rozporządzenia, datę wyborów zgodnie z ust. 1 oraz określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów.

Art. 26. 1. W razie konieczności przeprowadzenia wyborów danej rady przed upływem kadencji z przyczyn określonych w ustawach, wybory zarządza się i przeprowadza w ciągu 60 dni od wystąpienia tej przyczyny. Przepisy art. 25 stosuje się odpowiednio, z tym że w kalendarzu wyborczym terminy wykonania czynności wyborczych mogą być krótsze od przewidzianych w ustawie.

2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie wyborów, o których mowa w ust. 1, wojewoda podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, na obszarze działania rady, do której wybory mają być przeprowadzone.

Rozdział 5

Ustalenie liczby radnych

Art. 27. 1. Liczbę radnych wybieranych do rad ustala, odrębnie dla każdej rady, wojewoda, po porozumieniu z komisarzem wyborczym, odpowiednio do zasad określonych w niniejszej ustawie oraz ustawach odrębnych.

2. Ustalenie liczby radnych dla każdej rady następuje na podstawie liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze działania danej rady, według stanu ewidencji ludności na koniec roku poprzedzającego rok, w którym wybory mają być przeprowadzone.

Art. 28. Zarządzenie wojewody ustalające liczbę radnych wybieranych do rad ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym i podaje do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, w każdej gminie najpóźniej na 4 miesiące przed upływem kadencji. Po jednym egzemplarzu zarządzenia przekazuje się niezwłocznie każdej właściwej radzie i komisarzowi wyborczemu oraz przesyła do Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 29. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 26, wojewoda, po porozumieniu z komisarzem wyborczym, ustala liczbę radnych wybieranych do danej rady na podstawie liczby mieszkańców według stanu w ewidencji ludności na koniec miesiąca poprzedzającego zarządzenie o wyborach.

2. Liczbę radnych wybieranych do danej rady podaje się w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 26 ust. 2.

3. (skreślony).

Rozdział 6

Obwody głosowania

Art. 30. 1. Głosowanie w wyborach do rad przeprowadza się w stałych i odrębnych obwodach głosowania utworzonych na obszarze gminy.

2. Podziału gminy na obwody głosowania dokonuje rada gminy, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), według następujących zasad:

- 1) stały obwód głosowania powinien obejmować od 500 do 3.000 mieszkańców; w przypadkach uzasadnionych miejscowymi warunkami obwód może obejmować mniejszą liczbę mieszkańców;
- 2) można utworzyć odrębny obwód głosowania w szpitalu, zakładzie pomocy społecznej, zakładzie karnym i areszcie śledczym oraz w oddziale zewnętrznym takiego zakładu i aresztu, jeżeli w dniu wyborów będzie przebywać w nim co najmniej 15 wyborców objętych rejestrem wyborców w gminie, na terenie której położona jest wymieniona jednostka.

3. Uchwałę rady gminy o utworzeniu obwodów głosowania ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje do publicznej wiadomości w sposób zwy-

czajowo przyjęty. Po jednym egzemplarzu uchwały przekazuje się niezwłocznie wojewodzie i komisarzowi wyborczemu.

4. Na ustalenia rady gminy, o których mowa w ust. 2, wyborcom w liczbie co najmniej 15 przysługuje prawo wniesienia skargi do komisarza wyborczego, w terminie 5 dni od daty podania ich do publicznej wiadomości. Komisarz wyborczy rozpoznaje sprawę w ciągu 5 dni i wydaje postanowienie; na postanowienie nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art. 31. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) przedkłada radzie gminy wnioski w sprawie zmian w podziale na obwody głosowania, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian granic gminy, zmiany liczby mieszkańców w gminie lub w obwodzie głosowania, zmiany liczby radnych w radzie gminy lub zmian w podziale gminy na okręgi wyborcze.

2. Wnioski, o których mowa w ust. 1, przedkłada się nie później niż na 3 miesiące przed upływem kadencji rady gminy. Rada gminy dokonuje zmian w podziale na obwody głosowania najpóźniej w ciągu miesiąca od przedłożenia wniosku.

3. Do zmian w podziale na obwody głosowania przepisy art. 30 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 32. Informację o numerach i granicach obwodów głosowania oraz wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych dla danych wyborów podaje wójt (burmistrz, prezydent miasta), w formie obwieszczenia, do wiadomości wyborców najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów. Po jednym egzemplarzu obwieszczenia przekazuje się niezwłocznie terytorialnej komisji wyborczej oraz komisarzowi wyborczemu.

Rozdział 7

Spis wyborców

Art. 33. 1. Osoby, którym przysługuje prawo wybierania, wpisuje się do spisu wyborców.

2. Wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu.

Art. 34. 1. Spis wyborców służy dla wyborów do rad, do których wybory zostały zarządzone.

2. Spis sporządza się w urzędzie gminy, najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów, na podstawie stałego rejestru wyborców w gminie, prowadzonego na zasadach określonych w przepisach ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Spis sporządza się w 2 egzemplarzach, oddzielnie dla każdego obwodu głosowania, według miejsca zamieszkania wyborców.

4. W spisie umieszcza się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania wyborcy.

Art. 35. 1. Spis wyborców jest udostępniany do wglądu w urzędzie gminy.

2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) powiadamia wyborców, w sposób zwyczajowo przyjęty, o sporządzeniu spisu wyborców oraz o miejscu i czasie jego udostępniania.

Art. 36. 1. Na nieprawidłowości w spisie wyborców mogą być wnoszone reklamacje.

2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) obowiązany jest rozpatrzyć reklamację w terminie 3 dni od daty jej wniesienia i wydać decyzję w sprawie.

3. Decyzję, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wnoszącemu reklamację, a gdy dotyczy ona innych osób - również tym osobom.

Art. 37. 1. Na decyzję nieuwzględniającą reklamacji lub powodującą skreślenie ze spisu wyborców wnoszący reklamację bądź osoba skreślona ze spisu może wnieść, w terminie 3 dni od daty doręczenia decyzji, skargę za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do właściwego sądu rejonowego. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) przesyła niezwłocznie sądowi skargę wraz z decyzją i aktami sprawy. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może też niezwłocznie zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli uzna skargę w całości za słuszną.

2. Prawo skargi do właściwego sądu rejonowego przysługuje wyborcy również w przypadku niewydania decyzji przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na reklamację, o której mowa w art. 36, w terminie 7 dni od daty wniesienia reklamacji.

3. Sąd rozpoznaje skargę w postępowaniu nieprocesowym, w składzie jednego sędziego, w terminie 3 dni od daty jej wniesienia. Odpis postanowienia sądu doręcza się osobie, która wniosła skargę, oraz wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), którego decyzja została zaskarżona. Na postanowienie sądu nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art. 38. Spis wyborców przekazuje się w przeddzień wyborów przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej.

Art. 39. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania spisów wyborców, w tym spisów wyborców w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, w których utworzono obwody głosowania, ustalając wzór spisu, metody jego aktualizacji oraz sposób udostępniania spisu wyborców.

Rozdział 8

Przebieg głosowania

Art. 40. 1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej "lokałem wyborczym", między godziną 6 a 20, bez przerwy.

2. W obwodach głosowania, o których mowa w art. 30 ust. 2 pkt 2, obwodowa komisja wyborcza, po uzgodnieniu z terytorialną komisją wyborczą, może ustalić inne godziny rozpoczęcia i zakończenia głosowania. O ustaleniach tych powiadamia się wyborców oraz odpowiednio wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i komisarza wyborczego.

3. O godzinie 20 przewodniczący komisji zarządza zakończenie głosowania. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu wyborczego przed godziną 20.

Art. 41. W lokalu wyborczym wydziela się miejsca zapewniające tajność głosowania, w liczbie umożliwiającej wyborcom swobodne korzystanie z nich.

Art. 42. 1. Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza sprawdza, czy urna jest pusta, po czym zamyka ją i opieczętowuje pieczęcią komisji oraz ustala liczbę otrzymanych kart do głosowania.

2. Od chwili opieczętowania aż do zakończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

Art. 43. 1. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia w lokalu wyborczym powinno być obecnych co najmniej 3 członków obwodowej komisji wyborczej, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca.

2. W lokalu wyborczym podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej mogą przebywać mężowie zaufania wyznaczeni przez pełnomocników komitetów wyborczych w trybie określonym niniejszą ustawą.

Art. 44. 1. Przed przystąpieniem do głosowania wyborca okazuje obwodowej komisji wyborczej dowód osobisty lub inny dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości.

2. Wyborca niewpisany do spisu wyborców zostanie przez komisję dopisany do spisu i dopuszczony do udziału w głosowaniu, jeżeli udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie danego obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że osoba ta jest wpisana do rejestru wyborców w gminie.

Art. 45. 1. Wyborca wpisany do spisu wyborców lub dopisany do spisu zgodnie z art. 44 ust. 2 otrzymuje od komisji kartę do głosowania właściwą dla przeprowadzanych wyborów.

2. Wyborca potwierdza otrzymanie karty własnym podpisem w rubryce spisu na to przeznaczonej.

3. Komisja wydaje karty do głosowania opatrzone jej własną pieczęcią.

4. Po otrzymaniu karty do głosowania wyborca udaje się do miejsca zapewniającego tajność głosowania, znajdującego się w lokalu wyborczym.

5. Kartę do głosowania wyborca wrzuca do urny.

Art. 46. Wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać przy głosowaniu inna osoba, z wyłączeniem członków komisji i mężów zaufania.

Art. 47. 1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może zarządzić jego przerwanie, przedłużenie albo odroczenie do dnia następnego. Uchwała w tej sprawie powinna być natychmiast podana do publicznej wiadomości i przesłana terytorialnej komisji wyborczej, wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz komisarzowi wyborczemu.

2. W razie przerwania lub odroczenia głosowania komisja zapieczętowuje wlot urny wyborczej i oddaje urnę wraz ze spisem wyborców na przechowanie przewodniczącemu komisji. Pieczęć komisji oddaje się w takim przypadku na przechowanie zastępcy przewodniczącego lub innemu członkowi komisji. W miarę możliwości komisja ustala również liczbę kart niewykorzystanych, umieszcza je w opieczętowanym

pakiecie i oddaje na przechowanie przewodniczącemu komisji. Przed ponownym podjęciem głosowania komisja stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na urnie i pakiecie z kartami są nienaruszone.

Art. 48. 1. W lokalu wyborczym oraz na terenie budynku, w którym lokal się znajduje, jakakolwiek agitacja wyborcza jest zabroniona.

2. W lokalu wyborczym umieszcza się tylko urzędowe obwieszczenia wyborcze.

3. Państwowa Komisja Wyborcza może postanowić o umieszczeniu w lokalu wyborczym oraz w miejscu zapewniającym tajność głosowania zwięzłej informacji o sposobie głosowania właściwym dla przeprowadzanych wyborów. Informację tę sporządza, według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą, komisarz wyborczy i zapewnia umieszczenie jej we wszystkich lokalach wyborczych.

Art. 49. Osobom uzbrojonym wstęp do lokalu wyborczego jest zakazany.

Art. 50. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju w czasie głosowania; w tym celu ma prawo żądać opuszczenia lokalu wyborczego przez osoby zakłócające porządek i spokój oraz naruszające przepis art. 48 ust. 1.

2. Na żądanie przewodniczącego komisji komendant właściwego komisariatu policji obowiązany jest zapewnić konieczną pomoc. W takim przypadku przepis art. 49 nie ma zastosowania.

Rozdział 9

Ustalanie wyników głosowania w obwodach głosowania

Art. 51. 1. Niezwłocznie po zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania w obwodzie do danej rady.

2. Państwowa Komisja Wyborcza może określić warunki oraz sposób korzystania przez obwodowe komisje wyborcze z techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania w obwodzie.

Art. 52. 1. Komisja ustala, na podstawie aktualnego spisu wyborców, liczbę osób uprawnionych do głosowania oraz liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania.

2. Komisja ustala liczbę niewykorzystanych kart do głosowania, a następnie karty te umieszcza w zapieczętowanych pakietach.

3. Przewodniczący komisji w obecności jej członków otwiera urnę wyborczą, po czym komisja liczy znajdujące się w niej karty do głosowania.

4. Kart do głosowania przedartych, całkowicie na dwie lub więcej części, nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach, o których mowa w ust. 3.

5. Jeżeli liczba kart do głosowania wyjętych z urny jest mniejsza lub większa od liczby wydanych kart, komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności.

Art. 53. 1. Obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie ważnych kart do głosowania, liczbę głosów nieważnych oraz liczbę głosów ważnie oddanych na każdą

z list kandydatów i głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z list.

2. Warunki ważności głosu określają przepisy szczególne niniejszej ustawy.
3. Komisja sporządza w trzech egzemplarzach protokół głosowania w obwodzie.

Art. 54. 1. W protokole głosowania w obwodzie wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z list.

2. W protokole wymienia się ponadto liczbę otrzymanych i niewykorzystanych kart do głosowania.

3. W protokole podaje się czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia zarządzenia i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności związane z przebiegiem głosowania.

4. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

5. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag, z wymienieniem konkretnych zarzutów.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do członków obwodowej komisji wyborczej, z tym że nie zwalnia ich to z obowiązku podpisania protokołu głosowania w obwodzie.

Art. 55. Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu obwodowa komisja wyborcza podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania poprzez wywieszenie w lokalu wyborczym w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców jednego z egzemplarzy protokołu głosowania w obwodzie.

Art. 56. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje do właściwej terytorialnej komisji wyborczej, w zapieczętowanej kopercie, jeden egzemplarz protokołu głosowania w obwodzie wraz z wyjaśnieniami komisji do zgłoszonych zarzutów, o których mowa w art. 54 ust. 5 i 6.

2. Tryb przekazywania i przyjmowania protokołów, o których mowa w ust. 1, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

3. Państwowa Komisja Wyborcza może określić zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub systemu elektronicznego przesyłania danych.

Art. 57. Po wykonaniu czynności wymienionych w art. 56 ust. 1 przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje w depozyt wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) dokumenty z głosowania oraz pieczęć.

Rozdział 10

Protesty wyborcze. Ważność wyborów

Art. 58. 1. W ciągu 14 dni od daty wyborów może być wniesiony protest przeciwko ważności wyborów do danej rady lub wyborowi radnego z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących przebiegu głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

2. Jeżeli podstawę protestu stanowi zarzut popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom do danej rady lub naruszenia przez organy wyborcze przepisów ustawy dotyczących ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, może go wnieść każdy wyborca zamieszkały na obszarze działania tej rady.

3. Protest przeciwko wyborowi radnego w okręgu wyborczym może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

4. Prawo wniesienia protestu przysługuje również pełnomocnikowi, o którym mowa w art. 101 ust. 2.

5. W razie wniesienia protestu, do czasu rozstrzygnięcia sprawy w sposób określony w art. 61, do osób wybranych stosuje się przepisy o obowiązkach i prawach radnych.

Art. 59. 1. Protest wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego.

2. Wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Art. 60. 1. Sąd okręgowy rozpoznaje protesty w postępowaniu nieprocesowym, w ciągu 30 dni po upływie terminu do wnoszenia protestów, w składzie 3 sędziów, z udziałem zainteresowanych, komisarza wyborczego i przewodniczących właściwych komisji wyborczych, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

2. Sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną w myśl art. 58 ust. 2-4 lub niespełniający warunków określonych w art. 58 ust. 1 i art. 59 ust. 2.

3. Sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu również protest dotyczący sprawy, co do której w niniejszej ustawie przewiduje się możliwość wniesienia skargi lub odwołania do sądu lub właściwego organu wyborczego przed dniem głosowania.

Art. 61. 1. Sąd okręgowy rozpoznając protesty rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru radnego.

2. Sąd okręgowy, orzekając o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, stwierdza wygaśnięcie mandatów oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze.

3. Na orzeczenia sądu okręgowego, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz art. 60, zainteresowanym, komisarzowi wyborczemu i przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej przysługuje, w ciągu 7 dni od daty doręczenia, zażalenie do właściwego sądu

apelacyjnego. Sąd apelacyjny rozpoznaje sprawę w ciągu 30 dni; na postanowienie sądu nie przysługuje środek zaskarżenia.

4. O zakończeniu postępowania w sprawie protestów i o treści ostatecznych orzeczeń właściwy sąd zawiadamia niezwłocznie zainteresowanych, wojewodę, komisarza wyborczego i przewodniczącego właściwej komisji wyborczej.

Art. 62. 1. Przeprowadzenie wyborów ponownych lub podjęcie wskazanych czynności wyborczych zarządza wojewoda w ciągu 7 dni od dnia zakończenia postępowania sądowego, o którym mowa w art. 61 ust. 4.

2. Przepisy art. 26 stosuje się odpowiednio, z tym że w zarządzeniu wojewody o wyborach wymienia się ponadto osoby, które utraciły mandaty, ze wskazaniem oznaczenia listy kandydatów.

3. Wygaśnięcie mandatów radnych, o którym mowa w art. 61 ust. 2, następuje z dniem podania zarządzenia wojewody do publicznej wiadomości.

Art. 63. 1. W razie unieważnienia wyborów lub wyboru radnego, wybory ponowne lub wskazane czynności wyborcze przeprowadzają te same komisje wyborcze, przy odpowiednim zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy.

2. Jeżeli podstawą unieważnienia wyborów lub wyboru radnego były zarzuty odnoszące się do komisji wyborczych lub nieprawidłowości w spisie wyborców, powołuje się nowe komisje lub sporządza nowe spisy.

3. Wyborów ponownych nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rady.

Art. 64. Wyniki wyborów ponownych i przeprowadzonych czynności wyborczych podaje się w sposób określony w niniejszej ustawie.

Rozdział 10a

Komitety wyborcze

Art. 64a. Komitety wyborcze mogą być tworzone przez:

- 1) partie polityczne i koalicje partii politycznych;
- 2) stowarzyszenia i organizacje społeczne, zwane dalej "organizacjami";
- 3) wyborców.

Art. 64b. Komitety wyborcze w imieniu partii politycznych, organizacji i wyborców wykonują czynności wyborcze, a w szczególności zgłaszają kandydatów na radnych oraz prowadzą, na zasadzie wyłączności, kampanię wyborczą na ich rzecz.

Art. 64c. 1. Funkcję komitetu wyborczego partii politycznej pełni organ upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz.

2. Organ partii politycznej, o którym mowa w ust. 1, powołuje:

- 1) pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego partii politycznej uprawnionego do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego, z zastrzeżeniem art. 82a;
- 2) pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 82a.

3. Organ partii politycznej, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest zawiadomić Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu oraz o zamiarze samodzielnego zgłaszania kandydatów na radnych.

4. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 3, może być dokonane w terminie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 50 dnia przed dniem wyborów.

5. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 3, podaje się:

- 1) nazwę komitetu wyborczego oraz skrót jego nazwy, a także adres siedziby komitetu i numer ewidencyjny, pod którym partia polityczna jest wpisana do ewidencji partii politycznych;
- 2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego;
- 3) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego.

6. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3, dołącza się:

- 1) oświadczenia pełnomocników, o których mowa w ust. 2, o przyjęciu pełnomocnictw;
- 2) uwierzytelniony odpis z ewidencji partii politycznych;
- 3) wyciąg ze statutu partii politycznej wskazujący organ upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz.

Art. 64d. 1. Partie polityczne mogą tworzyć w województwach, powiatach i gminach koalicje wyborcze w celu wspólnego zgłaszania kandydatów na radnych odpowiednich sejmików województw, rad powiatów i rad gmin.

2. Czynności wyborcze w imieniu koalicji wyborczej partii politycznych wykonuje koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych, utworzony przez organy partii politycznych upoważnione do ich reprezentowania na zewnątrz.

3. Koalicyjny komitet wyborczy powołuje:

- 1) pełnomocnika wyborczego koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych uprawnionego do występowania na rzecz i w imieniu komitetu, z zastrzeżeniem art. 82a;
- 2) pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 82a.

4. Koalicyjny komitet wyborczy obowiązany jest zawiadomić Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu oraz o zamiarze wspólnego zgłaszania kandydatów na radnych.

5. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 4, może być dokonane w terminie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 50 dnia przed dniem wyborów.

6. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 4, podaje się:

- 1) nazwę komitetu wyborczego oraz skrót jego nazwy, a także adres siedziby komitetu i numery ewidencyjne, pod którymi partie polityczne są wpisane do ewidencji partii politycznych;
- 2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego;
- 3) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego.

7. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 4, dołącza się:

- 1) oświadczenia pełnomocników, o których mowa w ust. 3, o przyjęciu pełnomocnictw;
- 2) uwierzytelnione odpisy z ewidencji partii politycznych;
- 3) wyciągi ze statutów partii politycznych wskazujące organ upoważniony do ich reprezentowania na zewnątrz;
- 4) tekst umowy o zawiązaniu koalicji.

Art. 64e. 1. Funkcję komitetu wyborczego organizacji pełni organ organizacji upoważniony do reprezentowania jej na zewnątrz.

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, powołuje:

- 1) pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego organizacji uprawnionego do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego, z zastrzeżeniem art. 82a;
- 2) pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 82a.

3. Organ, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest zawiadomić, z zastrzeżeniem ust. 4, komisarza wyborczego właściwego ze względu na siedzibę organizacji o utworzeniu komitetu oraz o zamiarze zgłaszania kandydatów na radnych.

4. W przypadku gdy komitet wyborczy organizacji zamierza zgłosić kandydatów na radnych w więcej niż w dwóch województwach, organ, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest zawiadomić Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu oraz o zamiarze zgłaszania kandydatów na radnych.

5. Zawiadomienia, o których mowa w ust. 3 i 4, mogą być dokonane w terminie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 50 dnia przed dniem wyborów.

6. W zawiadomieniach, o których mowa w ust. 3 i 4, podaje się:

- 1) nazwę komitetu wyborczego oraz skrót jego nazwy, a także adres siedziby komitetu i numer ewidencyjny, pod którym organizacja jest wpisana do rejestru organizacji;
- 2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego;
- 3) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego;
- 4) w przypadku, o którym mowa w ust. 4 - województwa, w których komitet zamierza zgłosić kandydatów na radnych.

7. Do zawiadomień, o których mowa w ust. 3 i 4, dołącza się:

- 1) oświadczenia pełnomocników, o których mowa w ust. 2, o przyjęciu pełnomocnictw;
- 2) uwierzytelniony odpis z właściwego rejestru organizacji;
- 3) wyciąg ze statutu organizacji wskazujący organ upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz.

Art. 64f. 1. Obywatele, w liczbie co najmniej 5, mający prawo wybierania, mogą utworzyć komitet wyborczy wyborców, składając pisemne oświadczenie o utworzeniu komitetu, z podaniem swoich imion i nazwisk, adresów zamieszkania oraz numerów ewidencyjnych PESEL.

2. Komitet wyborczy wyborców powołuje:

1) pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego wyborców uprawnionego do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego, z zastrzeżeniem art. 82a;

2) pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 82a.

3. Pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego i pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego powołuje się spośród osób wchodzących w skład komitetu wyborczego wyborców.

4. Po zebraniu co najmniej 20 podpisów obywateli mających prawo wybierania, popierających utworzenie komitetu, pełnomocnik wyborczy zawiadamia komisarza wyborczego właściwego ze względu na siedzibę komitetu, o utworzeniu komitetu, z zastrzeżeniem ust. 5. Zawiadomienie może być dokonane w terminie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 50 dnia przed dniem wyborów.

5. W imieniu obywateli, którzy zamierzają zgłosić kandydatów na radnych w więcej niż w dwóch województwach, po zebraniu co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania, popierających utworzenie komitetu, pełnomocnik wyborczy zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu. Zawiadomienie może być dokonane w terminie od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów do 50 dnia przed dniem wyborów.

6. W zawiadomieniach, o których mowa w ust. 4 i 5, podaje się:

- 1) nazwę komitetu wyborczego oraz skrót jego nazwy i adres jego siedziby;
- 2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego;
- 3) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego;
- 4) w przypadku, o którym mowa w ust. 5 - województwa, w których komitet zamierza zgłosić kandydatów na radnych.

7. Do zawiadomień, o których mowa w ust. 4 i 5, dołącza się:

- 1) oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego, o którym mowa w ust. 1;
- 2) oświadczenia pełnomocników, o których mowa w ust. 2, o przyjęciu pełnomocnictw;
- 3) wykaz obywateli, o których mowa w ust. 4 albo 5, zawierający ich imiona, nazwiska, adresy zamieszkania i numery ewidencyjne PESEL oraz własnoręcznie złożone podpisy.

8. Przepisów ust. 2 pkt 2 oraz ust. 4-7 nie stosuje się do komitetu wyborczego wyborców utworzonego jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców.

9. Komitet wyborczy wyborców, o którym mowa w ust. 8, oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, dołącza do zgłoszenia listy kandydatów.

10. Pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego wyborców, o którym mowa w ust. 8, jest jednocześnie pełnomocnikiem finansowym tego komitetu.

Art. 64g. 1. Nazwa komitetu wyborczego partii politycznej zawiera wyrazy "komitet wyborczy" oraz nazwę partii politycznej. Nazwa komitetu wyborczego partii politycznej może zawierać również skrót nazwy tej partii.

2. Nazwa koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych zawiera wyrazy "koalicyjny komitet wyborczy" oraz nazwę koalicji wyborczej.

3. Nazwa komitetu wyborczego organizacji zawiera wyrazy "komitet wyborczy" oraz nazwę organizacji. Nazwa komitetu wyborczego organizacji może zawierać również skrót nazwy tej organizacji.

4. Nazwa komitetu wyborczego wyborców oprócz wyrazów "komitet wyborczy wyborców" powinna zawierać określenie odróżniające od innych komitetów.

Art. 64h. 1. Jeżeli zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64c ust. 3, art. 64d ust. 4, art. 64e ust. 4 i art. 64f ust. 5, spełnia warunki określone w ustawie, Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 3 dni od dnia jego doręczenia postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi wyborczemu.

2. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wady, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, wzywa pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego do ich usunięcia w terminie 3 dni. W przypadku nieusunięcia wad w terminie Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi wyborczemu.

3. Pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia. Skargę wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia pełnomocnikowi wyborczemu postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia.

4. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 7 sędziów w postępowaniu nieprocesowym i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 5 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu zawiadomienia.

Art. 64i. 1. Jeżeli zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64e ust. 3 i art. 64f ust. 4, spełnia warunki określone w ustawie, komisarz wyborczy w terminie 3 dni od dnia jego doręczenia postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi wyborczemu.

2. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wady, komisarz wyborczy, w terminie 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, wzywa pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego do ich usunięcia w terminie 3 dni. W przypadku nieusunięcia wad w terminie komisarz wyborczy odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie komisarza wyborczego o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi wyborczemu.

3. Pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo wniesienia odwołania do sądu okręgowego na postanowienie komisarza wyborczego o odmowie przyjęcia zawiadomienia. Odwołanie wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia pełnomocnikowi wyborczemu postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia.

4. Sąd okręgowy rozpatruje odwołanie w postępowaniu nieprocesowym w terminie 5 dni. Od orzeczenia sądu okręgowego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie sądu okręgowego doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu i komisarzowi wyborczemu. Jeżeli sąd okręgowy uzna odwołanie za zasadne, komisarz wyborczy niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu zawiadomienia.

Art. 64j. 1. W przypadku wyborów uzupełniających, wyborów przedterminowych lub wyborów do nowych rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa, komitet wyborczy nie dokonuje zawiadomień, o których mowa w art. 64c ust. 3, art. 64d ust. 4, art. 64e ust. 3 i 4 oraz art. 64f ust. 4 i 5.

2. W przypadku określonym w ust. 1 do zgłoszenia listy kandydatów należy dołączyć dokument stwierdzający utworzenie komitetu wyborczego oraz, z wyjątkiem komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64f ust. 8, dane i dokumenty, o których mowa w art. 64c ust. 5 i 6, art. 64d ust. 6 i 7, art. 64e ust. 6 i 7 oraz art. 64f ust. 6 i 7.

Art. 64k. Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe:

- 1) komitetu wyborczego partii politycznej albo organizacji ponosi partia polityczna albo organizacja, która powołała komitet wyborczy;
- 2) koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych ponoszą solidarnie partie polityczne wchodzące w skład koalicji wyborczej;
- 3) komitetu wyborczego wyborców ponoszą solidarnie osoby wchodzące w skład komitetu.

Art. 64l. 1. Komitet wyborczy ulega rozwiązaniu z mocy prawa:

- 1) po przyjęciu sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 84 ust. 2;
- 2) po bezskutecznym upływie terminu do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 84a ust. 5;
- 3) po bezskutecznym upływie terminu do wniesienia skargi, o której mowa w art. 84a ust. 6;
- 4) po wydaniu orzeczenia, o którym mowa w art. 84a ust. 5 albo w art. 84a ust. 6, uwzględniającego albo odrzucającego skargę lub odwołanie na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej albo postanowienie komisarza wyborczego w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego.

2. Komitet wyborczy może ulec rozwiązaniu przed dniem wyborów w trybie przepisów o jego utworzeniu, o czym zawiadamia się niezwłocznie organ wyborczy, który przyjął zawiadomienie o utworzeniu komitetu, a w przypadku komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64f ust. 8 - komisarza wyborczego właściwego ze względu na siedzibę komitetu. Jeżeli rozwiązanie komitetu nastąpiło po zarejestrowaniu kandydatów, zawiadamia się o tym także właściwą terytorialną komisję wyborczą. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego składa w terminie 14 dni od dnia złożenia zawiadomienia o rozwiązaniu komitetu sprawozdanie finansowe, o którym mowa w art. 84 ust. 2.

Rozdział 11

Kampania wyborcza

Art. 65. 1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem wyborów.

1a. Partie polityczne, organizacje i wyborcy oraz komitety wyborcze mogą wykonywać czynności określone w ustawie od dnia ogłoszenia rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów o zarządzeniu wyborów. Czynności podjęte przed tym terminem są nieważne.

1b. W okresie kampanii wyborczej prowadzi się agitację wyborczą na zasadach, w formach, w czasie i w miejscach określonych ustawą.

2. Zabrania się prowadzenia kampanii wyborczej:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2a. Zabronione są jakiegokolwiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

3. Od zakończenia kampanii wyborczej, aż do zakończenia głosowania zabronione jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów i list kandydatów.

Art. 66. 1. Zgromadzenia wyborców organizowane w ramach kampanii wyborczej nie podlegają przepisom ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. - Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 51, poz. 297, z 1999 r. Nr 41, poz. 412, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, z 2001 r. Nr 46, poz. 499 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271).

2. Każdy wyborca może agitować na rzecz kandydatów na radnych, a także zbierać podpisy popierające zgłoszenia kandydatów, po uzyskaniu pisemnej zgody pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego.

3. Podpisy popierające zgłoszenia, o których mowa w ust. 2, można zbierać w miejscu, czasie i w sposób wykluczający stosowanie jakichkolwiek nacisków zmierzających do wymuszenia podpisów.

Art. 67. Bez uprzedniej zgody pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego zakazana jest każda forma agitacji wyborczej polegająca na organizowaniu wieców wyborczych kandydatów, rozpowszechnianiu programów wyborczych kandydatów lub komitetów wyborczych oraz ich materiałów propagandowych o charakterze reklamy rozpowszechnianej dla celów kampanii wyborczej za pomocą środków masowego przekazu, plakatów, broszur i ulotek o masowym nakładzie oraz infolinii o bezpłatnym dostępie.

Art. 68. 1. Zakazuje się komitetom wyborczym, kandydatom oraz wyborcom prowadzącym agitację na rzecz komitetów wyborczych lub kandydatów organizowania podczas kampanii wyborczej loterii fantowych, innego rodzaju gier losowych oraz konkursów, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych.

2. Zabronione jest podawanie oraz dostarczanie, w ramach prowadzonej kampanii wyborczej, napojów alkoholowych nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia.

Art. 69. W okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania zabrania się podawania do publicznej wiadomości wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wybor-

czych i wyników wyborów oraz wyników sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania.

Art. 70. 1. Materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie, od kogo pochodzą.

2. Materiały wyborcze zawierające oznaczenie komitetu wyborczego, od którego pochodzą, podlegają ochronie prawnej.

Art. 71. 1. Na ścianach budynków, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych można umieszczać plakaty i hasła wyborcze wyłącznie po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości.

2. Przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych w celu prowadzenia kampanii wyborczej należy stosować obowiązujące przepisy porządkowe. Przepis art. 70 stosuje się odpowiednio.

3. Plakaty i hasła wyborcze należy umieszczać w taki sposób, aby można je było usunąć bez powodowania szkód.

4. Policja (straż gminna) jest obowiązana usuwać plakaty i hasła, których sposób umieszczenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo bezpieczeństwu mienia bądź bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

5. Plakaty i hasła wyborcze oraz urządzenia ogłoszeniowe ustawione w celu prowadzenia kampanii wyborczej pełnomocnicy wyborczy komitetów wyborczych obowiązani są usunąć w terminie 30 dni po dniu wyborów.

6. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) postanawia o usunięciu plakatów i haseł wyborczych oraz urządzeń ogłoszeniowych nieusuniętych przez obowiązanych do tego w terminie, o którym mowa w ust. 5. Koszty usunięcia ponoszą obowiązani.

Art. 72. 1. Jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie, w rozumieniu prawa prasowego, materiały wyborcze, a w szczególności plakaty, ulotki, hasła i wypowiedzi lub inne formy prowadzonej w okresie kampanii wyborczej agitacji zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat na radnego lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 10.000 złotych na rzecz instytucji charytatywnej.

2. Sąd okręgowy, w składzie jednego sędziego, rozpoznaje wniosek, o którym mowa w ust. 1, w ciągu 24 godzin w postępowaniu nieprocesowym. Sąd może rozpoznać sprawę w przypadku usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, pod warunkiem że o terminie rozprawy zostali oni prawidłowo powiadomieni. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie sąd niezwłocznie doręcza osobie zainteresowanej, o której mowa w ust. 1, właściwemu komisarzowi wyborczemu i obowiązanemu do wykonania postanowienia sądu.

3. ⁽¹⁾ Na postanowienie sądu okręgowego, w terminie 24 godzin od jego wydania, służy zażalenie do sądu apelacyjnego. Sąd apelacyjny, w składzie trzech sędziów, roz-

poznaje zażalenie w postępowaniu nieprocesowym, w trybie i terminie, o których mowa w ust. 2. Na postanowienie sądu apelacyjnego nie przysługuje środek zaskarżenia i podlega ono natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 73. 1. Publikacja sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin następuje najpóźniej w ciągu 48 godzin, na koszt zobowiązanego. W orzeczeniu sąd wskazuje prasę, w rozumieniu prawa prasowego, w której ma nastąpić publikacja, oraz termin publikacji.

2. (skreślony).

3. W razie odmowy lub niezamieszczenia sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin przez zobowiązanego w sposób określony w postanowieniu sądu, sąd na wniosek zainteresowanego zarządza opublikowanie sprostowania, odpowiedzi lub przeprosin w trybie egzekucyjnym na koszt zobowiązanego.

4. W sprawach, o których mowa w ust. 1 i 3 i art. 72, przepisu art. 65 ust. 1 nie stosuje się.

Art. 74. Informacje, komunikaty, apele i hasła wyborcze, ogłaszane w prasie drukowanej lub w telewizji bądź radiu na koszt komitetów wyborczych, partii politycznej lub organizacji popierających kandydatów, a także na koszt samych kandydatów, muszą zawierać wskazanie, przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą. Odpowiedzialnym za umieszczenie tego wskazania jest redaktor w rozumieniu przepisów Prawa prasowego.

Art. 75. Wykonanie uprawnień wynikających z niniejszej ustawy nie ogranicza możliwości dochodzenia przez osoby pokrzywdzone lub poszkodowane uprawnień na podstawie przepisów innych ustaw, a w szczególności Kodeksu karnego, Kodeksu cywilnego i Prawa prasowego, wobec osób, których działanie lub zaniechania w toku kampanii wyborczej naruszyło cudze dobra osobiste lub majątkowe.

Art. 76. 1. Komitetom wyborczym, których listy kandydatów zostały zarejestrowane, przysługuje, w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej, prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych przez terenowe oddziały "Telewizji Polskiej - Spółka Akcyjna" i przez spółki publicznej radiofonii regionalnej, zwane dalej "Telewizją Polską" i "Polskim Radiem", na ich koszt.

2. Łączny czas nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych wynosi w każdym programie regionalnym Telewizji Polskiej 15 godzin i w każdym programie regionalnym Polskiego Radia 20 godzin.

3. Przez pojęcie nieodpłatnego rozpowszechniania rozumie się zarówno rejestrację i emisję wystąpień przedstawicieli komitetów wyborczych bądź kandydatów na radnych, jak i rejestrację oraz emisję audycji wyborczych przygotowanych przez komitety wyborcze.

4. Podział czasu antenowego pomiędzy uprawnione komitety wyborcze jest dokonywany proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych list kandydatów w okręgach, na obszarze emitowania audycji wyborczych.

5. Czas antenowy przysługujący jednemu komitetowi wyborczemu nie może być odstępowany innemu komitetowi wyborczemu.

Art. 77. 1. Podziału czasu antenowego, według zasad, o których mowa w art. 76 ust. 4, dokonują właściwi dyrektorzy oddziałów Telewizji Polskiej i prezesi zarządów

spółek Polskiego Radia na podstawie wniosków uprawnionych komitetów wyborczych.

2. Na ustalenia dotyczące podziału czasu antenowego komitetom wyborczym przysługuje skarga do komisarza wyborczego właściwego ze względu na siedzibę oddziału Telewizji Polskiej lub Polskiego Radia. Skargę wnosi się w terminie 48 godzin od dokonania ustalenia. Komisarz wyborczy rozpatruje sprawę niezwłocznie i wydaje postanowienie. Na postanowienie komisarza wyborczego nie przysługuje środek zażalenia.

3. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, w drodze rozporządzenia, określi po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą tryb postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposób przygotowania i emisji tych audycji oraz sposób upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych.

Art. 78. 1. Komitetom wyborczym, które zarejestrowały listy kandydatów w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich sejmików województw, przysługuje również prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych Telewizji Polskiej i Polskiego Radia.

2. Łączny czas nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych wynosi 15 godzin w Telewizji Polskiej i 20 godzin w Polskim Radiu.

3. Przepisy art. 76 i 77 stosuje się odpowiednio.

4. W czynnościach związanych z wykonywaniem uprawnień wynikających z ust. 1 komitet wyborczy reprezentuje pełnomocnik.

Art. 79. 1. Niezależnie od czasu przyznanego na nieodpłatne rozpowszechnianie audycji wyborczych każdy komitet wyborczy może, w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej, odpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych.

2. Publiczni nadawcy nie mogą odmówić rozpowszechniania, na jednakowych warunkach dla wszystkich komitetów wyborczych korzystających z uprawnienia wynikającego z ust. 1, audycji wyborczych, o których mowa w ust. 1.

3. Wysokość opłat pobieranych za rozpowszechnianie audycji wyborczych, o których mowa w ust. 1, nie może przekraczać stawek pobieranych za reklamy i musi być ustalana według cennika obowiązującego w dniu zarządzenia wyborów.

4. Do audycji, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o działalności reklamowej w programach telewizyjnych i radiowych, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Czas przeznaczony na rozpowszechnianie odpłatnych audycji wyborczych nie jest wliczany do ustalonego odrębnymi przepisami dopuszczalnego wymiaru czasu emisji reklam.

Rozdział 12

Finansowanie wyborów

Art. 80. Wydatki związane z organizacją przygotowań i przeprowadzeniem wyborów pokrywane są z budżetu państwa zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym rozdziale.

Art. 81. 1. Z budżetu państwa pokrywane są wydatki związane z:

- 1) zadaniami Państwowej Komisji Wyborczej, komisarzy wyborczych oraz Krajowego Biura Wyborczego;
- 2) zadaniami wyborczymi zleconymi jednostkom samorządu terytorialnego;
- 3) należnościami dla osób wchodzących w skład komisji wyborczych, o których mowa w art. 20 ust. 1;
- 4) refundacją wydatków, o których mowa w art. 21 ust. 2.

2. Środki finansowe na zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego przekazywane są tym jednostkom przez Kierownika Krajowego Biura Wyborczego lub działających z jego upoważnienia dyrektorów jednostek organizacyjnych Biura nie później niż w ciągu 30 dni od daty ogłoszenia o zarządzeniu wyborów.

3. Informację o wydatkach poniesionych z budżetu państwa, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego podaje do publicznej wiadomości w ciągu 5 miesięcy od dnia głosowania.

4. W budżecie państwa zapewnia się ponadto corocznie, w ramach rezerwy celowej, środki na przeprowadzenie wyborów przedterminowych i uzupełniających do rad.

5. Zasady planowania finansowego oraz realizacji wydatków, o których mowa w ust. 1 i 2, a także sprawozdawczości finansowej określają przepisy o finansach publicznych.

6. Dysponentem środków finansowych, o których mowa w ust. 1, jest Kierownik Krajowego Biura Wyborczego.

Rozdział 12a

Finansowanie kampanii wyborczej

Art. 82. 1. Wydatki komitetów wyborczych ponoszone w związku z wyborami są pokrywane z ich źródeł własnych.

2. (skreślony).

3. (skreślony).

Art. 82a. 1. Za gospodarkę finansową komitetu wyborczego odpowiedzialny jest i prowadzi ją pełnomocnik finansowy.

2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:

- 1) pełnomocnik wyborczy, z zastrzeżeniem art. 64f ust. 10;
- 2) funkcjonariusz publiczny w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.
3. Można być pełnomocnikiem finansowym tylko jednego komitetu wyborczego.

Art. 83. 1. Komitet wyborczy może pozyskiwać i wydatkować środki jedynie na cele związane z wyborami.

2. Komitet wyborczy może, z zastrzeżeniem ust. 3, pozyskiwać i wydatkować środki od dnia wydania przez właściwy organ postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu.

3. Komitet wyborczy wyborców, o którym mowa w art. 64f ust. 8, może pozyskiwać i wydatkować środki od dnia utworzenia komitetu.

4. Zabrania się:

- 1) pozyskiwania środków przez komitet wyborczy po dniu wyborów;

- 2) wydatkowania środków przez komitet wyborczy po dniu złożenia sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 84 ust. 2.

Art. 83a. (skreślony).

Art. 83b. 1. Zabronione jest przekazywanie środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu wyborczego.

2. Zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych.

Art. 83c. 1. Środki finansowe przekazywane komitetowi wyborczemu partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z funduszu wyborczego tej partii, tworzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507).

2. Środki finansowe przekazywane koalicyjnemu komitetowi wyborczemu mogą pochodzić wyłącznie z tworzonych na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1, funduszy wyborczych partii politycznych wchodzących w skład koalicji.

3. Środki finansowe:

- 1) komitetu wyborczego organizacji,
- 2) komitetu wyborczego wyborców

- mogą pochodzić wyłącznie z wpłat od osób fizycznych.

4. Komitety wyborcze, o których mowa w ust. 3, nie mogą przyjmować środków finansowych pochodzących od:

- 1) osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą;
- 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

6. Komitety wyborcze, o których mowa w ust. 3, mogą zaciągać kredyty bankowe na cele związane z wyborami.

Art. 83d. 1. Środki finansowe komitetu wyborczego są gromadzone wyłącznie na rachunku bankowym. Otwarcie rachunku w banku dokonywane jest na podstawie zaświadczenia Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu albo zaświadczenia komisarza wyborczego o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu. Otwarcie rachunku bankowego komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64f ust. 8, dokonywane jest na podstawie oświadczenia o utworzeniu tego komitetu.

2. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz komitetu wyborczego nie może przekraczać 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów. W przypadku gdy łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz komitetu wyborczego przekroczy 15-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, wówczas nadwyżka sumy ponad dopuszczalny limit podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa na zasadach określonych w art. 84d.

3. Wpłata od osoby fizycznej może być dokonywana na rzecz komitetu wyborczego jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

4. Umowa rachunku bankowego zawarta w imieniu komitetu wyborczego musi zawierać zastrzeżenie, że wpłaty na rachunek komitetu wyborczego mogą być dokonywane tylko czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

Art. 83e. 1. Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitami wydatków określonymi na zasadach ustalonych w ust. 2 i 3.

2. Limit wydatków ustala się mnożąc kwotę, o której mowa w ust. 3, przypadającą na jeden mandat radnego przez liczbę mandatów przypadających na okręg lub okręgi, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów.

3. Kwota przypadająca na jeden mandat radnego wynosi:

- 1) w wyborach do rady gminy w gminach do 20.000 mieszkańców - 750 złotych;
- 2) w wyborach do rady gminy w gminach powyżej 20.000 mieszkańców oraz w wyborach do rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy - 1.000 złotych;
- 3) w wyborach do rady powiatu - 2.000 złotych;
- 4) w wyborach do rady miasta w miastach na prawach powiatu - 3.000 złotych;
- 5) w wyborach do sejmiku województwa - 5.000 złotych.

Art. 83f. 1. W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami komitet wyborczy partii politycznej przekazuje ją na fundusz wyborczy tej partii. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w terminie 30 dni od dnia przyjęcia sprawozdania finansowego lub wydania orzeczenia uwzględniającego odwołanie lub skargę, o których mowa w art. 84a ust. 5 i 6.

2. W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych przekazuje ją na fundusze wyborcze partii wchodzących w skład koalicji w proporcji ustalonej w umowie koalicyjnej, a w razie braku stosownych postanowień w umowie - na rzecz instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w terminie 30 dni od dnia przyjęcia sprawozdania finansowego lub wydania orzeczenia uwzględniającego odwołanie lub skargę, o których mowa w art. 84a ust. 5 i 6.

3. W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami przez komitety wyborcze, o których mowa w art. 64e i art. 64f, komitety te przekazują ją na rzecz instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym, a w przypadku komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64f ust. 8, w dzienniku o zasięgu wojewódzkim, najpóźniej w terminie 3 miesięcy od dnia przyjęcia sprawozdania finansowego lub wydania orzeczenia uwzględniającego odwołanie lub skargę, o których mowa w art. 84a ust. 5 i 6.

Art. 83g. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, wydanego po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, z tym że w stosunku do komitetu, który utworzony został wyłącznie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców, minister właściwy do spraw finan-

sów publicznych określi uproszczone zasady rachunkowości. W rozporządzeniu określa się w szczególności zasady dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków i zobowiązań finansowych komitetu wyborczego.

Art. 84. 1. Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne.

2. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów przedkłada organowi, któremu komitet złożył zawiadomienie o utworzeniu komitetu, a w przypadku komitetu, o którym mowa w art. 64f ust. 8 - komisarzowi wyborczemu właściwemu ze względu na siedzibę tego komitetu, sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, zwane dalej "sprawozdaniem finansowym". Sprawozdanie finansowe powinno zawierać informacje o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz imienny wykaz wpłat od osób fizycznych.

3. Do wydatków komitetu wyborczego wlicza się pozyskane wartości niepieniężne.

4. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu wyborczego usług podaje się w sprawozdaniu finansowym w wysokości możliwych do uzyskania cen ich sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacji.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy.

6. Sprawozdanie finansowe przedkładane Państwowej Komisji Wyborczej podawane jest przez nią do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271), a sprawozdanie finansowe przedkładane komisarzowi wyborczemu jest udostępniane przez niego na wniosek zainteresowanych podmiotów. Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości, w formie komunikatu w dzienniku o zasięgu co najmniej wojewódzkim, informację o miejscu, czasie i sposobie ich udostępniania do wglądu.

7. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego jest obowiązany przechowywać dokumenty związane z finansowaniem kampanii wyborczej przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia wyborów.

8. Minister właściwy do spraw finansów publicznych po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określi, w drodze rozporządzenia, wzory sprawozdań finansowych dla komitetu utworzonego jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców i pozostałych komitetów wyborczych oraz szczegółowy zakres zawartych w nich informacji, a także wykaz rodzajów dokumentów, jakie należy załączyć do sprawozdania, tak aby umożliwiły one weryfikację podanych w sprawozdaniu informacji.

Art. 84a. 1. Organ, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe, w terminie 6 miesięcy od dnia wyborów, z zastrzeżeniem art. 84c:

- 1) przyjmuje sprawozdanie bez zastrzeżeń;
- 2) przyjmuje sprawozdanie, wskazując na jego uchybienia;
- 3) odrzuca sprawozdanie w przypadku stwierdzenia:
 - a) pozyskania lub wydatkowania środków komitetu wyborczego z naruszeniem przepisów art. 83,
 - b) przekroczenia limitu wydatków, o którym mowa w art. 83e,

c) naruszenia zakazów, o których mowa w art. 83b,

d) naruszenia przepisów art. 83c ust. 1-5 i art. 83d.

2. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania finansowego organ, któremu przedłożono sprawozdanie, wzywa komitet wyborczy do usunięcia wad sprawozdania lub udzielenia wyjaśnień w określonym terminie.

3. Organ, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe, badając sprawozdanie, może zlecać sporządzenie przez biegłego rewidenta ekspertyz lub opinii i raportów.

4. Organ, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe, badając sprawozdanie, może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.

5. W przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez komisarza wyborczego pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do sądu okręgowego odwołanie od postanowienia. Rozpoznanie odwołania przez sąd okręgowy następuje w postępowaniu nieprocesowym w terminie miesiąca od dnia doręczenia odwołania. Od orzeczenia sądu okręgowego nie przysługuje środek prawny.

6. W przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia skargi. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

7. Jeżeli Sąd Najwyższy albo sąd okręgowy uzna skargę pełnomocnika finansowego za zasadną, odpowiednio Państwowa Komisja Wyborcza albo komisarz wyborczy niezwłocznie postanawia o przyjęciu sprawozdania finansowego.

Art. 84b. 1. Partie polityczne, organizacje i komitety wyborcze wyborców, biorące udział w danych wyborach, albo stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych, mogą wnosić do organu, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego, umotywowane, pisemne zastrzeżenia do sprawozdania, nie później jednak niż w terminie 4 miesięcy od dnia wyborów.

2. Organ, do którego wniesiono zastrzeżenie, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie w terminie 6 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 84c. W przypadku sprawozdania komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 64f ust. 8, komisarz wyborczy może odstąpić od badania sprawozdania, jeżeli nie złożono w stosunku do tego sprawozdania zastrzeżenia, o którym mowa w art. 84b. W takim przypadku sprawozdanie finansowe uznaje się za przyjęte. O przyjęciu sprawozdania powiadamia się pełnomocnika wyborczego komitetu.

Art. 84d. 1. Korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość.

2. Sądem właściwym do orzekania w sprawach przepadku korzyści majątkowych, o których mowa w ust. 1, jest sąd okręgowy właściwy ze względu na siedzibę organu wyborczego występującego z wnioskiem o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej.

3. O orzeczenie przepadku korzyści majątkowej występuje do sądu organ, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego.

4. Do postępowania w sprawie przepadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.

Dział II

Wybory do rad gmin. Przepisy szczególne

Rozdział 13

System wyborczy

Art. 85. Wybory do rad gmin, pod nadzorem Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych, przeprowadzają:

- 1) gminne (miejskie) komisje wyborcze;
- 2) obwodowe komisje wyborcze.

Art. 86. 1. Radni są wybierani w okręgach wyborczych bezpośrednio spośród zgłoszonych kandydatów.

2. Na jednego kandydata wyborca może oddać tylko jeden głos.

Art. 87. W gminie liczącej do 20.000 mieszkańców o wyborze na radnego rozstrzyga liczba ważnie oddanych głosów na poszczególnych kandydatów.

Art. 88. 1. W gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów na kandydatów danej listy; mandaty przypadające na daną listę otrzymują zgłoszeni na tej liście kandydaci, którzy uzyskali najwięcej ważnych głosów.

2. W miastach na prawach powiatu w podziale mandatów, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w skali miasta na prawach powiatu co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.

Rozdział 14

Okręgi wyborcze

Art. 89. 1. Okręg wyborczy obejmuje część obszaru gminy.

2. W gminach na terenach wiejskich okręgiem wyborczym jest sołectwo. Łączenie sołectw w celu utworzenia okręgu wielomandatowego jest możliwe, jeżeli wynika to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa.

3. Podział sołectwa na dwa lub więcej okręgów wyborczych jest dopuszczalny jedynie wtedy, gdyby liczba radnych wybieranych w danym sołectwie była większa niż przewidziana w art. 90.

4. W miastach przy tworzeniu okręgów wyborczych uwzględnia się utworzone jednostki pomocnicze (dzielnice, osiedla).

Art. 90. 1. W każdym okręgu wyborczym tworzonym dla wyboru rady w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców wybiera się od 1 do 5 radnych.

2. Dla wyboru rady w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się od 5 do 8 radnych.

Art. 91. (skreślony).

Art. 92. 1. Podział gminy na okręgi wyborcze jest stały. Zmiany granic okręgów wyborczych mogą być dokonywane najpóźniej na 3 miesiące przed upływem kadencji, jeżeli konieczność taka wynika ze zmiany w podziale terytorialnym państwa, zmiany liczby mieszkańców danej gminy, zmiany liczby radnych w radzie gminy lub zmiany liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych.

2. Podział na okręgi wyborcze, ich granice i numery oraz liczbę radnych wybieranych w każdym okręgu ustala, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), rada gminy według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców gminy przez liczbę radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem art. 89 i następujących zasad:

- 1) ułamki liczby mandatów wybieranych w okręgu wyborczym równe lub większe od $\frac{1}{2}$, jakie wynikają z zastosowania normy przedstawicielstwa, zaokrągla się w górę do liczby całkowitej;
- 2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt 1, liczba radnych wybieranych w okręgach przewyższa liczby wynikające z art. 27 i art. 90, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza; w przypadku gdy liczba mandatów jest mniejsza od wynikającej z art. 27 i art. 90, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa jest największa.

3. Uchwałę rady gminy w sprawie okręgów wyborczych ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje się do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty. Po jednym egzemplarzu uchwały przekazuje się niezwłocznie wojewodzie i komisarzowi wyborczemu.

Art. 93. 1. Na ustalenia rady gminy w sprawach okręgów wyborczych wyborcom, w liczbie co najmniej 15, przysługuje prawo wniesienia skargi do komisarza wyborczego w terminie 5 dni od daty podania do publicznej wiadomości uchwały, o której mowa w art. 92 ust. 3. Komisarz wyborczy rozpoznaje sprawę w terminie 5 dni i wydaje postanowienie, doręczając je niezwłocznie wnoszącym skargę oraz radzie gminy.

2. Od postanowienia komisarza wyborczego przysługuje odwołanie do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 5 dni od daty jego doręczenia. Na orzeczenie Państwowej Komisji Wyborczej nie przysługuje środek zaskarżenia.

3. Do zmian w podziale na okręgi wyborcze, o których mowa w art. 92 ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 i 2.

Art. 94. Informację o okręgach wyborczych, ich granicach i numerach, liczbie radnych wybieranych w każdym okręgu wyborczym oraz o wyznaczonej siedzibie gminnej komisji wyborczej podaje do publicznej wiadomości wójt (burmistrz, prezydent miasta), w formie obwieszczenia, najpóźniej w 50 dniu przed dniem wyborów.

Art. 94a. W razie konieczności dokonania podziału gminy na okręgi wyborcze przed wyborami, o których mowa w art. 26, terminy określone w art. 92 ust. 1 i w art. 94 nie obowiązują.

Rozdział 15

Zgłaszanie kandydatów na radnych

Art. 95. 1. Prawo zgłaszania kandydatów na radnych przysługuje komitetom wyborczym.

2. Kandydaci zgłaszani są w formie list kandydatów. Przez listę kandydatów rozumie się również zgłoszenie jednego kandydata.

3. W przypadku utworzenia koalicji wyborczej partia wchodząca w jej skład nie może zgłaszać kandydatów do danej rady samodzielnie albo w innej koalicji, jeżeli została zgłoszona wspólna lista kandydatów.

Art. 96. (skreślony).

Art. 97. (skreślony).

Art. 98. 1. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów.

2. Lista kandydatów w wyborach do rady:

- 1) w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców może zawierać najwyżej tyle nazwisk kandydatów, ilu radnych jest wybieranych w danym okręgu wyborczym;
- 2) w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców nie może zawierać mniej niż 5 nazwisk kandydatów, z tym że liczba kandydatów nie może być większa niż dwukrotność liczby radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym.

3. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko z jednej listy kandydatów.

Art. 99. 1. W zgłoszeniu listy kandydatów podaje się:

- 1) nazwę komitetu wyborczego oraz dokładny adres jego siedziby;
- 2) nazwę rady gminy oraz numer okręgu wyborczego, do którego dokonuje się zgłoszenia;
- 3) nazwiska i imiona, wiek oraz miejsce zamieszkania kandydatów; nazwiska kandydatów umieszcza się w kolejności ustalonej przez komitet wyborczy.

2. Do każdego zgłoszenia należy dołączyć pisemne oświadczenia kandydatów o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz o posiadaniu prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego) do danej rady. Zgoda kandydata na kandydowanie w wyborach powinna zawierać dane: imię (imiona), nazwisko, wiek oraz numer ewidencyjny PESEL kandydata; zgodę na kandydowanie kandydat opatruje datą i własnoręcznym podpisem.

3. W zgłoszeniu można wnosić o oznaczenie kandydatury nazwą lub skrótem nazwy partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata (nie więcej jednak niż jedną nazwą lub jednym skrótem nazwy składającymi się z nie więcej niż 40 znaków drukarskich). Fakt poparcia kandydatury powinien być potwierdzony pisemnie przez właściwy statutowo organ partii lub organizacji; potwierdzenie składa się łącznie ze zgłoszeniem.

4. Do zgłoszenia listy kandydatów należy dołączyć dokument stwierdzający utworzenie komitetu wyborczego oraz - z wyłączeniem komitetu, o którym mowa w art.

64f ust. 8 - dokument potwierdzający przyjęcie przez właściwy organ wyborczy za-
wiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.

5. (skreślony).

6. (skreślony).

Art. 100. 1. Każda zgłaszana lista kandydatów powinna być poparta podpisami:

- 1) co najmniej 25 wyborców - jeżeli dotyczy zgłoszenia w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców;
- 2) co najmniej 150 wyborców - jeżeli dotyczy zgłoszenia w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców.

2. Wyborca może udzielić poparcia dowolnej liczbie list kandydatów. Wycofanie udzielonego poparcia nie jest skuteczne.

3. Wyborca udzielający poparcia liście składa podpis obok czytelnie wpisanego jego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania oraz numeru ewidencyjnego PESEL.

4. Na każdej karcie wykazu osób popierających listę umieszcza się nazwiska kandydatów zgłaszanych w okręgu wyborczym.

5. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór wykazu osób popierających listę kandydatów.

Art. 101. 1. Listy kandydatów, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, zgłasza się do gminnej komisji wyborczej, zwanej dalej "komisją wyborczą", najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów do godziny 24, wraz z wykazem osób popierających listę.

2. Zgłoszenia listy dokonuje pełnomocnik komitetu wyborczego, uprawniony do składania oświadczeń w sprawie zgłoszenia wobec organów wyborczych, lub upoważniona przez niego osoba, zwani dalej "pełnomocnikiem". Do zgłoszenia załącza się dokument, wydany przez komitet wyborczy, stwierdzający ustanowienie pełnomocnika komitetu wyborczego, z podaniem jego nazwiska i imienia oraz dokładnego adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL.

3. Jeżeli zgłoszenia listy dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika komitetu wyborczego, do zgłoszenia załącza się również odpowiednio dokument, o którym mowa w ust. 2, wydany przez pełnomocnika komitetu wyborczego.

4. Po dokonaniu zgłoszenia uzupełnienie listy o nazwiska kandydatów lub zmiany kandydatów albo ich kolejności na liście są niedopuszczalne.

Art. 102. 1. W zgłoszeniu listy kandydatów pełnomocnik może wносить o oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego, którą należy oznaczyć listę na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania.

2. W sprawach związanych z oznaczeniem listy kandydatów nazwą lub skrótem nazwy partii politycznej bądź organizacji przepisy art. 99 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 103. 1. Oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy, o których mowa w art. 102, powinno różnić się dostatecznie od oznaczenia innych list. Nazwa lub skrót nazwy użyte dla oznaczenia list kandydatów zgłaszanych przez komitet wyborczy wyborców muszą być różne od nazwy lub skrótu nazwy partii politycznej lub organizacji wpisanych odpowiednio do ewidencji lub rejestru prowadzonych przez właściwy sąd.

2. Nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny komitetu wyborczego wyborców, komitetu wyborczego organizacji, komitetu wyborczego partii politycznych i koalicyjnego

komitetu wyborczego partii politycznych korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych.

3. Jeżeli po przyjęciu zgłoszenia zostanie dokonane zgłoszenie zawierające to samo lub niedostatecznie różniące się oznaczenie listy, komisja wyborcza uznaje to za wadę zgłoszenia i wyznacza termin 3 dni w celu jej usunięcia. W przypadku nieusunięcia wady w terminie komisja odmawia rejestracji listy.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do zgłoszeń list kandydatów partii politycznych i organizacji.

5. Na uchwały komisji w sprawach, o których mowa w ust. 3, pełnomocnikowi przysługuje prawo wniesienia skargi do właściwego sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty ich doręczenia. Sąd rozpoznaje skargę, w terminie 3 dni, w postępowaniu nieprocesowym w składzie 3 sędziów. O terminie posiedzenia zawiadamia się właściwą komisję wyborczą i pełnomocnika. Na postanowienie sądu nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art. 104. Komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie, niezwłocznie bada, czy zgłoszenie jest zgodne z przepisami niniejszej ustawy. Na każdym zgłoszeniu komisja odnotowuje datę i godzinę oraz liczbę porządkową jego wpływu.

Art. 105. 1. Jeżeli komisja wyborcza stwierdzi, na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów, a w razie potrzeby również wyjaśnień wyborców, że zgłoszenie nie uzyskało wymaganego w myśl art. 100 poparcia wyborców, wówczas odmawia jego przyjęcia, wskazując stwierdzone wady, i zwraca pełnomocnikowi zgłoszenie.

2. Jeżeli usunięcie wskazanych wad zgłoszenia nie jest możliwe w terminie ustalonym dla dokonywania zgłoszeń, komisja odmawia rejestracji zgłoszenia i niezwłocznie zawiadamia o tym pełnomocnika.

3. Na uchwały komisji w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, pełnomocnikowi przysługuje prawo wniesienia skargi do właściwego sądu okręgowego w terminie 3 dni od daty ich doręczenia. Sąd rozpoznaje skargę, w terminie 3 dni, w postępowaniu nieprocesowym w składzie 3 sędziów. O terminie posiedzenia zawiadamia się właściwą komisję wyborczą i pełnomocnika. Na postanowienie sądu nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art. 106. 1. Jeżeli komisja wyborcza stwierdzi inne wady zgłoszenia aniżeli te, o których mowa w art. 105, wówczas wzywa pełnomocnika do ich usunięcia w terminie 3 dni. W przypadku nieusunięcia wskazanych wad w terminie komisja odmawia rejestracji zgłoszenia.

2. Uchwały komisji w sprawach, o których mowa w ust. 1, doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi. Od uchwały pełnomocnikowi przysługuje prawo odwołania do komisarza wyborczego w terminie 3 dni od daty jej doręczenia, który rozpatruje odwołanie w terminie 3 dni i wydaje postanowienie. Na postanowienie wydane w wyniku rozpatrzenia odwołania nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art. 107. Komisja wyborcza niezwłocznie rejestruje we wskazanym okręgu wyborczym zgłoszenie listy kandydatów dokonane zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, sporządzając protokół rejestracji. Po jednym egzemplarzu protokołu doręcza się pełnomocnikowi i przesyła komisarzowi wyborczemu.

Art. 108. 1. Jeżeli w terminie przewidzianym dla zgłoszenia list kandydatów nie zostaną w danym okręgu wyborczym zgłoszone co najmniej dwie listy, a liczba zgłoszonych kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w okręgu bądź mniejsza od niej, komisja wyborcza niezwłocznie wzywa, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń. W takim przypadku termin zgłaszania list kandydatów ulega przedłużeniu o 5 dni, licząc od dnia rozplakatowania obwieszczenia.

2. Jeżeli w danym okręgu wyborczym, pomimo postępowania, o którym mowa w ust. 1, nie zostanie zarejestrowana żadna lista kandydatów, wyborów w tym okręgu nie przeprowadza się. O przyczynach nieprzeprowadzenia wyborów komisja wyborcza niezwłocznie powiadamia wyborców w drodze obwieszczenia, którego druk i rozplakatowanie zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Art. 109. 1. Po zarejestrowaniu list kandydatów komisja wyborcza ustala dla każdego okręgu wyborczego rejestr list kandydatów.

2. Listy kandydatów komitetu wyborczego zarejestrowane w co najmniej jednym okręgu wyborczym otrzymują jednolity numer, taki sam, jaki uzyskały listy tego komitetu w trybie określonym w art. 141 i art. 166 ust. 1 w województwie, na którego terenie znajduje się gmina.

3. Listy kandydatów komitetów wyborczych zarejestrowane w więcej niż jednym okręgu wyborczym, lecz niespełniające warunku, o którym mowa w ust. 2, otrzymują kolejne jednolite numery ustalone w drodze losowania spośród numerów następujących po numerach nadanych w trybie art. 166 ust. 1.

4. Listy komitetów wyborczych zarejestrowane w jednym okręgu wyborczym otrzymują w ramach okręgu, w drodze losowania, kolejne numery następujące po numerach, o których mowa w ust. 3.

5. Komisja zarządza wydrukowanie obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów, zawierającego ich numery, dane o kandydatach umieszczone w zgłoszeniach list wraz z ewentualnymi oznaczeniami kandydatów i list, o których mowa w art. 99 i 102.

6. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 5, przekazuje się wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), który zapewnia jego druk i rozplakatowanie na obszarze gminy najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów. Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie komisarzowi wyborczemu.

Art. 110. 1. Komisja wyborcza skreśla z zarejestrowanej listy kandydatów nazwisko kandydata, który zmarł, utracił prawo wybieralności lub złożył oświadczenie na piśmie o wycofaniu zgody na kandydowanie, i zawiadamia o tym niezwłocznie właściwego pełnomocnika.

2. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata nastąpiło wskutek śmierci kandydata i powoduje, że w okręgu wyborczym liczba kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w tym okręgu lub mniejsza od niej, komisja informuje właściwego pełnomocnika o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów; w takim przypadku przepisu art. 100 ust. 1 nie stosuje się.

3. Komisja wyborcza unieważnia rejestrację listy, jeżeli nie pozostaje na niej nazwisko żadnego kandydata lub jeżeli komitet wyborczy powiadomi komisję o swoim rozwiązaniu.

4. O skreśleniu nazwiska kandydata i zgłoszeniu nowego kandydata, a także o unieważnieniu zarejestrowanej listy kandydatów z przyczyn, o których mowa w ust. 3, komisja zawiadamia niezwłocznie wyborców danego okręgu wyborczego oraz komisarza wyborczego.

5. W przypadku rozwiązania komitetu wyborczego w trybie, o którym mowa w art. 64l ust. 2, właściwa terytorialna komisja wyborcza unieważnia listy tego komitetu.

Rozdział 16

Mężowie zaufania

Art. 111. 1. Przedstawicielami list kandydatów na radnych, reprezentującymi ich interesy w czasie głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodzie głosowania, są mężowie zaufania.

2. Pełnomocnik, o którym mowa w art. 101 ust. 2, może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdego obwodu głosowania na obszarze okręgu wyborczego, w którym dane zgłoszenie zostało zarejestrowane.

2a. Kandydat na radnego nie może być mężem zaufania.

3. Pełnomocnik wydaje mężom zaufania zaświadczenie według wzoru określonego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Art. 112. 1. Przedstawicielem list kandydatów na radnych reprezentującym ich interesy w czasie ustalania wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym jest pełnomocnik, o którym mowa w art. 101 ust. 2.

2. Pełnomocnik może wyznaczyć swojego zastępcę, wydając mu stosowne zaświadczenie w myśl art. 111 ust. 3.

Rozdział 17

Karty do głosowania

Art. 113. 1. Komisja wyborcza zarządza wydrukowanie, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym w trybie określonym przez komisarza wyborczego.

2. Jeżeli po wydrukowaniu kart do głosowania komisja wyborcza skreśli z listy kandydatów nazwisko kandydata z przyczyn, o których mowa w art. 110 ust. 1, nazwisko kandydata pozostawia się na wydrukowanych kartach do głosowania. Informacje o skreśleniu oraz o warunkach decydujących o ważności głosu oddanego na takiej karcie komisja wyborcza podaje do publicznej wiadomości w formie obwieszczenia i zapewnia jego rozplakatowanie w lokalach wyborczych w dniu wyborów.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli komisja wyborcza unieważnia rejestrację listy kandydatów z przyczyn, o których mowa w art. 110 ust. 3.

Art. 114. Na karcie do głosowania w okręgu wyborczym umieszcza się listy kandydatów zarejestrowane w danym okręgu według nadanych im numerów, wymieniając nazwiska i imiona kandydatów każdej z list w kolejności ich umieszczenia na liście, wraz z oznaczeniami list, o których mowa w art. 102 ust. 1.

Art. 115. 1. Na karcie do głosowania zamieszcza się zwięzłą informację o sposobie głosowania.

2. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci gminnej komisji wyborczej.

3. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie. Wielkość i rodzaj czcionek powinny być jednakowe dla nazwisk wszystkich kandydatów i oznaczeń umieszczonych na karcie.

4. Wzór karty do głosowania ustala Państwowa Komisja Wyborcza.
akty wykonawcze

Art. 116. Nieważne są karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

Rozdział 18

Sposób głosowania i warunki ważności głosu

Art. 117. 1. W wyborach radnych w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców wyborca głosuje na określonych kandydatów, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk najwyżej tylu kandydatów, ilu radnych jest wybieranych w danym okręgu wyborczym.

2. Wyborca może głosować na określonych kandydatów bez względu na to, na jakich listach nazwiska ich są umieszczone.

3. Wyborca może głosować na mniejszą liczbę kandydatów.

4. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk więcej kandydatów niż radnych jest wybieranych lub nie postawiono znaku "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata. Głos jest również nieważny, jeżeli znak "x" postawiono w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2.

Art. 118. 1. W wyborach radnych w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców wyborca głosuje tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.

2. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list lub nie postawiono tego znaku w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2, głos uznaje się za ważny i oddany na tę listę.

4. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów, ale z tej samej listy, głos uznaje się za ważny i oddany na wskazaną listę z przyznaniem pierwszeństwa do uzyskania mandatu temu kandydatowi, przy którego nazwisku znak "x" jest umieszczony w pierwszej kolejności.

Art. 119. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

Rozdział 19

Ustalanie wyników wyborów

Art. 120. 1. Na podstawie protokołów otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych gminna komisja wyborcza ustala wyniki głosowania i wyniki wyborów do rady gminy odrębnie dla każdego okręgu wyborczego.

2. Przy ustalaniu wyników mogą być obecni pełnomocnicy lub ich zastępcy, o których mowa w art. 112.

Art. 121. 1. Komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym, na urzędowym formularzu, w trzech egzemplarzach.

2. W zestawieniu wymienia się odpowiednio liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów, z uwzględnieniem art. 118 ust. 3;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

3. Na podstawie zestawień, o których mowa w ust. 1, komisja wyborcza ustala wyniki wyborów radnych w okręgach wyborczych.

Art. 122. 1. W wyborach do rady w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców za wybranych w danym okręgu wyborczym uważa się tych kandydatów, którzy otrzymali kolejno największą liczbę ważnie oddanych głosów.

2. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymali kandydaci z tej samej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk na liście. W przypadku gdy kolejność na liście była ustalona w porządku alfabetycznym, o uzyskaniu mandatu rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego komisji w obecności członków komisji i pełnomocników.

3. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymali kandydaci z różnych list, za wybranego uważa się kandydata z tej listy, której kandydaci otrzymali w okręgu wyborczym łącznie największą liczbę głosów. W przypadku gdyby i ta liczba była równa - rozstrzyga losowanie, o którym mowa w ust. 2.

4. Tryb przeprowadzenia losowania, o którym mowa w ust. 2 i 3, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 123. 1. W wyborach do rady w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców gminna komisja wyborcza, na podstawie zestawienia, o którym mowa w art. 121, dokonuje podziału mandatów w każdym okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy;

2) każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych.

2. W okręgach wyborczych w miastach na prawach powiatu podziału mandatów dokonuje się pomiędzy listy kandydatów, o których mowa w art. 88 ust. 2.

3. Jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę oddano większą liczbę głosów.

4. Mandaty przypadające danej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów.

5. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk kandydatów na liście. W przypadku gdy kolejność na liście była ustalona zgodnie z porządkiem alfabetycznym, o uzyskaniu mandatu rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez przewodniczącego komisji w obecności członków komisji i pełnomocników. Tryb przeprowadzenia losowania określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 124. 1. Po ustaleniu wyników wyborów we wszystkich okręgach wyborczych, zgodnie z zasadami określonymi w art. 122 i art. 123, komisja wyborcza sporządza w trzech egzemplarzach protokół z wyborów do rady gminy.

2. W protokole podaje się, według okręgów wyborczych, liczbę radnych wybieranych w okręgu oraz nazwiska i imiona wybranych radnych z podaniem oznaczenia listy, z której zostali wybrani; w protokole podaje się również ewentualną liczbę nieobsadzonych mandatów.

3. W protokole podaje się również przebieg losowania, o którym mowa w art. 122 ust. 2 i 3 oraz w art. 123 ust. 5.

4. Do protokołu załącza się zestawienia wyników głosowania w okręgach wyborczych.

5. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

6. Pełnomocnikom i członkom komisji przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów. Przepis art. 54 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 125. Gminna komisja wyborcza niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgach wyborczych poprzez wywieszenie w swojej siedzibie w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców jednego z egzemplarzy protokołu z wyborów do rady gminy wraz z zestawieniami, o których mowa w art. 121.

Art. 126. 1. Przewodniczący komisji wyborczej przekazuje niezwłocznie komisarzowi wyborczemu, w zapieczętowanym pakiecie, jeden egzemplarz protokołu z wyborów wraz z protokołami głosowania w obwodach głosowania, w trybie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą.

2. Państwowa Komisja Wyborcza może określić zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu z wyborów za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych.

3. Pozostałe dokumenty z wyborów oraz pieczęć przewodniczący komisji wyborczej przekazuje w depozyt wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

Art. 127. 1. Po otrzymaniu protokołów od gminnej komisji wyborczej komisarz wyborczy dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych.

2. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników, komisarz wyborczy zarządza ponowne ustalenie tych wyników i zawiadamia o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą. Przepisy art. 120-126 stosuje się odpowiednio.

Art. 128. Gminna komisja wyborcza wydaje radnym zaświadczenia o wyborze. Wzór zaświadczenia określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Dział III

Wybory do rad powiatów. Przepisy szczególne

Rozdział 20

Zasady ogólne

Art. 129. Wybory do rad powiatów odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów działu II, jeżeli przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej.

Art. 130. Wybory do rad powiatów, pod nadzorem Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych, przeprowadzają:

- 1) powiatowe komisje wyborcze;
- 2) obwodowe komisje wyborcze.

Art. 131. 1. W razie zarządzenia wyborów do rad powiatów na ten sam dzień, na który zarządzono wybory do rad gmin, głosowanie przeprowadzają obwodowe komisje wyborcze powołane dla wyborów do rad gmin, na podstawie tych samych spisów wyborców.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, obwodowa komisja wyborcza sporządza oddzielnie protokoły głosowania w obwodach dla wyborów do rady gminy i dla wyborów do rady powiatu, przekazując je odpowiednio gminnej i powiatowej komisji wyborczej.

Rozdział 21

Liczba radnych. System wyborczy

Art. 132. (skreślony).

Art. 133. 1. Radni są wybierani w okręgach wyborczych bezpośrednio spośród zgłoszonych kandydatów. W każdym okręgu wyborczym wybiera się od 3 do 10 radnych.

2. Na jednego kandydata wyborca może oddać tylko jeden głos.

Art. 134. 1. O wyborze radnego powiatu rozstrzyga liczba ważnie oddanych głosów na poszczególne listy kandydatów. Podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby głosów oddanych na kandydatów danej listy.

2. W podziale mandatów, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w skali powiatu co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.

Rozdział 22

Okręgi wyborcze

Art. 135. 1. W celu przeprowadzenia wyborów powiat dzieli się na okręgi wyborcze.

2. Okręgiem wyborczym jest jedna gmina.

3. W celu tworzenia okręgów możliwe jest łączenie gmin tylko w tym przypadku, jeżeli liczba radnych przypadająca na którąkolwiek z gmin, wynikająca z normy przedstawicielstwa dla okręgów, wynosiłaby mniej niż 5.

4. Podział gminy na dwa lub więcej okręgów jest dopuszczalny jedynie wtedy, gdyby liczba radnych przypadających na tę gminę, wynikająca z normy przedstawicielstwa dla okręgów, wynosiła więcej niż 10 radnych.

5. Utworzenie na obszarze gminy dwóch lub więcej okręgów wyborczych wymaga porozumienia z radą tej gminy; należy przy tym uwzględnić podział danej gminy na okręgi wyborcze dla wyborów do rad gmin.

6. Łączenie dwóch lub więcej gmin w celu utworzenia okręgu wyborczego wymaga zasięgnięcia opinii rad tych gmin.

7. W miastach przy tworzeniu okręgów wyborczych uwzględnia się utworzone jednostki pomocnicze (dzielnice, osiedla).

Art. 136. 1. Podział na okręgi wyborcze, ich numery, granice oraz liczbę radnych wybieranych w okręgu wyborczym ustala, na wniosek starosty, rada powiatu według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców powiatu przez liczbę radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem art. 135 i następujących zasad:

- 1) ułamki liczby mandatów wybieranych w okręgu wyborczym równe lub większe od $\frac{1}{2}$, jakie wynikną z zastosowania normy przedstawicielstwa, zaokrągla się w górę do liczby całkowitej;
- 2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt 1, liczba radnych wybieranych w okręgach przewyższa liczby wynikające art. 27 i 133, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza. W przypadku gdy liczba mandatów jest mniejsza od wynikającej z art. 27 i 133, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa jest największa.

2. Podział na okręgi wyborcze jest stały. Uchwałę rady powiatu w sprawie okręgów wyborczych ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty. Po jednym egzemplarzu

uchwały przesyła się niezwłocznie każdej radzie gminy położonej na obszarze powiatu oraz wojewodzie i komisarzowi wyborczemu.

Art. 137. 1. Na ustalenia rady powiatu w sprawach okręgów wyborczych zainteresowanej radzie gminy, a także wyborcom w liczbie co najmniej 15, przysługuje prawo wniesienia skargi do komisarza wyborczego w terminie 5 dni od daty ich otrzymania. Komisarz wyborczy rozpoznaje sprawę w terminie 5 dni i wydaje orzeczenie, doręczając je niezwłocznie wnoszącym skargę oraz radzie powiatu.

2. Od orzeczenia komisarza wyborczego przysługuje odwołanie do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 5 dni od daty jego doręczenia. Na orzeczenie Państwowej Komisji Wyborczej nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art. 138. 1. Zmiany w podziale na okręgi wyborcze mogą być dokonywane najpóźniej na 3 miesiące przed upływem kadencji rad, jeżeli konieczność taka wynika ze zmiany w podziale terytorialnym państwa, zmiany liczby mieszkańców danej gminy lub powiatu, zmiany liczby radnych w radzie powiatu lub zmiany liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych.

2. Do zmian w podziale na okręgi wyborcze przepisy art. 135-137 stosuje się odpowiednio.

Art. 139. Informację o okręgach wyborczych, ich numerach i granicach, liczbie radnych wybieranych w okręgu wyborczym oraz wyznaczonej siedzibie powiatowej komisji wyborczej podaje do publicznej wiadomości starosta, w formie obwieszczenia, najpóźniej w 50 dniu przed dniem wyborów.

Art. 139a. W razie konieczności dokonania podziału powiatu na okręgi wyborcze przed wyborami, o których mowa w art. 26, terminy określone w art. 138 ust. 1 i w art. 139 nie obowiązują.

Rozdział 23

Zgłaszanie kandydatów na radnych

Art. 140. 1. Do zgłaszania i rejestrowania list kandydatów na radnych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zgłaszania i rejestrowania list kandydatów do rad gmin w gminach liczących powyżej 20.000 mieszkańców, z uwzględnieniem art. 133 ust. 1.

2. Każda zgłoszona lista kandydatów powinna być poparta podpisami co najmniej 200 wyborców.

Art. 141. 1. Komisarz wyborczy przyznaje najpóźniej na 23 dni przed dniem wyborów jednolity numer dla list kandydatów komitetu, o którym mowa w art. 166 ust. 1, jeżeli zarejestrował listę we wszystkich okręgach wyborczych do więcej niż połowy rad powiatów na terenie województwa, i zawiadamia o tym niezwłocznie powiatowe komisje wyborcze.

2. Pozostałym listom numery przyznaje powiatowa komisja wyborcza stosując odpowiednio przepisy art. 109 ust. 3 i 4.

3. Powiatowa komisja wyborcza powiadamia niezwłocznie pełnomocników o przyznanych numerach list kandydatów.

Art. 142. Powiatowa komisja wyborcza zarządza wydrukowanie obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów. Przepisy art. 109 ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 143. W razie skreślenia nazwiska kandydata wskutek jego śmierci, powodującego sytuację, o której mowa w art. 110 ust. 2, powiatowa komisja wyborcza informuje pełnomocnika komitetu wyborczego o możliwości zgłoszenia nowego kandydata najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Przepisy art. 110 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 144. 1. W razie zarządzenia wyborów do rad powiatów na ten sam dzień, na który zarządzono wybory do rad gmin, komitety wyborcze zgłaszające listy kandydatów w wyborach do rad powiatów mogą zgłaszać również listy kandydatów na radnych do rad gmin. Przepis art. 95 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Każdy komitet wyborczy może zgłosić do danego okręgu tylko jedną listę kandydatów.

Rozdział 24

Karty do głosowania

Art. 145. 1. Powiatowa komisja wyborcza zarządza wydrukowanie, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym w trybie określonym przez komisarza wyborczego.

2. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci powiatowej komisji wyborczej.

Art. 146. W razie skreślenia nazwiska kandydata lub unieważnienia listy kandydatów po wydrukowaniu kart do głosowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 113 ust. 2 i 3.

Rozdział 25

Sposób głosowania i warunki ważności głosu

Art. 147. 1. W wyborach do rad powiatów wyborca głosuje tylko na określoną listę kandydatów, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.

2. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list lub nie postawiono tego znaku w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2, głos uznaje się za ważny i oddany na tę listę.

4. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów, ale z tej samej listy, głos uznaje się za ważny i oddany na wskazaną listę z przyznaniem pierwszeństwa do uzyskania mandatu temu kandydatowi, przy którego nazwisku znak "x" jest umieszczony w pierwszej kolejności.

Art. 148. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

Rozdział 26

Ustalanie wyników wyborów

Art. 149. 1. Na podstawie protokołów otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych powiatowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania i wyniki wyborów do rady powiatu odrębnie dla każdego okręgu wyborczego.

2. Przy ustalaniu wyników mogą być obecni pełnomocnicy.

Art. 150. 1. Komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym, na urzędowym formularzu, w trzech egzemplarzach.

2. W zestawieniu wymienia się odpowiednio liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów, z uwzględnieniem art. 147 ust. 3;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

3. Na podstawie zestawienia, o którym mowa w ust. 1, komisja wyborcza ustala wyniki wyborów radnych w okręgach wyborczych.

Art. 151. 1. W wyborach do rady powiatu komisja wyborcza, na podstawie zestawienia, o którym mowa w art. 150 ust. 2, dokonuje podziału mandatów w każdym okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów, o których mowa w art. 134 ust. 2, w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy;
- 2) każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych.

2. Jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę oddano większą liczbę głosów.

3. Mandaty przypadające danej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów.

4. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk kandydatów na liście. W przypadku gdy kolejność na liście była ustalona zgodnie z porządkiem alfabetycznym, o uzyskaniu mandatu rozstrzyga losowanie

przeprowadzone przez przewodniczącego komisji w obecności członków komisji i pełnomocników. Tryb przeprowadzenia losowania określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 152. 1. Po ustaleniu wyników wyborów we wszystkich okręgach wyborczych, zgodnie z zasadami określonymi w art. 151, komisja wyborcza sporządza w trzech egzemplarzach protokół z wyborów do rady powiatu.

2. W protokole podaje się, według okręgów wyborczych, liczbę radnych wybieranych w okręgu oraz nazwiska i imiona wybranych radnych z podaniem oznaczenia listy, z której zostali wybrani; w protokole podaje się również ewentualną liczbę nieobsadzonych mandatów.

3. W protokole podaje się również przebieg losowania, o którym mowa w art. 151 ust. 4.

4. Do protokołu załącza się zestawienia wyników głosowania w okręgach wyborczych.

5. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

6. Pełnomocnikom i członkom komisji przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów. Przepis art. 54 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 153. Powiatowa komisja wyborcza niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgach wyborczych poprzez wywieszenie w swojej siedzibie jednego z egzemplarzy protokołu z wyborów do rady powiatu wraz z zestawieniem, o którym mowa w art. 150.

Art. 154. 1. Przewodniczący komisji wyborczej przekazuje niezwłocznie komisarzowi wyborczemu, w zabezpieczonym pakiecie, jeden egzemplarz protokołu z wyborów wraz z protokołami głosowania w obwodach głosowania, w trybie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą.

2. Państwowa Komisja Wyborcza może określić zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu z wyborów za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych.

3. Pozostałe dokumenty z wyborów oraz pieczęć przewodniczący komisji wyborczej przekazuje w depozyt staroście.

Art. 155. 1. Po otrzymaniu protokołów od powiatowej komisji wyborczej komisarz wyborczy dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych.

2. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników, komisarz wyborczy zarządza ponowne ustalenie tych wyników i zawiadamia o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą. Przepisy art. 149-154 stosuje się odpowiednio.

Art. 156. Powiatowa komisja wyborcza wydaje radnym zaświadczenia o wyborze. Wzór zaświadczenia określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Dział IV

Wybory do sejmików województw. Przepisy szczególne

Rozdział 27

Zasady ogólne

Art. 157. Wybory do sejmików województw odbywają się przy odpowiednim zastosowaniu przepisów działu II, jeżeli przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej.

Art. 158. Wybory do sejmików województw, pod nadzorem Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych, przeprowadzają:

- 1) wojewódzkie komisje wyborcze;
- 2) powiatowe komisje wyborcze;
- 3) obwodowe komisje wyborcze.

Art. 159. 1. W razie zarządzenia wyborów do sejmików województw na ten sam dzień, na który zarządzono wybory do rad powiatów:

- 1) głosowanie przeprowadzają obwodowe komisje wyborcze powołane dla wyborów do rad powiatów, na podstawie tych samych spisów wyborców;
- 2) powiatowe komisje wyborcze powołane dla wyborów do rad powiatów sporządzają protokoły zbiorczych wyników głosowania w powiecie dla wyborów do sejmiku województwa.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sporządzane są odrębne protokoły głosowania w obwodzie dla wyborów do sejmików województw i dla wyborów do rad powiatów.

3. Miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu sporządzają protokoły zbiorczych wyników głosowania w mieście dla wyborów do sejmiku województwa.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie zarządzenia na ten sam dzień wyborów do sejmików województw, rad powiatów i rad gmin.

Rozdział 28

Liczba radnych. System wyborczy

Art. 160. (skreślony).

Art. 161. 1. Radni wybierani są w okręgach wyborczych bezpośrednio spośród zgłoszonych kandydatów.

2. Na jednego kandydata wyborca może oddać tylko jeden głos.

Art. 162. 1. O wyborze radnego województwa rozstrzyga liczba ważnie oddanych głosów na poszczególne listy kandydatów. Podziału mandatów w okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby głosów oddanych na kandydatów danej listy.

2. W podziale mandatów, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w skali województwa co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.

Rozdział 29

Okręgi wyborcze

Art. 163. 1. W celu przeprowadzenia wyborów obszar województwa dzieli się na okręgi wyborcze.

2. Okręgiem wyborczym jest jeden powiat lub jego część.

3. Łączenie powiatów w celu utworzenia okręgu wyborczego jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdyby liczba radnych wybieranych w danym powiecie do sejmiku województwa była mniejsza niż 5 radnych.

3a. Łączenie powiatów nie może naruszać więzi społecznych łączących wyborców należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, zamieszkujących na terytorium łączonych powiatów.

4. Przepis art. 135 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 164. 1. Podział na okręgi wyborcze, ich numery, granice oraz liczbę radnych wybieranych w okręgu wyborczym ustala, na wniosek marszałka, sejmik województwa według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców województwa przez liczbę radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem art. 163 i następujących zasad:

1) w okręgu wyborczym wybiera się od 5 do 15 radnych;

2) w żadnym z powiatów stanowiących jeden okręg wyborczy nie mogą być wybierani radni w liczbie równej lub większej niż $\frac{3}{5}$ ogólnej liczby danej rady.

2. Przepisy art. 136 ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2 oraz art. 137-139a stosuje się odpowiednio.

Rozdział 30

Zgłaszanie kandydatów na radnych

Art. 165. 1. Do zgłaszania i rejestrowania list kandydatów na radnych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zgłaszania i rejestrowania list kandydatów do rad gmin w gminach liczących powyżej 20.000 mieszkańców, z uwzględnieniem art. 164 ust. 1 pkt 1.

2. Każda zgłaszana lista kandydatów powinna być poparta podpisami co najmniej 300 wyborców.

3. Listy kandydatów, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, zgłasza się do wojewódzkiej komisji wyborczej.

Art. 166. 1. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie rejestracji list kandydatów w wyborach do sejmików województw przyznaje w drodze losowania, najpóźniej na 25 dni przed wyborami, jednolity numer dla list komitetów wyborczych, o których mowa w art. 78. O terminie losowania zawiadamia się pełnomocników komitetów wyborczych.

2. Państwowa Komisja Wyborcza zawiadamia niezwłocznie wojewódzkie komisje wyborcze oraz pełnomocników o wylosowanych numerach list.

3. Pozostałe numery list przyznaje wojewódzka komisja wyborcza stosując odpowiednio przepisy art. 109 ust. 3 i 4.

Art. 167. Wojewódzka komisja wyborcza zarządza wydrukowanie obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów. Przepisy art. 109 ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 168. W razie skreślenia nazwiska kandydata wskutek jego śmierci, powodującego sytuację, o której mowa w art. 110 ust. 2, wojewódzka komisja wyborcza informuje pełnomocnika komitetu wyborczego o możliwości zgłoszenia nowego kandydata najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Przepisy art. 110 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 169. 1. W razie zarządzenia wyborów do sejmików województw na ten sam dzień, na który zarządzono wybory do rad powiatów, komitety wyborcze zgłaszające kandydatów w wyborach do sejmiku województwa mogą zgłaszać również kandydatów na radnych do rad powiatów. Przepis art. 95 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Każdy komitet wyborczy może zgłosić w wyborach do danej rady w okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów.

Art. 170. W razie zarządzenia wyborów do sejmików województw na ten sam dzień, na który zarządzono wybory do rad powiatów i rad gmin, przepisy art. 169 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 31

Karty do głosowania

Art. 171. 1. Wojewódzka komisja wyborcza zarządza wydrukowanie, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym.

2. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci wojewódzkiej komisji wyborczej.

Art. 172. W razie skreślenia nazwiska kandydata z listy lub unieważnienia listy kandydatów po wydrukowaniu kart do głosowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 113 ust. 2 i 3.

Rozdział 32

Sposób głosowania i warunki ważności głosu

Art. 173. 1. Wyborca głosuje tylko na określoną listę kandydatów, stawiając znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.

2. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2, głos uznaje się za ważny i oddany na tę listę.

3. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub więcej kandydatów, ale z tej samej listy, głos uznaje się za ważny i oddany na wskazaną listę z przyznaniem pierwszeństwa do uzyskania mandatu temu kandydatowi, przy którego nazwisku znak "x" jest umieszczony w pierwszej kolejności.

Art. 174. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub więcej kandydatów z różnych list lub nie postawiono tego znaku w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list.

Art. 175. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

Rozdział 33

Ustalanie wyników wyborów

Art. 176. 1. Powiatowa komisja wyborcza, na podstawie otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych protokołów głosowania w obwodach w wyborach do sejmików województw, ustala wyniki głosowania na poszczególne listy kandydatów i sporządza, w trzech egzemplarzach, protokół wyników głosowania na obszarze powiatu.

2. (skreślony).

3. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów, z uwzględnieniem art. 173 ust. 2;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

4. Przy ustalaniu wyników mogą być obecni pełnomocnicy.

5. Przepisy art. 124 ust. 5 i 6, art. 125 i 126 stosuje się odpowiednio.

Art. 177. Po otrzymaniu protokołów, o których mowa w art. 176, wojewódzka komisja wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania na obszarze powiatu. Przepis art. 127 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 178. 1. Na podstawie protokołów wyników głosowania na obszarze powiatu wojewódzka komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym na poszczególne listy kandydatów, na urzędowym formularzu, w trzech egzemplarzach.

2. W zestawieniu wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;

- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów, z uwzględnieniem art. 173 ust. 2;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

3. Na podstawie zestawień, o których mowa w ust. 2, wojewódzka komisja wyborcza dokonuje podziału mandatów w każdym okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów, o których mowa w art. 162 ust. 2, w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy;
- 2) każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych.

4. Jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę oddano większą liczbę głosów.

5. Mandaty przypadające danej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów.

6. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk kandydatów na liście. W przypadku gdy kolejność na liście była ustalona zgodnie z porządkiem alfabetycznym, o uzyskaniu mandatu rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez wojewódzką komisję wyborczą w obecności pełnomocników.

Art. 179. 1. Po ustaleniu wyników wyborów we wszystkich okręgach wyborczych, zgodnie z zasadami określonymi w art. 178, wojewódzka komisja wyborcza sporządza w trzech egzemplarzach protokół z wyborów do sejmiku województwa.

2. W protokole podaje się, według okręgów wyborczych, liczbę radnych wybieranych w okręgu oraz nazwiska i imiona wybranych radnych z podaniem oznaczenia listy, z której zostali wybrani; w protokole podaje się również ewentualną liczbę nieobsadzonych mandatów.

3. W protokole podaje się również przebieg losowania, o którym mowa w art. 178 ust. 6.

4. Do protokołu załącza się zestawienia wyników głosowania w okręgach wyborczych.

5. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

6. Pełnomocnikom i członkom komisji przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów. Przepis art. 54 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 180. 1. Wojewódzka komisja wyborcza niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgach wyborczych poprzez wywieszenie w swojej siedzibie w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców jednego z

egzemplarzy protokołu z wyborów do sejmiku województwa wraz z zestawieniem, o którym mowa w art. 178 ust. 1 i 2. Jeden z egzemplarzy protokołu przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przez nią określonym.

2. Przepisy art. 154 i 155 stosuje się odpowiednio.

Art. 181. Wojewódzka komisja wyborcza wydaje radnym zaświadczenia o wyborze. Wzór zaświadczenia określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Dział V

Ogłaszanie wyników wyborów

Rozdział 34

Ogłaszanie wyników wyborów na obszarze województwa

Art. 182. 1. Komisarz wyborczy, na podstawie protokołów z wyborów sporządzonych przez właściwe organy wyborcze, podaje do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, wyniki wyborów do rad na obszarze województwa.

2. W obwieszczeniu, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się zbiorczą informację o wynikach głosowania i wynikach wyborów do rad, do których wybory zostały przeprowadzone, oraz - odrębnie dla każdej rady - w szczególności dane o liczbie mandatów uzyskanych przez listy kandydatów poszczególnych komitetów wyborczych oraz nazwiska i imiona wybranych radnych z podaniem oznaczenia listy, z której zostali wybrani. Państwowa Komisja Wyborcza może określić wzór obwieszczenia.

Art. 183. Obwieszczenie komisarza wyborczego podaje się do publicznej wiadomości, przez rozplakatowanie odpowiedniego wyciągu z obwieszczenia, na obszarze każdej gminy oraz ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej.

Rozdział 35

Ogłaszanie wyników wyborów na obszarze kraju

Art. 184. 1. Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, zbiorcze wyniki wyborów do rad na obszarze kraju.

2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, publikuje się w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym oraz ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 185. Państwowa Komisja Wyborcza przedstawia Prezesowi Rady Ministrów informację o realizacji przepisów ustawy i ewentualne propozycje ich zmian. Informację tę przekazuje się również Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

Art. 186. Państwowa Komisja Wyborcza publikuje opracowanie statystyczne zawierające szczegółowe informacje o wynikach głosowania i wynikach wyborów.

Art. 187. Minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego⁽²⁾ na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, złożony po porozumieniu z Naczelnym Dy-

rektorem Archiwów Państwowych, określa, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego.

Dział VI

Wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Przepisy szczególne

Rozdział 36

Obsadzenie mandatów bez głosowania

Art. 188. Jeżeli w okręgu wyborczym w wyborach do rady gminy, rady powiatu lub sejmiku województwa zarejestrowana liczba kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym lub od niej mniejsza, głosowania nie przeprowadza się, a za wybranych na radnych terytorialna komisja wyborcza uznaje zarejestrowanych kandydatów, a odpowiednio pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone.

Art. 189. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 188, właściwa terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie zawiadamia wyborców danego okręgu wyborczego o przyczynach obsadzenia mandatów bez głosowania, w formie obwieszczenia, którego druk i rozplakatowanie zapewnia odpowiednio marszałek województwa, starosta i wójt (burmistrz, prezydent miasta). Jeden egzemplarz obwieszczenia przekazuje się niezwłocznie komisarzowi wyborczemu.

2. Komisja wyborcza sporządza odpowiedni protokół z obsadzenia mandatu radnego bez głosowania w okręgu wyborczym, którego wzór ustala Państwowa Komisja Wyborcza. Przepisy art. 123-127 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 37

Wygaśnięcie mandatu radnego

Art. 190. 1. Wygaśnięcie mandatu radnego następuje wskutek:

- 1) odmowy złożenia ślubowania;
- 2) pisemnego zrzeczenia się mandatu;
- 2a) naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach funkcji lub działalności;
- 3) utraty prawa wybieralności lub braku tego prawa w dniu wyborów;
- 4) prawomocnego skazującego wyroku sądu, orzeczonego za przestępstwo umyślne;
- 5) śmierci.

2. Wygaśnięcie mandatu radnego w przypadkach określonych w ust. 1 stwierdza rada w drodze uchwały, najpóźniej w 3 miesiące od wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 3 przed podjęciem uchwały o wygaśnięciu mandatu należy umożliwić radnemu złożenie wyjaśnień.

4. Uchwałę rady o wygaśnięciu mandatu radnego doręcza się niezwłocznie zainteresowanemu i przesyła wojewodzie oraz komisarzowi wyborczemu.

5. Jeżeli radny przed dniem wyboru wykonywał funkcję lub prowadził działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 2a, obowiązany jest do zrzeczenia się funkcji lub zaprzestania prowadzenia działalności w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania.

6. W przypadku niezrzeczenia się funkcji lub niezaprzestania prowadzenia działalności przez radnego w terminie, o którym mowa w ust. 5, rada stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie miesiąca od upływu tego terminu.

Art. 191. 1. Od uchwały rady o wygaśnięciu mandatu radnego z przyczyn, o których mowa w art. 190 ust. 1 pkt 3, zainteresowanemu przysługuje odwołanie do właściwego sądu okręgowego w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia. Przepisy art. 60 i 61 stosuje się odpowiednio.

2. Wygaśnięcie mandatu radnego następuje z dniem wydania przez sąd orzeczenia oddalającego odwołanie.

Rozdział 38

Wybory uzupełniające

Art. 192. 1. W przypadku nieobsadzenia mandatów lub wygaśnięcia mandatu radnego rady w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców, wojewoda zarządza wybory uzupełniające.

2. Przepisy art. 25 stosuje się odpowiednio, z tym że w zarządzeniu wojewody o wyborach podaje się liczbę wybieranych radnych.

Art. 193. 1. Wybory uzupełniające, o których mowa w art. 192 ust. 1, przeprowadza się na zasadach i w trybie przepisów niniejszej ustawy w ciągu 3 miesięcy od daty stwierdzenia przez radę wygaśnięcia mandatu.

2. Jeżeli w wyniku wyborów, o których mowa w ust. 1, mandat pozostaje nieobsadzony, wybory uzupełniające powtarza się między 6 a 9 miesiącem, licząc od daty tych wyborów.

3. Kadencja radnych wybranych w wyborach uzupełniających upływa z dniem upływu kadencji rad wybranych w wyborach zarządzonych na podstawie art. 25.

4. Wyborów uzupełniających nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadałaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rad.

Art. 194. 1. W przypadku wygaśnięcia mandatu radnego wybranego w okręgu wyborczym dla wyboru rady w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców oraz mandatu radnego powiatu lub województwa, właściwa rada, po stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu radnego, podejmuje na następnej sesji uchwałę o wstąpieniu na jego miejsce kandydata z tej samej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności i nie zachodzi wobec niego przesłanka, o której mowa w art. 190 ust. 1 pkt 4. Przy równej liczbie głosów decyduje kolejność umieszczenia nazwiska kandydata na liście. Przepis art. 193 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

2. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa przy obsadzeniu mandatu na rzecz kandydata z tej samej listy, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów. Oświadczenie to powinno być zgłoszone radzie na piśmie w ciągu trzech dni od daty doręczenia zawiadomienia o przysługującym mu mandacie.

3. Jeżeli wskutek wygaśnięcia mandatów, których obsadzenie w trybie ust. 1 i 2 nie było możliwe, skład rady zmniejszył się więcej niż o 1/5, przeprowadza się wybory uzupełniające do danej rady, chyba że do zakończenia kadencji rady zostało mniej niż 6 miesięcy.

Rozdział 39

Wybory przedterminowe

Art. 195. W przypadkach określonych ustawami przeprowadza się wybory przedterminowe.

Art. 196. 1. Wybory przedterminowe przeprowadza się na zasadach i w trybie przepisów niniejszej ustawy.

2. Kadencja radnych i rad wybranych w wyborach przedterminowych upływa z dniem zakończenia kadencji rad wybranych w wyborach zarządzonych na podstawie art. 25.

3. Wyborów przedterminowych nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rad.

Rozdział 40

Zmiany w podziale terytorialnym państwa

Art. 197. 1. Zmiany w podziale terytorialnym państwa zachodzące w toku kadencji rad powodują następujące skutki:

- 1) jeżeli z jednostki samorządu terytorialnego zostaje wyłączony obszar stanowiący część okręgu wyborczego, okręg lub więcej okręgów wyborczych dla wyborów danej rady w celu włączenia tego obszaru do tworzonej nowej jednostki, to mandat radnego stale zamieszkałego lub wybranego na tym obszarze wygasa z mocy prawa;
- 2) jeżeli z jednostki zostaje wyłączony obszar stanowiący okręg wyborczy dla wyboru danej rady i zostaje on włączony do sąsiedniej jednostki, radny stale zamieszkały i wybrany w tym okręgu staje się radnym rady w jednostce powiększonej; mandat radnego niespełniającego tych warunków wygasa z mocy prawa;
- 3) jeżeli z jednostki zostaje wyłączony obszar stanowiący część okręgu wyborczego dla wyboru rady i zostaje on włączony do sąsiedniej jednostki, radny stale zamieszkały na tym obszarze i wybrany w tym okręgu staje się radnym w jednostce powiększonej; mandat radnego niespełniającego tych warunków wygasa z mocy prawa;
- 4) jeżeli jednostka zostaje włączona do innej jednostki albo dwie jednostki lub więcej łączy się w nową jednostkę, rady tych jednostek zostają z mocy prawa rozwiązane.

1a. Zmiany w podziale terytorialnym, skutkujące wygaśnięciem praw powiatu posiadanych dotychczas przez miasto, nie powodują rozwiązania rady tego miasta.

2. Przepisy ust. 1 pkt 1-3 stosuje się odpowiednio w przypadku radnego stale zamieszkałego na obszarze okręgu wyborczego lub jego części włączanego do sąsiedniej jednostki, a wybranego w innym okręgu wyborczym włączanym także w całości lub w części do tej jednostki.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 - w odniesieniu do tworzonych nowych jednostek samorządu terytorialnego oraz w pkt 4, przeprowadza się wybory do nowych rad w trybie i na zasadach określonych niniejszą ustawą.

4. W przypadku zmiany składu rady z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 oraz w ust. 2, rada działa w zmienionym składzie do końca kadencji, z zastrzeżeniem ust. 5. Zmiany w składach rad ogłasza, w formie obwieszczenia, komisarz wyborczy w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

5. Jeżeli w wyniku zmian, o których mowa w ust. 4, skład rady zmniejszył się poniżej $\frac{3}{5}$ ustawowej liczby radnych, rada jednostki zostaje z mocy prawa rozwiązana. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

6. Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości oraz ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, w formie obwieszczenia, informację o rozwiązaniu z mocy prawa rady jednostki z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 4 oraz w ust. 5.

7. Wygaśnięcie mandatu radnego z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 oraz w ust. 2, następuje w dniu wejścia w życie zmiany w podziale terytorialnym. Wygaśnięcie mandatu stwierdza właściwa rada, w drodze uchwały, podjętej w ciągu 3 miesięcy od ich wystąpienia. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio.

8. Wyborów nowych rad nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadałaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rad.

Art. 198. Kadencja rad i radnych wybranych w wyborach, o których mowa w art. 197, upływa z dniem upływu kadencji rad wybranych w wyborach zarządzonych na podstawie art. 25.

Dział VII

Przepisy karne

Art. 199. 1. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, prowadzi agitację wyborczą:

- 1) w siedzibach urzędów administracji rządowej lub administracji samorządu terytorialnego bądź sądów,
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie,
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub oddziałów obrony cywilnej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
- 4) w lokalu wyborczym lub na terenie budynku, w którym lokal się znajduje - podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi agitację wyborczą na terenie szkół podstawowych lub gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

Art. 199a. 1. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw:

- 1) umieszcza plakaty i hasła wyborcze na ścianach budynków, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości,
- 2) przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych w celu prowadzenia kampanii wyborczej narusza obowiązujące przepisy porządkowe,

- 3) umieszcza plakaty i hasła wyborcze w taki sposób, że nie można ich usunąć bez powodowania szkód
- podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega:

- 1) pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego, który w terminie 30 dni po dniu wyborów nie usunie plakatów i haseł wyborczych oraz urządzeń ogłoszeniowych ustawionych w celu prowadzenia kampanii wyborczej,
- 2) osoba będąca redaktorem w rozumieniu prawa prasowego, która nie dopuszcza do wykonania obowiązku umieszczenia w informacjach, komunikatach, apelach i hasłach wyborczych, ogłaszanych w prasie drukowanej lub w telewizji bądź radiu na koszt komitetów wyborczych, partii politycznej lub organizacji popierających kandydatów, a także na koszt samych kandydatów, wskazania przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą.

Art. 199b. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, nie umieszcza w materiałach wyborczych oznaczenia od kogo pochodzą

- podlega karze grzywny.

projekty ustaw

Art. 200. 1. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie kandydata lub list kandydatów, stosując groźbę, podstęp lub jakąkolwiek inną formę nacisków zmierzających do uzyskania podpisów

- podlega grzywnie od 1.000 do 10.000 złotych.

2. Tej samej karze podlega, kto zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie kandydata lub listy kandydatów na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo oddziałów obrony cywilnej lub skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Kto udziela wynagrodzenia pieniężnego w zamian za zbieranie lub złożenie podpisu pod zgłoszeniem kandydata lub list kandydatów

- podlega grzywnie od 10.000 do 50.000 złotych.

Art. 201. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania, zwołuje zgromadzenia, organizuje pochody lub manifestacje, wygłasza przemówienia, rozdaje ulotki lub w jakikolwiek inny sposób prowadzi agitację na rzecz kandydatów lub list kandydatów

- podlega karze grzywny.

Art. 202. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, bez uprzedniej zgody pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego prowadzi agitację wyborczą polegającą na organizowaniu wieców wyborczych kandydatów, rozpowszechnianiu programów wyborczych kandydatów albo komitetów wyborczych lub ich materiałów propagandowych o charakterze reklamy rozpowszechnianej dla celów kampanii wyborczej za pomocą środków masowego przekazu, plakatów, broszur lub ulotek o masowym nakładzie, lub za pośrednictwem infolinii o bezpłatnym dostępie

- podlega karze grzywny.

Art. 202a. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania, podaje do wiadomości publicznej wyniki przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych lub przewidywanych wyników wyborów, lub wyniki sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania

- podlega grzywnie od 500.000 do 1.000.000 złotych.

Art. 202b. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, prowadząc agitację wyborczą na rzecz komitetów wyborczych lub kandydatów organizuje podczas kampanii wyborczej loterie fantowe lub innego rodzaju gry losowe albo konkursy, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych

- podlega grzywnie od 5.000 do 50.000 złotych.

Art. 202c. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, podaje lub dostarcza, w ramach prowadzonej kampanii wyborczej, napoje alkoholowe nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia

- podlega grzywnie od 5.000 do 50.000 złotych.

Art. 202d. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, przekazuje środki finansowe lub wartości niepieniężne jednego komitetu na rzecz innego komitetu wyborczego

- podlega karze grzywny od 1.000 do 10.000 złotych.

Art. 202e. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, organizuje zbiórki publiczne na cele kampanii wyborczej

- podlega grzywnie od 1.000 do 100.000 złotych.

Art. 202f. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw nie dopełnia obowiązku gromadzenia środków finansowych na rachunku bankowym

- podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu komitetu wyborczego o wymaganym ustawą sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego.

Art. 202g. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw:

- 1) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego lub wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego na cele inne niż związane z wyborami,
- 2) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego lub wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego przed dniem, od którego zezwala na to ustawa,

- 3) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego po dniu wyborów,
 - 4) wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego po dniu złożenia sprawozdania finansowego,
 - 5) wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego z naruszeniem limitów wydatków określonych dla komitetów wyborczych,
 - 6) przekazuje komitetowi wyborczemu organizacji albo komitetowi wyborczemu wyborców lub przyjmuje w imieniu tych komitetów środki finansowe lub wartości niepieniężne pochodzące z innych źródeł niż od osób fizycznych
- podlega grzywnie od 1.000 do 100.000 złotych.

Art. 202h. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, po uzyskaniu informacji, z jakich źródeł pochodzą, przyjmuje i przeznacza na kampanię wyborczą środki finansowe lub wartości niepieniężne pochodzące:

- 1) od osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
 - 2) od cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) z innego źródła niż z funduszu wyborczego partii politycznej tworzącej komitet wyborczy partii politycznej lub z funduszy wyborczych partii politycznych tworzących koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych
- podlega grzywnie od 1.000 do 100.000 złotych.

Art. 202i. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw nie dopełnia w terminie obowiązku przekazania przez komitet wyborczy na rzecz instytucji charytatywnej osiągniętej przez komitet wyborczy nadwyżki pozyskanych środków finansowych nad poniesionymi wydatkami

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto nie dopuszcza do wykonania lub utrudnia dopełnienie obowiązku przekazania przez komitet wyborczy na rzecz instytucji charytatywnej nadwyżki pozyskanych środków finansowych nad poniesionymi wydatkami, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 2, działa nieumyślnie - podlega grzywnie.

Art. 202j. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw nie dopełnia obowiązku sporządzenia i przedłożenia w terminie komisarzowi wyborczemu albo Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania finansowego albo podaje w tym sprawozdaniu nieprawdziwe dane

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto nie dopuszcza do wykonania lub utrudnia dopełnienie obowiązku sporządzenia i przedłożenia komisarzowi wyborczemu albo Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania finansowego, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 2, działa nieumyślnie - podlega grzywnie.

Art. 202k. 1. Kto, w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, nie dopuszcza do wykonywania lub utrudnia dopełnienie przez biegłego rewidenta obowiązków przy sporządzaniu opinii lub raportu dotyczącego sprawozdania finansowego

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, działa nieumyślnie - podlega grzywnie.

Art. 203. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 199, art. 199a, art. 199b, art. 201, art. 202, art. 202d i art. 202f, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Dział VIII

Przepisy szczególne, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 203a. 1. Jeżeli właściwe organy gminy nie wykonują w terminie, w sposób zgodny z prawem, zadań dotyczących utworzenia obwodów głosowania, powołania obwodowych komisji wyborczych, sporządzenia spisów wyborców lub podziału gminy na okręgi wyborcze, właściwy miejscowo komisarz wyborczy wzywa te organy do wykonania zadań w sposób zgodny z prawem w wyznaczonym terminie, a w razie bezskutecznego upływu terminu występuje do wojewody o zastępcze ich wykonanie.

2. Wojewoda niezwłocznie wykonuje zadanie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli wcześniej nie wykonał go właściwy organ gminy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli właściwy organ nie dokonał podziału powiatu lub województwa na okręgi wyborcze w sposób zgodny z prawem.

Art. 204. Wszelkie pisma oraz postępowanie sądowe i administracyjne w sprawach wyborczych są wolne od opłat.

Art. 205. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi lub odwołania do sądu albo organu wyborczego, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi lub odwołania w sądzie lub organowi wyborczemu.

2. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności określonej w ustawie przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu.

3. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w ust. 1, dokonywane są w godzinach urzędowania sądów i organów wyborczych.

Art. 206. Do przeprowadzenia wyborów do organów stanowiących obligatoryjnych związków komunalnych oraz do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład tych związków stosuje się przepisy niniejszej ustawy, chyba że ustawa o utworzeniu związku komunalnego stanowi inaczej.

Art. 207. Państwowa Komisja Wyborcza powoła, w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, wojewódzkich komisarzy wyborczych zgodnie z przepisami ustawy.

Art. 208. 1. Zarządzone przez Prezesa Rady Ministrów, na podstawie art. 9 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin (Dz. U. z 1996 r.

Nr 84, poz. 387 i z 1998 r. Nr 50, poz. 311) w związku z art. 32 ustawy z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195 i Nr 86, poz. 396 oraz z 1995 r. Nr 124, poz. 601), wybory do rad gmin i do Rady miasta stołecznego Warszawy przeprowadza się, w wyznaczonym uprzednio terminie 11 października 1998 r., na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

2. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, dostosuje kalendarz wyborczy odnoszący się do ogłoszonych na dzień 11 października 1998 r. wyborów, o których mowa w ust. 1, do wymogów niniejszej ustawy.

Art. 209. W pierwszych wyborach do rad gmin przeprowadzanych na podstawie niniejszej ustawy w terminie, o którym mowa w art. 208, zarząd gminy dokonuje podziału gminy na okręgi wyborcze, ustala liczbę radnych wybieranych w każdym okręgu oraz tworzy obwody głosowania.

Art. 210. 1. Prezes Rady Ministrów wyznaczy, w drodze rozporządzenia, datę pierwszych wyborów do rad powiatów i sejmików województw oraz określi dni, w których upływają terminy wykonania czynności określonych w ustawie (wspólny kalendarz wyborczy, jeżeli wybory do rad powiatów i sejmików województw zostaną wyznaczone na ten sam dzień).

2. W razie zarządzenia pierwszych wyborów do rad powiatów i sejmików województw na podstawie niniejszej ustawy na ten sam dzień, na który zarządzono pierwsze wybory do rad gmin przeprowadzanych na podstawie niniejszej ustawy (art. 208), Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych określonych w ustawie (wspólny kalendarz wyborczy do wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw).

Art. 211. 1. W pierwszych wyborach do rad powiatów i sejmików województw przeprowadzanych na podstawie niniejszej ustawy:

- 1) minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii właściwego wojewody i sejmiku samorządowego oraz Państwowej Komisji Wyborczej, dokonuje, w drodze rozporządzenia, podziału powiatów i województw na okręgi wyborcze oraz ustala liczbę radnych wybieranych w każdym okręgu wyborczym,
- 2) obsługę administracyjną wojewódzkich komisji wyborczych i wykonanie zadań wyborczych na obszarze województwa zapewnia wojewoda właściwy dla siedziby sejmiku województwa we współdziałaniu z dyrektorem delegatury Krajowego Biura Wyborczego,
- 3) obsługę administracyjną powiatowej komisji wyborczej i wykonanie zadań wyborczych na obszarze powiatu zapewnia burmistrz (prezydent miasta) właściwy dla siedziby powiatu,
- 4) art. 135 ust. 5 i 6 nie stosuje się,
- 5) art. 137 nie stosuje się,
- 6) art. 136, art. 139 i art. 164 stosuje się odpowiednio.

2. Opinia sejmiku samorządowego, o której mowa w ust. 1 pkt 1, powinna być udzielona w terminie 7 dni od dnia zwrócenia się o nią przez ministra właściwego do spraw administracji. W przypadku niedotrzymania tego terminu minister wykonuje uprawnienia określone w ust. 1 pkt 1 bez uzyskania opinii sejmiku samorządowego.

3. Przy podziale województwa na okręgi wyborcze dla przeprowadzenia pierwszych wyborów do sejmików województw należy dążyć do tego, aby okręgi wyborcze

obejmowały obszar możliwie jednorodny ze względu na układ osadniczy i przestrzen-
ny.

Art. 212. Traci moc ustawa z dnia 8 marca 1990 r. - Ordynacja wyborcza do rad
gmin (Dz. U. z 1996 r. Nr 84, poz. 387 oraz z 1998 r. Nr 50, poz. 311).

Art. 213. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjąt-
kiem art. 207, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 20 czerwca 2002 r.

o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

(Dziennik Ustaw Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady i tryb bezpośredniego wyboru wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć także burmistrza i prezydenta miasta.

Art. 2. 1. Wójt wybierany jest w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

2. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220).

Art. 3. 1. Prawo wybierania wójta w danej gminie (czynne prawo wyborcze) ma każdy, kto posiada prawo wybierania do rady gminy.

2. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) ma każdy obywatel polski posiadający prawo wybierania do rady gminy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat, z tym że kandydat nie musi stale zamieszkiwać na obszarze gminy, w której kandyduje.

3. Kandydat na wójta nie może jednocześnie kandydować na wójta w innej gminie.

Art. 4. 1. Za wybranego na wójta uważa się tego kandydata, który w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.

2. Jeżeli żaden z kandydatów nie otrzymał określonej w ust. 1 liczby ważnie oddanych głosów, czternastego dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie.

3. W ponownym głosowaniu wyboru dokonuje się spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali największą liczbę ważnie oddanych głosów. W przypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzyma tę samą liczbę głosów uprawniającą do udziału w ponownym głosowaniu, o dopuszczeniu kandydata do wyborów w ponownym głosowaniu rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów otrzymał większą liczbę głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa - rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez gminną komisję wyborczą. W losowaniu mają prawo uczestniczenia wszyscy kandydaci lub pełnomocnicy ich komitetów wyborczych.

4. Jeżeli którykolwiek z dwóch kandydatów, o których mowa w ust. 3, wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wyborcze albo umrze, w jego miejsce do wybo-

rów w ponownym głosowaniu dopuszcza się kandydata, który otrzymał kolejno największą liczbę głosów w pierwszym głosowaniu.

5. Za wybranego w ponownym głosowaniu uważa się tego kandydata, który otrzymał większą liczbę ważnie oddanych głosów.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, gminna komisja wyborcza niezwłocznie informuje, w drodze uchwały, o konieczności i przyczynach przeprowadzenia ponownego głosowania oraz podaje datę ponownego głosowania, a także nazwiska i imiona kandydatów kandydujących w ponownym głosowaniu. Jeden egzemplarz uchwały przekazuje się niezwłocznie komisarzowi wyborczemu.

7. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio w przypadku, o którym mowa w ust. 4, z tym że w uchwale podaje się nazwisko i imię (imiona) nowego kandydata dopuszczonego do wyborów w ponownym głosowaniu.

8. W przypadku gdy dwóch kandydatów w ponownym głosowaniu otrzyma tę samą liczbę głosów, za wybranego uważa się tego kandydata, który w większej liczbie obwodów głosowania otrzymał więcej głosów niż drugi kandydat.

9. W przypadku gdy obaj kandydaci w ponownym głosowaniu otrzymają tę samą liczbę głosów i w tej samej liczbie obwodów głosowania otrzymają większą liczbę głosów, o wyborze wójta rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez gminną komisję wyborczą. W losowaniu mają prawo uczestniczenia obaj kandydaci lub pełnomocnicy ich komitetów wyborczych.

10. Tryb przeprowadzania losowania, o którym mowa w ust. 3 i 9, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 5. 1. Wybory wójtów zarządza Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, łącznie z wyborami do rad gmin, w trybie określonym w art. 25 ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2.

2. Przedterminowe wybory wójta zarządza Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, w trybie określonym w art. 26 ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2.

Art. 6. 1. Państwowa Komisja Wyborcza i komisarze wyborczy organizują wybory i sprawują nadzór nad ich przebiegiem zgodnie z przepisami prawa.

2. Wybory przeprowadzają komisje powołane do przeprowadzenia wyborów do rad gmin.

Rozdział 2

Zgłaszanie i rejestracja kandydatów

Art. 7. 1. Prawo zgłaszania kandydatów na wójta przysługuje:

- 1) partiom politycznym i koalicjom partii politycznych,
- 2) stowarzyszeniom i organizacjom społecznym,
- 3) wyborcom.

2. Do zgłaszania kandydatów na wójta stosuje się odpowiednio przepisy ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2, dotyczące komitetów wyborczych, z tym że prawo zgłoszenia ma komitet wyborczy, który zarejestrował listy kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie. W każdym z tych okręgów liczba zarejestrowanych przez ten komitet kandydatów na radnych nie może być mniejsza niż liczba radnych wybieranych w tym okręgu.

3. Kandydatów na wójta zgłasza się do gminnej komisji wyborczej najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów do godziny 24⁰⁰.

4. Jeżeli w wyborach przedterminowych wybiera się tylko wójta, przepisów ust. 2 nie stosuje się. W celu zgłoszenia kandydata na wójta komitet wyborczy musi uzyskać poparcie, ujętych w rejestrze wyborców, co najmniej:

- 1) 150 wyborców - w gminie liczącej do 5.000 mieszkańców,
- 2) 300 wyborców - w gminie liczącej do 10.000 mieszkańców,
- 3) 600 wyborców - w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców,
- 4) 1.500 wyborców - w gminie liczącej do 50.000 mieszkańców,
- 5) 2.000 wyborców - w gminie liczącej do 100.000 mieszkańców,
- 6) 3.000 wyborców - w gminie liczącej powyżej 100.000 mieszkańców.

5. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, wzór wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata, o którym mowa w ust. 4.

Art. 8. 1. W zgłoszeniu kandydata na wójta podaje się:

- 1) imię (imiona), nazwisko, wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania zgłaszanego kandydata, wraz ze wskazaniem przynależności do partii politycznej, o ile kandydat jest członkiem partii politycznej,
- 2) oznaczenie komitetu dokonującego zgłoszenia oraz imię (imiona), nazwisko i adres działającego w jego imieniu pełnomocnika.

2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

- 1) pisemne oświadczenie kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz o posiadaniu prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego),
- 2) w przypadku wyborów przedterminowych - wykaz wyborców popierających kandydata.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, zawiera imię (imiona), nazwisko, wiek, wykształcenie, numer ewidencyjny PESEL, własnoręczny podpis kandydata i datę.

Art. 9. 1. Gminna komisja wyborcza niezwłocznie rejestruje kandydata, sporządzając protokół rejestracji kandydata na wójta, jeżeli zgłoszenie spełnia warunki określone w ustawie.

2. Po jednym egzemplarzu protokołu rejestracji przekazuje się pełnomocnikowi komitetu wyborczego i komisarzowi wyborczemu.

Art. 10. 1. Gminna komisja wyborcza sporządza listę kandydatów, na której, w kolejności alfabetycznej nazwisk, umieszcza nazwiska, imiona, wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, nazwę komitetu zgłaszającego kandydata oraz nazwę partii politycznej, do której należy kandydat.

2. Najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów gminna komisja wyborcza podaje dane, o których mowa w ust. 1, do wiadomości wyborców, przez rozplakatowanie obwieszczeń.

Art. 11. 1. Jeżeli w terminie, o którym mowa w art. 7 ust. 3, nie zgłoszono żadnego kandydata lub zgłoszono tylko jednego kandydata, gminna komisja wyborcza niezwłocznie wzywa, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń. W takim przypadku termin zgłaszania kandydatów ulega przedłużeniu o 5 dni, licząc od dnia rozplakatowania obwieszczeń.

2. Jeżeli mimo postępowania, o którym mowa w ust. 1, nie zostanie zarejestrowany żaden kandydat, wyboru wójta dokonuje rada gminy bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady w głosowaniu tajnym.

3. Jeżeli mimo postępowania, o którym mowa w ust. 1, zostanie zarejestrowany tylko jeden kandydat, wybory przeprowadza się, z tym że tego kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu uzyskał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.

4. W przypadku gdy kandydat, o którym mowa w ust. 3, nie uzyskał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, wyboru wójta dokonuje rada gminy bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady w głosowaniu tajnym.

5. Jeżeli w wyborach ma być przeprowadzone głosowanie tylko na jednego kandydata, gminna komisja wyborcza stwierdza ten fakt w drodze uchwały, podanej do wiadomości publicznej. Przepis art. 10 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadku braku kandydatów.

7. Wyboru wójta w trybie określonym w ust. 2 i 4 dokonuje się na zasadach:

- 1) prawo zgłoszenia kandydata na wójta przysługuje grupie radnych stanowiącej co najmniej 1/3 ustawowego składu rady,
- 2) zgłoszenie kandydata na wójta musi mieć formę pisemną,
- 3) radnemu przysługuje prawo poparcia w zgłoszeniu tylko jednego kandydata.

8. Do kandydata na wójta wybieranego w trybie, o którym mowa w ust. 2, 4 i 7, stosuje się art. 3 ust. 2 i 3 oraz odpowiednio art. 8.

9. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 4, rada gminy nie dokona wyboru wójta w terminie dwóch miesięcy od dnia wyborów, obowiązki wójta do końca kadencji pełni osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

Art. 12. 1. Gminna komisja wyborcza skreśla z listy kandydatów tego kandydata, który wycofał zgodę na kandydowanie, nie spełnia warunków określonych w art. 3 ust. 2 i 3 albo zmarł. Informację o skreśleniu gminna komisja wyborcza niezwłocznie podaje do wiadomości publicznej.

2. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata nastąpiło wskutek śmierci kandydata, komisja informuje właściwego pełnomocnika o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów.

Art. 13. Gminna komisja wyborcza zarządza wydrukowanie kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym w trybie określonym przez komisarza wyborczego.

Art. 14. 1. Na karcie do głosowania wymienia się w kolejności alfabetycznej nazwiska i imiona zarejestrowanych kandydatów na wójta, wraz z nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego, który zgłosił kandydata.

2. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci gminnej komisji wyborczej.

3. Na karcie do głosowania umieszcza się informację o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu.

4. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie. Wielkość i rodzaj czcionek powinny być jednakowe dla nazwisk wszystkich kandydatów i oznaczeń umieszczonych na karcie.

5. Wzór karty do głosowania ustala Państwowa Komisja Wyborcza.

Rozdział 3

Sposób głosowania i ustalania wyników wyborów

Art. 15. Wyborca może oddać głos tylko na jednego kandydata.

Art. 16. 1. Wyborca głosuje, stawiając znak "X" w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów.

2. Jeżeli znak "X" postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub więcej kandydatów albo nie postawiono tego znaku obok nazwiska żadnego kandydata, głos uznaje się za nieważny.

3. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność oddanego głosu.

Art. 17. 1. W przypadku głosowania na jednego kandydata w sytuacji, o której mowa w art. 11 ust. 3, wyborca głosuje na kandydata, stawiając znak "X" w kratce oznaczonej słowem "TAK" z lewej strony obok nazwiska kandydata.

2. Postawienie znaku "X" w kratce oznaczonej słowem "NIE" z lewej strony obok nazwiska kandydata oznacza, że jest to głos ważny oddany przeciwko wyborowi kandydata na wójta.

3. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność oddanego głosu.

4. Przepisy art. 14 stosuje się odpowiednio.

Art. 18. Obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie ważnych kart do głosowania, liczbę głosów nieważnych oraz liczbę głosów ważnie oddanych na kandydatów.

Art. 19. 1. W protokole głosowania w obwodzie wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
- 3) oddanych kart do głosowania,
- 4) kart nieważnych,
- 5) kart ważnych,
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności,
- 7) głosów ważnie oddanych na każdego z kandydatów.

2. W protokole wymienia się ponadto liczbę otrzymanych i niewykorzystanych kart do głosowania.

3. W przypadku wyborów, o których mowa w art. 11 ust. 3, w protokole wymienia się ponadto liczbę głosów ważnie oddanych przeciwko wyborowi kandydata na wójta.

4. W protokole podaje się czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia zarządzenia i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności związane z przebiegiem głosowania.

5. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

6. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag, z wymienieniem konkretnych zarzutów.

7. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio do członków obwodowej komisji wyborczej, z tym że nie zwalnia ich to z obowiązku podpisania protokołu głosowania w obwodzie.

Art. 20. 1. Gminna komisja wyborcza, na podstawie otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych protokołów głosowania w obwodzie w wyborach na wójta, ustala wyniki głosowania na poszczególnych kandydatów i wynik wyborów oraz sporządza, w trzech egzemplarzach, protokół wyników głosowania i wyniku wyborów.

2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania,
- 3) oddanych kart do głosowania,
- 4) kart nieważnych,
- 5) kart ważnych,
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności,
- 7) głosów ważnie oddanych na każdego kandydata.

3. Przy ustalaniu wyników głosowania mogą być obecni pełnomocnicy.

4. Przepisy art. 19 ust. 2-7 stosuje się odpowiednio.

Art. 21. 1. W protokole, o którym mowa w art. 20, wymienia się ponadto imię (imiona) i nazwisko wybranego wójta. W protokole podaje się także przebieg losowania, o którym mowa w art. 4 ust. 3 i 9.

2. W przypadku wyborów, o których mowa w art. 11 ust. 3, gminna komisja wyborcza stwierdza, czy kandydat otrzymał wymaganą dla wyboru liczbę ważnie oddanych głosów.

3. W przypadku ustalenia przez gminną komisję wyborczą, że żaden z kandydatów nie otrzymał wymaganej większości głosów, w protokole stwierdza się ten fakt i wskazuje się dwóch kandydatów, którzy otrzymali kolejno największe liczby ważnie oddanych głosów.

Art. 22. Gminna komisja wyborcza wydaje wybranemu wójtowi zaświadczenie o wyborze na wójta, którego wzór określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Rozdział 4

Kampania wyborcza i finansowanie wyborów

Art. 23. 1. Komitetom wyborczym, których kandydaci na wójta zostali zarejestrowani, przysługuje w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach regionalnych telewizji publicznej i publicznego radia na ich koszt.

2. Łączny czas nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych wynosi w każdym programie regionalnym telewizji publicznej 2 godziny i w każdym programie regionalnym publicznego radia 4 godziny.

3. Podział czasu antenowego pomiędzy uprawnione komitety wyborcze jest dokonywany proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych kandydatów na wójtów na obszarze emitowania audycji wyborczych.

4. Czas audycji wyborczych komitetów wyborczych, o których mowa w ust. 1, może być łączony w tym samym programie regionalnym, na wniosek pełnomocnika

komitetu wyborczego, z czasem audycji wyborczych przysługującym temu samemu komitetowi z tytułu udziału w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Wniosek w sprawie połączenia czasu audycji wyborczych składa się najpóźniej w 20 dniu przed dniem wyborów dyrektorowi oddziału Telewizji Polskiej lub prezesowi zarządu spółki Polskiego Radia, właściwym dla programu regionalnego, w którym łączne audycje wyborcze mają być rozpowszechniane.

5. W wyborach przedterminowych łączny czas nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w odpowiednich programach regionalnych wynosi 30 minut w telewizji publicznej i 60 minut w publicznym radiu.

6. Czas, o którym mowa w ust. 5, w każdym programie regionalnym dzieli się równo między wszystkie uprawnione komitety wyborcze.

7. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji określa, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, tryb postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposób przygotowania i emisji tych audycji oraz sposób upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych.

Art. 24. 1. Do finansowania komitetów wyborczych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2, z tym że limity wydatków w przypadku komitetów wyborczych, które zarejestrowały kandydata na wójta, ulegają powiększeniu o kwotę ustaloną na zasadach określonych w ust. 5.

2. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, którego kandydat został zarejestrowany, obowiązany jest sporządzić sprawozdanie finansowe o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze według wzoru ustalonego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą.

3. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, którego zarówno kandydat na wójta, jak też lista kandydatów na radnych zostały zarejestrowane, może sporządzić łączne sprawozdanie finansowe o źródłach pozyskanych funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze.

4. Wzór łącznego sprawozdania finansowego, o którym mowa w ust. 3, ustala minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej.

5. Limit wydatków związanych z prowadzeniem kampanii wyborczej kandydata na wójta w gminach do 500.000 mieszkańców ustala się mnożąc liczbę mieszkańców danej gminy przez kwotę 50 groszy, a w gminach powyżej 500.000 mieszkańców mnożąc pierwsze 500.000 mieszkańców przez kwotę 50 groszy, a nadwyżkę ponad 500.000 mieszkańców - przez kwotę 25 groszy.

6. Komisarz wyborczy w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów podaje do wiadomości publicznej, w formie komunikatu w dzienniku o zasięgu wojewódzkim, liczbę mieszkańców w poszczególnych gminach według stanu na koniec roku poprzedzającego rok, w którym wybory są przeprowadzane.

Art. 25. Wydatki związane z organizacją przygotowań i przeprowadzeniem wyborów wójtów pokrywane są z budżetu państwa na zasadach określonych w art. 81 ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2.

Rozdział 5

Wygaśnięcie mandatu wójta

Art. 26. 1. Wygaśnięcie mandatu wójta następuje wskutek:

- 1) odmowy złożenia ślubowania,
- 2) pisemnego zrzeczenia się mandatu,
- 3) utraty prawa wybieralności lub braku tego prawa w dniu wyborów,
- 4) naruszenia ustawowych zakazów łączenia funkcji wójta z wykonywaniem funkcji lub prowadzenia działalności gospodarczej, określonych w odrębnych przepisach,
- 5) prawomocnego skazującego wyroku sądu, orzeczonego za przestępstwo umyślne,
- 6) orzeczenia trwałej niezdolności do pracy w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 7) śmierci,
- 8) odwołania w drodze referendum,
- 9) odwołania wójta w trybie art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558 i Nr 113, poz. 984),
- 10) zmian w podziale terytorialnym, o których mowa w art. 197 ust. 1 pkt 4 ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2.

2. Wygaśnięcie mandatu w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1-7 stwierdza rada gminy, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie miesiąca od dnia wystąpienia przesłanek wygaśnięcia mandatu. Przed podjęciem uchwały o wygaśnięciu mandatu z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, należy umożliwić wójtowi złożenie wyjaśnień.

3. Uchwałę o wygaśnięciu mandatu wójta w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7, przewodniczący rady gminy niezwłocznie przesyła wojewodzie i komisarzowi wyborczemu.

4. Jeżeli wójt przed dniem wyboru wykonywał funkcję lub prowadził działalność gospodarczą, o których mowa w ust. 1 pkt 4, obowiązany jest do zrzeczenia się funkcji lub zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania.

5. W przypadku niezrzeczenia się funkcji lub niezaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez wójta w terminie, o którym mowa w ust. 4, rada gminy stwierdza wygaśnięcie mandatu wójta, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie miesiąca od upływu tego terminu.

Art. 27. 1. Od uchwały rady gminy o wygaśnięciu mandatu wójta z przyczyn, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 3 i 4, wójtowi, którego uchwała dotyczy, przysługuje odwołanie do właściwego sądu okręgowego w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia. Przepisy art. 60 i art. 61 ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 2, stosuje się odpowiednio.

2. Wygaśnięcie mandatu wójta następuje z dniem wydania przez sąd orzeczenia oddalającego odwołanie.

Rozdział 5a

Przepisy karne

Art. 27a. 1. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, prowadzi agitację wyborczą:

- 1) w siedzibach urzędów administracji rządowej lub administracji samorządu terytorialnego bądź sądów,
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie,
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub oddziałów obrony cywilnej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
- 4) w lokalu wyborczym lub na terenie budynku, w którym lokal się znajduje
– podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi agitację wyborczą na terenie szkół podstawowych lub gimnazjów wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania.

Art. 27b. 1. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta:

- 1) umieszcza plakaty i hasła wyborcze na ścianach budynków, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości,
- 2) przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych w celu prowadzenia kampanii wyborczej narusza obowiązujące przepisy porządkowe,
- 3) umieszcza plakaty i hasła wyborcze w taki sposób, że nie można ich usunąć bez powodowania szkód
– podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega:

- 1) pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego, który w terminie 30 dni po dniu wyborów nie usunie plakatów i haseł wyborczych oraz urządzeń ogłoszeniowych ustawionych w celu prowadzenia kampanii,
- 2) osoba będąca redaktorem w rozumieniu prawa prasowego, która nie dopuszcza do wykonania obowiązku umieszczenia w informacjach, komunikatach, apelach i hasłach wyborczych, ogłaszanych w prasie drukowanej lub w telewizji bądź radiu na koszt komitetów wyborczych, partii politycznej lub organizacji popierających kandydatów, a także na koszt samych kandydatów, wskazania przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą.

Art. 27c. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, nie umieszcza w materiałach wyborczych oznaczenia od kogo pochodzą

– podlega karze grzywny.

Art. 27d. 1. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie kandydata, stosując groźbę, podstęp lub jakąkolwiek inną formę nacisków zmierzających do uzyskania podpisów

– podlega grzywnie od 1.000 do 10.000 złotych.

2. Tej samej karze podlega, kto zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie kandydata na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo oddziałów obrony cywilnej lub skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Kto udziela wynagrodzenia pieniężnego w zamian za zbieranie lub złożenie podpisu pod zgłoszeniem kandydata

– podlega karze grzywnie od 10.000 do 50.000 złotych.

Art. 27e. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania, zwołuje zgromadzenia, organizuje pochody lub manifestacje, wygłasza przemówienia, rozdaje ulotki lub w jakikolwiek inny sposób prowadzi agitację na rzecz kandydatów

– podlega karze grzywny.

Art. 27f. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, bez uprzedniej zgody pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego prowadzi agitację wyborczą polegającą na organizowaniu wieców wyborczych kandydatów, rozpowszechnianiu programów wyborczych kandydatów, albo komitetów wyborczych, lub ich materiałów propagandowych o charakterze reklamy rozpowszechnianej dla celów kampanii wyborczej za pomocą środków masowego przekazu, plakatów, broszur lub ulotek o masowym nakładzie, lub za pośrednictwem infolinii o bezpłatnym dostępie

– podlega karze grzywny.

Art. 27g. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania, podaje do wiadomości publicznej wyniki przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych lub przewidywanych wyników wyborów, lub wyniki sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania

– podlega karze grzywnie od 500.000 do 1.000.000 złotych.

Art. 27h. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, prowadząc agitację wyborczą na rzecz komitetów wyborczych lub kandydatów organizuje podczas kampanii wyborczej loterie fantowe lub innego rodzaju gry losowe albo konkursy, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych

– podlega karze grzywnie od 5.000 do 50.000 złotych.

Art. 27i. 1. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, podaje lub dostarcza, w ramach prowadzonej kampanii wyborczej, napoje alkoholowe nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia

– podlega karze grzywnie od 5.000 do 50.000 złotych.

Art. 27j. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, przekazuje środki finansowe lub wartości niepieniężne jednego komitetu na rzecz innego komitetu wyborczego

– podlega karze grzywny od 1.000 do 10.000 złotych.

Art. 27k. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, organizuje zbiórki publiczne na cele kampanii wyborczej
– podlega grzywnie od 1.000 do 100.000 złotych.

Art. 27l. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta nie dopełnia obowiązku gromadzenia środków finansowych na rachunku bankowym
– podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu komitetu wyborczego o wymaganym ustawą sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego.

Art. 27m. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta:

- 1) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego lub wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego na cele inne niż związane z wyborami,
- 2) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego lub wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego przed dniem, od którego zezwala na to ustawa,
- 3) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego po dniu wyborów,
- 4) wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego po dniu złożenia sprawozdania finansowego,
- 5) wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego z naruszeniem limitów wydatków określonych dla komitetów wyborczych,
- 6) przekazuje komitetowi wyborczemu organizacji albo komitetowi wyborczemu wyborców lub przejmuje w imieniu tych komitetów środki finansowe lub wartości niepieniężne pochodzące z innych źródeł niż od osób fizycznych
– podlega grzywnie od 1.000 do 100.000 złotych.

Art. 27n. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, po uzyskaniu informacji, z jakich źródeł pochodzą, przyjmuje i przeznacza na kampanię wyborczą środki finansowe lub wartości niepieniężne pochodzące:

- 1) od osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
- 2) od cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) z innego źródła niż z funduszu wyborczego partii politycznej tworzącej komitet wyborczy partii politycznej lub z funduszy wyborczych partii politycznych tworzących koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych
– podlega grzywnie od 1.000 do 100.000 złotych.

Art. 27o. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta nie dopełnia w terminie obowiązku przekazania przez komitet wyborczy na rzecz instytucji charytatywnej osiągniętej przez komitet wyborczy nadwyżki pozyskanych środków finansowych nad poniesionymi wydatkami

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto nie dopuszcza do wykonania lub utrudnia dopełnienie obowiązku przekazania przez komitet wyborczy na rzecz instytucji charytatywnej nadwyżki pozyskanych środków finansowych nad poniesionymi wydatkami, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 2, działa nieumyślnie - podlega grzywnie.

Art. 27p. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta nie dopełnia obowiązku sporządzenia i przedłożenia w terminie komisarzowi wyborczemu albo Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania finansowego o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze albo podaje w tym sprawozdaniu nieprawdziwe dane

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto nie dopuszcza do wykonania lub utrudnia dopełnienie obowiązku sporządzenia i przedłożenia komisarzowi wyborczemu albo Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania finansowego, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 2, działa nieumyślnie - podlega grzywnie.

Art. 27r. 1. Kto, w związku z wyborami wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, nie dopuszcza do wykonywania lub utrudnia dopełnienie przez biegłego rewidenta obowiązków przy sporządzaniu opinii lub raportu dotyczącego sprawozdania finansowego

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, działa nieumyślnie - podlega grzywnie.

Art. 27s. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 27a-27c, art. 27e, art. 27f, art. 27j i art. 27l, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 28. W ustawie z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 1996 r. Nr 54, poz. 245, z 1997 r. Nr 140, poz. 939, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2001 r. Nr 16, poz. 166) w art. 6 w ust. 2 wyrazy "przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa".

Art. 29. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. Nr 39, poz. 311, z 1959 r. Nr 11, poz. 62 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) w art. 6 w ust. 1 wyrazy "zarządom gmin" zastępuje się wyrazami "wójtom (burmistrzom, prezydentom miast)".

Art. 30. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 i Nr 120, poz. 1268) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 1 wyrazy "zarządów gmin (miast)" zastępuje się wyrazami "wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)";
- 2) w art. 6 w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy (zarząd miasta na prawach powiatu)" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 31. W ustawie z dnia 17 lutego 1960 r. o utracie mocy prawnej niektórych ksiąg wieczystych (Dz. U. Nr 11, poz. 67, z 1962 r. Nr 39, poz. 169, z 1968 r. Nr 3, poz. 13, z 1982 r. Nr 11, poz. 80, z 1989 r. Nr 10, poz. 55 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) w art. 2 w ust. 1 wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)".

Art. 32. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 i z 2001 r. Nr 49, poz. 509) w art. 229 w pkt 3 skreśla się wyrazy "zarządu gminy oraz".

Art. 33. W ustawie z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 i z 2002 r. Nr 25, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 13 w ust. 2 wyrazy "Zarządy gmin są zobowiązane" zastępuje się wyrazami "Wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast) są zobowiązani";
- 2) w art. 22 w ust. 1 wyrazy "zarząd właściwej gminy lub zarząd właściwego powiatu" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy właściwej gminy lub powiatu";
- 3) w art. 24:
 - a) w ust. 3 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy",
 - b) w ust. 4 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazami "Organ wykonawczy";
- 4) w art. 77 w pkt 3 wyrazy "zarządu właściwej gminy" zastępuje się wyrazami "wójta lub burmistrza (prezydenta miasta)".

Art. 34. W ustawie z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. Nr 28, poz. 169, z 1982 r. Nr 11, poz. 80, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach w art. 18 w ust. 1, w art. 21 w ust. 6, w art. 23, w art. 24 w ust. 1, w art. 25, w art. 26 w ust. 1 oraz w art. 27 w ust. 2 wyrazy "właściwy zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
- 2) w art. 24 w ust. 2 wyrazy "Zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast)".

Art. 35. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr

114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191 oraz z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 79 wyrazy "przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa";
- 2) w art. 420¹ w § 2 wyrazy "członkowie zarządów gmin," zastępuje się wyrazami "wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), członkowie zarządów";
- 3) w art. 951 w § 1 wyrazy "przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosta, marszałka województwa".

Art. 36. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968) w art. 8a w § 2 wyrazy "zarządem gminy" zastępuje się wyrazami "wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta)".

Art. 37. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676 i Nr 81, poz. 732) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 25:
 - a) w ust. 1 wyrazy "przewodniczący zarządu gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta",
 - b) w ust. 3 wyrazy "przewodniczącymi zarządu gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "wójtami (burmistrzami, prezydentami miast) lub starostami";
- 2) w art. 26 w ust. 3 wyrazy "przewodniczącymi zarządu gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "wójtami (burmistrzami, prezydentami miast) lub starostami".

Art. 38. W ustawie z dnia 6 maja 1981 r. o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 85, poz. 390, z 1997 r. Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 86, poz. 965, z 2000 r. Nr 50, poz. 581 i z 2002 r. Nr 25, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 w ust. 1 wyrazy "zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast)";
- 2) w art. 12 w ust. 2 wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)".

projekty ustaw

Art. 39. W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 22, poz. 291 i Nr 122, poz. 1323, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194, Nr 128, poz. 1404, Nr 144, poz. 1615 i Nr 154, poz. 1794 i 1795 oraz z 2002 r. Nr 4, poz. 32) w art. 91d w pkt 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt, burmistrz (prezydent miasta)".

Art. 40. W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 i z 2001 r. Nr 125, poz. 1371) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 3 w pkt 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt, burmistrz (prezydent miasta)";
- 2) w art. 8 w ust. 1 w pkt 2 w lit. d) wyrazy "zarząd gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy gminy lub powiatu".

Art. 41. W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 i Nr 86, poz. 958, z 2001 r. Nr 125, poz. 1371 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 62, poz. 554, Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 w ust. 3 wyrazy "zarządów miast" zastępuje się wyrazami "prezydentów miast";
- 2) w art. 6 w ust. 3 wyrazy "zarządów miast" zastępuje się wyrazami "prezydentów miast";
- 3) w art. 6a w ust. 2 i 3 wyraz "zarządów" zastępuje się wyrazami "wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)";
- 4) w art. 7 w ust. 3 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
- 5) w art. 19:
 - a) w ust. 1 w pkt 4 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)",
 - b) w ust. 5 wyrazy "zarząd miasta" zastępuje się wyrazami "prezydent miasta",
 - c) w ust. 6 wyrazy "zarząd miasta stołecznego Warszawy" zastępuje się wyrazami "Prezydent m. st. Warszawy".

Art. 42. W ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 i z 2002 r. Nr 74, poz. 676) w art. 64a w ust. 7 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)."

Art. 43. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220 i Nr 62, poz. 558) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11 skreśla się ust. 2;
- 2) art. 11a otrzymuje brzmienie:

"Art. 11a. 1. Organami gminy są:

 - 1) rada gminy,
 - 2) wójt (burmistrz, prezydent miasta).

2. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów do rady gminy oraz wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) określają odrębne ustawy.

3. Ilekroć w ustawie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć także burmistrza oraz prezydenta miasta.";
- 3) art. 14 otrzymuje brzmienie:

"Art. 14. Uchwały rady gminy zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.";
- 4) w art. 18 w ust. 2:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) ustalanie wynagrodzenia wójta, stanowienie o kierunkach jego działania oraz przyjmowanie sprawozdań z jego działalności,"

- b) w pkt 3 wyrazy "przewodniczącego zarządu" zastępuje się wyrazem "wójta",
 - c) w pkt 4 skreśla się wyraz "zarządowi",
 - d) w pkt 9 w lit. a), b), d), g) oraz i) użyty w różnych przypadkach wyraz "zarząd" zastępuje się użytym w odpowiednich przypadkach wyrazem "wójt",
 - e) w pkt 10 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazem "wójt";
- 5) w art. 18a:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Rada gminy kontroluje działalność wójta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy; w tym celu powołuje komisję rewizyjną.",
 - b) w ust. 2 skreśla się wyrazy " , oraz będących członkami zarządu",
 - c) w ust. 3 wyraz "zarządowi" zastępuje się wyrazem "wójtowi";
- 6) w art. 19 skreśla się ust. 3;
- 7) w art. 20:
- a) w ust. 3 wyraz "zarządu" zastępuje się wyrazem "wójta",
 - b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

"5. Na wniosek wójta przewodniczący rady gminy jest obowiązany wprowadzić do porządku obrad najbliższej sesji rady gminy projekt uchwały, jeżeli wpłynął on do rady gminy co najmniej 7 dni przed dniem rozpoczęcia sesji rady.";
- 8) w art. 23a ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- "1. Przed przystąpieniem do wykonywania mandatu radni składają ślubowanie:
«Wierny Konstytucji i prawu Rzeczypospolitej Polskiej, ślubuję uroczyście obowiązki radnego sprawować godnie, rzetelnie i uczciwie, mając na względzie dobro mojej gminy i jej mieszkańców.»";
- 9) w art. 24a skreśla się ust. 3;
- 10) art. 24d otrzymuje brzmienie:
- "Art. 24d. Wójt nie może powierzyć radnemu gminy, w której radny uzyskał mandat, wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej.";
- 11) w art. 24f dodaje się ust. 6 w brzmieniu:
- "6. Naruszenie przez radnego obowiązków określonych w ust. 1-5 powoduje odpowiedzialność regulaminową oraz utratę w danym roku prawa do diety.";
- 12) w art. 24h w ust. 5 wyrazy "przewodniczącemu zarządu gminy" zastępuje się wyrazem "wójtowi";
- 13) w art. 25:
- a) w ust. 1 skreśla się zdanie drugie,
 - b) skreśla się ust. 9;
- 14) art. 25a otrzymuje brzmienie:
- "Art. 25a. Radny nie może brać udziału w głosowaniu w radzie ani w komisji, jeżeli dotyczy ono jego interesu prawnego.";
- 15) w art. 26:
- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

"1. Organem wykonawczym gminy jest wójt.
2. Kadencja wójta rozpoczyna się w dniu rozpoczęcia kadencji rady gminy lub wyboru go przez radę gminy i upływa z dniem upływu kadencji rady gminy.",
 - b) w ust. 3 i 4 wyrazy "przewodniczącym zarządu" zastępuje się wyrazami "organem wykonawczym",

c) skreśla się ust. 5;

16) dodaje się art. 26a w brzmieniu:

"Art. 26a. 1. Wójt, w drodze zarządzenia, powołuje oraz odwołuje swojego zastępcę lub zastępców i określa ich liczbę.

2. Liczba zastępców wójta nie może być większa niż:

- 1) jeden w gminach do 20.000 mieszkańców,
- 2) dwóch w gminach do 100.000 mieszkańców,
- 3) trzech w gminach do 200.000 mieszkańców,
- 4) czterech w gminach powyżej 200.000 mieszkańców.";

17) art. 27 otrzymuje brzmienie:

"Art. 27. Funkcji wójta oraz jego zastępcy nie można łączyć z:

- 1) funkcją wójta lub jego zastępcy w innej gminie,
- 2) członkostwem w organach jednostek samorządu terytorialnego, w tym w gminie, w której jest wójtem lub zastępcą wójta,
- 3) zatrudnieniem w administracji rządowej,
- 4) mandatem posła lub senatora.";

18) art. 28 otrzymuje brzmienie:

"Art. 28. Do wójta i jego zastępców stosuje się odpowiednio przepis art. 24e ust. 1.";

19) art. 28a otrzymuje brzmienie:

"Art. 28a. 1. Uchwała rady gminy w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium jest równoznaczna z podjęciem inicjatywy przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta. Przed podjęciem uchwały w sprawie udzielenia wójtowi absolutorium rada gminy zapoznaje się z wnioskiem i opinią, o których mowa w art. 18a ust. 3.

2. Uchwałę w sprawie absolutorium rada gminy podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady gminy.
3. Rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta z przyczyny określonej w ust. 1 na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium.
4. Przed podjęciem uchwały, o której mowa w ust. 3, rada gminy zapoznaje się z opinią regionalnej izby obrachunkowej w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium oraz wysłuchuje wyjaśnień wójta.
5. Uchwałę, o której mowa w ust. 3, rada gminy podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym.";

20) art. 28b otrzymuje brzmienie:

"Art. 28b. 1. Rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta z przyczyny innej niż nieudzielenie wójtowi absolutorium jedynie na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania oraz podlega zaopiniowaniu przez komisję rewizyjną.

3. Rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.
4. Uchwałę, o której mowa w ust. 3, rada gminy podejmuje większością co najmniej 3/5 głosów ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym.";

21) art. 28c otrzymuje brzmienie:

"Art. 28c. Jeżeli zgłoszony w trybie art. 28b wniosek o podjęcie uchwały o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta nie uzyskał wymaganej większości głosów, kolejny wniosek może być zgłoszony w tym trybie nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od poprzedniego głosowania.";

22) art. 28d otrzymuje brzmienie:

- "Art. 28d. 1. W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji, przeprowadza się wybory przedterminowe na zasadach określonych w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz w ustawie - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.
2. Wyborów nie przeprowadza się, jeżeli data wyborów przedterminowych miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta.";

23) art. 28e otrzymuje brzmienie:

"Art. 28e. Wygaśnięcie mandatu wójta przed upływem kadencji jest równoznaczne z odwołaniem jego zastępcy lub zastępców.";

24) art. 28f otrzymuje brzmienie:

"Art. 28f. W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcję, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów.";

25) art. 29 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 29. 1. Po upływie kadencji wójta pełni on swoją funkcję do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta.
2. Po upływie kadencji wójta, zastępca wójta pełni swoje obowiązki do czasu objęcia obowiązków przez nowo powołanego zastępcę wójta.";

26) dodaje się art. 29a w brzmieniu:

"Art. 29a. Objęcie obowiązków przez wójta następuje z chwilą złożenia wobec rady gminy ślubowania o następującej treści:
«Obejmując urząd wójta (burmistrza, prezydenta) gminy (miasta), uroczyste ślubuję, że dochowam wierności prawu, a powierzony mi urząd sprawować będę tylko dla dobra publicznego i pomyślności mieszkańców gminy (miasta).» Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania: «Tak mi dopomóż Bóg.»";

27) w art. 30:

- a) w ust. 1 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazem "Wójt",
- b) w ust. 2 wyraz "zarządu" zastępuje się wyrazem "wójta",
- c) w ust. 3 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazem "wójt";

28) art. 31 otrzymuje brzmienie:

"Art. 31. Wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz.";

- 29) w art. 31a oraz w art. 31b skreśla się wyrazy "lub burmistrz";
- 30) skreśla się art. 32;
- 31) w art. 33:
- a) w ust. 1 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazem "Wójt",
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. Organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy określa regulamin organizacyjny, nadany przez wójta w drodze zarządzenia.",
 - c) w ust. 3 skreśla się wyrazy "lub burmistrz",
 - d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
"4. Wójt może powierzyć prowadzenie określonych spraw gminy w swoim imieniu zastępcy wójta lub sekretarzowi gminy.",
 - e) w ust. 5 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem art. 30 ust. 2 pkt 5";
- 32) skreśla się art. 34;
- 33) w art. 35 w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
"5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.";
- 34) w art. 37 w ust. 2 skreśla się wyrazy "wybierany według art. 28";
- 35) w art. 39:
- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy "lub burmistrz",
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. Wójt może upoważnić swoich zastępców lub innych pracowników urzędu gminy do wydawania decyzji administracyjnych, o których mowa w ust. 1, w imieniu wójta.",
 - c) skreśla się ust. 3,
 - d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
"5. Od decyzji wydanej przez wójta lub organ, o którym mowa w ust. 4, służy odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.";
- 36) w art. 41:
- a) ust. 2-4 otrzymują brzmienie:
"2. W przypadku niecierpiącym zwłoki przepisy porządkowe może wydać wójt, w formie zarządzenia.
3. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 2, podlega zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady gminy. Traci ono moc w razie odmowy zatwierdzenia bądź nieprzedstawienia do zatwierdzenia na najbliższej sesji rady.
4. W razie nieprzedstawienia do zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia zarządzenia rada gminy określa termin utraty jego mocy obowiązującej.",
 - b) w ust. 5 skreśla się wyrazy "lub burmistrz";
- 37) w art. 46:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
"1. Oświadczenie woli w imieniu gminy w zakresie zarządu mieniem składa jednoosobowo wójt albo działający na podstawie jego upoważnienia zastępca wójta samodzielnie albo wraz z inną upoważnioną przez wójta osobą.",
 - b) skreśla się ust. 2;
- 38) w art. 47:
- a) w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazem "wójta",
 - b) skreśla się ust. 2;

39) w art. 52:

- a) w ust. 1 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazem "wójt",
- b) w ust. 1a wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazem "wójta",
- c) w ust. 2 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazem "wójt";

40) w art. 58:

- a) w ust. 1 po wyrazie "Uchwały" dodaje się wyrazy "i zarządzenia",
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. Uchwały rady gminy, o których mowa w ust. 1, zapadają bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady.";

41) w art. 60:

- a) w ust. 1 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazem "wójt",
- b) w ust. 2 wyrazy "Zarządowi gminy" zastępuje się wyrazem "Wójtowi";

42) w art. 61:

- a) w ust. 2 skreśla się wyrazy "lub burmistrz",
- b) w ust. 3 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazem "Wójt";

43) w art. 70:

- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy "i burmistrzowie",
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. Na wniosek wójta rada gminy może powierzyć reprezentowanie gminy w zgromadzeniu zastępcy wójta albo radnemu.";

44) w art. 73 skreśla się ust. 4 i 5;

45) art. 90 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 90. 1. Wójt obowiązany jest do przedłożenia wojewodzie uchwał rady gminy w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. Akty ustanawiające przepisy porządkowe wójt przekazuje w ciągu 2 dni od ich ustanowienia.
2. Wójt przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową, uchwałę w sprawie absolutorium oraz inne uchwały rady gminy i zarządzenia wójta objęte zakresem nadzoru regionalnej izby obrachunkowej.";

46) w art. 91:

- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
"1. Uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

2. Organ nadzoru, wszczynając postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały lub zarządzenia albo w toku tego postępowania, może wstrzymać ich wykonanie."
- b) w ust. 2a po wyrazie "uchwały" dodaje się wyrazy "lub zarządzenia",
- c) w ust. 4 po wyrazie "uchwały" dodaje się wyrazy "lub zarządzenia" oraz po wyrazie "uchwałę" dodaje się wyrazy "lub zarządzenie";

47) w art. 92:

- a) w ust. 1 po wyrazie "uchwały" dodaje się wyrazy "lub zarządzenia" oraz wyraz "jej" zastępuje się wyrazem "ich",
- b) w ust. 2 po wyrazie "uchwały" dodaje się wyrazy "lub zarządzenia";

48) w art. 93:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Po upływie terminu wskazanego w art. 91 ust. 1 organ nadzoru nie może we własnym zakresie stwierdzić nieważności uchwały lub zarządzenia organu gminy. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego.",

b) w ust. 2 po wyrazie "uchwały" dodaje się wyrazy "lub zarządzenia";

49) art. 94 otrzymuje brzmienie:

"Art. 94. 1. Nie stwierdza się nieważności uchwały lub zarządzenia organu gminy po upływie jednego roku od dnia ich podjęcia, chyba że uchybiono obowiązkowi przedłożenia uchwały lub zarządzenia w terminie określonym w art. 90 ust. 1, albo jeżeli są one aktem prawa miejscowego.

2. Jeżeli nie stwierdzono nieważności uchwały lub zarządzenia z powodu upływu terminu określonego w ust. 1, a istnieją przesłanki stwierdzenia nieważności, sąd administracyjny orzeka o ich niezgodności z prawem. Uchwała lub zarządzenie tracą moc prawną z dniem orzeczenia o ich niezgodności z prawem. Przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego co do skutków takiego orzeczenia stosuje się odpowiednio.";

50) art. 96 otrzymuje brzmienie:

"Art. 96. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez radę gminy Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę gminy. W przypadku rozwiązania rady gminy Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która do czasu wyboru rady gminy pełni jej funkcję.

2. Jeżeli powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się wójt, wojewoda wzywa wójta do zaprzestania naruszeń, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie wójta. W przypadku odwołania wójta Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która do czasu wyboru wójta pełni jego funkcję.";

51) w art. 97 w ust. 1 wyrazy "zarządu przez radę kolejnej kadencji" zastępuje się wyrazami "rady oraz wójta na kolejną kadencję";

52) w art. 98 w ust. 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"Podstawą do wniesienia skargi jest uchwała lub zarządzenie organu, który podjął uchwałę lub zarządzenie albo którego dotyczy rozstrzygnięcie nadzorcze.";

53) w art. 98a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Jeżeli organ gminy wbrew obowiązkowi wynikającemu z przepisów art. 190 ust. 2 i art. 194 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 24b ust. 6, art. 26 ust. 1 pkt 1-7 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984), oraz art. 5 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z 1998 r. Nr 113, poz. 715 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 i z 2002 r. Nr 113, poz. 984), w zakresie dotyczącym odpowiednio wygaśnięcia mandatu radnego, mandatu wójta albo odwołania ze stanowiska zastępcy wójta, sekretarza gminy i skarbnika gminy, nie podejmuje

uchwały lub nie odwołuje ze stanowiska, wojewoda wzywa organ gminy do podjęcia odpowiedniego aktu w terminie 30 dni.";

54) w art. 101:

- a) w ust. 1 wyrazy "uchwałą podjętą" zastępuje się wyrazami "uchwałą lub zarządzeniem podjętymi" oraz po wyrazie "uchwałą" dodaje się wyrazy "lub zarządzenie",
- b) w ust. 2a wyrazy "uchwałą, o której" zastępuje się wyrazami "uchwałą lub zarządzenie, o których".

Art. 44. W ustawie z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) w pkt 1 lit. c) otrzymuje brzmienie:

"c) w urzędzie gminy: wójt (burmistrz, prezydent miasta),"

b) w pkt 3 po wyrazie "powołania:" dodaje się wyrazy "zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta),";

2) w art. 4:

a) w pkt 1 wyrazy "przewodniczącego zarządu tej jednostki" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty i marszałka województwa" oraz wyrazy "wynagrodzenia przewodniczących zarządów jednostek samorządu terytorialnego" zastępuje się wyrazami "ich wynagrodzenia",

b) dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

"2a) wójt (burmistrz, prezydent miasta) - wobec zastępcy wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarza gminy, skarbnika gminy oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych,"

c) w pkt 4 wyrazy "przewodniczący zarządu tej jednostki" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa";

3) w art. 5 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), który składa ślubowanie określone przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558 i Nr 113, poz. 984).";

4) w art. 16 w ust. 2 wyrazy "przewodniczącego zarządu jednostki samorządowej" zastępuje się wyrazami "odpowiednio wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę, marszałka województwa albo kierownika samorządowej jednostki organizacyjnej";

5) w art. 20:

a) w ust. 2 po wyrazach "jednostek samorządu terytorialnego" dodaje się wyrazy "oraz wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)",

b) w ust. 3 po wyrazach "jednostki samorządu terytorialnego" dodaje się wyrazy "oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta)";

6) w art. 29 wyrazy "przewodniczący zarządu jednostki samorządowej" zastępuje się wyrazami "odpowiednio wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa".

Art. 45. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676 i Nr 81, poz. 731) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 wyrazy "przewodniczący zarządu gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta";
- 2) w art. 11 w ust. 1 i 3 wyrazy "Przewodniczący zarządu gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta";
- 3) w art. 13 w ust. 4a wyrazy "zarządem powiatu lub gminy" zastępuje się wyrazami "organem wykonawczym powiatu lub gminy".

Art. 46. W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 16 w ust. 1-4 użyte w różnych przypadkach wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
- 2) w art. 79 w ust. 8 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 47. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25, Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 756, z 1999 r. Nr 60, poz. 636, z 2000 r. Nr 45, poz. 531 i z 2001 r. Nr 73, poz. 764) w art. 37 w ust. 3 wyraz "zarządy" zastępuje się wyrazami "organy wykonawcze".

Art. 48. W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 982) w art. 8a w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójta, burmistrza (prezydenta miasta)".

Art. 49. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 89, poz. 414, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 111, poz. 725 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 113, poz. 1207 i z 2002 r. Nr 62, poz. 558) w art. 21 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy "zarządów gmin i powiatów" zastępuje się wyrazami "organów wykonawczych gmin i powiatów".

Art. 50. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400, z 1992 r. Nr 21, poz. 86 i Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 152, poz. 723, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 88, poz. 554 i Nr 106, poz. 680, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 45, poz. 436 i Nr 110, poz. 1255, z 2001 r. Nr 81, poz. 874 i 877 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 w pkt 3 wyrazy "przewodniczącego zarządu miasta" zastępuje się wyrazami "prezydenta miasta";
- 2) w art. 14:
 - a) w ust. 3 wyrazy "przewodniczący zarządu gminy lub powiatu" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta",
 - b) w ust. 5 wyrazy "(burmistrz lub prezydent miasta)" zastępuje się wyrazami "(burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 51. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769 i Nr 158, poz. 1041, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256 i Nr 84, poz. 935, z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207, Nr 126, poz. 1382, 1383 i 1384 i Nr 128, poz. 1407) w art. 45 w ust. 1 w pkt 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

"b) wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta albo marszałek województwa lub osoba przez niego wyznaczona - w zakładzie utworzonym przez organ gminy, powiatu lub samorządu województwa,".

Art. 52. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 362) w art. 5c w pkt 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt, burmistrz (prezydent miasta)".

Art. 53. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679, Nr 86, poz. 958 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 145, poz. 1623 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 14 w ust. 5 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)";
- 2) w art. 21 w ust. 4 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
- 3) w art. 35 w ust. 3 wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)";
- 4) w art. 66 w ust. 6 i 7 wyrazy "(burmistrz, prezydent)" zastępuje się wyrazami "(burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 54. W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 i Nr 154, poz. 1800) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11:
 - a) w ust. 1:
 - w zdaniu wstępnym po wyrazie "uchwały" dodaje się wyrazy "i zarządzenia",
 - w pkt 6 skreśla się wyrazy "dla zarządu",
 - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. W przypadku nieistotnego naruszenia prawa w uchwale lub zarządzeniu izba nie stwierdza nieważności uchwały lub zarządzenia, lecz ogranicza się do wskazania, że wydano je z naruszeniem prawa.";
- 2) w art. 13 w pkt 4 i 5 wyrazy "zarządy jednostek samorządu terytorialnego" zastępuje się wyrazami "zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)";
- 3) w art. 18 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazie "uchwał" dodaje się wyrazy "i zarządzeń";

- 4) w art. 19 w ust. 3 po wyrazach "w art. 13 pkt 8," dodaje się wyrazy "oraz w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu absolutorium wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta)";
- 5) w art. 21:
 - a) w ust. 1 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy",
 - b) w ust. 3 w zdaniu pierwszym wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy" oraz wyraz "zarządu" zastępuje się wyrazami "organu wykonawczego".

Art. 55. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 110, poz. 1190, Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1800) w art. 35 w ust. 1 wyrazy "zarządowi gminy" zastępuje się wyrazami "wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta".

Art. 56. W ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. Nr 79, poz. 363, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000 r. Nr 60, poz. 700) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 4 wyrazy "zarządów tych jednostek" zastępuje się wyrazami "organów wykonawczych tych jednostek";
- 2) w art. 5 w ust. 4:
 - a) w pkt 1 i 3 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)",
 - b) w pkt 5 wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)".

Art. 57. W ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664) w art. 5 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 58. W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, Nr 41, poz. 412 i Nr 111, poz. 1279, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 42, Nr 14, poz. 124, Nr 100, poz. 1085, Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1804 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 2 i 3, w art. 22 w ust. 1, w art. 31, w art. 31a w ust. 2, w art. 44 w ust. 5 oraz w art. 49 w ust. 3 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt, burmistrz albo prezydent miasta";
- 2) w art. 10 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt, burmistrz albo prezydent miasta" oraz wyrazy "zarządów gmin" zastępuje się wyrazami "wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin";
- 3) w art. 18:
 - a) w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt, burmistrz albo prezydent miasta",
 - b) w ust. 2:
 - w zdaniu wstępnym wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt, burmistrz albo prezydent miasta",

- w pkt 4 w lit. c) wyrazy "zarządami gmin" zastępuje się wyrazami "wójtami (burmistrzami, prezydentami miast) gmin",
 - w pkt 4 w lit. d) wyraz "zarządem" zastępuje się wyrazami "organem wykonawczym";
- 4) użyte w różnych przypadkach w art. 31a w ust. 1, 3 i 4 oraz w art. 36 w ust. 8 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt, burmistrz albo prezydent miasta".

Art. 59. W ustawie z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. Nr 123, poz. 600, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000 r. Nr 117, poz. 1228) w art. 24 w ust. 3 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 60. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475, Nr 89, poz. 973, Nr 100, poz. 1080, Nr 122, poz. 1323 i 1325, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1793 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 74, poz. 675) w art. 76 w pkt 2 wyrazy "przewodniczącego zarządu miasta" zastępuje się wyrazami "prezydenta miasta".

Art. 61. W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78, z 1997 r. Nr 60, poz. 370, Nr 80, poz. 505 i Nr 160, poz. 1079, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 81, poz. 875 i Nr 100, poz. 1085) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7:
 - a) w ust. 3 w zdaniu pierwszym wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)" oraz w zdaniu drugim wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)",
 - b) w ust. 4 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)";
- 2) w art. 12 w ust. 16 wyraz "zarządu" zastępuje się wyrazami "organu wykonawczego";
- 3) w art. 22 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) wójta (burmistrza, prezydenta miasta)."

Art. 62. W ustawie z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2000 r. Nr 2, poz. 5, Nr 48, poz. 552, Nr 60, poz. 704 i Nr 91, poz. 1008 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 508 i 509, Nr 98, poz. 1070 i Nr 101, poz. 1113) w art. 16 w ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

- a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) akty organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej ustanawiające przepisy prawa miejscowego,"
- b) w pkt 6 wyraz "uchwały" zastępuje się wyrazem "akty".

Art. 63. W ustawie z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368 i Nr 74, poz. 676) w art. 66 w pkt 1 w lit. b) wyrazy "przewodniczącego zarządu jednostki samorządu teryto-

rialnego" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę, marszałka województwa".

Art. 64. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o referendum (Dz. U. Nr 99, poz. 487 i z 2000 r. Nr 43, poz. 488) w art. 21 w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt lub burmistrz (prezydent miasta)".

Art. 65. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 372) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 w ust. 3 w pkt 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)";
- 2) w art. 11 w ust. 3 wyrazy "zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast)";
- 3) w art. 29 w ust. 1 wyrazy "zarządu gminy" zastępuje się wyrazami "wójta (burmistrza, prezydenta miasta)".

Art. 66. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 927) w art. 35 w ust. 4 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 67. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 40, poz. 400 i Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 15, poz. 180, Nr 26, poz. 306, Nr 31, poz. 383, Nr 60, poz. 703, Nr 84, poz. 948 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 63, poz. 637, Nr 72, poz. 745, Nr 76, poz. 807 i Nr 122, poz. 1320 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253) w art. 68 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt lub burmistrz (prezydent miasta)".

Art. 68. W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622, z 1997 r. Nr 60, poz. 369 i Nr 121, poz. 770, z 2000 r. Nr 22, poz. 272 oraz z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1800) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 3 w zdaniach pierwszym i drugim wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt, burmistrz lub prezydent miasta",
- b) w ust. 4 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójta, burmistrza lub prezydenta miasta".

Art. 69. W ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) w art. 26 w ust. 2 i 3 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy".

Art. 70. W ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43, Nr 106, poz. 679 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyty w różnych przypadkach i liczbach w art. 4 w ust. 2, w art. 12 w ust. 2, w art. 13 w ust. 2 oraz w art. 22 w ust. 2 wyraz "zarząd" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach i liczbach wyrazami "organ wykonawczy";

- 2) użyte w różnych przypadkach w art. 15 w ust. 1, w art. 17, w art. 18 w ust. 4 oraz w art. 20 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 71. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 i Nr 158, poz. 1042, z 1998 r. Nr 94, poz. 594, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 88, poz. 980, Nr 91, poz. 1042 i Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 43, poz. 489, Nr 48, poz. 555 i Nr 103, poz. 1099, z 2001 r. Nr 154, poz. 1800 i 1802 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 19:
 - a) w ust. 1 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)",
 - b) w ust. 4 wyrazy "zarządowi gminy" zastępuje się wyrazami "wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta)";
- 2) w art. 20:
 - a) w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)",
 - b) w ust. 3 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 72. W ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 715, z 2000 r. Nr 20, poz. 256 i Nr 103, poz. 1097, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 125, poz. 1367 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 skreśla się pkt 27;
- 2) w art. 37 w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy właściwej" zastępuje się wyrazami "wójt lub burmistrz (prezydent miasta) właściwy".

Art. 73. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i Nr 160, poz. 1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 483 i Nr 53, poz. 649, z 2001 r. Nr 27, poz. 298, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1371, Nr 129, poz. 1444 i Nr 130, poz. 1452 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676 i Nr 89, poz. 804) w art. 140i w pkt 4 wyrazy "zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)".

Art. 74. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2001 r. Nr 129, poz. 1440) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 20 w ust. 2 wyraz "zarządem" zastępuje się wyrazami "organem wykonawczym";
- 2) w art. 20a w ust. 2 wyrazy "zarządem gminy" zastępuje się wyrazami "wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta)".

Art. 75. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2) w art. 2 w ust. 3 wyrazy "zarządów gmin" zastępuje się wyrazami "wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)".

Art. 76. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z 1998 r. Nr 113, poz. 715 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 i z 2000 r. Nr 26, poz. 306) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

"6) wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zastępców wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), skarbników (głównych księgowych budżetu) i sekretarzy gmin oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne z upoważnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta),";
- 2) w art. 5:
 - a) w pkt 2 po wyrazach "w art. 2 pkt 5-10" dodaje się wyrazy ", z zastrzeżeniem pkt 3," oraz kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem,
 - b) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

"3) pełniące funkcję wójta (burmistrza, prezydenta miasta) powoduje wygaśnięcie ich mandatu.";
- 3) w art. 12 w ust. 7 wyrazy "oraz wojewodów i wicewojewodów" zastępuje się wyrazami ", wojewodów, wicewojewodów, marszałków województw, starostów oraz wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)".

Art. 77. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543, z 2001 r. Nr 129, poz. 1447 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 74, poz. 676) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w pkt 9 wyrazy "zarząd gminy, zarząd powiatu i zarząd województwa" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy gminy, powiatu i województwa";
- 2) użyty w różnych przypadkach i liczbach w art. 11 w ust. 1, w art. 13 w ust. 2, w art. 16 w ust. 2, w art. 56, w art. 57 w ust. 4, w art. 114 w ust. 2, w art. 115 w ust. 1 i 4, w art. 123, w art. 124 w ust. 2 i 7, w art. 132 w ust. 5 oraz w art. 219 w ust. 1 wyraz "zarząd" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach i liczbach wyrazami "organ wykonawczy";
- 3) użyte w różnych przypadkach w art. 25 w ust. 1, w art. 98 w ust. 4, w art. 105 w ust. 3, w art. 106 w ust. 1, w art. 109 w ust. 4, w art. 110 w ust. 1-3 oraz w art. 200 w ust. 1 w pkt 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt, burmistrz albo prezydent miasta";
- 4) w art. 110 w ust. 4 oraz w art. 145 w ust. 1 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt, burmistrz albo prezydent miasta";
- 5) w art. 169 w ust. 2 wyrazy "zarządem właściwej gminy" zastępuje się wyrazami "właściwym terytorialnie wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta".

Art. 78. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 3 wyrazy "przewodniczącym zarządu" zastępuje się wyrazami "organem wykonawczym";
- 2) w art. 3 skreśla się ust. 3;
- 3) użyte w różnych przypadkach w art. 7 w ust. 1 oraz w art. 9 w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt, burmistrz (prezydent miasta)".

Art. 79. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 16, poz. 166, Nr 39, poz. 459, Nr 42, poz. 475, Nr 110, poz. 1189, Nr 125, poz. 1368 i Nr 130, poz. 1452 oraz z 2002 r. Nr 89, poz. 804) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach i liczbach w art. 13 w § 1 w pkt 1 i 3, w art. 19 w pkt 4, w art. 130 w § 4, w art. 132 w § 1 i w § 2 w pkt 1, w art. 283 w § 1 w pkt 2 oraz w art. 294 w § 1 w pkt 2 wyrazy "przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach i liczbach wyrazami "wójt, burmistrz (prezydent miasta), starosta, marszałek województwa";
- 2) w art. 66 w § 2 wyraz "zarządem" zastępuje się wyrazami "organem wykonawczym".

Art. 80. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkownictwa wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności (Dz. U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1299) użyte w różnych przypadkach w art. 2 w ust. 1 w pkt 2 oraz w art. 6 w ust. 2 wyrazy "przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta albo marszałek województwa".

Art. 81. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220 i Nr 62, poz. 558) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 42 w ust. 4 wyraz "zarządom" zastępuje się wyrazami "organom wykonawczym";
- 2) w art. 92 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
"2) prezydent miasta."

Art. 82. W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 18 w ust. 1 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
- 2) w art. 22 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
"3. Państwowa Komisja Wyborcza może określić warunki oraz sposób wykorzystania techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze i komisarzy wyborczych.";
- 3) art. 25 otrzymuje brzmienie:
"Art. 25. 1. Wybory do rad zarządza się nie później niż na 30 dni przed upływem kadencji rad. Datę wyborów wyznacza się na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu 60 dni po upływie kadencji rad.
2. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, wyznacza, w drodze rozporządzenia, datę wyborów zgodnie z ust. 1 oraz określa dni, w których upływają terminy wykonania

- czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).
3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów.";
 - 4) w art. 28 w zdaniu pierwszym wyrazy "2 miesiące" zastępuje się wyrazami "4 miesiące";
 - 5) w art. 31 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) przedkłada radzie gminy wnioski w sprawie zmian w podziale na obwody głosowania, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian granic gminy, zmiany liczby mieszkańców w gminie lub w obwodzie głosowania, zmiany liczby radnych w radzie gminy lub zmian w podziale gminy na okręgi wyborcze.";
 - 6) w art. 71 w ust. 6 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
 - 7) skreśla się art. 91;
 - 8) w art. 92:
 - a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"Zmiany granic okręgów wyborczych mogą być dokonywane najpóźniej na 3 miesiące przed upływem kadencji, jeżeli konieczność taka wynika ze zmiany w podziale terytorialnym państwa, zmiany liczby mieszkańców danej gminy, zmiany liczby radnych w radzie gminy lub zmiany liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych.",
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Podział na okręgi wyborcze, ich granice i numery oraz liczbę radnych wybieranych w każdym okręgu ustala, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), rada gminy według jednolitej normy przedstawicielstwa obliczonej przez podzielenie liczby mieszkańców gminy przez liczbę radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem art. 89 i następujących zasad:

 - 1) ułamki liczby mandatów wybieranych w okręgu wyborczym równe lub większe od 1/2, jakie wynikają z zastosowania normy przedstawicielstwa, zaokrągla się w górę do liczby całkowitej,
 - 2) jeżeli w wyniku postępowania, o którym mowa w pkt 1, liczba radnych wybieranych w okręgach przewyższa liczby wynikające z art. 27 i art. 90, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach wyborczych, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza; w przypadku gdy liczba mandatów jest mniejsza od wynikającej z art. 27 i art. 90, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa jest największa.";
 - 9) w art. 109 w ust. 2 wyrazy "w więcej niż jednym okręgu wyborczym" zastępuje się wyrazami "w co najmniej jednym okręgu wyborczym";
 - 10) w art. 128, w art. 156 i w art. 181 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

"Wzór zaświadczenia określa Państwowa Komisja Wyborcza.";
 - 11) w art. 138 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Zmiany w podziale na okręgi wyborcze mogą być dokonywane najpóźniej na 3 miesiące przed upływem kadencji rad, jeżeli konieczność taka wynika ze zmiany w podziale terytorialnym państwa, zmiany liczby mieszkańców danej

gminy lub powiatu, zmiany liczby radnych w radzie powiatu lub zmiany liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych.";

12) w art. 176:

a) w ust. 1 skreśla się wyrazy "(okręgu wyborczego)",

b) skreśla się ust. 2;

13) w art. 177 oraz w art. 178 w ust. 1 skreśla się wyrazy "(okręgu wyborczego)";

14) w art. 190 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) prawomocnego skazującego wyroku sądu, orzeczonego za przestępstwo umyślne,";

15) w art. 194 w ust. 1:

a) na końcu zdania pierwszego dodaje się wyrazy "i nie zachodzi wobec niego przesłanka, o której mowa w art. 190 ust. 1 pkt 4",

b) dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

"Przepis art. 193 ust. 4 stosuje się odpowiednio.";

16) w art. 203 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Odpowiedzialności karnej za czyny określone w art. 199-202 podlega również, kto popełnił te czyny w związku z wyborami wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przeprowadzonymi na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984)."

Art. 83. W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041, Nr 119, poz. 1251 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 46, poz. 499, Nr 88, poz. 961, Nr 98, poz. 1070, Nr 100, poz. 1082, Nr 102, poz. 1116, Nr 125, poz. 1368 i Nr 145, poz. 1623 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 363 i 365 i Nr 74, poz. 676) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Ilekroć w ustawie jest mowa o zarządzie jednostki samorządu terytorialnego lub o przewodniczącym zarządu jednostki samorządu terytorialnego, należy przez to rozumieć również wójta (burmistrza, prezydenta miasta).";

2) w art. 133:

a) w ust. 1 po wyrazach "przez zarząd" dodaje się wyrazy ", z zastrzeżeniem ust. 1a",

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Czynności prawnych, o których mowa w ust. 1, w gminie dokonuje wójt (burmistrz, prezydent miasta)."

Art. 84. W ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412) w art. 4 w ust. 3 oraz w art. 15 w ust. 1 wyrazy "zarządu właściwej terytorialnie gminy" zastępuje się wyrazami "właściwego terytorialnie wójta (burmistrza, prezydenta miasta)".

Art. 85. W ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306 oraz z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799) w art. 10 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 6 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy",
- b) w ust. 8 wyrazy "oraz zarządy jednostek samorządu terytorialnego, w drodze uchwały" zastępuje się wyrazami "zarządy powiatów i województw, w drodze uchwały, oraz wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), w drodze zarządzenia".

Art. 86. W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718, z 2001 r. Nr 46, poz. 499 i z 2002 r. Nr 74, poz. 676) w art. 13 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

"8) obwieszczenia o wygaśnięciu mandatu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz o rozwiązaniu sejmiku województwa, rady powiatu lub rady gminy,".

Art. 87. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 skreśla się wyrazy "rozdziałów 2, 3 oraz 6-9";
- 2) w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 - "1. W referendum lokalnym, zwanym dalej «referendum», mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego jako członkowie wspólnoty samorządowej wyrażają w drodze głosowania swoją wolę co do sposobu rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej tej wspólnoty, mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki lub w sprawie odwołania organu stanowiącego tej jednostki, a w przypadku gminy także wójta (burmistrza, prezydenta miasta).";
- 3) w art. 5:
 - a) dodaje się ust. 1a-1c w brzmieniu:
 - "1a. Wniosek mieszkańców gminy, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć odwołania rady gminy i wójta (burmistrza, prezydenta miasta) albo odwołania jednego z tych organów.
 - 1b. Referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) może być przeprowadzone także z inicjatywy rady gminy.
 - 1c. Uchwała rady gminy o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) podejmowana jest w trybie art. 28a albo art. 28b ustawy, o której mowa w art. 6 pkt 1.",
 - b) w ust. 2 w zdaniu wstępnym oraz w pkt 2 skreśla się wyraz "stanowiącego";
- 4) w art. 8 skreśla się pkt 2;
- 5) w art. 9 w ust. 1 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się wyrazy "z zastrzeżeniem art. 5 ust. 1c.";
- 6) użyte w art. 10 w ust. 2 i 3, w art. 21 oraz w art. 27 wyrazy "w okresie między 30 a 40 dniem" zastępuje się wyrazami "najpóźniej w 50 dniu";
- 7) w art. 12:
 - a) w ust. 1 po wyrazie "terytorialnego" dodaje się wyrazy ", a w gminie wójta (burmistrza, prezydenta miasta),"
 - b) w ust. 3 po wyrazie "terytorialnego" dodaje się wyrazy ", a w gminie wójt (burmistrz, prezydent miasta),"
 - c) w ust. 5 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

"Na pisemny wniosek inicjatora referendum przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego, a w gminie wójt (burmistrz, prezydent miasta), w ciągu 14 dni od otrzymania wniosku powiadamia, w formie pisemnej, inicjatora referendum lub jego pełnomocnika o liczbie mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego uprawnionych do głosowania, o której mowa w art. 4, objętych rejestrem wyborców w gminie na koniec kwartału poprzedzającego złożenie wniosku."

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

"6. Inicjator referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji powiadamia o zamiarze wystąpienia z taką inicjatywą również komisarza wyborczego; do tego powiadomienia stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1-3.";

8) w art. 13 w ust. 3, w tytułach rozdziałów 4 i 5, w art. 22 w ust. 1, w art. 45, w art. 52 w ust. 2, w art. 63 w ust. 4 oraz w art. 66 w ust. 3 skreśla się wyraz "stanowiącego";

9) w art. 14 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. W terminie 60 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1, inicjator przeprowadzenia referendum zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć inicjatywę w tej sprawie.";

10) w art. 15 w ust. 1:

a) w zdaniu pierwszym kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się wyrazy "a w gminie wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).",

b) w zdaniu drugim po wyrazie "terytorialnego" dodaje się wyrazy ", a w gminie wójt (burmistrz, prezydent miasta).";

11) w art. 16 w ust. 1 po wyrazie "terytorialnego" dodaje się wyrazy ", a w gminie wójt (burmistrz, prezydent miasta).";

12) w art. 17 w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

"W przypadku złożenia dwóch lub więcej wniosków mieszkańców o przeprowadzenie referendum organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę o przeprowadzeniu referendów w takiej kolejności, w jakiej wnioski zostały przekazane przez inicjatorów referendów lub ich pełnomocników organowi określonemu w art. 12 ust. 1.";

13) w art. 18 wyrazy "przewodniczącemu zarządu tej jednostki" zastępuje się wyrazami "organowi określonemu w art. 12 ust. 1";

14) w art. 19 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Uchwała, o której mowa w ust. 1, zawiera informacje określone w art. 9 ust. 2.";

15) w art. 20 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

"4. Na podstawie wyroku, o którym mowa w ust. 3, komisarz wyborczy wydaje postanowienie o przeprowadzeniu referendum, zawierające informacje określone w art. 9 ust. 2.";

16) w art. 23 w ust. 1 po wyrazie "referendum" dodaje się wyrazy "z inicjatywy mieszkańców";

17) w art. 24 po wyrazie "wniosku" dodaje się wyraz "mieszkańców";

18) dodaje się art. 24a i 24b w brzmieniu:

- "Art. 24a. 1. Uchwałę rady gminy o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przewodniczący rady gminy przekazuje komisarzowi wyborczemu.
2. Komisarz wyborczy wydaje postanowienie o przeprowadzeniu referendum w ciągu 14 dni po upływie terminu do stwierdzenia nieważności uchwały przez wojewodę w trybie art. 91 ustawy, o której mowa w art. 6 pkt 1, albo w ciągu 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia o oddaleniu lub odrzuceniu przez Naczelny Sąd Administracyjny skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody unieważniające uchwałę, o którym mowa w ust. 3.
3. Na rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody unieważniające uchwałę rady gminy o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) radzie gminy służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie 14 dni od dnia otrzymania rozstrzygnięcia nadzorczego. Naczelny Sąd Administracyjny rozpatruje skargę w terminie 14 dni od dnia jej zgłoszenia. Wyrok sądu jest ostateczny.

Art. 24b. W przypadku złożenia dwóch lub więcej wniosków mieszkańców o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania organów gminy oraz uchwały rady gminy o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) komisarz wyborczy wydaje postanowienie o przeprowadzeniu referendum w terminie liczonym od dnia otrzymania pierwszego wniosku lub uchwały.";

19) w art. 26 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Na podstawie wyroku, o którym mowa w ust. 2, uwzględniającego skargę komisarz wyborczy wydaje postanowienie o przeprowadzeniu referendum, zawierające informacje określone w art. 25 ust. 1.";

20) w art. 28 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Organom jednostki samorządu terytorialnego oraz członkom tych organów zabrania się uczestniczenia na koszt jednostki samorządu terytorialnego w kampanii referendalnej związanej z referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji.";

21) w art. 29 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Od zakończenia kampanii referendalnej, aż do zakończenia głosowania zabronione jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji w związku z referendum.";

22) w art. 34 w ust. 6 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)";

23) w art. 35:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Postanowienia, o których mowa w ust. 2 i 3, w referendum zarządzonym przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego doręcza się właściwemu organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego, a komisarzowi wyborczemu - w referendum przez niego zarządzonym.";

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

- "5. Postanowienia, o których mowa w ust. 2 i 3, w referendum zarządzonym w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) doręcza się właściwemu przewodniczącemu rady gminy.";
- 24) w art. 40:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- "1. Koszty referendum pokrywa się z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, której dotyczy referendum. Nie dotyczy to czynności wykonywanych przez komisarza wyborczego.";
- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- "4. Wydatki komisarza wyborczego związane z organizacją i przeprowadzeniem referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji pokrywane są z budżetu państwa, z części dotyczącej Krajowego Biura Wyborczego.";
- 25) w art. 41 w ust. 1 oraz w ust. 2 w zdaniach pierwszym i drugim wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy";
- 26) w art. 42 skreśla się ust. 2 i 3;
- 27) dodaje się art. 43a w brzmieniu:
- "Art. 43a. Do finansowania przez partię polityczną inicjatywy przeprowadzenia referendum oraz udziału w kampanii referendalnej w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802).";
- 28) w art. 44:
- a) w ust. 1 w zdaniu drugim wyraz "zarządowi" zastępuje się wyrazami "organowi wykonawczemu",
- b) w ust. 2 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazami "Organ wykonawczy";
- 29) w art. 49:
- a) w ust. 2 w pkt 1 oraz w ust. 4 w pkt 1 skreśla się wyraz "stanowiącego",
- b) skreśla się ust. 3;
- 30) w art. 50 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- "1. Komisarz wyborczy powołuje w skład terytorialnej i obwodowych komisji do przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego, w równej liczbie, osoby pisemnie wskazane przez organ wykonawczy tej jednostki oraz inicjatora referendum. W skład komisji nie mogą wchodzić radni, osoby wchodzące w skład albo pełniące funkcję organu wykonawczego danej jednostki samorządu terytorialnego, a także inicjator referendum oraz jego pełnomocnik.";
- 31) w art. 51 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazami "Organ wykonawczy";
- 32) w art. 58 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- "2. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych uwag lub innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.";
- 33) w art. 61 w ust. 3 po wyrazie "terytorialnego" dodaje się wyrazy ", a w gminie wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).";
- 34) w art. 62 w ust. 1 skreśla się wyrazy "i 3";
- 35) w art. 64 wyrazy "organ właściwy do przeprowadzenia referendum" zastępuje się wyrazami "komisarz wyborczy";
- 36) w art. 65 wyrazy "organ stanowiący" zastępuje się wyrazami "właściwy organ";
- 37) art. 67 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 67. 1. Ogłoszenie, w trybie art. 63 ust. 2, wyników referendum rozstrzygających o odwołaniu organu stanowiącego powiatu lub samorządu województwa oznacza zakończenie działalności tego organu stanowiącego i z mocy prawa - organu wykonawczego.
2. Ogłoszenie, w trybie art. 63 ust. 2, wyników referendum przeprowadzonego na wniosek mieszkańców, rozstrzygających o odwołaniu organów gminy przed upływem kadencji, oznacza zakończenie działalności tych organów.
 3. Jeżeli w ważnym referendum o odwołanie wójta (burmistrza, prezydenta miasta), przeprowadzonym na wniosek rady gminy z innej przyczyny niż nieudzielenie absolutorium, przeciwko odwołaniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oddano więcej niż połowę ważnych głosów, działalność rady gminy ulega zakończeniu z mocy prawa.
 4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1-3, Prezes Rady Ministrów niezwłocznie wyznacza osobę, która pełni funkcje organów jednostki samorządu terytorialnego do czasu wyboru nowych organów jednostki samorządu terytorialnego, oraz zarządza, z zastrzeżeniem ust. 5, wybory przedterminowe.
 5. W przypadku wniesienia protestu przeciwko ważności referendum do czasu rozstrzygnięcia sprawy w trybie art. 66 nie zarządza się wyborów przedterminowych."

Art. 88. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych (Dz. U. Nr 91, poz. 1009) w art. 6 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazami "Organ wykonawczy".

Art. 89. W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. Nr 106, poz. 1118 oraz z 2001 r. Nr 42, poz. 475 i Nr 128, poz. 1403) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 23 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta)";
- 2) w art. 24 oraz w art. 25 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 90. W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802 oraz z 2002 r. Nr 14, poz. 128) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach w art. 48 w ust. 1, 5 i 6 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt lub burmistrz (prezydent miasta)";
- 2) w art. 90 w ust. 8 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt lub burmistrz (prezydent miasta)";
- 3) w art. 177:
 - a) w ust. 1 w pkt 7:
 - w lit. b) skreśla się wyrazy "zarządzie gminy,"
 - dodaje się lit. d) w brzmieniu:

- "d) wójta lub burmistrza (prezydenta miasta),"
 - b) w ust. 4 po wyrazie "powołanego" dodaje się wyrazy "lub wybranego" oraz po wyrazie "powołania" dodaje się wyrazy "lub wybrania";
- 4) w art. 213:
- a) w ust. 1 w pkt 7:
 - w lit. b) skreśla się wyrazy "zarządzie gminy,"
 - dodaje się lit. d) w brzmieniu:
 - "d) wójta lub burmistrza (prezydenta miasta),"
 - b) w ust. 4 po wyrazie "powołanego" dodaje się wyrazy "lub wybranego" oraz po wyrazie "powołania" dodaje się wyrazy "lub wybrania".

Art. 91. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 i Nr 115, poz. 1229 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 17:
 - a) w ust. 1 wyraz "Zarząd" zastępuje się wyrazami "Organ wykonawczy",
 - b) w ust. 2 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy";
- 2) w art. 18 w ust. 2 wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy";
- 3) w art. 420 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 92. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 i z 2002 r. Nr 41, poz. 365) w art. 14 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 5 wyrazy "odpowiednio: zarząd województwa, zarząd powiatu lub zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "organy wykonawcze województwa, powiatu lub gminy",
- b) w ust. 7 w pkt 2 i 3 wyraz "zarządy" zastępuje się wyrazami "organy wykonawcze",
- c) w ust. 10 wyrazy "zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "organy wykonawcze gmin",
- d) w ust. 11 wyrazy "Zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "Organy wykonawcze gmin",
- e) w ust. 12 wyrazy "zarządy gmin" zastępuje się wyrazami "organy wykonawcze gmin",
- f) w ust. 13 wyrazy "zarząd województwa, zarząd powiatu i zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy".

Art. 93. W ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytywnej (Dz. U. Nr 63, poz. 639) w art. 35 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 1 i 2 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)",
- b) w ust. 3 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 94. W ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach w art. 8 w ust. 3, w art. 16 w ust. 1, w art. 29 w ust. 2, 6 i 7 oraz w art. 32 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami "wójt (burmistrz, prezydent miasta)";
- 2) w art. 12 w ust. 5 oraz w art. 24 w ust. 5 wyrazy "Zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "Wójt (burmistrz, prezydent miasta)".

Art. 95. W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 71, poz. 733) w art. 8 w zdaniu wstępnym wyraz "zarząd" zastępuje się wyrazami "organ wykonawczy".

Art. 96. W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1803) w art. 28 w ust. 2 wyrazy "zarząd gminy" zastępuje się wyrazami "wójt, burmistrz lub prezydent miasta".

Art. 97. W ustawie z dnia 26 lipca 2001 r. o nabywaniu przez użytkowników wieczystych prawa własności nieruchomości (Dz. U. Nr 113, poz. 1209) w art. 1 w ust. 2 wyrazy "lub przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego" zastępuje się wyrazami "albo wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa" oraz wyrazy "jej własnością" zastępuje się wyrazami "własnością jednostki samorządu terytorialnego".

Art. 98. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. Nr 126, poz. 1381) w art. 94 w ust. 2 wyraz "zarządu" zastępuje się wyrazami "wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)".

Rozdział 7

Przepisy dostosowujące, przejściowe i końcowe

Art. 99. 1. Ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o zadaniach i kompetencjach zarządu jednostki samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym zarządu gminy lub o zadaniach i kompetencjach zarządu gminy, stają się one zadaniami i kompetencjami wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

2. Ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o zadaniach i kompetencjach przewodniczącego zarządu gminy, należy przez to rozumieć wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

3. Ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o zadaniach i kompetencjach przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego w gminie, należy przez to rozumieć odpowiednio zadania i kompetencje wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

4. Z dniem wejścia w życie ustawy nie stosuje się przepisów zobowiązujących wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do uzyskania stanowiska lub opinii zarządu gminy, nie wyłączając indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej lub postanowienia.

Art. 100. Do czasu objęcia obowiązków przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wybranego w trybie określonym niniejszą ustawą funkcję organu wykonawczego

gminy pełni zarząd gminy, wybrany przez radę gminy w kadencji, w czasie której ustawa weszła w życie, działający na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 101. Pierwsze wybory wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) na podstawie przepisów niniejszej ustawy przeprowadza się łącznie z wyborami do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonymi w związku z zakończeniem kadencji tych organów wybranych w dniu 11 października 1998 r.

Art. 102. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy art. 28-81, art. 82 pkt 1 i 6 oraz art. 83-99 wchodzi w życie w dniu wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w związku z zakończeniem kadencji tych organów wybranych w dniu 11 października 1998 r.

Ustawa
z dnia 8 marca 1990 r.
o samorządzie gminnym

(Dziennik Ustaw z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984 i z 2003 r. Nr 214, poz. 1806 i z 2003 r. Nr 80, poz. 717)

(wyciąg)

Art. 1.

1. Mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.
2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o gminie, należy przez to rozumieć wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium.

[...]

Art. 11.

Mieszkańcy gminy podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym (poprzez wybory i referendum) lub za pośrednictwem organów gminy.

Art. 12.

Zasady i tryb przeprowadzania referendum gminnego określa odrębna ustawa.

Art. 15.

1. Z zastrzeżeniem art. 12 organem stanowiącym i kontrolnym w gminie jest rada gminy.
2. Jeżeli siedziba rady gminy znajduje się w mieście położonym na terytorium tej gminy, rada nosi nazwę rady miejskiej.

Art. 16.

Kadencja rady gminy trwa 4 lata licząc od dnia wyboru.

[...]

Art. 19.

1. Rada gminy wybiera ze swego grona przewodniczącego i 1-3 wiceprzewodniczących bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym.

Art. 20.

[...]

2. Pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy zwołuje przewodniczący rady poprzedniej kadencji w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów dla całego

kraju lub w przypadku wyborów przedterminowych w ciągu 7 dni po ogłoszeniu wyników wyborów do rady gminy, z zastrzeżeniem ust. 2b.

- 2a. Po upływie terminu określonego w ust. 2 sesję zwołuje komisarz wyborczy w ciągu 21 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów dla całego kraju lub w przypadku wyborów przedterminowych w ciągu 21 dni po ogłoszeniu wyników wyborów do rady gminy.

[...]

Art. 24a.

1. Z radnym nie może być nawiązany stosunek pracy w urzędzie gminy, w której radny uzyskał mandat.
2. Radny nie może pełnić funkcji kierownika gminnej jednostki organizacyjnej oraz jego zastępcy.

Art. 24b.

1. Osoba wybrana na radnego nie może wykonywać pracy w ramach stosunku pracy w urzędzie gminy, w której uzyskała mandat, oraz wykonywać funkcje kierownika w jednostce organizacyjnej tej gminy. Przed przystąpieniem do wykonywania mandatu osoba ta obowiązana jest złożyć wniosek o urlop bezpłatny w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy.

[...]

5. Niezłożenie przez radnego wniosku, o którym mowa w ust. 1, jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu.
6. Przepisy ust. 1 - 5 stosuje się odpowiednio w przypadku obsadzenia mandatu rady w drodze uchwały rady gminy podjętej na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971)

[...]

Art. 24f.

1. Radni nie mogą prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego gminy, w której radny uzyskał mandat, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.
 - 1a. Jeżeli radny przed rozpoczęciem wykonywania mandatu prowadził działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1, jest obowiązany do zaprzestania prowadzenia tej działalności gospodarczej w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. Niewypełnienie obowiązku, o którym mowa w zdaniu pierwszym, stanowi podstawę do

stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego w trybie art. 190 ustawy, o której mowa w art. 24b ust. 6.

2. Radni i ich małżonkowie oraz małżonkowie wójtów, zastępców wójtów, sekretarzy gminy, skarbników gminy, kierowników jednostek organizacyjnych gminy oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami handlowymi spółek prawa handlowego z udziałem gminnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.
3. skreślony
4. Jeżeli wybór lub powołanie, o którym mowa w ust. 2, miało miejsce przed rozpoczęciem wykonywania mandatu radnego albo dniem wyboru wójta lub przed powołaniem na stanowisko zastępcy wójta, sekretarza gminy, skarbnika gminy, kierownika jednostki organizacyjnej gminy oraz osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego gminną osobą prawną, osoby, o których mowa w ust. 2, są obowiązane zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania przez radnego lub wójta lub od dnia powołania na to stanowisko. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji, osoba, o której mowa w ust. 2, traci je z mocy prawa po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.
5. Radni nie mogą posiadać pakietu większego niż 10% udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego z udziałem gminnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Udziały lub akcje przekraczające ten pakiet powinny być zbyte przez radnego przed pierwszą sesją rady gminy, a w razie niezbycia ich nie uczestniczą one przez okres sprawowania mandatu i dwóch lat po jego wygaśnięciu w wykonywaniu przysługujących im uprawnień (prawa głosu, prawa do dywidendy, prawa do podziału majątku, prawa wyboru).

[...]

Art. 27.

Funkcji wójta oraz jego zastępcy nie można łączyć z:

- 1) funkcją wójta lub jego zastępcy w innej gminie,
- 2) członkostwem w organach jednostek samorządu terytorialnego, w tym w gminie, w której jest wójtem lub zastępcą wójta,
- 3) zatrudnieniem w administracji rządowej,
- 4) mandatem posła lub senatora.

Art. 28d.

1. W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji, przeprowadza się wybory przedterminowe na zasadach określonych w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz w ustawie – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.
2. Wyborów nie przeprowadza się, jeżeli data wyborów przedterminowych miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta.

[...]

Art. 28f.

W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcję, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów.

[...]

(4)

Ustawa

z dnia 5 czerwca 1998 r.

o samorządzie województwa

*(Dziennik Ustaw z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z 2002 r. Nr 23, poz. 220,
Nr 62, poz. 558 i z 2003 r. Nr 214, poz. 1806)*

(wyciąg)

Art. 1.

1. Mieszkańcy województwa tworzą z mocy prawa regionalną wspólnotę samorządową.
2. Ilekroć w ustawie jest mowa o województwie lub samorządzie województwa, należy przez to rozumieć regionalną wspólnotę samorządową.

[...]

Art. 5.

1. Mieszkańcy województwa podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym (w drodze wyborów i referendum) lub za pośrednictwem organów samorządu województwa.

[...]

5. Zasady i tryb przeprowadzania referendum określa odrębna ustawa.

[...]

Art. 15.

Organami samorządu są:

- 1) sejmik województwa,
- 2) zarząd województwa.

[...]

Art. 16.

1. Sejmik województwa jest organem stanowiącym i kontrolnym województwa.
2. Kadencja sejmiku województwa trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów,

[...]

3. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów do sejmiku województwa określa odrębna ustawa.

Art. 17.

W sprawie odwołania sejmiku województwa przed upływem kadencji rozstrzyga się wyłącznie w drodze referendum wojewódzkiego.

[...]

Art. 22.

1. Radny przed objęciem mandatu składa ślubowanie:

„Uroczyście ślubuję rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu Polskiego, strzec suwerenności i interesów Państwa Polskiego, czynić wszystko dla pomyślności Ojczyzny, wspólnoty samorządowej województwa i dobra obywateli, przestrzegać Konstytucji i innych praw Rzeczypospolitej Polskiej”.

Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Odmowa złożenia ślubowania oznacza zrzeczenie się mandatu.

[...]

Art. 23.

[...]

4. Mandatu radnego województwa nie można łączyć z:

- 1) mandatem posła lub senatora,
- 2) wykonywaniem funkcji wojewody lub wicewojewody,
- 3) członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 24.

1. Radny nie może wchodzić w stosunki cywilnoprawne w sprawach majątkowych z województwem lub wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, z wyjątkiem stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług na warunkach ogólnych oraz stosunku najmu pomieszczeń do własnych celów mieszkaniowych lub własnej działalności gospodarczej oraz dzierżawy, a także innych prawnych form korzystania z nieruchomości, jeżeli najem, dzierżawa lub użytkowanie są oparte na warunkach ustalonych powszechnie dla danego typu czynności prawnych.

[...]

Art. 25.

1. Z radnym nie może być nawiązany stosunek pracy w urzędzie marszałkowskim w tym województwie, w którym radny uzyskał mandat. Przepis ten nie dotyczy radnych wybranych do zarządu województwa, z którymi stosunek pracy jest nawiązany na podstawie wyboru.

2. Radny nie może pełnić funkcji kierownika wojewódzkiej jednostki organizacyjnej oraz jego zastępcy.
3. Nawiązanie przez radnego stosunku pracy, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu.

Art. 26.

1. Radny, który przed uzyskaniem mandatu pozostawał w stosunku pracy w urzędzie marszałkowskim lub był zatrudniony na stanowisku kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej w tym województwie, w którym uzyskał mandat, jest obowiązany złożyć wniosek o urlop bezpłatny w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy, przed złożeniem ślubowania, o którym mowa w art. 22 ust. 1.

[...]

5. Niezłożenie przez radnego wniosku, o którym mowa w ust. 1, jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu.

[...]

Art. 31.

1. Zarząd województwa jest organem wykonawczym województwa.
2. W skład zarządu województwa, liczącego 5 osób, wchodzi marszałek województwa jako jego przewodniczący, wiceprzewodniczący i pozostali członkowie.
3. Członkostwa w zarządzie województwa nie można łączyć z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego oraz z zatrudnieniem w administracji rządowej, a także z mandatem posła i senatora. [...]

Art. 33.

1. Jeżeli sejmik województwa nie dokona wyboru zarządu województwa w terminie określonym w art. 32 ust. 2, ulega rozwiązaniu z mocy prawa.
2. Informację o rozwiązaniu sejmiku województwa z przyczyny określonej w ust. 1 wojewoda podaje do publicznej wiadomości w środkach masowego przekazu i ogłasza, w formie obwieszczenia, w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
3. Po rozwiązaniu sejmiku województwa z przyczyny określonej w ust. 1 przeprowadza się wybory przedterminowe.
4. Do czasu wyboru zarządu przez nowy sejmik Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która w tym okresie pełni funkcję organów samorządu województwa.
5. Jeżeli sejmik województwa wybrany w wyniku wyborów przedterminowych, o których mowa w ust. 3, nie dokona wyboru zarządu w terminie określonym w art.

32 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa. Informację o rozwiązaniu sejmiku podaje się do wiadomości w trybie określonym w ust. 2.

6. W przypadku określonym w ust. 5 nie przeprowadza się wyborów przedterminowych. Do dnia wyboru sejmiku województwa na kolejną kadencję oraz wyboru zarządu województwa zadania i kompetencje organów samorządu województwa przejmuje komisarz rządowy ustanowiony przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.
7. Organy województwa ulegają rozwiązaniu z mocy prawa również w przypadkach określonych w art. 197 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 5 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

[...]

Art. 84.

1. W razie naruszenia przez sejmik województwa Konstytucji lub rażącego albo wielokrotnego naruszania ustaw Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może, w drodze uchwały, rozwiązać sejmik województwa. Rozwiązanie sejmiku województwa równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów samorządu województwa. Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej wyznacza osobę, która do czasu wyboru nowych organów samorządu województwa pełni funkcję tych organów.

[...]

(5)

Ustawa

z dnia 5 czerwca 1998 r.

o samorządzie powiatowym

(Dziennik Ustaw z 2001 . Nr 142, poz. 1592, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 200, poz. 1688 i z 2003 r. Nr 214, poz. 1806)

(wyciąg)

Art. 1.

1. Mieszkańcy powiatu tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową.
2. Ilekroć w ustawie jest mowa o powiecie, należy przez to rozumieć lokalną wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium.

[...]

Art. 8.

1. Mieszkańcy powiatu podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym - poprzez wybory i referendum powiatowe - lub za pośrednictwem organów powiatu.
2. Organami powiatu są:
 - 1) rada powiatu,
 - 2) zarząd powiatu.

Art. 9.

1. Rada powiatu jest organem stanowiącym i kontrolnym powiatu, z zastrzeżeniem przepisów o referendum powiatowym.
2. Kadencja rady trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.
3. Radni wybierani są w wyborach bezpośrednich. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów do rady powiatu oraz jej liczebność określa odrębna ustawa.

[...]

Art. 10.

1. Odwołanie rady powiatu przed upływem kadencji następuje w drodze referendum powiatowego.
2. Zasady i tryb przeprowadzania referendum powiatowego określa odrębna ustawa.

[...]

Art. 20.

1. Radny przed objęciem mandatu składa ślubowanie:

„Uroczyście ślubuję rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu Polskiego, strzec suwerenności i interesów Państwa Polskiego, czynić wszystko dla pomyślności Ojczyzny, wspólnoty samorządowej powiatu i dobra obywateli, przestrzegać Konstytucji i innych praw Rzeczypospolitej Polskiej”.

Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania: „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Odmowa złożenia ślubowania oznacza zrzeczenie się mandatu.

[...]

8. Mandatu radnego powiatu nie można łączyć z:

- 1) mandatem posła lub senatora,
- 2) wykonywanie funkcji wojewody lub wicewojewody,
- 3) członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 23.

1. Z radnym nie może być nawiązany stosunek pracy w starostwie powiatowym powiatu, w którym radny uzyskał mandat.
2. Radny nie może pełnić funkcji kierownika powiatowej jednostki organizacyjnej oraz jego zastępcy.
3. Przepis ust. 1 nie dotyczy radnych wybranych do zarządu, z którymi stosunek pracy nawiązany jest na podstawie wyboru.
4. Nawiązanie przez radnego stosunku pracy, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu.
5. Zarząd powiatu lub starosta nie może powierzyć radnemu powiatu, w którym radny uzyskał mandat, wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Art. 24.

1. Radny, który przed uzyskaniem mandatu wykonywał pracę w ramach stosunku pracy w starostwie powiatowym lub pełnił funkcję kierownika jednostki organizacyjnej tego powiatu, w którym uzyskał mandat, obowiązany jest złożyć wniosek o urlop bezpłatny w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy, przed złożeniem ślubowania, o którym mowa w art. 20 ust. 1.

[...]

5. Niezłożenie przez radnego wniosku, o którym mowa w ust. 1, jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu.

[...]

Art. 26.

1. Zarząd powiatu jest organem wykonawczym powiatu.

2. W skład zarządu powiatu wchodzi starosta jako jego przewodniczący, wicestarosta i pozostali członkowie.
3. Członkostwa w zarządzie powiatu nie można łączyć z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego oraz z zatrudnieniem w administracji rządowej, a także z mandatem posła i senatora.
4. Do zarządu i członków zarządu stosuje się odpowiednio art. 21 ust. 7.

[...]

Art. 29.

1. Jeżeli rada powiatu nie dokona wyboru zarządu w terminie określonym w art. 27 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa.
2. Informację o rozwiązaniu rady powiatu z przyczyny określonej w ust. 1 wojewoda niezwłocznie podaje do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty na obszarze powiatu oraz ogłasza w formie obwieszczenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
3. Po rozwiązaniu rady powiatu z przyczyny określonej w ust. 1 przeprowadza się wybory przedterminowe.
- 3a. Do czasu wyboru zarządu przez nową radę Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która w tym okresie pełni funkcję organów powiatu.
4. Jeżeli rada powiatu, wybrana w trybie określonym w ust. 3, nie dokona wyboru zarządu w terminie określonym w art. 27 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa. Informację o rozwiązaniu rady podaje się do wiadomości w trybie określonym w ust. 2.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, nie przeprowadza się wyborów przedterminowych. Do dnia wyborów rady powiatu na kolejną kadencję oraz wyboru zarządu powiatu zadania i kompetencje rady i zarządu przejmuje komisarz rządowy ustanowiony przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.
6. Organy powiatu ulegają rozwiązaniu z mocy prawa również w przypadkach określonych w art. 197 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 5 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

[...]

Art. 83.

1. W razie rażącego naruszenia przez radę powiatu Konstytucji lub ustaw Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę powiatu. Rozwiązanie rady równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów powiatu.

Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej wyznacza osobę, która do czasu wyborów nowych organów powiatu pełni funkcję tych organów.

[...]

USTAWA

z dnia 15 marca 2002 r.

o ustroju miasta stołecznego Warszawy.

(Dziennik Ustaw Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087)

Art. 1. 1. Stolica Rzeczypospolitej Polskiej miasto stołeczne Warszawa jest gminą mającą status miasta na prawach powiatu.

2. Nazwa miasto stołeczne Warszawa może być określana skrótem "m.st. Warszawa".

3. Herbem m.st. Warszawy jest wizerunek Syreny o wzorze określonym w statucie m.st. Warszawy.

Art. 2. W skład Rady m.st. Warszawy wchodzi radni w liczbie 60.

Art. 3. 1. Miasto stołeczne Warszawa, oprócz zadań przewidzianych przepisami dotyczącymi samorządu gminnego i samorządu powiatowego, wykonuje zadania wynikające ze stołecznego charakteru miasta, a w szczególności zapewnia warunki niezbędne do:

- 1) funkcjonowania w mieście naczelnych i centralnych organów państwa, obcych przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz organizacji międzynarodowych,
- 2) przyjmowania delegacji zagranicznych,
- 3) funkcjonowania urzędów publicznych o charakterze infrastrukturalnym, mających znaczenie dla stołecznych funkcji miasta.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej.

Art. 4. 1. Projekt statutu m.st. Warszawy uchwała Rada m.st. Warszawy po zasięgnięciu opinii rad dzielnic. W przypadku niewyrażenia opinii przez radę dzielnicy w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.

2. Projekt statutu m.st. Warszawy podlega uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów.

3. Uzgodnienie projektu statutu następuje w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia jego przedłożenia.

4. Jeżeli Prezes Rady Ministrów nie zajmie stanowiska w terminie określonym w ust. 3, statut uznaje się za uzgodniony.

5. Prezes Rady Ministrów, w przypadku stwierdzenia uchybień, przekazuje projekt statutu do ponownego rozpatrzenia, wskazując termin ich usunięcia.

6. Zmiana statutu następuje w trybie przewidzianym dla jego uchwalenia.

Art. 5. 1. W m.st. Warszawie utworzenie jednostek pomocniczych - dzielnic m.st. Warszawy, zwanych dalej "dzielnicami", jest obowiązkowe.

2. Rada m.st. Warszawy, w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy tworzy, łączy, dzieli i znosi jednostki pomocnicze. Przepis art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220) stosuje się odpowiednio.

3. Zmiany, o których mowa w ust. 2, następują z dniem 1 stycznia, a w roku, w którym odbywają się wybory do rad gmin, mogą następować z dniem wyborów.

4. Statut dzielnicy nadany przez Radę m.st. Warszawy określa nazwę dzielnicy, jej granice, zadania i kompetencje oraz zasady i tryb funkcjonowania jej organów.
tezy z piśmiennictwa

Art. 6. Organem stanowiącym i kontrolnym dzielnicy jest rada dzielnicy, a organem wykonawczym - zarząd dzielnicy.

Art. 7. 1. Wybory do rad dzielnic przeprowadza się łącznie z wyborami do Rady m.st. Warszawy.

2. Do wyborów do rady dzielnicy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220) dotyczące wyboru radnych do rady gminy liczącej więcej niż 20.000 mieszkańców, z tym że komitetom wyborczym zgłaszającym kandydatów do rady dzielnicy nie przysługuje prawo do bezpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w publicznym radiu i publicznej telewizji z tytułu tego zgłoszenia.

3. Wybory do rad dzielnic przeprowadzają dzielnicowe komisje wyborcze powołane w trybie i na zasadach przewidzianych dla gminnych komisji wyborczych w gminach niebędących miastami na prawach powiatu.

4. Podziału dzielnic na okręgi wyborcze dokonuje Rada m.st. Warszawy.

5. Nie można jednocześnie kandydować do rady dzielnicy i do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 8. 1. Do radnych dzielnicy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące radnych gminy.

2. Liczbę radnych wybieranych do rady dzielnicy ustala się na podstawie przepisów o liczbie radnych wybieranych do rad gmin.

Art. 9. 1. Kadencja rady dzielnicy rozpoczyna się w dniu wyborów i upływa w dniu poprzedzającym następne wybory.

2. Pierwszą sesję rady dzielnicy zwołuje Prezydent m.st. Warszawy w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów na obszarze całego kraju.

3. Po upływie terminu określonego w ust. 2 pierwszą sesję zwołuje komisarz wyborczy w ciągu 21 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów na obszarze całego kraju.

4. Pracami rady dzielnicy kieruje przewodniczący rady dzielnicy.

5. W sesjach rady dzielnicy mogą brać udział z głosem doradczym radni m.st. Warszawy.

Art. 10. 1. Rada dzielnicy wybiera zarząd dzielnicy w liczbie od 3 do 5 osób. W dzielnicach do 100.000 mieszkańców zarząd dzielnicy liczy 3 osoby.

2. W skład zarządu dzielnicy wchodzi burmistrz dzielnicy, jego zastępca lub zastępcy oraz pozostali członkowie zarządu, jeżeli statut dzielnicy tak stanowi.

3. Wybór burmistrza następuje w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów. Pozostali członkowie zarządu wybierani są na wniosek burmistrza zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym.

4. Jeżeli w ciągu 30 dni od dnia pierwszego posiedzenia rady dzielnicy zarząd dzielnicy nie zostanie wybrany, Prezydent m.st. Warszawy nie później niż w ciągu 14 dni powołuje zarząd dzielnicy, w tym burmistrza dzielnicy.

5. Odwołanie burmistrza następuje na wniosek Prezydenta m.st. Warszawy lub na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym. Odwołanie burmistrza jest równoznaczne z odwołaniem całego zarządu.

6. Rada dzielnicy może odwołać członka zarządu na wniosek burmistrza, Prezydenta m.st. Warszawy lub na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady dzielnicy zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym.

7. W przypadku odwołania zarządu stosuje się odpowiednio ust. 4.

Art. 11. 1. Dzielnica działa na podstawie statutu dzielnicy nadanego przez Radę m.st. Warszawy i innych uchwał Rady m.st. Warszawy przekazujących dzielnicy zadania i kompetencje gminne i powiatowe, zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej oraz zadania realizowane na podstawie porozumień zawartych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

2. Do zakresu działania dzielnicy należą sprawy lokalne, a w szczególności:

- 1) utrzymywanie i eksploatacja gminnych zasobów lokalowych,
- 2) utrzymywanie placówek oświaty i wychowania, kultury, pomocy społecznej, rekreacji, sportu i turystyki, w zakresie określonym przez statut miasta i inne uchwały Rady m.st. Warszawy,
- 3) zadania związane z ochroną zdrowia, w zakresie określonym przez statut miasta i inne uchwały Rady m.st. Warszawy,
- 4) utrzymanie zieleni i dróg o charakterze lokalnym, w zakresie określonym przez statut miasta i inne uchwały Rady m.st. Warszawy,
- 5) utrzymywanie i eksploatacja dzielnicowych obiektów administracyjnych,
- 6) sprawowanie nadzoru nad jednostkami niższego rzędu utworzonymi na jej obszarze,
- 7) podejmowanie we własnym zakresie działań na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców dzielnicy.

Art. 12. 1. Gospodarka finansowa dzielnicy prowadzona jest na podstawie załącznika dzielnicowego do uchwały budżetowej m.st. Warszawy, stanowiącego integralną część tej uchwały, określającego środki przeznaczone do dyspozycji dzielnic na realizację ich zadań.

2. Rada dzielnicy przedstawia Radzie m.st. Warszawy opinię na temat załącznika dzielnicowego do projektu uchwały budżetowej.

3. Środki finansowe przeznaczone do dyspozycji dzielnicy w załączniku, o którym mowa w ust. 1, nie mogą być mniejsze niż planowane w budżecie m.st. Warszawy dochody stanowiące:

- 1) 100% wpływów, z obszaru dzielnicy, z tytułu:
 - a) podatku od nieruchomości,

- b) podatku od środków transportowych,
 - c) podatku od posiadania psów,
 - d) podatku rolnego,
 - e) podatku leśnego,
 - f) opłat lokalnych uiszczanych na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84),
- 2) 70% wpływów z majątku m.st. Warszawy znajdującego się na obszarze dzielnicy, który przed dniem wejścia w życie ustawy był własnością gmin warszawskich,
 - 3) 100% wpływów z innych dochodów m.st. Warszawy pozyskiwanych przez dzielnicę w wyniku realizacji zadań statutowych dzielnicy.

4. Załącznik, o którym mowa w ust. 1, określa także dodatkowe środki finansowe, które są przekazywane do dyspozycji dzielnicy, a w szczególności:

- 1) udział w środkach finansowych przekazywanych do m.st. Warszawy z budżetu państwa w stopniu proporcjonalnym do zadań, które są wykonywane przez dzielnicę i na które zostały przyznane te środki,
- 2) środki na realizację inwestycji i zadań własnych dzielnicy uzgodnione przez Prezydenta m.st. Warszawy i burmistrzów dzielnic,
- 3) środki wyrównawcze ustalane corocznie przez Radę m.st. Warszawy.

5. Przekazując do dyspozycji dzielnicy środki finansowe, o których mowa w ust. 4, Rada m.st. Warszawy uwzględnia potrzebę zapewnienia skuteczności decentralizacji zadań gminy, równomiernego rozwoju wszystkich dzielnic oraz maksymalnej możliwości zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnot w dzielnicach.

6. Przekazanie zadań, o których mowa w art. 11, następuje wraz z zapewnieniem środków wystarczających na ich realizację.

Art. 13. Obszar m.st. Warszawy, w dniu wejścia w życie ustawy, obejmuje obszar związku komunalnego m.st. Warszawy, utworzonego ustawą z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195 i Nr 86, poz. 396, z 1995 r. Nr 124, poz. 601, z 1998 r. Nr 127, poz. 847, z 1999 r. Nr 92, poz. 1044, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497), oraz gminy Wesoła.

Art. 14. Dzielnicami m. st. Warszawy, w dniu wejścia w życie ustawy, są: Bemowo, Białołęka, Bielany, Mokotów, Ochota, Praga-Południe, Praga-Północ, Rembertów, Śródmieście, Targówek, Ursus, Ursynów, Wawer, Wesoła, Wilanów, Włochy, Wola i Żoliborz w granicach dotychczasowych, odpowiednio, gmin warszawskich, gminy Wesoła lub dzielnic w gminie Warszawa-Centrum.

Art. 15. Znosi się gminy warszawskie, dzielnice w gminie Warszawa-Centrum i związek komunalny m.st. Warszawy, utworzone ustawą, o której mowa w art. 13, oraz gminę Wesoła.

orzeczenia sądów

Art. 16. 1. Znosi się powiat warszawski.

2. Gmina Sulejówek, w dniu wejścia w życie ustawy, wchodzi w skład powiatu mińskiego.

Art. 17. 1. Dotychczasowy Zarząd związku komunalnego m.st. Warszawy pełni obowiązki organu wykonawczego na obszarze m.st. Warszawy do czasu objęcia obowiązków przez organ wykonawczy m.st. Warszawy utworzony niniejszą ustawą.

2. Dotychczasowe zarządy gmin warszawskich, zarządy dzielnic w gminie Warszawa-Centrum oraz zarząd gminy Wesoła pełnią obowiązki zarządów dzielnic do czasu wyboru lub powołania zarządów dzielnic m.st. Warszawy na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 18. 1. Dotychczasowe Biuro Zarządu m.st. Warszawy, starostwo powiatu warszawskiego, urzędy gmin warszawskich i urzędy dzielnic w gminie Warszawa-Centrum oraz urząd gminy Wesoła stają się Urzędem m.st. Warszawy.

2. Pracownicy samorządowi Biura Zarządu m.st. Warszawy, starostwa powiatu warszawskiego, urzędów gmin warszawskich i dzielnic gminy Warszawa-Centrum oraz urzędu gminy Wesoła stają się pracownikami samorządowymi Urzędu m.st. Warszawy.

3. Stosunek pracy z pracownikami, o których mowa w ust. 2, wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym upływa 6 miesięcy od dnia opublikowania przez komisarza wyborczego wyników wyborów do Rady m.st. Warszawy, jeżeli na miesiąc przed upływem tego terminu nie zostaną im zaproponowane nowe warunki pracy lub płacy na dalszy okres albo w razie ich nieprzyjęcia, w ciągu 14 dni od dnia ich zaproponowania.

4. Pracodawca obowiązany jest powiadomić na piśmie pracownika odpowiednio o terminie wygaśnięcia stosunku pracy albo o skutkach nieprzyjęcia nowych warunków pracy lub płacy.

Art. 19. Do czasu uchwalenia statutów dzielnic m.st. Warszawy mają zastosowanie odpowiednio przepisy określające organizację dotychczasowych gmin warszawskich, dzielnic w gminie Warszawa-Centrum oraz gminy Wesoła w zakresie nie sprzecznym z niniejszą ustawą.

Art. 20. 1. Mienie gmin warszawskich, mienie gminy Wesoła oraz mienie powiatu warszawskiego działających na podstawie przepisów dotychczasowych, mienie związku komunalnego m.st. Warszawy utworzonego na podstawie art. 1 ustawy, o której mowa w art. 13, a także mienie związków komunalnych gmin warszawskich utworzonych na podstawie art. 6 ustawy, o której mowa w art. 13, stają się z mocy ustawy mieniem m.st. Warszawy.

2. Miasto stołeczne Warszawa staje się następcą prawnym podmiotów, o których mowa w ust. 1, w tym we wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy postępowaniach o nabycie mienia na podstawie odrębnych przepisów.

3. Ujawnienie w księgach wieczystych zmian wynikających z przejęcia przez m.st. Warszawę mienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, następuje z urzędu.

4. Do czasu ujawnienia w księgach wieczystych zmian wynikających z przejęcia mienia przez m.st. Warszawę, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2003 r., czynności prawne mające za przedmiot mienie komunalne są, z uwzględnieniem przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów o księgach wieczystych, ważne, jeżeli m.st. Warszawa, dokonując danej czynności, złoży w formie przewidzianej dla tej czynności oświadczenie, że jest gminą właściwą dla dokonania tej czynności.

5. Zobowiązania i wierzytelności podmiotów, o których mowa w ust. 1, stają się z dniem wejścia w życie ustawy zobowiązaniami i wierzytelnościami m.st. Warszawy.

Art. 21. 1. Przedsiębiorstwa komunalne i zakłady budżetowe, które wykonują zadania o charakterze użyteczności publicznej mające znaczenie dla całego miasta, pod-

porządkowane i nadzorowane przez Zarząd m.st. Warszawy, ulegają z mocy prawa przekształceniu w jednoosobowe spółki prawa handlowego m.st. Warszawy z dniem 1 stycznia 2003 r.

2. Przedsiębiorstwami komunalnymi, o których mowa w ust. 1, są:

- 1) Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania,
- 2) Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji,
- 3) Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.

3. Zakładami budżetowymi, o których mowa w ust. 1, są:

- 1) Miejskie Zakłady Autobusowe,
- 2) Tramwaje Warszawskie,
- 3) Metro Warszawskie.

4. Przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, organ wykonawczy m.st. Warszawy ustala statut spółki (akt założycielski) i niezwłocznie składa wniosek o wpisanie spółki do rejestru sądowego z dniem 1 stycznia 2003 r.

5. Wartość kapitału spółki i jej majątek określi organ wykonawczy m.st. Warszawy.

6. W sprawach nieuregulowanych w ust. 1-5 stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43, Nr 106, poz. 679 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668).

orzeczenia sądów

Art. 22. 1. Jednostki organizacyjne gmin warszawskich, związku komunalnego m.st. Warszawy, gminy Wesola i powiatu warszawskiego oraz powiatowe służby, inspekcje i straże stają się jednostkami organizacyjnymi, służbami, inspekcjami i strażami m.st. Warszawy.

2. Prezydent m.st. Warszawy jest zwierzchnikiem służbowym pracowników jednostek organizacyjnych oraz zwierzchnikiem służb, inspekcji i straży m.st. Warszawy.

3. Do czasu wprowadzenia nowych regulaminów organizacyjnych jednostki organizacyjne, służby, inspekcje i straże m.st. Warszawy, z zastrzeżeniem ust. 2, działają na podstawie dotychczasowych przepisów.

4. Osoby prawne gmin warszawskich, związku komunalnego m.st. Warszawy, gminy Wesola i powiatu warszawskiego stają się osobami prawnymi m.st. Warszawy.

Art. 23. Z dniem wejścia w życie ustawy stroną zawartych wcześniej porozumień pomiędzy organami administracji rządowej lub jednostek samorządu terytorialnego a dotychczasowymi gminami warszawskimi, związkiem komunalnym m.st. Warszawy, gminą Wesola lub powiatem warszawskim staje się m.st. Warszawa.

Art. 24. 1. Burmistrzowie gmin warszawskich, Prezydent m.st. Warszawy, burmistrz gminy Wesola oraz starosta powiatu warszawskiego, działający na podstawie przepisów dotychczasowych, sporządzą i prześlą sprawozdanie budżetowe z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego na dzień poprzedzający wejście w życie ustawy do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie.

2. Na podstawie sprawozdań, o których mowa w ust. 1, Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie sporządza zbiorcze sprawozdanie z wykonania budżetów jednostek, o których mowa w ust. 1, za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia poprzedzającego wejście w życie ustawy, w terminie do 30 dnia miesiąca następującego-

go po okresie sprawozdawczym. Sprawozdanie to przekazywane jest organom m.st. Warszawy oraz ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

3. Organ wykonawczy m.st. Warszawy sporządza sprawozdanie z wykonania budżetu za okres od dnia wejścia w życie ustawy do końca okresu sprawozdawczego. Sprawozdanie to przekazywane jest do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po okresie sprawozdawczym.

Art. 25. 1. Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie ustala budżet m.st. Warszawy na okres od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2002 r.

2. Budżet, o którym mowa w ust. 1, stanowi podstawę gospodarki finansowej m.st. Warszawy do czasu podjęcia uchwały budżetowej przez Radę m.st. Warszawy.

3. Ustalone wpłaty gmin warszawskich i gminy Wesoła z przeznaczeniem na zwiększenie części podstawowej subwencji ogólnej, obliczone na podstawie art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002 (Dz. U. Nr 150, poz. 983 i Nr 162, poz. 1119, z 2000 r. Nr 95, poz. 1041 oraz z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 55, poz. 574 i Nr 145, poz. 1623), stają się z dniem wejścia w życie ustawy zobowiązaniami m.st. Warszawy.

4. Miasto stołeczne Warszawa dokonuje wpłat, o których mowa w ust. 3, zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy, o której mowa w ust. 3.

5. Subwencję ogólną dla m.st. Warszawy ustala się w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy ustaloną na 2002 r. sumą kwot części subwencji ogólnej dla poszczególnych gmin warszawskich i gminy Wesoła a sumą kwot części subwencji ogólnej, przekazaną tym gminom do dnia wejścia w życie ustawy.

6. Do końca 2002 r. dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane dotychczas przez gminy warszawskie i gminę Wesoła przekazywane są do budżetu m.st. Warszawy.

Art. 26. 1. W toczących się postępowaniach sądowych i administracyjnych, w których stronami są dotychczasowe gminy warszawskie, związek komunalny m.st. Warszawy, gmina Wesoła oraz powiat warszawski, stroną staje się m.st. Warszawa.

2. Niezakończone postępowania administracyjne, toczące się przed dotychczasowymi organami gmin warszawskich, związku komunalnego m.st. Warszawy, gminy Wesoła oraz powiatu warszawskiego, toczą się nadal przed organami m.st. Warszawy.

3. Pełnomocnictwa udzielone przez dotychczasowe rady i zarządy gmin warszawskich, związku komunalnego m.st. Warszawy, gminy Wesoła, powiatu warszawskiego, burmistrzów gmin i Prezydenta m.st. Warszawy zachowują moc do dnia upływu 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, jeśli nie zostaną zmienione lub uchylone przez Radę m.st. Warszawy lub Prezydenta m.st. Warszawy.

Art. 27. 1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez gminy warszawskie po dniu 1 stycznia 1995 r. oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Wesoła stają się miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy.

2. Dotychczasowy plan zagospodarowania m.st. Warszawy z określeniem ustaleń wiążących przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pełni funkcję studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy w rozumieniu przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym.

Art. 28. 1. Pierwsze wybory do Rady m.st. Warszawy i do rad dzielnic w m.st. Warszawie utworzonych na podstawie przepisów niniejszej ustawy zarządza Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej. Termin wyborów wyznacza się na dzień wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przypadających w związku z zakończeniem kadencji tych organów wybranych w dniu 11 października 1998 r.

2. Wybory, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Art. 29. 1. W pierwszych wyborach do Rady m.st. Warszawy i do rad dzielnic w m.st. Warszawie stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 7 ust. 2, z następującymi zmianami:

- 1) Wojewoda Mazowiecki ogłosi liczbę radnych wybieranych do rad dzielnic w m.st. Warszawie w wojewódzkim dzienniku urzędowym i poda do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, w każdej z dzielnic, na cztery miesiące przed upływem kadencji rad wybranych w dniu 11 października 1998 r.,
- 2) Rada m.st. Warszawy, na wniosek Prezydenta m.st. Warszawy, dokona pierwszego podziału m.st. Warszawy i dzielnic m.st. Warszawy, utworzonych na podstawie niniejszej ustawy, na okręgi wyborcze,
- 3) Rada m.st. Warszawy może dokonać zmian w stałym podziale obszaru m.st. Warszawy na obwody głosowania z przyczyn określonych w ustawie, o której mowa w art. 7 ust. 2, oraz z przyczyn związanych z nowym podziałem m.st. Warszawy i dzielnic m.st. Warszawy na okręgi wyborcze.

2. Do podziału na okręgi wyborcze, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, oraz do zmian w podziale na obwody głosowania, o których mowa w ust. 1 pkt 3, nie stosuje się terminów określonych w art. 31 ust. 2 zdanie pierwsze i art. 92 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 7 ust. 2.

Art. 30. 1. Pierwszą sesję Rady m.st. Warszawy wybranej w wyborach, o których mowa w art. 28, zwołuje przewodniczący Rady m.st. Warszawy, działającej na podstawie przepisów dotychczasowych, w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów na obszarze całego kraju.

2. Pierwszą sesję rady dzielnic m.st. Warszawy wybranej w wyborach, o których mowa w art. 28, zwołuje Prezydent m.st. Warszawy w ciągu 7 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów na obszarze całego kraju.

3. Po upływie terminu określonego w ust. 1 i 2 pierwsze sesje zwołuje komisarz wyborczy w ciągu 21 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów na obszarze całego kraju.

Art. 31. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o m.st. Warszawie - związku komunalnym, m.st. Warszawie - obligatoryjnym związku gmin lub powiecie warszawskim, należy przez to rozumieć m.st. Warszawę.

Art. 32. Traci moc ustawa z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195 i Nr 86, poz. 396, z 1995 r. Nr 124, poz. 601, z 1998 r. Nr 127, poz. 847, z 1999 r. Nr 92, poz. 1044, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497).

Art. 33. Ustawa wchodzi w życie w dniu wyborów, o których mowa w art. 28, z tym że art. 28 i art. 29 wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.

(B)

(1)

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 30 lipca 2001 r.

w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej

(Monitor Polski Nr 25, poz. 427)

Na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się regulamin Państwowej Komisji Wyborczej, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 29 grudnia 1995 r. w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej (Monitor Polski z 1996 r. Nr 1, poz. 8, z 1998 r. Nr 27, poz. 385 i z 2000 r. Nr 23, poz. 485).

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Państwowej
Komisji Wyborczej z dnia 30 lipca
2001 r. (poz. 427)

REGULAMIN PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1.

1. Regulamin określa zasady organizacji pracy Państwowej Komisji Wyborczej, zwanej dalej „Komisją”, oraz sposób wykonywania jej ustawowych zadań.
2. Ilekroć w niniejszym regulaminie jest mowa o referendum, należy przez to rozumieć referendum wskazane w art. 1 ustawy o referendum.
3. Ilekroć w niniejszym regulaminie jest mowa o organach wyborczych niższego stopnia, należy przez to rozumieć:
 - 1) okręgowe komisje wyborcze, powołane w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) okręgowe komisje wyborcze, powołane w związku z wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) wojewódzkie komisje do spraw referendum, powołane w związku z przeprowadzeniem referendum ogólnokrajowego,
 - 4) wojewódzkich komisarzy wyborczych i zastępców wojewódzkich komisarzy wyborczych powołanych w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

§ 2.

1. Komisja rozpatruje i rozstrzyga kolegialnie sprawy należące do jej właściwości.
2. Komisja uchwała akty prawne w zakresie określonym w ustawach, ogłasza je w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” i podaje do publicznej wiadomości.

§ 3.

1. Komisja działa na podstawie okresowych planów pracy oraz planów szczegółowych, dotyczących wykonania określonych zadań.
2. Projekty planów, o których mowa w ust. 1, przygotowuje sekretarz Komisji i przedstawia je Komisji.

Rozdział 2
Organizacja pracy Komisji
§ 4.

1. Pracami Komisji kieruje jej przewodniczący, który w szczególności:
 - 1) reprezentuje Komisję na zewnątrz,
 - 2) zwołuje posiedzenia Komisji i im przewodniczy,
 - 3) podpisuje w imieniu Komisji uchwały, wytyczne, wyjaśnienia oraz wnioski Komisji, zaświadczenia o wyborze posłów i senatorów, akty powołania wojewódzkich komisarzy wyborczych i zastępców wojewódzkich komisarzy wyborczych, a także inne pisma wychodzące na zewnątrz, z zastrzeżeniem spraw wymienionych w § 13,
 - 4) nadzoruje wykonanie uchwał i wytycznych Komisji,
 - 5) zleca wykonanie określonych zadań Krajowemu Biuru Wyborczemu i nadzoruje ich wykonanie,
 - 6) wykonuje czynności zlecone przez Komisję.
2. W razie nieobecności przewodniczącego Komisji jego funkcje pełni jeden z zastępców przewodniczącego.

§ 5.

Komisja może przydzielić do wykonania określone czynności wynikające z jej zadań zastępcom przewodniczącego, członkom Komisji i sekretarzowi Komisji lub zespołom powoływanym w tym celu ze swego składu.

§ 6.

Do zadań sekretarza Komisji należy w szczególności:

- 1) przedstawianie na posiedzeniach Komisji projektów uchwał, wytycznych i wyjaśnień Komisji oraz innych materiałów przygotowywanych przez Krajowe Biuro Wyborcze,
- 2) przedkładanie Komisji w celu rozpatrzenia odwołań od rozstrzygnięć właściwych organów wyborczych niższego stopnia oraz skarg na ich działalność,
- 3) kierowanie inspekcją Państwowej Komisji Wyborczej,
- 4) dokonywanie wstępnych uzgodnień z naczelnymi organami administracji rządowej w sprawie wydawania - w zakresie ich właściwości - niezbędnych aktów prawnych w sprawach dotyczących wyborów i referendum ogólnokrajowego oraz referendum lokalnych,

- 5) występowanie do wojewodów i organów jednostek samorządu terytorialnego w sprawach organizacyjnych dotyczących wyborów i referendów,
- 6) organizowanie na zlecenie Komisji narad i szkolenia z organami wyborczymi niższego stopnia.

Rozdział 3

Posiedzenia Komisji

§ 7.

Komisja odbywa posiedzenia w terminach ustalonych w planie pracy. Doręczenie zaawiadomień o posiedzeniu, wraz z porządkiem obrad i materiałami na posiedzenie, zapewnia sekretarz Komisji w terminie umożliwiającym przygotowanie do udziału w obradach, chyba że posiedzenie zostało zwołane w szczególnym trybie.

§ 8.

1. Członkowie Komisji mają obowiązek aktywnego uczestniczenia w jej posiedzeniach i innych pracach.
2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji, należy powiadomić o tym, w miarę możliwości jeszcze przed posiedzeniem, przewodniczącego lub sekretarza Komisji.
3. W posiedzeniach Komisji stale uczestniczą sekretarz Komisji i wyznaczone przez niego osoby z Krajowego Biura Wyborczego.

§ 9.

1. W posiedzeniach Komisji mogą uczestniczyć inne osoby, zaproszone przez przewodniczącego Komisji.
2. Na wniosek członka Komisji posiedzenie lub jego część odbywa się wyłącznie z udziałem członków Komisji.

§ 10.

1. Komisja obraduje w obecności co najmniej 5 członków, w tym przewodniczącego Komisji lub jednego z jego zastępców.
2. Uchwały i inne rozstrzygnięcia Komisji zapadają większością głosów w głosowaniu jawnym. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego posiedzenia.

§ 11.

1. Wybory przewodniczącego Komisji oraz oddzielnie jego zastępców odbywają się w głosowaniu jawnym, chyba że Komisja postanowi inaczej. W razie równej liczby głosów ponawia się głosowanie.

2. Na wniosek członka Komisji przeprowadza się głosowanie tajne.

§ 12.

1. Z posiedzenia Komisji sporządza się protokół, w którym podaje się:

- 1) porządek obrad,
- 2) imiona i nazwiska uczestników,
- 3) zwięzłą treść wystąpień,
- 4) podjęte rozstrzygnięcia.

2. Do protokołu załącza się podjęte uchwały oraz wydane wytyczne i wyjaśnienia.

3. Uchwały, wytyczne i wyjaśnienia Komisji podpisuje przewodniczący posiedzenia.

4. Protokół podpisują przewodniczący posiedzenia i sekretarz Komisji.

§ 13.

Wszystkie osoby wchodzące w skład Komisji i obecne na posiedzeniu podpisują następujące dokumenty:

1) w wyborach Prezydenta:

- a) uchwały w sprawie rejestracji lub odmowy rejestracji komitetów wyborczych kandydatów,
- b) uchwały w sprawie uchylenia uchwał okręgowych komisji wyborczych,
- c) uchwały w sprawie skarg na podział czasu antenowego,
- d) protokoły rejestracji kandydatów, uchwały o odmowie rejestracji kandydatów, listę kandydatów i uchwałę o skreśleniu kandydata z listy kandydatów,
- e) protokół głosowania, uchwałę o wyniku wyborów oraz obwieszczenie o wynikach głosowania i wyborów,
- f) sprawozdanie z wyborów,
- g) uchwały w sprawie przyjęcia lub odrzucenia sprawozdań wyborczych komitetów wyborczych;

2) w wyborach do Sejmu i do Senatu:

a) uchwały w sprawie przyjęcia lub odmowy przyjęcia:

- zawiadomienia o zamiarze zgłoszenia kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów przez komitet wyborczy partii politycznej,
 - zawiadomienia o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego,
 - zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców,

- b) uchwały o przyznaniu jednolitych numerów dla list okręgowych tego samego komitetu wyborczego,
 - c) uchwały w sprawie uchylenia uchwał okręgowych komisji wyborczych,
 - d) uchwały w sprawie skarg na ustalenia dotyczące podziału czasu antenowego,
 - e) uchwały, o których mowa w art. 147 ust. 3 ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
 - f) ustalenia zbiorczych wyników głosowania na listy okręgowe w skali kraju,
 - g) uchwały w sprawie ponownego ustalenia wyników wyborów w okręgach wyborczych,
 - h) obwieszczenia o wynikach wyborów,
 - i) sprawozdania z wyborów;
 - j) uchwały w sprawie przyjęcia lub odrzucenia sprawozdań wyborczych komitetów wyborczych;
- 3) w referendum:
- a) uchwały w sprawie uchylenia uchwał wojewódzkich komisji do spraw referendum,
 - b) protokół o wyniku referendum,
 - c) zarządzenie, o którym mowa w art. 34 ust. 2 ustawy o referendum,
 - d) sprawozdanie z przebiegu referendum;
- 4) w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw:
- a) obwieszczenie o zbiorczych wynikach wyborów na obszarze kraju,
 - b) informację o przebiegu i wynikach wyborów.

§ 14.

Dokumenty, o których mowa w § 13, zaświadczenia o wyborze posłów i senatorów, akty powołania wojewódzkich komisarzy wyborczych i zastępców wojewódzkich komisarzy wyborczych oraz - stosownie do decyzji przewodniczącego Komisji - inne wydawane przez nią dokumenty opatrywane są pieczęcią Komisji.

Rozdział 4

Nadzór nad przestrzeganiem prawa wyborczego

§ 15.

1. Komisja, sprawując nadzór nad przestrzeganiem prawa wyborczego, wydaje wytyczne i wyjaśnienia oraz informacje o przepisach prawa wyborczego.

2. Komisja przeprowadza inspekcję działalności terenowych organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego sporządzających spisy wyborców oraz wykonujących inne zadania związane z przeprowadzeniem wyborów i referendum, uchyla uchwały i inne postanowienia organów wyborczych niższego stopnia podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodne z jej wytycznymi i przekazuje sprawy do ponownego rozpoznania, bądź podejmuje rozstrzygnięcia w sprawie, a także rozpatruje skargi na działalność tych organów wyborczych.
3. Komisja może żądać od organów wyborczych niższego stopnia okresowych informacji o wykonaniu ich zadań.
4. Komisja analizuje problemy związane ze stosowaniem prawa wyborczego oraz przedstawia właściwym organom państwowym odpowiednie wnioski.

§ 16.

1. W wykonywaniu zadań, o których mowa w § 15 ust. 2, Komisja może zlecać przeprowadzenie kontroli przez pracowników Krajowego Biura Wyborczego, korzystać z pomocy pracowników naczelnych organów państwowych delegowanych na okres wyborów do jej dyspozycji na wniosek sekretarza Komisji, a także innych osób proponowanych przez sekretarza Komisji, tworząc inspekcję Państwowej Komisji Wyborczej, zwanej dalej „inspekcją”.
2. O utworzeniu inspekcji Komisja rozstrzyga niezwłocznie po zarządzeniu wyborów lub referendum.
3. Komisja może zlecać wykonanie określonych zadań i prac organom wyborczym niższego stopnia.

§ 17.

1. Osoby dokonujące inspekcji działają w zakresie zleconym przez Komisję, legitymując się upoważnieniem podpisanym przez przewodniczącego Komisji oraz opatrzonym jej pieczęcią.
2. Osoby wchodzące w skład inspekcji są uprawnione do wglądu w dokumentację organów wyborczych niższego stopnia i komisji obwodowych, a także w dokumentację związaną z wyborami i referendum, znajdującą się w organach administracji rządowej i samorządowej oraz w podległych im jednostkach. Osoby te mogą być obecne na posiedzeniach organów wyborczych, z wyjątkiem posiedzeń związanych z obliczaniem wyników głosowania i ustalenia wyników wyborów, a także są upoważnione do udzielania tym organom bieżących wyjaśnień.
3. Sprawozdania z działalności inspekcyjnej przedstawiane są niezwłocznie Komisji.

4. Komisja może przyznawać nagrody pieniężne osobom wchodzącym w skład inspekcji oraz innym osobom za szczególnie duży wkład pracy w przygotowanie i przeprowadzenie wyborów lub referendum.

Rozdział 5

Nadzór nad prowadzeniem i aktualizowaniem rejestru wyborców

§ 18.

1. Komisja sprawuje nadzór nad prowadzeniem stałych rejestrów wyborców w gminach:
 - 1) gromadzi i aktualizuje okresowe informacje o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców oraz zmianach wynikających z aktualizacji rejestru,
 - 2) współdziała z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej i ministrem sprawiedliwości w zakresie stanowienia i stosowania przepisów dotyczących prowadzenia i aktualizacji rejestru wyborców.
2. Czynności kontrolne wynikające z nadzoru Państwowa Komisja Wyborcza wykonuje za pośrednictwem Krajowego Biura Wyborczego, które uprawnione jest w szczególności do:
 - 1) kontrolowania prawidłowości prowadzenia rejestru wyborców i jego aktualizacji oraz przekazywania w tym zakresie zaleceń i uwag wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta),
 - 2) żądania informacji o stanie aktualizacji rejestru wyborców,
 - 3) zarządzania kontrolnych wydruków wykazu wyborców z rejestru wyborców oraz żądania informacji o liczbie wyborców wpisanych do rejestru wyborców,
 - 4) przekazywania wojewodom ocen i uwag dotyczących stanu ewidencji ludności w związku z prowadzeniem rejestru wyborców w gminach.
3. Kierownik Krajowego Biura Wyborczego przedkłada Państwowej Komisji Wyborczej – w terminach przez nią ustalonych – ocenę stanu prawidłowości prowadzenia rejestru wyborców.
4. Dla wykonania czynności wynikających z nadzoru Państwowej Komisji Wyborczej osoby upoważnione przez Kierownika Krajowego Biura Wyborczego i dyrektorów delegatur Krajowego Biura Wyborczego mają prawo wglądu do dokumentacji dotyczącej prowadzenia rejestru wyborców.

Rozdział 6

Postanowienia szczególne i końcowe

§ 19.

1. W wypadku konieczności dokonania zmian w składzie Komisji przewodniczący Komisji powiadamia o tym niezwłocznie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Jeżeli zmiany, o których mowa w ust. 1, dotyczą osób pełniących funkcje przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy, Komisja - po uzupełnieniu swojego składu - dokonuje niezwłocznie wyboru nowego przewodniczącego lub zastępcy. Przepisy § 11 regulaminu stosuje się odpowiednio.
3. Informację o zmianach na stanowisku przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy podaje się do publicznej wiadomości w komunikacie prasowym z posiedzenia Komisji.

§ 20.

Przewodniczący wydaje członkom Komisji legitymacje potwierdzające członkostwo i pełnione w Komisji funkcje, a także legitymacje wojewódzkim komisarzom wyborczym i ich zastępcom.

(2)

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 25 marca 2002 r.

w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych,
właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania
czynności o charakterze ogólnowojevodzkim
oraz trybu pracy komisarzy wyborczych

(Monitor Polski Nr 13, poz. 225)

Na podstawie art. 15 ust. 1a i art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Komisarz wyborczy, wyznaczony na obszar stanowiący część jednego województwa, wykonuje ustawowe zdania i czynności wyborcze na obszarze powiatów i gmin w tych powiatach zgodnie z właściwością terytorialną, określoną w załączniku nr 1 do uchwały.

§ 2.

1. Do właściwości rzeczowej wyznaczonego komisarza wyborczego w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojevodzkim należy:
 - 1) współdziałanie z wojewodą w ustalaniu liczby radnych wybieranych do sejmiku województwa,
 - 2) przyznawanie jednolitych numerów listom kandydatów na radnych do rad powiatów oraz powiadamianie o przyznanych numerach powiatowych i miejskich komisji wyborczych,
 - 3) określanie trybu przekazywania obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania w wyborach do sejmiku województwa,
 - 4) ustalanie zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze województwa oraz ogłaszanie ich w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
 - 5) sporządzanie sprawozdania z przebiegu wyborów na obszarze województwa,

- 6) przyjmowanie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych, które zarejestrowały listy kandydatów w wyborach do sejmiku województwa o pozyskanych środkach finansowych i wydatkach poniesionych na wybory,
 - 7) wykonywanie zadań i czynności związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów do sejmiku województwa, a w szczególności:
 - a) rozpatrywanie skarg na ustalenia dotyczące podziału na okręgi wyborcze i ustalenia liczby radnych wybieranych w okręgu,
 - b) powoływanie wojewódzkiej komisji wyborczej, podanie do publicznej wiadomości informacji o składzie komisji, zorganizowanie jej pierwszego posiedzenia oraz rozpatrywanie skarg na jej działalność,
 - c) rozpatrywanie skarg na uchwały wojewódzkiej komisji wyborczej w sprawach zgłaszania i rejestracji list kandydatów na radnych,
 - d) sprawdzanie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do sejmiku województwa.
2. Wykaz komisarzy wyborczych, którzy wykonują czynności o charakterze ogólnowojevodzkim określa załącznik nr 2 do uchwały.

§ 3.

1. Komisarz wyborczy niezwłocznie po powołaniu podaje do publicznej wiadomości informację o objęciu powierzonej funkcji, właściwości terytorialnej oraz o siedzibie i czasie pracy.
2. Komisarz wyborczy, o którym mowa w § 2 ust. 1, podaje ponadto informację o właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojevodzkim.

§ 4.

1. Komisarz wyborczy podejmuje działania organizacyjne związane z powołaniem terytorialnych komisji wyborczych, a w szczególności podaje do publicznej wiadomości informację o ustalonym sposobie zgłaszania przez komitety wyborcze kandydatów do składów komisji oraz zapewnia wymaganą prawem procedurę powoływania komisji.
2. Komisarz wyborczy współdziała odpowiednio z marszałkiem województwa, starostą i wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) w zorganizowaniu pierwszych posiedzeń komisji oraz podaje do publicznej wiadomości informacje o składach poszczególnych komisji.

§ 5.

Komisarz wyborczy nadzoruje prawidłowość wykonania przez organy samorządu terytorialnego czynności wyborczych, w szczególności związanych z podziałem na okręgi wyborcze i obwody głosowania, ustaleniem liczby radnych wybieranych w okręgach, wygaśnięciem mandatów radnych; w razie stwierdzenia nieprawidłowości wskazuje właściwym organom na konieczność ich usunięcia.

§ 6.

1. Komisarz wyborczy w celu zapewnienia sprawnej organizacji wyborów współdziała z właściwymi organami samorządu terytorialnego, w szczególności w sprawach:
 - 1) warunków pracy komisji wyborczych i obsługi administracyjnej komisji,
 - 2) usytuowania, urządzenia i wyposażenia lokali wyborczych,
 - 3) środków łączności i transportu,
 - 4) dostarczenia kart do głosowania, formularzy i druków wyborczych, a także spisu wyborców i pieczęci komisji,
 - 5) przekazywania protokołów z głosowania i wyborów właściwym terytorialnym komisjom wyborczym,
 - 6) przekazywania do depozytu i zabezpieczenia pozostałych dokumentów z wyborów, w tym pieczęci komisji.
2. Komisarz wyborczy zapewnia kontrolę nad prawidłowością sporządzania spisów wyborców, szczególnie w zakresie terminowego ich sporządzenia, a także poinformowania wyborców o czasie i miejscu udostępnienia spisu do wglądu.
3. Stałym zadaniem komisarza wyborczego jest zapewnienie wyborcom informacji o rejestrze wyborców prowadzonym w gminach i zasadach wpisywania wyborców do rejestru.

§ 7.

1. Komisarz wyborczy, sprawując nadzór nad realizacją zadań przez terytorialne i obwodowe komisje wyborcze, udziela komisjom bieżącej pomocy w wykonywaniu ich zadań, w szczególności:
 - 1) organizuje narady i szkolenia komisji dla omówienia ich zadań i trybu pracy,
 - 2) przekazuje komisjom wytyczne i wyjaśnienia Państwowej Komisji Wyborczej, a także w miarę potrzeby udziela im własnych wyjaśnień,
 - 3) rozpatruje skargi na działalność komisji,
 - 4) stwierdzając uchybienia w działalności komisji udziela im wskazówek co do sposobu ich usunięcia.

2. Komisarz wyborczy sukcesywnie bada prawidłowość sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze protokołów rejestracji list kandydatów na radnych i uchwał o odmowie przyjęcia zgłoszenia listy bądź odmowie rejestracji listy. W razie stwierdzenia uchybień wskazuje komisjom sposób ich usunięcia; stwierdzając naruszenie prawa uchyla wadliwe uchwały i przekazuje komisjom do ponownego rozpatrzenia.
3. Komisarz wyborczy nadzoruje terminowość i prawidłowość nadawania przez terytorialne komisje wyborcze numerów zarejestrowanym listom kandydatów na radnych, sporządzenia i drukowania obwieszczeń o zarejestrowanych listach, a także druku kart do głosowania.
4. Komisarz wyborczy może żądać od terytorialnych komisji wyborczych informacji o przebiegu wykonywania przez nie zadań wyborczych oraz o stanie przygotowań do wyborów obwodowych komisji wyborczych.

§ 8.

1. Komisarz wyborczy może powołać inspekcję wyborczą. W postanowieniu o powołaniu określa szczegółowo zakres działania i uprawnienia osób powołanych w skład inspekcji.
2. W skład inspekcji powołuje się osoby nie uczestniczące w kampanii wyborczej na rzecz komitetów i kandydatów na radnych i wykazujące znajomość prawa wyborczego.

§ 9.

Komisarz wyborczy na żądanie Państwowej Komisji Wyborczej przekazuje wydane postanowienia, inne dokumenty związane z wyborami oraz informacje o wykonywaniu zadań i czynności wyborczych.

§ 10.

1. Komisarz wyborczy w razie czasowej niemożności pełnienia funkcji powiadamia o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, komisarz wyborczy może wnioskować do Państwowej Komisji Wyborczej o powierzenie tej funkcji innemu komisarzowi wyborczemu lub innej osobie, która zapewni rzetelne wykonanie czynności wyborczych.

§ 11.

Spory kompetencyjne między komisarzami wyborczymi rozstrzyga Państwowa Komisja Wyborcza.

§ 12.

Do postępowań w sprawach wyborczych i referendalnych wszczętych przed wejściem w życie niniejszej uchwały, stosuje się dotychczasowe przepisy o właściwości rzeczowej i terytorialnej wojewódzkich komisarzy wyborczych i zastępców wojewódzkich komisarzy wyborczych.

§ 13.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 1998 r. w sprawie trybu pracy wojewódzkich komisarzy wyborczych i zastępców wojewódzkich komisarzy wyborczych oraz wytycznych do realizacji ich zadań (M. P. Nr 27, poz. 387).

§ 14.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia.

WYKAZ

komisarzy wyborczych, ich siedzib oraz powiatów i miast na prawach powiatów wchodzących w zakres ich właściwości terytorialnej

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
I. Województwo dolnośląskie		
1.	Komisarz Wyborczy we Wrocławiu	powiaty: <i>milicki, oleśnicki, olawski, strzeliński, średzki, trzebnicki, wołowski, wrocławski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Wrocław</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Jeleniej Górze	powiaty: <i>bolesławiecki, jeleniogórski, kamiennogórski, lubański, lwówecki, zgorzelecki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Jelenia Góra</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Legnicy	powiaty: <i>głogowski, górowski, jaworski, legnicki, lubiński, polkowicki, złotoryjski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Legnica</i> .
4.	Komisarz Wyborczy w Wałbrzychu	powiaty: <i>dzierżoniowski, kłodzki, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Wałbrzych</i> .
II. Województwo kujawsko-pomorskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Bydgoszczy	powiaty: <i>bydgoski, inowrocławski, mogileński, nakielski, sepoliński, świecki, tucholski, żniński</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Bydgoszcz</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Toruniu	powiaty: <i>brodnicki, chełmiński, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, toruński, wąbrzeski</i> ; miasta na prawach powiatów: <i>Grudziądz, Toruń</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
3.	Komisarz Wyborczy we Włocławku	powiaty: <i>aleksandrowski, lipnowski, radziejowski, rypiński, włocławski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Włocławek</i> .
III. Województwo lubelskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Lublinie	powiaty: <i>kraśnicki, lubartowski, lubelski, łęczyński, opolski, puławski, rycki, świdnicki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Lublin</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Białej Podlaskiej	powiaty: <i>bialski, łukowski, parczewski, radzyński</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Biała Podlaska</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Chełmie	powiaty: <i>chełmski, krasnostawski, włodawski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Chełm</i>
4.	Komisarz Wyborczy w Zamościu	powiaty: <i>biłgorajski, hrubieszowski, janowski, tomaszowski, zamojski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Zamość</i> .
IV. Województwo lubuskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Zielonej Górze	powiaty: <i>krośnieński, nowosolski, świebodziński, wschowski, zielonogórski, żagański, żarski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Zielona Góra</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Gorzowie Wielkopolskim	powiaty: <i>gorzowski, międzyrzecki, ślubicki, strzelecko-drezdenecki, sulęciński</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Gorzów Wielkopolski</i> .
V. Województwo łódzkie		
1.	Komisarz Wyborczy w Łodzi	powiaty: <i>brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki, zgierski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Łódź</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Piotrkowie Trybunalskim	powiaty: <i>bełchatowski, opoczyński, piotrkowski, radomszczański, tomaszowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Piotrków Trybunalski</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
3.	Komisarz Wyborczy w Sieradzu	powiaty: <i>laski, pajęczanski, poddębicki, sieradzki, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski</i> ;
4.	Komisarz Wyborczy w Skierniewicach	powiaty: <i>kutnowski, łęczycki, łowicki, rawski, skierniewicki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Skierniewice</i> .
VI. Województwo małopolskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Krakowie	powiaty: <i>chrzanowski, krakowski, miechowski, myślenicki, olkuski, oświęcimski, proszowicki, wadowicki, wielicki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Kraków</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Nowym Sączu	powiaty: <i>gorlicki, limanowski, nowosądecki, nowotarski, suski, tatrzański</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Nowy Sącz</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Tarnowie	powiaty: <i>bocheński, brzeski, dąbrowski, tarnowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Tarnów</i> .
VII. Województwo mazowieckie		
1.	Komisarz Wyborczy w Warszawie	powiaty: <i>grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski, warszawski zachodni, wołomiński</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Ciechanowie	powiaty: <i>ciechanowski, mławski, płoński, pultuski, żuromiński</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Ostrołęce	powiaty: <i>makowski, ostrołęcki, ostrowski, przasnyski, wyszkowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Ostrołęka</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Płocku	powiaty: <i>gostyniński, płocki, sierpecki, sochaczewski, żyrardowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Płock</i> .
4.	Komisarz Wyborczy w Radomiu	powiaty: <i>białobrzegi, grójecki, kozienicki, lipski, przysuski, radomski, szydlowiecki, zwoleński</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Radom</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
5.	Komisarz Wyborczy w Siedlcach	powiaty: <i>garwoliński, łosicki, miński, siedlecki, sokołowski, węgrowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Siedlce</i> .
VIII. Województwo opolskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Opolu I	powiaty: <i>brzeski, kluczborski, namysłowski, oleski, opolski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Opole</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Opolu II	powiaty: <i>głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki, nyski, prudnicki, strzelecki</i> .
IX. Województwo podkarpackie		
1.	Komisarz Wyborczy w Rzeszowie	powiaty: <i>dębicki, leżajski, łańcucki, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski, strzyżowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Rzeszów</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Krośnie	powiaty: <i>bieszczadzki, brzozowski, jasielski, krośnieński, leski, sanocki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Krosno</i>
3.	Komisarza Wyborczy w Przemyślu	powiaty: <i>jarosławski, lubaczowski, przemyski, przeworski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Przemyśl</i>
4.	Komisarz Wyborczy w Tarnobrzegu	powiaty: <i>kolbuszowski, mielecki, niżański, stalowowolski, tarnobrzegi</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Tarnobrzeg</i> .
X. Województwo podlaskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Białymstoku	powiaty: <i>bialostocki, bielski, hajnowski, moniecki, siemiatycki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Białystok</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Łomży	powiaty: <i>grajewski, kolneński, łomżyński, wysokomazowiecki, zambrowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Łomża</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
3.	Komisarz Wyborczy w Suwałkach	powiaty: <i>augustowski, sejneński, sokólski, suwalski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Suwałki</i> .
XI. Województwo pomorskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Gdańsku	powiaty: <i>gdański, kartuski, kościerski, kwidzyński, malborski, nowodworski, pucki, starogardzki, sztumski, tczewski, wejherowski</i> ; miasta na prawach powiatów: <i>Gdańsk, Gdynia, Sopot</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Słupsku	powiaty: <i>bytowski, chojnicki, człuchowski, lęborski, słupski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Słupsk</i> .
XII. Województwo śląskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Katowicach	powiaty: <i>będziński, bieruńsko-lędziński, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, tarnogórski</i> ; miasta na prawach powiatów: <i>Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze</i> .
2.	Komisarza Wyborczy w Bielsku Białej	powiaty: <i>bielski, cieszyński, pszczyński, wodzisławski, żywiecki</i> ; miasta na prawach powiatów: <i>Bielsko-Biała, Jastrzębie Zdrój, Żory</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Częstochowie	powiaty: <i>częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Częstochowa</i> .
XIII. Województwo świętokrzyskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Kielcach I	powiaty: <i>jędrzejowski, kielecki, konecki, skarżyski, starachowicki, włoszczowski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Kielce</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Kielcach II	powiaty: <i>buski, kazimierski, opatowski, ostrowiecki, pińczowski, sandomierski, staszowski</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
XIV. Województwo warmińsko-mazurskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Olsztynie	powiaty: <i>elcki, giżycki, goldapski, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, olecki, olsztyński, piski, szczycieński, węgorzewski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Olsztyn</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Elblągu	powiaty: <i>bartoszycki, braniewski, działdowski, elbląski, iławski, lidzbarski, nowomiejski, ostródzki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Elbląg</i> .
XV. Województwo wielkopolskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Poznaniu	powiaty: <i>gnieźnieński, międzychodzki, poznański</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Poznań</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Kaliszu	powiaty: <i>jarociński, kaliski, kępiński, krotoszyński, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Kalisz</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Koninie	powiaty: <i>kolski, koniński, słupecki, średzki, turecki, wrzesiński</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Konin</i> .
4.	Komisarz Wyborczy w Lesznie	powiaty: <i>gostyński, grodzicki, kościański, leszczyński, nowotomyski, rawicki, śremski, wolsztyński</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Leszno</i> .
5.	Komisarz Wyborczy w Pile	powiaty: <i>chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, obornicki, pilski, szamotulski, wągrowiecki, złotowski</i> .
XVI. Województwo zachodniopomorskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Szczecinie	powiaty: <i>choszczeński, goleniowski gryficki, gryfiński, kamieński, łobeski, myśliborski, policki, pyrzycki, stargardzki</i> ; miasta na prawach powiatów: <i>Szczecin, Świnoujście</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba	Właściwość terytorialna
1	2	3
2.	Komisarz Wyborczy w Koszalinie	powiaty: <i>białogardzki, drawski, kołobrzeski, koszaliński, sławieński, szczecinecki, świdwiński, walecki</i> ; miasto na prawach powiatu: <i>Koszalin</i> .

**Wykaz komisarzy wyborczych,
którzy wykonują czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim**

- I. Województwo dolnośląskie**
Komisarz Wyborczy we Wrocławiu
- II. Województwo kujawsko-pomorskie**
Komisarz Wyborczy w Bydgoszczy
- III. Województwo lubelskie**
Komisarz Wyborczy w Lublinie
- IV. Województwo lubuskie**
Komisarz Wyborczy w Zielonej Górze
- V. Województwo łódzkie**
Komisarz Wyborczy w Łodzi
- VI. Województwo małopolskie**
Komisarz Wyborczy w Krakowie
- VII. Województwo mazowieckie**
Komisarz Wyborczy w Warszawie
- VIII. Województwo opolskie**
Komisarz Wyborczy w Opolu I
- IX. Województwo podkarpackie**
Komisarz Wyborczy w Rzeszowie
- X. Województwo podlaskie**
Komisarz Wyborczy w Białymstoku
- XI. Województwo pomorskie**
Komisarz Wyborczy w Gdańsku
- XII. Województwo śląskie**
Komisarz Wyborczy w Katowicach
- XIII. Województwo świętokrzyskie**
Komisarz Wyborczy w Kielcach I
- XIV. Województwo warmińsko-mazurskie**
Komisarz Wyborczy w Olsztynie
- XV. Województwo wielkopolskie**
Komisarz Wyborczy w Poznaniu
- XVI. Województwo zachodniopomorskie**
Komisarz Wyborczy w Szczecinie

(3)

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 26 sierpnia 2002 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych.

(Monitor Polski Nr 37, poz. 589)

Na podstawie art. 15 ust. 1a i art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (DZ. U. Nr 95, poz. 602, z 1998 r. Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Dz. U. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

W uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywanych czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych (M.P. Nr 13, poz. 225) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

"6) podawanie do publicznej wiadomości, w formie komunikatów w dzienniku o zasięgu wojewódzkim:

- a) liczby mieszkańców w poszczególnych gminach na obszarze województwa według stanu na koniec roku poprzedzającego rok, w którym przeprowadzane są wybory,
- b) informacji o miejscu i czasie przyjmowania przez komisarzy wyborczych zawiadomień o utworzeniu komitetów wyborczych,
- c) informacji o miejscu, czasie i terminie składania sprawozdań finansowych komitetów wyborczych oraz o miejscu, czasie i sposobie ich udostępniania przez komisarzy wyborczych do wglądu."

2) dodaje się § 5a w brzmieniu:

"§ 5a. Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości, w formie komunikatu:

- 1) liczbę mieszkańców w gminie, w której przeprowadzane są wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta przed upływem kadencji, według stanu na koniec roku poprzedzającego rok, w którym wybory są przeprowadzane,
- 2) informację o miejscu, czasie i terminie składania sprawozdań finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta przeprowadzonych przed upływem kadencji, a także informację o miejscu, czasie i sposobie udostępniania tych sprawozdań do wglądu.",

3) w załączniku Nr 1, w części VII. Województwo mazowieckie, Liczba porządkowa 1, rubryka 2 właściwość terytorialna otrzymuje następujące brzmienie:

"powiaty: grodziski, legionowski, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni, wołomiński;

miasto na prawach powiatu: miasto stołeczne Warszawa."

§ 2.

Uchwała wchodzi z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu z tym, że § 1 pkt 3 wchodzi w życie w dniu wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przypadających w związku z zakończeniem kadencji tych organów wybranych w dniu 11 października 1998 r.

(4)

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 25 marca 2002 r.

w sprawie wzoru pieczęci komisarza wyborczego

(*Monitor Polski Nr 13, poz. 226*)

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Pieczęcią komisarza wyborczego jest pieczęć okrągła o średnicy 35 mm, zawierająca w otoku napis „Komisarz Wyborczy”, pośrodku zaś nazwę miasta stanowiącego jego siedzibę.
2. Pieczęcią komisarzy wyborczych w Kielcach i Opolu jest pieczęć, o której mowa w ust. 1 z dodaniem po nazwie miasta cyfry „I” lub „II” odpowiednio do właściwości terytorialnej określonej w załączniku nr 1 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych.

§ 2.

Do postępowań w sprawach wyborczych i referendalnych wszczętych przed wejściem w życie niniejszej uchwały, stosuje się dotychczasowe przepisy o wzorach pieczęci wojewódzkiego komisarza wyborczego i zastępcy wojewódzkiego komisarza wyborczego.

§ 3.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 1998 r. w sprawie wzorów pieczęci wojewódzkiego komisarza wyborczego i zastępcy wojewódzkie-

go komisarza wyborczego oraz terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych (M. P. Nr 27, poz. 386) w części dotyczącej wzorów pieczęci wojewódzkiego komisarza wyborczego i zastępcy wojewódzkiego komisarza wyborczego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia

(5)

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 12 sierpnia 1998 r.

w sprawie regulaminów terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych
powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów
i sejmików województw

(Monitor Polski Nr 27, poz. 389)

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się regulaminy terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych, stanowiące załączniki nr 1 i 2 do uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 kwietnia 1994 r. w sprawie regulaminów terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin (Monitor Polski Nr 24, poz. 201).

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Załącznik nr 1 do uchwały
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 12 sierpnia 1998 r.

REGULAMIN TERYTORIALNYCH KOMISJI WYBORCZYCH

§ 1.

Terytorialna komisja wyborcza: wojewódzka, powiatowa, gminna (miejska), zwana dalej „komisją”, wykonuje zgodnie ze swoją właściwością zadania i czynności określone w Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, stosując wytyczne i wyjaśnienia Państwowej Komisji Wyborczej, a także wyjaśnienia wojewódzkiego komisarza wyborczego i jego zastępców.*)

§ 2.

1. Komisja rozstrzyga w sprawach należących do jej właściwości na posiedzeniach w obecności co najmniej połowy swojego składu, w tym przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.
2. Uchwały komisji zapadają większością głosów w głosowaniu jawnym. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego posiedzenia.
3. Komisja może przydzielić do wykonania określone czynności wynikające z jej zadań zastępcy przewodniczącego, członkom komisji lub zespołom powołanym w tym celu ze swego składu.

§ 3.

1. Komisja zbiera się na pierwszym posiedzeniu niezwłocznie po jej powołaniu.
2. Na pierwszym posiedzeniu komisja:
 - 1) wybiera, z zastrzeżeniem przepisu art. 17 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, przewodniczącego i jego zastępcę,
 - 2) omawia swoje zadania i tryb pracy oraz obowiązki i uprawnienia osób wchodzących w jej skład,
 - 3) uchwała ramowy plan pracy i może dokonać podziału czynności pomiędzy osoby wchodzące w jej skład,

*) Ilekroć w regulaminie jest mowa o wojewódzkim komisarzu wyborczym i jego zastępcy należy przez to rozumieć komisarza wyborczego

- 4) ustala sposób podania do publicznej wiadomości informacji o składzie komisji oraz o swojej siedzibie, trybie i czasie pracy,
 - 5) ustala plan działań związanych z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na radnych.
3. Wybory przewodniczącego komisji oraz oddzielnie jego zastępcy odbywają się w głosowaniu jawnym, chyba że komisja postanowi inaczej. W razie równej liczby głosów ponawia się głosowanie.
 4. Do chwili wyboru przewodniczącego pierwszemu posiedzeniu gminnej (miejskiej) komisji wyborczej przewodniczy najstarszy wiekiem członek komisji.

§ 4.

1. Pracami komisji kieruje przewodniczący komisji, który w szczególności:
 - 1) czuwa nad wykonaniem zadań komisji,
 - 2) reprezentuje komisję na zewnątrz,
 - 3) zwołuje posiedzenia komisji i im przewodniczy,
 - 4) podpisuje uchwały podjęte na posiedzeniach, w których uczestniczył, oraz dokumenty i pisma związane z działalnością komisji.
2. W razie nieobecności przewodniczącego komisji jego funkcje wypełnia zastępca przewodniczącego.

§ 5.

1. Członkowie komisji obowiązani są aktywnie uczestniczyć w posiedzeniach i innych pracach komisji.
2. W razie niemożności wzięcia udziału w pracach komisji jej członek powinien, w miarę możliwości jeszcze przed posiedzeniem, powiadomić o tym przewodniczącego lub jego zastępcę.

§ 6.

1. W posiedzeniach komisji może uczestniczyć wojewódzki komisarz wyborczy, jego zastępcy, dyrektor delegatury bądź upoważniony przez niego pracownik Krajowego Biura Wyborczego, a także zaproszone przez przewodniczącego komisji inne osoby.

2. Na wniosek członka komisji posiedzenie lub jego część odbywa się tylko z udziałem jej członków.

§ 7.

1. Z posiedzenia komisji sporządza się protokół, w którym podaje się: czas trwania obrad, porządek posiedzenia, imiona i nazwiska uczestników, zwięzłą treść wystąpień oraz podjęte rozstrzygnięcia.
2. Do protokołu dołącza się podjęte uchwały oraz inne dokumenty.
3. Protokół podpisuje przewodniczący posiedzenia.

§ 8.

Wszyscy członkowie komisji obecni na posiedzeniu podpisują:

- 1) uchwały komisji podjęte w sprawach:

- a) wady zgłoszenia i odmowy rejestracji listy kandydatów z powodu niezgodnego z prawem jej oznaczenia (art. 103 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, zwanej dalej Ordynacją wyborczą),
- b) odmowy przyjęcia zgłoszenia listy kandydatów oraz odmowy rejestracji zgłoszenia listy z powodu nie uzyskania ustawowo wymaganego poparcia wyborców (art. 105 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej),
- c) wady zgłoszenia i odmowy rejestracji zgłoszenia listy z powodu nieusunięcia wady zgłoszenia (art. 106 ust. 1 Ordynacji wyborczej),
- d) ustalenia rejestru list kandydatów dla każdego okręgu wyborczego (art. 109 ust. 1 Ordynacji wyborczej),
- e) skreślenia kandydata z zarejestrowanej listy oraz unieważnienia zarejestrowanej listy (art. 110 ust. 1-3 Ordynacji wyborczej),
- f) przyznania numerów zarejestrowanym listom kandydatów (art. 109 ust. 2, 3 i 4, art. 141 i art. 166 Ordynacji wyborczej),

- 2) inne dokumenty:

- a) protokoły rejestracji list kandydatów (art. 107 Ordynacji wyborczej),

- b) zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym na poszczególne listy kandydatów oraz dokonany na ich podstawie podział mandatów w okręgach (art. 121, art. 123. art. 150 i art. 178 Ordynacji wyborczej),
- c) protokoły z wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (art. 124, art. 152 i art. 179 Ordynacji wyborczej).

§ 9.

Uchwały komisji, a także uchwały i dokumenty, o których mowa w § 8, oraz - stosownie do decyzji przewodniczącego komisji - inne wydawane przez komisję dokumenty są opatrywane pieczęcią komisji.

§ 10.

Komisja jest obowiązana bez zwłoki badać, według właściwości, wniesione do niej skargi na działalność obwodowych komisji wyborczych, występować o usunięcie stwierdzonych uchybień oraz informować pisemnie skarżących i w miarę potrzeby wojewódzkiego komisarza lub jego zastępców o rozstrzygnięciach w tych sprawach.

§ 11.

1. Komisja w wykonaniu ustawowych czynności, w szczególności zarządzenia druku obwieszczeń wyborczych i podania ich do publicznej wiadomości oraz druku kart do głosowania i ich dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym, systematycznie współdziała z wojewódzkim komisarzem wyborczym i jego zastępcami oraz odpowiednio z marszałkiem województwa, starostą, wójtem i burmistrzem (prezydentem miasta).
2. W porozumieniu z wojewódzkim komisarzem wyborczym i jego zastępcami komisja uczestniczy w szkoleniach członków komisji obwodowych, a także udziela pomocy tym komisjom w zakresie wykonywania przez nie zadań wyborczych.

§ 12.

1. Na żądanie Państwowej Komisji Wyborczej, wojewódzkiego komisarza wyborczego i jego zastępców komisja przedstawia informacje o wykonywaniu swoich zadań i czynności oraz udostępnia dokumenty i materiały w tym zakresie.
2. Komisja może zwracać się do wojewódzkiego komisarza wyborczego i właściwego jego zastępcy lub, za ich pośrednictwem, do Państwowej Komisji Wyborczej o udzielenie wyjaśnień.

§ 13.

Komisja współdziała z wojewódzkim komisarzem wyborczym i właściwym jego zastępcą oraz dyrektorem delegatury Krajowego Biura Wyborczego w ustaleniu zasad i sposobu wykonywania zadań wyborczych oraz zapewnieniu obsługi administracyjnej komisji odpowiednio przez marszałka województwa, starostę, wójta i burmistrza (prezydenta miasta).

§ 14.

Wojewódzki komisarz wyborczy wydaje członkom komisji dokumenty potwierdzające członkostwo i pełnione w komisji funkcje, którymi legitymują się oni przy wykonywaniu zadań komisji.

§ 15.

W wypadku konieczności dokonania zmiany w składzie komisji, jej przewodniczący niezwłocznie powiadamia o tym wojewódzkiego komisarza wyborczego, bądź właściwego zastępcę wojewódzkiego komisarza.

§ 16.

Ilekroć w niniejszym regulaminie jest mowa o gminnej (miejskiej) komisji wyborczej należy przez to rozumieć także miejską komisję wyborczą w mieście na prawach powiatu chyba, że odrębne przepisy stanowią inaczej.

REGULAMIN OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH

§ 1.

Obwodowa komisja wyborcza, zwana dalej „komisją”, wykonuje swoje ustawowe zadania stosując się do wytycznych i wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej oraz wyjaśnień wojewódzkiego komisarza wyborczego i właściwego jego zastępcy. W razie wątpliwości komisja może zwracać się o dodatkowe wyjaśnienia do komisarza i jego zastępcy.

§ 2.

1. Komisja odbywa posiedzenia i może podejmować rozstrzygnięcia w obecności co najmniej połowy swojego składu, w tym przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.
2. Rozstrzygnięcia komisji zapadają większością głosów w głosowaniu jawnym. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 3.

1. Pracami komisji kieruje jej przewodniczący.
2. W razie nieobecności przewodniczącego jego funkcję pełni zastępca przewodniczącego komisji.
3. Członkowie komisji mają obowiązek aktywnego uczestniczenia w posiedzeniach i innych pracach komisji. W razie niemożności wzięcia udziału w pracach komisji, zwłaszcza w dniu głosowania, jej członek powinien jak najwcześniej powiadomić o tym przewodniczącego komisji.

§ 4.

1. Komisja zbiera się na pierwszym posiedzeniu nie później niż w 5 dniu od dnia jej powołania. Do chwili wyboru przewodniczącego pierwszemu posiedzeniu komisji przewodniczy najstarszy wiekiem jej członek.

2. Na pierwszym posiedzeniu komisja:

- 1) wybiera ze swego składu oddzielnie przewodniczącego i jego zastępcę w głosowaniu jawnym, chyba że komisja postanowi inaczej; w razie równej liczby głosów ponawia się głosowanie,
 - 2) omawia swoje zadania i tryb pracy, a także obowiązki i uprawnienia osób wchodzących w jej skład,
 - 3) ustala zadania do dnia wyborów, w tym związane z udziałem członków komisji w szkoleniach, przygotowaniem lokalu wyborczego, odbiorem i zabezpieczeniem kart do głosowania, obwieszczeń i formularzy wyborczych, pieczęci i spisu wyborców.
3. Komisja zapoznaje się z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej dotyczącymi przeprowadzenia głosowania i ustalenia jego wyników oraz na tej podstawie sporządza plan pracy w dniu głosowania.

§ 5.

1. Z posiedzenia komisji sporządza się protokół, w którym podaje się:

- 1) porządek obrad,
 - 2) imiona i nazwiska uczestników,
 - 3) przebieg posiedzenia i podjęte rozstrzygnięcia.
2. Do protokołu dołącza się podjęte uchwały.
3. Protokół podpisuje przewodniczący posiedzenia.

§ 6.

1. Protokoły głosowania w obwodzie podpisują wszyscy członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu.
2. Uchwały komisji i zarządzenia przewodniczącego, dotyczące przebiegu głosowania i ustalenia wyników głosowania, wpisuje się w rubryce „uwagi” protokołu głosowania.
3. Uchwały, protokoły głosowania i inne dokumenty komisji oraz wydawane karty do głosowania są opatrywane pieczęcią komisji.

§ 7.

Komisja udziela informacji o wykonaniu swoich zadań i udostępnia dokumentację Państwowej Komisji Wyborczej, wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu i jego zastępcom lub osobom upoważnionym przez te organy.

§ 8.

Komisja współdziała w wykonaniu swoich zadań odpowiednio z wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta) w szczególności w zakresie:

- 1) przygotowania i wyposażenia lokalu wyborczego,
- 2) odbioru i zabezpieczenia kart do głosowania, formularzy, druków i obwieszczeń wyborczych, spisu wyborców, pieczęci komisji i innych niezbędnych materiałów,
- 3) przekazania wyników głosowania w obwodzie do właściwej terytorialnej komisji wyborczej,
- 4) zapewnienia środków łączności i transportu oraz pomocy niezbędnej do pracy komisji.

§ 9.

Osoby wchodzące w skład komisji legitymują się dokumentem potwierdzającym członkostwo i funkcje pełnione w komisji, wydanym odpowiednio przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta).

§ 10.

W wypadku konieczności dokonania zmiany w składzie komisji, jej przewodniczący niezwłocznie powiadamia o tym zarząd gminy.

(6)

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 17 czerwca 2002 r.

w sprawie wytycznych i wyjaśnień dotyczących podziału gmin,
powiatów i województw na okręgi wyborcze

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala co następuje.

§ 1.

Udziela się wytycznych komisarzom wyborczym oraz wyjaśnień organom samorządu terytorialnego w sprawach dotyczących podziału gmin, powiatów i województw na okręgi wyborcze, stanowiących załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Wytyczne i wyjaśnienia
w sprawach dotyczących podziału gmin, powiatów i województw
na okręgi wyborcze**

1. Komisarz wyborczy, który w trybie nadzoru - działając na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami), zwanej dalej Ordynacją wyborczą - stwierdzi, że uchwała rady (sejmiku) w sprawie podziału na okręgi wyborcze została podjęta z naruszeniem prawa niezwłocznie wydaje postanowienie wskazujące istotę naruszenia prawa, i wzywa radę do podjęcia nowej uchwały zgodnej z prawem w ustawowym terminie - najpóźniej na 3 miesiące przed upływem kadencji, czyli do 10 lipca 2002 r.

W przypadku niedotrzymania przez radę ustawowego terminu na zmianę uchwały, lub jeżeli ze względu na upływ czasu podjęcie przez radę nowej uchwały w terminie do 10 lipca 2002 r. jest niemożliwe, komisarz wyborczy wyznacza termin późniejszy informując, iż w wypadku jego niedotrzymania wystąpi do wojewody o zastępcze dokonanie podziału na okręgi wyborcze w trybie art. 203a Ordynacji wyborczej.

Postanowienie stwierdzające podjęcie uchwały z naruszeniem prawa i wzywające radę do podjęcia uchwały zgodnej z prawem komisarz wyborczy przesyła do wiadomości wojewodzie.

Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu komisarz wyborczy występuje do wojewody o zastępcze wykonanie zadania na podstawie art. 203a ust. 3 Ordynacji wyborczej przez wydanie zarządzenia w sprawie podziału na okręgi wyborcze.

2. Komisarz wyborczy, który na podstawie art. 93 ust. 1, art. 137 ust. 1 lub w związku z art. 164 ust. 2 Ordynacji wyborczej, po rozpoznaniu sprawy w wyniku wniesionej skargi odpowiednio przez wyborców lub radę gminy albo radę powiatu, stwierdzi, że uchwała rady (sejmiku) w sprawie podziału na okręgi wyborcze narusza przepisy Ordynacji wyborczej wydaje postanowienie w sprawie uchylenia uchwały, wskazując na istotę naruszenia prawa i wzywa radę (sejmik) do podjęcia uchwały zgodnej z prawem w ustawowym terminie 3 miesięcy przed upływem kadencji. Jednocześnie komisarz wyborczy informuje radę (sejmik) o prawie wniesienia odwołania do Pań-

stwowej Komisji Wyborczej. Kopię postanowienia przekazuje się wyborcom, którzy wnieśli skargę, właściwej radzie i wojewodzie.

W wypadku niedotrzymania ustawowego terminu na podjęcie uchwały zgodnej z prawem albo w wypadku, gdy ze względu na upływ czasu podjęcie tej uchwały w terminie do 10 lipca 2002 r. jest niemożliwe, komisarz wyborczy wyznacza termin na podjęcie uchwały zgodnej z prawem z zagrożeniem, że niedotrzymanie tego terminu spowoduje działania zmierzające do wykonania tego zadania przez wojewodę w trybie art. 203a ust. 2 lub 3 Ordynacji wyborczej.

3. Po wejściu w życie ustawy z dnia 22 maja 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, która w art. 82 pkt 7 i 8 przewiduje skreślenie art. 91 i nowelizację art. 92 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, zaczną obowiązywać przepisy stanowiące, że podział gminy na okręgi wyborcze dokonywany jest według jednolitej normy przedstawicielstwa ustalonej przez podzielenie liczby mieszkańców gminy przez liczbę radnych wybieranych do rady gminy, z uwzględnieniem art. 89 i nowych zasad określonych w art. 92 ust. 2 pkt 1 i 2 Ordynacji wyborczej. W myśl tych zasad ustalanie liczby radnych wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych następuje przez podzielenie liczby mieszkańców w okręgu przez jednolitą normę przedstawicielstwa w gminie z zastosowaniem zaokrągleń liczby mandatów w górę do całkowitej liczby mandatów, jeżeli ułamek liczby mandatów w okręgu jest równy lub większy niż $1/2$ mandatu i odrzuceniem ułamka mandatu mniejszego niż $1/2$.

Jeżeli w wyniku tego postępowania wstępnie ustalona liczba mandatów w okręgach w sumie jest większa od liczby radnych wybieranych do rady gminy, mandaty nadwyżkowe odejmuje się w tych okręgach, w których norma przedstawicielstwa (okręgowa) jest najmniejsza. Gdy suma wstępnie ustalonej liczby mandatów w okręgach jest mniejsza od liczby radnych wybieranych do rady gminy, dodatkowe mandaty przydziela się tym okręgom wyborczym, w których norma przedstawicielstwa (okręgowa) jest największa. Oznacza to, że dla korekty i dostosowania wstępnie obliczonej liczby mandatów w okręgach (po zastosowaniu zaokrągleń ułamków mandatów) do liczby radnych wybieranych do danej rady należy pomocniczo obliczyć okręgowe normy przedstawicielstwa, dzieląc liczbę mieszkańców w każdym okręgu wyborczym przez wstępnie obliczoną liczbę mandatów po zaokrągleniach i według tak obliczonej wielkości tych norm odpowiednio zmniejszyć lub zwiększyć liczbę mandatów w tych okręgach, które mają najmniejszą lub największą okręgową normę przedstawicielstwa.

Na podstawie art. 136 ust. 1 i art. 164 ust. 2 Ordynacji wyborczej przedstawiony wyżej sposób zaokrąglania do pełnego mandatu liczby mandatów w okręgach wy-

borczych oraz dostosowania liczby mandatów do ustalonej liczby radnych wybieranych do danej rady, z uwzględnieniem okręgowych norm przedstawicielstwa, jest obowiązujący przy tworzeniu okręgów wyborczych dla wyboru rad powiatów i sejmików województw.

Po wejściu w życie omawianych przepisów tracą aktualność wyjaśnienia Państwowej Komisji Wyborczej z 1998 r. w sprawie sposobu ustalania liczby radnych w okręgach wyborczych do rad gmin w sytuacji, gdy na skutek zaokrągleń ułamków liczby mandatów zaistniała konieczność odjęcia mandatów nadwyżkowych lub dodania mandatów brakujących.

Ustalenie liczby mandatów w okręgach, przy zastosowaniu innej metody odejmowania mandatów nadwyżkowych lub dodawania mandatów brakujących, niż ustalonej nowymi przepisami, dokonane przed wejściem w życie omawianych przepisów zawartych w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, nie powoduje obowiązku zmiany uchwały, jeśli podział na okręgi nie narusza zasad określonych w przepisach obowiązujących w dniu podjęcia uchwały.

4. W związku z wątpliwościami, dotyczącymi art. 89 ust. 2 zdanie drugie oraz art. 137 ust. 1 Ordynacji wyborczej Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, co następuje:
 - a) z art. 89 ust. 2 zdanie drugie, w związku z art. 91 Ordynacji wyborczej nie wynika zakaz łączenia sołectw w celu utworzenia okręgu jednomandatowego w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców, jeżeli wynika to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa;
 - b) pięciodniowy termin na wniesienie przez co najmniej 15 wyborców skargi na uchwałę rady powiatu w sprawie podziału na okręgi wyborcze, określony w art. 137 ust. 1 Ordynacji wyborczej, należy liczyć od dnia podania uchwały do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty (zgodnie z art. 136 ust. 2).
5. W związku z art. 93 ust. 2 Ordynacji wyborczej Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że dla skutecznego wniesienia przez radę gminy odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej od postanowienia komisarza wyborczego, o którym mowa w art. 93 ust. 2 Ordynacji wyborczej, niezbędna jest uchwała rady gminy w sprawie wniesienia takiego odwołania ze wskazaniem, kto jest upoważniony do działania w imieniu rady w tej sprawie.

Powyższe wyjaśnienie stosuje się odpowiednio do sytuacji, o której mowa w art. 137 ust. 2 i art. 164 ust. 2 Ordynacji wyborczej.

(7)

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 26 sierpnia 2002 r.

w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic w m. st. Warszawie

(Monitor Polski Nr 37, poz. 588)

Na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) oraz art. 7 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Wojewódzkie, powiatowe oraz gminne (miejskie) i dzielnicowe, w dzielnicach w m. st. Warszawie, komisje wyborcze, zwane dalej terytorialnymi komisjami wyborczymi, są powoływane w składzie od 7 do 9 osób spośród wyborców zgłoszonych przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych lub osoby upoważnione przez pełnomocników, zwanych dalej pełnomocnikami komitetów wyborczych, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W skład każdej wojewódzkiej i powiatowej komisji wyborczej oraz miejskiej komisji wyborczej w mieście na prawach powiatu wchodzi z urzędu jako przewodniczący, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) sędzia wskazany przez prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 2.

Organami właściwymi do przyjmowania zgłoszeń kandydatów i powołania terytorialnych komisji wyborczych na obszarze województwa są komisarze wyborczy, zgodnie z właściwością terytorialną określoną w załączniku nr 1 do uchwały.

§ 3.

1. Obwodowe komisje wyborcze są powoływane w składzie od 5 do 9 osób spośród wyborców zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W skład obwodowej komisji wyborczej wchodzi z urzędu, jako członek komisji, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw osoba wskazana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek samorządowych.
3. Organami właściwymi do przyjmowania zgłoszeń kandydatów i powołania obwodowych komisji wyborczych są zarządy gmin.

§ 4.

1. Pełnomocnicy komitetów wyborczych dokonujący zgłoszenia kandydata lub kandydatów do składów komisji wyborczych są obowiązani przedłożyć organowi właściwemu do powołania danej komisji uwierzytelnioną kopię postanowienia organu wyborczego o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Pełnomocnicy komitetów wyborczych wyborców utworzonych jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie do 20 000 mieszkańców dokonujący zgłoszenia kandydata lub kandydatów do komisji wyborczych są obowiązani przedłożyć organowi właściwemu do powołania danej gminnej komisji wyborczej i obwodowych komisji wyborczych uwierzytelnioną kopię dokumentu o utworzeniu komitetu wyborczego.
3. W przypadku, gdy zgłoszenia kandydata lub kandydatów do składów komisji wyborczych dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego, przedkłada ona właściwemu organowi oprócz dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosowne upoważnienie, bądź uwierzytelnioną kopię upoważnienia.

§ 5.

1. Kandydatem do składu terytorialnej komisji wyborczej może być osoba, która stale zamieszkuje na obszarze działania rady, dla której wyboru jest właściwa dana komisja wyborcza, tj. stale zamieszkuje na obszarze:
województwa - jeżeli kandyduje do wojewódzkiej komisji wyborczej,
powiatu - jeżeli kandyduje do powiatowej komisji wyborczej,
gminy (miasta) - jeżeli kandyduje do gminnej (miejskiej) komisji wyborczej,

- dzielnicy w m. st. Warszawie - jeżeli kandyduje do dzielnicowej komisji wyborczej.
2. Kandydatem do składu obwodowej komisji wyborczej może być osoba zamieszku-
jąca na obszarze gminy właściwej dla tej komisji i spełniająca warunki, o których
mowa w ust.3 i 4.
 3. Kandydatem do składu terytorialnej komisji wyborczej lub obwodowej komisji wy-
borczej, zwanych dalej komisjami wyborczymi, może być osoba posiadająca prawa
wyborcze, tj. osoba, która:
 - 1) jest obywatelem polskim,
 - 2) najpóźniej w dniu wyborów kończy 18 lat,
 - 3) nie jest pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
 - 4) nie jest pozbawiona praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu,
 - 5) nie jest ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu.
 4. Kandydatem nie może być osoba, która pełni funkcję pełnomocnika komitetu wy-
borczego, o którym mowa w § 1 ust. 1, pełnomocnika finansowego komitetu wy-
borczego lub męża zaufania.

§ 6.

1. Kandydaci do składów terytorialnych komisji wyborczych są zgłaszani organom, o
których mowa w § 2, najpóźniej w 48 dniu przed dniem wyborów.
2. Kandydaci do składów obwodowych komisji wyborczych są zgłaszani właściwym
zarządom gmin (miast) najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.
3. Dla zgłoszenia kandydatów do komisji wyborczych stosuje się wzory zgłoszenia,
stanowiące załączniki nr 2 i 3.

§ 7.

1. Organ właściwy do powołania komisji wyborczych powołuje w skład każdej komi-
sji wyborczej po jednym przedstawicielu prawidłowo zgłoszonym przez pełnomoc-
ników każdego komitetu wyborczego.
2. Przy powoływaniu w skład komisji wyborczych uwzględnia się kolejność umiesz-
czenia nazwisk kandydatów w zgłoszeniu.
3. Ta sama osoba może być powołana tylko w skład jednej komisji wyborczej.

§ 8.

1. Liczebność komisji wyborczych jest ustalana, z uwzględnieniem § 1 ust. 1 i 2, § 3
ust. 1 i 2 i § 7 ust. 1 i 3, według następujących zasad:

- 1) jeżeli zgłoszona liczba kandydatów odpowiada liczbie osób, które mogą być powołane w skład komisji, komisja jest powoływana w składzie odpowiadającym liczbie zgłoszonych kandydatów,
 - 2) jeżeli zgłoszona liczba kandydatów przekracza dopuszczalny skład komisji, komisja jest powoływana w największym dopuszczalnym składzie,
 - 3) jeżeli do składu komisji wyborczej zgłoszono mniejszą liczbę kandydatów, od dopuszczalnego minimalnego składu komisji, komisja jest powoływana w minimalnym dopuszczalnym składzie.
2. Sposób postępowania w sytuacjach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, określa odpowiednio § 9 i § 10.

§ 9.

1. W przypadku zgłoszenia do składu komisji wyborczej liczby kandydatów przekraczającej dopuszczalny skład komisji, organ właściwy do powołania komisji ustala skład komisji w trybie publicznego losowania.
2. Informację o miejscu, dacie i godzinie losowania organ przeprowadzający losowanie podaje do publicznej wiadomości, co najmniej na dwa dni przed losowaniem, wywieszając w swojej siedzibie, w miejscu ogólnodostępnym, stosowne zawiadomienie.
3. Losowania kandydatów dokonuje się odrębnie do każdej komisji. Niezależnie od liczby kandydatów zgłoszonych przez poszczególnych pełnomocników komitetów wyborczych, w losowaniu uczestniczy tylko jeden kandydat z każdego zgłoszenia do danej komisji, w kolejności określonej w § 7 ust. 2 uchwały.
4. Losowanie przeprowadza się w ten sposób, że nazwiska kandydatów uczestniczących w losowaniu oznacza się numerami, informując o tym obecnych przy losowaniu. Do jednakowych kopert wkłada się kartki z wpisanymi numerami odpowiadającymi numerom, którymi oznaczono nazwiska kandydatów. Po wymieszaniu kopert, losuje się ich tyle, ile nazwisk należy wylosować do składu komisji. Wylosowane numery są odczytywane i okazywane obecnym przy losowaniu oraz są odczytywane imiona i nazwiska kandydatów oznaczonych tymi numerami. W czynnościach losowania mogą uczestniczyć inne osoby, pod nadzorem organu przeprowadzającego losowanie.
5. Z przeprowadzonego losowania sporządza się protokół, w którym wymienia się datę i godzinę losowania, osobę przeprowadzającą losowanie oraz, odrębnie dla każdej komisji, nazwę i siedzibę komisji, liczbę kandydatów spośród których przeprowadzono losowanie, a także imiona i nazwiska kandydatów wylosowanych do składu komisji.

§ 10.

1. W przypadku zgłoszenia do składu komisji liczby kandydatów mniejszej od dopuszczalnego minimalnego składu komisji, organ właściwy do powołania komisji uzupełnia jej skład spośród kandydatów z tych zgłoszeń do komisji, które zawierają więcej niż jedną kandydaturę, stosując odpowiednio przepisy § 9. Skład obwodowej komisji wyborczej może być również uzupełniony osobami powołanymi spośród kandydatów zgłoszonych do innych obwodowych komisji wyborczych.
2. W przypadku, gdy postępowanie, o którym mowa w ust. 1, nie pozwala na uzupełnienie składu komisji, organ właściwy do powołania komisji uzupełnia jej skład powołując wyborców, których nie zgłosili pełnomocnicy komitetów wyborczych. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio.
3. Uzupełnienie składów terytorialnych komisji wyborczych następuje najpóźniej w 42 dniu przed dniem wyborów, a uzupełnienie składów obwodowych komisji wyborczych najpóźniej w 18 dniu przed dniem wyborów.

§ 11.

1. Składy komisji wyborczych niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości organ, który je powołał.
2. Skład wojewódzkiej komisji wyborczej ogłasza się w prasie regionalnej oraz wywiesza w siedzibie komisji i w siedzibach powiatowych oraz gminnych (miejskich) komisji wyborczych.
3. Składy powiatowych i gminnych (miejskich) komisji wyborczych wywiesza się odpowiednio w starostwach i w urzędach gmin (miast) stanowiących siedzibę danej komisji.
4. Składy obwodowych komisji wyborczych wywiesza się w urzędzie gminy (miasta) oraz w siedzibie danej obwodowej komisji wyborczej.

§ 12.

1. Zmiany w składach terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych mogą być dokonywane w przypadku:
 - 1) nieobecności członka komisji na pierwszym posiedzeniu i niewyjaśnienia w ciągu dwóch dni przyczyny nieobecności,
 - 2) zrzeczenia się członkostwa w komisji,
 - 3) niewykonywania obowiązków członka komisji,
 - 4) utraty członkostwa w komisji na skutek podpisania zgody na kandydowanie na radnego,

- 5) utraty członkostwa w komisji na skutek stwierdzenia pokrewieństwa, o którym mowa w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, z osobą, która wyraziła zgodę na kandydowanie na radnego,
 - 6) stwierdzenia, że komitet wyborczy, który zgłosił kandydaturę członka komisji nie dokonał zgłoszenia listy kandydatów na radnych do rejestracji,
 - 7) powiadomienia właściwego organu wyborczego o rozwiązaniu komitetu wyborczego, który zgłosił kandydaturę członka komisji.
2. Osoba wchodząca w skład komisji wyborczej jest obowiązana powiadomić niezwłocznie przewodniczącego komisji wyborczej o wystąpieniu przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, powodującej utratę członkostwa w komisji wyborczej.
 3. Przewodniczący komisji wyborczej jest obowiązany powiadomić niezwłocznie organ, który powołał daną komisję, o wystąpieniu przyczyny uzasadniającej dokonanie zmiany w składzie komisji wyborczej.
 4. Odwołania ze składu komisji wyborczej dokonuje organ, który powołał daną komisję, informując o tym pełnomocnika komitetu wyborczego, który zgłosił kandydaturę odwoływanego członka.
 5. Uzupełnienie składu komisji wyborczej następuje z nadwyżki kandydatów zgłoszonych przez pełnomocnika, który zgłosił kandydaturę odwołanego członka. Jeśli nadwyżka taka nie występuje, uzupełnienie składu komisji jest dokonywane na zasadach określonych w § 10, lecz tylko wówczas, gdy liczba pozostałych członków komisji jest mniejsza od dopuszczalnego minimalnego składu komisji.

§ 13.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 1998 r. w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. (Monitor Polski Nr 27, poz. 388 i Nr 29, poz. 410)

§ 14.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" oraz podaniu do publicznej wiadomości w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim.

Załączniki do uchwały Państwowej Komisji
Wyborczej z dnia 26 sierpnia 2002 r. (poz.
588)

Załącznik nr 1

WYKAZ

**komisarzy wyborczych, ich siedzib i ich właściwość terytorialna do przyjmowania
zgłoszeń kandydatów do terytorialnych komisji wyborczych(wojewódzkiej, po-
wiatowych, gminnych i dzielnicowych) oraz powołania tych komisji**

Lp.	Nazwa i siedziba komisarza wyborczego	Właściwość terytorialna komisarza wyborczego
1	2	3
I. Województwo dolnośląskie		
1.	Komisarz Wyborczy we Wrocławiu	Wojewódzka Komisja Wyborcza we <i>Wrocławiu</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>milickiego, oleśnickiego, olawskiego, strzelińskiego, średzkiego, trzebnickiego, wołowskiego, wrocławskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Wrocław</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Jeleniej Górze	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bolesławieckiego, jeleniogórskiego, kamiennogórskiego, lubańskiego, lwóweckiego, zgorzeleckiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Jelenia Góra</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Legnicy	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>głogowskiego, górowskiego, jaworskiego, legnickiego, lubińskiego, polkowickiego, zlotoryjskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Legnica</i> .
4.	Komisarz Wyborczy w Wałbrzychu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>dzierżoniowskiego, kłodzkiego, świdnickiego, wałbrzyskiego, ząbkowickiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Wałbrzych</i> .
II. Województwo kujawsko-pomorskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Bydgoszczy	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Toruniu</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bydgoskiego, inowrocławskiego, mogileńskiego, nakielskiego, sępoleńskiego, świeckiego, tucholskiego, żnińskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Bydgoszcz</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Toruniu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>brodnickiego, chełmińskiego, golubsko-dobrzyńskiego, grudziądzkiego, toruńskiego, wąbrzeskiego</i> ; komisje miejskie w miastach na prawach powiatów: <i>Grudziądz, Toruń</i> .
3.	Komisarz Wyborczy we Włocławku	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>aleksandrowskiego, lipnowskiego, radziejowskiego, rypińskiego, włocławskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Włocławek</i> .
III. Województwo lubelskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Lublinie	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Lublinie</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>kraśnickiego, lubartowskiego, lubelskiego, łęczyńskiego, opolskiego, puławskiego, ryckiego, świdnickiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Lublin</i>

Lp.	Nazwa i siedziba komisarza wyborczego	Właściwość terytorialna komisarza wyborczego
1	2	3
2.	Komisarz Wyborczy w Białej Podlaskiej	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>białskiego, lukowskiego, parczewskiego, radzyńskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Biała Podlaska</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Chełmie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>chełmskiego, krasnostawskiego, włodawskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Chełm</i>
4.	Komisarz Wyborczy w Zamościu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>biłgorajskiego, hrubieszowskiego, janowskiego, tomaszowskiego, zamojskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Zamość</i> .
IV. Województwo lubuskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Zielonej Górze	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Zielonej Górze</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>krośnieńskiego, nowosolskiego, świebodzińskiego, wschowskiego, zielonogórskiego, żagańskiego, żarskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Zielona Góra</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Gorzowie Wielkopolskim	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>gorzowskiego, miedzyrzeckiego, ślubickiego, strzelecko-drezdeneckiego, sulęcińskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Gorzów Wielkopolski</i> .
V. Województwo łódzkie		
1.	Komisarz Wyborczy w Łodzi	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Łodzi</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>brzezińskiego, łódzkiego wschodniego, pabianickiego, zgierskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Łódź</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Piotrkowie Trybunalskim	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>belchatowskiego, opoczyńskiego, piotrkowskiego, radomskiego, tomaszowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Piotrków Trybunalski</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Sieradzu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>łaskiego, pajęczańskiego, poddębickiego, sieradzkiego, wieluńskiego, wieruszowskiego, zduńskowolskiego</i> ;
4.	Komisarz Wyborczy w Skierniewicach	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>kutnowskiego, łęczyckiego, łowickiego, rawskiego, skierniewickiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Skierniewice</i> .
VI. Województwo małopolskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Krakowie	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Krakowie</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>chrzanowskiego, krakowskiego, miechowskiego, myślenickiego, olkuskiego, oświęcimskiego, proszowickiego, wadowickiego, wielickiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Kraków</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Nowym Sączu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>gorlickiego, limanowskiego, nowosądeckiego, nowotarskiego, suskiego, tatrzańskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Nowy Sącz</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba komisarza wyborczego	Właściwość terytorialna komisarza wyborczego
1	2	3
3.	Komisarz Wyborczy w Tarnowie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bocheńskiego, brzeskiego, dąbrowskiego, tarnowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Tarnów</i> .
VII. Województwo mazowieckie		
1.	Komisarz Wyborczy w Warszawie	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Warszawie</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>grodzkiego, legionowskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawskiego zachodniego, wołomińskiego</i> . komisja miejska dla wyboru Rady m. st. <i>Warszawy</i> komisje terytorialne (dzielnicowe) na obszarze dzielnic w m. st. <i>Warszawie: Bemowo, Białoleka, Bielany, Mokotów, Ochota, Praga-Południe, Praga-Północ, Rembertów, Śródmieście, Targówek, Ursus, Ursynów, Wawer, Wesola, Wilanów, Włochy, Wola i Żoliborz</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Ciechanowie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>ciechanowskiego, mławskiego, płońskiego, pułtuskiego, żuromińskiego</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Ostrołęce	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>makowskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, przasnyskiego,, wyszkowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Ostrołęka</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Płocku	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>gostynińskiego, plockiego, sierpeckiego, sochaczewskiego, żyrardowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Płock</i> .
4.	Komisarz Wyborczy w Radomiu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>białobrzezkiego, grójeckiego, kozienickiego, lipskiego, przysuskiego, radomskiego, szydlowieckiego, zwolenńskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Radom</i> .
5.	Komisarz Wyborczy w Siedlcach	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>garwolińskiego, łosickiego, mińskiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Siedlce</i> .
VIII. Województwo opolskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Opolu I	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Opolu</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>brzeskiego, kluczborskiego, namysłowskiego, oleskiego, opolskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Opole</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Opolu II	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>głubczyckiego, kędzierzyńsko-kozielskiego, krapkowickiego, nyskiego, prudnickiego, strzeleckiego</i> .
IX. Województwo podkarpackie		
1.	Komisarz Wyborczy w Rzeszowie	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Rzeszowie</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>dębickiego, leżajskiego, łańcuckiego, ropczyko-sędziszowskiego, rzeszowskiego, strzyżowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Rzeszów</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba komisarza wyborczego	Właściwość terytorialna komisarza wyborczego
1	2	3
2.	Komisarz Wyborczy w Krośnie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bieszczadzkiego, brzozowskiego, jasielskiego, krośnieńskiego, leskiego, sanockiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Krosno</i>
3.	Komisarz Wyborczy w Przemyślu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>jarosławskiego, lubaczowskiego, przemyskiego, przeworskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Przemyśl</i>
4.	Komisarz Wyborczy w Tarnobrzegu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>kolbuszowskiego, mieleckiego, niżańskiego, stalowowlaskiego, tarnobrzęskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Tarnobrzeg.</i>
X. Województwo podlaskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Białymstoku	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Białymstoku</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>białostockiego, bielskiego, hajnowskiego, monieckiego, siemiatyckiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Białystok.</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Łomży	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>grajewskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, wysokomazowieckiego, zambrowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Łomża.</i>
3.	Komisarz Wyborczy w Suwałkach	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>augustowskiego, sejneńskiego, sokólskiego, suwalskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Suwałki.</i>
XI. Województwo pomorskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Gdańsku	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Gdańsku</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>gdańskiego, kartuskiego, kościerskiego, kwidzińskiego, malborskiego, nowodworskiego, puckiego, starogardzkiego, sztumskiego, tczewskiego, wejherowskiego</i> ; komisje miejskie w miastach na prawach powiatów: <i>Gdańsk, Gdynia, Sopot.</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Słupsku	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bytowskiego, chojnickiego, człuchowskiego, lęborskiego, słupskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Słupsk.</i>
XII. Województwo śląskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Katowicach	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Katowicach</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>będzińskiego, bieruńsko-łędzińskiego, gliwickiego, mikołowskiego, raciborskiego, rybnickiego, tarnogórskiego</i> ; komisje miejskie w miastach na prawach powiatów: <i>Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze.</i>
2.	Komisarz Wyborczy w Bielsku Białej	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bielskiego, cieszyńskiego, pszczyńskiego, wodzisławskiego, żywieckiego</i> ; komisje miejskie w miastach na prawach powiatów: <i>Bielsko-Biała, Jastrzębie Zdrój, Żory.</i>

Lp.	Nazwa i siedziba komisarza wyborczego	Właściwość terytorialna komisarza wyborczego
1	2	3
3.	Komisarz Wyborczy w Częstochowie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego, myszkowskiego, zawierciańskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Częstochowa</i> .
XIII. Województwo świętokrzyskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Kielcach I	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Kielcach</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>jędrzejowskiego, kieleckiego, koneckiego, skarżyskiego, starachowickiego, włoszczowskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Kielce</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Kielcach II	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>buskiego, kazimierskiego, opatowskiego, ostrowieckiego, pińczowskiego, sandomierskiego, staszowskiego</i> .
XIV. Województwo warmińsko-mazurskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Olsztynie	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Olsztynie</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>elckiego, giżyckiego, goldapskiego, kętrzyńskiego, mrągowskiego, nidzickiego, oleckiego, olsztyńskiego, piskiego, szczycieńskiego, węgorzewskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Olsztyn</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Elblągu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>bartoszyckiego, braniewskiego, działdowskiego, elbląskiego, ilawskiego, lidzbarskiego, nowomiejskiego, ostródzkiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Elbląg</i> .
XV. Województwo wielkopolskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Poznaniu	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Poznaniu</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>gnieźnieńskiego, międzychodzkiego, poznańskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Poznań</i> .
2.	Komisarz Wyborczy w Kaliszu	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>jarocińskiego, kaliskiego, kępińskiego, krotoszyńskiego, ostrowskiego, ostrzeszowskiego, pleszewskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Kalisz</i> .
3.	Komisarz Wyborczy w Koninie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>kolskiego, konińskiego, słupeckiego, średzkiego, tureckiego, wrzesińskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Konin</i> .
4.	Komisarz Wyborczy w Lesznie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>gostyńskiego, grodzickiego, kościańskiego, leszczyńskiego, nowotomyskiego, rawickiego, śremskiego, wolsztyńskiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Leszno</i> .
5.	Komisarz Wyborczy w Pile	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, obornickiego, pilskiego, szamotulskiego, wągrowieckiego, złotowskiego</i> .
XVI. Województwo zachodniopomorskie		
1.	Komisarz Wyborczy w Szczecinie	Wojewódzka Komisja Wyborcza w <i>Szczecinie</i> komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>choszczeńskiego, goleniowskiego, gryfickiego, gryfińskiego, kamińskiego, łobeskiego, myśliborskiego, polickiego, pyrzyckiego, stargardzkiego</i> ; komisje miejskie w miastach na prawach powiatów: <i>Szczecin, Świnoujście</i> .

Lp.	Nazwa i siedziba komisarza wyborczego	Właściwość terytorialna komisarza wyborczego
1	2	3
2.	Komisarz Wyborczy w Koszalinie	komisje terytorialne (powiatowe i gminne) na obszarze powiatów: <i>białogardzkiego, drawskiego, kołobrzeskiego, koszalińskiego, sławieńskiego, szczecineckiego, świdwińskiego, waleckiego</i> ; komisja miejska w mieście na prawach powiatu: <i>Koszalin</i> .

Zgłoszenie kandydata(ów)

do Komisji Wyborczej* w
(miejsowość)

w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic w m. st. Warszawie
zarządzonych na dzień

Jako pełnomocnik** - osoba upoważniona przez pełnomocnika**

.....
(nazwa komitetu wyborczego)

zgłaszam kandydaturę(y)

1), zamieszkałego
(imię i nazwisko kandydata) (adres - miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

legitymującego się dowodem osobistym seria nr,

nr ewidencyjny PESEL,

do składu * Komisji Wyborczej w
(miejsowość)

2), zamieszkałego
(imię i nazwisko kandydata) (adres - miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

legitymującego się dowodem osobistym seria nr,

nr ewidencyjny PESEL,

do składu * Komisji Wyborczej w
(miejsowość)

3), zamieszkałego
(imię i nazwisko kandydata) (adres - miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

legitymującego się dowodem osobistym seria nr,

nr ewidencyjny PESEL,

do składu * Komisji Wyborczej w
(miejsowość)

4)

.....
(data)

.....
(podpis zgłaszającego)

.....
(czytelnie imię, nazwisko i funkcja osoby dokonującej
zgłoszenia)

Oświadczenie kandydata(ów)

* - wpisać nazwę odpowiedniej terytorialnej komisji wyborczej: wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej, gminnej, dzielnicowej.

** - niepotrzebne skreślić.

1) Ja oświadczam, że posiadam prawa wyborcze i stale

(nazwisko i imię)

zamieszkuję na terenie działania rady, dla wyboru której Komisja jest właściwa i wyrażam zgodę na kandydowanie do składu tej Komisji.

.....
(data)

.....
(podpis kandydata)

2) Ja oświadczam, że posiadam prawa wyborcze i stale

(nazwisko i imię)

zamieszkuję na terenie działania rady, dla wyboru której Komisja jest właściwa i wyrażam zgodę na kandydowanie do składu tej Komisji.

.....
(data)

.....
(podpis kandydata)

3) Ja oświadczam, że posiadam prawa wyborcze i stale

(nazwisko i imię)

zamieszkuję na terenie działania rady, dla wyboru której Komisja jest właściwa i wyrażam zgodę na kandydowanie do składu tej Komisji.

.....
(data)

.....
(podpis kandydata)

4)

Zgłoszenie kandydata(ów)

do Obwodowej Komisji Wyborczej w
(miejsowość)

w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic w m. st. Warszawie
zarządzonych na dzień

Jako pełnomocnik* - osoba upoważniona przez pełnomocnika*

.....
(nazwa komitetu wyborczego)

zgłaszam kandydaturę(y)

1), zamieszkałego
(imię i nazwisko kandydata) (adres - miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

legitymującego się dowodem osobistym seria nr,
nr ewidencyjny PESEL,
do składu Obwodowej Komisji Wyborczej Nr w
(miejsowość)

2), zamieszkałego
(imię i nazwisko kandydata) (adres - miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

legitymującego się dowodem osobistym seria nr,
nr ewidencyjny PESEL,
do składu Obwodowej Komisji Wyborczej Nr w
(miejsowość)

3), zamieszkałego
(imię i nazwisko kandydata) (adres - miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

legitymującego się dowodem osobistym seria nr,
nr ewidencyjny PESEL,
do składu Obwodowej Komisji Wyborczej Nr w
(miejsowość)

4)

.....
(data)

.....
(podpis zgłaszającego)

.....
(czytelnie imię, nazwisko i funkcja osoby dokonującej
zgłoszenia)

* Niepotrzebne skreślić

Oświadczenie kandydata(ów)

1) Ja oświadczam, że posiadam prawa wyborcze i sta-
le

(nazwisko i imię)

zamieszkuję na terenie działania rady, dla wyboru której Komisja jest właściwa i
wyrażam zgodę na kandydowanie do składu tej Komisji.

.....
(data)

.....
(podpis kandydata)

2) Ja oświadczam, że posiadam prawa wyborcze i sta-
le

(nazwisko i imię)

zamieszkuję na terenie działania rady, dla wyboru której Komisja jest właściwa i
wyrażam zgodę na kandydowanie do składu tej Komisji.

.....
(data)

.....
(podpis kandydata)

3) Ja oświadczam, że posiadam prawa wyborcze i sta-
le

(nazwisko i imię)

zamieszkuję na terenie działania rady, dla wyboru której Komisja jest właściwa i
wyrażam zgodę na kandydowanie do składu tej Komisji.

.....
(data)

.....
(podpis kandydata)

4)

(8)

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 2 września 2002 r.

w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania
techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy
oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

(Monitor Polski Nr 39, poz. 609)

Na podstawie art. 22 ust 3, art. 51 ust 2, art. 56 ust. 3, art. 126 ust. 2, art. 154 ust. 2 i art. 180 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 19 kwietnia 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwała określa:

- 1) warunki oraz sposób wykorzystania techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze i komisarzy wyborczych,
- 2) warunki oraz sposób korzystania przez obwodowe komisje wyborcze z techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania w obwodzie,
- 3) zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu głosowania w obwodzie za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub systemu elektronicznego przesyłania danych,
- 4) zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołów z wyborów, sporządzonych przez komisje wyborcze, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych

w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

§ 2.

1. Warunkiem wykorzystania, odpowiednio przez obwodowe komisje wyborcze i terytorialne komisje wyborcze, techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów jest:
 - 1) używanie wyłącznie oprogramowania (system informatyczny), które zostało dopuszczone do użytku przez Państwową Komisję Wyborczą, sprawdzone, dostarczone bezpłatnie i serwisowane przez Krajowe Biuro Wyborcze.
 - 2) dostęp do linii telefonicznej, umożliwiającej transmisję danych drogą elektroniczną
 - 3) posiadanie sprzętu komputerowego spełniającego wymagania techniczne, stosownie do zakresu działania komisji, określone w załączniku nr 1 do uchwały.
 - 4) zapewnienie obsługi systemu informatycznego przez:
 - a) pełnomocnika ds. obsługi informatycznej terytorialnej komisji wyborczej – w gminie liczącej do 20 000 tysięcy mieszkańców,
 - b) pełnomocnika ds. obsługi informatycznej terytorialnej komisji – w pozostałych jednostkach samorządu terytorialnego,
 - c) operatora lub operatorów systemu informatycznego komisji wyborczych.
2. System informatyczny może być stosowany przez komisarzy wyborczych przy spełnieniu warunków określonych w ust. 1 pkt. 1–3 oraz zapewnieniu obsługi przez pełnomocnika ds. obsługi informatycznej, kierownika operatorów systemu informatycznego oraz operatorów.
3. Zadania pełnomocnika ds. obsługi informatycznej, o którym mowa w ust. 1 pkt. 4 lit. a i b oraz ust. 2, określa załącznik nr 2 do uchwały.
4. Zadania operatora systemu informatycznego, o którym mowa w ust. 1 pkt. 4 lit. c, określa załącznik nr 3 do uchwały.
5. Zadania kierownika operatorów systemu informatycznego, o którym mowa w ust. 2, określa załącznik nr 3 do uchwały.

§ 3

1. System informatyczny, o którym mowa w § 2 ust. 1, składa się z:
 - 1) systemu centralnego przeznaczonego dla Państwowej Komisji Wyborczej oraz komisarzy wyborczych,
 - 2) systemu obsługi terytorialnej komisji wyborczej z własnym dostępem do systemu centralnego,
 - 3) systemu obsługi obwodowej komisji wyborczej z własnym dostępem do systemu centralnego.
2. System informatyczny umożliwia:
 - 1) wprowadzanie i przechowywanie danych o komitetach wyborczych, listach kandydatów i kandydatach na radnych do rad oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
 - 2) wprowadzanie i przechowywanie danych o składach komisji wyborczych,
 - 3) wprowadzanie i przechowywanie danych o okręgach wyborczych i obwodach głosowania,
 - 4) rejestrację danych o wynikach głosowania w obwodzie, zawartych w protokołach głosowania,
 - 5) ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów dla każdego okręgu wyborczego,
 - 6) sporządzenie wydruków kontrolnych danych przechowywanych w systemie informatycznym,
 - 7) sporządzenie, w formie wydruków, dokumentacji służącej do ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów przez właściwą komisję wyborczą.
3. W systemie informatycznym jest realizowana funkcja kontroli poprawności ustalenia, odpowiednio przez właściwe komisje wyborcze, wyników głosowania i wyników wyborów.

§ 4.

Przesyłanie danych o wynikach głosowania oraz zbiorczych wynikach głosowania przez terytorialne komisje wyborcze do Państwowej Komisji Wyborczej oraz komisarzy wyborczych, a także między tymi komisjami odbywa się z wykorzystaniem ogólnodostępnej sieci telekomunikacyjnej, z zapewnieniem bezpieczeństwa oraz auten-

tyczności i zgodności przekazanych danych z danymi zawartymi w protokołach wyników głosowania i wyników wyborów.

§ 5.

1. Obsługę systemu informatycznego dla terytorialnych komisji wyborczych zapewniają, stosownie do właściwości, wójtowie (burmistrzowie i prezydenci miast), starostowie oraz marszałkowie województw.
2. Obsługę systemu informatycznego dla obwodowych komisji wyborczych zapewniają, stosownie do właściwości, wójtowie (burmistrzowie i prezydenci miast). Wykaz miast, w których dopuszcza się stosowanie, na warunkach i w sposób ustalony w niniejszej uchwale, systemu informatycznego przez obwodowe komisje wyborcze, określa załącznik nr 4 do uchwały.
3. Obsługę systemu informatycznego komisarzy wyborczych zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.
4. Obsługę systemu informatycznego, o którym mowa w ust. 1 i 2, właściwe organy zapewniają w trybie i na zasadach określonych w art. 23 ust. 1-3 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089).

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Wymagania techniczne na sprzęt komputerowy

1. Komputery typu PC (biurkowy lub laptop)
 - 1) wyposażone w port umożliwiający podłączenie drukarki, stację dyskiety FDD 1,44'', CD-ROM¹, HDD, mysz, kabel umożliwiający podłączenie modemu² do komputera (w przypadku modemu zewnętrznego) oraz kabel do połączenia modemu z linią telefoniczną z wtyczkami kompatybilnymi z gniazdem telefonicznym lub odpowiednimi przejściówkami³
 - 2) wolna powierzchnia na twardym dysku minimum 25 MB
 - 3) pracujące pod kontrolą systemów operacyjnych Win32 (zalecane Windows 98 lub 2000)
 - 4) wyposażone w modem minimum 28,8 kbps z obsługą minimum V.40 CCIT
 - 5) o minimalnych parametrach odpowiednich do używanej wersji informatycznego systemu TKW:
 - a) w wersji jedno stanowiskowej co najmniej Pentium I, 32 MB RAM, dla systemu Windows 98,
 - b) w wersji wielo stanowiskowej przy obsłudze pracy 2-5 stanowisk równocześnie, wymagany serwer Pentium II, 128 MB RAM i system Windows 2000.
 - c) w wersji wielo stanowiskowej przy obsłudze pracy 6-10 stanowisk równocześnie, wymagany serwer Pentium III, 256 MB RAM i system Windows 2000.
2. Drukarki obsługujące format A-4, przystosowane do współpracy z systemem operacyjnym komputerów, podłączone do komputera⁴.
3. Pomieszczenie przeznaczone na informatyczną obsługę wyborów powinno być wyposażone w:
 - 1) gniazdko telefoniczne,
 - 2) zasilanie 220-230 V prądem 6-10 A, z uziemieniem (ewentualnie zerowaniem) i zabezpieczeniem przeciwporażeniowym,
 - 3) stolik i krzesło ergonomiczne dla operatora,
 - 4) dodatkowy stół na dokumenty,

¹ w sieci lokalnej wystarczy jeden CD-ROM na serwer

² w sieci lokalnej wystarczy jeden kabel na serwer

³ w sieci lokalnej wystarczy jeden kabel na serwer

⁴ w sieci lokalnej wystarcza jedna szybka drukarka na serwer

5) dodatkowe oświetlenie ergonomiczne.

Załącznik nr 2

Zadania pełnomocników ds. obsługi informatycznej

I. Zadania pełnomocnika ds. obsługi informatyki komisarza wyborczego

Do zadań pełnomocnika ds. obsługi informatyki komisarza wyborczego należy:

- 1) zapewnienie sprawnego przygotowania instalacji wyborczej, a w tym:
 - a) sprawdzenie poprawności działania sprzętu komputerowego i telekomunikacyjnego,
 - b) współpraca z przedstawicielami firmy serwisowej w trakcie dostarczania i instalacji sprzętu informatycznego oraz pomoc w inwentaryzacji sprzętu komisarza wyborczego przez pracowników tej firmy,
 - c) ściśle przestrzeganie zaleceń dotyczących konfiguracji systemu,
 - d) współpraca z serwisantami lokalnymi i kierownikiem operatorów.
- 2) nadzór nad przygotowaniem technicznym pomieszczeń, w których będzie umieszczony i eksploatowany sprzęt komputerowy i telekomunikacyjny obsługujący pracę komisarza wyborczego,
- 3) zapewnienie zasilania energetycznego o odpowiedniej mocy dla używanego sprzętu teleinformatycznego,
- 4) zapewnienie wykonania instalacji systemu w pomieszczeniach przeznaczonych na informatyczną obsługę wyborów zgodnie z harmonogramem dostaw sprzętu,
- 5) nadzór nad pracą personelu serwisującego sprzęt w zakresie usuwania ewentualnych usterek i awarii oraz skompletowanie niezbędnych materiałów eksploatacyjnych oraz nośników informacji,
- 6) znajomość instrukcji obsługi aplikacji systemu informatycznego i przeszkolenie personelu do obsługi tego systemu,
- 7) nadzór nad ewidencją komitetów wyborczych oraz nad weryfikacją baz danych o komitetach wyborczych,
- 8) nadzór nad weryfikacją baz danych o obwodach głosowania oraz liczbie uprawnionych w obwodach głosowania, nadzór nad weryfikacją baz danych o list kandydatów i kandydatach,

- 9) zabezpieczenie systemu informatycznego przed nieuprawnionym dostępem, w ścisłej współpracy z Zespołem Informatyki Wyborczej Krajowego Biura Wyborczego, w szczególności zarządzanie prawami dostępu użytkowników oraz zabezpieczenie haseł dostępowych do systemu informatycznego,
- 10) zapewnienie wykonywania kopii bezpieczeństwa systemu (zgodnie z instrukcją serwisową),
- 11) prowadzenie dziennika zdarzeń, w którym należy odnotowywać wszelkie wykonane instalacje, poprawki oraz wykryte i usunięte usterki i awarie, a także wykonane kopie bezpieczeństwa oraz zmiany haseł użytkowników,
- 12) realizacja ustalonego przez Krajowe Biuro Wyborcze planu ciągłości działania, a także przeszkolenie członków zespołu obsługi informatycznej w zakresie planu ciągłości działania.

II. Zadania pełnomocnika ds. obsługi informatycznej terytorialnej komisji wyborczej

Do zadań pełnomocnika ds. obsługi informatycznej terytorialnej komisji wyborczej należy:

- 1) znajomość wymagań sprzętowych oraz zasad działania i obsługi systemu informatycznego wspierającego zadania terytorialnej komisji wyborczej w wyborach (dalej oznaczany jako system informatyczny TKW), a także zasad wymiany danych z centralnym systemem informatycznym,
- 2) znajomość i stosowanie procedur awaryjnych związanych z systemem informatycznym TKW,
- 3) realizacja ustalonego przez Krajowe Biuro Wyborcze planu ciągłości działania, a także przeszkolenie członków zespołu obsługi informatycznej w zakresie planu ciągłości działania,
- 4) zapewnienie sprawnego przygotowania instalacji systemu informatycznego TKW,
- 5) ścisłe przestrzeganie zaleceń dotyczących instalacji i konfiguracji systemu informatycznego TKW,
- 6) nadzór nad przygotowaniem technicznym pomieszczeń, w których będzie umiejscowiony i eksploatowany sprzęt komputerowy i telekomunikacyjny,
- 7) zapewnienie zasilania energetycznego o odpowiedniej mocy dla używanego sprzętu teleinformatycznego,

- 8) zapewnienie we współpracy z odpowiednim urzędem dostarczenia i serwisu sprzętu komputerowego wymaganego do obsługi informatycznej wyborów w terytorialnego komisji wyborczej, zgodnie z harmonogramem dostaw sprzętu, uzgodnionym z odpowiednim urzędem.
- 9) zapewnienie wykonania instalacji systemu informatycznego TKW w pomieszczeniach przeznaczonych na informatyczną obsługę wyborów oraz przy udziale przedstawicieli firmy serwisowej i wdrażającej,
- 10) współpraca z serwisantami lokalnymi i kierownikiem operatorów, a także firmą serwisującą system informatyczny TKW,
- 11) nadzór nad pracą personelu serwisującego sprzęt w zakresie usuwania ewentualnych usterek i awarii sprzętu komputerowego oraz systemu informatycznego TKW,
- 12) prowadzenie dziennika zdarzeń, w którym należy odnotowywać wszelkie wykonane instalacje, poprawki oraz wykryte i usunięte usterki i awarie, wykonane kopie bezpieczeństwa oraz zmiany haseł użytkowników, a także rozpoczęcie i zakończenie poszczególnych faz eksploatacji systemu informatycznego TKW oraz zmiany fazy bazy danych, a w szczególności wszystkie czynności wymagające akceptacji Zespołu Informatyki Wyborczej Krajowego Biura Wyborczego,
- 13) sprawdzenie przygotowania stanowisk pracy do wykorzystania systemu informatycznego TKW przez:
 - a) wykonanie inwentaryzacji sprzętu komputerowego w terytorialnej komisji wyborczej,
 - b) sprawdzenie zestawów komputerowych oraz wyposażenia dodatkowego – wykonanie testów poprawności pracy (komputer , drukarka, modem), polegających na sprawdzeniu możliwości uruchomienia systemu Windows, sprawdzenia widoczności drukarki i modemu, wykonanie próbnego wydruku,
 - c) skompletowanie niezbędnych materiałów eksploatacyjnych oraz nośników informacji,
 - d) sprawdzenie zgodności sprzętu komputerowego z wymaganiami systemu informatycznego TKW,
 - e) sprawdzenie wyników testów bezpieczeństwa (antywirusowych),
 - f) sprawdzenie poprawności zainstalowania systemu informatycznego TKW,

- g) sprawdzenie poprawności parametryzacji systemu informatycznego TKW,
 - h) sprawdzenie możliwości połączenia telefonicznego z centralnym systemem informatycznym,
- 14) Przygotowanie w formie pisemnej raportu w dniu poprzedzającym wybory o gotowości wykorzystania systemu informatycznego TKW w terytorialnej komisji wyborczej, zawierającego wyniki sprawdzenia przygotowania stanowisk pracy do wykorzystania systemu informatycznego TKW (zgodnie z poprzednim punktem), a następnie przekazanie tego raportu przewodniczącemu terytorialnej komisji wyborczej.
 - 15) znajomość instrukcji obsługi systemu informatycznego TKW,
 - 16) przeszkolenie operatorów systemu informatycznego TKW w zakresie obsługi tego systemu oraz sprawdzenie ich umiejętności w tym zakresie, a także w zakresie praktycznej obsługi systemu Windows oraz podstawowych aplikacji tego systemu,
 - 17) zabezpieczenie systemu informatycznego TKW przed nieuprawnionym dostępem, w ścisłej współpracy z Zespołem Informatyki Wyborczej Krajowego Biura Wyborczego, w tym zarządzanie prawami dostępu użytkowników oraz zabezpieczenie haseł dostępowych do systemu informatycznego TKW,
 - 18) zapewnienie wykonywania kopii bezpieczeństwa systemu oraz zawartości bazy danych (zgodnie z instrukcją serwisową),
 - 19) organizacja i nadzór pracy operatorów systemu informatycznego TKW w terytorialnej komisji wyborczej w dniu wyborów,
 - 20) kontrola poprawności działania systemu informatycznego TKW w dniu wyborów,
 - 21) przygotowanie raportu o działaniu systemu informatycznego TKW w dniu wyborów; w przypadku wystąpienia awarii związanych z działaniem systemu informatycznego, opisanie awarii oraz podjętych decyzji związanych z obsługą awarii, a następnie przekazanie tych informacji do komisarza wyborczego oraz Krajowego Biura Wyborczego,
 - 22) nadzór nad wprowadzaniem danych do systemu informatycznego TKW w ramach:

- a) parametryzacji systemu – obejmujące sprawdzenie poprawności danych dotyczących geografii i demografii wyborczej dla danej terytorialnej komisji wyborczej
 - b) rejestracji danych z oświadczeń komitetów wyborczych wyborców, w przypadku gdy nie podlegają rejestracji w Państwowej Komisji Wyborczej ani u komisarza wyborczego
 - c) rejestracji list kandydatów zgłaszanych przez komitety wyborcze
 - d) wprowadzaniem wyników głosowania w obwodach
 - e) wprowadzaniem wyników wyborów, o ile dotyczy to danej komisji
- 23) nadzór nad weryfikacją i aktualizacją baz danych terytorialnej komisji wyborczej,
- 24) nadzór nad wykonywaniem wydruków w systemie informatycznym TKW,
- 25) nadzór nad wymianą danych - bezpieczną i zgodną z instrukcją - między systemem informatycznym TKW i centralnym systemem informatycznym,
- 26) w gminach liczących poniżej 20 000 mieszkańców, wykonywanie zadań operatora systemu informatycznego, czyli wprowadzanie do systemu informatycznego TKW:
- a) danych dotyczących geografii i demografii wyborczej dla danej Terytorialnej Komisji Wyborczej (w ramach parametryzacji systemu),
 - b) danych z oświadczeń komitetów wyborczych wyborców, w przypadku gdy nie podlegają rejestracji w PKW ani u Komisarza Wyborczego,
 - c) danych z list kandydatów zgłaszanych przez komitety wyborcze,
 - d) danych dotyczących wyników głosowania w obwodach,
 - e) wyników wyborów, o ile dotyczy to danej komisji wyborczej.

Załącznik nr 3

Zadania operatorów systemu informatycznego

I. Zadania kierownika operatorów systemu informatycznego komisarza wyborczego

Do zadań kierownika operatorów systemu informatycznego komisarza wyborczego należy:

- 1) w okresie przygotowań do wyborów:
 - a) zarejestrowanie operatorów w systemie (w porozumieniu z pełnomocnikiem ds. obsługi informatycznej),

- b) wzięcie udziału w centralnym szkoleniu organizowanym przez Zespół Informatyki Wyborczej Krajowego Biura Wyborczego,
 - c) przeszkolenie operatorów w zakresie obsługi programu rejestracji danych,
- 2) podczas kontroli poprawności ustalenia wyników głosowania (oraz ewentualnego wprowadzania danych o wynikach głosowania w sytuacji awarii systemu w komisji terytorialnej):
- a) nadzór nad obiegiem dokumentów w miejscu rejestracji danych,
 - b) dodatkowa kontrola poprawności protokołów i zgłaszanie zastrzeżeń komisarzowi wyborczemu,
 - c) opisywanie protokołów zgodnie z wykazem obwodów uzyskanych z aplikacji komisarza,
 - d) dostarczanie opisanych protokołów operatorom,
 - e) odbieranie zarejestrowanych protokołów od operatorów,
 - f) nadzorowanie parafowania protokołów przez operatorów zgodnie z podanymi dalej zasadami,
 - f) badanie przypadków wykrycia przez program błędów w danych liczbowych i innych sytuacji wyjątkowych w porozumieniu z pełnomocnikiem ds. informatyki oraz komisarzem wyborczym,
 - g) kontrolowanie kompletności zarejestrowanych danych,
 - i) wykonywanie innych czynności, opisanych szczegółowo w „Instrukcji obsługi aplikacji terytorialnej komisji wyborczej”.

II. Zadania operatorów systemu informatycznego komisarza wyborczego

Do zadań operatora systemu informatycznego komisarza wyborczego należy:

- 1) w okresie przygotowań do wyborów:
 - a) uczestniczyć w szkoleniu dla operatorów,
- 2) w czasie rejestracji protokołów głosowania:
 - a) rejestrować protokoły obwodowe otrzymane od kierownika operatorów,
 - b) potwierdzać rejestrację protokołu poprzez złożenie parafy na odwrocie dokumentu.

II. Zadania operatorów systemu informatycznego terytorialnej komisji wyborczej

Do zadań operatora systemu informatycznego terytorialnej komisji wyborczej należy:

- 1) udział w szkoleniu dotyczącym obsługi systemu informatycznego TKW organizowanym przez pełnomocnika ds. informatyki.
- 2) Zapoznanie się z instrukcją obsługi systemu informatycznego TKW oraz planem ciągłości działania.
- 3) Ścisłe przestrzeganie zaleceń dotyczących obsługi systemu informatycznego TKW.
- 4) Zgłaszanie pełnomocnikowi ds. informatyki usterek i awarii sprzętu komputerowego lub błędnego działania systemu informatycznego TKW.
- 5) Wykonanie, na zlecenie pełnomocnika ds. informatyzacji, zadań związanych ze sprawdzeniem przygotowania stanowisk pracy do wykorzystania systemu informatycznego TKW:
- 6) Inwentaryzacja sprzętu komputerowego w Terytorialnej Komisji Wyborczej.
- 7) Przeprowadzenie testów poprawności pracy komputerów, drukarek, modemów, polegających na sprawdzeniu możliwości uruchomienia systemu Windows, sprawdzeniu widoczności drukarki i modemu i wykonaniu próbnego wydruku.
- 8) Sprawdzenie zgodności sprzętu komputerowego z wymaganiami systemu informatycznego TKW.
- 9) Przeprowadzenie testów bezpieczeństwa (antywirusowych).
- 10) Sprawdzenie poprawności zainstalowania systemu informatycznego TKW.
- 11) Sprawdzenie poprawności parametryzacji systemu informatycznego TKW.
- 12) Sprawdzenie możliwości połączenia telefonicznego z centralnym systemem informatycznym.
- 13) Wykonywanie poleceń pełnomocnika ds. informatyki oraz członków Terytorialnej Komisji Wyborczej, związanych z obsługą informatyczną wyborów, dotyczących wprowadzania danych do systemu informatycznego TKW, wykonywania wydruków oraz wymiany danych z centralnym systemem informatycznym zgodnie z instrukcją.
- 14) Wprowadzanie do systemu informatycznego TKW
 - a) danych dotyczących geografii i demografii wyborczej dla danej Terytorialnej Komisji Wyborczej (w ramach parametryzacji systemu)

- b) danych z oświadczeń komitetów wyborczych wyborców, w przypadku gdy nie podlegają rejestracji w PKW ani u Komisarza Wyborczego
- c) danych z list kandydatów zgłaszanych przez komitety wyborcze
- d) danych dotyczących wyników głosowania w obwodach
- e) wyników wyborów, o ile dotyczy to danej komisji wyborczej.

IV. Zadania operatora systemu informatycznego obwodowej komisji wyborczej

Operator systemu informatycznego obwodowej komisji wyborczej jest zobowiązany:

1) w trakcie przygotowań do wyborów, w ramach szkolenia do:

- a) wzięcia udziału w szkoleniu zorganizowanym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta),
- b) sprawdzenia funkcjonowania sprzętu teleinformatycznego,
- c) wykonania testów bezpieczeństwa (antywirusowych),
- d) przetestowania systemu łączności teleinformatycznej, przez otwarcie witryny Państwowej Komisji Wyborczej,
- e) pobrania wersji szkoleniowej oprogramowania wyborczego z witryny Państwowej Komisji Wyborczej,
- f) zainstalowania wersji szkoleniowej oprogramowania wyborczego,
- g) próbnego użycia wersji szkoleniowej oprogramowania wyborczego na przykładowych danych i próbnego przesłania wyników pracy do centralnej bazy danych Państwowej Komisji Wyborczej,
- h) zdania na piśmie raportu z przygotowań przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej oraz wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

2) w dniu głosowania, przed zakończeniem głosowania do:

- a) sprawdzenia funkcjonowania sprzętu teleinformatycznego,
- b) wykonania testów bezpieczeństwa (antywirusowych),
- c) przetestowania systemu łączności teleinformatycznej, przez otwarcie witryny Państwowej Komisji Wyborczej,
- d) pobrania aktualnej wersji oprogramowania wyborczego z witryny Państwowej Komisji Wyborczej,
- e) zainstalowania aktualnej wersji oprogramowania wyborczego,
- f) wykonania testowych wydruków wzorów protokołów,

- g) sprawdzenia materiałów, o których mowa w pkt.3 lit f, pod względem kompletności (obejmujące sprawdzenie, czy wszystkie dopuszczalne wzory dokumentów są dostępne) oraz poprawności danych potrzebnych do ustalenia wyników głosowania w obwodzie (dotyczące geografii i demografii wyborczej, danych o listach kandydatów i kandydatach),
 - h) zdania na piśmie raportu z przygotowań oraz przekazania testowych wydruków protokołów przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej, który potwierdza poprawność danych bądź nakazuje ponowne wykonanie czynności określonych w pkt. 2 lit. d-g.
- 3) po zakończeniu głosowania i ustaleniu wyników głosowania przez obwodową komisję wyborczą do:
- a) wprowadzenia - pod nadzorem przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej - do systemu danych o wynikach głosowania, sporządzonych przez obwodową komisję wyborczą na zbiorczych zestawieniach, podpisanych przez wszystkich obecnych członków komisji,
 - b) wydrukowania próbnych protokołów oraz wzorów protokołów głosowania w obwodzie,
 - c) po zatwierdzeniu protokołów przez obwodową komisję wyborczą, podpisaniu przez wszystkich obecnych członków komisji i opatrzeniu pieczęcią, przesłania - pod nadzorem przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej - wprowadzonych danych z protokołów głosowania do centralnej bazy danych.

Załącznik nr 4

Wykaz gmin i miast, w których dopuszcza się stosowanie systemu informatycznego przez obwodowe komisje wyborcze

Lp.	Miasto	Liczba obwodów głosowania
1.	Białystok	158
2.	Bytom	98
3.	Czerwonak	13
4.	Dopiewo	8
5.	Gdynia	117
6.	Gołdap	15
7.	Grodzisk Wielkopolski	9
8.	Jarocin	22
9.	Komorniki	9
10.	Konin	45
11.	Kostrzyn	11
12.	Kórnik	8
13.	Kraków	433
14.	Krzemieniewo	5
15.	Lublin	191
16.	Luboń	10
17.	Mosina	20
18.	Murowana Goślina	10
19.	Osieczna	5
20.	Ostrów Wielkopolski	38
21.	Pobiedziska	9
22.	Poznań	292
23.	Puławy	24
24.	Puszczykowo	4
25.	Rzeszów	73
26.	Szczecin	197
27.	Warszawa Bemowo	41
28.	Warszawa Bielany	65
29.	Warszawa Centrum	449
30.	Warszawa Ursynów	57
31.	Warszawa Wawer	30
32.	Warszawa Włochy	22
33.	Wrocław	300
RAZEM		2790

(9)

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 14 października 2002 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

(Monitor Polski Nr 48, poz. 706)

Na podstawie art. 22 ust. 3, art. 51, ust. 2, art. 56 ust. 3, art. 126 ust. 2, art. 154 ust. 2 i art. 180 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087 oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

W uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. (M. P. Nr 39, poz. 609), załącznik nr 4 do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą obowiązującą od dnia 1 października 2002 r. i podlega ogłoszeniu.

**Wykaz gmin i miast, w których dopuszcza się stosowanie
systemu informatycznego przez obwodowe komisje wyborcze**

Lp.	Miasto	Liczba obwodów głosowania
34.	Białystok	158
35.	Bytom	98
36.	Czerwonak	13
37.	Dopiewo	8
38.	Gdynia	117
39.	Gołdap	15
40.	Grodzisk Wielkopolski	9
41.	Jarocin	22
42.	Komorniki	9
43.	Konin	45
44.	Kostrzyn	11
45.	Kórnik	8
46.	Kraków	433
47.	Krzemieniewo	5
48.	Lublin	191
49.	Luboń	10
50.	Mosina	20
51.	Murowana Goślina	10
52.	Osieczna	5
53.	Ostrów Wielkopolski	38
54.	Pobiedziska	9
55.	Poznań	292
56.	Puławy	24
57.	Puszczykowo	4
58.	Rzeszów	73
59.	Szczecin	197
60.	Warszawa Bemowo	41
61.	Warszawa Bielany	65
62.	Warszawa Centrum	449
63.	Warszawa Ursynów	57
64.	Warszawa Wawer	30
65.	Warszawa Włochy	22
66.	Wrocław	300
RAZEM		2790

(10)

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 2 września 2002 r.

w sprawie ustalenia wzorów protokołów
sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze,
w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy
oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast
(*Monitor Polski Nr 39, poz. 608*)

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 19 kwietnia 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 641 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Ustala się dla wyborów do rad gmin w gminach do 20 tysięcy mieszkańców wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2.

Ustala się dla wyborów do rad gmin w gminach powyżej 20 tysięcy mieszkańców wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały.

§ 3.

Ustala się dla wyborów do rad powiatów wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały.

§ 4.

Ustala się dla wyborów do sejmików województw wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 4 do uchwały.

§ 5.

Ustala się dla wyborów do Rady miasta stołecznego Warszawy wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 5 do uchwały.

§ 6.

Ustala się dla wyborów do rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 6 do uchwały.

§ 7.

Ustala się dla wyborów wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 7 do uchwały.

§ 8.

Ustala się dla wyborów wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przeprowadzanych w sytuacji, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 8 do uchwały.

§ 9.

Ustala się dla ponownego głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wzór protokołu głosowania w obwodzie, stanowiący załącznik nr 9 do uchwały.

§ 10.

W wyborach do rad miast na prawach powiatów stosuje się odpowiednio wzór protokołu głosowania określony w § 2.

§ 11.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 września 1998 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez obwodowe i terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze radnego, stosowanych w wyborach do rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz Rady miasta stołecznego Warszawy.

§ 12.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

WYBORY DO RADY GMINY w gminie liczącej do 20 tysięcy mieszkańców (nazwa gminy)					
Numer obwodu głosowania			Numer okręgu wyborczego		
Gmina	Powiat		Województwo		
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na kandydatów na radnych

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania z tego				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwisk większej liczby kandydatów niż liczba mandatów w okręgu				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska skreślonego kandydata (art. 113 ust. 2)				
6d.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata z unieważnionej listy kandydatów				
7.	Liczba kart ważnych z głosami ważnymi				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

**III. NA POSZCZEGÓLNYCH KANDYDATÓW Z LIST KANDYDATÓW ODDANO
NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)					
2)					
3)					
4)					
5)					
6)					
7)					
8)					
9)					
10)					
11)					
12)					
13)					
14)					
15)					
16)					
17)					
18)					
19)					
20)					
...					

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

8. ^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9. ^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10. ^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów: ^{xx)}

.....
.....

11. ^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów: ^{xx)}

.....
.....

12. ^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY DO RADY GMINY w gminie liczącej powyżej 20 tysięcy mieszkańców (nazwa gminy)					
Numer obwodu głosowania				Numer okręgu wyborczego	
Gmina		Powiat		Województwo	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na listy kandydatów na radnych

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba nie wykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata z unieważnionej listy kandydatów				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

**III. NA POSZCZEGÓLNE LISTY OKRĘGOWE I UMIESZCZONYCH NA NICH
KANDYDATÓW ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

8.^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9.^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów:^{xx)}

.....
.....
.....

11.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów:^{xx)}

.....
.....

12.^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY DO RADY POWIATU (nazwa powiatu)					
Numer obwodu głosowania			Numer okręgu wyborczego		
Gmina		Powiat		Województwo	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na listy kandydatów na radnych

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba nie wykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata z unieważnionej listy kandydatów				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

**III. NA POSZCZEGÓLNE LISTY OKRĘGOWE I UMIESZCZONYCH NA NICH
KANDYDATÓW ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

8.^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9.^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów:^{xx)}

.....
.....

11.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.^{xx)}

.....
.....

12.^{x)} Inne uwagi:

.....
.....

.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)	
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
11)	

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY DO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA (nazwa województwa)					
Numer obwodu głosowania				Numer okręgu wyborczego	
Gmina		Powiat		Województwo	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na listy kandydatów na radnych

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba nie wykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata z unieważnionej listy kandydatów				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

**III. NA POSZCZEGÓLNE LISTY OKRĘGOWE I UMIESZCZONYCH NA NICH
KANDYDATÓW ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

8.^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9.^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów:^{xx)}

.....
.....

11.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.^{xx)}

.....
.....

12.^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY DO RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY					
Numer obwodu głosowania			Numer okręgu wyborczego		
Gmina				Województwo	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na listy kandydatów na radnych

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba nie wykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata z unieważnionej listy kandydatów				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

**III. NA POSZCZEGÓLNE LISTY OKRĘGOWE I UMIESZCZONYCH NA NICH
KANDYDATÓW ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

8. ^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9. ^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10. ^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów: ^{xx)}

.....
.....
.....

11. ^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów: ^{xx)}

.....
.....
.....

12. ^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY DO RADY DZIELNICY M.ST. WARSZAWY (nazwa dzielnicy)					
Numer obwodu głosowania			Numer okręgu wyborczego		
Gmina				Województwo	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na listy kandydatów na radnych

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba nie wykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata z unieważnionej listy kandydatów				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

**III. NA POSZCZEGÓLNE LISTY OKRĘGOWE I UMIESZCZONYCH NA NICH
KANDYDATÓW ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

Lista nr ... – (nazwa komitetu wyborczego)

Liczba głosów ważnych oddanych na listę:				
--	--	--	--	--

Na poszczególnych kandydatów z tej listy oddano następującą liczbę głosów ważnych

1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				
8)				
9)				
10)				
11)				
12)				
13)				
14)				
15)				
16)				
17)				
18)				
19)				
20)				
...				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

8. ^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9. ^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10. ^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów: ^{xx)}

.....
.....

11. ^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów: ^{xx)}

.....
.....

12. ^{x)} Inne uwagi:

.....
.....

.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA^x (nazwa gminy, miasta)					
Numer obwodu głosowania					
Gmi- na		Powiat		Wojewódz- two	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta^x

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nienaruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba nie wykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu niepostawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata				
6c.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” tylko obok nazwiska kandydata, które nazwisko zostało skreślone				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

^x Niepotrzebne skreślić

III. NA POSZCZEGÓLNYCH KANDYDATÓW NA WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA^x ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH

Lp.	Nazwisko i imię	Zgłoszony przez Komitet Wyborczy	Liczba głosów ważnych			
1)						
2)						
3)						
4)						
5)						
6)						
7)						
8)						
9)						
10)						
...						

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

^x Niepotrzebne skreślić

8.^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....

9.^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....

10.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów:^{xx)}

.....
.....

11.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.^{xx)}

.....
.....

12.^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA^x (nazwa gminy, miasta)					
Numer obwodu głosowania					
Gmi- na		Powiat		Wojewódz- two	
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)					

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie na kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta^x

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” jednocześnie za i przeciw wyborowi				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu nie postawienia znaku „x” ani za ani przeciw wyborowi				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie za i przeciw wyborowi				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

^x Niepotrzebne skreślić

**III. ZA WYBOREM KANDYDATA NA WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA
MIASTA^x ORAZ PRZECIW WYBOROWI KANDYDATA ODDANO NASTĘPU-
JĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH**

Nazwisko i imię					
Zgłoszony przez Komitet wyborczy					
1)	Liczba głosów ważnych za wyborem kandydata				
2)	Liczba głosów ważnych przeciw wyborowi kandydata				

8.^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....
.....
.....

9.^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....
.....
.....

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

^x Niepotrzebne skreślić

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu

10.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów:^{xx)}

.....
.....
.....
.....
.....
.....

11.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.^{xx)}

.....
.....
.....
.....
.....

12.^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

WYBORY WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA^x (nazwa gminy, miasta) Ponowne głosowanie				
Numer obwodu głosowania				
Gmina		Powiat		Województwo
Siedziba Obwodowej Komisji Wyborczej (adres)				

PROTOKÓŁ PONOWNEGO GŁOSOWANIA

w obwodzie na kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta^x

Głosowanie w dniu 200... r. rozpoczęło się o godz. i trwało bez przerwy do godz. Komisja stwierdziła, że pieczęcie na urnie pozostały nie naruszone.

I. ROZLICZENIE KART DO GŁOSOWANIA

1.	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania				
2.	Komisja otrzymała kart do głosowania				
3.	Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania				
4.	Liczba niewykorzystanych kart do głosowania				

II. USTALENIE WYNIKÓW GŁOSOWANIA

Po wyjęciu kart z urny Komisja ustaliła na ich podstawie następujące wyniki głosowania:

5.	Liczba kart wyjętych z urny w tym				
5a.	- liczba kart nieważnych				
5b.	- liczba kart ważnych				
6.	Liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania w tym				
6a.	- liczba głosów nieważnych z powodu postawienia znaku „x” obok nazwiska dwóch kandydatów				
6b.	- liczba głosów nieważnych z powodu nie postawienia znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata				
7.	Liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na obu kandydatów				

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

III. ZA WYBOREM NA POSZCZEGÓLNYCH KANDYDATÓW NA WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA^x ODDANO NASTĘPUJĄCE LICZBY GŁOSÓW WAŻNYCH

^x Niepotrzebne skreślić

Dane kandydatów

Lp.	Nazwisko i imię	Zgłoszony przez Komitet Wyborczy	Liczba głosów ważnych			
1)						
2)						

8.^{x)} Uwagi o przypuszczalnej przyczynie ewentualnych różnic pomiędzy liczbą z pkt 5 a liczbą z pkt 3:

.....
.....
.....
.....
.....

9.^{x)} W trakcie głosowania wydano następujące zarządzenia:

.....
.....
.....
.....

Miejsce na parafowanie strony przez członków Komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu

^x Niepotrzebne skreślić

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu

10.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez mężów zaufania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.^{xx)}

.....
.....
.....
.....
.....

11.^{x)} Adnotacja o wniesieniu przez członków Komisji uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.^{xx)}

.....
.....
.....
.....
.....

12.^{x)} Inne uwagi:

.....
.....
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli członkowie Komisji:

1)	
(nazwisko i imię – imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
11)	

(pieczęć Komisji)

^{x)} Jeżeli treść dotycząca danego punktu protokołu nie mieści się na formularzu, należy dołączyć ją do protokołu zaznaczając to w odpowiednim punkcie protokołu.

^{xx)} W razie zgłoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków Komisji, stanowisko Komisji do zarzutów należy dołączyć do protokołu.

(11)

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 9 września 2002 r.

w sprawie ustalenia wzoru potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji i wzoru protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa, wzoru potwierdzenia zgłoszenia i wzoru protokołu rejestracji kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz zaświadczenia dla męża zaufania i dla zastępcy pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego

(Monitor Polski Nr 41, poz. 641)

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4, art. 111 ust. 3 i art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Ustala się wzór:

- 1) potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji listy kandydatów na radnych, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały,
- 2) protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały,
- 3) potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały,
- 4) protokołu rejestracji kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 4 do uchwały,
- 5) zaświadczenia o wyznaczeniu męża zaufania do obwodu głosowania, stanowiący załącznik nr 5 do uchwały,
- 6) zaświadczenia o wyznaczeniu zastępcy pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego, stanowiący załącznik nr 6 do uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 24 sierpnia 1998 r. w sprawie ustalenia wzoru potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji listy kandydatów na radnych i protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa oraz zaświadczenia dla męża zaufania i dla zastępcy pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego (Monitor Polski Nr 29, poz. 411).

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Załączniki do uchwały
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 9 września 2002 r.

Załącznik nr 1

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

Okręg wyborczy Nr

Liczba
porządkowa zgłoszenia

**POTWIERDZENIE ZGŁOSZENIA DO REJESTRACJI LISTY
KANDYDATÓW NA RADNYCH**

..... Komisja Wyborcza potwierdza zgłoszenie do rejestracji listy kandydatów
(nazwa)

na radnych do w w okręgu wyborczym Nr ...
(nazwa rady – sejmiku województwa)

przez
(nazwa komitetu wyborczego)

którego dokonał pełnomocnik wyborczy/osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego^{*)}

.....
(imię i nazwisko pełnomocnika/osoby, która dokonała zgłoszenia)

w dniu o godz.

Stwierdza się, po przeliczeniu w obecności pełnomocnika, że wykaz wyborców popierających listę kandydatów na radnych zawiera

..... słownie kart i obejmuje
/liczba/

..... słownie podpisów.
/liczba/

Przewodniczący
Komisji Wyborczej

.....
(podpis pełnomocnika wyborczego

lub osoby, która dokonała zgłoszenia listy kandydatów)

.....
(imię i nazwisko - podpis)

/pieczęć komisji/

..... dnia
(miejscowość)

^{*)} niepotrzebne skreślić

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

Okręg wyborczy Nr

PROTOKÓŁ REJESTRACJI LISTY KANDYDATÓW NA RADNYCH

I

..... Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu w składzie:
(nazwa)

Przewodniczący

.....
(imię i nazwisko)

Zastępca Przewodniczącego

.....

Członkowie:

1)

5)

2)

6)

3)

7)

4)

rozpatrzyła zgłoszenie listy zawierającej kandydatów na radnych do
(liczba) (nazwa rady - sejmiku województwa)

.....
w okręgu wyborczym nr, w którym jest wybieranych radnych, dokonane w dniu.....
(liczba)

przez pełnomocnika wyborczego/osobę upoważnioną przez pełnomocnika wyborczego *)

.....
(imię i nazwisko – dokładny adres)

reprezentującego
(nazwa komitetu wyborczego)

z siedzibą w
(dokładny adres siedziby komitetu wyborczego)

W zgłoszeniu listy kandydatów pełnomocnik wniósł /nie wniósł*) o oznaczenie kandydata/ów
(liczba)

nazwą/skrótem nazwy*) partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata/ów.

W zgłoszeniu listy kandydatów pełnomocnik wskazał nazwę /skrót nazwy^{*)} - nie wskazał nazwy /skrót nazwy^{*)} komitetu wyborczego, którą zgodnie z art. 102 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami) należy oznaczyć listę kandydatów na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania - w brzmieniu^{**)}:

.....
(wskazana nazwa lub skrót nazwy)**)

II

Do zgłoszenia zostały dołączone następujące dokumenty:^{*)}

- 1) Dokument o utworzeniu Komitetu Wyborczego,
- 2) Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Wyborczego,^{***)}
- 3) Dokument stwierdzający ustanowienie pełnomocnika wyborczego (jeżeli stwierdzenie o ustanowieniu pełnomocnika wyborczego i dane dotyczące pełnomocnika nie są zawarte w dokumencie o utworzeniu Komitetu Wyborczego),
- 4) Upoważnienie do zgłoszenia list kandydatów na radnych w imieniu Komitetu Wyborczego wystawione przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego (jeżeli zgłoszenia listy kandydatów dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego),
- 5) Wykaz osób popierających zgłoszenie listy kandydatów na radnych zawierający podpisów,
(liczba)
- 6) Oświadczenia kandydatów na radnych o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz
(liczba)
posiadaniu prawa wybieralności.
- 7) Pismo właściwego statutowo organu partii politycznej/organizacji^{*)}

.....
(nazwa partii politycznej lub organizacji)

potwierdzające poparcie poszczególnych kandydatów na radnych przez partię polityczną/organizację.^{*)}

- 8)

III

..... Komisja Wyborcza stwierdza, że listę kandydatów na radnych zgłoszono zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i postanawia zarejestrować w okręgu wyborczym Nr listę kandydatów, oznaczoną nazwą/skrótem nazwy^{*)} komitetu wyborczego:

(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

na której zostali zgłoszeni:

Wkładka do protokołu rejestracji listy
kandydatów na radnych

Lp

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

Niniejszy protokół rejestracji listy kandydatów sporządzono w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują: pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego i Komisarz Wyborczy, zaś jeden egzemplarz pozostaje w aktach Komisji.

Przewodniczący

.....

Zastępca Przewodniczącego

.....

Członkowie:

/podpisy/

1)

5)

2)

6)

3)

7)

4)

/pieczęć Komisji/

*) niepotrzebne skreślić

**) nie więcej niż 40 znaków drukarskich

***) nie dotyczy komitetu wyborczego wyborców utworzonego jedynie w celu zgłaszania kandydatów do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

Liczba
porządkowa zgłoszenia

**POTWIERDZENIE ZGŁOSZENIA DO REJESTRACJI KANDYDATA NA WÓJTA,
BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA**

..... Komisja Wyborcza potwierdza zgłoszenie do rejestracji kandydata na
(nazwa)

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta – gminy, miasta)

W
(nazwa gminy – miasta)

przez
(nazwa komitetu wyborczego),

którego dokonał pełnomocnik wyborczy/osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego*)

.....
(imię i nazwisko pełnomocnika/osoby, która dokonała zgłoszenia)

w dniu o godz.

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej

.....
(podpis pełnomocnika wyborczego

lub osoby, która dokonała zgłoszenia kandydata)

.....
(imię i nazwisko - podpis)

/pieczęć komisji/

..... dnia
(miejscowość)

*) niepotrzebne skreślić

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

**PROTOKÓŁ REJESTRACJI KANDYDATA NA WÓJTA,
BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA *)**

I

..... Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu w składzie:
(nazwa)

Przewodniczący
(imię i nazwisko)

Zastępca Przewodniczącego

Członkowie:

1) 5)

2) 6)

3) 7)

4)

rozpatrzyła zgłoszenie kandydata na
(wójta, burmistrza, prezydenta)*)

.....
(gminy – miasta)

.....
(nazwa)

dokonane w dniu przez pełnomocnika wyborczego/osobę upoważnioną przez pełno-
mocnika wyborczego*)

(imię i nazwisko – dokładny adres)

reprezentującego
(nazwa komitetu wyborczego)

z siedzibą w
(dokładny adres siedziby komitetu wyborczego)

W zgłoszeniu kandydata pełnomocnik wniósł /nie wniósł*) o oznaczenie kandydata na urzędowych
obwieszczeniach nazwą/skrótem nazwy*) partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata:

.....
(nazwa lub skrót nazwy partii politycznej lub organizacji)

W zgłoszeniu kandydata pełnomocnik wskazał nazwę /skrót nazwy*) - nie wskazał nazwy /skrót
nazwy*) komitetu wyborczego, którym w związku z art. 2 ust. 2 i art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 20

czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) na podstawie art. 102 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami) należy oznaczyć kandydata na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania - w brzmieniu:

.....
(wskazana nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego – nie więcej niż 40 znaków drukarskich)

W zgłoszeniu pełnomocnik wskazał, że Komitet Wyborczy spełnił warunek, o którym mowa w art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, gdyż zarejestrował listę kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w gminie/mieście^{*)}, tj. w okręgu nr, nr, nr, nr, nr, nr rejestrując w każdym z tych okręgów liczbę kandydatów nie mniejszą od liczby radnych wybieranych w tych okręgach.

II

Do zgłoszenia zostały dołączone następujące dokumenty:^{*)}

- 1) Upoważnienie do zgłaszania kandydata na wójta/burmistrza/prezydenta miasta^{*)} w imieniu Komitetu Wyborczego wystawione przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego (jeżeli zgłoszenia kandydata dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego),
- 2) Oświadczenie zgłaszanego kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz posiadaniu prawa wybieralności,
- 3) Pismo właściwego statutowo organu partii politycznej/organizacji^{*)}

.....
(nazwa partii politycznej lub organizacji)

potwierdzające poparcie dla kandydata przez partię polityczną/organizację.^{*)}

- 4)

III

..... Komisja Wyborcza stwierdza, że Komitet Wyborczy spełnił warunek z art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta rejestrując listę kandydatów do rady gminy/miasta^{*)} w co najmniej połowie okręgów wyborczych z liczbą kandydatów w każdym z tych okręgów nie mniejszą od liczby radnych wybieranych w każdym z tych okręgów. Warunek ten Komitet Wyborczy spełnił w okręgach nr, nr, nr, nr, nr, nr

..... Komisja Wyborcza stwierdza, że zgłoszenie kandydata zostało dokonane zgodnie z przepisami ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i w związku z tym postanawia zarejestrować jako:

kandydata na
(wójta, burmistrza, prezydenta) (gminy- miasta – nazwa)

.....
(imię – imiona, nazwisko kandydata)

wiek, wykształcenie, zamieszkałego
(lat) (podać jakie: podstawowe, średnie, wyższe)

....., członka *)
(nazwa miejscowości) (nazwa partii politycznej, do której należy kandydat)

który nie należy do partii politycznej*)

zgłoszonego przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego – nie więcej niż 40 znaków drukarskich)

popieranego przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata – nie więcej niż 40 znaków drukarskich)

Niniejszy protokół rejestracji kandydata sporządzono w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują: pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego i Komisarz Wyborczy, zaś jeden egzemplarz pozostaje w aktach Komisji.

Przewodniczący

Zastępca Przewodniczącego

Członkowie:

/podpisy/

1) 5)

2) 6)

3) 7)

4)

/pieczęć Komisji/

*) niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 5

..... dnia

*(nazwisko i imię pełnomocnika komitetu
wyborczego lub osoby upoważnionej
do zgłoszenia listy kandydatów)*

.....
(adres)

Zaświadczenie dla męża zaufania

Jako pełnomocnik - osoba upoważniona*), który/a zarejestrował/a listę/y kandydatów na radnych
do W w okręgu nr

(nazwa rady)

(miejscowość)

w imieniu
(nazwa komitetu wyborczego)

zaświadczam, że Pan - Pani*:

....., zam.
(nazwisko i imię – imiona) *(dokładny adres)*

został/a wyznaczony/a na męża zaufania w obwodzie głosowania nr

W

.....
(podpis pełnomocnika lub osoby upoważnionej)

*) – niepotrzebne skreślić

..... dnia

*(nazwisko i imię pełnomocnika komitetu
wyborczego lub osoby upoważnionej
do zgłoszenia listy kandydatów)*

.....
(adres)

Zaświadczenie dla zastępcy pełnomocnika

Jako pełnomocnik - osoba upoważniona*), który/a zgłosił/a zarejestrował/a listę/y kandydatów na radnych do w w okręgu nr

(nazwa rady) *(miejsowość)*

w imieniu
(nazwa komitetu wyborczego)

zaświadczam, że Pan - Pani* :

....., zam.
(nazwisko i imię – imiona) *(dokładny adres)*

został/a wyznaczony/a na zastępcę pełnomocnika, stosownie do art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami).

.....
(podpis pełnomocnika lub osoby upoważnionej)

*) niepotrzebne skreślić

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 9 września 2002 r.

w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych
dotyczących wykonywania zadań do dnia głosowania w wyborach do rad gmin,
rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy
oraz w wyborach bezpośrednich wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

(Monitor Polski Nr 41, poz. 641)

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060; z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) i art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne dla terytorialnych komisji wyborczych w sprawie wykonywania zadań do dnia głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w bezpośrednich wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Wytyczne

w sprawie wykonywania zadań przez terytorialne komisje wyborcze
do dnia głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady
m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy
oraz w wyborach bezpośrednich wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

Jeżeli w treści "Wytycznych" powołuje się przepisy Ordynacji wyborczej, oznacza to ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060; z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089); powołanie przepisów ustawy o wyborze wójta oznacza ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1087), a przepisów ustawy warszawskiej, ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087).

Ilekroć w "Wytycznych" jest mowa o gminnych komisjach wyborczych oznacza to także komisje miejskie w gminach o statusie miejskim, miejską oraz dzielnicowe komisje wyborcze w m.st. Warszawie.

I. Organizacja pracy terytorialnych komisji wyborczych

1. Pierwsze posiedzenia terytorialnych komisji wyborczych

Terytorialne komisje wyborcze podejmują działania niezwłocznie po powołaniu, w szczególności odbywają pierwsze posiedzenia, poświęcone określeniu własnych zadań i obowiązków oraz ustaleniu organizacji pracy.

Pierwsze posiedzenie wojewódzkich komisji wyborczych organizują komisarze wyborczy wykonujący czynności o charakterze ogólnowojevodzkim, wymienieni w załączniku Nr 2 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojevodzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych (MP Nr 13, poz. 225). Pierwsze posiedzenia powiatowych i gminnych komisji wyborczych organizują, z upoważnienia komisarza wyborczego, od-

powiednio starostowie oraz wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast (art. 17 ust. 4 i 5 Ordynacji wyborczej).

Komisja wojewódzka i powiatowa oraz miejska w miastach na prawach powiatu dokonują wyboru zastępcy przewodniczącego komisji. Przewodniczącymi tych komisji są z urzędu sędziowie powołani przez komisarzy wyborczych. Gminna komisja wyborcza wybiera na pierwszym posiedzeniu ze swego składu przewodniczącego komisji i jego zastępcę (art. 17 ust. 3 i 6 Ordynacji wyborczej).

Tryb wyboru przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego komisji określa regulamin terytorialnych komisji wyborczych ustalony uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 1998 r. (MP Nr 27, poz. 389).

Terytorialna komisja wyborcza ustala na pierwszym posiedzeniu plan pracy w zakresie przyjmowania zgłoszeń, które mogą być dokonywane niezwłocznie po jej powołaniu. W planie pracy określa się harmonogram dyżurów dla przyjmowania zgłoszeń uwzględniając, że z reguły większy napływ zgłoszeń następuje w okresie bezpośrednio poprzedzającym upływ terminu do ich dokonania. Termin ten upływa w dniu 27 września 2002 r. o godz. 24.00 (art. 101 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Dyżury powinny być pełnione codziennie z wyjątkiem sobót i niedziel w czasie dogodnym dla zgłaszających. Informację o miejscu, dniach i godzinach dyżurów podaje się do publicznej wiadomości, w miarę możliwości w formie komunikatu w lokalnej prasie, rozgłoszeniach radiowych i telewizyjnych. Informację wywiesza się także w siedzibie komisji.

2. Przyjmowanie zgłoszeń kandydatów na radnych.

Ustalając organizację pracy w zakresie przyjmowania zgłoszeń kandydatów na radnych należy uwzględnić, że gminna komisja wyborcza przyjmować będzie także zgłoszenia kandydatów na wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Wykonując czynności związane z przyjmowaniem dokumentów zgłoszenia list kandydatów na radnych terytorialna komisja wyborcza bada, czy zgłoszenia spełniają warunki określone w Ordynacji wyborczej, zgodnie z którymi:

- 1) Kandydatów na radnych zgłasza się zawsze w formie list kandydatów, nawet wówczas, gdy lista obejmuje jedną kandydaturę (art. 95 ust. 2 Ordynacji wyborczej). Listy zgłasza się w okręgach wyborczych. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym tylko jedną listę kandydatów. Kandydat może być zgłoszony tylko jeden raz, w jednym okręgu wyborczym, na jednej liście. Kandydować można tylko do jednej rady (art. 98 ust. 1 i 3, art. 8 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Kandydatem na radnego do danej rady może być tylko obywatel polski, mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 18 lat, stale zamieszkuje na ob-

szarze działania rady, do której kandyduje, jest wpisany do rejestru wyborców w tej gminie.

Kandydatami na radnych mogą być także osoby wchodzące w skład komitetów wyborczych, a także pełniące funkcje pełnomocników wyborczych lub finansowych.

2) Liczba wybieranych radnych oraz kandydatów zgłaszanych na liście w wyborach do rad poszczególnych szczebli wynosi:

- **w wyborach do rad gmin:**

- w gminach do 20 tys. mieszkańców, w okręgu wybiera się od 1 do 5 radnych. Na liście kandydatów w danym okręgu można zgłosić najmniej 1 kandydata, a powyżej tylu kandydatów ile mandatów jest w tym okręgu, np. w okręgu 3-mandatowym można zgłosić listę z 1, 2, 3 kandydatami (art. 90 ust. 1 i art. 98 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej);
- w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, a także w miastach na prawach powiatu (w tym w m. st. Warszawie) oraz w dzielnicach m. st. Warszawy, w okręgu wybiera się od 5 do 8 radnych. Na liście kandydatów w okręgu może być zgłoszonych nie mniej niż 5 kandydatów i nie więcej niż dwukrotność liczby radnych wybieranych w danym okręgu. Np. w okręgu 6-mandatowym można zgłosić listę najmniej z 5 kandydatami, a najwięcej z 12 kandydatami (art. 90 ust. 2 i art. 98 ust. 2 pkt 2 Ordynacji wyborczej);

- **w wyborach do rad powiatów** w okręgu wybiera się od 3 do 10 radnych. Na liście kandydatów w danym okręgu może być zgłoszonych nie mniej niż 3 kandydatów i nie więcej niż dwukrotność liczby radnych wybieranych w tym okręgu. Np. w okręgu 6-mandatowym można zgłosić listę najmniej z 3 kandydatami, a najwięcej z 12 kandydatami (art. 98 ust. 2 pkt 2, art. 133 ust. 1 i art. 140 ust. 1 Ordynacji wyborczej);

- **w wyborach do sejmików województw** w okręgu wybiera się od 5 do 15 radnych. Na liście kandydatów w danym okręgu może być zgłoszonych najmniej 5 kandydatów, a najwięcej dwukrotność liczby radnych wybieranych w tym okręgu. Np. w okręgu 7-mandatowym można zgłosić listę najmniej z 5 kandydatami, a najwięcej z 14 kandydatami (art. 164 ust. 1 pkt 1 i art. 98 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 157 Ordynacji wyborczej).

Zgłoszenie każdej listy kandydatów powinno być poparte podpisami wyborców:

- do rady gminy w gminie do 20 tys. mieszkańców - nie mniej niż 25 wyborców,
- do rady gminy w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców, rady dzielnicy m.st. Warszawy i rady w mieście na prawach powiatu - nie mniej niż 150 wyborców,
- do rady powiatu - nie mniej niż 200 wyborców,

- do sejmiku województwa nie mniej niż 300 wyborców

(art. 100 ust. 1, art. 140 ust. 2, art. 165 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

Udzielić poparcia danej liście mogą wyborcy stale zamieszkali na obszarze działania tej rady, do której lista jest zgłaszana (ustawa nie wymaga zamieszkiwania na obszarze okręgu, w którym lista jest zgłaszana - art. 5 i 7 Ordynacji wyborczej). Wzór wykazu osób popierających listę kandydatów określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wzoru wykazu osób popierających listę kandydatów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 139, poz. 1168).

- 3) Zgłoszenia dokonuje uprawniony podmiot. Prawo do zgłoszenia list mają te komitety wyborcze, które uzyskały od właściwego organu wyborczego, tj. Państwowej Komisji Wyborczej bądź komisarza wyborczego, potwierdzenie utworzenia komitetu wyborczego (art. 99 ust. 4 Ordynacji wyborczej) oraz komitety wyborcze wyborców utworzone w gminie do 20 tys. mieszkańców jedynie w celu zgłoszenia list kandydatów tylko do rady tej gminy – komitety takie dołączają do zgłoszenia listy kandydatów oświadczenia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 64f ust. 8 i 9 Ordynacji wyborczej).

Zgłoszenia listy kandydatów dokonuje się w następującym trybie:

- Zgłoszenie, podpisane przez pełnomocnika wyborczego komitetu lub przez osobę przez niego upoważnioną, powinno być doręczone terytorialnej komisji wyborczej, najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, tj. 27 września 2002 r. do godz. 24.00 (art. 101 ust. 1 i 3 Ordynacji wyborczej).
- Terytorialna Komisja obowiązana jest również przyjąć i rozpatrzyć zgłoszenie nadesłane pocztą lub dostarczone przez inną osobę niż pełnomocnik, jeżeli zostało ono dostarczone w terminie określonym w art. 101 ust. 1 Ordynacji.
- Przyjmowanie dokumentów zgłoszenia komisja może powierzyć wyznaczonym osobom ze swojego składu, bądź utworzonym w tym celu zespołom. Przyjmujący zgłoszenie sprawdzają w obecności zgłaszającego, czy zostało ono złożone przez uprawnioną osobę i czy zawiera pełne dane i dokumenty przewidziane w art. 99-100, 102-103, 140 ust. 2, 165 ust. 2; numerują i opatrują pieczęcią komisji arkusze wykazu podpisów, odnotowują datę i godzinę oraz liczbę porządkową wpływu, a następnie wydają potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia, na formularzu ustalonym w załączniku nr 1 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzoru potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji i wzoru protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa, wzoru potwierdzenia zgłoszenia i wzoru protokołu rejestracji kandydata na wójta,

burmistrza i prezydenta miasta oraz zaświadczenia dla męża zaufania i dla zastępcy pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego.

Po dokonaniu zgłoszenia niedopuszczalne są jakiegokolwiek zmiany na liście kandydatów (art. 101 ust. 4 Ordynacji wyborczej).

4) Niezwłocznie po przyjęciu dokumentów zgłoszenia, nie później niż w ciągu 3 dni, terytorialna komisja wyborcza bada je w regulaminowym składzie i ustala, czy zgłoszenie spełnia ustawowe wymogi, tj. czy zawiera:

- nazwę i adres komitetu wyborczego, numer okręgu, w którym lista jest zgłaszana oraz nazwisko i adres pełnomocnika wyborczego komitetu, a gdy zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika - również udzielone jej upoważnienie. Dokumenty składane przez pełnomocnika komitetu wyborczego lub upoważnioną przez niego osobę powinny być, w zależności od ich charakteru, albo uwierzytelnione przez pełnomocnika albo przedłożone w oryginale. Zamiast oryginałów dokumentów, pełnomocnik komitetu może złożyć kopię (kserokopię) dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem. Poświadczenia za zgodność z oryginałem może dokonać pełnomocnik komitetu wyborczego lub upoważniona przez niego osoba wpisując na kopii dokumentu potwierdzenie zgodności z oryginałem, swoje imię i nazwisko, oraz składając podpis. Pełnomocnik komitetu wyborczego lub upoważniona przez niego osoba, jeśli nie składają terytorialnej komisji wyborczej oryginału dokumentu, o ustanowieniu ich pełnomocnikiem, powinien złożyć kopię odpowiedniego dokumentu i okazać komisji oryginał pełnomocnictwa. Uwierzytelnienia kopii dokonuje terytorialna komisja wyborcza bowiem dokumentu o swoim ustanowieniu nie może potwierdzić sam pełnomocnik, bądź upoważniona przez niego osoba. Możliwe jest również notarialne uwierzytelnienie kopii dokumentów;
- dane zgłoszonych kandydatów - ich nazwiska, imiona, wiek i miejsce zamieszkania oraz - w razie wnioskowania - oznaczenie kandydata nazwą lub skrótem nazwy partii lub organizacji popierającej tego kandydata; informacja ta będzie podana w obwieszczeniach o zarejestrowanych listach kandydatów. Wniosek (oświadczenie) w tej sprawie może być wniesiony tylko wraz ze zgłoszeniem, a fakt udzielenia poparcia potwierdza na piśmie właściwy statutowy organ danej partii lub organizacji. Kandydataura może być oznaczona nazwą lub skrótem nazwy jednej tylko partii lub organizacji, a oznaczenie nie może przekraczać 40 znaków drukarskich (art. 99 ust. 3 Ordynacji wyborczej);
- wskazanie skrótu nazwy komitetu wyborczego, którym zarejestrowana lista będzie oznaczona na urzędowych obwieszczeniach i kartach do głosowania (art. 102 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Jeżeli zgłaszający nie zgłosi takiego wniosku, komisja oznacza listę pełną nazwą komitetu wyborczego. Oznaczenie nazwą lub skrótem nazwy umieszcza się w tym samym brzmieniu, co nazwa i skrót nazwy wskazane w po-

twierdzeniu o utworzeniu komitetu wyborczego. Także w odniesieniu do komitetu w gminie do 20 tys. mieszkańców, o którym mowa w art. 64f ust. 8 Ordynacji wyborczej, nie może być wskazany inny skrót nazwy, niż skrót podany w dokumencie o utworzeniu tego komitetu, chyba że w dokumencie tym nie określono skrótu nazwy komitetu; w takim wypadku może go wskazać pełnomocnik przy zgłaszaniu listy;

- wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy. Wykaz podpisów poparcia na każdą listę powinien obejmować co najmniej: 25 wyborców w gminie do 20 tys. mieszkańców, 150 wyborców - w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, 200 wyborców na listę do rady powiatu, 300 wyborców na listę do sejmiku województwa (art. 100 ust. 1, art. 140 ust. 2, art. 165 ust. 2). Poparcia mogą udzielić wyborcy, którzy stale zamieszkują na obszarze tej rady, do której lista jest zgłaszana (art. 5 i 7 Ordynacji wyborczej). Wyborca może udzielić poparcia zgłoszeniom list w różnych okręgach do danej rady. Sprawdzając wykaz podpisów komisja ustala, czy sporządzony jest on zgodnie z wzorem ustalonym przez Prezesa Rady Ministrów w rozporządzeniu z dnia 30 sierpnia 2002 r. ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Nr 139, poz. 1168. W szczególności bada, czy lista kandydatów w wykazie obejmuje te same nazwiska kandydatów, co lista umieszczona w zgłoszeniu. Nie stanowi podstawy do kwestionowania wykazu podpisów objęcie nim większej liczby kandydatów niż zgłoszonych na liście. Niedopuszczalne jest natomiast umieszczenie na liście innych kandydatów niż na wykazie podpisów. Wykaz podpisów powinien zawierać wszystkie elementy ustalone we wzorze. Część wstępna wykazu wraz z listą kandydatów musi znajdować się na każdej karcie wykazu z podpisami. Wykaz nie może być przedstawiony w formie kopii, a także nie może składać się z części doklejanych. Wadą jest przedłożenie wykazu w dwóch częściach: osobno listy kandydatów i osobno podpisów osób popierających. Adres zamieszkania powinien obejmować nazwę miejscowości, nazwę ulicy, nr domu, numer mieszkania. W miejscowościach, w których nie ma ulic, adres powinien zawierać nazwę miejscowości i numer posesji;

- pisemną zgodę każdego kandydata na kandydowanie w wyborach zarządzonych na 27 października 2002 r. wraz z oświadczeniem o posiadaniu prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego do danej rady). W oświadczeniu tym konieczne jest wskazanie numeru okręgu wyborczego, w którym będzie kandydował oraz nazwy komitetu wyborczego, który zgłosił jego kandydaturę. Zgoda na kandydowanie powinna zawierać dane przewidziane w art. 99 ust. 2 Ordynacji wyborczej z tym, że spełnia ustawowy wymóg podanie daty urodzenia kandydata lub jego wieku (w latach);

- potwierdzenie poparcia udzielonego kandydatom przez partie polityczne lub organizacje.

5) Jeżeli dokumenty zgłoszenia i wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie spełniają ustawowo określone warunki, terytorialna komisja wyborcza sporządza niezwłocznie w trzech egzemplarzach protokół rejestracji listy na formularzu stanowią-

cym załącznik nr 2 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 września 2002 r., powołanej w pkt 3. Jeden egzemplarz protokołu komisja doręcza zgłaszającemu, a drugi przekazuje niezwłocznie komisarzowi wyborczemu (art. 107 Ordynacji wyborczej).

- 6) Stwierdzając wady zgłoszenia inne niż dotyczące wykazu podpisów poparcia, terytorialna komisja wskazuje w uchwale te wady i wzywa pełnomocnika do ich usunięcia w terminie 3 dni. Wady te mogą dotyczyć np. nieścisłości w nazwie komitetu wyborczego, braku lub niepełnych danych w oświadczeniu o zgodzie na kandydowanie lub w dokumentach o utworzeniu komitetu wyborczego, itp. Jeżeli wskazane wady nie zostaną usunięte w wyznaczonym przez komisję terminie, komisja odmawia rejestracji zgłoszenia. Uchwałę w tej sprawie doręcza się zgłaszającemu i przesyła komisarzowi wyborczemu (art. 106 Ordynacji wyborczej); w uchwale należy zawrzeć pouczenie o przysługującym pełnomocnikowi odwołaniu do komisarza wyborczego. Także w razie stwierdzenia, że nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego nie różni się dostatecznie od oznaczeń list innych komitetów wyborczych, komisja wzywa pełnomocnika do usunięcia tej wady w ciągu 3 dni, a w razie jej nieusunięcia odmawia rejestracji listy (art. 103 ust. 1-3 Ordynacji wyborczej).

Komisja uznaje za wadę nazwę listy komitetu wyborczego wyborców niedostatecznie odróżniającą się od nazwy lub skrótu nazwy listy partii i organizacji, nawet wówczas - jeżeli zgłoszenie listy partii i organizacji było późniejsze niż zgłoszenie listy komitetu wyborców. W takim wypadku komisja podejmuje uchwałę o stwierdzeniu wady zgłoszenia i wyznacza termin 3 dni na jej usunięcie, a jeżeli pełnomocnik nie dokona zmiany oznaczenia listy w tym terminie, odmawia rejestracji listy (art. 103 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

Komisja czuwa także nad prawidłowym oznaczeniem poszczególnych kandydatów na zgłoszonej liście nazwą lub skrótem nazwy popierającej kandydaturę partii lub organizacji. W szczególności bada, czy udzielone poparcie jest potwierdzone pisemnie przez właściwy statutowy organ partii lub organizacji, uwzględniając, że kandydat może być popierany tylko przez jeden podmiot. Oznaczenia dotyczące poparcia kandydatów będą umieszczone na obwieszczeniach, nie będą natomiast umieszczone na karcie do głosowania. Komisja sprawdza ponadto, czy oznaczenia listy i poszczególnych kandydatów nie przekraczają 40 znaków drukarskich (art. 99 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

- 7) Stwierdzając, że zgłoszenie listy kandydatów nie uzyskało wymaganego ustawowo poparcia wyborców, terytorialna komisja podejmuje uchwałę o odmowie przyjęcia zgłoszenia listy wskazując ustalone wady i zwraca pełnomocnikowi zgłoszenie, czyniąc o tym stosowną adnotację w prowadzonym rejestrze zgłoszeń.

Jeżeli wskazane wady zgłoszenia zostaną usunięte, pełnomocnik może ponownie dokonać zgłoszenia listy do godz. 24.00 w dniu 27 września 2002 r.

Jeżeli zgłoszenie listy zostało dokonane w takim terminie, że usunięcie stwierdzonych wad dotyczących wykazu podpisów nie jest możliwe, komisja podejmuje uchwałę o odmowie rejestracji zgłoszenia; uchwałę przekazuje się niezwłocznie pełnomocnikowi. W uchwale zamieszcza się pouczenie o przysługującym uprawnieniu do wniesienia skargi do właściwego sądu okręgowego. Dokumentacja zgłoszenia pozostaje w posiadaniu komisji (art. 105 Ordynacji wyborczej).

8) Dodatkowy termin na zgłaszanie list.

Jeżeli w danym okręgu wyborczym nie została zgłoszona do dnia 27 września do godz. 24.00 żadna lista albo tylko jedna lista kandydatów, a liczba zgłoszonych na niej kandydatów jest równa bądź mniejsza od liczby radnych wybieranych w danym okręgu, komisja wyborcza wzywa niezwłocznie, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń w terminie 5 dni od dnia rozplakatowania (art. 108 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Jeżeli mimo przeprowadzonego postępowania, w okręgu wyborczym nie została zgłoszona i zarejestrowana żadna lista kandydatów na radnych, wyborów w tym okręgu nie przeprowadza się. Wyborów również nie przeprowadza się, jeżeli liczba kandydatów zarejestrowanych w okręgu, jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu (art. 188 Ordynacji wyborczej). Właściwa terytorialna komisja wyborcza powiadamia o tym niezwłocznie wyborców, informując w obwieszczeniu o przyczynach nieprzeprowadzania wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia odpowiednio wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa (art. 108 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

3. Przyznawanie numerów listom kandydatów

Wszystkie zarejestrowane listy kandydatów będą oznaczone numerami.

1) Procedura przyznawania numerów rozpocznie się w Państwowej Komisji Wyborczej, która najpóźniej w dniu 2 października 2002 r. przyzna w drodze losowania jednolite numery listom kandydatów w wyborach do sejmików województw tych komitetów, które mają zarejestrowane listy w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich sejmików województw. W poszczególnych województwach listy nie muszą być zarejestrowane w ponad połowie okręgów. Informację o tych numerach Państwowa Komisja Wyborcza przekaze pełnomocnikom komitetów wyborczych i wojewódzkim komisjom wyborczym oraz komisarzom wyborczym (art. 166 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Wojewódzka komisja wyborcza przypisuje te numery (przyznane przez Państwową Komisję Wyborczą) listom zarejestrowanym na obszarze swojego województwa.

W odniesieniu do list pozostałych komitetów wyborczych komisja wojewódzka ustala, które z nich zarejestrowały na obszarze województwa listy w więcej niż jednym okręgu wyborczym. Listom tym przyznaje się w drodze losowania numery poczynając od następnego numeru po ostatnim numerze nadanym przez Państwową Komisję Wyborczą. Np. Państwowa Komisja Wyborcza przyznała listom numery od 1 do 5. Wojewódzka komisja może więc przyznawać, w drodze losowania, numery od numeru 6, dla tych komitetów wyborczych, które spełniły warunek zarejestrowania list w więcej niż jednym okręgu wyborczym.

Dla list tych komitetów, które zarejestrowane zostały tylko w jednym okręgu, wojewódzka komisja przyznaje, w drodze losowania, kolejne numery następujące po już przyznanych numerach (art. 166 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

O terminie i miejscu przyznawania numerów komisja powiadamia pełnomocników komitetów wyborczych. W sprawie nadania numerów listom wojewódzka komisja wyborcza podejmuje uchwałę, którą podpisują wszyscy członkowie obecni przy tej czynności. Uchwałę przekazuje się pełnomocnikom i komisarzowi wyborczemu.

2) W wyborach do rad powiatów listy kandydatów oznacza się numerami według następujących zasad.

Komisarz wyborczy po ustaleniu, które komitety zarejestrowały listy we wszystkich okręgach wyborczych do więcej niż połowy rad powiatów w danym województwie i czy listy tych komitetów uzyskały jednolite numery w wyborach do sejmików województw (nadane przez Państwową Komisję Wyborczą) przyznaje listom tych komitetów te same numery i zawiadamia o tym niezwłocznie powiatowe komisje wyborcze i gminne komisje wyborcze; przyznania numerów komisarz dokonuje do dnia 4 października 2002 r. (art. 141 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Powiatowa komisja wyborcza ustala, które komitety wyborcze zarejestrowały listy do rady powiatu w więcej niż jednym okręgu wyborczym i dla tej grupy list przyznaje w drodze losowania jednolite numery, losując kolejne numery następujące po numerach nadanych przez Państwową Komisję Wyborczą. W odniesieniu do list zarejestrowanych w jednym okręgu powiatowa komisja wyborcza przyznaje w drodze losowania numery, poczynając od numeru następującego po przyznanych już numerach (art. 141 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

O terminie i miejscu losowania numerów komisja powiadamia pełnomocników komitetów wyborczych. W sprawie nadania numerów listom podejmuje uchwałę i przekazuje ją pełnomocnikom, komisarzowi wyborczemu oraz gminnym komisjom wyborczym.

3) Gminna (miejska - także w miastach na prawach powiatu) komisja wyborcza przyznaje numery zarejestrowanym listom kandydatów w następujący sposób.

Komisja ustala, które komitety zarejestrowały listy w co najmniej jednym okręgu w wyborach do danej rady gminy, i jeżeli są to listy tych samych komitetów, których listy spełniły oba warunki wskazane w art. 141 ust. 1 i art. 166 ust. 1, to listy te otrzymują jednolite numery - takie jakie listom tych komitetów nadała Państwowa Komisja Wyborcza (art. 109 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

Komisja ustala następnie, które komitety zarejestrowały swoje listy w więcej niż jednym okręgu, lecz nie spełniły warunków uprawniających do otrzymania jednolitego numeru i listom tym nadaje, w drodze losowania, numer następujący po ostatnim numerze nadanym listom do sejmików województw przez Państwową Komisję Wyborczą (art. 109 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

Pozostałym listom nadaje się w drodze losowania kolejne numery następujące po już nadanych (art. 109 ust. 4 Ordynacji wyborczej).

W ten sam sposób przyznawane są numery listom przez dzielnicowe komisje wyborcze w m.st. Warszawie.

Postępowanie komisji dotyczące powiadamiania pełnomocników i podejmowania uchwał jest takie samo jak komisji wojewódzkiej i powiatowej (art. 109 ust. 1-4 Ordynacji wyborczej).

Każda komisja nadane listom numery wpisuje do prowadzonego rejestru list kandydatów. Zgodnie z określonymi w Ordynacji zasadami przyznawania numerów mogą wystąpić sytuacje, iż w wyborach do danej rady numeracja list nie będzie ciągła.

4. Ustalenie rejestru list kandydatów i sporządzenie obwieszczenia

Po zarejestrowaniu wszystkich list kandydatów komisja niezwłocznie ustala w formie uchwały rejestr list kandydatów w wyborach do danej rady, według okręgów wyborczych. Rejestr sporządza się z zachowaniem kolejności przyznanych listom numerów. Uchwałę w tej sprawie komisja przesyła niezwłocznie komisarzowi wyborczemu (art. 109 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Na podstawie rejestru komisja sporządza obwieszczenie o zarejestrowanych listach kandydatów do danej rady według okręgów wyborczych umieszczając listy w kolejności przyznanych im numerów. W obwieszczeniu podaje się numer listy, oznaczenie listy (nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego), nazwiska i imiona kandydatów (w kolejności jak w zarejestrowanej liście), ich wiek i miejsce zamieszkania (miejscowość, nie adres). Przy nazwiskach kandydatów umieszcza się nazwę lub skrót nazwy partii lub organizacji popierającej danego kandydata (do 40 znaków drukarskich).

Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewniają odpowiednio wójtowie, (burmistrzowie, prezydenci miast), starostowie i marszałkowie województw. Obwieszczenia o listach kandydatów powinny być podane do publicznej wiadomości do dnia 12 października 2002 r.. Jeden egzemplarz obwieszczenia każda komisja przesyła komisarzowi wyborczemu (art. 109 ust. 5 i 6 w związku z art. 99 ust. 3 i art. 102 Ordynacji wyborczej).

5. Zmiany w zarejestrowanych listach kandydatów

Komisja wyborcza może dokonywać zmian w zarejestrowanych listach kandydatów z zachowaniem następujących reguł:

- komisja skreśla z listy kandydata, który zmarł, utracił prawo wybieralności (tzn. został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, pozbawiony praw wyborczych orzeczeniem Trybunału Stanu, ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu) lub złożył na piśmie oświadczenie o wycofaniu zgody na kandydowanie (art. 110 ust. 1 Ordynacji wyborczej). O skreśleniu kandydata z listy komisja zawiadamia niezwłocznie pełnomocnika;
- jeżeli skreślenie kandydata nastąpiło z powodu jego śmierci, a w wyniku skreślenia liczba kandydatów w okręgu wyborczym (na wszystkich listach w tym okręgu) jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu, komisja informuje pełnomocnika tej listy, że może zgłosić nowego kandydata. Uzupełnienie listy dopuszczalne jest najpóźniej w 10 dniu przed wyborami, tj. w dniu 17 października 2002 r. Do zgłoszenia takiego kandydata nie jest wymagane złożenie wykazu podpisów poparcia. Skreślenie kandydata z innych przyczyn nie uprawnia do uzupełnienia listy (art. 110 ust. 2 Ordynacji wyborczej);
- komisja unieważnia rejestrację listy, jeżeli nie pozostanie na niej żaden kandydat, a także jeżeli komitet wyborczy zgłaszający listę powiadomi komisję bądź komisarza wyborczego o swoim rozwiązaniu (art. 110 ust. 3 i 5 Ordynacji wyborczej).

Skreślenia i uzupełnienia listy komisja dokonuje w formie uchwały. O unieważnieniu listy oraz skreśleniu kandydata i zgłoszeniu nowego kandydata powiadamia się wyborców w formie obwieszczenia (art. 110 ust. 4 Ordynacji wyborczej). Jeśli z powodu terminu skreślenia wykonanie obwieszczenia przed dniem wyborów jest niemożliwe, należy zapewnić umieszczenie o tym informacji w lokalach wyborczych, a w miarę możliwości podać także komunikat w lokalnych środkach przekazu. Jeden egzemplarz obwieszczenia lub informacji przesyła się komisarzowi wyborczemu.

6. Postępowanie komisji w wypadkach nieprzeprowadzania głosowania

Właściwa terytorialna komisja wyborcza, w razie ustalenia, że liczba zarejestrowanych w okręgu wyborczym kandydatów na radnych jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu stwierdza to w podjętej uchwale oraz sporządza niezwłocznie obwieszczenie zawierające informację, że w okręgu tym, z powodu niezgłoszenia większej liczby kandydatów, wybory nie będą przeprowadzane, a za wybranych uznaje się zarejestrowanych kandydatów. W wypadku zaś, gdyby liczba kandydatów była mniejsza od liczby mandatów, pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone (art. 188 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej).

II. Zgłaszanie kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta

1. Prawo do zgłoszenia kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta) mają te same komitety wyborcze, które zostały utworzone dla zgłoszenia list kandydatów na radnych. Uprawnienie to przysługuje komitetowi po zarejestrowaniu kandydatów na radnych do danej rady gminy w co najmniej połowie okręgów wyborczych w tej gminie, a liczba zarejestrowanych kandydatów w każdym z tych okręgów nie może być mniejsza niż liczba wybieranych w tym okręgu radnych (art. 7 ust. 2 ustawy o wyborze wójta). Przy ustalaniu tych danych należy mieć na uwadze, że ustawowy wymóg zarejestrowania kandydatów w liczbie nie mniejszej niż liczba mandatów, odnosi się do każdego okręgu i nie może być odnoszony do łącznej liczby kandydatów na radnych w kilku okręgach wyborczych.

Komitet wyborczy dokonuje zgłoszenia kandydata na wójta po zarejestrowaniu list kandydatów na radnych, najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów, tj. 2 października 2002 r. do godz. 24.00.

Zgłoszenia kandydata właściwej gminnej (miejskiej) komisji wyborczej dokonuje pełnomocnik komitetu wyborczego bądź osoba upoważniona przez pełnomocnika. W dokumencie zgłoszenia podaje się: nazwę i adres komitetu wyborczego, nazwisko, imię i adres pełnomocnika bądź osoby upoważnionej oraz dane o kandydacie: nazwisko, imię – imiona, wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania (miejscowość), nazwę partii, której członkiem jest kandydat. Zgłaszający może także wносить o oznaczenie kandydata nazwą partii politycznej bądź organizacji popierającej kandydata; oznaczenie takie nie może liczyć więcej niż 40 znaków drukarskich. Oznaczenie poparcia wymaga pisemnego potwierdzenia organu statutowego danej partii lub organizacji. W zgłoszeniu podaje się numery okręgów wyborczych, w których komitet wyborczy zarejestrował listy kandydatów na radnych z liczbą kandydatów nie mniejszą od liczby radnych wybieranych w tych okręgach.

Do zgłoszenia dołącza się: oświadczenie kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie i posiadaniu prawa wybieralności oraz - jeżeli zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika – upoważnienie wydane przez pełnomocnika, a jeśli kandydat jest popierany przez partię lub organizację – pisemne potwierdzenie poparcia przez właściwy organ statutowy tej partii lub organizacji.

Projekt zgłoszenia został wskazany w załączniku nr 3 do Informacji Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. o zgłaszaniu list kandydatów na radnych (ZPOW-703-148/02). Stanowi on propozycję mającą na celu ułatwienie poprawnego wykonania czynności.

Komisja przyjmując dokumenty zgłoszenia kandydata sprawdza, czy zgłoszenie zostało dokonane przez uprawniony komitet wyborczy i czy dokumenty zgłoszenia zawierają wymagane dane i są kompletne. Na każdym zgłoszeniu komisja odnotowuje datę i godzinę oraz liczbę porządkową jego wpływu, a następnie potwierdza przyjęcie zgłoszenia na formularzu stanowiącym załącznik nr 3 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 września 2002 r. (wskazanej w cz. I pkt 3).

2. Jeżeli zgłoszenie spełnia wymagane ustawowo warunki komisja dokonuje niezwłocznie rejestracji kandydata, sporządzając w trzech egzemplarzach protokół rejestracji, na formularzu określonym w załączniku Nr 4 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 września 2002 r. Protokół doręcza się pełnomocnikowi komitetu oraz przesyła komisarzowi wyborczemu.
3. Stwierdzając, że zgłoszenie zawiera wady formalne dokumentu zgłoszenia, dotyczące np. błędnej pisowni danych zawartych w zgłoszeniu, niekompletnej dokumentacji itp. – komisja wyborcza wzywa zgłaszającego do ich usunięcia w terminie 3 dni. Jeżeli w tym terminie wady nie zostaną usunięte, odmawia rejestracji zgłoszenia kandydata; uchwałę o odmowie rejestracji doręcza się zgłaszającemu i przesyła komisarzowi wyborczemu. Od uchwały przysługuje prawo odwołania do komisarza wyborczego.

Komisja terytorialna odmawia rejestracji zgłoszenia, jeżeli nie spełnia ono któregokolwiek z warunków przewidzianych w art. 7 ust. 2 ustawy o wyborze wójta, tj. gdy komitet nie dokonał rejestracji list kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie lub nie zarejestrował na tych listach wymaganej liczby kandydatów. Komisja odmawia rejestracji w razie odmowy złożenia przez kandydata oświadczenia o posiadaniu prawa wybieralności bądź udokumentowanego braku tego prawa.

4. Jeżeli w terminie zgłaszania kandydatów, tj. do dnia 2 października do godz. 24.00 2002 r. nie został zgłoszony żaden kandydat lub zgłoszono tylko jednego kandydata, komisja wzywa niezwłocznie, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych

zgłoszeń w terminie 5 dni od dnia rozplakatowania obwieszczeń; wówczas o 5 dni ulega przedłużeniu termin zgłaszania kandydatów (art. 11 ust. 1 ustawy o wyborze wójta).

Jeśli mimo tego postępowania w terminie nie zostanie zarejestrowany żaden kandydat – bezpośrednich wyborów wójta w tej gminie nie przeprowadza się. Terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie powiadamia wyborców o przyczynach nieprzeprowadzania wyborów, przez rozplakatowanie obwieszczenia (art. 11 ust. 2 ustawy o wyborze wójta i art. 108 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

5. Wybory są przeprowadzane także w razie zarejestrowania tylko jednego kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta). Fakt zarejestrowania tylko jednego kandydata komisja stwierdza w podjętej uchwale, którą podaje się do publicznej wiadomości w sposób zapewniający możliwie powszechne poinformowanie wyborców (art. 11 ust. 3 ustawy o wyborze wójta).
6. Po zakończeniu procedury rejestracji zgłoszeń komisja sporządza listę zarejestrowanych kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta). Listę sporządza się w kolejności alfabetycznej nazwisk kandydatów, z podaniem ich nazwisk i imion, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania (miejscowość, nie adres) oraz nazw komitetów wyborczych zgłaszających kandydatów i nazwy partii, do której należy dany kandydat. Ustalenia listy komisja dokonuje w formie uchwały. Informację o zarejestrowanych kandydatach wraz z danymi o kandydatach komisja podaje następnie do wiadomości wyborców, przez rozplakatowanie obwieszczeń w terminie do 12 października 2002 r. (art. 10 ustawy o wyborze wójta).
7. Komisja skreśla kandydata z listy kandydatów, jeżeli wycofał on na piśmie zgodę na kandydowanie albo zostało stwierdzone, że kandydat nie posiada prawa wybieralności, bądź nie ukończy w dniu głosowania 25 lat lub kandyduje na wójta w innej gminie, albo gdy kandydat zmarł. Informację o skreśleniu komisja podaje do publicznej wiadomości.
Jeśli skreślenia kandydata dokonano z powodu śmierci kandydata, komisja informuje pełnomocnika komitetu, który zgłosił tego kandydata o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Komisja rejestruje zgłoszenie wniesione w terminie i spełniające warunki przewidziane w ustawie, uzupełniając listę o tego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się w terminie do 12 października 2002 r. (art. 12 ustawy o wyborze wójta).

W wypadku skreślenia kandydata z innych przyczyn niż śmierć kandydata, prawo do zgłoszenia nowego kandydata nie przysługuje. Komisja dokonuje unieważnienia rejestracji kandydata i skreślenia kandydata zgłoszonego przez komitet wyborczy, który uległ rozwiązaniu w trybie art. 64b ust. 2. Informację o skreśleniu z listy i przyczynach skreślenia komisja podaje w formie obwieszczenia do publicznej wiadomości. Jeżeli skreślenie nastąpiło bezpośrednio przed wyborami i nie jest możliwe sporządzenie obwieszczeń – informację o tym podaje się w środkach masowego przekazu oraz wywiesza

w lokalach wyborczych wraz z informacją o sposobie głosowania jeżeli na karcie do głosowania będzie nazwisko skreślonego kandydata. W takim wypadku na kartach do głosowania nie dokonuje się żadnych skreśleń, uzupełnień ani innych zmian dotyczących kandydatów.

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 16 września 2002 r.

w sprawie wzorów pieczęci terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych

(Monitor Polski Nr 45, poz. 674)

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Pieczęcie komisji wyborczych są sporządzane według następujących wzorów:

- 1) pieczęcią terytorialnej (wojewódzkiej, powiatowej, gminnej i dzielnicowej w m.st. Warszawie) komisji wyborczej jest pieczęć okrągła o średnicy 35 mm, z napisem określającym nazwę i siedzibę komisji,
- 2) pieczęcią obwodowej komisji wyborczej jest pieczęć okrągła o średnicy 25 mm, z napisem określającym nazwę i siedzibę komisji oraz numer obwodu głosowania.

§ 2.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 1998 r. w sprawie wzorów pieczęci wojewódzkiego komisarza wyborczego i zastępcy wojewódzkiego komisarza wyborczego oraz terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych (Monitor Polski Nr 27, poz. 386) w części dotyczącej pieczęci terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 16 września 2002 r.

w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze na radnego i o wyborze na wójta, burmistrza i prezydenta miasta, stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

(Monitor Polski Nr 45, poz. 675)

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się dla wyborów do rad gmin w gminach do 20 tysięcy mieszkańców:

- 1) wzór zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały,
- 2) wzór protokołu z wyborów do rady gminy, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały.

§ 2.

Ustala się dla wyborów do rad gmin w gminach powyżej 20 tysięcy mieszkańców:

- 1) wzór zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały,
- 2) wzór protokołu z wyborów do rady gminy, stanowiący załącznik nr 4 do uchwały.

§ 3.

Dla wyborów do rad powiatów oraz do rad w miastach na prawach powiatu:

- 1) stosuje się odpowiednio wzór zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym, o którym mowa w § 2 pkt 1,
- 2) ustala się wzór protokołu z wyborów, stanowiący załącznik nr 5 do uchwały.

§ 4.

Dla wyborów do sejmików województw:

- 1) ustala się wzór protokołu wyników głosowania na obszarze powiatu, stanowiący załącznik nr 6 do uchwały,
- 2) ustala się wzór zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym, stanowiący załącznik nr 7 do uchwały,
- 3) stosuje się odpowiednio wzór protokołu z wyborów, o którym mowa w § 3 pkt 2.

§ 5.

Ustala się wzór protokołu obsadzenia mandatów radnych bez głosowania, stanowiący załącznik nr 8 do uchwały.

§ 6.

Ustala się dla wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast:

- 1) wzór protokołu wyników głosowania i wyników wyborów, stanowiący załącznik nr 9 do uchwały,
- 2) wzór protokołu wyników głosowania i wyników wyborów w przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 10 do uchwały,
- 3) wzór protokołu wyników głosowania i wyników wyborów w przypadku ponownego głosowania, stanowiący załącznik nr 11 do uchwały.

§ 7.

Ustala się wzór zaświadczenia o wyborze:

- 1) na radnego rady gminy, stanowiący załącznik nr 12 do uchwały,
- 2) na radnego rady powiatu, stanowiący załącznik nr 13 do uchwały,
- 3) na radnego sejmiku województwa, stanowiący załącznik nr 14 do uchwały,
- 4) na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), stanowiący załącznik nr 15 do uchwały.

§ 8.

1. W wyborach do Rady m.st. Warszawy stosuje się odpowiednio wzór zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym i wzór protokołu wyborów, o których mowa w § 3, oraz wzór zaświadczenia o wyborze radnego, o którym mowa w § 7 pkt 1.

2. W wyborach do rad dzielnic m.st. Warszawy stosuje się odpowiednio wzór zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym i wzór protokołu wyborów, o których mowa w § 2, oraz wzór zaświadczenia o wyborze radnego, o którym mowa w § 7 pkt 1.

§ 9.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 września 1998 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez obwodowe i terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze na radnego, stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy.

§ 10.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

+-----+
| Wybory do rad gmin
| w gminach
| do 20 tys. mieszkańców
+-----+

Okręg wyborczy nr
obejmujący mandatów
(liczba)

Załącznik nr
do protokołu z wyborów
do Rady
(gminy, miejskiej)

ZESTAWIENIE
wyników głosowania
w okręgu wyborczym nr
utworzonym dla wyboru

Rady w
(gminy, miejskiej)

sporządzone dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w
Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)

komisji wyborczych właściwych do przeprowadzenia głosowania w okręgu i na
podstawie tych protokołów ustaliła następujące wyniki głosowania w okręgu:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
(liczba)
2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania
3. Oddano kart do głosowania
- w tym:
- 1) kart nieważnych
- 2)¹⁾ kart ważnych
4. Głosów nieważnych oddano
- w tym:
- 1) z powodu postawienia znaku "x" obok nazwiska
większej liczby kandydatów
niż liczba mandatów w okręgu
- 2) z powodu niepostawienia znaku "x" obok
nazwiska żadnego kandydata
- 3) z powodu postawienia znaku "x" tylko
obok nazwiska skreślonego kandydata (art. 113 ust. 2)
- 4) z powodu postawienia znaku "x" tylko obok
nazwiska kandydata z unieważnionej
listy kandydatów (art. 113 ust. 3)
5. Kart ważnych z głosami ważnymi oddano
- 6.²⁾ Na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list oddano
następującą liczbę głosów ważnych:

Lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub (liczba)
skróttem nazwy komitetu wyborczego)

- 1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (liczba)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

Lista nr
1)
2)
3)
4)
5)

Lista nr
1)
2)
3)

- 4)
- 5)

Przy sporządzaniu zestawienia obecni byli:

- 1.
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji) (podpis)
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

(pieczęć Komisji)

-
- 1) liczba kart ważnych (pkt 3.2) równa się sumie kart, na których oddano głosy nieważne (pkt 4) i kart, na których oddano głosy ważne (pkt 5);
 - 2) liczba głosów otrzymanych przez któregokolwiek kandydata nie może być większa od liczby głosów ważnych (pkt 5).

+-----+
| |
| Wybory do rad gmin |
| w gminach |
| do 20 tys. mieszkańców |
| |
+-----+

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW

do Rady w
(gminy, miejskiej)

sporządzony dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Dla wyboru Rady w
(gminy, miejskiej)

utworzono okręgów wyborczych,
(liczba)

w których łącznie wybierano radnych.
(liczba)

II. Komisja stwierdziła, co następuje:

A.¹⁾ Wyborów nie przeprowadzono w okręgu(ach) wyborczym(ych)
(liczba)

z powodu braku zarejestrowanych list(y) kandydatów na radnych, w związku z czym
..... mandat(y) pozostał(y) nie obsadzony(e).
(liczba)

B. Głosowania nie przeprowadzono w okręgach wyborczych,
(liczba)

w których liczba zarejestrowanych kandydatów była mniejsza lub równa liczbie manda-
tów. Po obsadzeniu mandatów bez głosowania w okręgach tych pozostaje
..... mandatów nie obsadzonych.
(liczba)

III. Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od
(liczba)

obwodowych komisji wyborczych. Na podstawie tych protokołów Komisja
sporządziła zestawienie wyników głosowania w okręgach i uwzględniając
liczby głosów ważnych w okręgach wyborczych oraz głosów ważnych oddanych na
poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list ustaliła następujące
wyniki wyborów.

Okręg wyborczy nr 1 obejmujący mandatów.
(liczba)

Wybory
(wpisać, czy się odbyły, czy nie)

Głosowanie
(wpisać, czy przeprowadzono, czy nie)

A. Najwięcej ważnie oddanych głosów otrzymali i zostali wybrani radnymi:

..... z listy nr
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (liczba)

.....
(oznaczenie listy)

..... z listy nr

..... z listy nr

..... z listy nr

..... z listy nr

..... z listy nr

..... z listy nr

..... z listy nr

..... z listy nr

B.²⁾ W związku z tym, iż kandydatów z tej samej listy (lista nr ...) otrzymało największą i równą liczbę głosów:

1) z listy nr ustalonej w porządku niealfabetycznym radnym(a) zastał(a) kandydat(ka), którego(ej) nazwisko umieszczone było w pierwszej kolejności:

.....

(nazwisko i imię - imiona)

2) z listy nr ustalonej w porządku alfabetycznym, w wyniku losowania radnym(a) zastał(a) wybrany(a) kandydat(ka):

.....
(nazwisko i imię - imiona)

C.³⁾ W związku z tym, iż kandydatów z różnych list (listy nr) otrzymało największą i równą liczbę głosów:

1) radnym(a) został kandydat z listy nr, której kandydaci w okręgu łącznie uzyskali, czyli najwięcej głosów:

.....
(nazwisko i imię - imiona)

2) radnym(a) został, w wyniku losowania w związku z tym, że także łączna liczba głosów oddanych na kandydatów z tych list była równa, kandydat z listy nr

.....
(nazwisko i imię - imiona)

D.⁴⁾ W związku z tym, iż w okręgu wyborczym liczba zarejestrowanych kandydatów jest mniejsza lub równa od liczby mandatów następujący zarejestrowani kandydaci uzyskali mandaty radnego bez przeprowadzania głosowania:

Z listy nr
(oznaczenie listy)

.....
(nazwisko i imię - imiona kandydata)

Z listy nr
.....
.....
.....

W okręgu mandatów pozostaje nie obsadzonych.
(liczba)

E.⁵⁾ W związku z tym, iż w okręgu wyborczym nie została zarejestrowana żadna lista, wyborów nie przeprowadzono i w okręgu mandatów
(liczba)

pozostaje nie obsadzonych.

F.
(opis przebiegu losowania w pkt B2 i C2)
.....
.....

Okręg wyborczy nr obejmujący mandatów.

IV. Zarzuty pełnomocników:
.....
.....

V. Zarzuty członków Komisji:
.....
.....

VI. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi zarzutami pełnomocników i członków Komisji:
.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.	
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

(pieczęć Komisji)

Załączniki:

Zestawienie wyników głosowania z okręgów wyborczych.

Protokół obsadzenia mandatu bez głosowania.

- 1) wypełnić w razie nieprzeprowadzenia wyborów w którymkolwiek z okręgów wyborczych;
- 2) wypełnia się tylko w sytuacjach, o których mowa w art. 122 ust. 2 Ordynacji wyborczej
- 3) wypełnia się tylko w sytuacjach, o których mowa w art. 122 ust. 3 Ordynacji wyborczej;
- 4) wypełnia się tylko w sytuacji określonej w art. 188 ust. 1 Ordynacji wyborczej, gdy liczba mandatów w okręgu wyborczym jest większa niż 1,
- 5) wypełnia się tylko w przypadku określonym w art. 108 ust. 2 Ordynacji wyborczej.

Wybory do rad gmin
w gminach
powyżej 20 tys. mieszkańców,
(rad powiatów)

Okręg wyborczy nr
obejmujący mandatów
(liczba)

Załącznik nr
do protokołu wyników wyborów do
.....
(nazwa rady, sejmiku województwa)

ZESTAWIENIE
wyników głosowania
w okręgu wyborczym nr
utworzonym dla wyboru

.....
(nazwa rady)

sporządzone dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w
Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)

komisji wyborczych właściwych do przeprowadzenia głosowania w okręgu i na
podstawie tych protokołów ustaliła następujące wyniki głosowania w okręgu:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
(liczba)

2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania

3. Oddano kart do głosowania

w tym:

1) kart nieważnych

2) kart ważnych

4. Głosów nieważnych oddano

w tym:

1) z powodu postawienia znaku "x" obok nazwiska
dwóch lub większej liczby
kandydatów z różnych list

(liczba)

2) z powodu niepostawienia znaku "x" obok nazwiska
żadnego kandydata, z którejkolwiek z list

3) z powodu postawienia znaku "x" tylko obok
nazwiska kandydata na unieważnionej
liście kandydatów

5. Głosów ważnych oddano

6. Na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list oddano
następującą liczbę głosów ważnych:

Lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem
nazwy komitetu wyborczego)

Suma głosów oddanych na listę wynosi
(liczba)

1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (liczba)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

- 13).....
- 14).....
- 15).....
- 16).....
- 17).....
- 18).....
- 19).....
- 20).....

Lista nr

7.¹⁾ Warunek uzyskania co najmniej 5% głosów ważnych w wyborach do Rady i prawo uczestniczenia w podziale mandatów w okręgu uzyskały listy następujących komitetów wyborczych:

- 1) lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy
komitetu wyborczego)
- 2) lista nr
- 3) lista nr
- 4) lista nr
- 5) lista nr

8.²⁾ Wyliczenie ilorazów wyborczych (art. 123 ust. 1 Ordynacji wyborczej) dla poszczególnych list kandydatów jest następujące:

Lista nr
Liczba głosów oddanych na listę x =
Wyliczone ilorazy wyborcze:
x : 1 =
x : 2 =
x : 3 =
.....
Lista nr
.....

9.³⁾ Szereg kolejno największych liczb (ilorazów wyborczych) jest następujący:

- 1) odpowiada liście nr
(liczba)
- 2) odpowiada liście nr
- 3) odpowiada liście nr
- 4) odpowiada liście nr
- 5) odpowiada liście nr
- 6) odpowiada liście nr
- 7) odpowiada liście nr
- 8) odpowiada liście nr
- 9) odpowiada liście nr
- 10) odpowiada liście nr
- 11) odpowiada liście nr

10.⁴⁾ W związku z tym, iż ilorazy wyborcze równe ostatniej z liczb uszeregowanych uzyskały: lista nr, lista nr, lista nr, pierwszeństwo do otrzymania mandatu uzyskała lista nr, na którą oddano najwięcej głosów ważnych.

11.⁴⁾ W związku z tym, iż ilorazy wyborcze równe ostatniej z liczb uszeregowanych uzyskały: lista nr, lista nr, lista nr i mają równą liczbę głosów, pierwszeństwo do otrzymania mandatu uzyskała lista nr, na którą w większej liczbie obwodów oddano większą liczbę głosów.

Przy sporządzaniu zestawienia obecni byli:

- 1.
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji) (podpis)
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

8.
9.

(pieczęć Komisji)

-
- 1) Wypełnia się jedynie w przypadku wyborów do rad powiatów i miast na prawach powiatów;
 - 2) ilorazy obliczane przez dzielenie liczby głosów oddanych na listę przez kolejne liczby naturalne, liczba wyliczonych ilorazów dla każdej listy równa liczbie mandatów w okręgu, ilorazy liczone z dokładnością do trzech miejsc po przecinku;
 - 3) należy podać kolejno największe ilorazy wyborcze w liczbie równej liczbie mandatów w okręgu powiększonej o cztery;
 - 4) wypełnić w razie wypadku, o którym mowa w art. 123 ust. 3 Ordynacji wyborczej;

+-----+
| Wybory do rad gmin |
| w gminach |
| powyżej 20 tys. mieszkańców |
+-----+

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW

do Rady w
(gminy, miejskiej)

sporządzony dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Dla wyboru Rady w
(gminy, miejskiej)

utworzono okręgów wyborczych, w których łącznie wybierano
(liczba)

..... radnych.
(liczba)

II. Komisja stwierdziła, co następuje:

A.¹⁾ Wyborów nie przeprowadzono w okręgu(ach) wyborczym(ych)
(liczba)

z powodu braku zarejestrowanej(ych) listy(list) kandydatów na radnych, w
związku z czym mandatów pozostało nie obsadzonych.
(liczba)

B.²⁾ Głosowania nie przeprowadzono w okręgu(ach) wyborczym(ych),
(liczba)

w którym(ch) liczba zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od
liczby mandatów w okręgu(ach) i w związku z tym, mandaty(ów)
(liczba)

pozostały(o) nie obsadzone(ych).

III. Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od
(liczba)

obwodowych komisji wyborczych. Na podstawie tych protokołów Komisja sporządziła zesta-
wienie wyników głosowania w okręgach i uwzględniając liczby głosów ważnych w okręgach
wyborczych oraz głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów
i kandydatów z tych list ustaliła następujące wyniki wyborów.

Okręg wyborczy nr 1 obejmujący mandatów.
(liczba)

Wybory
(wpisać, czy się odbyły, czy nie)

Głosowanie
(wpisać, czy przeprowadzono, czy nie)

1. Komisja stwierdza, że w okręgu wyborczym mandaty przypadają następującym
listom, które uzyskały największe ilorazy wyborcze:

..... mandat(y) dla listy nr
(liczba)

..... mandat(y) dla listy nr

..... mandat(y) dla listy nr

radnymi zostali wybrani:

1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata)

z listy nr
(oznaczenie listy nazwą lub
skróttem nazwy komitetu wyborczego)

2)
z listy nr

3)

z listy nr

4)

z listy nr

5)

z listy nr

- 6)
z listy nr
7)
z listy nr
8)
z listy nr
9)
z listy nr
10)
z listy nr

2. W związku z tym, iż kandydatów otrzymało równą liczbę głosów
(liczba)
uprawnijającą do przyznania im mandatu z listy nr
(oznaczenie listy
nazwą lub skrótem
nazwy komitetu
wyborczego)

a kolejność kandydatów na liści była ustalona w porządku niealfabetycznym,
radnym(a) został kandydat, którego nazwisko było
(nazwisko i imię - imiona)
umieszczone na liście w pierwszej kolejności.

3. W związku z tym, iż kandydatów otrzymało równą liczbę
(liczba)
głosów, uprawniającą do przyznania im mandatu z listy nr
.....,
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy
komitetu wyborczego)

a kolejność na liście była ustalona w porządku alfabetycznym,
przeprowadzone zostało losowanie, w wyniku którego radnym(a) zastał(a):
.....
(nazwisko i imię - imiona)

4.³⁾ Komisja stwierdza, że mandat(y) nie zastał(y) obsadzony(e),
(liczba)
bowiem liczba kandydatów umieszczonych na liście nr
(podać) (oznaczenie
..... jest mniejsza niż liczba mandatów
listy nazwą lub skrótem (podać)
nazwy komitetu wyborczego)

5.⁴⁾ Komisja stwierdza, że mandat(y) nie zastał(y) obsadzony(e),
(liczba)
bowiem liczba kandydatów umieszczonych zarejestrowanych na liście
(podać)
- listach w okręgu, którzy uzyskali mandaty radnych bez przeprowadzania
głosowania była mniejsza od liczby mandatów w okręgu.
(podać)

6.⁵⁾ Komisja stwierdza, że wobec niezarejestrowania żadnej listy kandydatów
na radnych w okręgu pozostaje nie obsadzonych mandatów.
(liczba)

7.
(opis przebiegu losowania z pkt III. 7.)
.....
.....
Okręg wyborczy nr obejmujący mandatów
(liczba)

IV. Zarzuty pełnomocników:

V. Zarzuty członków Komisji:

VI. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi
zarzutami pełnomocników i członków Komisji:

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji) (podpis)

- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

(pieczęć Komisji)

Załączniki:

Zestawienie wyników głosowania z okręgów wyborczych.
(liczba)

Protokół obsadzenia mandatu bez głosowania z okręgów wyborczych.
(liczba)

-
- 1) wypełnić w razie nieprzeprowadzenia wyborów w którymkolwiek z okręgów wyborczych;
 - 2) wypełnić w razie obsadzenia niepełnej liczby mandatów w trybie art. 188 ust. 2 lub ust. 3 Ordynacji wyborczej;
 - 3) wypełnić, jeżeli liczba kandydatów na liście jest mniejsza niż liczba mandatów przypadających na tę listę;
 - 4) wypełnić, gdy liczba mandatów obsadzonych bez głosowania, na podstawie art. 188 ust. 2 lub ust. 3 Ordynacji wyborczej jest mniejsza od liczby mandatów w okręgu;
 - 5) wypełnić w razie braku zarejestrowanej listy kandydatów na radnych w okręgu.

+-----+
|Wybory do rad powiatów|
|i rad miast na prawach|
| powiatu |
+-----+

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW

do Rady w
(powiatu, miejskiej)

sporządzony dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Dla wyboru Rady w
(powiatu, miejskiej)

utworzono okręgów wyborczych, w których łącznie wybierano
(liczba) (liczba)

radnych.

II. Komisja stwierdziła, co następuje:

A.¹⁾ Wyborów nie przeprowadzono w okręgu(ach) wyborczym(ych)
(liczba)

z powodu braku zarejestrowanej(ych) listy(list) kandydatów na radnych, w związku
z czym mandatów pozostało nie obsadzonych.
(liczba)

B.²⁾ Głosowania nie przeprowadzono w okręgu(ach) wyborczym(ch), w którym(ch)
(liczba)

liczba zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od liczby
mandatów w okręgu(ach) i w związku z tym, ze względu na mniejszą liczbę
kandydatów,mandaty(ów) pozostały(o) nie obsadzone(ych).
(liczba)

III. Komisja potwierdza, że otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)

komisji wyborczych. Na podstawie tych protokołów Komisja sporządziła zestawienie
wyników głosowania w okręgach i uwzględniając liczby głosów ważnych w okręgach
wyborczych oraz głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów ustaliła:

1. Na wszystkie listy, we wszystkich okręgach
wyborczych oddano ogółem głosów ważnych
(liczba)

2. Liczba głosów ważnych stanowiąca 5%
wszystkich głosów ważnych z pkt-u 1 wynosi

3. Warunek uzyskania co najmniej 5% głosów ważnych w wyborach do Rady i prawo
uczestniczenia w podziale mandatów w okręgach uzyskały listy następujących komitetów
wyborczych

1) lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy (liczba)
komitetu wyborczego)

2) lista nr

3) lista nr

4) lista nr

5) lista nr

4. Wobec niespełnienia warunku wskazanego w pkt 3 prawo do uczestnictwa w podziale
mandatów w okręgach nie uzyskały listy następujących komitetów wyborczych:

1) lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy (liczba)
komitetu wyborczego)

2) lista nr

3) lista nr

4) lista nr

5) lista nr

IV. Komisja na podstawie zestawienia wyników głosowania w okręgach i
uwzględniając liczby głosów ważnych w okręgach wyborczych oraz głosów
ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list
ustaliła następujące wyniki wyborów w okręgach:

Okręg wyborczy nr 1 obejmujący mandatów.

Wybory
(wpisać, czy się odbyły, czy nie)

Głosowanie

(wpisać, czy przeprowadzono, czy nie)

1. Komisja stwierdza, że w okręgu wyborczym mandaty przypadają następującym listom, które uzyskały największe ilorazy wyborcze:

..... mandat(y) dla listy nr
(liczba)
..... mandat(y) dla listy nr
..... mandat(y) dla listy nr
..... mandat(y) dla listy nr
..... mandat(y) dla listy nr

radnymi zostali wybrani:

1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata)
z listy nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)
2)
z listy nr
3)
z listy nr
4)
z listy nr
5)
z listy nr
6)
z listy nr
7)
z listy nr
8)
z listy nr
9)
z listy nr
10)
z listy nr

2. W związku z tym, iż kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą
(liczba)

do przyznania im mandatu z listy nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem
nazwy komitetu wyborczego)

a kolejność kandydatów na liści była ustalona w porządku niealfabetycznym, radnym(a)
został(a), którego nazwisko było umieszczone na liście
(nazwisko i imię - imiona)

w pierwszej kolejności.

3. W związku z tym, iż kandydatów otrzymało równą liczbę
(liczba)

głosów, uprawniającą do przyznania im mandatu z listy nr

.....,
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy
komitetu wyborczego)

a kolejność na liście była ustalona w porządku alfabetycznym,
przeprowadzone zostało losowanie, w wyniku którego radnym(a) zastał(a):

.....
(nazwisko i imię - imiona)

4.³⁾ Komisja stwierdza, że mandat(y) nie zastał(y) obsadzony(e),
(liczba)

bowiem liczba kandydatów umieszczonych na liście nr
(podać)

..... jest mniejsza niż liczba mandatów
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem (podać)

nazwy komitetu wyborczego)

przypadających na tę listę.

5.⁴⁾ Komisja stwierdza, że mandat(y) nie zastał(y) obsadzony(e),
(liczba)

bowiem liczba kandydatów umieszczonych zarejestrowanych na liście
(podać)

- listach w okręgu, którzy uzyskali mandaty radnych bez przeprowadzania
głosowania była mniejsza od liczby mandatów w okręgu.

(podać)

6.⁵⁾ Komisja stwierdza, że wobec niezarejestrowania żadnej listy kandydatów
na radnych w okręgu pozostaje nie obsadzonych mandatów

(liczba)

7.
(opis przebiegu losowania z pkt III. 7.)

Okręg wyborczy nr obejmujący mandatów
(liczba)

V. Zarzuty pełnomocników:

VI. Zarzuty członków Komisji:

VII. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi
zarzutami pełnomocników i członków Komisji:

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

(pieczęć Komisji)

Załączniki:

Zestawienie wyników głosowania z okręgów wyborczych.
(liczba)

Protokół obsadzenia mandatu bez głosowania z okręgów wyborczych.
(liczba)

- 1) wypełnić w razie nieprzeprowadzenia wyborów w którymkolwiek z okręgów wyborczych;
- 2) wypełnić w razie obsadzenia niepełnej liczby mandatów w trybie art. 188 ust. 2 lub ust. 3 Ordynacji wyborczej;
- 3) wypełnić, jeżeli liczba kandydatów na liście jest mniejsza niż liczba mandatów przypadających na tę listę;
- 4) wypełnić; gdy liczba mandatów obsadzonych bez głosowania, na podstawie art. 188 ust. 2 lub ust. 3 Ordynacji wyborczej jest mniejsza od liczby mandatów w okręgu;
- 5) wypełnić w razie braku zarejestrowanej listy kandydatów na radnych w okręgu.

+-----+
| |
| Wybory do |
| sejmików województw |
| |
+-----+

Okręg wyborczy nr

PROTOKÓŁ
wyników głosowania
do Sejmiku

(nazwa sejmiku)

na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu)

sporządzony dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w
Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)

komisji wyborczych właściwych do przeprowadzenia głosowania do Sejmiku
..... i na podstawie tych protokołów ustaliła
następujące wyniki głosowania na obszarze powiatu:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
(liczba)

2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania

3. Oddano kart do głosowania

w tym:

1) kart nieważnych

2) kart ważnych

4. Głosów nieważnych oddano

w tym:

1) z powodu postawienia znaku "x" obok nazwiska
dwóch lub większej liczby
kandydatów z różnych list

(liczba)

2) z powodu niepostawienia znaku "x" obok nazwiska
żadnego kandydata, z którejkolwiek z list

3) z powodu postawienia znaku "x" tylko obok
nazwiska kandydata na unieważnionej
liście kandydatów

5. Głosów ważnych oddano

6. Na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list oddano
następującą liczbę głosów ważnych:

Lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem
nazwy komitetu wyborczego)

Suma głosów oddanych na listę wynosi
(liczba)

1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (liczba)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)

16)

17)

- 18).....
- 19).....
- 20).....

Lista nr

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.	
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

(pieczęć Komisji)

+-----+
| |
| Wybory do |
| sejmików województw |
| |
+-----+

Okręg wyborczy nr

ZESTAWIENIE
wyników głosowania
w okręgu wyborczym nr
utworzonym dla wyborów
do Sejmiku
(nazwa sejmiku)

sporządzone dnia 20 r. przez Wojewódzką Komisję Wyborczą
w Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły wyników głosowa-
nia od powiatowych(miejskich) komisji wyborczych właściwych
(liczba)

do ustalenia wyników głosowania w okręgu na obszarze powiatu (miasta)
i na podstawie tych protokołów ustaliła następujące
wyniki głosowania w okręgu:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
(liczba)
2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania
3. Oddano kart do głosowania
- w tym:
 - 1) kart nieważnych
 - 2) kart ważnych
4. Głosów nieważnych oddano
- w tym:
 - 1) z powodu postawienia znaku "x" obok nazwiska
 dwóch lub większej liczby
 kandydatów z różnych list
 - 2) z powodu niepostawienia znaku "x" obok nazwiska
 żadnego kandydata, z którejkolwiek z list
 - 3) z powodu postawienia znaku "x" tylko obok
 nazwiska kandydata na unieważnionej
 liście kandydatów
5. Głosów ważnych oddano
6. Na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list oddano
 następującą liczbę głosów ważnych:
Lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem
nazwy komitetu wyborczego)

Suma głosów oddanych na listę wynosi
(liczba)

- 1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (liczba)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)
- 11)
- 12)
- 13)
- 14)
- 15)
- 16)
- 17)

- 18).....
- 19).....
- 20).....

Lista nr

7. Warunek uzyskania co najmniej 5% głosów ważnych w wyborach do Rady i prawo uczestniczenia w podziale mandatów w okręgu uzyskały listy następujących komitetów wyborczych:

- 1) lista nr
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy
komitetu wyborczego)
- 2) lista nr
- 3) lista nr
- 4) lista nr
- 5) lista nr

8.¹⁾ Wyliczenie ilorazów wyborczych (art. 178 ust. 3 Ordynacji wyborczej) dla poszczególnych list kandydatów jest następujące:

Lista nr
Liczba głosów oddanych na listę x =
Wyliczone ilorazy wyborcze:
x : 1 =
x : 2 =
x : 3 =
.....
Lista nr
.....

9.²⁾ Szereg kolejno największych liczb (ilorazów wyborczych) jest następujący:

- 1) odpowiada liście nr
(liczba)
- 2) odpowiada liście nr
- 3) odpowiada liście nr
- 4) odpowiada liście nr
- 5) odpowiada liście nr
- 6) odpowiada liście nr
- 7) odpowiada liście nr
- 8) odpowiada liście nr
- 9) odpowiada liście nr
- 10) odpowiada liście nr
- 11) odpowiada liście nr

10.³⁾ W związku z tym, iż ilorazy wyborcze równe ostatniej z liczb uszeregowanych uzyskały: lista nr, lista nr, lista nr, pierwszeństwo do otrzymania mandatu uzyskała lista nr, na którą oddano najwięcej głosów ważnych.

11.³⁾ W związku z tym, iż ilorazy wyborcze równe ostatniej z liczb uszeregowanych uzyskały: lista nr, lista nr, lista nr i mają równą liczbę głosów, pierwszeństwo do otrzymania mandatu uzyskała lista nr, na którą w większej liczbie obwodów oddano większą liczbę głosów.

Przy sporządzaniu zestawienia obecni byli:

- 1.
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji) (podpis)
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

(pieczęć Komisji)

- 1) ilorazy obliczane przez dzielenie liczby głosów oddanych na listę przez kolejne liczby naturalne, liczba wyliczonych ilorazów dla każdej listy równa liczbie mandatów w okręgu, ilorazy liczone z dokładnością do trzech miejsc po przecinku;
- 2) należy podać kolejno największe ilorazy wyborcze w liczbie równej liczbie mandatów w okręgu powiększonej o cztery;
- 3) wypełnić w razie wypadku, o którym mowa w art. 178 ust. 4 Ordynacji wyborczej;

+-----+
| Wybory do rad gmin,
| rad powiatów i sejmików
| województw
+-----+

Okręg wyborczy nr
obejmujący mandatów,
utworzony dla wyboru
Rady
(gminy, miejskiej, powiatu, sejmiku województwa)

PROTOKÓŁ
Z OBSADZENIA MANDATÓW RADNYCH
BEZ GŁOSOWANIA

Do Rady w
(gminy, miejskiej, powiatu, sejmiku województwa),
sporządzony dnia 20 ... r. przez Komisję Wyborczą
(oznaczenie Komisji)
w

Komisja stwierdziła, co następuje:

1.. W wyborach do Rady, w okręgu wyborczym nr, obejmującym
..... mandatów:

(liczba)

Zostało zarejestrowanych następujących kandydatów z różnych
(liczba)

list kandydatów:

Lista nr.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu
wyborczego)

1)
(nazwisko i imię - imiona kandydata)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

Lista nr.....

.....

2. W związku z tym, że liczba kandydatów jest równa - mniejsza^{*)} od liczby
mandatów, za wybranych na radnych uznaje się zarejestrowanych kandydatów.

3.¹⁾ Okręg wyborczy nr obejmuje mandatów i pozostałe
(liczba) (liczba)

mandaty pozostają nie obsadzone.

4. Zarzuty pełnomocników:

.....

.....

5. Zarzuty członków Komisji:

.....

.....

6. Uwagi Komisji:

.....

.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1. (nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji) (podpis)

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

(pieczęć Komisji)

-
- 1) wypełnić w sytuacji, gdy liczba zarejestrowanych kandydatów jest
mniejsza od liczby radnych wybieranych w okręgu wyborczym;
- *) niepotrzebne skreślić

-----+
| Wybory wójtów,
| burmistrzów,
| prezydentów miast
|-----+

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta) (nazwa gminy, miasta)
sporządzony dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)
komisji wyborczych właściwych do przeprowadzenia głosowania i na
podstawie tych protokołów ustaliła następujące wyniki głosowania:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
(liczba)
2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania
3. Oddano kart do głosowania
- w tym:
 - 1) kart nieważnych
 - 2) kart ważnych
4. Głosów nieważnych oddano
- w tym:
 - 1) z powodu postawienia znaku "x" obok nazwiska
dwóch lub większej liczby
kandydatów
(liczba)
 - 2) z powodu niepostawienia znaku "x" obok nazwiska
żadnego kandydata
 - 3) z powodu postawienia znaku "x" tylko obok
nazwiska skreślonego kandydata
5. Głosów ważnych oddano
6. Na poszczególnych kandydatów oddano
następującą liczbę głosów ważnych:
 - 1) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata)
.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego) (liczba)
 - 2) zgłoszony przez
.....
 - 3) zgłoszony przez
.....
 - 3) zgłoszony przez
.....

-
- II. Komisja stwierdziła, że:
- A. Liczba głosów stanowiąca ponad połowę głosów ważnych wymagana do wyboru na wójta
(burmistrza, prezydenta miasta) wynosi
(liczba)
- B.¹⁾ Wymaganą liczbę głosów uzyskał i został wybrany na wójta (burmistrza, prezydenta
miasta) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
- C.1.²⁾ Żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby głosów, do wyborów w ponownym
głosowaniu dopuszczeni zostali kandydaci, którzy uzyskali największą liczbę głosów:
- 1) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
 - 2) zgłoszony przez
- 2.³⁾ Ponieważ następujący kandydaci:
- 1) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
 - 2) zgłoszony przez
-

uzyskali równe liczby głosów, o dopuszczeniu do wyboru w głosowaniu ponownym zadecydowała większa liczba obwodów, w których kandydat uzyskał więcej głosów.

3.³⁾ Ponieważ następujący kandydaci:

- 1) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
- 2) zgłoszony przez

.....

uzyskali równe liczby głosów i otrzymali więcej głosów w takiej samej liczbie obwodów, o dopuszczeniu do wyboru w głosowaniu ponownym rozstrzygnęło losowanie.

D.

(opis przebiegu losowania z pkt II. C. 3.)

.....
.....

III. Zarzuty pełnomocników:

.....
.....

IV. Zarzuty członków Komisji:

.....
.....

V. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi zarzutami pełnomocników i członków Komisji:

.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.	
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

(pieczęć Komisji)

- 1) Wypełnia się, jeżeli zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;
- 2) Wypełnia się, jeżeli zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;
- 3) Wypełnia się, jeżeli zaszła opisana sytuacja

+-----+
| |
| Wybory wójtów,
| burmistrzów,
| prezydentów miast |
| |
+-----+

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta) (nazwa gminy, miasta)
sporządzony dnia 20 r. przez
..... (oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Komisja stwierdziła, że jedynym kandydatem w wyborach był
..... zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata)
.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

II. Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
..... (liczba)
komisji wyborczych właściwych do przeprowadzenia głosowania i na
podstawie tych protokołów ustaliła następujące wyniki głosowania:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
..... (liczba)
2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania
3. Oddano kart do głosowania
- w tym:
 - 1) kart nieważnych
 - 2) kart ważnych
4. Głosów nieważnych oddano
- w tym:
 - 1) z powodu postawienia znaku "x" jednocześnie
za i przeciw wyborowi kandydata
..... (liczba)
 - 2) z powodu nie postawienia znaku "x" ani za
ani przeciw wyborowi kandydata
5. Głosów ważnych oddano
- 1) Liczba głosów za wyborem kandydata
..... (liczba)
- 2) Liczba głosów przeciw wyborowi kandydata

III. Komisja stwierdziła, że:

A. Liczba głosów stanowiąca ponad połowę głosów ważnych wymagana do wyboru
na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wynosi
..... (liczba)

B.¹⁾ Wymaganą liczbę głosów uzyskał i został wybrany na wójta (burmistrza, prezydenta
miasta) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

C. Kandydat nie uzyskał wymaganej liczby głosów za wyborem, wybory wójta zostaną prze-
prowadzone w trybie opisanym w art. 11 ust. 4 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, bur-
mistrza, prezydenta miasta.

III. Zarzuty pełnomocników:

.....
.....

IV. Zarzuty członków Komisji:

.....
.....

V. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi
zarzutami pełnomocników i członków Komisji:

.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.	
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji)	(podpis)
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

(pieczęć Komisji)

- 1) Wypełnia się, jeżeli zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta;

Wybory wójtów,
burmistrzów,
prezydentów miast
(ponowne głosowanie)

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW

.....
(wójt, burmistrza, prezydenta) (nazwa gminy, miasta)
sporządzony dnia 20 r. przez
(oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)
komisji wyborczych właściwych do przeprowadzenia głosowania i na
podstawie tych protokołów ustaliła następujące wyniki głosowania:

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła
(liczba)

2. Liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania

3. Oddano kart do głosowania

w tym:

1) kart nieważnych

2) kart ważnych

4. Głosów nieważnych oddano

w tym:

1) z powodu postawienia znaku "x" obok nazwiska
dwóch kandydatów

(liczba)

2) z powodu niepostawienia znaku "x" obok nazwiska
żadnego kandydata

5. Głosów ważnych oddano

6. Na poszczególne kandydatów z oddano
następującą liczbę głosów ważnych:

1)..... zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata)

.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego) (liczba)

2)..... zgłoszony przez

II. Komisja stwierdziła, że:

A.¹⁾ Więcej głosów ważnych uzyskał i został wybrany na wójt (burmistrza, prezydenta
miasta) zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

B.²⁾ Ponieważ obaj kandydaci uzyskali równe liczby głosów ważnych, na wójt (burmistrza,
prezydenta miasta) wybrany został

..... zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego),
ponieważ uzyskał więcej głosów w większej liczbie obwodów.

C.³⁾ Ponieważ obaj kandydaci uzyskali równe liczby głosów ważnych i otrzymali więcej
głosów w takiej samej liczbie obwodów o wyborze na wójt (burmistrza, prezydenta mia-
sta) rozstrzygnęło losowanie. Wybrany został

..... zgłoszony przez
(nazwisko i imię - imiona kandydata) (nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

D.
(opis przebiegu losowania z pkt II. C.)

III. Zarzuty pełnomocników:

IV. Zarzuty członków Komisji:

.....
V. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi
zarzutami pełnomocników i członków Komisji:
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1.
(nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji)
(podpis)
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	

(pieczęć Komisji)

- 1) Wypełnia się, jeżeli zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 4 ust. 5 ustawy o bezpośrednim wyborze wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;
- 2) Wypełnia się, jeżeli zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 4 ust. 8 ustawy o bezpośrednim wyborze wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;
- 3) Wypełnia się, jeżeli zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 4 ust. 9 ustawy o bezpośrednim wyborze wójtów, burmistrzów, prezydentów miast;

....., dnia 20 r.

ZAŚWIADCZENIE

Stosownie do art. 128 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089)

(oznaczenie komisji)

w stwierdza, że w wyborach, które odbyły się dnia Pan/Pani
(nazwisko i imię - imiona)

wybrany(a) zastał(a)

RADNYM(A)

Rady
(gminy, miasta)

w

Przewodniczący

.....
(oznaczenie Komisji)

.....
(podpis)

(pieczęć Komisji)

....., dnia 20 r.

ZAŚWIADCZENIE

Stosownie do art. 156 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Powiatowa Komisja Wyborczaw Wyborcza w
stwierdza, że w wyborach, które odbyły się dnia

Pan/Pani
(nazwisko i imię - imiona)

wybrany(a) zastał(a)

RADNYM(A) POWIATU

.....
(nazwa)

Przewodniczący
Powiatowej Komisji Wyborczej

.....
(podpis)

(pieczęć Komisji)

....., dnia 20 r.

ZAŚWIADCZENIE

Stosownie do art. 181 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Wojewódzka Komisja Wyborcza w
stwierdza, że w wyborach, które odbyły się dnia

Pan/Pani
(nazwisko i imię - imiona)

wybrany(a) zastał(a)

RADNYM(A) WOJEWÓDZTWA

.....
(nazwa)

Przewodniczący
Wojewódzkiej Komisji Wyborczej

.....
(podpis)

(pieczęć Komisji)

....., dnia 20 r.

ZAŚWIADCZENIE

Stosownie do art. 22 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089)

..... Komisja Wyborcza
(oznaczenie komisji)

w stwierdza, że w wyborach, które
odbyły się dnia Pan/Pani
(nazwisko i imię - imiona)
wybrany(a) zastał(a)

.....
(WÓJTEM, BURMISTRZEM, PREZYDENTEM) (nazwa gminy, miasta)
w

Przewodniczący

.....
(oznaczenie Komisji)

.....
(podpis)

(pieczęć Komisji)

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 16 września 2002 r.

w sprawie wytycznych dotyczących wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

Na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne dotyczące wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r., stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

WYTYCZNE

dotyczące wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

Ilekcroć w treści Wytycznych powołuje się przepisy „Ordynacji”, oznacza to ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089); powołanie przepisów „ustawy warszawskiej” oznacza ustawę z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361, Nr 127, poz. 1087); powołanie przepisów „ustawy o wyborze wójta” oznacza ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089).

I.

Zadania obwodowych komisji wyborczych związane z przeprowadzeniem głosowania w dniu 27 października 2002 r.

Obwodowe komisje wyborcze powołane na podstawie art. 18 ust. 1 Ordynacji przeprowadzają głosowanie i ustalają wyniki głosowania w obwodach w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w mieście stołecznym Warszawie (art. 85 pkt 2, art. 131 ust. 1 i art. 159 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 Ordynacji oraz art. 7 ust. 2 ustawy warszawskiej) oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (art. 2 ust. 2 i art. 6 ust. 2 ustawy o wyborze wójta).

1. Pierwsze posiedzenia obwodowych komisji wyborczych.

Pierwsze posiedzenia obwodowych komisji wyborczych organizuje wójt (burmistrz, prezydent miasta). Komisje na pierwszym posiedzeniu zbierają się nie później niż w 5 dniu od powołania i wybierają ze swego składu przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego komisji.

Zasady organizacji pracy obwodowych komisji wyborczych, w tym sposób wyboru przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego komisji określa regulamin obwodowych komi-

sji wyborczych, ustalony uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 1998 r. (M.P. Nr 27, poz. 389).

Niezwłocznie po ukonstytuowaniu się komisji wójt, burmistrz i prezydent miasta podaje do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, informację o jej składzie, z uwzględnieniem pełnionych funkcji (art. 18 ust. 5 Ordynacji). Informację o składzie komisji wywiesza się także w lokalu wyborczym.

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy obwodowych komisji zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta) - art. 23 ust. 3 Ordynacji. Wydaje on członkom komisji zaświadczenia o członkostwie i pełnionej w komisji funkcji, wypłaca świadczenia przysługujące członkom komisji, zaopatruje komisję w materiały biurowe, przygotowuje lokal do głosowania, zapewnia sporządzenie i przekazanie spisu wyborców, udziela pomocy przy przekazywaniu i zabezpieczeniu kart do głosowania i pieczęci komisji, a także przy przekazaniu formularzy protokołów głosowania, aktów prawnych, obwieszczeń wyborczych, zapewnia także komisji środki transportu, łączności itp.

2. Zadania obwodowych komisji wyborczych do dnia wyborów.

Członkowie komisji są obowiązani czynnie uczestniczyć we wszystkich pracach komisji oraz w szkoleniach. Udział wszystkich członków komisji w szkoleniach jest obowiązkowy, a nieobecność może być usprawiedliwiona jedynie ważnymi względami.

Zorganizowanie szkoleń członków obwodowych komisji jest zadaniem właściwego komisarza wyborczego, we współdziałaniu z terytorialnymi komisjami wyborczymi oraz wójtami (burmistrzami, prezydentami miast). Tematyka szkoleń powinna obejmować:

- organizację przygotowań do dnia wyborów,
- sposób przeprowadzenia głosowania w obwodzie,
- sposób ustalenia wyników głosowania w obwodzie i prawidłowe sporządzenie protokołu głosowania,
- tryb przekazywania protokołów głosowania w obwodzie oraz zasady usuwania w protokołach nieprawidłowości stwierdzonych przez komisje terytorialne,
- postępowanie z dokumentami z wyborów.

W czasie szkoleń członkowie komisji zapoznają się z przepisami prawa wyborczego, w tym z wytycznymi i wyjaśnieniami Państwowej Komisji Wyborczej w zakresie ich zadań i obowiązków. Członkowie komisji powinni zapoznać się z formularzami i drukami, które będą stosować w dniu głosowania, tj. z formularzem spisu wyborców, wzorami kart do głosowania i formularzami protokołów głosowania.

Najpóźniej na 4 dni przed dniem wyborów obwodowa komisja kontroluje stan przygotowania lokalu, w którym odbędzie się głosowanie. Dokonując kontroli należy mieć na uwadze, że lokal wyborczy powinien być łatwo dostępny dla głosujących, w tym dla wyborców niepełnosprawnych. Niezbędnym wyposażeniem lokalu wyborczego są: godło państwowe, urna takich wymiarów aby pomieściła wszystkie oddane karty do głosowania,

miejsca za osłonami (kabiny i podobne urządzenia) zapewniające tajność głosowania przygotowane w takiej liczbie aby zapewniały sprawny jego przebieg. Miejsca zapewniające tajność głosowania powinny być wyposażone w przybory do pisania.

W lokalu wyborczym wywiesza się na widocznym miejscu wyłącznie **urzędowe obwieszczenia i informacje wyborcze**

a) w związku z wyborami do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw wywiesza się następujące obwieszczenia i informacje:

- o numerach i granicach okręgów wyborczych w wyborach do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa (na obszarze m.st. Warszawy w wyborach do sejmiku województwa, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic) oraz o liczbie radnych wybieranych w tych okręgach,
- o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych,
- o zarejestrowanych listach kandydatów na radnych, numerach i nazwach tych list wraz z danymi o kandydatach do poszczególnych rad,
- o skreśleniu z listy kandydatów nazwiska kandydata, które pozostało na karcie do głosowania, wraz z informacjami o warunkach ważności głosu na takiej karcie (art. 113 ust. 2 Ordynacji),
- o unieważnieniu rejestracji listy kandydatów, która pozostała na karcie do głosowania wraz z informacjami o warunkach ważności głosu na takiej karcie (art. 113 ust. 3 Ordynacji),
- informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu, (art. 48 ust. 3 Ordynacji),

b) w związku z wyborami wójta, burmistrza i prezydenta miasta wywiesza się następujące obwieszczenia i informacje:

- o zarejestrowanych kandydatach na wójta wraz z danymi o kandydatach,
- o skreśleniu z listy kandydatów nazwiska kandydata na wójta, które pozostało na karcie do głosowania, wraz z informacją o warunkach ważności głosu na takiej karcie (art. 12 ust. 1 ustawy o wyborze wójta),
- o przeprowadzeniu głosowania tylko na jednego kandydata (art. 11 ust. 5 ustawy o wyborze wójta),
- o nieprzeprowadzeniu głosowania z powodu braku kandydatów (art. 11 ust. 6 ustawy o wyborze wójta),
- informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu.

W lokalu oraz na terenie budynku, w którym będzie przeprowadzone głosowanie nie mogą być umieszczone plakaty i napisy o charakterze agitacyjnym ani prowadzona w innej formie jakakolwiek agitacja wyborcza (art. 48 ust. 1 Ordynacji). Kontroli przestrzegania tego zaka-

zu dokonują członkowie komisji bezpośrednio przed dniem głosowania oraz ponownie przed rozpoczęciem głosowania i okresowo w czasie głosowania. W razie naruszenia omawianego zakazu stosownie do okoliczności zdarzenia należy usunąć elementy agitacyjne, wystąpić do wójta o ich usunięcie albo zwrócić się o pomoc do komendanta właściwego komisariatu policji (art. 50 ust. 2 Ordynacji).

Komisja powinna mieć w swojej siedzibie zapewniony dostęp do telefonu oraz znać numery telefonów, pod którymi pełnione będą dyżury członków terytorialnych komisji wyborczych, komisarza wyborczego oraz w urzędzie gminy.

Komisja sygnalizuje wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) stwierdzone braki w przygotowaniu lokalu wyborczego, a następnie sprawdza, czy zostały one usunięte.

W terminie do 24 października 2002 r. przewodniczący zwołuje posiedzenie obwodowej komisji poświęcone organizacji pracy komisji w przeddzień i w dniu wyborów, w tym odbiorowi kart do głosowania, formularzy protokołów głosowania, pieczęci, spisu wyborców. Do wykonania tego zadania komisja wyznacza co najmniej dwie osoby ze swego składu, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca. Komisja ustala także miejsce i sposób przechowywania odebranych materiałów do dnia wyborów.

Większość obwodowych komisji wyborczych otrzymuje 4 rodzaje kart do głosowania:

- 1) w wyborach do rady gminy,
- 2) w wyborach do rady powiatu,
- 3) w wyborach do sejmiku województwa,
- 4) w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Jeśli obwód głosowania obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy do rady gminy to dla każdego okręgu są inne karty do głosowania.

W miastach na prawach powiatu, komisje obwodowe otrzymują 3 rodzaje kart do głosowania:

- 1) w wyborach do rady miasta na prawach powiatu,
- 2) w wyborach do sejmiku województwa,
- 3) w wyborach burmistrza (prezydenta miasta).

Na obszarze m.st. Warszawy wszystkie komisje obwodowe otrzymują 4 rodzaje kart do głosowania tj.:

- 1) w wyborach do rady dzielnicy,
- 2) w wyborach do Rady m.st. Warszawy,
- 3) w wyborach do sejmiku województwa mazowieckiego,
- 4) w wyborach prezydenta m.st. Warszawy.

Odbierając materiały upoważnieni członkowie komisji sprawdzają, czy:

- karty do głosowania w wyborach do poszczególnych rad oraz w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zostały dostarczone w odpowiedniej ilości oraz czy w wyborach do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa dotyczą właściwego okręgu. Jeżeli w wyborach do rady gminy obwód obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, komisja jest obowiązana sprawdzić, czy dostarczono jej karty do wszystkich okręgów wchodzących w skład takiego obwodu i czy właściwa jest ilość poszczególnych rodzajów kart,
- karty do głosowania są prawidłowo wydrukowane, np. czy nie mają błędów i usterek drukarskich itp.,
- przekazano właściwą liczbę formularzy każdego z protokołów głosowania na kandydatów na radnych, tj. protokołu głosowania na listy kandydatów na radnych wraz z wkładkami umożliwiającymi ujęcie w protokole wszystkich zarejestrowanych list w danym okręgu w wyborach do rady gminy i rady powiatu lub rady miasta na prawach powiatu, sejmiku województwa, a na obszarze m.st. Warszawy: w wyborach do sejmiku województwa, do Rady miasta stołecznego Warszawy i do rady dzielnicy,
- przekazano odpowiednią liczbę formularzy protokołu głosowania na kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta miasta),
- przekazano właściwy spis wyborców. Jeżeli obwód głosowania obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy w wyborach do rady gminy, wówczas komisja sprawdza, czy spis wyborców w obwodzie został sporządzony w oddzielnych częściach dla każdego z okręgów. Natomiast w obwodach na terenie szpitali, zakładów karnych i innych zakładów tego rodzaju spis obejmuje tylko wyborców objętych rejestrem wyborców w gminie, w której znajduje się dany zakład, gdyż czynne prawo wyborcze przysługuje tylko mieszkańcom gminy,
- otrzymano właściwą pieczęć komisji (prawidłowa nazwa komisji i jej siedziba oraz właściwy numer obwodu),
- przygotowane zostały dla komisji potrzebne materiały biurowe (kalkulator, poduszka do stempli, arkusze pomocnicze, przybory do pisania, papier, sznurek itd.).

Odbiór dokumentów wyborczych, po ich przeliczeniu, potwierdza się na piśmie wymieniając rodzaj i ilość otrzymanych materiałów, w szczególności w pokwitowaniu należy podać ilość otrzymanych kart do głosowania każdego rodzaju, gdyż są to druki podlegające ścisłemu rozliczeniu. Protokół odbioru otrzymuje organ dokonujący przekazania, zaś kopię protokołu włącza się do dokumentacji komisji.

Spis wyborców przekazuje się przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej w przeddzień głosowania (art. 38 Ordynacji). Gdyby zatem przekazanie wymienionych wyżej materiałów wyborczych nastąpiło przed przekazaniem spisu - jego przekazanie należy potwierdzić odrębnie.

3. Dzień głosowania.

W dniu głosowania w lokalu wyborczym przy wszystkich czynnościach obwodowej komisji mogą być obecni mężowie zaufania, którzy przed przystąpieniem do wykonywania swoich czynności przedkładają komisji zaświadczenie wydane przez pełnomocnika komitetu wyborczego lub upoważnioną przez niego osobę (art. 111 ust. 3 Ordynacji), sporządzone według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałą z dnia 9 września 2002 r. (MP Nr 41, poz. 641). Zaświadczenia wydane poszczególnym mężom zaufania przez pełnomocników komitetów wyborczych zawierają treść ustaloną w wyżej wymienionej uchwale Państwowej Komisji Wyborczej, co nie wyklucza – przy zachowaniu treści wymaganej uchwałą -możliwości zróżnicowania ich wyglądu i układu graficznego.

Mężowie zaufania zgłaszają się do obwodowej komisji w dniu głosowania. Komisja sprawdza zgodność treści przedłożonego zaświadczenia z ustalonym wzorem oraz tożsamość osoby okazującej zaświadczenie. Funkcji męża zaufania w danym obwodzie głosowania nie może pełnić osoba kandydująca na radnego w okręgu wyborczym właściwym dla tego obwodu, a także kandydat na wójta (art. 111 ust. 2 Ordynacji i art. 2 ust. 2 ustawy o wyborze wójta).

Pełnomocnik komitetu wyborczego może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdej obwodowej komisji wyborczej na obszarze okręgu wyborczego, w którym zgłoszona przez niego lista została zarejestrowana (art. 111 ust. 2 Ordynacji). Mąż zaufania jest przedstawicielem listy kandydatów na radnych, reprezentującym ich interesy w czasie głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodzie (art. 111 ust. 1 Ordynacji).

Mężowie zaufania mogą nosić identyfikatory wyłącznie z imieniem, nazwiskiem i funkcją oraz nazwą listy, którą reprezentują. Np. Jan Zaworski - mąż zaufania - lista Nr 11 komitetu A - w wyborach do rady powiatu. Wielkość identyfikatorów, a także ich układ graficzny nie mogą być wykonane w taki sposób, by mogły stanowić element agitacji wyborczej.

Przewodniczący komisji bądź jego zastępca informuje męża zaufania o przysługujących mu prawach, tj. obserwacji wszystkich czynności wykonywanych przez komisję w dniu głosowania (art. 43 ust. 2 Ordynacji). Powinien także wskazać mężom zaufania miejsce w lokalu wyborczym, które umożliwi im obserwację przebiegu głosowania. Niedopuszczalne jest wykonywanie przez mężów zaufania jakichkolwiek czynności wyborczych w zastępstwie członków komisji. Nie mogą oni także udzielać pomocy wyborcom w czasie głosowania, ani udzielać informacji o sposobie głosowania, nawet wówczas gdy wyborca zwróci się w tej sprawie do męża zaufania. Przewodniczący komisji bądź jego zastępca mogą wydawać polecenia o charakterze porządkowym, jeżeli uznają, że działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia lub w inny sposób zakłócają tok czynności. Fakt ten należy odnotować we wszystkich protokołach głosowania.

W dniu głosowania komisja zbiera się w lokalu wyborczym w możliwie pełnym składzie i na tyle wcześnie – nie później jednak niż o godz. 5.00 – aby wykonać wszystkie czynności związane z przygotowaniem głosowania. Informację o godzinie rozpoczęcia pracy podaje się do publicznej wiadomości, w szczególności przez jej wywieszenie w lokalu wyborczym i w urzędzie gminy. Komisja powinna w tym zakresie współdziałać z wójtem (burmistrzem,

prezydentem miasta). Informacja ta jest niezbędna, by mężowie zaufania mogli być obecni przy wszystkich czynnościach obwodowej komisji wyborczej.

Przed rozpoczęciem głosowania obwodowa komisja wyborcza:

- 1) przyjmuje dostarczone jej dokumenty,
- 2) dokonuje przeliczenia kart do głosowania - odrębnie w wyborach do poszczególnych rad i w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta),
- 3) ostemplowuje swoją pieczęcią, kolorowym tuszem, karty do głosowania; karty stempluje się w oznaczonym miejscu. Zaleca się ostemplowanie wszystkich kart do głosowania przed otwarciem lokalu wyborczego, tj. przed godziną 6.00. W razie niemożności wykonania tej czynności przed rozpoczęciem głosowania należy ostemplować karty bezpośrednio po godzinie 6.00; czynność tę wykonuje się w lokalu wyborczym, niedopuszczalne jest wnoszenie kart do innego pomieszczenia. Po ostemplowaniu wszystkich kart pieczęcią komisji należy je wraz z pieczęcią komisji odpowiednio zabezpieczyć. Potrzebę ostemplowania kart przed rozpoczęciem głosowania uzasadniają względy praktyczne, bowiem opatrywanie kart pieczęcią w czasie głosowania rodzi niebezpieczeństwo pomyłek, dezorganizuje pracę komisji i opóźnia przebieg głosowania, a ponadto może prowadzić do zagubienia pieczęci,
- 4) rozkłada spis wyborców oraz karty do głosowania w sposób ułatwiający prowadzenie głosowania; w szczególności w obwodach obejmujących kilka okręgów w wyborach do rady gminy spis i właściwe karty do głosowania rozkłada się według tych okręgów,
- 5) sprawdza, czy urna jest pusta, a następnie zamyka ją i opieczętowuje; urna powinna być ustawiona w takim miejscu, by była przez cały czas głosowania widoczna dla członków komisji; możliwe jest także wyznaczenie jednego członka komisji, który czuwa przy urnie,
- 6) sprawdza, czy w lokalu wyborczym znajdują się urzędowe obwieszczenia i informacje; w razie stwierdzenia braków w tym zakresie komisja podejmuje działania dla ich usunięcia,
- 7) sprawdza, czy w lokalu wyborczym, a także wewnątrz i na zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal, nie ma materiałów agitacyjnych, a w razie ich stwierdzenia zapewnia ich usunięcie. Kontrolę taką należy przeprowadzać również w toku głosowania.

Komisja otwiera lokal wyborczy o godzinie 6.00. Od chwili rozpoczęcia głosowania do czasu jego zakończenia komisja wykonuje swoje zadania w składzie co najmniej 3-osobowym, w tym zawsze z udziałem przewodniczącego komisji bądź jego zastępcy.

Członkowie komisji są obowiązani nosić identyfikatory z imieniem i nazwiskiem oraz funkcją pełnioną w komisji.

Lokale wyborcze w obwodach utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz oddziałach zewnętrznych takich zakładów i aresztów mogą być otwarte w innych godzinach niż przewidziane w ustawie. Ustaleń o czasie głosowania w takich obwodach dokonuje obwodowa komisja wyborcza w uzgodnieniu z właściwą terytorialną komisją wyborczą. O ustaleniach tych powiadamia się wcześniej wy-

borców przez wywieszenie informacji bądź w inny sposób zwyczajowo przyjęty i informuje wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz komisarza wyborczego (art. 40 ust. 2 Ordynacji).

Przed wydaniem wyborcy kart do głosowania komisja:

- 1) sprawdza tożsamość wyborcy na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości (art. 44 ust. 1 Ordynacji). Dla stwierdzenia tożsamości wymagane jest okazanie dokumentu ze zdjęciem,
- 2) ustala, czy wyborca jest uprawniony do głosowania w tym obwodzie, sprawdzając czy jego nazwisko jest ujęte w spisie wyborców; jeżeli nazwisko wyborcy jest ujęte w spisie komisja wydaje mu karty do głosowania,
- 3) dopisuje do spisu i dopuszcza do głosowania wyborcę, którego nazwiska nie ma w spisie:
 - jeżeli udokumentuje on, że stale zamieszkuje na terenie danego obwodu głosowania (może to uczynić np. okazując dowód osobisty z wpisem o zameldowaniu na pobyt stały na obszarze obwodu albo decyzję wójta o wpisaniu do rejestru wyborców na wniosek zainteresowanego) i pod warunkiem, że organ ewidencji w urzędzie gminy potwierdzi, że osoba ta jest wpisana do rejestru wyborców w gminie; potwierdzenia tego dokonuje członek komisji faxem, telefonicznie, bądź w inny sposób sporządzając odpowiednią notatkę; potwierdzenia te dołącza się do spisu (art. 44 ust. 2 Ordynacji).

Komisja nie jest uprawniona do dopisywania nazwisk innych wyborców do spisu, ani do dokonywania żadnych zmian, poprawek lub wykreśleń w spisie.

W razie stwierdzenia rozbieżności pomiędzy danymi personalnymi wyborcy ujętymi w spisie, a danymi w dokumencie przedstawionym przez wyborcę, komisja wyjaśnia rozbieżność w urzędzie gminy i w zależności od dokonanych ustaleń rozstrzyga o dopuszczeniu do głosowania.

Przy wydawaniu kart do głosowania komisja powinna dopilnować, by otrzymanie kart zostało potwierdzone przez wyborcę własnoręcznym podpisem w przewidzianej na to rubryce spisu wyborców.

Uwaga! *W spisie wyborców miejsce na pokwitowanie odbioru kart do głosowania zostało podzielone na dwie kratki. Pierwszą kratkę w górnej części kolumny oznacza się datą 27.10.2002 r. W tej kratce wyborca kwituje odbiór kart do głosowania w wyborach do rad i sejmiku województwa oraz karty do głosowania na kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Druga kratka jest przeznaczona na pokwitowanie otrzymania karty do głosowania, jeśli zajdzie konieczność przeprowadzenia ponownego głosowania w wyborach wójta w dniu 10 listopada 2002 r.*

Obwodowa komisja wyborcza zwraca uwagę, aby każdy podpis był umieszczany w miejscu (w linii) odpowiadającym nazwisku wyborcy; możliwe jest składanie podpisu bez odwracania spisu i w kolumnie odpowiadającej dacie wyborów. W razie odmowy złożenia podpisu członek komisji w rubryce spisu „Uwagi” czyni adnotację - odmowa podpisu - i opatruje ją datą oraz swoim podpisem. Podobnie należy postąpić w wypadku, gdy wyborca odmówił przyjęcia jednej z przysługujących mu kart do głosowania. Adnotacja w rubryce „Uwagi”

powinna wówczas brzmieć w skrócie - np. „bez gminy” lub „bez powiatu” itd., powinna być także podpisana przez członka komisji wydającego kartę.

Na wniosek wyborcy komisja wyjaśnia mu zasady głosowania w wyborach do poszczególnych rad oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacjami umieszczonymi na kartach do głosowania.

Wyborcy wydaje się po jednej karcie do głosowania w wyborach do każdej wybieranej rady i sejmiku województwa oraz w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Komisja odmawia powtórnego wydania karty do głosowania niezależnie od umotywowania prośby wyborcy o jej ponowne wydanie (np. z powodu pomyłkowego wypełnienia karty przez wyborcę, zniszczenia jej itp.).

Wyborcy głosują osobiście, niedopuszczalne jest głosowanie za członków rodzin lub za inne osoby (art. 2 ust. 2 i art. 45 ust. 5 Ordynacji).

Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, może udzielić niezbędnej pomocy w głosowaniu jedynie inny wyborca; nie może to być ani mąż zaufania, ani członek komisji (art. 46 Ordynacji). Komisja czuwa nad tym, aby pomoc ta miała tylko charakter techniczny; nie może ona polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tego wyborcy.

Przewodniczący komisji odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju, czuwa nad przestrzeganiem tajności głosowania, przestrzeganiem zakazu prowadzenia agitacji i właściwym tokiem czynności podczas głosowania. Ma on prawo żądać opuszczenia lokalu wyborczego przez osoby naruszające porządek i spokój, a w razie potrzeby zwraca się do komendanta właściwego komisariatu policji o zapewnienie koniecznej pomocy (art. 50 ust. 1 i 2 Ordynacji). Przypadki zakłócenia głosowania odnotowuje się w protokołach głosowania.

W czasie głosowania, tj. od godz. 6.00 do 20.00 w lokalu wyborczym mogą być obecni dziennikarze legitymujący się legitymacjami dziennikarskimi. Dziennikarze przebywający w lokalu nie mogą na jego terenie przeprowadzać wywiadów z członkami komisji, ani z wyborcami.

Głosowania nie można przerywać, chyba że w wyniku nadzwyczajnych wydarzeń zostanie ono przejściowo lub trwale uniemożliwione. W sprawie zarządzenia przerwy w głosowaniu, jego przedłużenia lub odroczenia głosowania do dnia następnego komisja podejmuje uchwałę i podaje ją do publicznej wiadomości oraz przesyła terytorialnej komisji wyborczej, wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) i komisarzowi wyborczemu (art. 47 ust. 1 Ordynacji).

W razie przerwania lub odroczenia głosowania komisja zabezpiecza wlot urny wyborczej, a także - w odrębnych pakietach - spis wyborców i niewykorzystane karty do głosowania, które należy policzyć, chyba że okoliczności czynią to niemożliwym. Przewodniczący komisji przyjmuje na przechowanie urnę i wymienione pakiety. Pieczęć komisji przekazuje się na przechowanie zastępcy przewodniczącego komisji lub innemu członkowi komisji (art. 47 ust. 2 Ordynacji). Z przepisu tego wynika, że pakietów z dokumentami i urny nie może

przechowywać osoba przechowująca pieczęć komisji. Z czynności tych należy sporządzić protokół.

Przed ponownym podjęciem głosowania komisja stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na urnie i pakiecie z kartami nie zostały naruszone (art. 47 ust. 2 Ordynacji). Przerwanie lub odroczenie głosowania komisja odnotowuje we wszystkich protokołach głosowania.

4. Czynności wstępne dotyczące ustalania wyników głosowania w obwodzie.

Punktualnie o godz. 20.00 obwodowa komisja wyborcza zamyka lokal wyborczy; osobom przybyłym do lokalu (budynku, w którym mieści się lokal) przed tą godziną należy umożliwić oddanie głosu. W lokalu wyborczym, po jego zamknięciu, poza członkami komisji mogą przebywać wyłącznie mężowie zaufania, nie mogą oni jednak uczestniczyć w liczeniu głosów oraz ustaleniu wyników głosowania. Ich rola ogranicza się do obserwowania czynności wykonywanych przez komisję. Mężowie zaufania nie są uprawnieni do współdecydowania z członkami komisji o ważności głosów oddanych na poszczególnych kartach, ważności kart itp. Przy sporządzaniu protokołu z głosowania mogą oni wносить do protokołu uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów. Członkowie komisji nie mogą odbywać konsultacji z mężami zaufania dotyczących wykonania czynności wyborczych. W trakcie wykonywania czynności wyborczych przez komisję mężowie zaufania mogą informować przewodniczącego komisji lub zastępcę o swoich uwagach lub zastrzeżeniach.

Po zamknięciu lokalu wyborczego i po zakończeniu głosowania komisja przystępuje, w możliwie pełnym składzie, do wykonania kolejnych czynności wyborczych. Pierwszą czynnością komisji jest zaklejenie i opieczętowanie wlotu urny. Komisja przelicza następnie niewykorzystane karty do głosowania odrębnie do każdej z rad i do sejmiku województwa oraz karty do głosowania na kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Karty po przeliczeniu należy zapakować w odrębne pakiety, oznaczyć je informacją o rodzaju i ilości kart i opieczętować. Liczbę nie wykorzystanych kart do głosowania wpisuje się w pkt I.4. na stronie 1 każdego protokołu głosowania w obwodzie.

Komisja sporządza oddzielne protokoły głosowania w wyborach do rady gminy, do rady powiatu lub do rady miasta na prawach powiatu albo do Rady m.st. Warszawy i do rady dzielnicy, do sejmiku województwa i z głosowania na wójta, burmistrza i prezydenta miasta. Jeżeli w obwodzie prowadzone było głosowanie do rady gminy w więcej niż w jednym okręgu to dla każdego okręgu sporządza się oddzielny protokół.

Przy wpisywaniu wszystkich liczb dotyczących wyniku głosowania w obwodzie liczby wpisuje się w odpowiednich kratkach w pkt I i pkt II protokołów głosowania w ten sposób, że liczby jednocyfrowe wpisuje się w protokole w ostatniej kratce z prawej strony, liczby dwucyfrowe – w dwóch ostatnich kratkach z prawej strony, liczby trzy-cyfrowe w trzech ostatnich kratkach z prawej strony itd., czyli tak aby ostatnia cyfra wpisywanej liczby wypadła w ostatniej kratce z prawej strony.

Następnie należy ustalić liczbę osób uprawnionych do głosowania. Jest nią liczba osób umieszczonych w spisie wyborców łącznie z osobami dopisanymi przez komisję w dniu głosowania. Liczba ta jest wpisywana w pkt. I.1. na str. 1 każdego protokołu.

Kolejną czynnością jest ustalenie liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania, ustalenia tego dokonuje się na podstawie liczby podpisów wyborców potwierdzających otrzymanie kart do głosowania. Należy zwrócić szczególną uwagę na adnotacje umieszczone w rubryce „Uwagi” spisu odnoszące się do przypadków niepobrania przez wyborcę wszystkich kart do głosowania, np. wyborca pobrał tylko karty do głosowania do rady gminy, bądź tylko do rady powiatu lub sejmiku województwa, albo nie pobrał kart do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Ustalona liczba wpisuje się w pkt I.3. na str. 1 wszystkich protokołów głosowania. Z podanych wyżej powodów liczby mogą być różne w poszczególnych protokołach.

Komisja wpisuje następnie do protokołów ustalone w wyniku przeliczenia liczby otrzymanych kart do głosowania (w pkt I.2. na str. 1). Na podstawie danych wpisanych już do protokołów (w pkt. I.2, 3, 4) komisja sprawdza rozliczenie kart do głosowania, tzn. czy liczba kart wydanych wyborcom i liczba kart niewykorzystanych stanowią w sumie liczbę kart otrzymanych przed rozpoczęciem głosowania. W razie stwierdzenia niezgodności należy ponownie ustalić liczbę osób, którym wydano karty do głosowania, a jeżeli wynik rozliczenia kart do głosowania będzie ten sam - przypuszczalną przyczynę niezgodności należy podać w protokołach w pkt 12. Rozliczenia kart dokonuje się osobno w wyborach do poszczególnych rad oraz w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta). W razie braku miejsca w protokole na opisanie przyczyn rozbieżności, należy dokonać tego na oddzielnej kartce papieru stanowiącej załącznik do protokołu. W protokole należy zamieścić informację o sporządzeniu załącznika. Jeśli liczba wyborców, którym wydano karty i liczba niewykorzystanych kart równa się liczbie kart otrzymanych w protokole nie wpisuje się informacji o tym ustaleniu.

Po wykonaniu powyższych czynności komisja sprawdza, czy pieczęcie na urnie oraz na wlocie do urny nie zostały naruszone, a następnie otwiera urnę. Zaleca się zachowanie staranności przy wyjmowaniu kart z urny, aby poszczególne karty nie uległy uszkodzeniu.

Po otwarciu urny komisja wydziela **karty całkowicie przedarte** na dwie lub więcej części, których nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach (art. 52 ust. 4 Ordynacji). Karty te należy zapakować w pakiet, opieczetować go, oznaczyć i odłożyć.

Następnie komisja dzieli karty według rodzajów rad oraz na karty w głosowaniu na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Jeśli w wyborach do rady gminy w obwodzie głosowano na kandydatów z więcej niż jednego okręgu, karty do głosowania na kandydatów z poszczególnych okręgów należy wydzielić. Dalsze czynności wykonuje się oddzielnie z poszczególnymi rodzajami kart.

Komisja wydziela następnie **karty nieważne**, tj. karty inne niż urzędowo ustalone lub nie opatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej (art. 116 Ordynacji). Karty te należy policzyć osobno do poszczególnych rad oraz w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta

miasta, a ich liczbę wpisać w pkt II.5a. protokołów. Kart tych nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach wyników głosowania.

Pozostałe karty są **kartami ważnymi**, na ich podstawie ustala się wyniki głosowania; należy je policzyć osobno do poszczególnych rad oraz w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta, a ich liczbę wpisać w pkt II.5b. protokołów.

Suma kart nieważnych i kart ważnych stanowi liczbę kart, którą wpisuje się w pkt II.5. protokołów – liczba kart wyjętych z urny.

Po dokonaniu tych czynności komisja pakuje karty nieważne osobno do poszczególnych rad oraz dotyczące wyborów wójta (burmistrza, prezydenta miasta) pakiety z kartami pieczętuje, opisuje i odkłada.

Na podstawie kart ważnych komisja będzie ustalała wyniki głosowania w obwodzie. Do dalszych czynności należy pozostawić jeden rodzaj kart np. w wyborach do rad gmin, a pozostałe karty odłożyć i zabezpieczyć.

5. Postępowanie w razie skreślenia kandydata na radnego z zarejestrowanej listy bądź unieważnienia rejestracji listy kandydatów na radnych.

Jeżeli terytorialna komisja wyborcza dokonała skreślenia kandydata z listy albo unieważniła rejestrację listy po wydrukowaniu kart do głosowania, to lista taka bądź nazwisko takiego kandydata będą znajdować się na kartach do głosowania. Mimo, że informacja o tym wywieszona będzie w lokalu wyborczym mogą wystąpić sytuacje, że wyborcy oddadzą głosy na takie listy bądź kandydatów. W takim przypadku komisja obwodowa postępuje następująco.

W wyborach do rad gmin w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców za nieważny uznaje się głos, kiedy wyborca postawił znak „x” wyłącznie przy nazwisku skreślonego kandydata lub przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej.

Jeżeli wyborca postawił znak „x” przy nazwisku kandydata skreślonego z listy oraz przy nazwisku innego kandydata z tej lub innej listy, to głos taki jest ważny i zaliczany kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Jeżeli oddano głos na kandydata bądź kandydatów z listy unieważnionej i na innych kandydatów z innych list, to bierze się pod uwagę tylko głos oddany na kandydatów z list nieskreślonych. W tych przypadkach oddanie głosu na kandydata lub kandydatów z listy unieważnionej należy traktować jako dopisek w rozumieniu art. 119 Ordynacji.

W wyborach do rad gmin w gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, w wyborach do rad powiatów i sejmików województw za nieważny uznaje się głos oddany wyłącznie na kandydata z unieważnionej listy.

Jeżeli wyborca oddał głos na kandydata z unieważnionej listy i na kandydata z innej listy to głos taki jest ważny i zalicza się kandydatowi z listy, której rejestracja nie została unieważniona.

Głos jest nieważny jeśli postawiono znak „x” przy nazwisku kandydata skreślonego z listy, której rejestracja nie została unieważniona i przy nazwisku kandydata z innej listy.

Zgodnie z art. 118 ust. 3 Ordynacji głos oddany wyłącznie na kandydata skreślonego z listy, której rejestracja nie została unieważniona, uznaje się za ważny i oddany na tę listę.

6. Ustalenie wyników głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin.

Spośród wszystkich **kart ważnych** wyodrębnia się karty z **głosami nieważnymi i ważnymi**.

Uwaga! *Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu (art. 119 Ordynacji). Zamazanie kratki lub umieszczenie w kratce innego znaku niż „x” powoduje nieważność głosu. Głosując wyborca stawia znak „x” w kratce z lewej strony, obok nazwiska kandydata lub kandydatów, na których głosuje. Za znak „x” uznaje się dwie linie przecinające się w obrębie kratki (np. „+”, „x”).*

1) W wyborach do rad gmin w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców wyborca może głosować na tylu kandydatów, ilu radnych jest wybieranych w danym okręgu, może on głosować na kandydatów z różnych list, może także głosować na mniejszą liczbę kandydatów niż liczba radnych wybieranych w okręgu (art. 117 ust. 1-3 Ordynacji).

Za nieważny uznaje się głos gdy:

- wyborca postawił znaki „x” przy większej liczbie nazwisk kandydatów niż wynosi liczba radnych wybieranych w danym okręgu. Np. głosowanie przeprowadzono w okręgu 3-mandatowym, a wyborca postawił znaki „x” z lewej strony obok nazwisk 4 kandydatów - głos taki jest nieważny; liczbę głosów nieważnych wpisuje się w pkt II.6a. protokołu;
- wyborca nie postawił znaku „x” przy nazwisku żadnego kandydata - pkt II.6b.;
- wyborca postawił znak „x” tylko przy nazwisku kandydata skreślonego przez terytorialną komisję wyborczą - pkt II.6c.;
- wyborca postawił znak „x” tylko przy nazwisku kandydata z listy, której rejestrację terytorialna komisja wyborcza unieważniła - pkt II.6d.

Tak wyodrębnione karty z głosami nieważnymi liczy się i odkłada, a ich liczbę wpisuje do protokołu w pkt II.6. W pkt II.6a. do 6d. należy wymienić liczbę głosów nieważnych, z podziałem na przyczyny ich nieważności.

Pozostałe karty zawierają **głosy ważne**. Dotyczy to takich kart, na których wyborcy postawili znaki „x” w liczbie równej bądź mniejszej od liczby radnych wybieranych w danym okręgu, a także kart na których postawiono więcej znaków „x” niż wybieranych radnych, jednakże nadwyżkowe znaki „x” zostały postawione przy nazwiskach skreślonych kandydatów bądź na unieważnionych listach. Tak ustaloną **liczbę kart ważnych z głosami ważnymi** wpisuje się w pkt II.7. protokołu.

Następnie komisja przegląda kolejno karty do głosowania z głosami ważnymi i ustala, na których kandydatów z poszczególnych list wyborcy oddali głosy. W tym celu można wykorzystać wcześniej przygotowane arkusze pomocnicze z umieszczonymi na nich numerami list i nazwiskami kandydatów.

Ustalone dane wpisuje się do odpowiednich rubryk protokołu głosowania w obwodzie w pkt III, oddzielnie przy nazwiskach poszczególnych kandydatów z list uszeregowanych w kolejności numerów.

Komisja wypełnia następnie protokół w pozostałych punktach. Do protokołu mogą wnieść uwagi mężowie zaufania obecni przy pracy komisji (pkt 10 protokołu). Uwagi te mogą zostać wpisane bezpośrednio do protokołu bądź dołączone w formie załącznika. Fakt sporządzenia załącznika należy odnotować w protokole. Komisja ma obowiązek ustosunkować się do wniesionych zarzutów (pkt 12 protokołu) lub dołączyć odrębne wyjaśnienie. Także członkowie komisji mogą wnieść do protokołu uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów (pkt 11), co nie zwalnia ich z obowiązku podpisania protokołu głosowania (art. 54 ust. 5 i 6 Ordynacji). Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji obecni przy jego sporządzaniu; każdą ze stron protokołu parafują ci sami członkowie komisji w miejscu na to przeznaczonym. Protokół sporządza się w 3 jednobrzmiących egzemplarzach i opatruje pieczęcią komisji. Komisja pakuje karty z głosami ważnymi i nieważnymi w odrębne pakiety, według numerów i nazw list, właściwie je opisuje i ostemplowuje. Staranność wykonania tej czynności pozwoli na szybkie wyjaśnienie ewentualnych zarzutów wynikających z protestów wyborców lub zastrzeżeń mężów zaufania albo członków komisji.

2) W wyborach do rad gmin w gminie liczącej powyżej 20 tys. mieszkańców wyborca może głosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu (art. 118 ust. 1 Ordynacji); tak oddane głosy wyborców są **głosami ważnymi**.

Głos uznaje się za ważny także, gdy:

- wyborca postawił znak „x” przy nazwisku kandydata, które zostało skreślone przez terytorialną komisję wyborczą. Głos taki jest oddany na listę, na której jest nazwisko skreślonego kandydata, lecz głosu nie otrzymuje żaden kandydat. W takich sytuacjach, suma głosów oddanych na poszczególnych kandydatów nie będzie się równała liczbie głosów oddanych na listę - będzie od niej mniejsza (art. 118 ust. 3 w związku z art. 113 ust. 2 Ordynacji);
- wyborca postawił znak „x” na jednej liście przy nazwisku dwóch lub więcej kandydatów. Głos zalicza się wówczas tej liście i temu kandydatowi, przy nazwisku którego postawiono znak „x” a jego nazwisko znajduje się na liście w pierwszej kolejności; np. „x” postawiono przy nazwiskach kandydatów umieszczonych na liście pod pozycjami 2, 3 i 5, głos przyznaje się kandydatowi pod pozycją 2.

Za nieważny uznaje się głos, gdy:

- wyborca postawił znak „x” przy nazwiskach dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list - liczbę tak oddanych głosów wpisuje się w pkt II.6a. protokołu;
- wyborca nie postawił znaku „x” przy nazwisku żadnego kandydata - pkt II.6b.;
- wyborca postawił znak „x” tylko przy nazwisku kandydata na unieważnionej liście - pkt II.6c.

Tak wyodrębnione karty z głosami ważnymi i nieważnymi komisja liczy i ustaloną ich liczbę wpisuje do protokołu w pkt II.6. – liczba głosów nieważnych i w pkt II.7. - głosy ważne z kart ważnych oddanych na wszystkie listy kandydatów, z podaniem przyczyn ich nieważności - pkt II.6a. do 6c. Następnie karty z głosami nieważnymi odkłada się i opisuje.

Karty z głosami ważnymi należy kolejno przeglądać i posługując się arkuszami pomocniczymi zawierającymi numery list i nazwiska kandydatów, ustalić liczbę głosów oddanych na kolejne listy i poszczególnych kandydatów z tych list.

Ustalone dane wpisuje się do odpowiednich rubryk protokołu głosowania, dotyczących określonych list.

Dalsze postępowanie związane z wypełnianiem i podpisaniem protokołu głosowania, w tym z wniesionymi zarzutami i uwagami mężów zaufania lub członków komisji, jest takie, jak w wyborach do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców, co zostało omówione w pkt 6 ppkt 1) niniejszych wytycznych.

Taki sam sposób ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu głosowania jest stosowany w wyborach do Rady m.st. Warszawy i do rad dzielnic w m.st. Warszawie.

7. Ustalenie wyników głosowania w obwodzie w wyborach do rad powiatów.

W wyborach do rad powiatów wyborca może głosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu (art. 147 ust. 1 Ordynacji). Jest to taki sam sposób głosowania jak w wyborach do rad gmin w gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców. Ustalenia komisji obwodowej dotyczące ważności i nieważności głosów powinny być zgodne z zasadami postępowania w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, wskazanymi w pkt 6 ppkt 2) niniejszych wytycznych.

Również postępowanie dotyczące wypełnienia i podpisania protokołu, a także wnoszenia uwag przez mężów zaufania lub członków komisji jest takie, jak w wyborach do rad gmin i zostało omówione wcześniej w punkcie 6 ppkt 1) niniejszych wytycznych.

8. Ustalenie wyników głosowania w obwodzie w wyborach do sejmiku województwa.

W wyborach do sejmiku województwa wyborca może głosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu (art. 173 ust. 1 Ordynacji).

Sposób głosowania jest taki, jak w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców i wyborach do rad powiatów.

Ustalenia komisji obwodowej, dotyczące ważności i nieważności głosów powinny być zgodne z zasadami postępowania w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, a także w wyborach do rad powiatów, wskazanymi w pkt 6 ppkt 2) niniejszych wytycznych.

Postępowanie związane z wypełnieniem i podpisaniem protokołu głosowania jest takie, jak w wyborach do rad gmin i rad powiatów, które zostało szczegółowo omówione wcześniej.

9. Ustalenie wyników głosowania w obwodzie w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

W wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta obwodowa komisja wyborcza na podstawie kart ważnych ustala liczbę głosów nieważnych z podziałem tych głosów według powodu nieważności, jak następuje.

Za nieważny uznaje się głos gdy:

- wyborca postawił znak „x” obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów (art. 16 ust. 2 ustawy o wyborze wójta) – liczbę tak oddanych głosów (kart do głosowania) wpisuje się w pkt II.6a. protokołu głosowania;
- wyborca nie postawił znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata (art. 16 ust. 2 ustawy o wyborze – liczbę tak oddanych głosów wpisuje się w pkt II.6b. protokołu głosowania;
- wyborca postawił znak „x” tylko obok nazwiska kandydata, którego nazwisko zostało skreślone – liczbę tak oddanych głosów wpisuje się w pkt II.6c. protokołu głosowania.

Liczbę wszystkich głosów nieważnych (czyli kart z głosami nieważnymi) komisja wpisuje w pkt II.6. protokołu głosowania. Karty do głosowania z głosami nieważnymi komisja odkłada, pakuje i opisuje.

Następnie komisja ustala liczbę głosów ważnych z kart ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów oraz łącznie na wszystkich kandydatów.

Głos jest ważny, jeżeli wyborca na karcie do głosowania postawił znak „x” obok nazwiska tylko jednego kandydata.

Za głos ważny należy uznać także głos oddany na kandydata nieskreślonego oraz na drugiego kandydata, którego nazwisko zostało skreślone. Głos taki zalicza się kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Sumę głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów komisja wpisuje w pkt II.7. protokołu głosowania.

Ustaloną liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów komisja wpisuje w pkt III protokołu głosowania odpowiednio przy nazwiskach poszczególnych kandydatów.

W zakresie wypełnienia pozostałych punktów protokołu, w tym wnoszenia uwag do protokołu przez mężów zaufania i członków komisji obowiązują zasady stosowane w odniesieniu do protokołów głosowania, sporządzonych dla wyborów do rad gmin.

10. Tryb postępowania, gdy w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta kandyduje tylko jeden kandydat.

W przypadku, gdy w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) kandyduje tylko jeden kandydat, wyborca głosuje za wyborem kandydata albo przeciw wyborowi kandydata (art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o wyborze wójta).

Za głos nieważny uznaje się głos oddany na karcie ważnej, na której wyborca:

- postawił znak „x” jednocześnie w kratce za wyborem kandydata i w kratce przeciw wyborowi kandydata – liczbę tych głosów (kart) wpisuje się w pkt II.6a. protokołu głosowania sporządzonego według odrębnego wzoru;
- nie postawił znaku „x” ani za wyborem kandydata ani przeciw wyborowi kandydata – liczbę tych głosów (kart) wpisuje się w pkt II.6b. protokołu głosowania.

Sumę głosów nieważnych komisja wpisuje w pkt II.6. protokołu głosowania.

Głosem ważnym jest zarówno głos:

- za wyborem kandydata, jak też
- przeciw wyborowi kandydata.

Sumę głosów ważnych, o których wyżej mowa wpisuje się w pkt II.7. protokołu.

Liczbę głosów ważnych za wyborem kandydata i przeciw wyborowi kandydata komisja wpisuje w odpowiednich pozycjach pkt III protokołu głosowania.

Pozostałe dane komisja ustala i wpisuje do protokołu głosowania według zasad dotyczących wyborów do rady gminy.

11. Sprawdzenie zgodności danych w protokołach.

Po sporządzeniu protokołów głosowania komisja sprawdza, czy we wszystkich protokołach (do wszystkich rad) oraz w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wpisano jednakową liczbę osób uprawnionych do głosowania (pkt I.1. protokołu). W obwodzie głosowania, w skład którego wchodzi więcej niż jeden okręg wyborczy dla wyboru rady gminy liczba uprawnionych do głosowania w protokołach głosowania w wyborach do rady powiatu, sejmiku województwa i w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) musi się równać sumie liczby uprawnionych w wyborach do rady gminy w okręgach wchodzących w skład obwodu głosowania. Również liczba wydanych kart do głosowania we wszystkich radach i w wyborach wójta powinna być identyczna, jeśli nie miały miejsca przypadki odmowy przyjęcia przez wyborców określonego rodzaju kart.

Komisja analizuje również wewnętrzną zgodność danych liczbowych w poszczególnych protokołach biorąc pod uwagę, że:

- 1) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (w pkt I.3. protokołu) nie może być większa od liczby wyborców uprawnionych do głosowania (w pkt I.1. protokołu);
- 2) liczba kart do głosowania wyjętych z urny (w pkt II.5. protokołu) musi być równa sumie liczby kart nieważnych (w pkt II.5a. protokołu) i liczby kart ważnych wyjętych z urny (w pkt II.5b. protokołu);
- 3) liczba kart ważnych wyjętych z urny (w pkt II.5b protokołu) musi być równa sumie liczby głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania (w pkt II.6. protokołu) i liczby głosów ważnych z kart ważnych (w pkt II.7. protokołu);
- 4) liczba głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania (w pkt II.7. protokołu) **nie** musi być równa sumie liczb głosów nieważnych z poszczególnych przyczyn wskazanych w protokole (w pkt II.6a., 6b., 6c. protokołu), gdyż katalog przyczyn nieważności głosów zawarty w tych punktach protokołu nie jest wyczerpujący.

Przyczyną nieważności głosu z karty ważnej jest również:

- zamazanie kratki obok nazwiska kandydata lub postawienie w kratce innego znaku niż „x”,
- w głosowaniu w wyborach do rad gmin liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic Warszawy, postawienie znaku „x” przy nazwisku kandydata skreślonego z listy, której rejestracja nie została unieważniona i przy nazwisku kandydata z innej listy.

Te przyczyny nieważności nie są wliczane do przyczyn nieważności wykazanych w pkt II.6a., 6b. i 6c. protokołu.

Jeżeli żadna z dwóch wymienionych przyczyn nieważności nie występuje suma liczb poszczególnych rodzajów głosów nieważnych jest liczbą głosów nieważnych (pkt II.6. protokołu);

- 5) W wyborach do rad gmin liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, rad powiatów, sejmików województw, rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie:
 - a) liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów (pkt II.7. protokołu) ma się równać sumie liczb głosów ważnych oddanych na poszczególne listy (pkt III. protokołu),
 - b) liczba głosów ważnych oddanych na listę (pkt III.) musi być równa sumie liczb głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów z tej listy, jeśli na liście nie ma kandydatów skreślonych po wydrukowaniu kart do głosowania (nie zachodzi sytuacja opisana w art. 113 ust. 2 Ordynacji);
- 6) w protokole głosowania na wójta, burmistrza i prezydenta miasta liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów (pkt II.7. protokołu) musi się równać sumie liczb głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów (pkt III. protokołu). W protokole głosowania na jednego kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta liczba głosów ważnych z kart ważnych oddanych łącznie za i przeciw

wyborowi (pkt II.7. protokołu) stanowi sumę liczby głosów ważnych za wyborem kandydata i liczby głosów ważnych przeciwko wyborowi kandydata.

12. Podanie do publicznej wiadomości wyników głosowania w obwodzie.

Niezwłocznie po sporządzeniu protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do poszczególnych rad, obwodowa komisja podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania przez wywieszenie w lokalu wyborczym, w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców, po jednym egzemplarzu protokołu głosowania w wyborach do każdej rady oraz w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta (art. 55 Ordynacji). Jeżeli wywieszenie protokołów w lokalu wyborczym nie spełnia, w ocenie komisji, warunku miejsca łatwo dostępnego dla wyborców (np. lokal wyborczy był w klasie szkolnej, bądź sali gimnastycznej) komisja wywiesza wyniki głosowania w taki sposób, aby były one widoczne dla osób pozostających na zewnątrz budynku. Biorąc pod uwagę, że druk protokołu jest dwustronny, przygotowanie protokołu do wywieszenia wymaga wykorzystania dwóch formularzy (w jednym wypełnia się strony parzyste a w drugim nieparzyste). Dopuszczalne jest również sporządzenie kserokopii protokołu z wyjątkiem strony zawierającej podpisy i pieczęć komisji.

W przypadku gdy w protokole były dokonywane sprostowania, np. w wyniku usterek wskazanych przez właściwą terytorialną komisję wyborczą, komisja jest obowiązana podać także i te sprostowania protokołów do publicznej wiadomości.

13. Przekazywanie protokołów głosowania i innych dokumentów z głosowania.

Przed czynnością przekazania protokołów przewodniczący obwodowej komisji ustala z członkami sposób komunikowania się w razie potrzeby zwołania posiedzenia obwodowej komisji wyborczej, gdyby stwierdzone przez właściwe terytorialne komisje wyborcze błędy i omyłki w protokołach wymagały sprostowania i sporządzenia nowego protokołu, a także podania ustalonych ponownie wyników głosowania do publicznej wiadomości.

Jeden egzemplarz każdego protokołu głosowania, tj. w wyborach do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa, a na obszarze m.st. Warszawy w wyborach do sejmiku województwa, do Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic, umieszcza się w osobnych kopertach, zakleja się je i pieczętuje na złączach kopert oraz opisuje. Np.:

Wybory do rady gminy

Okręg wyborczy Nr bądź okręgi wyborcze Nr,

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr

w

(nazwa miejscowości)

ul.

(z ewentualnym wskazaniem siedziby, np. szkoła, dom kultury)

tel.

Kopertę z protokołem głosowania w obwodzie w wyborach do rady gminy dostarcza się właściwej gminnej komisji wyborczej. Odbiór tak przekazanych protokołów komisja kwituje na piśmie. Protokoły głosowania w wyborach do rad dzielnic w m.st. Warszawie dostar-

cza się dzielnicowym komisjom wyborczym. Do postępowania z kopertami z protokołami głosowania stosuje się zasady omówione poniżej.

Koperty z protokołami w wyborach do rady powiatu i sejmiku województwa dostarcza się do rejonowego punktu odbioru utworzonego w każdej gminie. Punkt rejonowy powinien mieścić się w urzędzie gminy (miasta); na obszarach dużych aglomeracji miejskich można utworzyć kilka rejonowych punktów odbioru protokołów. W punkcie tym osoba upoważniona przez właściwą powiatową komisję wyborczą, tj. komisję właściwą dla powiatu na obszarze którego dana gmina się znajduje, odbiera zapieczętowane koperty z protokołami głosowania do rady powiatu i sejmiku województwa kwitując ich odbiór na piśmie. Osoba odbierająca koperty dyżuruje aż do chwili dostarczenia jej kopert ze wszystkich obwodów głosowania. Koperty z protokołami są sukcesywnie przekazywane powiatowej komisji wyborczej.

W miastach na prawach powiatu koperty z protokołami w wyborach do sejmiku województwa odbiera miejska komisja wyborcza bezpośrednio bądź za pośrednictwem upoważnionych przez nią osób w punktach rejonowych.

Koperty z protokołami nie mogą być otwierane na żadnym etapie ich przekazywania. W stanie nienaruszonym są dostarczone do właściwej powiatowej komisji wyborczej.

W czasie przewożenia i przekazywania kopert mogą być obecni mężowie zaufania. Mężowie zaufania kończą wypełnianie swej funkcji wraz z przekazaniem protokołów właściwej terytorialnej komisji wyborczej.

Drugie egzemplarze protokołów głosowania w obwodzie, spis wyborców oraz sporządzone wcześniej pakiety zawierające posegregowane karty do głosowania, a także wszystkie arkusze pomocnicze i nie wykorzystane formularze protokołów (także błędnie wypełnione), pakuje się, opisuje, pieczętuje i zabezpiecza w lokalu wyborczym do czasu potwierdzenia przyjęcia protokołów przez właściwe terytorialne komisje wyborcze, a następnie przekazuje się w sposób uzgodniony wcześniej z urzędem gminy jako depozyt. Jeśli nie jest możliwe przechowywanie materiałów w lokalu obwodowej komisji wyborczej materiały te oraz pieczęć komisji przekazuje się niezwłocznie wójtowi, do urzędu gminy jako depozyt. Dostęp do tych dokumentów - do czasu potwierdzenia przez właściwą terytorialną komisję wyborczą prawidłowości sporządzonych przez nią protokołów- mają wyłącznie członkowie obwodowej komisji wyborczej. Dalszy sposób ich przekazywania i udostępniania zostanie określony odrębnymi przepisami.

II

Zadania obwodowej komisji wyborczej związane z przeprowadzeniem ponownego głosowania w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta i ustaleniem jego wyników.

1. Zadania obwodowej komisji wyborczej związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem ponownego głosowania.

Ponowne głosowanie w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta przeprowadza się wówczas, gdy w pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie uzyskał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów (art. 4 ust. 2 ustawy o wyborze wójta).

O konieczności i przyczynach przeprowadzenia ponownego głosowania oraz imionach i nazwiskach dwóch kandydatów kandydujących w ponownym głosowaniu informuje w drodze uchwały gminna (miejska) komisja wyborcza (art. 4 ust. 6 ustawy).

Ponowne głosowanie w takim wypadku odbywa się 14 dnia po pierwszym głosowaniu, czyli będzie przeprowadzone w niedzielę 10 listopada 2002 r. od godz. 6.00 do godz. 20.00.

Ponowne głosowanie przeprowadza i ustala jego wyniki w obwodzie ta sama obwodowa komisja wyborcza w pełnym składzie, która przeprowadziła głosowanie w dniu 27 października 2002 r.

Zadania obwodowej komisji wyborczej w zakresie przygotowania i przeprowadzenia ponownego głosowania są takie same, jak te, które były związane z przeprowadzeniem głosowania w dniu 27 października 2002 r.

W związku z tym obwodowa komisja wyborcza powinna:

- odbyć nie później niż na 5 dni przed dniem głosowania swoje posiedzenie w celu omówienia zadań związanych z przygotowaniem ponownego głosowania; ustalić plan odbioru kart do głosowania, spisu wyborców, formularzy protokołów głosowania i innych materiałów wyborczych oraz pracy w dniu głosowania;
- gdyby podczas posiedzenia okazało się, że niektórzy członkowie komisji nie wzięli w nim udziału bez usprawiedliwienia, przewodniczący komisji powinien niezwłocznie zawiadomić zarząd gminy o konieczności dokonania zmian w składzie komisji tak, aby komisja mogła przeprowadzić ponowne głosowanie i ustalić jego wyniki w ustawowym składzie (5-9) osób;
- dokonać kontroli przygotowania lokalu wyborczego do dnia głosowania w zakresie niezbędnego wyposażenia oraz usunięcia ewentualnych materiałów agitacyjnych związanych z prowadzoną kampanią wyborczą; w lokalu wyborczym powinny się znajdować wyłącznie urzędowe obwieszczenia, a więc uchwała gminnej komisji wyborczej o przeprowadzeniu ponownego głosowania z informacją o kandydatach biorących udział w ponownym głosowaniu, obwieszczenie o podziale gminy na obwody głosowania oraz informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności oddanego głosu;

- odebrać za pokwitowaniem materiały wyborcze: karty do głosowania, spisy wyborców, pieczęć komisji, formularze protokołu głosowania itp.

Praca komisji w dniu ponownego głosowania powinna rozpocząć się o godz. 5.00 i przebiegać w sposób identyczny, jak w dniu 27 października 2002 r., dlatego jest niezbędne, aby komisja wcześniej przypomniła sobie zasady omówione w Wytycznych, dotyczące przebiegu głosowania.

Podczas wszystkich czynności komisji w dniu ponownego głosowania w lokalu wyborczym mogą przebywać **wyłącznie mężowie zaufania wyznaczeni przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych, które zgłosiły kandydatów uczestniczących w ponownym głosowaniu**. Mężowie zaufania mogą legitymować się upoważnieniami dotyczącymi wyborów przeprowadzanych w dniu 27 października 2002 r. Pełnomocnicy wyborczy, jeżeli zajdzie taka potrzeba, mogą wyznaczyć do pełnienia funkcji męża zaufania nową osobę. Obowiązuje jednak zasada, że każdego kandydata uczestniczącego w ponownym głosowaniu może reprezentować tylko jeden mąż zaufania.

Ponowne głosowanie przeprowadzane jest na podstawie tego samego spisu wyborców, który był stosowany w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 27 października 2002 r.

Obwodowa komisja wyborcza dopisuje do spisu wyborców w dniu ponownego głosowania osobę pominiętą w spisie, która udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że osoba ta jest wpisana do rejestru wyborców w gminie (sposób postępowania jest omówiony w części I pkt 3 wytycznych).

Otrzymując kartę do głosowania w ponownym głosowaniu każdy wyborca kwituje jej odbiór własnoręcznym podpisem w spisie wyborców w wolnej kratce na to przeznaczonej.

2. Ustalenie wyników ponownego głosowania w obwodzie i przekazanie protokołu ponownego głosowania gminnej (miejskiej) komisji wyborczej.

Tryb ustalania wyników ponownego głosowania jest analogiczny do ustalania wyniku pierwszego głosowania w dniu 27 października 2002 r. W związku z tym obwodowa komisja wyborcza ustala i wpisuje w odpowiednich punktach I.1. do 4. liczbę uprawnionych do głosowania w chwili zakończenia głosowania – według liczby wyborców umieszczonych w spisie wyborców, liczbę otrzymanych kart do głosowania, liczbę wyborców, którym wydano kartę do głosowania – według liczby podpisów wyborców kwitujących odbiór karty do głosowania oraz liczbę niewykorzystanych kart do głosowania.

Liczba kart do głosowania, które komisja otrzymała (pkt I.2.) powinna się równać sumie liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania (pkt I.3.) i liczby niewykorzystanych kart do głosowania (pkt I.4.). Ewentualną różnicę tych liczb, której nie udało się komisji usunąć należy wyjaśnić w pkt III.12. protokołu lub w formie załącznika do protokołu.

Następnie komisja otwiera urnę i ustala liczbę kart wyjętych z urny wpisując ją w pkt II.5. Jeżeli liczba kart wyjętych z urny różni się od liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania, różnicę należy wyjaśnić w pkt III.8. protokołu. Komisja ustala liczbę kart nie-

ważnych (czyli kart innych niż urzędowo ustalone lub nieopatrzonych pieczęcią obwodowej komisji wyborczej), wpisując tę liczbę w pkt II.5a. Pozostałe karty do głosowania są kartami ważnymi, na których wyborcy mogli oddać głosy ważne lub głosy nieważne.

Głosem nieważnym z ważnej karty do głosowania jest:

- głos na karcie, na której wyborca postawił znak „x” obok nazwisk dwóch kandydatów (pkt II.6a. protokołu),
- głos na karcie, na której wyborca nie postawił znaku „x” obok nazwiska żadnego kandydata (pkt II.6b. protokołu).

Nieważność głosu powoduje również zamazanie kratki obok nazwiska kandydata lub postawienie w niej innego znaku niż znak „x”.

Liczbę głosów nieważnych z tych powodów komisja wpisuje w odpowiednich punktach protokołu, a sumę głosów nieważnych z w pkt II.6. protokołu.

Komisja ustala następnie liczbę głosów ważnych. Sumę głosów ważnych, którą uzyskali obaj kandydaci komisja wpisuje w pkt II.7. protokołu. Liczbę głosów ważnych uzyskanych przez każdego z kandydatów wpisuje się w rubrykach przy ich nazwiskach w pkt III.

W ponownym głosowaniu mężowie zaufania i członkowie komisji mogą wnosić uwagi do protokołu ze wskazaniem konkretnych zarzutów, do których komisja obowiązana jest się ustosunkować w protokole bądź załączniku do protokołu przekazywanym gminnej komisji wyborczej.

Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji obecni przy jego sporządzeniu.

Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu **komisja podaje do wiadomości wyborców ustalone wyniki ponownego głosowania w obwodzie** przez ich wywieszenie w widocznym miejscu.

Protokół ponownego głosowania w obwodzie przewodniczący komisji dostarcza gminnej komisji wyborczej w zapieczętowanej kopercie. Materiały i dokumenty z przeprowadzonego głosowania komisja pakuje, pieczętuje i przekazuje wraz z pieczęcią wójtowi gminy (burmistrzowi, prezydentowi miasta) jako depozyt, do którego dostęp mają tylko członkowie komisji w związku z ewentualnymi protestami wyborczymi lub na żądanie sądu lub prokuratury.

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 7 października 2002 r.

w sprawie sprostowania omyłek w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

Na podstawie art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje.

§ 1.

W wytycznych stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

- 1) w części I punkt 4 wyrazy „a ich liczbę wpisać w pkt II.5b. protokołów” zastępuje się wyrazami „a ich liczbę wpisać w pkt II.5a. protokołów” i wyrazy „a ich liczbę wpisać w pkt II.5a. protokołów” zastępuje się wyrazami „a ich liczbę wpisać w pkt II.5b. protokołów”,
- 2) w części I w pkt 11 wyrazy: „1) liczba wyborców uprawnionych do głosowania (w pkt I.1. protokołu) nie może być większa od liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania (w pkt I.3. protokołu)” zastępuje się wyrazami: „1) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (w pkt I.3. protokołu) nie może być większa od liczby wyborców uprawnionych do głosowania (w pkt I.1. protokołu)”.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

(17)

UCHWAŁA

PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 23 września 2002 r.

w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania,
w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie
oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
(*Monitor Polski Nr 45, poz. 677*)

Na podstawie art. 115 ust. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Karta do głosowania w wyborach do rad gmin w gminach do 20 tysięcy mieszkańców jest drukowana na papierze koloru białego, rodzajem i wielkością czcionki jednakowymi dla wszystkich list kandydatów i kandydatów z tych list w danym okręgu wyborczym.
2. Karta do głosowania jest zadrukowana jednostronnie i ma format A-5, A-4 lub A-3 w zależności od liczby zarejestrowanych list i kandydatów na radnych na tych listach.
3. Karta do głosowania w górnej części, z lewej strony jest opatrzona oznaczeniem „Okręg wyborczy nr, dla wyboru Rady, ”
(nazwa rady – miejscowość)
a pośrodku, w górnej części karty jest umieszczony napis „Karta do głosowania w wyborach do rad gmin w dniu Listy kandydatów na radnych”.
4. Listy kandydatów na karcie umieszcza się w kolejności ich numerów, w kolumnie pionowej, podając numer listy i oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego, a niżej wymienia się nazwiska i imiona kandydatów. W przypadku zarejestrowania większej liczby list i kandydatów na tych listach, listy umieszcza się w kolumnach oddzielonych linią pionową, a listy w kolumnach oddziela się linią poziomą. Listy umieszcza się w kolejności ich numerów w kolumnach.
5. Na karcie do głosowania w jej dolnej części podaje się informację o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu, której treść, w brzmieniu ustalonym we wzorze karty do głosowania, dostosowuje się do liczby radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym, oraz po prawej stronie drukuje się odcisk pieczęci gminnej komisji wyborczej.

Miejsce na umieszczenie pieczęci obwodowej komisji wyborczej oznacza się w lewej dolnej części karty do głosowania.

6. Wzory kart do głosowania stanowią załączniki nr 1 i nr 1a do uchwały.

§ 2.

1. Karty do głosowania w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tysięcy mieszkańców i do rad miast na prawach powiatów oraz w wyborach do Rady m.st. Warszawy są drukowane na papierze koloru białego, natomiast w wyborach do rad powiatów i w wyborach do rad dzielnic w mieście stołecznym Warszawie – na papierze koloru żółtego, a w wyborach do sejmików województw – na papierze koloru niebieskiego. Dopuszcza się użycie papieru z jednostronnie naniesionym kolorem po stronie zadrukowanej.
2. Kolor i rodzaj papieru, z zastrzeżeniem ust. 1, są jednakowe w wyborach do danej rady.
3. Rodzaj i wielkość czcionki są jednakowe dla wszystkich list kandydatów i kandydatów z tych list w okręgu wyborczym.
4. Karta do głosowania jest drukowana jednostronnie na arkuszu formatu A-5, A-4, A-3 lub A-2 w zależności od liczby zarejestrowanych list. Karta do głosowania może też składać się z odpowiedniej liczby zbroszurowanych i połączonych stron o formacie A-5 lub A-4, zadrukowanych jednostronnie.
5. Karta do głosowania w górnej części z lewej strony opatrzona jest oznaczeniem „Okręg wyborczy nr dla wyboru Rady”
(nazwa rady – miejscowość, nazwa dzielnicy)
„Okręg wyborczy nr dla wyboru Rady m.st. Warszawy” lub odpowiednio „Okręg wyborczy nr dla wyboru Sejmiku Województwa”,
a pośrodku, w górnej części karty umieszczony jest
(nazwa)
odpowiedni napis: „Karta do głosowania w wyborach do rad gmin – miast, w dniu r.”, „Karta do głosowania w wyborach do Rady m.st. Warszawy w dniu r.”, „Karta do głosowania w wyborach do rad dzielnic w m.st. Warszawie w dniu r.”, „Karta do głosowania w wyborach do rad powiatów w dniu r.” albo „Karta do głosowania w wyborach do sejmików województw w dniu r.”, a poniżej „Listy kandydatów na radnych”.
6. Listy kandydatów umieszcza się i oznacza na karcie do głosowania według zasad określonych w § 1 ust. 4.
7. Na karcie do głosowania w jej dolnej części podaje się informacje o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu oraz po prawej stronie drukuje się odcisk pieczęci wła-

ściwej terytorialnej komisji wyborczej. Miejsce na umieszczenie pieczęci obwodowej komisji wyborczej oznacza się w lewej dolnej części karty do głosowania.

8. W przypadku druku karty w formie zbroszurowanej, w górnej części pierwszej i kolejnych zadrukowanych stron karty po środku umieszcza się numer strony, na stronie pierwszej karty, nad wyrazami „Listy kandydatów na radnych” umieszcza się napis „Strony od 1 do.....”, zaś na kolejnych stronach nie umieszcza się napisu „Karta do głosowania w wyborach do w dniu r. Strony od 1 do”, zaś po wyrazach „Listy kandydatów na radnych” dopisuje się „- c.d.”. Na każdej stronie karty do głosowania drukuje się odcisk pieczęci właściwej terytorialnej komisji wyborczej. Miejsce na umieszczenie pieczęci obwodowej komisji wyborczej oznacza się tylko na pierwszej stronie karty.
9. Wzory kart do głosowania stanowią załączniki nr 2 i nr 2a do uchwały.

§ 3.

1. Karta do głosowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta drukowana jest na papierze koloru różowego, jednakowym rodzajem i wielkością czcionki dla wszystkich kandydatów na wójta, burmistrza i prezydenta miasta w danej gminie lub mieście.
2. Karta do głosowania jest zadrukowana jednostronnie i ma format A-5, A-4 lub A-3 albo B-5, B-4 lub B-3, w zależności od liczby zarejestrowanych kandydatów. W razie stosowania karty do głosowania formatu A-4 lub większego, nazwiska kandydatów mogą być umieszczone w jednej lub w dwóch kolumnach. Numerację przy nazwiskach kandydatów rozpoczyna się od górnej części kolumny nazwisk umieszczonej po lewej stronie karty.
3. Karta do głosowania w górnej części z lewej strony opatrzona jest (odpowiednio) oznaczeniem „Wybory oraz nazwą gminy lub miasta,
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

a pośrodku, w górnej części karty umieszczony jest napis „Karta do głosowania w wyborach (odpowiednio) wójta, burmistrza, prezydenta miasta w dniu”, a poniżej - „Kandydaci na (odpowiednio) wójta, burmistrza, prezydenta miasta”.
4. Nazwiska i imiona kandydatów umieszczone są na karcie do głosowania w kolejności alfabetycznej. Przed nazwiskiem i imionami każdego kandydata umieszczona jest w kolejności liczba porządkowa, kratka przeznaczona na oddanie głosu, a pod nazwiskiem i imionami kandydata umieszczona jest nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego, który zgłosił kandydata. Druk nazwy lub skrótu nazwy komitetu wyborczego wykonuje się mniejszą czcionką, jednakową dla wszystkich nazw i skrótów nazw komitetów wyborczych.
5. Na karcie do głosowania w jej dolnej części umieszczona jest informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu oraz po prawej stronie drukuje się odcisk pieczęci

gminnej (miejskiej) komisji wyborczej, a po lewej stronie – oznaczenie miejsca na umieszczenie pieczęci obwodowej komisji wyborczej.

6. Wzory kart do głosowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta stanowią załączniki nr 3 i 3a.
7. W wypadku głosowania na jednego kandydata w sytuacji, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, karta do głosowania ma format A-6, a z lewej strony przed nazwiskiem kandydata umieszcza się symetrycznie wyraz „TAK” i odpowiednią kratkę, a niżej wyraz „NIE” i odpowiednią kratkę. Przepisy ust. 1 i ust. 3-5 stosuje się odpowiednio.
8. Wzór karty do głosowania, o której mowa w ust. 7, stanowi załącznik 3b.
9. W ponownym głosowaniu karta do głosowania drukowana jest na papierze koloru różowego i ma format A-6. W górnej części karty pośrodku umieszczony jest napis „Karta do głosowania w wyborach (odpowiednio) wójta, burmistrza, prezydenta miasta w ponownym głosowaniu w dniu”. Przepisy ust. 1 i ust. 3-5 stosuje się odpowiednio.
10. Wzór karty do głosowania, o której mowa w ust. 9, stanowi załącznik nr 3c.

§ 4.

Karta do głosowania w wyborach przedterminowych wójta, burmistrza i prezydenta miasta wykonywana jest według zasad określonych w § 3 i drukowana na papierze koloru różowego w formacie A-6.

§ 5.

Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 września 1998 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz Rady miasta stołecznego Warszawy (Monitor Polski Nr 31, poz. 447).

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Okręg wyborczy nr
dla wyboru Rady
(nazwa Rady)

.....
(miejsowość)

**KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach do rad gmin
w dniu r.**

Listy kandydatów na radnych

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)
2.
3.
-

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)
-

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)
2.

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

INFORMACJA

Głosować można najwyżej na kandydata(ów), stawiając znak „x” w kratce (kratkach) z lewej strony obok nazwiska (nazwisk) kandydata(ów).

Postawienie znaku „x” w więcej niż kratce(kratkach) lub niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej – miejskiej
komisji wyborczej)

Okręg wyborczy nr
dla wyboru Rady
(nazwa Rady)

.....
(miejscowość)

KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach do rad gmin
w dniu r.

Listy kandydatów na radnych

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

...

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

.....

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

INFORMACJA

Głosować można najwyżej na kandydata(ów), stawiając znak „x” w kratce(kratkach) z lewej strony obok nazwiska(nazwisk) kandydata(ów).

Postawienie znaku „x” w więcej niż kratce(kratkach) lub niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej - miejskiej
komisji wyborczej)

Okręg wyborczy nr

dla wyboru^{x)}

(Rady Gminy, Rady Miejskiej, Rady m.st., Rady Dzielnicy, Rady Powiatu, Sejmiku Województwa)

.....
(miejsowość - nazwa dziel-
nicy, sejmiku)

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do^{x)}
(rad gmin, Rady m.st. Warszawy, rad dzielnic w m. st. W-wie, rad powiatów, sejmików województw)

w dniu r.

Listy kandydatów na radnych

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

...

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

4.

.....

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosować można tylko na jedną listę, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu. Postawienie znaku „x” w kratce obok nazwisk kandydatów z różnych list lub niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej – miejskiej – dzielnicowej -powiatowej - wojewódzkiej
komisji wyborczej)

^{x)} umieścić odpowiednio

Str. 1

Okręg wyborczy nr

dla wyboru ^{x)}

(Rady Gminy, Rady Miejskiej, Rady m.st., Rady Dzielnicy, Rady Powiatu, Sejmiku Województwa)

.....

(miejsowość - nazwa dzielnicy, sejmiku)

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do ^{x)}

(rad gmin, Rady m.st. Warszawy, rad dzielnic w m.st. Warszawie, rad powiatów, sejmików województw)

w dniu r.

Strony od 1 do

Listy kandydatów na radnych

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

...

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

4.

.....

Lista nr

.....
(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosować można tylko na jedną listę, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu. Postawienie znaku „x” w kratce obok nazwisk kandydatów z różnych list lub niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci

obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej – miejskiej – dzielnicowej - powiatowej- wojewódzkiej

komisji wyborczej)

^{x)} – umieścić odpowiednio

Str.

Okręg wyborczy nr

dla wyboru x)

(Rady Gminy, Rady Miejskiej, Rady m.st., Rady Dzielnicy, Rady Powiatu, Sejmiku Województwa)

.....

(miejsowość - nazwa dzielnicy, sejmiku)

Listy kandydatów na radnych – c.d.

Lista nr

(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.

(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

...

Lista nr

(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

Lista nr

(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

1.

(nazwisko i imię - imiona)

2.

3.

4.

...

Lista nr

(oznaczenie listy nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosować można tylko na jedną listę, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu. Postawienie znaku „x” w kratce obok nazwisk kandydatów z różnych list lub niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(pieczęć gminnej – miejskiej – dzielnicowej - powiatowej- wojewódzkiej komisji wyborczej)

x) – umieścić odpowiednio

Wybory^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)
.....
(nazwa gminy/miasta)

KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

w dniu **r.**

Kandydaci na^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

1.
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
2.
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
3.
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
4.
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
-
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok jego nazwiska. Postawienie znaku „x” w kratce obok nazwisk dwóch lub więcej kandydatów albo niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej – miejskiej
komisji wyborczej)

^{x)} – umieścić odpowiednio

Wybory^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)
.....
(nazwa gminy/miasta)

KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach.....^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)
w dniu r.

Kandydaci na^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

1. ☐	6. ☐
(nazwisko i imię - imiona)	(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony przez.....	zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
2. ☐	7. ☐
zgłoszony przez.....	zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
3. ☐	8. ☐
zgłoszony przez.....	zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
4. ☐	9. ☐
zgłoszony przez.....	zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)
5. ☐	☐
zgłoszony przez.....	zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)	(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok jego nazwiska. Postawienie znaku „x” w kratce obok nazwisk dwóch lub więcej kandydatów albo niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej - miejskiej
komisji wyborczej)

Wybory^{x)}

^{x)} - umieścić odpowiednio

(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

.....
(nazwa gminy/miasta)

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

w dniu r.

Kandydat na^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

TAK

NIE

.....
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosując za wyborem kandydata, stawia się znak „x” w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony obok nazwiska kandydata.

Głosując przeciwko wyborowi kandydata, stawia się znak „x” w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony obok nazwiska kandydata.

Postawienie znaku „x” w obu kratkach albo niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej - miejskiej
komisji wyborczej)

^{x)} – umieścić odpowiednio

Wybory^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)
.....
(nazwa gminy/miasta)

KARTA DO GŁOSOWANIA
w wyborach^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)
w ponownym głosowaniu
w dniu r.

Kandydaci na^{x)}
(Wójta, Burmistrza, Prezydenta Miasta)

1.
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

2.
zgłoszony przez.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

INFORMACJA

Głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „x” w kratce z lewej strony obok jego nazwiska. Postawienie znaku „x” w kratce obok nazwisk dwóch kandydatów albo niepostawienie znaku „x” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu.

(miejsce na umieszczenie pieczęci
obwodowej komisji wyborczej)

(pieczęć gminnej - miejskiej
komisji wyborczej)

^{x)} – umieścić odpowiednio

(18)

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 30 września 2002 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic w m. st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

(Monitor Polski Nr 52, poz. 734)

Na podstawie art. 115 ust. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

W uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania, w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Monitor Polski Nr 45, poz. 677), w § 3 w ust. 9 w zdaniu pierwszym wyrazy "i ma format A-6" zastępuję się wyrazami "i ma format A-5".

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

(19)

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 30 września 2002 r.

w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczących sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wyników głosowania i wyborów wójtów, burmistrzów

i prezydentów miast zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

(Monitor Polski Nr 46, poz. 681)

Na podstawie art. 11 ust. 2, art. 122 ust. 4, art. 123 ust. 5, art. 126 ust. 1 i 2, art. 151 ust. 4, art. 154 ust. 1 i 2, art. 180 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. Nr 41, poz. 641 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 i art. 4 ust. 10 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczące sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wyników głosowania i wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

WYTYCZNE

dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczące sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

Ilekcroć w treści „Wytycznych” powołuje się przepisy Ordynacji oznacza to ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089); powołanie przepisów ustawy warszawskiej oznacza ustawę z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087); powołanie przepisów ustawy o wyborze wójta oznacza ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089).

Jeżeli w „Wytycznych” jest mowa o uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r. należy przez to rozumieć uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze na radnego i o wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast - Monitor Polski Nr, poz.

Jeżeli w „Wytycznych” jest mowa o systemach i programach informatycznych lub wspomaganii informatycznym należy rozumieć przez to użycie oprogramowania dopuszczonego do użytku przez Państwową Komisję Wyborczą i dostarczonego przez Krajowe Biuro Wyborcze, zgodnie z uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. (MP Nr 39, poz. 609). Ilekcroć w „Wytycznych” jest mowa o Uchwale z dnia 2 września 2002 r., należy przez to rozumieć wymienioną wyżej uchwałę.

I. Zadania i czynności terytorialnych komisji wyborczych przed dniem wyborów.

Terytorialne komisje wyborcze do czasu rozpoczęcia głosowania przyjmują informacje o zdarzeniach powodujących konieczność skreślenia nazwisk kandydatów na radnych z zarejestrowanych list, unieważnienia rejestracji list lub skreślenia z list nazwisk kandydatów na wójtów. Komisje terytorialne rozpatrują te sprawy niezwłocznie, podejmują stosowne uchwały i sporządzają obwieszczenia o dokonanych skreśleniach nazwisk kandydatów, bądź o unieważnieniach rejestracji list. Obwieszczenie podaje się do publicznej wiadomości oraz wywiesza w lokalach wyborczych na obszarze właściwych okręgów wyborczych. Terytorialne komisje wyborcze przy wykonywaniu opisanych wyżej czynności i zadań korzystają z programów informatycznych. Program ten umożliwia wprowadzanie oraz uzyskanie informacji o komitetach wyborczych, listach kandydatów i kandydatach. W przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy kandydatów komisja poleca niezwłoczne wprowadzenie tej informacji do systemu informatycznego.

Rejestracja danych w systemie informatycznym (przy użyciu programu informatycznego) odbywa się wyłącznie w siedzibach właściwych komisji wyborczych.

W przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy po wydrukowaniu kart do głosowania w obwieszczeniu, oprócz informacji o skreśleniu bądź unieważnieniu, podaje się wyjaśnienie o warunkach ważności głosu oddanego na karcie, na której pozostało nazwisko skreślonego kandydata bądź unieważniona lista (art. 113 ust. 2 i 3 Ordynacji).

W wyborach do rad gmin w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców za nieważny uznaje się głos wówczas, gdy wyborca postawił znak „x” wyłącznie przy nazwisku skreślonego kandydata lub przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej.

Jeżeli wyborca postawił znak „x” przy nazwisku kandydata skreślonego z listy oraz przy nazwisku innego kandydata z tej lub innej listy, to głos taki jest ważny i zaliczany kandydatowi, którego nazwisko nie zostało skreślone.

Jeżeli oddano głos na kandydata bądź kandydatów z listy unieważnionej i na innych kandydatów z innych list, to bierze się pod uwagę tylko głos oddany na kandydatów z list nieskreślonych.

W wyborach do rad gmin w gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, w wyborach do rad powiatów i sejmików województw za nieważny uznaje się głos oddany wyłącznie na kandydata z unieważnionej listy.

Jeżeli wyborca oddał głos na kandydata z unieważnionej listy i na kandydata z innej listy, to głos taki jest ważny i zalicza się kandydatowi z listy, której rejestracja nie została unieważniona.

Głos jest nieważny jeśli postawiono znak „x” przy nazwisku kandydata skreślonego z listy, której rejestracja nie została unieważniona i przy nazwisku kandydata z innej listy.

Głos oddany wyłącznie na kandydata skreślonego z listy, której rejestracja nie została unieważniona, uznaje się za ważny i oddany na tę listę (art. 118 ust. 3 Ordynacji).

Z uwagi na warunki ważności głosu na takich kartach każda terytorialna komisja wyborcza obowiązana jest spowodować, aby obwieszczenie o unieważnieniu rejestracji listy, bądź o

skreśleniu nazwisk kandydatów było wywieszane w lokalu wyborczym w widocznym miejscu.

Terytorialne komisje wyborcze są obowiązane także systematycznie sprawdzać, w których okręgach wyborczych głosowanie nie będzie przeprowadzone z powodu niewystarczającej liczby zarejestrowanych list i kandydatów na tych listach oraz w których okręgach wybory nie odbędą się wobec braku zarejestrowanych list kandydatów.

W wyborach do rady gminy, miasta, Rady m.st. Warszawy i rady dzielnicy w m.st. Warszawie, w wyborach do rady powiatu i w wyborach do sejmiku województwa - głosowania nie przeprowadza się, gdy liczba zarejestrowanych kandydatów na liście bądź listach jest równa liczbie radnych wybieranych w tym okręgu lub od niej mniejsza (art. 188 Ordynacji). W takim wypadku terytorialna komisja wyborcza za wybranych na radnych uznaje zarejestrowanych kandydatów. Jeżeli liczba kandydatów na radnych jest mniejsza od liczby mandatów, pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone.

Jeśli w okręgu wyborczym nie zostanie zarejestrowana żadna lista, pomimo postępowania, o którym mowa w art. 108 ust. 10 Ordynacji wyborczej, to wyborów w tym okręgu nie przeprowadza się (art. 108, ust. 2 Ordynacji wyborczej).

O przyczynach nieprzeprowadzania wyborów lub obsadzenia mandatów bez głosowania terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie zawiadamia wyborców danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia sporządzonego według wzoru stanowiącego załącznik nr 1. Druk i rozplakatowanie obwieszczenia zapewnia właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa.

Jeden egzemplarz obwieszczenia terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje komisarzowi wyborczemu wraz z protokołem obsadzenia mandatu lub mandatów radnych bez głosowania sporządzonym zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 8 do uchwały PKW z dnia 16 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień terytorialnych komisji wyborczych.

W opisany wyżej sposób gminna komisja wyborcza zawiadamia wyborców o nieprzeprowadzaniu wyborów wójta wobec niezarejestrowania żadnego kandydata (art. 11 ust. 5 i 6 ustawy o wyborze wójta) wzory uchwał podejmowanych w takich przypadkach stanowią załączniki nr 2 i nr 3.

II. Sposób dostarczenia protokołów głosowania z obwodów.

Protokoły głosowania w obwodzie są dostarczane - przez przewodniczących lub zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych bądź przez upoważnionego przez komisję jej członka - właściwym terytorialnym komisjom wyborczym, w zapieczętowanych kopertach. Ustala się następujący tryb i sposób doręczania.

Gminne komisje wyborcze otrzymują protokoły głosowania w obwodzie w wyborach odpowiednio do rady gminy, a dzielnicowe komisje wyborcze w m.st. Warszawie otrzymują protokoły głosowania w obwodzie do rady dzielnicy (art. 7 ust. 2 ustawy warszawskiej).

Gminne komisje wyborcze otrzymują także protokoły głosowania w obwodzie w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Komisje w miastach na prawach powiatu, w tym Miejska Komisja Wyborcza w m.st. Warszawie, otrzymują 3 rodzaje protokołów: protokoły głosowania w wyborach do rady miejskiej, w wyborach burmistrza – prezydenta miasta oraz - z tych samych obwodów - protokoły głosowania w wyborach do sejmiku województwa. Są one dostarczane bezpośrednio z obwodów bądź za pośrednictwem rejonowych punktów odbioru protokołów.

Powiatowe komisje wyborcze otrzymują 2 rodzaje protokołów: protokoły głosowania w wyborach do rady powiatu oraz protokoły głosowania w wyborach do sejmiku województwa. Protokoły są im dostarczane za pośrednictwem rejonowych punktów odbioru protokołów utworzonych w urzędach gmin (miast).

Wojewódzkie komisje wyborcze otrzymują od powiatowych komisji wyborczych i od miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu protokoły wyników głosowania do sejmiku województwa na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu). Wojewódzkie komisje wyborcze nie otrzymują protokołów głosowania w obwodach.

Utworzenie rejonowych punktów odbioru protokołów głosowania z obwodów wymaga uzgodnień między komisjami odbierającymi protokoły a wójtami (burmistrzami, prezydentami miast), wyznaczenia osób, które z upoważnienia komisji będą dokonywały odbioru protokołów oraz poinformowania o dokonanych ustaleniach obwodowych komisji wyborczych. Protokoły są przekazywane w zabezpieczonych kopertach. Osoby odbierające protokoły wykonują powierzone im czynności na podstawie pisemnego upoważnienia podpisanego przez przewodniczącego komisji wyborczej, dla której przeznaczone są protokoły. Odbiór kopert z protokołami potwierdzają one czytelnym podpisem; na pokwitowaniu otrzymania protokołu wpisują informacje: od której komisji, jaki protokół otrzymały oraz datę i godzinę otrzymania koperty z protokołem; otrzymane koperty w stanie nienaruszonym dostarczają właściwej komisji wyborczej. W celu sprawnej kontroli odbioru kopert z protokołami osoby przyjmujące protokoły powinny prowadzić zestawienie kontrolne otrzymywanych protokołów według poszczególnych obwodów; dyżur jest pełniony aż do czasu otrzymania protokołów ze wszystkich obwodów.

Zgodnie z uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. w obwodach głosowania, wymienionych w Załączniku nr 4 do tej uchwały, stosowane będzie wspomaganie informatyczne. W tych obwodach dane o wynikach głosowania zostaną wprowadzone do systemu informatycznego. Pozwoli to na uzyskanie z systemu informatycznego projektów protokołów, które po podpisaniu przez członków komisji staną się dokumentami, tj. protokołami z głosowania. Na polecenie przewodniczącego komisji wyborczej dane z tych protokołów zostaną przesłane, przy użyciu sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego, do centralnej bazy Państwowej Komisji Wyborczej dla odpowiednich terytorialnych komisji wyborczych. Przekazanie tych danych jest niezależne od przekazania do właściwych terytorialnych komisji wyborczych podpisanych przez członków komisji protokołów głosowania w obwodzie. Terytorialne komisje wyborcze, korzystające z techniki elektronicznej przy wykonywaniu zadań, pobierają z centralnej bazy Państwowej Komi-

sji Wyborczej dane z protokołów głosowania z tych obwodów, które korzystały z techniki elektronicznej.

III. Ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze.

1. Formularze wyborcze i sposób ich wypełnienia.

Terytorialne komisje wyborcze, ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów, sporządzają zestawienia i protokoły na formularzach, których wzory określiła Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 16 września 2002 r. Poszczególne komisje sporządzają zestawienia i protokoły według wzorów określonych w następujących załącznikach do tej uchwały:

- gminna komisja wyborcza w gminie do 20 tys. mieszkańców - wg załączników nr 1 i 2 oraz nr 9 lub nr 10,
- gminna komisja wyborcza w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców - wg załączników nr 3 i 4 oraz nr 9 lub 10,
- dzielnicowa komisja wyborcza w m.st. Warszawie – wg załączników nr 3 i 4,
- miejska komisja wyborcza w mieście na prawach powiatu i Komisja Wyborcza w m.st. Warszawie - wg załączników nr 3 i 5 oraz nr 9 lub 10 i w wyborach do sejmiku województwa - nr 6,
- powiatowa komisja wyborcza - wg załączników nr 3 i 5 oraz w wyborach do sejmiku województwa - nr 6,
- wojewódzka komisja wyborcza - wg załączników nr 5 i 7.

Ponadto terytorialne komisje wyborcze wypełniają: protokoły z obsadzenia mandatu radnego bez głosowania, wg załącznika nr 8, jeśli w okręgach wyborczych zaistniała sytuacja przewidziana w art. 188 Ordynacji.

Zestawienia i protokoły komisje sporządzają w 3 egzemplarzach. Przy sporządzaniu tych dokumentów komisje korzystają ze wspomaganie informatycznego i komputerowego wydruku. W razie niekorzystania z wydruku komputerowego formularz protokołu należy wypełnić starannie i czytelnie. Zarzuty wniesione przez pełnomocników i członków komisji wpisuje się do właściwych rubryk protokołów, a gdyby wniesiono je w formie odrębnego dokumentu załącza się go do protokołu czyniąc o tym adnotację w rubryce dotyczącej zarzutów. Wniesienie zarzutów przez członków komisji nie zwalnia ich z obowiązku podpisania sporządzonych protokołów (art. 124 ust. 6, art. 152 ust. 6 i art. 179 ust. 6 Ordynacji). W rubryce „Uwagi” komisja ustosunkowuje się do wniesionych zarzutów. Każdą stronę zestawień i protokołów parafują, w miejscu na to przeznaczonym, osoby wchodzące w skład komisji obecne przy ich sporządzaniu; podpisują one także sporządzone protokoły i zestawienia. Dokumenty te opatruje się pieczęcią komisji. Komisja sporządza je w składzie nie mniejszym niż połowa składu komisji, w tym przy udziale przewodniczącego komisji bądź jego zastępcy.

2. *Uprawnienia pełnomocników komitetów wyborczych.*

Przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze mogą być obecni pełnomocnicy wyborczy komitetów wyborczych lub osoby przez nich upoważnione (art. 112 ust. 1 Ordynacji). Pełnomocnik legitymuje się dokumentem o ustanowieniu go przez komitet wyborczy pełnomocnikiem, natomiast osoba przez niego upoważniona przedstawia także upoważnienie wydane jej przez pełnomocnika. Jeżeli pełnomocnik lub osoba przez niego upoważniona przedłożyli już komisji te dokumenty, dokonując zgłoszenia list kandydatów na radnych, ich powtórne przedłożenie komisji nie jest wymagane.

Zarówno pełnomocnik wyborczy, jak i upoważniona przez niego osoba mogą wyznaczyć do reprezentowania listy swojego zastępcę, wydając mu zaświadczenie (art. 112 ust. 2 Ordynacji) według wzoru ustalonego w zał. nr 6 przez Państwową Komisję Wyborczą uchwałą z dnia 9 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzoru potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji i wzoru protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa, wzoru potwierdzenia zgłoszenia i wzoru protokołu rejestracji kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz zaświadczenia dla męża zaufania i dla zastępcy pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego (M.P. Nr 41, poz. 641).

Pełnomocnik oraz jego zastępca są przedstawicielami wszystkich zgłoszonych przez pełnomocnika list kandydatów na radnych oraz kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Jeżeli więc zgłaszał on listy np. w wyborach do rad gmin i rady powiatu, to reprezentuje interesy list kandydatów wobec tych gminnych i powiatowej komisji wyborczych (art. 112 ust. 1 Ordynacji). Pełnomocnik może wyznaczyć zastępcę do każdej terytorialnej komisji wyborczej, w której zarejestrował listy kandydatów na radnych.

Pełnomocnik i jego zastępca są uprawnieni do obserwowania czynności komisji. Mogą wnieść do protokołu uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów (art. 124 ust. 6, art. 152 ust. 6 i art. 179 ust. 6 Ordynacji). Przy pełnieniu czynności w komisji pełnomocnicy i ich zastępcy powinni nosić identyfikatory z imieniem, nazwiskiem i funkcją.

3. *Wykorzystanie programów informatycznych przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów.*

Terytorialne komisje wyborcze korzystają przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów do poszczególnych rad, a także przy ustalaniu wyników głosowania i wyborów wójta, burmistrza, prezydenta miasta z oprogramowania informatycznego. System informatyczny służy do pobrania z bazy centralnej Państwowej Komisji Wyborczej danych z protokołów głosowania w obwodzie, z tych obwodów, które korzystały z techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania. System umożliwia również wprowadzanie danych z protokołów głosowania w obwodzie, z tych obwodów, które nie korzystały z techniki elektronicznej albo w celach kontroli poprawności przesłania danych. Umożliwia on także wydrukowanie protokołów głosowania w obwodzie. System służy również do sprawdzenia poprawności arytmetycznej protokołów głosowania w obwo-

dach, przygotowania zestawień pomocniczych, wyliczeniu wyników głosowania i wyników wyborów oraz wydruku zestawień i projektów protokołów z wyborów.

Wydruk komputerowy projektu protokołu z wyborów staje się dokumentem po złożeniu podpisów przez członków komisji wyborczej oraz opatrzeniu pieczęcią komisji.

Rejestracja danych w systemie informatycznym odbywa się pod nadzorem komisji, wyłącznie w siedzibach właściwych komisji wyborczych.

Wspomaganie informatyczne jest także stosowane przez powiatowe komisje wyborcze lub miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu przy ustalaniu zbiorczych wyników głosowania na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu w wyborach do sejmiku województwa.

Komisje wojewódzkie pobierają z centralnej bazy Państwowej Komisji Wyborczej dane o wynikach głosowania, wprowadzonych w komisjach powiatowych i miejskich. Komisje wojewódzkie w celu kontroli poprawności danych z protokołów głosowania przesłanych drogą elektroniczną wykonują wydruki wszystkich protokołów głosowania na obszarze powiatów (miast na prawach powiatów) oraz mogą wykonać wydruki wybranych (co najmniej 5%) protokołów głosowania w obwodach z programu informatycznego i porównać je z danymi z otrzymanych oryginałów protokołów od powiatowych i miejskich komisji wyborczych.

Terytorialne komisje wyborcze, korzystające z techniki elektronicznej przy wykonywaniu zadań, przekazują dane z protokołów z wyborów wraz z danymi z protokołów głosowania w obwodach głosowania do bazy centralnej Państwowej Komisji Wyborczej dla odpowiedniego komisarza wyborczego przy życiu sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego. Przesyłanie danych z komisji odbywa się pod nadzorem przewodniczącego komisji.

4. Wstępne czynności terytorialnych komisji wyborczych przy sprawdzaniu protokołów.

Gminne i powiatowe komisje wyborcze sprawdzają doręczone im protokoły pod względem poprawności sporządzenia zwracając uwagę w szczególności na: prawidłowość wpisania numeru obwodu i okręgu oraz liczby mandatów w tym okręgu, podpisanie protokołu przez wszystkich członków komisji obecnych przy jego sporządzaniu (przez co najmniej połowę składu komisji), parafowanie wszystkich stron protokołu przez członków komisji, którzy protokół podpisali, opatrzenie protokołu właściwą pieczęcią. W razie wniesienia do protokołu zarzutów sprawdzeniu podlega czy komisja obwodowa ustosunkowała się do tych zarzutów. O stwierdzeniu braków lub innych uchybień w omawianym zakresie komisja terytorialna zawiadamia przewodniczącego komisji obwodowej i wzywa do ich usunięcia. Wojewódzkie komisje wyborcze sprawdzają w podanym wyżej zakresie poprawność protokołów wyników głosowania na obszarze powiatu.

5. Czynności terytorialnej komisji wyborczej w gminach do 20 tys. mieszkańców.

Gminna (miejska) komisja wyborcza ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów w wyborach do rady gminy (miasta) sporządza zestawienia wyników głosowania osobno dla każdego okręgu wyborczego. W celu sprawdzenia poprawności arytmetycznej proto-

kołu komisja korzysta z wspomaganie informatycznego. Stwierdzona niezgodność arytmetyczna w danych w protokole wymaga usunięcia błędów przez obwodową komisję wyborczą; informację o tym przekazuje się przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji w celu usunięcia nieprawidłowości w protokole. Komisje terytorialne, które nie korzystają ze wspomaganie informatycznego sprawdzają poprawność arytmetyczną protokołów głosowania w obwodach kontrolując spełnienie warunków wymienionych w części I pkt 11 Wytycznych dotyczących wykonywania zadań obwodowych komisji wyborczych oraz trybu przekazywania i przyjmowania protokołów głosowania w obwodzie w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r., stanowiących załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 października 2002 r. (M.P. Nr, poz.). Na podstawie protokołów głosowania w obwodzie, po sprawdzeniu poprawności wpisanych w nich danych w systemie informatycznym, komisja otrzymuje wydruk i zestawienia, które może poddać kontroli w ustalony przez siebie sposób. W przypadku sporządzania zestawienia metodą tradycyjną komisja sumuje dane liczbowe z protokołów głosowania w obwodach, sporządza zestawienia głosowania oddzielnie dla każdego okręgu wyborczego.

Po uzyskaniu wydruków komputerowych zestawień dla wszystkich okręgów, w których przeprowadzono głosowanie lub po ich sporządzeniu w sposób tradycyjny, komisja przystępuje do sporządzenia protokołu z wyborów.

W ramach wspomaganie informatycznego komisja otrzymuje wydruk stanowiący projekt protokołu z wyborów, którego prawidłowość sporządzenia bada w sposób przez siebie ustalony. Sporządzając protokół w sposób tradycyjny komisja, po wypełnieniu części ogólnej i pkt I. protokołu w pkt II.A., wpisuje liczbę okręgów, w których nie przeprowadzono głosowania z powodu braku kandydatów i stwierdza, ile mandatów pozostaje nieobsadzonych.

Pkt II.B. protokołu wypełnia się wtedy, gdy w okręgu liczba wszystkich zarejestrowanych kandydatów jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w okręgu wyborczym i za wybranych bez głosowania uznaje się wszystkich kandydatów, a pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone (art. 188 Ordynacji).

Pkt III. wypełnia się wpisując dane z poszczególnych zestawień oraz protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania. W punkcie tym ujmuje się dane dotyczące wszystkich okręgów wyborczych na obszarze gminy w kolejności ich numerów.

Punkty III.B., C., D. wypełnia się w zależności od zaistnienia opisanych w nich sytuacji; dotyczą one wskazania kandydata, który uzyskuje mandat.

6. Czynności terytorialnej komisji wyborczej w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

Terytorialna komisja wyborcza, po sprawdzeniu prawidłowości sporządzenia protokołów głosowania w obwodach oraz ich poprawności arytmetycznej przy wykorzystaniu wspomaganie informatycznego, otrzymuje wydruk komputerowy zestawienia wyników gło-

sowania dla każdego okręgu wyborczego, którego prawidłowość sporządzenia bada w ustalony przez siebie sposób.

Sporządzając zestawienie wyników głosowania dla każdego okręgu wyborczego w sposób tradycyjny, komisja sumuje dane z protokołów głosowania w obwodach i wpisuje je w odpowiednie rubryki zestawienia.

Punkt 7 zestawienia, dotyczący list kandydatów komitetów wyborczych, które uzyskały co najmniej 5% wszystkich głosów ważnych w wyborach do rady, dotyczy wyłącznie wyborów do rad miast na prawach powiatu, wyborów do Rady m.st. Warszawy i wyborów do rad powiatów. W związku z tym terytorialne komisje wyborcze w gminach i miastach powyżej 20 tys. mieszkańców (nie będących miastami na prawach powiatu) w punkcie tym stawiają kreski w miejscach do wypełnienia.

W przypadku niekorzystania ze wspomagania informatycznego komisja wylicza w zestawieniu ilorazy wyborcze dla każdej listy w okręgu (pkt 8 zestawienia), dzieląc liczbę głosów łącznie oddanych w okręgu na daną listę (liczba z pkt 6 zestawienia) kolejno przez 1, 2, 3, 4, 5 itd., wyliczając dla każdej listy tyle ilorazów, ile mandatów jest w danym okręgu. Tak wyliczone ilorazy szereguje się w kolejności od największego wpisując je w pkt 9 zestawienia.

Przykładowe wyliczenie ilorazów dla okręgu 6-mandatowego, w którym głosowano na 5 list:

Ilorazy wyborcze							
Numer listy	Liczba głosów oddanych na listę	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 1	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 2	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 3	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 4	Liczba głosów z rubryki 2 podzielona przez 5	
1	2	3	4	5	6	7	8
11	100	100,000	50,000	33,333	25,000	20,000	
12	105	105,000	52,500	35,000	26,250	21,000	
13	108	108,000	54,000	36,000	27,000	21,600	
14	215	215,000	107,500	71,666	53,750	43,000	
15	303	303,000	151,500	101,000	75,750	60,600	

Uszeregowanie kolejno największych liczb (ilorazów wyborczych) dla przykładowego okręgu 6-mandatowego jest więc następujące:

- 1) 303,000 odpowiada liście nr 15
- 2) 215,000 odpowiada liście nr 14
- 3) 151,500 odpowiada liście nr 15
- 4) 108,000 odpowiada liście nr 13
- 5) 107,500 odpowiada liście nr 14
- 6) 105,000 odpowiada liście nr 12

Ilorazy wyborcze należy obliczać z dokładnością do trzech miejsc po przecinku przy ustalaniu wyników wyborów w gminach liczących powyżej 20 tysięcy mieszkańców, a do czterech miejsc po przecinku w miastach na prawach powiatu, powiatach i sejmikach woje-

wódtw. Jeżeli kilka list uzyskałoby ilorazy równe należy stosować kolejne kryteria podziału mandatów przewidziane w art. 123 ust. 3 Ordynacji wpisując odpowiednie dane w pkt 10 i 11 zestawienia.

Po sporządzeniu, podpisaniu i opieczątowaniu zestawień dla wszystkich okręgów wyborczych gminna, miejska, dzielnicowa komisja wyborcza sporządza protokół z wyborów według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do uchwały PKW z dnia 16 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień terytorialnych komisji wyborczych. Komisja otrzymuje wydruk komputerowy projektu protokołu i bada prawidłowość jego sporządzenia porównując w ustalony przez siebie sposób dane z zestawień z danymi w protokole z wyborów. W razie sporządzania protokołu bez wspomaganie informatycznego komisja postępuje w sposób następujący.

Część ogólną protokołu tj. punkty II.A. i II.B. wypełnia się na podstawie dokumentów wskazujących okręgi, w których nie przeprowadza się wyborów lub danych z protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania.

Pkt III. wypełnia się na podstawie zestawień bądź protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania sporządzonych dla każdego okręgu wyborczego.

Punkty III.2. i 3. terytorialna komisja wyborcza wypełnia wówczas, gdy stwierdzenie wyboru kandydata nastąpiło na podstawie art. 123 ust. 5 Ordynacji, a pkt III.4. do 6. w sytuacjach opisanych w tych punktach, jeżeli pozostają nieobsadzone mandaty. W pkt III.7. komisja opisuje przebieg losowania przeprowadzonego w sytuacji, o której mowa w pkt III.3. protokołu (jeżeli kandydaci umieszczeni na liście w kolejności alfabetycznej otrzymali równą liczbę głosów).

Do protokołu komisja dołącza zestawienia wyników głosowania z okręgów wyborczych oraz ewentualnie protokół obsadzenia mandatów bez głosowania.

Powyższy sposób sporządzenia protokołu dotyczy także dzielnicowych komisji wyborczych w m.st. Warszawie.

7. Ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów wójta, burmistrza, prezydenta miasta przez gminną komisję wyborczą lub miejską komisję wyborczą.

A. Wyniki głosowania i wyborów przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r.

Gminne (miejskie) komisje wyborcze powinny w pierwszej kolejności ustalić wyniki głosowania i wyniki wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, a następnie ustalać wyniki głosowania i wyniki wyborów do rad gmin. Taka kolejność ustalania wyników wyborów podyktowana jest koniecznością niezwłocznego poinformowania wyborców o ewentualnej konieczności przeprowadzenia ponownego głosowania (art. 4 ust. 6 ustawy o wyborze wójta).

Po otrzymaniu protokołów głosowania w obwodzie na kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta gminna komisja wyborcza (lub właściwa miejska komisja wyborcza) korzystając ze wspomaganie informatycznego bada prawidłowość sporządzenia tych protokołów.

Poza badaniem poprawności arytmetycznej protokołu konieczne jest sprawdzenie, czy obwodowa komisja wyborcza podpisała i opieczętowała protokół oraz czy dołączyła do protokołu swoje stanowisko dotyczące zarzutów mężów zaufania i członków komisji, jeśli zarzuty takie zostały wniesione.

O stwierdzonych nieprawidłowościach komisja informuje przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej w celu ich usunięcia.

Po otrzymaniu prawidłowo sporządzonych protokołów komisja otrzymuje wydruk komputerowy projektu protokołu z wyborów wójta, burmistrza i prezydenta miasta, po czym bada prawidłowość jego sporządzenia w sposób przez siebie ustalony. Sporządzając protokół bez wspomagania informatycznego komisja sumuje odpowiednie dane z protokołów wszystkich obwodowych komisji wyborczych i wpisuje je w odpowiednich rubrykach formularza protokołu.

Jeśli na kartach do głosowania było 2 lub więcej kandydatów, komisja korzysta z formularza stanowiącego załącznik nr 9 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r., a jeśli głosowano na jednego kandydata - z formularza stanowiącego załącznik nr 10 do tej uchwały.

Jeśli głosowano na więcej niż jednego kandydata w pkt II.A. protokołu komisja wpisuje połowę liczby ważnie oddanych głosów (pkt I.5.) powiększoną o 1 głos, a w pkt II.B. – stwierdza, kto został wybrany na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej większości głosów w pkt II.C. wskazuje dwóch kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów, a w przypadku równej liczby głosów nie pozwalającej na wskazanie dwóch kandydatów – tego kandydata (lub kandydatów), który uzyskał większość głosów w większej liczbie obwodów głosowania lub jeżeli także to kryterium nie pozwala wyłonić kandydata – kandydata ustalonego w trybie losowania.

Podobnie komisja ustala wynik wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wówczas, gdy w wyborach uczestniczył tylko jeden kandydat, wpisując odpowiednio, czy uzyskał więcej niż połowę głosów ważnych „za wyborem” w stosunku do łącznej liczby ważnie oddanych głosów (za wyborem i przeciw wyborowi).

Wynik wyborów komisja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie 1 egz. protokołu z wyborów w swojej siedzibie.

B. Przeprowadzenie i ustalenie wyników ponownego głosowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

Gminna komisja wyborcza lub miejska komisja wyborcza w wypadku stwierdzenia, że w wyborach żaden kandydat nie uzyskał wymaganej większości głosów i nie został wybrany na wójta, burmistrza, prezydenta miasta, na podstawie z art. 4 ust. 6 ustawy o wyborze wójta podaje do publicznej wiadomości w drodze uchwały informację o konieczności i przyczynach przeprowadzenia ponownego głosowania w dniu 10 listopada 2002 r. wskazując nazwiska i imiona dwóch kandydatów, uczestniczących w tym głosowaniu.

Wzór uchwały terytorialnej komisji wyborczej stanowi załącznik nr 4 do niniejszych Wytycznych.

Jeżeli jeden z kandydatów wycofa zgodę na kandydowanie, straci prawo wyborcze lub umrze, na jego miejsce komisja dopuści kandydata, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów w pierwszym głosowaniu (art. 4 ust. 4 ustawy o wyborze wójta).

Druk i rozplakatowanie uchwały zapewnia wójt, burmistrz, prezydent miasta (art. 109 ust. 6 Ordynacji, w związku z art. 2 ust. 2 ustawy o wyborze wójta). Uchwałę należy rozplakatować na obszarze gminy – miasta nie później niż 31 października 2002 r.

Jednocześnie gminna – miejska komisja wyborcza powinna zarządzić druk kart do głosowania w głosowaniu ponownym oraz zapewnić w porozumieniu z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania, urzędowych obwieszczeń, formularzy protokołów, spisów wyborców i innych materiałów niezbędnych dla przeprowadzenia głosowania.

Sposób przeprowadzenia ponownego głosowania komisja omawia z obwodowymi komisjami wyborczymi stosując zasady dotyczące pierwszego głosowania.

Obecni przy ponownym głosowaniu mogą być tylko mężowie zaufania i pełnomocnicy tych komitetów wyborczych, które zgłosiły kandydatów kandydujących w tym głosowaniu.

Ustalenie wyników wyborów w ponownym głosowaniu winno przebiegać analogicznie do ustalania wyników wyborów w pierwszym głosowaniu.

Protokół z wyborów gminna – miejska komisja wyborcza sporządza według wzoru stanowiącego załącznik nr 11 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r.

8. Czynności powiatowej komisji wyborczej i miejskiej komisji wyborczej w mieście na prawach powiatu.

1) Powiatowa i miejska komisja wyborcza w mieście na prawach powiatu ustala zbiorcze wyniki głosowania w wyborach do sejmiku województwa na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu. Ustalenia tego dokonuje na podstawie protokołów głosowania w obwodach w wyborach do sejmiku otrzymanych od wszystkich obwodowych komisji wyborczych. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w protokołach komisja informacje o tym przekazuje przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej w celu ich usunięcia. Przy ustalaniu zbiorczych wyników głosowania w wyborach do sejmiku województwa komisja korzysta ze wspomaganie informatycznego.

Zsumowane dane z protokołów obwodowych komisji wyborczych komisja podaje w protokole wyników głosowania do sejmiku województwa na obszarze powiatu lub odpowiednio

miasta na prawach powiatu sporządzonym według wzoru stanowiącego załącznik nr 6 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r.

Jeden egzemplarz protokołu wyników głosowania wraz z protokołami głosowania w obwodach pakuje się w pakiet, opisuje i pieczętuje, a następnie doręcza wojewódzkiej komisji wyborczej.

Wykonanie opisanych wyżej prac przed ustaleniem wyników głosowania i wyników wyborów do rady miast i do rady powiatu podyktowane jest potrzebą umożliwienia podjęcia prac przez wojewódzką komisję wyborczą.

2) Ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów odpowiednio do rady powiatu lub rady miejskiej sporządza zestawienie wyników głosowania dla każdego okręgu wyborczego. Komisja korzysta ze wspomagania informatycznego w takim samym zakresie jak komisje w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców. Zestawienia sporządza się na podstawie protokołów głosowania z obwodów również tak samo, jak w wyborach do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców z tą jednak różnicą, że w pkt 7 zestawienia komisja ustala listy komitetów wyborczych, które mają prawo uczestniczenia w podziale mandatów, gdyż spełniły warunek łącznego uzyskania 5% głosów ważnych w stosunku do sumy głosów ważnych oddanych w wyborach do rady powiatu lub rady miejskiej w mieście na prawach powiatu na listy wszystkich komitetów wyborczych we wszystkich okręgach wyborczych. Sporządzając zestawienie metodą tradycyjną w celu ustalenia tych danych komisja sumuje liczbę głosów ważnych z protokołów głosowania w obwodzie (obwodowych komisji wyborczych) obliczając sumę liczb głosów ważnych oddanych na listy poszczególnych komitetów wyborczych we wszystkich okręgach wyborczych oraz sumę głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy w wyborach do rady powiatu lub rady miasta na prawach powiatu.

Następnie po ustaleniu komitetów wyborczych, które otrzymały na swoje listy 5% głosów ważnych w wyborach, komisja wpisuje w zestawieniu numery i nazwy list komitetów wyborczych, zarejestrowanych w danym okręgu spełniające ten warunek.

Ustalenia te wpisuje się odpowiednio w zestawieniach sporządzanych dla pozostałych okręgów wyborczych.

Sposób obliczenia ilorazów wyborczych i podania ich w pkt 8-11 zestawienia dla dokonania podziału mandatów jest identyczny jak w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

Następnie komisja otrzymuje wydruk komputerowy projektu protokołu z wyborów i sprawdza prawidłowość jego sporządzenia w ustalony przez siebie sposób.

Sporządzając protokół z wyborów do rady powiatu lub odpowiednio do rady miasta na prawach powiatu bez wspomagania informatycznego komisja terytorialna korzysta z formularza według wzoru stanowiącego zał. nr 8 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r..

Część ogólną, tj. pkt I. i II. wypełnia się na podstawie danych z protokołów głosowania w obwodach oraz na podstawie dokumentów wskazujących okręgi, w których nie przeprowadza się wyborów lub danych z protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania.

W celu wypełnienia pkt III. komisja sumuje dane liczbowe z zestawień sporządzonych dla poszczególnych okręgów wyborczych i podaje dane dotyczące wyboru radnych wybranych z list komitetów wyborczych w pkt IV.

9. Czynności wojewódzkiej komisji wyborczej.

Po otrzymaniu protokołów od powiatowych komisji wyborczych i miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu, które ustaliły wyniki głosowania na obszarze powiatu lub miasta w wyborach do sejmiku województwa, wojewódzka komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym odrębnie dla wszystkich okręgów. Przy sporządzaniu zestawienia komisja korzysta ze wspomagania informatycznego. Sporządzając zestawienie wojewódzka komisja wyborcza bada prawidłowość ustalenia zbiorczych wyników głosowania przez powiatowe i miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu.

Na podstawie tych zestawień wojewódzka komisja sporządza następnie protokół z wyborów do sejmiku województwa. Przy sporządzaniu protokołu komisja korzysta ze wspomagania informatycznego. Otrzymały wydruk komputerowy protokołu z wyborów komisja bada w ustalony przez siebie sposób.

Sporządzając protokół bez wspomagania informatycznego w części III. protokołu po zliczeniu danych ze wszystkich zestawień komisja ustala, które listy komitetów wyborczych otrzymały w skali województwa co najmniej 5% ważnych głosów i wskazuje listy uprawnione do udziału w podziale mandatów (art. 162 ust. 2 Ordynacji).

Kolejną czynnością komisji jest wyliczenie ilorazów wyborczych dla list uczestniczących w podziale mandatów. Wyliczenia dokonuje się w taki sam sposób jak w wyborach do rad powiatów i rad miejskich w miastach na prawach powiatu. Także kolejne punkty protokołu wypełnia się w sposób omówiony wcześniej w Wytocznych.

Jeden egzemplarz protokołu wyników z wyborów do sejmiku województwa wraz z zestawieniami, a także protokoły wyników głosowania na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu) sporządzone przez powiatowe komisje wyborcze (bądź miejskie w miastach na prawach powiatu) wraz z protokołami głosowania w obwodach pakuje się w pakiet, pieczętuje i opisuje, a następnie przekazuje właściwemu komisarzowi wyborczemu.

Drugi egzemplarz protokołu wraz z zestawieniami pakuje się, pieczętuje i opatruje adresem Państwowej Komisji Wyborczej. Pakiet ten dostarcza się właściwemu komisarzowi wyborczemu, w celu przekazania go Państwowej Komisji Wyborczej. Komisarz wyborczy niezwłocznie przekazuje pakiet do Państwowej Komisji Wyborczej. Komisja sporządza kopię protokołu, którą poświadcza za zgodność z oryginałem, opatruje pieczęcią komisji i wykorzystuje do podania wyników wyborów do publicznej wiadomości. W tym samym celu komisja sporządza po jednym dodatkowym egzemplarzu zestawień wyników w okręgu wyborczym. Sposób podania wyników głosowania i wyników wyborów do publicznej wiadomości określa art. 180 ust. 1 Ordynacji.

10. Tryb przeprowadzenia losowania.

Terytorialne komisje wyborcze ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów w sytuacjach wymagających przeprowadzenia losowania postępują następująco.

Losowanie prowadzi przewodniczący komisji w obecności członków komisji i pełnomocników obecnych przy pracach komisji. O terminie losowania należy powiadomić pełnomocników z odpowiednim wyprzedzeniem, w celu umożliwienia im obecności przy tej czynności. Nieobecność pełnomocników nie wstrzymuje przeprowadzenia losowania.

Jeżeli ustalenia wymaga, który z kandydatów z tej samej lub z różnych list uzyskuje mandat, do jednakowych kopert wkłada się kartki z wypisanymi nazwiskami i imionami tych kandydatów oraz numerami list, na których się znajdują. Po wymieszaniu kopert losuje się jedną z nich. Nazwisko i imię wylosowanego kandydata oraz numer listy odczytuje się i okazuje obecnym, a wylosowaną kartkę dołącza się do protokołu. Na żądanie osób obecnych przy losowaniu należy okazać zawartość niewylosowanych kopert. Przebieg przeprowadzonego losowania opisuje się w protokole (art. 122 ust. 2 i 3, art. 123 ust. 5, art. 151 ust. 4, art. 178 ust. 6 Ordynacji oraz art. 4 ust. 3 i 9 ustawy o wyborze wójta).

11. Podanie do publicznej wiadomości wyników głosowania i wyborów.

Każda terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie po ustaleniu podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów do danej rady według okręgów wyborczych, wywieszając jeden egzemplarz protokołu z wyborów wraz z zestawieniami wyników głosowania w okręgach wyborczych w siedzibie komisji w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (art. 125, art. 153 i art. 180 ust. 1 Ordynacji). Powiatowa komisja wyborcza i miejska komisja wyborcza w mieście na prawach powiatu, a także Miejska Komisja Wyborcza w m.st. Warszawie podaje także do publicznej wiadomości wyniki głosowania w wyborach do sejmiku województwa.

12. Sposób przekazywania dokumentów z wyborów właściwemu komisarzowi wyborczemu.

Gminna, miejska, miejska w mieście na prawach powiatu i powiatowa komisja wyborcza po ustaleniu wyników głosowania i wyników wyborów w wyborach do danej rady, jeden egzemplarz protokołu z wyborów wraz z zestawieniami dotyczącymi każdego okręgu i protokołami z obsadzenia mandatów bez głosowania oraz protokołami głosowania w obwodach pakuje w pakiet, opisuje i pieczętuje, a następnie dostarcza właściwemu komisarzowi wyborczemu. Powiatowe komisje wyborcze i komisje wyborcze w miastach na

prawach powiatu przekazują komisarzowi wyborczemu, właściwemu w zakresie czynności o charakterze ogólnowojevodzkim protokół głosowania do sejmiku województwa na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu. Wojewódzka komisja wyborcza pakiet z właściwymi dokumentami dostarcza komisarzowi wyborczemu właściwemu w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojevodzkim. Dopuszczalne jest przekazanie pakietu z dokumentami za pośrednictwem upoważnionego przez komisarza wyborczego członka inspekcji.

13. Sprawdzanie przez komisarza wyborczego prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów.

Komisarz wyborczy po otrzymaniu protokołów wyników z wyborów wraz z zestawieniami i protokołami głosowania w obwodach od gminnych, miejskich (w miastach na prawach powiatu), powiatowych i wojewódzkiej komisji wyborczych sprawdza prawidłowość ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do poszczególnych rad oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

W razie stwierdzenia nieprawidłowości zarządza się ponowne ustalenie wyników i zawiadania o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą (art. 127, art. 155, art. 180 ust. 2 Ordynacji).

Do czasu uzyskania potwierdzenia od komisarza wyborczego, że przekazane protokoły sporządzono prawidłowo, każda terytorialna komisja wyborcza pełni dyżur w sposób wcześniej ustalony w porozumieniu z komisarzem wyborczym. Ustalając tryb pełnienia dyżuru należy mieć na uwadze konieczność bieżącego kontaktu z członkami, w sposób umożliwiający zebranie się komisji w regulaminowym składzie w razie potrzeby ponownego ustalenia wyników głosowania lub wyborów.

14. Wydanie radnym zaświadczeń o wyborze.

Każda terytorialna komisja wyborcza po stwierdzeniu przez właściwego komisarza wyborczego prawidłowości ustalenia wyników wyborów sporządza dla wybranych radnych zaświadczenia o wyborze na radnego na właściwych formularzach, według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą w uchwale z dnia 16 września 2002 r. (zał. Nr 12, 13 i 14 do uchwały).

Gminne komisje wyborcze wydają wybranym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miasta zaświadczenie o wyborze według wzoru stanowiącego załącznik nr 15 do wymienionej uchwały.

15. Postępowanie z dokumentacją z wyborów.

Egzemplarze protokołów i zestawień, które pozostały w komisjach terytorialnych oraz inne dokumenty powstałe przy ustalaniu wyników (arkusze pomocnicze, wydruki itp.) pakuje się, pieczętuje, opisuje i tak uporządkowane przekazuje wraz z pieczęcią, za pokwitowaniem, do depozytu organom obsługującym działalność właściwych komisji (tj. wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta, staroście lub marszałkowi województwa).

Dostęp do tych dokumentów, do czasu potwierdzenia przez komisarza wyborczego prawidłowości sporządzonych protokołów, mają tylko członkowie właściwych terytorialnych komisji wyborczych. Po uzyskaniu tego potwierdzenia depozyt pozostaje w archiwum urzędu, a dalszy sposób postępowania z tymi dokumentami zostanie określony rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 187 Ordynacji wyborczej.

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 7 października 2002 r.

w sprawie ustalenia wzorów informacji o sposobie głosowania w wyborach do rad gmin,
rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy
i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów
i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

(Monitor Polski Nr 47, poz. 695)

Na podstawie art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Ustala się wzory informacji o sposobie głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.
2. Informację sporządza się:
 - 1) w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców – według załącznika nr 1,
 - 2) w gminach liczących powyżej 20 tys. mieszkańców – według załącznika nr 2,
 - 3) w miastach na prawach powiatu – według załącznika nr 3,
 - 4) w mieście stołecznym Warszawie – według załącznika nr 4,
 - 5) w gminach i miastach, w których odbędzie się ponowne głosowanie na kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta – według załącznika nr 5.
3. W przypadkach obsadzenia mandatów radnych bez głosowania lub nieprzeprowadzania wyborów w okręgu na skutek niezarejestrowania żadnej listy kandydatów, a także w przypadku niezarejestrowania żadnego kandydata na wójta i nieprzeprowadzania w związku z tym wyborów bezpośrednich, odpowiednie części z wzorów informacji należy pominąć lub przekreślić.

4. Informację umieszcza się w lokalu wyborczym oraz w miejscu zapewniającym tajność głosowania.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Załączniki do uchwały Państwowej Komisji
Wyborczej z dnia 7 października 2002 r.
(poz. 695)

Załącznik nr 1

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA W WYBORACH ZARZĄDZONYCH NA DZIEŃ 27 PAŹDZIERNIKA 2002 R.

W WYBORACH DO RADY GMINY W GMINIE LICZĄCEJ DO 20 TYS. MIESZKAŃCÓW

- karta do głosowania jest koloru białego
- można głosować na tylu kandydatów, ilu radnych jest wybieranych w okręgu albo na mniejszą liczbę kandydatów
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwisk kandydatów z jednej listy bądź z różnych list
- oddanie głosu na większą liczbę kandydatów niż liczba mandatów w okręgu powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO RADY POWIATU

- karta do głosowania jest koloru żółtego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA

- karta do głosowania jest koloru niebieskiego

- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH WÓJTA – BURMISTRZA

Wersja pierwsza*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata
- oddanie głosu na więcej niż jednego kandydata powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

Wersja druga*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje za wyborem kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- wyborca głosuje przeciwko wyborowi kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- postawienie znaku „x” w obu kratkach powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

*- należy wybrać właściwą wersję. Wersja druga ma zastosowanie w przypadku głosowania na jednego kandydata.

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

**INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
W WYBORACH ZARZĄDZONYCH
NA DZIEŃ 27 PAŹDZIERNIKA 2002 R.**

***W WYBORACH DO RADY GMINY
W GMINIE LICZĄCEJ POWYŻEJ 20 TYS. MIESZKAŃCÓW***

- karta do głosowania jest koloru białego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO RADY POWIATU

- karta do głosowania jest koloru żółtego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA

- karta do głosowania jest koloru niebieskiego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH WÓJTA – BURMISTRZA – PREZYDENTA MIASTA

Wersja pierwsza*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata
- oddanie głosu na więcej niż jednego kandydata powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

Wersja druga*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje za wyborem kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- wyborca głosuje przeciwko wyborowi kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- postawienie znaku „x” w obu kratkach powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

*- należy wybrać właściwą wersję. Wersja druga ma zastosowanie w przypadku głosowania na jednego kandydata.

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA W WYBORACH ZARZĄDZONYCH NA DZIEŃ 27 PAŹDZIERNIKA 2002 R.

W WYBORACH DO RADY MIEJSKIEJ W MIEŚCIE NA PRAWACH POWIATU

- karta do głosowania jest koloru białego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA

- karta do głosowania jest koloru niebieskiego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH BURMISTRZA – PREZYDENTA MIASTA

*Wersja pierwsza**

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata
- oddanie głosu na więcej niż jednego kandydata powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

Wersja druga*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje za wyborem kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- wyborca głosuje przeciwko wyborowi kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- postawienie znaku „x” w obu kratkach powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

*- *należy wybrać właściwą wersję. Wersja druga ma zastosowanie w przypadku głosowania na jednego kandydata.*

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

**INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
W WYBORACH ZARZĄDZONYCH
NA DZIEŃ 27 PAŹDZIERNIKA 2002 R.**

W WYBORACH DO RADY MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

- karta do głosowania jest koloru białego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO RADY DZIELNICY M.ST. WARSZAWY

- karta do głosowania jest koloru żółtego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH DO SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

- karta do głosowania jest koloru niebieskiego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata z jednej listy
- oddanie głosu na kandydatów z różnych list powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

W WYBORACH PREZYDENTA M.ST. WARSZAWY

Wersja pierwsza*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata
- oddanie głosu na więcej niż jednego kandydata powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

Wersja druga*

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje za wyborem kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- wyborca głosuje przeciwko wyborowi kandydata stawiając znak „x” w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony obok nazwiska kandydata
- postawienie znaku „x” w obu kratkach powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

*- należy wybrać właściwą wersję. Wersja druga ma zastosowanie w przypadku głosowania na jednego kandydata.

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

**INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
W PONOWNYM GŁOSOWANIU
NA WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA
W DNIU 10 LISTOPADA 2002 R.**

- karta do głosowania jest koloru różowego
- wyborca głosuje stawiając znak „x” w kratce z lewej strony nazwiska jednego kandydata
- oddanie głosu na obu kandydatów powoduje, że głos jest nieważny
- głos jest nieważny także wtedy, gdy wyborca nie postawi znaku „x” w żadnej kratce.

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 7 października 2002 r.

w sprawie wytycznych dotyczących druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

(Monitor Polski Nr 47, poz. 694)

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne w sprawie druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r..

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 października 2002 r. (poz. 694)

WYTYCZNE

w sprawie druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r..

I.

Zasady ogólne

1. Karty do głosowania wykonuje się w sposób określony uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Stosownie do przepisów Ordynacji wyborczej (art. 113 ust. 1, art. 145 ust. 1, art. 171 ust. 1) i ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (art. 13). Wydrukowanie kart do głosowania zarządzają właściwe terytorialne komisje wyborcze.

Na podstawie art. 23 ust. 2 Ordynacji wyborczej oraz art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta wykonanie kart do głosowania oraz ich dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym, w ramach obsługi administracyjnej terytorialnych komisji wyborczych, zapewniają:

- marszałek województwa – karty dla wyborów do sejmiku województwa,
- starosta – karty dla wyborów do rady powiatu,
- wójt, burmistrz, prezydent miasta – karty odpowiednio dla wyboru rady gminy, rady miasta na prawach powiatu oraz karty dla wyborów wójta, burmistrza i prezydenta miasta,
- właściwy burmistrz – karty dla wyboru rady dzielnicy w m.st. Warszawie.

Nadzór nad prawidłowym wykonaniem i dostarczeniem obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania sprawują: właściwy komisarz wyborczy, a bezpośrednio - terytorialne komisje wyborcze.

Dla wykonania tych zadań jest niezbędne współdziałanie wszystkich wymienionych organów odpowiedzialnych za prawidłowy druk, przechowywanie i dostarczenie kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym. Każda terytorialna komisja powinna ustalić:

- zasady kontroli poprawności ustalenia treści kart do głosowania,

- nakład drukowanych kart dla poszczególnych okręgów wyborczych,
- termin druku kart do głosowania, z uwzględnieniem korekty składów drukarskich kart,
- sposób i termin dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania wraz z innymi materiałami wyborczymi, z uwzględnieniem ustaleń komisarza wyborczego w tym zakresie. Należy zauważyć, że każda obwodowa komisja wyborcza – z wyjątkiem, o którym niżej - otrzymuje karty do głosowania dla wyboru sejmiku województwa, rady powiatu i rady gminy oraz wójta lub burmistrza, zaś w miastach na prawach powiatu obwodowa komisja otrzymuje karty do głosowania dla wyboru sejmiku województwa i rady miasta na prawach powiatu, burmistrza lub prezydenta miasta, a w Warszawie - karty dla wyboru sejmiku województwa, Rady m.st. Warszawy i rady dzielnicy oraz Prezydenta m.st. Warszawy.

Do zadań marszałków województw, starostów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, a w m.st. Warszawie – także burmistrzów, należy:

- zamówienie druku kart,
- zabezpieczenie kart do głosowania w procesie druku oraz zapewnienie ich zapakowania według okręgów wyborczych i obwodów głosowania,
- ustalenie terminów i sposobu odbioru kart z drukarni, przygotowanie paczek z kartami dla poszczególnych obwodowych komisji wyborczych oraz miejsca ich przechowywania do czasu dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym.

Karty do głosowania powinny być wydrukowane **w nakładzie równym liczbie osób uprawnionych do głosowania** i przygotowane do rozprowadzenia **nie później niż do dnia 24 października 2002 r.**

2. Karty do głosowania drukuje się na papierze koloru:

- białego - dla wyboru rad gmin, rad miast na prawach powiatu i Rady m.st. Warszawy,
- żółtego - dla wyboru rad powiatów i rad dzielnic w m.st. Warszawie,
- niebieskiego - dla wyboru sejmiku województwa,
- różowego - dla wyboru wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

W przypadku trudności w pozyskaniu papieru we wskazanym kolorze jest dopuszczalne drukowanie kart do głosowania z kolorem naniesionym jednostronnie w procesie druku.

Kolor i rodzaj papieru użyty do druku kart musi być jednakowy dla danego okręgu wyborczego.

3. Zamówienie wykonania kart dokonywane jest z zachowaniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, jeśli wartość zamówienia netto przekracza 3000 EURO. Dopuszcza się wykonanie kart w systemie tak zwanej małej poligrafii, pod warunkiem zachowania zasad określonych w niniejszych wytycznych.

Za wybór sposobu wykonania kart i wykonawcy odpowiada podmiot zapewniający obsługę administracyjną właściwej terytorialnej komisji wyborczej.

4. Warunki, jakim powinna odpowiadać karta do głosowania zostały określone w art. 114 i 115 Ordynacji wyborczej i w art. 14 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 września 2002 r. w sprawie wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Należy zwrócić szczególną uwagę, aby przy oznaczeniu numeru okręgu wyborczego na kartach zamieścić dokładną nazwę rady (u góry po lewej stronie karty) np.

„Okręg wyborczy nr dla wyboru Rady Gminy Szczawin”	„Okręg wyborczy nr dla wyboru Rady Powiatu Kutnowskiego”	„Okręg wyborczy nr dla wyboru Sejmiku Województwa Mazowieckiego”
--	--	---

W przypadku, gdy ustalona w statucie nazwa rady pisana jest z przyimkiem „w” przy nazwie miejscowości, oznaczenie karty do głosowania będzie brzmiało np. „Okręg wyborczy nr dla wyboru Rady Gminy w”.

Karta do głosowania w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta (u góry, po lewej stronie) ma oznaczenie np. „Wybory Wójta Gminy Szczawin”; „Wybory Burmistrza miasta Kutna”; „Wybory Prezydenta m.st. Warszawy”.

Napis na środku karty do głosowania należy dostosować do wyborów, których karta dotyczy, czyli „Karta do głosowania w wyborach do rad gmin”, „Karta do głosowania w wyborach do rad powiatów”, „Karta do głosowania w wyborach do sejmików województw”, „Karta do głosowania w wyborach do rad dzielnic w m.st. Warszawie”, „Karta do głosowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta”, a poniżej „w dniu 27 października 2002 r.”.

Należy bezwzględnie przestrzegać zasady, iż wielkość i rodzaj czcionek użytych do druku kart do głosowania dla danego okręgu wyborczego musi być jednakowa dla wszystkich list kandydatów i kandydatów na tych listach.

Stosownie do przepisów Ordynacji wyborczej karty do głosowania opatruje się pieczęcią właściwej terytorialnej komisji wyborczej. Czynność ta powinna być dokonana w procesie druku z matrycy wykonanej z odcisku pieczęci właściwej komisji.

II.

Ustalenie treści i zarządzenie druku kart do głosowania

5. Treść kart do głosowania ustalają właściwe terytorialne komisje wyborcze odrębnie dla każdego okręgu wyborczego przed zarządzeniem ich druku. Gminna (miejska) komisja

wyborcza ustala także treść karty do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Czynność ta wymaga szczególnej staranności:

- 1) każda lista kandydatów na radnych powinna zawierać oznaczenie: „Lista nr” oraz nazwę lub skrót nazwy komitetu wyborczego. Zwrócić należy uwagę, aby lista była oznaczona nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego **w brzmieniu ustalonym w pkt III na stronie 2 protokołu rejestracji listy kandydatów;**
- 2) **listy na karcie do głosowania powinny być uszeregowane w jednej kolumnie lub kolumnach w kolejności nadanych im numerów;**
- 3) **nazwiska i imiona kandydatów muszą być uszeregowane w kolejności identycznej, jak w rejestrze list kandydatów;**
- 4) **w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nazwiska kandydatów uszeregowane są w kolejności alfabetycznej, a pod nazwiskiem i imieniem (imionami) kandydatów umieszcza się adnotację: „zgłoszony przez” z nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego, który zgłosił kandydata. W przypadku jednakowych nazwisk należy uszeregować te nazwiska w kolejności alfabetycznej imion.**

W trakcie tej czynności należy raz jeszcze upewnić się, **czy uszeregowanie jest właściwe i czy w pisowni nazwisk i imion kandydatów nie ma błędów** porównując pisownię każdego nazwiska i imion z protokołem rejestracji kandydata oraz złożonym przez niego oświadczeniem o zgodzie na kandydowanie.

Sprawdzenia wymaga, czy na karcie do głosowania nie pominięto żadnego zarejestrowanego kandydata i żadnej listy oraz czy uszeregowanie list odpowiada nadanym im numerom.

W przypadku skreślenia kandydata z listy kandydatów pomija się w treści karty do głosowania skreślonego kandydata, zmieniając odpowiednio numery przy nazwiskach pozostałych kandydatów.

Unieważnienie rejestracji listy kandydatów nie powoduje zmiany numerów nadanych pozostałym listom.

Treść informacji o sposobie głosowania, zgodnie z wzorami określonymi w załącznikach nr 1 i nr 1a do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania..., należy dostosować do warunków każdego okręgu wyborczego (w gminie do 20 tys. mieszkańców) przez wpisanie, w miejscu kropek, liczby kandydatów odpowiadającej liczbie mandatów w okręgu.

6. Karty do głosowania w wyborach do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców drukowane są w formatach od A-5 do A-3, a do pozostałych rad i sejmików województw w formatach od A-5 do A-2 w zależności od liczby zarejestrowanych list i kandydatów na tych listach.

W wyjątkowych wypadkach, gdyby format A-2 nie pozwalał na pomieszczenie wszystkich list, karty do głosowania mogą być wykonane **w formie zbroszowanej** w formacie A-5 lub A-4. Wzór takiej karty określa § 2 ust. 4 i ust. 8 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 września 2002 r. oraz załącznik nr 2a do uchwały. Karta zbroszowana jest również drukowana jednostronnie. Strony takiej karty są numerowane i opatrzone pieczęcią terytorialnej komisji wyborczej, a **oznaczenie miejsca na odcisk pieczęci obwodowej komisji wyborczej umieszcza się tylko na pierwszej stronie.**

Listy kandydatów umieszczone na karcie do głosowania w kolumnach powinny być oddzielone liniami pionowymi i poziomymi.

O ustaleniach dotyczących druku karty w formie zbroszowanej terytorialna komisja wyborcza powiadamia komisarza wyborczego.

7. Karta do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) drukowana jest w formacie A-5 do A-3 lub B-5 do B-3 w zależności od liczby zarejestrowanych kandydatów. Nazwiska kandydatów mogą być umieszczone w jednej lub dwóch kolumnach. Wzory takich kart do głosowania określają załączniki nr 3 i 3a do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej. W wypadku głosowania na jednego kandydata karta do głosowania ma format A-6 i jest wykonywana według wzoru stanowiącego załącznik nr 3b do wspomnianej uchwały.
8. Wskazane jest, aby w trybie nadzoru komisarz wyborczy, przy pomocy dyrektora delegatury Krajowego Biura Wyborczego, sprawdził prawidłowość ustalenia przez terytorialne komisje wyborcze treści kart do głosowania.

W przypadku stwierdzenia omyłek lub innych uchybień niezbędne jest sprostowanie ich przez właściwą komisję wyborczą.

9. Dla zapewnienia wydrukowania odpowiedniej liczby kart do głosowania właściwa terytorialna komisja wyborcza powinna sporządzić zestawienie obejmujące dla każdego okręgu wyborczego liczbę kart do głosowania podlegającą wydrukowaniu (nakład). **Przy ustalaniu nakładu kart należy kierować się liczbą wyborców zamieszczonych w spisach wyborców dla danego okręgu wyborczego.**

W okręgu obejmującym więcej niż jeden obwód należy dodatkowo podać liczbę kart jaką należy dostarczyć do każdego obwodu głosowania, który wchodzi w skład tego okręgu.

Zestawienie, o którym mowa, terytorialna komisja wyborcza przekazuje wraz z treścią kart do głosowania organowi, który zleca druk kart.

10. **Druk kart do głosowania powinien się odbywać z zachowaniem warunków najwyższej staranności,** albowiem przy znacznej liczbie zarejestrowanych list oraz dużej liczbie nazwisk kandydatów możliwość popełnienia błędów w druku jest bardzo duża.

W celu wykluczenia takich sytuacji wprowadza się następujące **zasady kontroli druku kart - do bezwzględnej przestrzegania:**

- 1) korektę składów kart do głosowania prowadzą dwa niezależnie od siebie działające zespoły wyznaczonych pracowników urzędu marszałkowskiego, starostwa powiatowego, urzędu miasta, urzędu gminy lub urzędu dzielnicy odpowiednio do rodzaju kart do głosowania. Stwierdzone błędy oba zespoły wzajemnie konfrontują i przekazują kierownikowi drukarni, zatrzymując po 1 egz. odbitki karty. Po usunięciu błędów, zespoły prowadzą ponowną korektę na podstawie materiału wyjściowego, tj. ustalonej treści karty,
- 2) ostatecznej kontroli jakości składu karty do głosowania dokonują wyznaczeni członkowie terytorialnej komisji wyborczej, którzy informują, iż można uruchomić druk pełnego nakładu karty i wspólnie podpisują kartę do druku.

III.

Przechowywanie kart do głosowania do czasu ich dostarczenia

obwodowym komisjom wyborczym

11. Wydrukowane karty do głosowania dla wyboru danej rady powinny zostać zapakowane według obwodów głosowania i odpowiadających im okręgów wyborczych oraz właściwie oznakowane (z podaniem nazwy rady gminy, powiatu, sejmiku województwa), nr okręgu wyborczego i nr obwodu głosowania). Karty do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) powinny być pakowane według obwodów głosowania z podaniem nazwy gminy (miasta).

Paczki z kartami do głosowania powinny być oznakowane w sposób następujący:

KARTY DO GŁOSOWANIA	KARTY DO GŁOSOWANIA
Wybory do Rady Gminy.....	Wybory Wójta Gminy
Obwód głosowania nr	Obwód głosowania nr
Okręg wyborczy nr	Liczba kart do głosowania
Liczba kart do głosowania	Podpis pakującego
Podpis pakującego	

Analogicznie oznakowane powinny być paczki z kartami dla wyboru Rady m.st. Warszawy, rady dzielnicy w m.st. Warszawie, rady powiatu i sejmiku województwa.

IV.

Przekazanie kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym.

Komisarz wyborczy określa tryb przekazania kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym (art. 113 ust. 1 Ordynacji wyborczej i art. 14 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta).

Przekazanie kart do głosowania powinno nastąpić w formie protokolarnej. Karty do głosowania przyjmują co najmniej dwie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca.

Dokument potwierdzający przyjęcie kart, ze wskazaniem ich rodzajów i ilości należy sporządzić w dwóch egzemplarzach; jeden dla obwodowej komisji, drugi dla osoby dostarczającej.

Karty do głosowania należy dostarczyć obwodowym komisjom wyborczym w przeddzień głosowania. Ustalając tryb dostarczenia kart komisarz wyborczy może ustalić inny termin dostarczenia kart.

Należy dążyć, by karty do głosowania były dostarczone każdej obwodowej komisji wyborczej jednocześnie i każdego rodzaju w jednakowej ilości.

V.

Dodatkowy druk kart do głosowania.

12. W razie zmiany lub unieważnienia rejestracji listy albo skreślenia kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) terytorialna komisja wyborcza zarządza - jeżeli jest to możliwe - wydrukowanie kart do głosowania według nowego ich brzmienia oraz poleca protokolarne zniszczenie poprzedniego nakładu.

Jeżeli wydrukowanie nowej karty do głosowania nie jest możliwe, terytorialna komisja wyborcza obowiązana jest sporządzić informację o nowym prawidłowym brzmieniu karty do głosowania (przez odwzorowanie jej z wykreślonym nazwiskiem kandydata i adnotacją „skreślenie z zarejestrowanej listy” z utrzymaną bez zmian numeracją pozostałych kandydatów lub z adnotacją przy liście „unieważnienie rejestracji listy”). Informacja ta powinna być umieszczona w widocznym miejscu w lokalu wyborczym. O skreśleniu nazwiska kandydata lub unieważnieniu rejestracji listy członkowie obwodowej komisji wyborczej powinni również ustnie informować wyborców.

Obwodowa komisja wyborcza nie jest uprawniona do dokonywania skreśleń lub poprawek na kartach do głosowania.

Konieczne jest zapewnienie dyżuru w przeddzień wyborów w zakładach drukujących karty.

VI.

Druk kart do głosowania w ponownym głosowaniu na kandydatów na wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

13. Jeżeli w pierwszym głosowaniu nie dokonano wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) terytorialna komisja wyborcza ustali treść karty do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w ponownym głosowaniu.

Kartę do głosowania drukuje się **na papierze w kolorze różowym, w formacie A-6** i według wzoru stanowiącego załącznik nr 3c do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania.

Kontrola druku kart do głosowania, sposób ich pakowania i dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym powinny być analogiczne do trybu postępowania w związku z głosowaniem przeprowadzonym w dniu 27 października 2002 r. Druk i pakowanie kart do głosowania winny być **zakończone do dnia 7 listopada 2002 r.**

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 21 października 2002 r.

w sprawie wytycznych dla komisarzy wyborczych
dotyczących sprawdzania prawidłowości ustalenia wyników głosowania
i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw,
Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów
i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.
i ogłaszania wyników tych wyborów na obszarze województwa

(Monitor Polski Nr 49, poz. 714)

Na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) i art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne dla komisarzy wyborczych dotyczące sprawdzania prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. i ogłaszania wyników tych wyborów na obszarze województwa, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 października 2002 r. (poz. 714)

WYTYCZNE

dla komisarzy wyborczych dotyczące sprawdzania prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. i ogłaszania wyników tych wyborów na obszarze województwa

Ilekc w treści „Wytycznych” powołuje się przepisy Ordynacji, oznacza to ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089); powołanie przepisów ustawy warszawskiej oznacza ustawę z dnia 15 marca 2002 r. – o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087).

Ilekc w „Wytycznych” jest mowa o ustawie o wyborze wójta, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089).

I. Sprawdzanie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych oraz wyników głosowania i wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Do zadań komisarzy wyborczych należy sprawdzenie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych utworzonych dla wyborów rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie (art. 127 ust. 1, art. 155 ust. 1 i art. 180 ust. 2 Ordynacji oraz art. 7 ust. 2 ustawy warszawskiej).

Sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów oraz wyników głosowania i wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast dokonują komisarze wyborczy, zgodnie z właściwością terytorialną określoną w załączniku do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie

określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych (M.P. Nr 13, poz. 225 i Nr 37, poz. 589).

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 7 lit. d tej uchwały do wyłącznej kompetencji komisarzy wyborczych wyznaczonych do wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim należy sprawdzenie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów we wszystkich okręgach wyborczych utworzonych dla wyboru sejmików województw. Do właściwości Komisarza Wyborczego w Warszawie należy również sprawdzenie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach utworzonych dla wyboru Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie.

1. Przyjmowanie przez komisarzy wyborczych protokołów z wyborów wraz z protokołami głosowania w obwodzie głosowania.

Przekazanie komisarzom wyborczym protokołów z wyborów, wraz z zestawieniami dotyczącymi każdego okręgu wyborczego i protokołami obsadzenia mandatów bez głosowania oraz protokołów głosowania w obwodach, następuje w sposób określony w części III pkt 12 wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczących sposobu ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wyników głosowania i wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r.

Komisarze wyborczy wyznaczeni do wykonania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim otrzymują od wojewódzkich komisji wyborczych po jednym egzemplarzu protokołu z wyborów do sejmiku województwa wraz z zestawieniami wyników głosowania w okręgu wyborczym i protokołami głosowania w obwodach głosowania, a także protokoły wyników głosowania na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu), sporządzone przez powiatowe komisje wyborcze, bądź miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu.

Komisarze wyborczy otrzymują także drugi egzemplarz protokołu z wyborów do sejmiku województwa wraz z zestawieniami, przeznaczony dla Państwowej Komisji Wyborczej. Protokół ten należy dostarczyć Państwowej Komisji Wyborczej wraz z obwieszczeniem o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa (art. 180 ust. 1 Ordynacji) i komuni-

katem komisarza wyborczego o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r.

Przyjmowanie protokołów przez komisarzy wyborczych lub upoważnione osoby dokonywane jest protokolarnie, po przeliczeniu protokołów i zestawień oraz sprawdzeniu ich kompletności (z uwzględnieniem wkładek i załączników). Terytorialne komisje otrzymują pisemne potwierdzenie przyjęcia wymienionych protokołów (ze wskazaniem rodzaju i ilości) i innych dokumentów.

2. Sprawdzanie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych oraz wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Sprawdzenie prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych oraz wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast dokonywane przez komisarzy wyborczych polega na zbadaniu poprawności sporządzenia protokołów głosowania w obwodach oraz prześledzeniu wszystkich czynności dokonywanych przez terytorialne komisje wyborcze w celu ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów, a także na sprawdzeniu prawidłowości dokonania wszystkich obliczeń prowadzących do ustalenia tych wyników.

Przy czynnościach sprawdzających komisarze wyborczy korzystają z oprogramowania systemu informatycznego, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. (M. P. Nr 39, poz. 609).

Oprogramowanie, o którym mowa, automatycznie kontroluje poprawność arytmetyczną danych z protokołów głosowania i protokołów z wyborów oraz oblicza wyniki głosowania i wyniki wyborów.

W związku z zastosowaniem jednolitego oprogramowania systemu informatycznego, pozwalającego terytorialnym komisjom wyborczym na ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych na podstawie danych wprowadzonych z protokołów głosowania obwodowych komisji wyborczych, sprawdzenie przez komisarza wyborczego tych wyników polega w szczególności na:

- sprawdzeniu prawidłowości sporządzenia zestawień oraz protokołów z wyborów bez badania prawidłowości wszystkich obliczeń prowadzonych na danych z protokołów głosowania w obwodach; sprawdzenie to powinno uwzględniać, czy dokumenty te obejmują dane ze wszystkich obwodów głosowania i okręgów wyborczych, z uwzględnieniem tych obwodów i okręgów, w których nie przeprowadzono głosowania,
- kontroli poprawności wprowadzenia do systemu informatycznego wyników głosowania z wybranych protokołów głosowania obwodowych komisji wyborczych poprzez porównanie danych z systemu informatycznego z danymi zawartymi w oryginałach wybranych wyrywkowo protokołów obwodowych komisji wyborczych,
- kontroli poprawności arytmetycznej protokołów głosowania i protokołów z wyborów na podstawie analizy raportu błędów wydrukowanego z systemu informatycznego,
- sprawdzeniu poprawności formalnej dostarczonych protokołów i zestawień (wypełnienie rubryk protokołów, podpisy, pieczęcie).

Analogiczny tryb postępowania dotyczy sporządzenia protokołów dotyczących wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

W przypadku, gdy terytorialna komisja wyborcza nie korzystała z jednolitego systemu informatycznego, kontrolę dotyczącą wyników głosowania i wyników wyborów komisarz wyborczy prowadzi przez zarządzenie wprowadzenia do systemu informatycznego danych z protokołów głosowania w obwodach.

3. Postępowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych lub wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

W razie stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania lub wyników wyborów w okręgu wyborczym komisarz wyborczy zarządza ponowne ustalenie tych wyników i zawiadamia o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą (art. 127 ust. 2, art. 155 ust. 2 i art. 180 ust. 2 Ordynacji i art. 7 ust. 2 ustawy warszawskiej).

W postanowieniu wydanym w omawianej sprawie komisarz wyborczy, po stwierdzeniu istoty nieprawidłowości wskazuje sposób jej usunięcia. Zawiadomienie Państwowej Komisji Wyborczej o zarządzeniu ponownego ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów następuje przez przesłanie kopii postanowienia faksem. Wraz z postanowieniem przekazywane są terytorialnej komisji wyborczej protokoły głosowania w obwodach, jeśli są one potrzebne do usunięcia nieprawidłowości (jeśli np. zestawienia wyników głosowania

w okręgu zawierają dane ustalane w sposób prawidłowy, a nieprawidłowość wystąpiła tylko w protokole z wyborów, to zwracanie protokołów głosowania w obwodach jest zbędne).

Komisarz wyborczy przy pomocy własnego systemu informatycznego umożliwia terytorialnej komisji wyborczej wprowadzenie do systemu skorygowanych danych.

Terytorialna komisja wyborcza, zobowiązana postanowieniem komisarza wyborczego do ponownego ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów w okręgu wyborczym, niezwłocznie wykonuje konieczne czynności i wprowadza je do systemu informatycznego oraz sporządza w miejsce dokumentów wadliwych nowe zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym i nowy protokół z wyborów.

Analogiczny tryb postępowania dotyczy usuwania ujawnionych nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania i wyników wyborów wójta, burmistrza i prezydenta miasta (art. 2 ust. 2 ustawy o wyborze wójta).

Nowe dokumenty są opatrywane datą ich sporządzenia oraz napisem na pierwszej stronie w górnym prawym rogu odpowiednio „ponowne ustalenie wyników głosowania” lub „ponowne ustalenie wyników wyborów”.

Przedstawiony wyżej tok postępowania stosuje się również w przypadku konieczności usunięcia przez obwodowe komisje wyborcze nieprawidłowości w protokołach głosowania w obwodzie.

W przypadku, gdy nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania lub wyników wyborów w wyborach sejmiku województwa powstały przy ustalaniu wyników głosowania w powiecie lub w mieście na prawach powiatu, wojewódzka komisja wyborcza przekazuje postanowienie wojewódzkiego komisarza wyborczego powiatowej komisji wyborczej (lub komisji wyborczej w mieście na prawach powiatu) w celu usunięcia nieprawidłowości.

W zależności od potrzeb, przy usuwaniu nieprawidłowości są powtarzane czynności przewidziane w art. 120-126 Ordynacji. Terytorialne komisje wyborcze obowiązane są podać do wiadomości publicznej poprawione wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgach wyborczych. Dotyczy to również powiatowych komisji wyborczych i komisji wyborczych w miastach na prawach powiatów ustalających wyniki głosowania na obszarze powiatu, miasta, w wyborach do sejmiku województwa.

Obowiązek ponownego podania do publicznej wiadomości dotyczy także gminnej lub miejskiej komisji wyborczej, która sprostowała dane liczbowe dotyczące wyników głosowania i wyników wyborów wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Po otrzymaniu poprawionych protokołów komisarze wyborczy dokonują ponownego sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych. Sposób i zakres sprawdzenia należy dostosować do rodzaju stwierdzonych wcześniej nieprawidłowości. Przy ponownym sprawdzeniu można korzystać z techniki informatycznej.

II. Sporządzenie obwieszczenia o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa i podanie go do publicznej wiadomości.

Niezwłocznie po sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgach wyborczych utworzonych dla wyborów rad gmin, rad w miastach na prawach powiatów, rad powiatów znajdujących się na obszarze danego województwa i usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości, komisarze wyborczy przekazują właściwemu komisarzowi wyborczemu wyznaczonemu do wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim protokoły z wyborów do tych rad wraz z zestawieniami wyników głosowania w okręgach wyborczych. Kopie tych dokumentów pozostają u komisarzy wyborczych.

Protokoły głosowania w obwodach przekazane przez terytorialne komisje wyborcze komisarzom wyborczym pozostają w dyspozycji komisarzy wyborczych i nie są przekazywane komisarzom wyborczym wykonującym czynności ogólnowojejewódzkie.

Komisarz wyborczy wykonujący czynności ogólnowojejewódzkie na podstawie protokołów z wyborów, sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze działające na obszarze województwa, sporządza, według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą, obwieszczenie o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa (art. 182 ust. 1 i 2 Ordynacji).

Przy sporządzeniu obwieszczenia komisarz wyborczy korzysta z techniki informatycznej.

Sporządzając obwieszczenie dostosowuje się rubryki wzoru do wyników wyborów w poszczególnych okręgach wyborczych. W obwieszczeniu nie zamieszcza się opisów czynności lub rubryk, które nie mają odniesienia do wyborów w danym okręgu.

Wyciąg z obwieszczenia komisarza wyborczego przeznaczony do rozplakatowania na obszarze gminy (art. 183 Ordynacji) obejmuje:

- a) Część I obwieszczenia w całości,
- b) dane z Części II obwieszczenia w zakresie:

- wyników wyborów do rady gminy we wszystkich okręgach, z uwzględnieniem imion i nazwisk wybranych radnych i wskazaniem numerów i oznaczeń list, z których kandydowali,
- wyników wyborów do rady miasta w mieście na prawach powiatu we wszystkich okręgach wyborczych, z uwzględnieniem imion i nazwisk wybranych radnych i wskazaniem numerów i oznaczeń list, z których kandydowali,
- wyników wyborów w okręgu wyborczym w wyborach do rady powiatu obejmujących daną gminę, z uwzględnieniem imion i nazwisk radnych wybranych w tym okręgu i wskazaniem numerów i oznaczeń list, z których kandydowali (nie dotyczy to miast na prawach powiatu),
- wyników wyborów w okręgu wyborczym w wyborach do sejmiku województwa, obejmującym dany powiat, z uwzględnieniem imion i nazwisk radnych wybranych w tym okręgu i wskazaniem numerów i oznaczeń list, z których kandydowali,

a także

- liczby nieobsadzonych mandatów według okręgów wyborczych w wyborach do odpowiednich rad.

Zapis elektroniczny treści obwieszczenia komisarza wyborczego jest transmitowany do Państwowej Komisji Wyborczej.

Rozplakatowanie wyciągów z obwieszczeń na obszarze każdej gminy jest zadaniem właściwych komisarzy wyborczych, którzy w wykonaniu tego zadania korzystają z pomocy delegatur Krajowego Biura Wyborczego, pokrywających koszty wydrukowania obwieszczeń i ich rozplakatowania.

III. Sporządzenie komunikatu o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r. i obwieszczenia o wynikach wyborów po przeprowadzeniu w dniu 10 listopada 2002 r. ponownego głosowania.

Po sprawdzeniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast **przeprowadzonych 27 października 2002 r.**, komisarze wyborczy przekazują protokoły z wyborów właściwemu komisarzowi wyborczemu wyznaczonemu do wykonywania czynności o charakterze ogólnowojeńdzkim. Komisarz wyborczy wykonujący czynności ogólnowojeńdzkie ustala treść komunikatu o wynikach

wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze województwa. Komunikat sporządza się według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Komunikat podlega niezwłocznie rozplakatowaniu w gminach i miastach.

Po sprawdzeniu wyników głosowania i wyników wyborów **z przeprowadzonego ponownego głosowania** komisarze wyborczy przekazują protokoły z wyborów w ponownym głosowaniu komisarzowi wyborczemu wykonującemu czynności o charakterze ogólnowoje-
wódzkim. Na tej podstawie komisarz wyborczy sporządza, według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą, obwieszczenie o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w wyborach przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r. i w dniu 10 listopada 2002 r.

Wyciąg z obwieszczenia obejmujący dane zawarte w pkt I i II oraz szczegółowe wyniki wyborów wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w danej gminie lub mieście podaje się do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie w trybie określonym w pkt II.

Komunikat i obwieszczenie komisarza wyborczego sporządzane są przy zastosowaniu techniki informatycznej.

IV. Przekazanie dokumentów z wyborów do Państwowej Komisji Wyborczej

Komisarze wyborczy wykonujący czynności o charakterze ogólnowoje-
wódzkim przekazują do Państwowej Komisji Wyborczej:

- 1) otrzymane od wojewódzkiej komisji wyborczej pakiety zawierające: drugi egzemplarz protokołu wyników z wyborów do sejmiku województwa wraz z zestawieniami,
- 2) obwieszczenie komisarza wyborczego o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa, przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r.,
- 3) komunikat komisarza wyborczego o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze województwa, przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r.,
- 4) obwieszczenie komisarza wyborczego o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze województwa, przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r. oraz w dniu 10 listopada 2002 r.

Dokumenty, o których mowa w pkt. 1 – 3, przekazywane są łącznie do Państwowej Komisji Wyborczej niezwłocznie po ich sporządzeniu. Obwieszczenie, o którym mowa w pkt. 4, przekazywane jest Państwowej Komisji Wyborczej po jego sporządzeniu.

**UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 21 października 2002 r.

w sprawie wytycznych dla gminnych i miejskich komisji wyborczych o sposobie postępowania, jeżeli w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta w ponownym głosowaniu może uczestniczyć tylko jeden kandydat lub gdy na skutek zmian na liście kandydatów warunkiem przeprowadzenia głosowania jest wydrukowanie nowych kart do głosowania
(Monitor Polski Nr 50, poz. 726)

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060; z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) i Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne dla gminnych i miejskich komisji wyborczych o sposobie postępowania, jeżeli w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta w ponownym głosowaniu może uczestniczyć tylko jeden kandydat, stanowiące załącznik do uchwały lub gdy na skutek zmian na liście kandydatów warunkiem przeprowadzenia głosowania jest wydrukowanie nowych kart do głosowania.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Wytyczne

dla gminnych i miejskich komisji wyborczych o sposobie postępowania,
jeżeli w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta w ponownym głosowaniu
może uczestniczyć tylko jeden kandydat lub gdy na skutek zmian na liście kandydatów
warunkiem przeprowadzenia głosowania jest wydrukowanie
nowych kart do głosowania

1. Gdy w pierwszym głosowaniu na wójta, burmistrza i prezydenta miasta uczestniczyło dwóch lub więcej kandydatów i żaden z kandydatów nie otrzymał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, a przed ponownym głosowaniem pozostał tylko jeden kandydat mogący uczestniczyć w tym głosowaniu, gdyż pozostali kandydaci zostali skreśleni z listy kandydatów z przyczyn wymienionych w art. 12 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, wówczas głosowanie ponowne przeprowadza się na jednego kandydata. Gminna (miejska) komisja wyborcza stwierdza ten fakt w drodze uchwały, którą niezwłocznie podaje do wiadomości publicznej przez rozplakotowanie obwieszczeń.

W opisaney wyżej sytuacji w ponownym głosowaniu drukuje się karty według wzoru określonego w załączniku nr 3b do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w mieście stołecznym Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. Nr 45, poz. 677).

Protokoły głosowania w obwodach sporządza się według wzoru stanowiącego załącznik nr 8 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast (M.P. Nr 33, poz. 608).

Protokół wyborów sporządza się według wzoru stanowiącego załącznik Nr 10 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze na radnego oraz o wyborze na wójta, burmistrza i prezy-

denta miasta, stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. Nr 45, poz. 675).

Kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli kandydat nie otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów wyboru wójta dokonuje rada gminy w sposób wskazany w art. 11 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Podany w niniejszych wytycznych sposób postępowania wynika z odpowiedniego stosowania art. 11 ust. 3-5, art. 12 ust. 1 i art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

2. Jeśli przed pierwszym głosowaniem na wójta, burmistrza i prezydenta miasta, na skutek dokonanych skreśleń z listy kandydatów dokonanych po wydrukowaniu kart do głosowania, pozostanie tylko jeden kandydat to głosowania nie można przeprowadzać przy wykorzystaniu kart do głosowania z nazwiskami skreślonych z listy kandydatów. Konieczne jest wydrukowanie kart z nazwiskiem jednego kandydata (z dwoma kratkami oznaczonymi wyrazami „tak” i „nie”) według wzoru określonego w załączniku nr 3b do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z 23 września 2002 r. wskazanej w pkt 1 niniejszych wytycznych.

Również jeśli przed ponownym głosowaniem, po wydrukowaniu kart do głosowania, na skutek dokonanych skreśleń z listy kandydatów okaże się, że na karcie do głosowania powinno być umieszczone nazwisko innego kandydata, to głosowania nie można przeprowadzać przy wykorzystaniu karty do głosowania z nazwiskiem skreślonego z listy kandydata, lecz konieczne jest wydrukowanie kart z właściwymi nazwiskami dwóch kandydatów.

Konieczność wydrukowania nowych kart może wystąpić w przeddzień głosowania lub w dniu głosowania. Wówczas wydrukowanie i dostarczenie właściwych kart do głosowania do obwodowych komisji wyborczych przed godziną 6.00 w dniu głosowania może okazać się niemożliwe.

W takich przypadkach gminna lub miejska komisja wyborcza powinna niezwłocznie:

- powiadomić właściwego komisarza wyborczego o zaistniałej sytuacji,
- zarządzić druk kart do głosowania,

- zwrócić się do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o pilne zlecenie druku kart do głosowania i dostarczenie ich w określonym terminie do obwodowych komisji wyborczych,
- zawiadomić obwodowe komisje wyborcze o konieczności przerwania głosowania i przedłużenia go albo odroczenia głosowania do dnia następnego, ze względu na konieczność wydrukowania i dostarczenia nowych kart do głosowania, ze wskazaniem terminu, kiedy karty zostaną dostarczone i podjęte zostanie głosowanie,
- podać niezwłocznie do wiadomości wyborców w gminie (mieście) informację o zmianach na liście kandydatów oraz o konieczności i przyczynie przerwania lub odroczenia głosowania ze wskazaniem terminu podjęcia głosowania oraz godziny, do której głosowanie będzie trwało. **Konieczne jest podjęcie skutecznych działań w celu upowszechnienia omawianej informacji na terenie gminy (miasta), z wykorzystaniem dostępnych środków przekazu.**

Obwodowe komisje wyborcze, po otrzymaniu zawiadomienia, podejmują uchwały w sprawie przerwania i przedłużenia lub odroczenia głosowania, zgodnie z informacjami zawartymi w zawiadomieniu otrzymanym od gminnej (miejskiej) komisji wyborczej. W uchwale podaje się przyczynę przerwy lub odroczenia głosowania oraz termin podjęcia przerwane go głosowania i czas jego trwania. Uchwałę obwodowa komisja wyborcza wywiesza w lokalu wyborczym, w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców. O zarządzonej przerwie lub odroczeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza powiadamia gminną (miejską) komisję wyborczą. Powiadamianie wójta oraz komisarza wyborczego jest zbędne, gdyż zostali oni wcześniej powiadomieni o konieczności przerwania bądź odroczenia głosowania przez terytorialną komisję wyborczą.

Nie jest dopuszczalne odroczenie lub przerwanie głosowania na wójta, burmistrza, prezydenta miasta, a prowadzenie głosowania w wyborach do rad. Po przerwaniu lub odroczeniu głosowania urnę, karty do głosowania, spisy wyborców oraz pieczęć komisji należy przechować w sposób określony w art. 47 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 6 stycznia 2003 r.

w sprawie ustalenia wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych stosowanych w wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych, wyborach nowych rad i w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz o zmianie uchwały w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie

(Monitor Polski Nr 3, poz. 33)

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4, art. 19 ust. 5, art. 111 ust. 3 i art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806), art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1.

W wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych i wyborach nowych rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy oraz w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast stosuje się odpowiednio wzory urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, ustalone w związku z wyborami przeprowadzanymi w dniu 27 października 2002 r., z uwzględnieniem wzorów ustalonych niniejszą uchwałą.

§ 2.

Dla przeprowadzenia wyborów, o których mowa w § 1 ustala się wzory:

- 1) protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych w wyborach ponownych, uzupełniających przedterminowych, wyborach nowych rad, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały;

- 2) potwierdzenia zgłoszenia do rejestracji kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta w wyborach przedterminowych, w których wybiera się tylko wójta, burmistrza, prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały;
- 3) protokołu rejestracji kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta w wyborach przedterminowych, w których wybiera się tylko wójta, burmistrza, prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały;
- 4) zaświadczenia dla męża zaufania w wyborach przedterminowych, w których wybiera się tylko wójta, burmistrza, prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 4 do uchwały;
- 5) zaświadczenia dla zastępcy pełnomocnika w wyborach przedterminowych, w których wybiera się tylko wójta, burmistrza, prezydenta miasta, stanowiący załącznik nr 5 do uchwały;
- 6) protokołu z wyborów uzupełniających/ponownych, stosowanego w wyborach do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców, stanowiący załącznik nr 6 do uchwały;
- 7) obwieszczenia terytorialnej komisji wyborczej o obsadzeniu mandatu(ów) radnych w wyborach uzupełniających/ponownych bez głosowania, stanowiący załącznik nr 7 do uchwały.

§ 3.

W wyborach uzupełniających i ponownych zarządzonych dla obsadzenia nie wszystkich mandatów w okręgu stosuje się wzór "Protokołu głosowania w obwodzie na kandydatów na radnych" ustalony dla wyborów do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców, który stanowi załącznik nr 1 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 września 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast (M.P. Nr 37, poz. 608) ze zmianą w pkt II.6a protokołu polegającą na dodaniu po wyrazie "mandatów" wyrazów "do obsadzenia".

§ 4.

W wyborach uzupełniających do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców stosuje się pierwszą część "Informacji o sposobie głosowania w wyborach zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. w wyborach do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców" stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 października 2002 r. w sprawie ustalenia wzorów informacji o sposobie głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad

dzielnic w m.st. Warszawie oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 27 października 2002 r. (M.P. Nr 47, poz. 695) z następującą zmianą: wyraz "mandatów" zastępuje się wyrazami "wybieranych radnych".

§ 5.

W uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 sierpnia 2002 r. w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie (M.P. Nr 37, poz. 588) w § 4 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. W wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych i wyborach nowych rad oraz w wyborach przedterminowych wójta, burmistrza i prezydenta miasta pełnomocnicy komitetów wyborczych dokonujący zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, są obowiązani przedłożyć organowi właściwemu do powołania danej komisji uwierzytelnioną kopię dokumentu o utworzeniu komitetu wyborczego."

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

Okręg wyborczy Nr

**PROTOKÓŁ REJESTRACJI LISTY KANDYDATÓW NA RADNYCH W WYBORACH
PONOWNYCH, UZUPEŁNIAJĄCYCH/PRZEDTERMINOWYCH/ WYBORACH NO-
WYCH RAD^{*)}**

I

..... Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu w składzie:
(nazwa)

Przewodniczący

.....
(imię i nazwisko)

Zastępca Przewodniczącego

Członkowie:

1)

5)

2)

6)

3)

7)

4)

rozpatrzyła zgłoszenie listy zawierającej kandydatów na radnych do
(liczba) (nazwa rady - sejmiku województwa)

.....
w okręgu wyborczym nr, w którym jest wybieranych radnych, dokonane w dniu.....
(liczba)

przez pełnomocnika wyborczego/osobę upoważnioną przez pełnomocnika wyborczego^{*)}

.....
(imię i nazwisko – dokładny adres)

reprezentującego

.....
(nazwa komitetu wyborczego)

z siedzibą w

(dokładny adres siedziby komitetu wyborczego)

W zgłoszeniu listy kandydatów pełnomocnik wniósł /nie wniósł^{*)} o oznaczenie kandydata/ów
(liczba)
nazwą/skrótem nazwy^{*)} partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata/ów.

W zgłoszeniu listy kandydatów pełnomocnik wskazał nazwę /skrót nazwy^{*)} - nie wskazał nazwy
/skrót nazwy^{*)} komitetu wyborczego, którą zgodnie z art. 102 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Or-
dynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze
zmianami) należy oznaczyć listę kandydatów na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do
głosowania - w brzmieniu^{**)}:

.....
(wskazana nazwa lub skrót nazwy)**)

*) niepotrzebne skreślić

II

Do zgłoszenia zostały dołączone następujące dokumenty: *)

9) Dokument o utworzeniu Komitetu Wyborczego dla wyborów, których
(rodzaj)

dotyczy zgłoszenie zawierające dane wymienione:

- a. w art. 64c ust. 5 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego partii politycznej, *)
- b. w art. 64d ust. 6 Ordynacji wyborczej – w wypadku koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych, *)
- c. w art. 64e ust. 6 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego stowarzyszenia lub organizacji społecznej, *)
- d. w art. 64f ust. 1 i ust. 6 pkt 1 – 3 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców, *)
- e. w art. 64f ust. 1 i ust. 6 pkt 1 – 2 Ordynacji wyborczej (oświadczenie) – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie poniżej 20 tys. mieszkańców. *)

10) Dokumenty wymagane zgodnie:

- a. z art. 64c ust. 6 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego partii politycznej, *)
- b. z art. 64d ust. 7 Ordynacji wyborczej – w wypadku koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych, *)
- c. z art. 64e ust. 7 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego stowarzyszenia lub organizacji społecznej, *)
- d. z art. 64f ust. 7 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców, *)
- e. z art. 64f ust. 7 pkt 2 Ordynacji wyborczej w zakresie dotyczącym wyłącznie pełnomocnika wyborczego – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie poniżej 20 tys. mieszkańców. *)

11) Upoważnienie do zgłoszenia list kandydatów na radnych w imieniu Komitetu Wyborczego wystawione przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego (jeżeli zgłoszenia listy kandydatów dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego),

12) Wykaz osób popierających zgłoszenie listy kandydatów na radnych zawierający podpisów,

(liczba)

13) Oświadczenia kandydatów na radnych o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz
(liczba)

posiadaniu prawa wybieralności.

14) Pismo właściwego statutowo organu partii politycznej/organizacji *)

(nazwa partii politycznej lub organizacji)

potwierdzające poparcie poszczególnych kandydatów na radnych przez partię polityczną/organizację. *)

15)

III

..... Komisja Wyborcza stwierdza, że listę kandydatów na radnych zgłoszono zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i postanawia zarejestrować w okręgu wyborczym Nr listę kandydatów, oznaczoną nazwą/skrótem nazwy *) komitetu wyborczego:

(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

na której zostali zgłoszeni:

Wkładka do protokołu rejestracji listy kandydatów na radnych

Lp.
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata) **) **)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....
(nazwisko, imię - imiona, wiek, miejsce zamieszkania)

popierany przez *)
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata)**)

.....

.....

Niniejszy protokół rejestracji listy kandydatów sporządzono w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują: pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego i Komisarz Wyborczy, zaś jeden egzemplarz pozostaje w aktach Komisji.

Przewodniczący

Zastępca Przewodniczącego

Członkowie:

/podpisy/

1)

5)

2)

6)

3)

7)

4)

/pieczęć Komisji/

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

Liczba porządkowa zgłoszenia
--

**POTWIERDZENIE ZGŁOSZENIA DO REJESTRACJI KANDYDATA NA WÓJTA/
BURMISTRZA/PREZYDENTA MIASTA W WYBORACH PRZEDTERMINO-
WYCH^{*)}**

w których wybiera się tylko wójta, burmistrza, prezydenta miasta

..... Komisja Wyborcza potwierdza zgłoszenie do rejestracji kandydata na
(nazwa)

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta – gminy, miasta)

W,
(nazwa gminy – miasta)

przez,
(nazwa komitetu wyborczego)

którego, w związku z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) dokonał pełnomocnik wyborczy/osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego^{*)}

.....
(imię i nazwisko pełnomocnika/osoby, która dokonała zgłoszenia)

w dniu o godz.

Stwierdza się, po przeliczeniu w obecności pełnomocnika, że wykaz wyborców popierających kandydata na wójta zawiera:

..... słownie kart i obejmuje
(liczba) (liczba)

słownie podpisów.

Przewodniczący
Komisji Wyborczej

.....
(podpis pełnomocnika wyborczego

lub osoby, która dokonała zgłoszenia kandydata)

.....
(imię i nazwisko - podpis)

/pieczęć komisji/

..... dnia
(miejscowość)

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

W

**PROTOKÓŁ REJESTRACJI KANDYDATA NA WÓJTA/
BURMISTRZA/PREZYDENTA MIASTA W WYBORACH PRZEDTERMINO-
WYCH^{*)}**

w których wybiera się tylko wójta, burmistrza, prezydenta miasta

I

..... Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu w składzie:
(nazwa)

Przewodniczący
(imię i nazwisko)

Zastępca Przewodniczącego

Członkowie:

1) 5)

2) 6)

3) 7)

4)

rozpatrzyła zgłoszenie kandydata na
(wójta, burmistrza, prezydenta)*)

.....
(gminy – miasta) (nazwa)

dokonane w dniu przez pełnomocnika wyborczego/osobę upoważnioną przez
pełnomocnika wyborczego^{*)}

(imię i nazwisko – dokładny adres)

reprezentującego
(nazwa komitetu wyborczego)

z siedzibą w
(dokładny adres siedziby komitetu wyborczego)

W zgłoszeniu kandydata pełnomocnik wniósł /nie wniósł^{*)} o oznaczenie kandydata na urzędowych obwieszczeniach nazwą/skrótem nazwy^{*)} partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata:

.....
.....
(nazwa lub skrót nazwy partii politycznej lub organizacji)

W zgłoszeniu kandydata pełnomocnik wskazał nazwę /skrót nazwy^{*)} - nie wskazał nazwy /skrót nazwy^{*)} komitetu wyborczego, którym w związku z art. 2 ust. 2 i art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) na podstawie art. 102 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami) należy oznaczyć kandydata na urzędowych obwieszczeniach oraz na karcie do głosowania - w brzmieniu:

.....
(wskazana nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego – nie więcej niż 40 znaków drukarskich)

II

Do zgłoszenia zostały dołączone następujące dokumenty:^{*)}

16) Dokument o utworzeniu Komitetu Wyborczego dla wyborów przedterminowych, których dotyczy zgłoszenie zawierające dane wymienione:

- a. w art. 64c ust. 5 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego partii politycznej,^{*)}
- b. w art. 64d ust. 6 Ordynacji wyborczej – w wypadku koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych,^{*)}
- c. w art. 64e ust. 6 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego stowarzyszenia lub organizacji społecznej,^{*)}
- d. w art. 64f ust. 1 i ust. 6 pkt 1 – 3 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców,^{*)}
- e. w art. 64f ust. 1 i ust. 6 pkt 1 – 2 Ordynacji wyborczej (oświadczenie) – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie poniżej 20 tys. mieszkańców.^{*)}

17) Dokumenty wymagane zgodnie:

- a. z art. 64c ust. 6 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego partii politycznej,^{*)}
- b. z art. 64d ust. 7 Ordynacji wyborczej – w wypadku koalicyjnego komitetu wyborczego partii politycznych,^{*)}
- c. z art. 64e ust. 7 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego stowarzyszenia lub organizacji społecznej,^{*)}
- d. z art. 64f ust. 7 Ordynacji wyborczej – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców,^{*)}
- e. z art. 64f ust. 7 pkt 2 Ordynacji wyborczej w zakresie dotyczącym wyłącznie pełnomocnika wyborczego – w wypadku komitetu wyborczego wyborców w gminie poniżej 20 tys. mieszkańców.^{*)}

- 18) Upoważnienie do zgłaszania kandydata na wójta/burmistrza/prezydenta miasta^{*)} w imieniu Komitetu Wyborczego wystawione przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego (jeżeli zgłoszenia kandydata dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego),^{*)}
- 19) Oświadczenie zgłaszanego kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz posiadaniu prawa wybieralności,
- 20) Pismo właściwego statutowo organu partii politycznej/organizacji^{*)}
.....
(nazwa partii politycznej lub organizacji)
- potwierdzające poparcie dla kandydata przez partię polityczną/organizację.^{*)}
- 21) Wykaz wyborców popierających kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawierający podpisów.
(liczba)

III

..... Komisja Wyborcza stwierdza, że zgłoszenie kandydata zostało dokonane zgodnie z przepisami ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i w związku z tym postanawia zarejestrować jako:

kandydata na
(wójta, burmistrza, prezydenta) (gminy- miasta – nazwa)

.....
(imię – imiona, nazwisko kandydata)

wiek, wykształcenie, zamieszkałego
(lat) (podać jakie: podstawowe, średnie, wyższe)

....., członka^{*)}
(nazwa miejscowości) (nazwa partii politycznej, do której należy kandydat)

który nie należy do partii politycznej^{*)}
zgłoszonego przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego – nie więcej niż 40 znaków drukarskich)

popieranego przez^{*)}
(nazwa lub skrót nazwy partii bądź organizacji popierającej kandydata – nie więcej niż 40 znaków drukarskich)

Niniejszy protokół rejestracji kandydata sporządzono w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują: pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego i Komisarz Wyborczy, zaś jeden egzemplarz pozostaje w aktach Komisji.

Przewodniczący

Zastępca Przewodniczącego

Członkowie:

/podpisy/

1)

5)

2)

6)

3)

7)

4)

/pieczęć Komisji/

Załącznik nr 4

..... dnia

(nazwisko i imię pełnomocnika komitetu
wyborczego lub osoby upoważnionej
do zgłoszenia listy kandydatów)

.....
(adres)

**Zaświadczenie dla męża zaufania
w wyborach przedterminowych, w których wybiera się
tylko wójta/burmistrza/prezydenta miasta ^{*)}**

Jako pełnomocnik - osoba upoważniona ^{*)}, który/a zarejestrował/a kandydata na
..... W

(wójta, burmistrza, prezydenta – gminy, miasta) nazwa gminy-miasta

w imieniu
(nazwa komitetu wyborczego)

zaświadczam, że Pan – Pani ^{*)}:

....., zam.
(nazwisko i imię - imiona) dokładny adres

został/a wyznaczony/a na męża zaufania w obwodzie głosowania nr

W

.....
(podpis pełnomocnika)

^{*)} - niepotrzebne skreślić.

..... dnia

(nazwisko i imię pełnomocnika komitetu
wyborczego lub osoby upoważnionej
do zgłoszenia listy kandydatów)

.....
(adres)

**Zaświadczenie dla zastępcy pełnomocnika
w wyborach przedterminowych, w których wybiera się
tylko wójta/burmistrza/prezydenta miasta^{*)}**

Jako pełnomocnik - osoba upoważniona^{*)}, który/a zgłosił/a zarejestrował/a kandydata
na..... W

(wójta burmistrza, prezydenta miasta) (miejsowość)

w imieniu

(nazwa komitetu wyborczego)

zaświadczam, że Pan – Pani^{*)}:

....., zam.

(nazwisko i imię - imiona) (dokładny adres)

został/a wyznaczony/a na zastępcę pełnomocnika, stosownie do art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. -Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602), w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089).

.....
(podpis pełnomocnika)

^{*)} - niepotrzebne skreślić.

(Stosuje się, jeżeli wybory przeprowadzane są nie we wszystkich okręgach wyborczych)

**Wybory do rad gmin
w gminach do 20 tys. mieszkańców**

PROTOKÓŁ Z WYBORÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH/PONOWNYCH

do Rady w sporządzony dnia 20 r. przez
(gminy, miejskiej) (oznaczenie Komisji)

Komisję Wyborczą w

I. Wybory uzupełniające/ponowne do Rady w zarzą-
dzono w:

(gminy, miejskiej)

- okręgu wyborczym nr dla obsadzenia mandatu/ów/
(liczba)
- okręgu wyborczym nr dla obsadzenia mandatu/ów/
(liczba)

II. Komisja potwierdza, iż otrzymała protokoły głosowania od obwodowych
(liczba)

komisji wyborczych. Na podstawie tych protokołów Komisja sporządziła zestawienie wyników głosowania w okręgu/ach i uwzględniając liczby głosów ważnych w okręgu/ach wyborczym/ch oraz głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów i kandydatów z tych list ustaliła następujące wyniki wyborów.

Okręg wyborczy nr, w którym wybierano radnego/yh.
(liczba)

Wybory
(wpisać, czy się odbyły, czy nie)

Głosowanie
(wpisać, czy przeprowadzono, czy nie)

A. Najwięcej ważnie oddanych głosów otrzymali i zostali wybrani radnymi:

..... z listy nr
(nazwisko i imię – imiona kandydata) (liczba)

.....
(oznaczenie listy)

..... z listy nr

..... z listy nr

.....

B.⁵ W związku z tym, iż kandydatów z tej samej listy (lista nr ...) otrzymało największą i równą liczbę głosów:

1) z listy nr ustalonej w porządku niealfabetycznym radnym(a) zastał(a) kandydat(ka), którego(ej) nazwisko umieszczone było w pierwszej kolejności:

.....
(nazwisko i imię - imiona)

2) z listy nr ustalonej w porządku alfabetycznym, w wyniku losowania radnym(a) zastał(a) wybrany(a) kandydat(ka):

.....
(nazwisko i imię - imiona)

C.⁶ W związku z tym, iż kandydatów z różnych list (listy nr) otrzymało największą i równą liczbę głosów:

1) radnym(a) został kandydat z listy nr, której kandydaci w okręgu łącznie uzyskali, czyli najwięcej głosów:

.....
(nazwisko i imię - imiona)

2) radnym(a) został, w wyniku losowania w związku z tym, że także łączna liczba głosów oddanych na kandydatów z tych list była równa, kandydat z listy nr

.....
(nazwisko i imię - imiona)

D.⁷ W związku z tym, iż w okręgu wyborczym liczba zarejestrowanych kandydatów jest mniejsza lub równa liczbie obsadzanych mandatów następujący zarejestrowany/i kandydat/ci uzyskał/li mandat/y radnego bez przeprowadzania głosowania:

Z listy nr
(oznaczenie listy)

.....
(nazwisko i imię - imiona kandydata)

.....

.....

Z listy nr
(oznaczenie listy)

.....
(nazwisko i imię - imiona kandydata)

.....

.....

W okręgu mandat/ów pozostał/je nie obsadzony/ch.
(liczba)

E.⁸ W związku z tym, iż w okręgu wyborczym nie została zarejestrowana żadna lista, wyborów nie przeprowadzono i w okręgu mandatów pozostaje nie obsadzonych.
(liczba)

Wypełnia się tylko w sytuacjach, o których mowa w art. 122 ust. 2 Ordynacji wyborczej

⁶ Wypełnia się tylko w sytuacjach, o których mowa w art. 122 ust. 3 Ordynacji wyborczej okręgu wyborczym jest większa niż 1

⁸ Wypełnia się tylko w przypadku określonym w art. 108 ust. 2 Ordynacji wyborczej

F.

.....
(opis przebiegu losowania w pkt B2 i C2)
.....
.....

Okręg wyborczy nr, w którym wybierano radnych.

III. Zarzuty pełnomocników:

.....
.....

IV. Zarzuty członków Komisji:

.....
.....

V. Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi zarzutami pełnomocników i członków Komisji:

.....
.....

Przy sporządzaniu protokołu obecni byli:

1. (nazwisko i imię - imiona, funkcja w Komisji) podpis)
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

(pieczęć Komisji)

Załączniki:

Zestawienie wyników głosowania z okręgów wyborczych.

Protokół obsadzenia mandatu bez głosowania.

(24)
UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 13 stycznia 2003 r.

w sprawie wytycznych dla komisarzy wyborczych
i terytorialnych komisji wyborczych, dotyczących przygotowania i przeprowadzenia
wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw
oraz wyborów wójtów (burmistrzów i prezydentów miast) w toku kadencji
w latach 2002-2006

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 68, poz. 632, Nr 100, poz. 922, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806) i art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

Ustala się wytyczne dla komisarzy wyborczych i terytorialnych komisji wyborczych dotyczące przygotowania i przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w toku kadencji w latach 2002-2006, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

WYTYCZNE

dla komisarzy wyborczych i terytorialnych komisji wyborczych, dotyczące przygotowania i przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w toku kadencji w latach 2002-2006

W toku kadencji są przeprowadzane wybory do rad, jeżeli wystąpią warunki przewidziane w ustawach:

- z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz. 602, Nr 160, poz. 1060 z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 68, poz. 632, Nr 100, poz. 922, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806), zwanej dalej Ordynacją wyborczą,
- z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806), zwanej dalej ustawą o wyborze wójta,
- z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806),
- z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806),
- z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806),
- z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. Nr 88, poz. 985 i z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

Wybory są przeprowadzane na zasadach określonych w Ordynacji wyborczej, a w odniesieniu do Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy mają także zastosowanie przepisy ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087).

Zgodnie z powołanymi ustawami w toku kadencji przeprowadza się:

- wybory ponowne zarządzane w wykonaniu orzeczeń sądów o nieważności wyborów lub wyboru radnego (art. 61-63 Ordynacji wyborczej) albo nieważności wyboru wójta, burmistrza i prezydenta miasta (w związku z art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta);
- wybory uzupełniające do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców w związku z nieobsadzeniem mandatów lub wygaśnięciem mandatu radnego (art. 192 ust. 1 Ordynacji wyborczej);
- wybory uzupełniające do rad gmin liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, rad powiatów i sejmików województw, jeżeli obsadzenie wygasłych mandatów w trybie art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej okazało się niemożliwe, a skład rady zmniejszył się więcej niż o 1/5 (art. 194 ust. 3 Ordynacji wyborczej);
- wybory przedterminowe wskutek rozwiązania rady (sejmiku województwa) w przypadkach przewidzianych w ustawie o samorządzie gminnym, ustawie o samorządzie powiatowym, ustawie o samorządzie województwa oraz w ustawie o referendum lokalnym (art. 96 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 5 ust. 1 i art. 67 ust. 3 ustawy o referendum lokalnym; art. 29 ust. 1 i 3, art. 83 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym; art. 33 ust. 1, art. 84 ust. 1 oraz art. 17 ustawy o samorządzie województwa);
- wybory przedterminowe wójtów, burmistrzów i prezydentów w razie wygaśnięcia mandatu z przyczyn wymienionych w art. 26 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta lub odwołania w drodze referendum (art. 28a ust. 1 i art. 28b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, art. 5 ust. 1a-1c ustawy o referendum lokalnym);

- wybory nowych rad wskutek zmian dokonanych w podziale terytorialnym państwa (art. 197 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 3 i 5 Ordynacji wyborczej).

Wyborów w toku kadencji rad nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rad.

Wybory ponowne, wybory uzupełniające, wybory przedterminowe oraz wybory nowych rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa, a także wybory przedterminowe wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadza się na podstawie ustaw wymienionych na początku niniejszych wytycznych stosując wydane na ich podstawie akty wykonawcze oraz wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej. W wyborach tych stosuje się wzory urzędowych formularzy i druków wyborczych ustalone dla wyborów przeprowadzanych w związku z upływem kadencji, z uwzględnieniem wzorów ustalonych uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 6 stycznia 2003 r. w sprawie ustalenia wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych stosowanych w wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych, wyborach nowych rad i w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz o zmianie uchwały w sprawie zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie. Przy stosowaniu druków ustalonych dla wyborów w związku z upływem kadencji należy dokonać zmian redakcyjnych oraz dostosowań związanych z rodzajem wyborów.

W wyborach przeprowadzanych w toku kadencji rad terytorialne komisje wyborcze i komisarze wyborczy mogą korzystać ze wspomagania informatycznego przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów. Zasady korzystania ze wspomagania informatycznego zostaną określone odrębnie.

I. Zadania komisarzy wyborczych

Stosownie do przepisów uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowoje-

wódkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych (M.P. Nr 13, poz. 225 i Nr 37, poz. 589), zadania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów wykonują komisarze wyborczy zgodnie z ich właściwością terytorialną. Wyznaczeni komisarze wyborczy wykonują czynności o charakterze ogólnowojevodzkim. Zadania te są wymienione w § 2 ust. 1 wymienionej wyżej uchwały, przy czym w wyborach przeprowadzonych w czasie kadencji nie są ustalane zbiorcze wyniki wyborów na obszarze województwa i w związku z tym podanie do publicznej wiadomości wyników wyborów (do rady lub wyborów wójta) oraz ogłoszenie obwieszczenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym należy do kompetencji właściwego miejscowo komisarza wyborczego.

Komisarze wyborczy, zgodnie z właściwością miejscową, współdziałają z wojewodą w sprawach związanych z zarządzaniem wyborów oraz czuwają nad prawidłowym wykonywaniem przez właściwe organy gminy zadań wymienionych w art. 203a ust. 1 Ordynacji wyborczej (utworzenie obwodów głosowania, powołanie obwodowych komisji wyborczych, sporządzenie spisów wyborców, podział gminy na okręgi wyborcze). Gdy zadania wyborcze wymienione w tym artykule nie są wykonywane w terminie lub w sposób zgodny z prawem, po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu ich wykonania komisarze wyborczy występują do wojewodów o wykonanie zastępcze.

Komisarze wyborczy sprawują nadzór nad przestrzeganiem prawa wyborczego w sprawach związanych z wygaśnięciem i obsadzeniem mandatów radnych i wykonują zadania wymienione w art. 12 ust. 1 Ordynacji wyborczej. Komisarze wyborczy czuwają nad terminowym podejmowaniem przez rady gmin uchwał związanych z wygaśnięciem mandatów oraz uchwał w sprawie obsadzenia wygasłych mandatów i ich zgodnością z przepisami prawa. Aktualne pozostają w tej mierze kierunki i formy współdziałania określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 marca 2002 r. w sprawie zasad współdziałania wojewodów z Krajowym Biurem Wyborczym (Dz.U. Nr 37, poz. 350).

Komisarze wyborczy obowiązani są powiadamiać przewodniczących rad i wojewodów o przypadkach, gdy rada gminy nie podjęła w terminie uchwały o wygaśnięciu

mandatu radnego lub mandatu wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Dotyczy to również wygaśnięcia mandatu radnego powiatu i wygaśnięcia mandatu radnego sejmiku województwa.

Komisarze wyborczy sprawują nadzór nad zgodnością z prawem czynności wykonywanych przez terytorialne i obwodowe komisje wyborcze, podają do publicznej wiadomości wyniki wyborów oraz ogłaszają je w wojewódzkim dzienniku urzędowym, a także wykonują inne czynności powierzone im przepisami prawa.

Komisarze wyborczy uczestniczą w postępowaniach w sprawach protestów wyborczych. Kopie orzeczeń sądów o nieważności wyborów lub nieważności wyboru radnego (wraz z uzasadnieniem) komisarze wyborczy przesyłają Państwowej Komisji Wyborczej.

II. Komitety wyborcze

1. Informowanie terytorialnej komisji wyborczej o utworzeniu komitetu wyborczego.

W wyborach uzupełniających, wyborach przedterminowych oraz wyborach do nowych rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa, a także w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast mogą uczestniczyć tylko komitety wyborcze utworzone dla zarządzonych wyborów do określonej rady lub wyborów wójta. Możliwe jest utworzenie jednego komitetu wyborczego w celu udziału w wyborach do różnych rad, a także w wyborach wójtów, przeprowadzanych w tym samym dniu. Jeśli wybory przedterminowe w danej gminie są jednocześnie wyborami do rady i wyborami wójta to utworzone dla udziału w tych wyborach komitety wyborcze mogą zgłaszać kandydatów na radnych i kandydatów na wójtów.

Zgodnie z art. 64 l ust. 1 Ordynacji wyborczej komitet wyborczy ulega rozwiązaniu z mocy prawa po przyjęciu sprawozdania finansowego lub po zakończeniu postępowania w sprawie odrzucenia sprawozdania. Z tego powodu nie jest możliwe utworzenie komitetów wyborczych, które uczestniczyłyby w wyborach przeprowadzanych w różnych terminach w trakcie kadencji. Jedynie w wyborach ponownych przeprowadzanych w związku z orzeczeniem sądu o nieważności wyborów, nieważności wyborów

radnego lub wójta, mogą uczestniczyć komitety wyborcze utworzone dla wyborów, przeciwko ważności których wniesiono zasadny protest. Udział innych komitetów wyborczych w takich wyborach jest dopuszczalny jedynie wówczas, jeżeli z orzeczenia sądu wynikałoby, że należy powtórzyć również czynności związane z rejestracją komitetów wyborczych.

W wyborach uzupełniających, wyborach przedterminowych, wyborach do nowych rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa oraz w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast komitety wyborcze nie zawiadamiają o swoim utworzeniu Państwowej Komisji Wyborczej ani komisarzy wyborczych (art. 64j ust. 1 Ordynacji wyborczej). Komitety wyborcze partii politycznych i koalicji partii politycznych, komitety wyborcze organizacji, a także komitety wyborcze wyborców (z wyjątkiem komitetów wyborczych wyborców, o których mowa w art. 64f ust. 8 Ordynacji wyborczej) obowiązane są dołączyć do zgłoszenia listy kandydatów lub zgłoszenia kandydatów na wójtów, składanego terytorialnej komisji wyborczej, dokumenty stwierdzające utworzenie komitetu wraz z dokumentami, o których mowa w art. 64c ust. 5 i 6, art. 64d ust. 6 i 7, art. 64e ust. 6 i 7 oraz art. 64f ust. 6 i 7 Ordynacji wyborczej (art. 64j ust. 2 Ordynacji wyborczej).

Dokumentami stwierdzającymi utworzenie komitetu wyborczego są:

- a) dla komitetu wyborczego partii politycznej – dokument (uchwała) organu partii politycznej upoważnionego do jej reprezentowania na zewnątrz stwierdzający, że partia postanowiła wziąć udział w wyborach zarządzonych na określony dzień do danej rady i w tym celu utworzyła komitet wyborczy,
- b) dla komitetu wyborczego koalicji wyborczej – umowa koalicyjna stwierdzająca zawiązanie koalicji partii politycznych i utworzenie komitetu wyborczego, celem udziału w wyborach zarządzonych na określony dzień do danej rady,
- c) dla komitetu wyborczego organizacji – dokument (uchwała) organu organizacji uprawnionego do jej reprezentowania na zewnątrz stwierdzający, że organizacja postanowiła wziąć udział w wyborach zarządzonych na określony dzień do danej rady i w tym celu utworzyła komitet wyborczy,

d) dla komitetu wyborczego wyborców – pisemne oświadczenie wyborców, o którym mowa w art. 64f ust. 1 Ordynacji.

Komitet wyborczy wyborców utworzony jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców dołącza oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego do zgłaszanej terytorialnej komisji wyborczej listy kandydatów lub zgłoszenia kandydata na wójta (art. 64f ust. 9 Ordynacji wyborczej) oraz dokument o powołaniu pełnomocnika wyborczego, jeśli informacja o powołaniu pełnomocnika nie jest zawarta w oświadczeniu. Pełnomocnik takiego komitetu wyborczego jest jednocześnie pełnomocnikiem finansowym komitetu i w związku z tym musi spełniać warunki określone w art. 82a Ordynacji wyborczej.

Komitety wyborcze wyborców nie zbierają podpisów wyborców popierających utworzenie komitetu wyborczego (art. 64f ust. 4 i 5 Ordynacji wyborczej).

Terytorialne komisje wyborcze badają, czy dokumenty o utworzeniu komitetów wyborczych spełniają warunki, o których mowa w przepisach wymienionych w art. 64j ust. 2 Ordynacji wyborczej. Wady dotyczące informacji o utworzeniu komitetu wyborczego terytorialne komisje wyborcze traktują na równi z wadami zgłoszenia i w razie stwierdzenia takich wad postępują w sposób określony w art. 106 ust. 1 Ordynacji wyborczej. Uchwała terytorialnej komisji wyborczej wzywająca do usunięcia wad zgłoszenia w terminie 3 dni od daty jej doręczenia, może więc dotyczyć:

- wad dokumentów o utworzeniu komitetu wyborczego,
- wad zgłoszenia listy kandydatów lub zgłoszenia kandydata na wójta (z wyjątkiem wady, o której mowa w art. 105 ust. 1 Ordynacji wyborczej),
- obu wymienionych rodzajów wad łącznie.

Odmawiając przyjęcia zgłoszenia z powodu braku wymaganego poparcia wyborców (art. 105 ust. 1 Ordynacji wyborczej) lub odmawiając rejestracji zgłoszenia terytorialna komisja wyborcza w uzasadnieniu postanowienia informuje również o stwierdzonych wadach dotyczących dokumentów o utworzeniu komitetu. Jeśli komitet wyborczy dokona ponownego zgłoszenia listy lub kandydata na wójta, usuwając braki dotyczące wymaganego poparcia wyborców, lecz nie usunie braków w dokumentach o

utworzeniu komitetu, wówczas terytorialna komisja wyborcza wzywa pełnomocnika do usunięcia tych wad zgodnie z art. 106 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

2. Składanie komisarzowi wyborczemu sprawozdań finansowych komitetów wyborczych

Pełnomocnik finansowy każdego komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach uzupełniających do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców, w wyborach przedterminowych oraz w wyborach nowych rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa, a także w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązany jest do złożenia komisarzowi wyborczemu sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 84 ust. 2 Ordynacji wyborczej. Jeżeli komitet wyborczy został utworzony w celu udziału w wyborach organów samorządowych różnych rad przeprowadzanych w tym samym dniu, to obowiązany jest złożyć oddzielne sprawozdania finansowe z przychodów i wydatków związanych z udziałem w poszczególnych wyborach. Komisarze wyborczy przyjmując sprawozdania finansowe wykonują czynności, o których mowa w art. 84 ust. 6, art. 84a ust. 1-4, art. 84b ust. 2, art. 84c i art. 84d ust. 3 Ordynacji wyborczej.

Komitet wyborczy uczestniczący w wyborach ponownych składa oddzielne sprawozdanie finansowe z wyborów poprzedzających wybory ponowne i oddzielne sprawozdanie finansowe z przychodów i wydatków związanych z udziałem w wyborach ponownych. Udział komitetu wyborczego w wyborach ponownych ma miejsce wówczas, gdy przeprowadzenie wyborów ponownych obejmuje co najmniej ponowienie głosowania, a nie dotyczy sytuacji, gdy po unieważnieniu wyborów podjęte zostają wskazane przez sąd czynności nieuzasadniające prowadzenia kampanii wyborczej, np. ponowne ustalenie wyników głosowania przez komisje wyborcze. W związku z udziałem w wyborach ponownych komitetowi wyborczemu przysługuje odrębny limit wydatków na kampanię wyborczą, wyliczony w sposób określony w art. 83e ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej (lub w art. 24 ust. 5 ustawy o wyborze wójta). Właściwymi do rozpatrywania sprawozdania finansowego danego komitetu wyborczego z wyborów ponownych jest organ wyborczy (Państwowa Komisja Wyborcza lub komisarz wyborczy),

który jest właściwy do rozpatrzenia sprawozdania finansowego tego komitetu z wyborów, których unieważnienie było przyczyną przeprowadzenia wyborów ponownych.

III. Wybory ponowne

1. Podstawą zarządzenia wyborów ponownych jest prawomocne orzeczenie właściwego sądu, stwierdzające nieważność wyborów, nieważność wyboru radnego lub nieważność wyboru wójta. Wybory przeprowadza się poczynając od czynności wskazanej w postanowieniu sądu (art. 61 ust. 2 Ordynacji wyborczej). Jeżeli orzeczenie sądu nie zawiera wskazań, co do czynności od których należy ponowić postępowanie wyborcze, bądź budzi wątpliwości, czy dla przeprowadzenia wyborów powinny zostać powołane nowe komisje wyborcze, komisarz wyborczy występuje do sądu o uzupełnienie postanowienia lub o rozstrzygnięcie wątpliwości co do jego treści (art. 351 § 1 i art. 352 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 61 ust. 2 i art. 63 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej).
2. Odwołanie się w art. 62 ust. 2 Ordynacji wyborczej do odpowiedniego stosowania w wyborach ponownych art. 26 tej ustawy oznacza, że wojewoda wydaje zarządzenie o wyborach ponownych (bądź o wykonaniu wskazanych czynności wyborczych) po zasięgnięciu opinii komisarza wyborczego. Wojewoda obowiązany jest zarządzić wybory w ciągu 7 dni od zakończenia postępowania sądowego (art. 62 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Data tych wyborów lub wykonania wskazanych czynności musi przypadać w okresie 60 dni od dnia zakończenia postępowania sądowego, a kalendarz wyborczy może przewidywać krótsze terminy wykonania niektórych czynności wyborczych. Komisarz wyborczy współdziała i zapewnia stosowną pomoc wojewodzie w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów, ustaleniem czynności postępowania wyborczego. W kalendarzu wyborczym muszą być uwzględnione nie tylko te czynności, które wskazał w postanowieniu sąd, ale także inne, będące następstwem czynności wskazanych przez sąd (np. podanie do wiadomości wyborców informacji o numerze i granicach okręgu, siedzibie komisji, a także danych o kandydatach). Komisarze wyborczy udzielają potrzebnej pomocy

komisjom wyborczym organizując szkolenia, udzielając wyjaśnień prawnych oraz pomocy w sprawach organizacyjnych.

3. Dla przeprowadzenia wyborów ponownych nie powołuje się nowych komisji, chyba że podstawą unieważnienia wyborów były zarzuty odnoszące się do komisji wyborczych (art. 63 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej). W takim wypadku komisarz wyborczy bądź wójt, odpowiednio do rodzaju komisji, powołują komisje spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników tych komitetów wyborczych, które w danym okręgu zarejestrowały listy kandydatów w wyborach unieważnionych, na zasadach określonych w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 sierpnia 2002 r. w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie (M.P. Nr 37, poz. 588).
4. W wyborach ponownych sporządza się nowy spis wyborców lub dokonuje aktualizacji spisu w sposób określony w §§ 7-9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 2002 r. w sprawie wzoru spisu wyborców dla wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz sposobu jego sporządzania, aktualizacji i udostępniania (Dz.U. Nr 134, poz. 1136)
Jeśli oba egzemplarze spisu wyborców były wykorzystywane w związku z ponownym głosowaniem na wójta i w obu rubrykach spisu przeznaczonych na potwierdzenie otrzymania kart do głosowania (w obu egzemplarzach spisu) znajdują się podpisy wyborców, to wówczas należy ręcznie wykonać dodatkową rubrykę za rubryką „Uwagi” przeznaczoną na potwierdzenie otrzymania przez wyborcę karty do głosowania i oznaczyć ją datą głosowania.
5. W czynnościach wykonywanych w wyborach ponownych mogą uczestniczyć pełnomocnicy komitetów wyborczych, których kandydaci kandydują w okręgu wyborczym, w którym czynności są powtarzane. Dotyczy to również mężów zaufania. Pełnomocników komitetów wyborczych powiadamia się o terminie zgłaszania kandydatów i powołania komisji. Jeśli powtarzane czynności wyborcze w wybo-

rach ponownych obejmują również zgłaszanie kandydatów na radnych, a podstawą unieważnienia wyborów były zarzuty odnoszące się do terytorialnej komisji wyborczej, kandydatów do tej komisji mogą zgłaszać pełnomocnicy wszystkich komitetów wyborczych.

6. Druki, formularze i inne dokumenty (karty do głosowania, protokoły sporządzane przez komisje wyborcze, obwieszczenia) należy oznaczyć adnotacją informującą, że dotyczą tych właśnie wyborów. Również treść dokumentów sporządzonych w związku z wykonywaniem wskazanych przez sąd czynności wyborczych należy dostosować do zakresu czynności wykonanych w konkretnych wyborach, zapewniając ich spójność z treścią zarządzenia wojewody o wyborach ponownych. Oznacza to m.in., że wypełnia się tylko te części protokołów i zestawień, które zawierają informacje i dane dotyczące czynności przeprowadzonych w tych wyborach.

Komisje wyborcze mają obowiązek wywieszenia jednego egzemplarza odpowiednio protokołu głosowania i protokołu z wyborów (bądź dokonanej czynności) w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (art. 64 Ordynacji wyborczej). W celu zapewnienia wyborcom zrozumiałej informacji o zakresie wyborów ponownych komisja podaje w protokole, w rubryce „Uwagi” bądź w dołączonej do protokołu odrębnej notatce, wyjaśnienie o wykonanych czynnościach (dotyczy to np. ponownego losowania celem ustalenia, któremu kandydatowi przypada mandat, przeliczenia głosów itp.).

7. Właściwy terytorialnie komisarz wyborczy sporządza obwieszczenie o wynikach przeprowadzonych wyborów i ogłasza je w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje do wiadomości wyborców na obszarze działania rady, do której wybory były przeprowadzone.

IV. Wybory uzupełniające w gminach do 20 tys. mieszkańców

1. Wybory uzupełniające w gminach do 20 tys. mieszkańców przeprowadza się:
 - a) jeżeli mandat nie został obsadzony z przyczyn wskazanych w art. 108 ust. 2, art. 110 i 188 Ordynacji wyborczej,

b) skutek wygaśnięcia mandatu z przyczyn określonych w art. 190 ust. 1 Ordynacji wyborczej, tj. w wypadku odmowy złożenia ślubowania, zrzeczenia się przez radnego mandatu, naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach funkcji lub działalności, utraty prawa wybieralności bądź braku tego prawa w dniu wyborów, prawomocnego skazującego wyroku sądu orzeczonego za przestępstwo umyślne oraz śmierci.

Zakaz łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach funkcji lub działalności, którego naruszenie powoduje wygaśnięcie mandatu obejmuje:

- wykonywanie mandatu posła lub senatora, wykonywanie funkcji wojewody lub wicewojewody oraz członkostwo w organie innej jednostki samorządu terytorialnego (art. 25b ustawy o samorządzie gminnym);
- pełnienie funkcji wójta lub jego zastępcy (art. 27 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym);
- zatrudnienie (stosunek pracy) w urzędzie gminy, w której radny uzyskał mandat, a także, niezależnie od podstawy prawnej, pełnienie funkcji kierownika lub jego zastępcy w jednostce organizacyjnej gminy (art. 24a i art. 24b ustawy o samorządzie gminnym);
- prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego gminy, w której radny uzyskał mandat, a także zarządzanie taką działalnością albo pełnienie funkcji przedstawiciela lub pełnomocnika w prowadzeniu takiej działalności (art. 24f ust. 1 i 1a ustawy o samorządzie gminnym).

Omawiane przepisy, a w szczególności konstrukcja art. 190 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej ustanawiają zasadę, iż mandat radnego wygasa z chwilą zaistnienia przyczyny powodującej wygaśnięcie. W przypadkach, gdy zakaz obejmuje równoczesne wykonywanie mandatu radnego z pełnieniem określonych funkcji lub prowadzeniem działalności, a ustawa nie określa terminu, w którym należy zaprzestać pełnienia funkcji lub prowadzenia działalności należy przyjąć, że skutek w postaci wygaśnięcia mandatu radnego następuje wówczas, gdy radny złożył ślu-

bowanie, a wcześniej nie zrezygnował z pełnienia określonej funkcji (np. posła, senatora, wojewody lub wicewojewody).

W przypadku równoczesnego wyboru na radnego i wójta należy przyjąć, że złożenie ślubowania radnego powoduje wygaśnięcie mandatu wójta, a złożenie ślubowania wójta powoduje wygaśnięcie mandatu radnego.

Termin wygaśnięcia mandatu radnego pozostającego w chwili wyboru w stosunku pracy w urzędzie gminy lub pełniącego funkcję kierownika lub jego zastępcy w jednostce organizacyjnej gminy określa art. 24b ust. 1 i 5 ustawy o samorządzie gminnym. W myśl tych przepisów niezłożenie przez radnego wniosku o urlop bezpłatny w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku wyborów jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu.

Termin na zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia gminnego, po którym następuje wygaśnięcie mandatu radnego określa art. 24f ust. 1a, zaś w odniesieniu do radnych wybranych w wyborach przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r. termin ten określa art. 9 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 214, poz. 1806). W myśl tego przepisu termin zaprzestania działalności upływa 31 marca 2003 r.

2. Wybory uzupełniające zarządza wojewoda. Zarządza się je i przeprowadza w ciągu 3 miesięcy od daty stwierdzenia przez radę wygaśnięcia mandatu. Zarządzenie o wyborach podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów; w zarządzeniu podaje się także liczbę wybieranych radnych. Ustalone terminy wykonania czynności wyborczych nie mogą być skracane; kalendarz wyborczy powinien wskazywać czynności dostosowane do przeprowadzanych wyborów np. zamiast powołania terytorialnych komisji wyborczych - powołanie Gminnej Komisji Wyborczej w

W wyborach uzupełniających wykonuje się takie same czynności jak w wyborach przeprowadzanych w związku z upływem kadencji. Dla każdego wyborów uzupełniających są sporządzane nowe spisy wyborców. Komisje wyborcze powołuje się

zgodnie z zasadami ustalonymi uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 sierpnia 2002 r. (M.P. Nr 37, poz. 588).

3. Komisja terytorialna sprawdza w czasie zgłoszenia list kandydatów na radnych, czy wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy wyraźnie wskazuje, że dotyczy wyborów uzupełniających do danej rady. Bada ponadto, czy na liście zgłoszono wymaganą liczbę kandydatów. Należy pamiętać, iż stosownie do art. 98 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej, lista kandydatów może zawierać najwyżej tyle nazwisk, ilu radnych wybiera się w okręgu w konkretnych wyborach. Np. jeżeli w wyborach uzupełniających w 4-mandatowym okręgu wybiera się 1 radnego, każda zgłoszona lista może zawierać tylko po 1 kandydacie.

Wraz ze zgłoszeniem list kandydatów komitety wyborcze składają dokumenty stwierdzające utworzenie komitetu wyborczego, o których mowa w art. 64j ust. 2 Ordynacji wyborczej (kwestie związane z tymi czynnościami zostały omówione w pkt II wytycznych).

W każdym wyborach komisje terytorialne nadają zarejestrowanym listom numery w drodze losowania, poczynając od numeru 1 i stosując odpowiednio przepisy art. 109 ust. 3 i 4 Ordynacji wyborczej. Nadanie numerów następuje w takim terminie, aby obwieszczenie o zarejestrowanych listach oznaczonych numerami zostało rozplakatowane w ustawowym terminie, tj. najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów.

Ustalając treść karty do głosowania, terytorialna komisja wyborcza umieszcza na niej informację, że jest to karta do głosowania w wyborach uzupełniających do danej rady. Pozostałe czynności komisji terytorialnych i obwodowych, związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów uzupełniających, są takie same jak w wyborach powszechnych i ich wykonanie zostało omówione w wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla terytorialnych komisji wyborczych z dnia 9 września 2002 r. (M.P. Nr 41, poz. 640) i z dnia 30 września 2002 r. (M.P. Nr 46, poz. 2002), oraz w wytycznych z dnia 7 października 2002 t. w sprawie druku i przechowywania kart do głosowania (M.P. Nr 47, poz. 694) i w wytycznych z dnia 16 września 2002 r. dotyczących wykonania zadań obwodowych komisji wybor-

czych... (M.P. Nr 45, poz. 676). Wytyczne te zostały wydane w związku z wyborami zarządzonymi na 27 października 2002 r. i w wyborach uzupełniających należy stosować je odpowiednio.

4. Jeżeli w wyniku wyborów mandat nie zostanie obsadzony, przeprowadza się powtórnie wybory uzupełniające między 6 a 9 miesiącem od daty pierwszych wyborów, w których mandat został nieobsadzony (art. 193 ust. 2 Ordynacji wyborczej). W takiej sytuacji komisarz wyborczy wnioskuje do wojewody o zarządzenie wyborów.

V. Uzupełnianie składów rad w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, w powiatach i województwach

1. W razie wygaśnięcia mandatu uzupełnienie składu rady następuje przez wstąpienie na opróżnione miejsce kandydata z tej samej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności i nie zachodzi wobec niego przesłanka, o której mowa w art. 190 ust. 1 pkt 4 Ordynacji wyborczej. Gdyby natomiast dwaj kandydaci uzyskali równą liczbę głosów, mandat uzyskuje ten z nich, którego nazwisko jest umieszczone na liście w pierwszej kolejności (art. 194 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Przyczyny wygaśnięć mandatów są określone w art. 190 ust. 1 Ordynacji wyborczej oraz w ustawach: o samorządzie gminnym (art. 25b, art. 27 pkt 2, art. 24a i art. 24b), o samorządzie powiatowym (art. 23, art. 24 i art. 25b ust. 1 i 2) i o samorządzie województwa (art. 25, art. 26 i art. 27b ust. 1 i 2).

Jeżeli uzupełnienie składów rad w trybie art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej nie było możliwe, w wyniku czego skład rady zmniejszył się o ponad 1/5, wojewoda zarządza wybory uzupełniające do tej rady. Informację o wystąpieniu takiej sytuacji komisarz wyborczy przekazuje wojewodzie. W wyborach uzupełniających w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, powiatach i województwach stosuje się odpowiednio tryb postępowania omówiony w pkt IV niniejszych wytycznych.

2. Obowiązkiem komisarza wyborczego, zgodnie z art. 182 i 183 w zw. z art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej, jest podanie do publicznej wiadomości i ogłoszenie w

wojewódzkim dzienniku urzędowym zmian w składach rad. Niezbędne jest w związku z tym bieżące współdziałanie komisarzy wyborczych z właściwymi radami, zapewniające systematyczne przekazywanie uchwał dotyczących zmian w składach rad, czuwanie nad poprawnością uchwał rad w tych sprawach oraz udzielanie potrzebnej pomocy prawnej.

VI. Wybory przedterminowe

Wybory przedterminowe są przeprowadzane, gdy nastąpi rozwiązanie rady (gminy, powiatu, sejmiku województwa) lub jej odwołanie w referendum przeprowadzonym na podstawie ustawy o referendum lokalnym oraz gdy działalność rady gminy uległa zakończeniu z mocy prawa na skutek nieodwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w ważnym referendum przeprowadzonym na wniosek rady, a także w razie wygaśnięcia mandatu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub odwołania go w referendum lokalnym.

1. Wybory przedterminowe do rad gmin przeprowadza się:

- zgodnie z art. 96 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym wskutek rozwiązania rady gminy przez Sejm; wybory zarządza Prezes Rady Ministrów;
- zgodnie z art. 67 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym wskutek odwołania rady gminy w drodze referendum lub gdy działalność rady gminy uległa zakończeniu z mocy prawa, co następuje jeżeli w ważnym referendum o odwołanie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przeprowadzonym na wniosek rady gminy z innej przyczyny niż nieudzielenie absolutorium, przeciwko odwołaniu oddano więcej niż połowę ważnych głosów (art. 67 ust. 3 ustawy o referendum lokalnym). Zakończenie działalności rady następuje z chwilą ogłoszenia przez wojewodę w wojewódzkim dzienniku urzędowym protokołu wyniku referendum. Wybory przedterminowe zarządza Prezes Rady Ministrów (art. 67 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym). Zgodnie z art. 26 ust. 1 Ordynacji wyborczej wybory są zarządzane i przeprowadzane w ciągu 60 dni od podania do publicznej wiadomości wyników referendum;

2. Wybory przedterminowe do rad powiatów przeprowadza się:

- zgodnie z art. 29 ust. 1 i 3 ustawy o samorządzie powiatowym wskutek rozwiązania rady z mocy prawa z powodu niedokonania wyboru zarządu powiatu w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia wyników wyborów do tej rady;
- zgodnie z art. 31b ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym w razie odwołania lub rezygnacji całego zarządu powiatu i niedokonania wyboru nowego zarządu w ciągu 3 miesięcy od jego odwołania albo od dnia przyjęcia rezygnacji;
- zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym wskutek rozwiązania rady powiatu przez Sejm na wniosek Prezesa Rady Ministrów;
- wskutek odwołania rady w referendum powiatowym, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 67 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym.

3. Wybory przedterminowe do sejmików województw przeprowadza się:

- zgodnie z art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie województwa wskutek rozwiązania sejmiku z mocy prawa z powodu niedokonania wyboru zarządu województwa w terminie 3 miesięcy od ogłoszenia wyników wyborów do tego sejmiku (art. 33 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa);
- zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa w przypadku odwołania albo rezygnacji całego zarządu sejmiku województwa i niedokonania wyboru nowego zarządu w ciągu 3 miesięcy od dnia odwołania albo od dnia przyjęcia rezygnacji;
- zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa wskutek rozwiązania sejmiku województwa przez Sejm na wniosek Prezesa Rady Ministrów;
- wskutek odwołania sejmiku województwa w referendum wojewódzkim, o którym mowa w art. 17 ustawy o samorządzie województwa i art. 67 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym.

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów przedterminowych odbywa się, zgodnie z art. 196 Ordynacji wyborczej, na zasadach i w trybie przepisów Ordynacji wybor-

czej przy zastosowaniu art. 26 ust. 1 tej Ordynacji. W wykonaniu zadań i czynności wyborczych stosuje się wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej ustalone dla wyborów powszechnych.

Referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego nie przeprowadza się przed upływem 12 miesięcy od dnia wyborów albo od dnia ostatniego referendum w tej sprawie, a także jeśli data wyborów przedterminowych przeprowadzonych w wyniku referendum miałyby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji organu stanowiącego (art. 5 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym).

4. Wybory przedterminowe wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przeprowadza się w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji (art. 28d ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta przyczyny wygaśnięcia mandatu wójta są następujące:

- 1) odmowa złożenia ślubowania,
- 2) pisemne zrzeczenie się mandatu,
- 3) utrata prawa wybieralności lub brak tego prawa w dniu wyborów,
- 4) naruszenie ustawowych zakazów łączenia funkcji wójta z wykonywaniem funkcji lub prowadzenia działalności gospodarczej, określonych w odrębnych przepisach,
- 5) prawomocne skazanie wyrokiem sądu, orzeczonym za przestępstwo umyślne,
- 6) orzeczenie trwałej niezdolności do pracy w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 7) śmierć,
- 8) odwołanie w drodze referendum,
- 9) odwołanie wójta w trybie art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220),

- 10) zmiany w podziale terytorialnym, o których mowa w art. 197 ust. 1 pkt 4 Ordynacji wyborczej.

Zakaz łączenia funkcji wójta z wykonywaniem innych funkcji lub prowadzeniem działalności gospodarczej obejmuje:

- sprawowanie funkcji wójta lub jego zastępcy w innej gminie,
- członkostwo w organach jednostek samorządu terytorialnego (w tym w gminie, w której jest wójtem),
- zatrudnienie w administracji rządowej,
- sprawowanie mandatu posła lub senatora (art. 27 ustawy o samorządzie gminnym),
- członkostwo w zarządzie, radzie nadzorczej albo komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego,
- zatrudnienie lub wykonywanie innych zajęć w spółkach prawa handlowego, które mogłyby wywołać podejrzenie o ich stronniczość lub interesowność,
- pełnienie funkcji członka zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni, z wyjątkiem rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej,
- pełnienie funkcji członka zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą,
- posiadanie w spółkach prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego – w każdej z tych spółek,
- prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzanie taką działalnością lub pełnienie funkcji przedstawiciela lub pełnomocnika w prowadzeniu takiej działalności; nie dotyczy to działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego (art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne – Dz.U. Nr 106, poz. 679 ze zmianami).

Jeżeli wójt przed dniem wyboru wykonywał wymienione wyżej funkcje lub prowadził działalność gospodarczą, której nie można łączyć z pełnieniem funkcji

wójta, obowiązany jest do zrzeczenia się funkcji lub zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. W przeciwnym razie rada stwierdza wygaśnięcie mandatu wójta, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie miesiąca od upływu tego terminu (art. 26 ust. 4 i 5 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta).

Dla wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) wybranych w wyborach przeprowadzonych w dniu 27 października 2002 r. 3-miesięczny termin na zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, zrzeczenie się funkcji albo zbycie wymienionych wyżej akcji lub udziałów biegnie od 1 stycznia 2003 r. (art. 9 i art. 16 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw – Dz.U. Nr 214, poz. 1806).

W przypadkach wygaśnięcia mandatu wójta z przyczyn określonych w art. 26 ust. 1 pkt 1-7 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta rada stwierdza wygaśnięcie mandatu najpóźniej po upływie miesiąca od wystąpienia przesłanek wygaśnięcia mandatu (art. 26 ust. 2).

Od uchwały rady gminy o wygaśnięciu mandatu wskutek utraty prawa wybieralności lub braku tego prawa w dniu wyborów, a także naruszenia ustawowego zakazu łączenia funkcji wójta z wykonywaniem funkcji lub prowadzeniem działalności gospodarczej określonych w odrębnych przepisach wójtowi przysługuje odwołanie do sądu okręgowego. Wygaśnięcie mandatu wójta następuje z dniem wydania przez sąd orzeczenia oddalającego odwołanie (art. 27).

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów przedterminowych wójta odbywa się na zasadach określonych w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta i w Ordynacji wyborczej (art. 28d ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Wybory przedterminowe wójta są zarządzane w sposób określony w art. 26 Ordynacji wyborczej.

Jeśli w wyborach przedterminowych wybiera się tylko wójta, to do zgłoszenia kandydata należy dołączyć wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie

w liczbie wskazanej w art. 7 ust. 4 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta.

Wzór wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta stanowi załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 listopada 2002 r. (Dz.U. Nr 197, poz. 1664).

W wyborach przedterminowych wójta przeprowadzanych łącznie z wyborami przedterminowymi rady lub z wyborami nowej rady w związku ze zmianami w podziale terytorialnym prawo zgłoszenia kandydatów mają komitety wyborcze, które zarejestrowały listy kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie, przy czym w każdym z tych okręgów liczba zarejestrowanych przez ten komitet kandydatów nie może być mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu (art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta). Do zgłoszenia kandydatów nie dołącza się wykazów podpisów wyborców popierających zgłoszenie.

VII. Wybory w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa

1. W wyniku zmian dokonanych w podziale terytorialnym państwa, o których mowa w art. 197 ust. 1 pkt 1 i 4 Ordynacji wyborczej, następuje rozwiązanie rady z mocy prawa i przeprowadza się wybory nowej rady.

Rada ulega rozwiązaniu z mocy prawa także wówczas, gdy w wyniku zmian w podziale terytorialnym nastąpi zmniejszenie jej składu poniżej $\frac{3}{5}$ ustawowej liczby radnych (art. 197 ust. 5 Ordynacji wyborczej).

Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości oraz ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, w formie obwieszczenia, informację o rozwiązaniu z mocy prawa rady z przyczyn wyżej wymienionych (art. 197 ust. 6 Ordynacji wyborczej).

Zgodnie z art. 197 ust. 3 wybory nowych rad przeprowadza się w trybie i na zasadach określonych Ordynacją wyborczą. Do przeprowadzenia wyborów nowych rad stosuje się art. 26 Ordynacji wyborczej: wybory zarządza Prezes Rady Ministrów i

są one przeprowadzane w ciągu 60 dni od wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów o dokonanych zmianach w podziale terytorialnym.

2. Zmiany w podziale terytorialnym państwa polegające na przemieszczeniu pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego poszczególnych okręgów wyborczych bądź ich części powodują następujące skutki:
 - a) jeżeli radny mieszkał i był wybrany w okręgu (bądź jego części) podlegającym przemieszczeniu - staje się radnym w jednostce powiększonej o ten okręg wyborczy bądź jego część (art. 197 ust. 1 pkt 2);
 - jeżeli natomiast radny nie mieszka w okręgu bądź części przemieszczonego okręgu, mandat wygasa z mocy prawa (art. 197 ust. 1 pkt 2);
 - b) jeżeli radny nie mieszka w okręgu, w którym został wybrany, ale ten okręg (bądź jego część) wraz z obszarem, gdzie radny mieszka, przemieszcza się do sąsiedniej jednostki, staje się on radnym w jednostce powiększonej o oba te obszary (art. 197 ust. 2);
 - jeżeli natomiast przemieszczony zostanie tylko jeden z tych obszarów (tj. albo okręg albo teren zamieszkania radnego), mandat wygasa z mocy prawa (art. 197 ust. 2).

W wypadku wygaśnięcia mandatu radnego z mocy prawa właściwa rada podejmuje uchwałę stwierdzającą wygaśnięcie mandatu (art. 197 ust. 7 Ordynacji wyborczej).

Komisarz wyborczy podaje do publicznej wiadomości i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym informacje o wygaśnięciu mandatów radnych (art. 197 ust. 7 Ordynacji wyborczej).

3. Komisarze wyborczy systematycznie analizują zmiany w podziale terytorialnym i podejmują działania związane ze skutkami tych zmian. Czuwają także nad terminowym wykonaniem przez rady obowiązku podejmowania uchwał o wygaśnięciu mandatów, a także współdziałają z wojewodami w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów do rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa.

(C)

(1)

**ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 21 sierpnia 2002 r.

w sprawie zarządzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

(Dziennik Ustaw Nr 134, poz. 1125)

Na podstawie art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089), art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) oraz art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zarządza się wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

§ 2.

Datę wyborów, o których mowa w § 1, wyznacza się na niedzielę 27 października 2002 r.

§ 3.

Dni, w których upływają terminy wykonania czynności, określa kalendarz wyborczy, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 4.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do rozporządzenia Prezesa
Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2002 r.
(poz. 1125)

KALENDARZ WYBORCZY

Termin wykonania czynności wyborczej	Treść czynności wyborczej
1	2
do 7 września 2002 r.	<ul style="list-style-type: none">- podanie do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, informacji o okręgach wyborczych, ich granicach, numerach i liczbie radnych wybieranych w okręgu wyborczym oraz o wyznaczonej siedzibie terytorialnej komisji wyborczej dla wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,- zawiadomienie odpowiednio Państwowej Komisji Wyborczej lub właściwego komisarza wyborczego o utworzeniu komitetu wyborczego oraz o zamiarze zgłaszania kandydatów na radnych lub kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
do 12 września 2002 r.	<ul style="list-style-type: none">- powołanie przez komisarza wyborczego terytorialnych komisji wyborczych
do 27 września 2002 r. do godz. 24.00	<ul style="list-style-type: none">- zgłaszanie terytorialnym komisjom wyborczym list kandydatów na radnych, odrębnie dla każdego okręgu wyborczego dla wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic w m.st. Warszawie
do 2 października 2002 r. do godz. 24.00	<ul style="list-style-type: none">- przyznanie przez Państwową Komisję Wyborczą, w wyborach do sejmików województw, jednolitych numerów dla list tych komitetów wyborczych, które zarejestrowały listy kandydatów w ponad połowie okręgów w wyborach do wszystkich sejmików województw,- zgłaszanie gminnym komisjom wyborczym kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
do 4 października 2002 r.	<ul style="list-style-type: none">- przyznanie przez komisarza wyborczego, w wyborach do rad powiatów, jednolitych numerów dla list tych komitetów wyborczych, które zarejestrowały listy kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych do więcej niż połowy rad powiatów na terenie województwa
do 6 października 2002 r.	<ul style="list-style-type: none">- powołanie przez zarządy gmin obwodowych komisji wyborczych,- podanie do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia, informacji o numerach i granicach obwodów głosowania oraz o wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych
do 12 października 2002 r.	<ul style="list-style-type: none">- rozplakatowanie obwieszczeń:<ul style="list-style-type: none">a) właściwych terytorialnych komisji wyborczych o zarejestrowanych listach kandydatów na radnych zawierających numery list, dane o kandydatach umieszczone w zgłoszeniach list wraz z ewentualnymi oznaczeniami kandydatów i list,b) gminnych komisji wyborczych o zarejestrowanych listach kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, na których umieszczone są, w kolejności alfabetycznej nazwisk, nazwiska, imiona, wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, nazwa komitetu zgłaszającego kandydata oraz nazwa partii politycznej, do której należy kandydat

1	2
do 12 października 2002 r.	- rozpoczęcie nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach telewizji publicznej i publicznego radia
do 13 października 2002 r.	- sporządzenie spisów wyborców w urzędzie gminy
do 25 października 2002 r. o godz. 24.00	- zakończenie kampanii wyborczej
26 października 2002 r.	- przekazanie przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych spisów wyborców
27 października 2002 r. godz. 6.00 – 20.00	- głosowanie

(2)
ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 30 sierpnia 2002 r.

w sprawie wzoru wykazu osób popierających listę kandydatów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

(Dziennik Ustaw Nr 139, poz. 1168)

Na podstawie art. 100 ust. 5 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Określa się wzór wykazu osób popierających listę kandydatów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2.

Traci moc rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 sierpnia 1998 r. w sprawie wzoru wykazu osób popierających listę kandydatów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady Miasta Stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 105, poz. 660).

§ 3.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

WZÓR

WYKAZ OSÓB POPIERAJĄCYCH

- listę kandydatów do rady gminy (miasta)^{*)}
.....,
(nazwa)
 - listę kandydatów do rady powiatu^{*)}
.....,
(nazwa)
 - listę kandydatów do sejmiku województwa^{*)},
(nazwa)
- zgłaszana przez^{*)}
(nazwa komitetu wyborczego)
- w okręgu wyborczym nr

LISTA KANDYDATÓW

Lp.	Imię i nazwisko kandydata

OSOBY POPIERAJĄCE LISTĘ KANDYDATÓW

Lp.	Imię i nazwisko	Adres zamieszkania	Numer PESEL	Podpis

^{*)} Niepotrzebne skreślić

(3)

**ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 20 listopada 2002 r.

**w sprawie wzoru wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta,
burmistrza albo prezydenta miasta w wyborach przedterminowych.**

Dziennik Ustaw Nr 197, poz. 1664

Na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Określa się wzór wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

WZÓR

WYKAZ OSÓB POPIERAJĄCYCH

zgłoszenie kandydata na wójta gminy^{*)},
(imię /imiona/
i nazwisko kandydata)
burmistrza miasta^{*)}, prezydenta miasta^{*)},
(nazwa gminy/miasta)
przez
(nazwa komitetu wyborczego)

Osoby popierające zgłoszenie kandydata

Lp.	Imię i nazwisko	Adres zamieszkania	Numer PESEL	Podpis

*) Niepotrzebne pominąć przy sporządzaniu wykazu.

(4)

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 26 sierpnia 2002 r.

w sprawie wzoru spisu wyborców dla wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz sposobu jego sporządzania, aktualizacji i udostępniania.

Dz. U. Nr 134, poz. 1136

Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Wzór spisu wyborców oraz sposób jego sporządzania

§ 1.

Spis wyborców sporządza się w urzędzie gminy na podstawie stałego rejestru wyborców w gminie.

§ 2.

1. Spis wyborców sporządza się w 2 egzemplarzach, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia.
2. Formularz spisu zapisuje się dwustronnie.

§ 3.

1. Spis wyborców sporządza się pismem maszynowym lub w formie wydruku komputerowego.
2. W razie sporządzania spisu w formie wydruku komputerowego:

- 1) można przyjąć układ formularza odmienny od określonego we wzorze, pod warunkiem zamieszczenia wszystkich danych przewidzianych w tym wzorze;
- 2) nie stosuje się warunku określonego w § 2 ust. 2.

§ 4.

1. Spis wyborców w gminie mającej status miasta sporządza się według ulic wymienionych w porządku alfabetycznym, w obrębie ulicy - według kolejnych numerów domów, a w obrębie domów - według kolejnych numerów mieszkań.
2. Spis wyborców w gminie innej niż określona w ust. 1 sporządza się według poszczególnych miejscowości wymienionych w porządku alfabetycznym, w obrębie miejscowości - według kolejnych numerów domów i mieszkań; jeżeli w miejscowości są ulice - także według ulic wymienionych w porządku alfabetycznym oraz kolejnych numerów domów i mieszkań.
3. Spis wyborców w gminach, o których mowa w ust. 1 i 2, sporządza się z uwzględnieniem podziału gminy na okręgi wyborcze utworzone dla wyboru rady tej gminy, oddzielnie dla każdego obwodu głosowania.

§ 5.

Spis wyborców sporządza się najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów.

§ 6.

1. Spis wyborców dla obwodu utworzonego w szpitalu, zakładzie pomocy społecznej, zakładzie karnym i areszcie śledczym oraz w oddziale zewnętrznym takiego zakładu i aresztu sporządza się w kolejności alfabetycznej nazwisk wyborców, na podstawie wykazu wyborców przebywających w tym zakładzie do dnia wyborów włącznie.
2. Wzór wykazu, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.
3. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, sporządza kierownik zakładu i doręcza do urzędu gminy nie później niż na 16 dni przed dniem wyborów, obejmując wykazem wyłącznie wyborców, którzy stale zamieszkują lub przebywają w zakładzie, zameldo-

wanych na obszarze gminy na pobyt stały lub niezameldowanych w gminie na pobyt stały, lecz wpisanych do rejestru wyborców w gminie na własny wniosek.

4. Kierownik zakładu powiadamia osoby objęte wykazem wyborców, że zostaną skreślone ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania na obszarze gminy i będą mogły głosować w wyborach wyłącznie w obwodzie głosowania utworzonym w zakładzie.
5. W razie konieczności dopisania do spisu wyborców osób, o których mowa w ust. 3, przybyłych do zakładu po sporządzeniu wykazu wyborców, kierownik zakładu doręcza do urzędu gminy dodatkowy wykaz z nazwiskami tych wyborców, nie później niż na dwa dni przed dniem wyborów, stosując wzór wykazu, o którym mowa w ust. 2. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.
6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio w przypadku konieczności skreślenia ze spisu wyborców osób, które po sporządzeniu wykazu wyborców opuściły zakład, z tym że kierownik zakładu doręcza wykaz wyborców do urzędu gminy nie później niż na 3 dni przed dniem wyborów.

Rozdział 2

Aktualizowanie spisu wyborców

§ 7.

Spis wyborców jest aktualizowany do dnia przekazania przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej przez wpisanie nazwisk wyborców na dodatkowym formularzu spisu lub skreślenie nazwiska ze spisu już sporządzonego.

§ 8.

1. Na dodatkowym formularzu spisu wyborców, o którym mowa w § 7, wpisuje się osoby, które:
 - 1) zostały wpisane do rejestru wyborców po sporządzeniu spisu wyborców;
 - 2) zostały pominięte w rejestrze lub w spisie, jeżeli reklamacja w sprawie ich wpisania została uwzględniona przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) albo przez właściwy sąd rejonowy;

- 3) zostały pominięte w spisie wyborców w wyniku oczywistego błędu;
 - 4) zostały objęte dodatkowym wykazem, o którym mowa w § 6 ust. 5.
2. Dopisania osób, o których mowa w ust. 1, dokonuje się na obydwu egzemplarzach spisu.
 3. Przy dopisywaniu wyborcy do spisu zamieszcza się w rubryce "Uwagi" adnotację określającą przyczynę dopisania. Stosownie do okoliczności wpisuje się: "wpis do rejestru", "reklamacja", "wykaz". Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 9.

1. Ze spisu wyborców skreśla się osoby, które:
 - 1) zostały skreślone z rejestru wyborców na podstawie zmian wynikających z przepisów o aktach stanu cywilnego i ewidencji ludności;
 - 2) decyzją wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) albo postanowieniem właściwego sądu rejonowego zostały skreślone z rejestru lub ze spisu wyborców w wyniku reklamacji;
 - 3) zostały umieszczone w spisie w wyniku oczywistego błędu;
 - 4) nie mają prawa wybierania w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, po otrzymaniu orzeczenia właściwego sądu lub Trybunału Stanu;
 - 5) zostały umieszczone w spisie wyborców na obszarze gminy w zakładach, o których mowa w § 6.
2. Skreśleń, o których mowa w ust. 1, dokonuje się na obydwu egzemplarzach spisu wyborców.
3. Przy skreślaniu wyborcy ze spisu zamieszcza się w rubryce "Uwagi" adnotację określającą przyczynę skreślenia. Stosownie do okoliczności wpisuje się: "skreślenie z rejestru", "reklamacja", "błąd", "orzeczenie sądu lub Trybunału Stanu", "§ 6 ust. 4 i 6 rozporządzenia". Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 3

Sposób udostępniania spisu wyborców

§ 10.

1. Spis wyborców jest udostępniany do wglądu w urzędzie gminy lub w siedzibie organu, który spis sporządził.
2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub organ, który sporządził spis wyborców, powiadamia wyborców, w sposób zwyczajowo przyjęty, o sporządzeniu spisu oraz o miejscu i czasie jego udostępniania.

Rozdział 4

Przepis końcowy

§ 11.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIK Nr 1

Obwód głosowania nr

w

(nazwa gminy)

Okręg wyborczy nr

Pieczęć nagłówkowa
organu sporządzającego
spis

SPIS WYBORCÓW

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr ewidencyjny PESEL	Adres zamieszkania			Po- twier- dze nie otrzy- mania kart (y do głoso- wania	Uwagi
					miejsco- wość, ulica	nr domu	nr miesz- kania		

.....
(podpis z podaniem imienia,
nazwiska i stanowiska
służbowego)

ZAŁĄCZNIK Nr 2

Pieczęć nagłówkowa zakładu karnego,
zakładu opieki zdrowotnej, zakładu pomocy
społecznej lub innego zakładu

WYKAZ WYBORCÓW

przebywających w.....
(nazwa i adres zakładu)

które należy*)
w obwodzie głosowania nr w
(nazwa gminy)

Lp .	Nazwisko, imię (imiona)	Imię ojca	Data urodze nia (rok, miesiąc, dzień)	Nr ewidencyjny PESEL	Miejsce stałego zamieszkania (według wpisu do rejestru wyborców)			
					miejsowość	ulica	nr domu	nr miesz- kania

.....
(podpis z podaniem
imienia, nazwiska i sta-
nowiska służbowego)

*) Stosownie do okoliczności wpisuje się: "wpisać do spisu wyborców", "dopisać na nowym formularzu spisu wyborców", "skreślić ze spisu wyborców".

(5)
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 22 sierpnia 2002 r.

w sprawie diet, zwrotu kosztów podróży i zryczałtowanych diet przysługujących członkom komisji wyborczych oraz osobom wchodzącym w skład inspekcji Państwowej Komisji Wyborczej i inspekcji komisarzy wyborczych, powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

Dz. U. Nr 134, poz. 1135

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Osobom wchodzącym w skład terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych powołanych dla przeprowadzenia wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przysługują, w związku z udziałem w pracach tych komisji, diety i zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach dotyczących szczegółowych zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszego rozporządzenia.
2. Dieta dla osób wchodzących w skład komisji wyborczej wynosi półtorej diety ustalonej na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 1.
3. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczej przysługuje zwrot kosztów przejazdu publicznymi środkami komunikacji.
4. W uzasadnionych wypadkach, związanych w szczególności z brakiem możliwości dojazdu publicznymi środkami komunikacji, osobom wchodzącym w skład komisji wyborczej zamieszkałym poza miejscowością stanowiącą siedzibę komisji wyborczej przysługuje, za zgodą przewodniczącego komisji wyborczej, zwrot kosztów

przejazdu własnym pojazdem samochodowym według stawek określonych w przepisach, o których mowa w ust. 1.

§ 2.

Należności, o których mowa w § 1, są wypłacane na podstawie rachunków, oświadczeń i poleceń wyjazdu służbowego akceptowanych przez przewodniczącego bądź, z jego upoważnienia, przez zastępcę przewodniczącego właściwej komisji wyborczej.

§ 3.

Przepisy § 1 i 2 stosuje się także do osób powołanych w skład inspekcji przez Państwową Komisję Wyborczą lub przez komisarzy wyborczych.

§ 4.

1. Osobom wchodzącym w skład terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych powołanych dla przeprowadzenia wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania i wyborów przysługuje zryczałtowana dieta, w wysokości ustalonej na podstawie kwoty bazowej przyjmowanej do ustalenia wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z zastosowaniem mnożników:
 - 1) dla osób wchodzących w skład terytorialnych komisji wyborczych - 0,127;
 - 2) dla osób wchodzących w skład obwodowych komisji wyborczych - 0,085.
2. Zryczałtowana dieta nie przysługuje, jeżeli osoba wchodząca w skład komisji wyborczej nie uczestniczyła w czynnościach, o których mowa w ust. 1.
3. Zryczałtowana dieta jest wypłacana na podstawie pisemnego potwierdzenia przewodniczącego bądź, z jego upoważnienia, zastępcy przewodniczącego właściwej komisji wyborczej.

§ 5.

Należności, o których mowa w § 1 i 4, wypłacają:

- 1) osobom wchodzącym w skład inspekcji powołanej przez Państwową Komisję Wyborczą - Krajowe Biuro Wyborcze;
- 2) osobom wchodzącym w skład inspekcji powołanej przez komisarzy wyborczych - właściwe delegatury Krajowego Biura Wyborczego;
- 3) osobom wchodzącym w skład wojewódzkich komisji wyborczych - marszałek województwa;
- 4) osobom wchodzącym w skład powiatowych komisji wyborczych - starosta;
- 5) osobom wchodzącym w skład miejskich, gminnych i obwodowych komisji wyborczych - wójt (burmistrz, prezydent miasta).

§ 6.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 września 1998 r. w sprawie zasad i wysokości diet i zwrotu kosztów podróży oraz zryczałtowanego wynagrodzenia dla członków komisji wyborczych oraz osób wchodzących w skład inspekcji Państwowej Komisji Wyborczej i inspekcji wojewódzkich komisarzy wyborczych, powołanych do przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz Rady miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 120, poz. 781).

§ 7.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

(6)
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW

z dnia 23 sierpnia 2002 r.

w sprawie zasad rachunkowości komitetów wyborczych.

(Dz. U. Nr 134, poz. 1126)

Na podstawie art. 83g ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) zasady rachunkowości komitetów wyborczych;
- 2) uproszczone zasady rachunkowości dla komitetów wyborczych utworzonych jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców;
- 3) zasady dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków i zobowiązań finansowych komitetów wyborczych.

§ 2.

1. Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość, stosując odpowiednie przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694) oraz przepisy niniejszego rozporządzenia, z uwzględnieniem ust. 2.
2. Komitety wyborcze utworzone jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców mogą prowadzić ewidencję uproszczoną.

§ 3.

1. Ewidencja uproszczona, o której mowa w § 2 ust. 2, powinna zawierać co najmniej następujące dane:
 - 1) liczbę porządkową;
 - 2) określenie rodzaju dowodu księgowego, daty, numeru i nazwy jego wystawcy;

- 3) opis operacji dokumentowanej dowodem księgowym;
 - 4) rachunek bankowy (przychody/rozchody);
 - 5) darowizny niepieniężne (otrzymane/wykorzystane);
 - 6) wartość otrzymanych dostaw i usług lub kredytów (zobowiązań);
 - 7) rozrachunki z tytułu dostaw i usług oraz kredytów (zapłata/spłata);
 - 8) pozostałe wydatki/koszty.
2. Ewidencja uproszczona wpływów (przychodów) oraz wydatków (kosztów) i zobowiązań finansowych powinna być prowadzona rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco w sposób czytelny i trwały, na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów księgowych.

§ 4.

1. Komitety wyborcze prowadzą księgi rachunkowe lub ewidencję uproszczoną w sposób zapewniający jasne, rzetelne i prawidłowe sporządzenie sprawozdania finansowego.
2. Komitety wyborcze sporządzają sprawozdania finansowe dotyczące finansowania kampanii wyborczej według wzorów określonych w odrębnych przepisach.

§ 5.

1. Okresem rozliczeniowym komitetów wyborczych, z zastrzeżeniem ust. 2, jest okres od dnia wydania przez właściwy organ postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu do dnia złożenia sprawozdania finansowego.
2. Okresem rozliczeniowym komitetów wyborczych utworzonych jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców jest okres od dnia utworzenia komitetu do dnia złożenia sprawozdania finansowego.

§ 6.

Na przychody lub wpływy komitetów wyborczych uzyskane zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej składają się:

- 1) środki pieniężne przekazywane komitetom wyborczym gromadzone na rachunku bankowym, w tym pochodzące od osób fizycznych oraz z odsetek od środków na rachunkach bankowych, kredytów lub funduszy wyborczych;

- 2) wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu.

§ 7.

1. Na koszty lub wydatki komitetów wyborczych poniesione zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej składają się:
 - 1) koszty zużycia materiałów i energii;
 - 2) koszty usług obcych, w tym opłaty za korzystanie ze środków masowego przekazu, wykonanie materiałów wyborczych, koszty spotkań wyborczych i podróży;
 - 3) wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń;
 - 4) wartość darowizn niepieniężnych i nieodpłatnie świadczonych usług na rzecz komitetu;
 - 5) pozostałe wydatki pieniężne.
2. Zobowiązania finansowe obejmują równowartość niespłaconych kredytów lub nieopłaconych dostaw i usług na rzecz komitetów wyborczych.

§ 8.

1. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych lub ewidencji uproszczonej prowadzonej przez komitety wyborcze są dowody księgowe. Zewnętrzne (obce) dowody księgowe powinny zawierać co najmniej następujące dane:
 - 1) rodzaj dowodu i jego numer identyfikacyjny;
 - 2) określenie osoby dokonującej wpłaty na rzecz komitetu wyborczego (imię i nazwisko oraz adres i numer PESEL) bądź funduszu wyborczego albo wystawcy rachunku (faktury);
 - 3) datę operacji i jej wartość.
2. Ewidencja przychodów (wpływów) oraz kosztów (wydatków) i zobowiązań finansowych komitetów wyborczych powinna być prowadzona w sposób zapewniający uzyskanie informacji niezbędnych do prawidłowego sporządzenia sprawozdania finansowego.

§ 9.

1. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu wyborczego usług wycenia się w wysokości możliwych do uzyskania cen ich sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia, a na dzień

sporządzenia sprawozdania finansowego po pomniejszeniu o dokonane odpisy amortyzacji.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy.

§ 10.

1. Dokumentację przyjętych zasad rachunkowości komitetu wyborczego opisuje pełnomocnik finansowy.
2. W przypadku komitetów wyborczych, o których mowa w art. 64f ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, dokumentację przyjętych zasad rachunkowości lub ewidencji uproszczonej opisuje pełnomocnik wyborczy komitetu.

§ 11.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(7)

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW**

z dnia 23 sierpnia 2002 r.

w sprawie sprawozdań finansowych o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

(Dz. U. Nr 134, poz. 1127)

Na podstawie art. 84 ust. 8 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa wzory sprawozdań finansowych dla komitetu wyborczego utworzonego jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców i pozostałych komitetów wyborczych oraz szczegółowy zakres zawartych w nich informacji, a także wykaz rodzajów dokumentów, jakie należy dołączyć do tych sprawozdań.

§ 2.

Ustala się:

- 1) wzór sprawozdania finansowego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu wyborczego, sporządzonego przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) wzór sprawozdania finansowego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu wyborczego, sporządzanego przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) wykaz dokumentów, dołączanych do sprawozdania, stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 3.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

WZÓR

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za okres od dnia do dnia r.

o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu

wyborczego, sporządzone przez pełnomocnika finansowego komitetu

wyborczego uczestniczącego w wyborach do rady gminy w gminie

liczącej do 20.000 mieszkańców,

przeprowadzonych w dniu do rady gminy

w województwie w związku z*

.....
(pełna nazwa komitetu wyborczego)

.....
(adres siedziby komitetu)

.....
(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

KOMISARZ WYBORCZY

w

W wykonaniu obowiązku nałożonego art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) przedstawia się sprawozdanie finansowe o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu wyborczego:

* Odpowiednio uzupełnić o:

- upływem kadencji rad,
- zarządzeniem wyborów uzupełniających,
- zarządzeniem wyborów przedterminowych,
- zarządzeniem wyborów do nowej rady.

I. Informacje ogólne

Wyszczególnienie	Kwota w zł
A.Przychody/wpływy	
I. Środki pieniężne gromadzone na rachunku bankowym	
1. Pochodzące z wpłat od osób fizycznych	
2. Odsetki od środków na rachunkach bankowych	
3. Pochodzące z kredytów bankowych	
II. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
B.Limit wydatków wynikający z art. 83e ustawy ¹⁾ ,	
C.Wydatki/koszty (suma pkt I+II)	
I. Wydatki na kampanię wyborczą	
II. Równowartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
D.Nieuregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania zobowiązania finansowe	
E.Nadwyżka (A-C)	

II. Informacje szczegółowe

Wyszczególnienie	Kwota w zł
1. Rachunek bankowy (nazwa banku, nr rachunku bankowego)	
1) wpłaty ogółem: a) data pierwszej wpłaty b) suma wpływów po dniu wyborów	
2) wypłaty ogółem - data ostatniej wypłaty	
3) stan rachunku w dniu złożenia sprawozdania finansowego	
2. Wykaz wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego (kwota, imię i nazwisko, adres zamieszkania) ²⁾ : 1) 2)	
3. Wykaz wpłat od osób fizycznych ponad limit określony ustawą - art. 83d ust. 2 ustawy ³⁾ (kwota, imię i nazwisko, adres zamieszkania ⁴⁾): 1) 2)	
4. Wykaz wartości darowizn niepieniężnych uzyskanych od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego (rodzaj i wartość darowizny, imię i nazwisko, adres zamieszkania darczyńcy ⁵⁾)	
5. Wartość świadczonych nieodpłatnie usług na rzecz komitetu wyborczego przez osoby fizyczne (rodzaj i wartość usługi, imię i nazwisko, adres zamieszkania usługodawcy) ⁶⁾	
6. Kredyty bankowe	
1) kredyty otrzymane	
2) wykaz kredytodawców i warunki uzyskania kredytu:	

a) zasady i termin spłaty kredytu	
b) wysokość oprocentowania kredytu	
c) wysokość prowizji banku	
d) sposób zabezpieczenia spłat	
3) wykaz podmiotów udzielających gwarancji kredytowych:	
4) kredyty spłacone wraz z odsetkami	
5) kredyty do spłacenia wraz z odsetkami	
7. Wysokość nadwyżki, o której mowa w art. 83f ustawy ⁷⁾	

- 1) Dotyczy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 z późn. zm.). Limit wydatków ustala się, mnożąc kwotę wynoszącą 750 zł przez liczbę mandatów w okręgach.
- 2) W przypadku wykazu zawierającego większą ilość osób należy sporządzić go na oddzielnym arkuszu, który będzie stanowił załącznik do odpowiednich punktów sprawozdania.
- 3) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.
- 4) Patrz przypis 2.
- 5) Patrz przypis 2.
- 6) Patrz przypis 2.
- 7) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.

III. Informacje dodatkowe

Gmina do 20.000 mieszkańców, w której komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych,
z podaniem:

nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....
.....

liczby mieszkańców gminy

.....
.....
.....

wykazu okręgów w gminie, w której komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

.....
(miejscowość, data)

.....
(imię i nazwisko oraz podpis
pełnomocnika finansowego)

WZÓR

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za okres od dnia do dnia r.

o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu

wyborczego, sporządzone przez pełnomocnika finansowego komitetu

wyborczego uczestniczącego w wyborach do rad gmin, rad powiatów

i sejmików województw*,

przeprowadzonych w dniu

w związku z**

.....

(pełna nazwa komitetu wyborczego)

.....

(adres siedziby komitetu)

.....

(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

.....

(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA/KOMISARZ WYBORCZY*

w

W wykonaniu obowiązku nałożonego art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) przedstawia się sprawozdanie finansowe o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu wyborczego:

* Niepotrzebne skreślić.

** Odpowiednio uzupełnić o:

- upływem kadencji rad,
- zarządzeniem wyborów uzupełniających,
- zarządzeniem wyborów przedterminowych,
- zarządzeniem wyborów do nowej rady.

I. Informacje ogólne

Wyszczególnienie	Kwota w zł
A.Przychody/wpływy (suma z pkt I+II)	
I. Środki pieniężne gromadzone na rachunku bankowym	
1. Pochodzące z wpłat od osób fizycznych	
2. Odsetki od środków na rachunkach bankowych	
3. Pochodzące z kredytów bankowych	
4. Pochodzące z funduszu(y) wyborczego(ych)	
II. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
1. Wartość darowizn niepieniężnych na rzecz komitetu wyborczego	
2. Wartość usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
B.Limit wydatków wynikający z art. 83e ustawy ¹⁾	
C.Wydatki/koszty (suma pkt I+II)	
I. Wydatki	
1. Zużycie materiałów i energii	
2. Odpłatne usługi obce:	
1) korzystanie ze środków masowego przekazu:	
a) dzienniki i czasopisma	
b) radio	
c) telewizja	
2) wykonanie materiałów wyborczych:	
a) plakaty wyborcze	
b) wydawnictwa	
c) ulotki, plakietki, reklamówki itp.	
d) inne	
3) organizacja spotkań wyborczych (np. wynajęcie sali, sprzętu, nagłośnienie)	
4) przejazdy kandydatów i osób towarzyszących	
3. Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	

4. Pozostałe wydatki pieniężne	
5. Wydatki poniesione ponad limit określony w art. 83e ust. 3 ustawy ²⁾	
II. Równowartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
D.Nieuregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania zobowiązania finansowe	
E.Nadwyżka (A-C)	

¹⁾ Dotyczy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 z późn. zm.). Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitami wydatków określonymi na zasadach ustalonych w ust. 2 i 3. Limit wydatków ustala się, mnożąc kwotę, o której mowa w ust. 3, przypadającą na jeden mandat radnego przez liczbę mandatów przypadających na okręg lub okręgi, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów. Kwota przypadająca na jeden mandat radnego wynosi:

- 1) w wyborach do rady gminy w gminach do 20.000 mieszkańców - 750 złotych,
- 2) w wyborach do rady gminy w gminach powyżej 20.000 mieszkańców oraz w wyborach do rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy - 1.000 złotych,
- 3) w wyborach do rady powiatu - 2.000 złotych,
- 4) w wyborach do rady miasta w miastach na prawach powiatu - 3.000 złotych,
- 5) w wyborach do sejmiku województwa - 5.000 złotych.

²⁾ Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.

II. Informacje szczegółowe

Wyszczególnienie	Kwota w zł
1. Rachunek bankowy (nazwa banku, nr rachunku bankowego)	
1) wpłaty ogółem: a) data pierwszej wpłaty b) suma wpływów po dniu wyborów	
2) wypłaty ogółem - data ostatniej wypłaty	
3) stan rachunku w dniu złożenia sprawozdania finansowego	
2. Wykaz wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego (kwota, imię, nazwisko, adres zamieszkania) ³⁾ : 1)..... 2).....	
3. Wykaz wpłat ponad limit określony ustawą - art. 83d ust. 2 ustawy ⁴⁾ (kwota, imię, nazwisko, adres zamieszkania): 1)..... 2).....	
4. Wykaz darowizn niepieniężnych uzyskanych od osób fizycznych (rodzaj i wartość, imię, nazwisko, adres zamieszkania) ⁵⁾ na rzecz komitetu wyborczego: 1)..... 2).....	
5. Wykaz wartości usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego przez osoby fizyczne (rodzaj i wartość, imię, nazwisko, adres zamieszkania darczyńcy) ⁶⁾ : 1)..... 2).....	
6. Kredyty bankowe:	
1) kredyty otrzymane	
2) wykaz kredytodawców i warunki uzyskania kredytu:	

a) zasady i termin spłaty kredytu	
b) wysokość oprocentowania kredytu	
c) wysokość prowizji banku	
d) sposób zabezpieczenia spłat	
3) wykaz podmiotów udzielających gwarancji kredytowych:	
4) kredyty spłacone wraz z odsetkami	
5) kredyty do spłacenia wraz z odsetkami	
7. Wykaz funduszy wyborczych, z których pochodzą środki finansowe: 1)..... 2).....	
8. Wysokość nadwyżki, o której mowa w art. 83f ustawy ⁷⁾	

³⁾ W przypadku wykazu zawierającego większą ilość osób należy sporządzić go na oddzielnym arkuszu, który będzie stanowił załącznik do odpowiednich punktów sprawozdania.

⁴⁾ Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁾ Patrz przypis 3.

⁶⁾ Patrz przypis 3.

⁷⁾ Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.

III. Informacje dodatkowe

1. Wykaz gmin do 20.000 mieszkańców, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na

radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. gminach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

2. Wykaz gmin powyżej 20.000 mieszkańców oraz dzielnic miasta stołecznego Warszawy, w których

komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy/dzielnicy

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy/dzielnicy

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. gminach/dzielnicach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

3. Wykaz powiatów, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego powiatu

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców powiatu

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. powiatach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

4. Wykaz miast na prawach powiatu, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego miasta na prawach powiatu

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców miasta na prawach powiatu

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. miastach na prawach powiatu, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

5. Wykaz województw, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów do sejmiku województwa, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego województwa

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców województwa

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. województwach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....

.....
(miejsowość, data)

.....
(imię i nazwisko oraz podpis
pełnomocnika finansowego)

ZAŁĄCZNIK Nr 3

**WYKAZ DOKUMENTÓW, JAKIE NALEŻY DOŁĄCZYĆ DO SPRAWOZ-
DANIA FINANSOWEGO**

1. Postanowienie wydane przez właściwy organ o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu lub dokument potwierdzający datę utworzenia komitetu wyborczego w przypadku komitetu wyborczego wyborców utworzonego jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20.000 mieszkańców.
2. Umowa rachunku bankowego.
3. Historia rachunku bankowego.
4. Umowa kredytowa.
5. Dokumenty bankowe każdego wydatku i wp³ywu na rachunek komitetu wyborczego.
6. Pokwitowania lub komisyjne protoko³y przyjęcia darowizn niepieniężnych.
7. Protoko³y komisyjnej wyceny darowizn niepieniężnych i usług, otrzymanych nieodpłatnie.
8. Umowy, faktury, rachunki i inne dokumenty dotyczące kosztów i wydatków.
9. Pokwitowania odbioru gotówki wypłaconej przez komitet wyborczy osobom fizycznym (dowody KW).
10. Pokwitowania odbioru materiałów wyborczych pobranych od komitetu wyborczego w celu rozpowszechniania (np. plakatów, ulotek).
11. Dokumenty sprzedaży lub świadczące o wykorzystaniu w inny sposób niż na cele wyborcze darowizn niepieniężnych.

(8)

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW**

z dnia 23 sierpnia 2002 r.

w sprawie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze związane z wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

(Dz. U. Nr 134, poz. 1128)

Na podstawie art. 24 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Ustala się:

- 1) wzór sprawozdania finansowego komitetu wyborczego o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze związane z wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) wzór łącznego sprawozdania finansowego komitetu wyborczego o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze związane z wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz wyborami do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 2.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

WZÓR

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za okres od dnia do dnia r.
o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach
na cele wyborcze komitetu wyborczego, sporządzone przez
pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego uczestniczą-
cego w bezpośrednich wyborach wójtów, burmistrzów i prezy-
dentów miast,

przeprowadzonych w dniu
w związku z*

.....
(pełna nazwa komitetu wyborczego)

.....
(adres siedziby komitetu)

.....
(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewiden-
cyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

.....
(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewiden-
cyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA/KOMISARZ WYBORCZY**

w

W wykonaniu obowiązku nałożonego art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) przedstawia się sprawozdanie finansowe o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze komitetu wyborczego:

- * Odpowiednio uzupełnić o:
- upływem kadencji rad,
- zarządzeniem wyborów przedterminowych,
- zarządzeniem wyborów do nowej rady.

** Niepotrzebne skreślić.

I. Informacje ogólne

Wyszczególnienie	Kwota w zł
A. Przychody/wpływy	

I. Środki pieniężne gromadzone na rachunku bankowym	
1. Pochodzące z wpłat od osób fizycznych	
2. Odsetki od środków na rachunkach bankowych	
3. Pochodzące z kredytów bankowych	
4. Pochodzące z funduszu(y) wyborczego(ych)	
II. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
1. Wartość darowizn niepieniężnych na rzecz komitetu wyborczego	
2. Wartość usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
B.Limit wydatków wynikający z art. 24 ust. 5 ustawy ¹⁾	
C.Wydatki/koszty (suma pkt I+II)	
I. Wydatki na kampanię wyborczą	
1. Zużycie materiałów i energii	
2. Odpłatne usługi obce:	
1) korzystanie ze środków masowego przekazu:	
a) dzienniki i czasopisma	
b) radio	
c) telewizja	
2) wykonanie materiałów wyborczych:	
a) plakaty wyborcze	
b) wydawnictwa	
c) ulotki, plakietki, reklamówki itp.	
d) inne	
3) organizacja spotkań wyborczych (np. wynajęcie sali, sprzętu, nagłośnienie)	
4) przejazdy kandydatów i osób towarzyszących	
3. Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	
4. Pozostałe wydatki pieniężne	
5. Wydatki poniesione ponad limit określony w art. 24 ust. 5 ustawy ²⁾	

II. Równowartość darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
D.Nieuregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania zobowiązania finansowe	
E.Nadwyżka (A-C)	

II. Informacje szczegółowe

Wyszczególnienie	Kwota w zł
1. Rachunek bankowy (nazwa banku, nr rachunku bankowego)	
1) wpłaty ogółem: a) data pierwszej wpłaty b) suma wpływów po dniu wyborów	
2) wypłaty ogółem: - data ostatniej wypłaty	
3) stan rachunku w dniu złożenia sprawozdania finansowego	
2. Wykaz wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego (kwota, imię i nazwisko, adres zamieszkania) ³⁾ : 1) 2)	
3. Wykaz wpłat od osób fizycznych ponad limit określony ustawą - art. 83d ust. 2 ustawy ⁴⁾ (kwota, imię i nazwisko, adres zamieszkania): 1) 2)	
4. Wykaz wartości darowizn niepieniężnych uzyskanych od osób fizycznych (rodzaj i wartość darowizny, imię i nazwisko, adres zamieszkania darczyńcy) ⁵⁾ na rzecz komitetu wyborczego	
5. Wartość świadczonych nieodpłatnie usług na rzecz komitetu wyborczego przez osoby fizyczne (rodzaj i wartość usługi, imię i nazwisko, adres zamieszkania usługodawcy) ⁶⁾	
6. Kredyty bankowe	
1) kredyty otrzymane	

2) wykaz kredytodawców i warunki uzyskania kredytu: a) zasady i termin spłaty kredytu b) wysokość oprocentowania kredytu c) wysokość prowizji banku d) sposób zabezpieczenia spłat	
3) wykaz podmiotów udzielających gwarancji kredytowych:	
4) kredyty spłacone wraz z odsetkami	
5) kredyty do spłacenia wraz z odsetkami	
7. Wykaz funduszy wyborczych, z których pochodzą środki finansowe: 1) 2)	
8. Wysokość nadwyżki, o której mowa w art. 83f ustawy ⁷⁾	

- 1) Dotyczy ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089). Limit wydatków zwi'zany z prowadzeniem kampanii wyborczej kandydata na wójta w gminach do 500.000 mieszkańców ustala się, mnożąc liczbę mieszkańców danej gminy przez kwotę 50 groszy, a w gminach powyżej 500.000 mieszkańców mnożąc pierwsze 500.000 mieszkańców przez kwotę 50 groszy, a nadwyżkę ponad 500.000 mieszkańców - przez kwotę 25 groszy.
- 2) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.
- 3) W przypadku wykazu zawierającego większą ilość osób należy sporządzić go na oddzielnym arkuszu, który będzie stanowił załącznik do odpowiednich punktów sprawozdania.
- 4) Dotyczy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 z późn. zm.). Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz komitetu wyborczego nie może przekraczać 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów. W przypadku gdy łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz komitetu wyborczego przekroczy 15-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, wówczas nadwyżka sumy ponad dopuszczalny limit podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa na zasadach określonych w art. 84d tej ustawy.
- 5) Patrz przypis 3.
- 6) Patrz przypis 3.
- 7) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 4.

III. Informacje dodatkowe

1. Wykaz gmin o liczbie mieszkańców poniżej 500.000, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy

.....
.....

2. Wykaz gmin o liczbie mieszkańców powyżej 500.000, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy

.....
.....

Do sprawozdania dołączam następujące dokumenty:

1. Postanowienie wydane przez właściwy organ o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.
2. Umowa rachunku bankowego.
3. Historia rachunku bankowego.
4. Umowa kredytowa.
5. Dokumenty bankowe każdego wydatku i wpływu na rachunek komitetu wyborczego.
6. Pokwitowania lub komisyjne protokoły przyjęcia darowizn niepieniężnych.
7. Protokoły komisyjnej wyceny darowizn niepieniężnych i usług, otrzymanych nieodpłatnie.
8. Umowy, faktury, rachunki i inne dokumenty dotyczące kosztów i wydatków.
9. Pokwitowania odbioru gotówki wypłaconej przez komitet wyborczy osobom fizycznym (dowody KW).
10. Pokwitowania odbioru materiałów wyborczych pobranych od komitetu wyborczego w celu rozpowszechniania (np. plakatów, ulotek).
11. Dokumenty sprzedaży lub świadczące o wykorzystaniu w inny sposób niż na cele wyborcze darowizn niepieniężnych.

.....
(miejscowość, data)

.....
(imię i nazwisko oraz podpis
pełnomocnika finansowego)

WZÓR

ŁĄCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za okres od dnia do dnia r.

o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze, sporządzone przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego, uczestniczącego w bezpośrednich wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast i w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

przeprowadzonych w dniu
w związku z*

.....
(pełna nazwa komitetu wyborczego)

.....
(adres siedziby komitetu)

.....
(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

.....
(imię-imiona, nazwisko, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego)

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA /KOMISARZ WYBORCZY**

w

W wykonaniu obowiązku nałożonego art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) przedstawia się łączne sprawozdanie finansowe o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze komitetu wyborczego:

* Odpowiednio uzupełnić o:

- upływem kadencji rad,
- zarządzeniem wyborów przedterminowych,
- zarządzeniem wyborów do nowej rady.

** Niepotrzebne skreślić.

I. Informacje ogólne

Wyszczególnienie	Kwota w zł
A.Przychody /wpływy (suma z pkt I+II)	
I. Środki pieniężne gromadzone na rachunku bankowym	
1. Pochodzące z wpłat od osób fizycznych	
2. Odsetki od środków na rachunkach bankowych	
3. Pochodzące z kredytów bankowych	
4. Pochodzące z funduszu(y) wyborczego(ych)	
II. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
1. Wartość darowizn niepieniężnych na rzecz komitetu wyborczego	
2. Wartość usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
B.Limity wydatków	
I. Limit wydatków wynikający z art. 24 ust. 5 ustawy ¹⁾	
II. Limit wydatków wynikający z art. 83e ustawy ²⁾	
C.Wydatki/koszty (suma z pkt I+II)	
I. Wydatki na kampanię wyborczą	
1. Zużycie materiałów i energii	
2. Odpłatne usługi obce:	
1) korzystanie ze środków masowego przekazu:	
a) dzienniki i czasopisma	
b) radio	
c) telewizja	
2) wykonanie materiałów wyborczych:	
a) plakaty wyborcze	
b) wydawnictwa	
c) ulotki, plakietki, reklamówki itp.	
d) inne	
3) organizacja spotkań wyborczych (np. wynajęcie sali, sprzętu, nagłośnienie)	

4) przejazdy kandydatów i osób towarzyszących	
3. Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	
4. Pozostałe wydatki pieniężne	
5. Wydatki poniesione ponad limit określony w art. 24 ust. 1 ustawy ³⁾	
II. Równowartość pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego	
D.Nieuregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania zobowiązania finansowe	
E.Nadwyżka (A-C)	

II. Informacje szczegółowe

Wyszczególnienie	Kwota w zł
1. Rachunek bankowy (nazwa banku, nr rachunku bankowego)	
1) wpłaty ogółem: a) data pierwszej wpłaty b) suma wpływów po dniu wyborów	
2) wypłaty ogółem - data ostatniej wypłaty	
3) stan rachunku w dniu złożenia sprawozdania finansowego	
2. Wykaz wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego wyborców i komitetu wyborczego organizacji (kwota, imię, nazwisko, adres zamieszkania) ⁴⁾ : 1) 2)	
3. Wykaz wpłat od osób fizycznych ponad limit określony ustawą - art. 83d ust. 2 ustawy ⁵⁾ (kwota, imię, nazwisko, adres zamieszkania ⁶⁾): 1) 2)	
4. Wykaz darowizn niepieniężnych uzyskanych od osób fizycznych (rodzaj, wartość, imię, nazwisko, adres zamieszkania) ⁶⁾ na rzecz komitetu wyborczego: 1) 2)	
5. Wykaz świadczonych nieodpłatnie usług na rzecz komitetu wyborczego przez osoby fizyczne (rodzaj i wartość, imię, nazwisko, adres zamieszkania darczyńcy) ⁷⁾ : 1) 2)	
6. Kredyty bankowe:	
1) kredyty otrzymane	
2) wykaz kredytodawców i warunki uzyskania kredytu: a) zasady i termin spłaty kredytu	

b) wysokość oprocentowania kredytu c) wysokość prowizji banku d) sposób zabezpieczenia spłat	
3) wykaz podmiotów udzielających gwarancji kredytowych:	
4) kredyty spłacone wraz z odsetkami	
5) kredyty do spłacenia wraz z odsetkami	
7. Wykaz funduszy wyborczych, z których pochodzą środki finansowe: 1) 2)	
8. Wysokość nadwyżki, o której mowa w art. 83f ustawy ⁸⁾	

- 1) Dotyczy ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089). Zgodnie z art. 24 ust. 5 tej ustawy - limit wydatków związany z prowadzeniem kampanii wyborczej kandydata na wójta w gminach do 500.000 mieszkańców ustala się, mnożąc liczbę mieszkańców danej gminy przez kwotę 50 groszy, a w gminach powyżej 500.000 mieszkańców mnożąc pierwsze 500.000 mieszkańców przez kwotę 50 groszy, a nadwyżkę ponad 500.000 mieszkańców - przez kwotę 25 groszy.
- 2) Dotyczy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 z późn. zm.). Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitami wydatków określonymi na zasadach ustalonych w ust. 2 i 3. Limit wydatków ustala się, mnożąc kwotę, o której mowa w ust. 3, przypadającą na jeden mandat radnego przez liczbę mandatów przypadających na okręg lub okręgi, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów. Kwota przypadająca na jeden mandat radnego wynosi:
- 1) w wyborach do rady gminy w gminach do 20.000 mieszkańców - 750 złotych,
 - 2) w wyborach do rady gminy w gminach powyżej 20.000 mieszkańców oraz w wyborach do rad dzielnic miasta stołecznego Warszawy - 1.000 złotych,
 - 3) w wyborach do rady powiatu - 2.000 złotych,
 - 4) w wyborach do rady miasta w miastach na prawach powiatu - 3.000 złotych,
 - 5) w wyborach do sejmiku województwa - 5.000 złotych.
- 3) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 1.
- 4) W przypadku wykazu zawierającego większą ilość osób należy sporządzić go na oddzielnym arkuszu, który będzie stanowił załącznik do odpowiednich punktów do sprawozdania.
- 5) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 2. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz komitetu wyborczego nie może przekraczać 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu wyborów. W przypadku gdy łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz komitetu wyborczego przekroczy 15-krotność najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, wówczas nadwyżka sumy ponad dopuszczalny limit podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa na zasadach określonych w art. 84d tej ustawy.
- 6) Patrz przypis 4.
- 7) Patrz przypis 4.
- 8) Dotyczy ustawy wymienionej w przypisie 2.

III. Informacje dodatkowe

1. Wykaz gmin o liczbie mieszkańców poniżej 500.000, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy

.....
.....
.....

2. Wykaz gmin o liczbie mieszkańców powyżej 500.000, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy

.....
.....
.....

3. Wykaz gmin do 20.000 mieszkańców, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. gminach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

4. Wykaz gmin powyżej 20.000 mieszkańców oraz dzielnic miasta stołecznego Warszawy, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego gminy/dzielnicy

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców gminy/dzielnicy

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. gminach/dzielnicach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....

5. Wykaz powiatów, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego powiatu

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców powiatu

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. powiatach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

6. Wykaz miast na prawach powiatu, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów na radnych, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego miasta na prawach powiatu

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców miasta na prawach powiatu

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. miastach na prawach powiatu, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

7. Wykaz województw, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów do sejmiku województwa, z podaniem:

1) nazwy i numeru statystycznego województwa

.....
.....
.....

2) liczby mieszkańców województwa

.....
.....
.....

3) wykazu okręgów w ww. województwach, w których komitet wyborczy zarejestrował kandydatów, z podaniem numeru okręgu i liczby mandatów przypadających na okręg

.....
.....
.....

Do sprawozdania dołączam następujące dokumenty:

1. Postanowienie wydane przez właściwy organ o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.
2. Umowa rachunku bankowego.
3. Historia rachunku bankowego.
4. Umowa kredytowa.
5. Dokumenty bankowe każdego wydatku i wpływu na rachunek komitetu wyborczego.
6. Pokwitowania lub komisyjne protokoły przyjęcia darowizn niepieniężnych.
7. Protokoły komisyjnej wyceny darowizn niepieniężnych i usług, otrzymanych nieodpłatnie.
8. Umowy, faktury, rachunki i inne dokumenty dotyczące kosztów i wydatków.
9. Pokwitowania odbioru gotówki wypłaconej przez komitet wyborczy osobom fizycznym (dowody KW).
10. Pokwitowania odbioru materiałów wyborczych pobranych od komitetu wyborczego w celu rozpowszechniania (np. plakatów, ulotek).
11. Dokumenty sprzedaży lub świadczące o wykorzystaniu w inny sposób niż na cele wyborcze darowizn niepieniężnych.

.....
(miejsowość, data)

.....
(imię i nazwisko oraz
podpis pełnomocnika
finansowego)

(9)

ROZPORZĄDZENIE

KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

z dnia 26 września 2002 r.

w sprawie trybu postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz sposobu upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych przed wyborami do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Dziennik Ustaw Nr 164, poz. 1350

Na podstawie art. 77 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 1998 r. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 68, poz. 632, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Audycje wyborcze są nieodpłatnie rozpowszechniane w programach regionalnych i ogólnokrajowych "Telewizji Polskiej - Spółka Akcyjna", zwanej dalej "Telewizją Polską", oraz programach regionalnych emitowanych przez spółki publicznej radiofonii regionalnej, zwane dalej "spółkami radiofonii regionalnej", a także w programach ogólnokrajowych "Polskiego Radia - Spółka Akcyjna", zwanego dalej "Polskim Radiem", w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej.

§ 2.

1. Ustala się, na potrzeby rozpowszechniania audycji wyborczych, obszary emitowania programów regionalnych Telewizji Polskiej, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia, oraz obszary emitowania programów regionalnych poszczególnych spółek radiofonii regionalnej, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.
2. Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji może zezwolić, na wniosek zainteresowanego komitetu wyborczego, złożony nie później niż w 22 dniu przed dniem wyborów, dotyczący rozpowszechniania audycji w okręgach wyborczych po-

łożonych na granicy obszarów określonych w załącznikach, o których mowa w ust. 1, na emitowanie audycji wyborczych z obszaru sąsiedniego, jeżeli jest to uzasadnione lepszą jakością techniczną programu.

§ 3.

Zarządy Telewizji Polskiej oraz Polskiego Radia dokonają podziału łącznego czasu rozpowszechniania audycji wyborczych pomiędzy poszczególne programy ogólnokrajowe, w granicach łącznego czasu nieodpłatnych audycji wyborczych ustalonego dla programów ogólnokrajowych.

§ 4.

1. Pełnomocnicy komitetów wyborczych przedstawiają organom spółek, określonym w § 6 i 7, nie później niż na 20 dni przed dniem wyborów, wnioski o przydział nieodpłatnego czasu antenowego.
2. Wnioski, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać:
 - 1) nazwę komitetu wyborczego uprawnionego do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych;
 - 2) imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania i adres pełnomocnika komitetu wyborczego;
 - 3) wykaz okręgów wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów oraz do sejmików województw objętych obszarem emitowania programu, w których zarejestrowano listy kandydatów;
 - 4) kopie protokołów rejestracji list kandydatów objętych wnioskiem.

§ 5.

Przed dokonaniem podziału czasu antenowego organy spółek, określone w § 6 i 7, zwołują zebrania pełnomocników w celu poinformowania ich o proponowanym ramowym układzie czasu emisji audycji wyborczych, warunkach rejestracji i emisji audycji wyborczych oraz przeprowadzenia losowania kolejności emitowania audycji wyborczych.

§ 6.

Dyrektorzy oddziałów Telewizji Polskiej oraz prezesi zarządów spółek radiofonii regionalnej dokonują podziału czasu antenowego w programach regionalnych propor-

cjonalnie do liczby zarejestrowanych list kandydatów na obszarze emitowania danego programu, z zastrzeżeniem § 8.

§ 7.

Prezesi zarządów Telewizji Polskiej i Polskiego Radia dokonują podziału czasu antenowego pomiędzy komitety wyborcze uprawnione do rozpowszechniania audycji wyborczych w programach ogólnokrajowych, proporcjonalnie do liczby list kandydatów zarejestrowanych przez te komitety w wyborach do sejmików województw, z zastrzeżeniem § 8.

§ 8.

1. Przydział nieodpłatnego czasu antenowego następuje na podstawie wniosku, o którym mowa w § 4.
2. W przypadku niezłożenia przez pełnomocników komitetów wyborczych wniosków, w terminie określonym w § 4 w ust. 1, prezesi zarządów Telewizji Polskiej i Polskiego Radia, dyrektorzy oddziałów Telewizji Polskiej i prezesi zarządów spółek radiofonii regionalnej dokonują podziału nieodpłatnego czasu antenowego pomiędzy komitety wyborcze, których pełnomocnicy złożyli wnioski.

§ 9.

Po rozpatrzeniu wniosków pełnomocników, nie później niż na 18 dni przed dniem wyborów, organy spółek określone w § 6 i 7, dokonują ustaleń i informują na piśmie pełnomocników o:

- 1) czasie antenowym przyznanym komitetowi wyborczemu;
- 2) terminach emisji audycji wyborczych komitetu wyborczego;
- 3) terminach i czasie rejestracji audycji wyborczych;
- 4) warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać materiały audycji wyborczych przygotowanych samodzielnie przez komitety wyborcze.

§ 10.

Materiały audycji wyborczej przygotowanej samodzielnie przez komitet wyborczy są dostarczane nadawcy najpóźniej na 24 godziny przed emisją.

§ 11.

Jeżeli materiały audycji wyborczych przygotowanych samodzielnie przez komitety wyborcze nie odpowiadają warunkom technicznym podanym do wiadomości pełno-

mocników, Telewizja Polska i Polskie Radio wzywają pełnomocników do usunięcia wskazanych usterek i dostarczenia poprawionego materiału audycji wyborczej, najpóźniej na 8 godzin przed ustalonym czasem emisji audycji.

§ 12.

W przypadku stwierdzenia przez Telewizję Polską lub Polskie Radio, że dostarczone przez komitet wyborczy materiały audycji wyborczych przekraczają czas ustalony dla tych audycji, Telewizja Polska lub Polskie Radio wzywają niezwłocznie komitet wyborczy do skrócenia czasu audycji. Jeżeli komitet wyborczy nie zastosuje się w ciągu 8 godzin do wezwania, Telewizja Polska lub Polskie Radio przerwie emisję audycji wyborczej w chwili, w której upłynął czas audycji przysługujący danemu komitetowi.

§ 13.

Audycje wyborcze są emitowane w blokach, w ramach których kolejność emisji audycji wyborczych poszczególnych komitetów jest ustalana w drodze losowania odbywającego się z udziałem pełnomocników, o których mowa w § 4 w ust. 1.

§ 14.

Nadawcy zobowiązani do emisji audycji wyborczych ogłaszają, co najmniej dwukrotnie, w swoich audycjach informacyjnych, harmonogram emisji bloków audycji wyborczych i codziennie informują o emisjach audycji wyborczych w zapowiedziach programowych, a także za pośrednictwem prasy, w trybie przyjętym dla informowania o treści programu.

§ 15.

1. Rejestracja i emisja audycji wyborczych jest dokonywana na koszt Telewizji Polskiej i Polskiego Radia.
2. Rejestracja telewizyjnej audycji wyborczej i przygotowanie jej do emisji obejmuje:
 - 1) przegranie audycji wyborczej dostarczonej przez komitet wyborczy na kasecie magnetycznej w formie BETACAM SP. na dostosowane do emisji nośniki;
 - 2) udostępnienie studia, o wyposażeniu i standardach technicznych nagrania określonych przez Telewizję Polską i podanych do wiadomości komitetów wyborczych zgodnie z § 9 pkt 3, wraz z realizatorem, w celu nagrania audycji wyborczej, na czas nie dłuższy niż pięciokrotność czasu trwania danej audycji wyborczej, nie krótszy jednak niż 15 minut.

3. Rejestracja radiowej audycji wyborczej i przygotowanie jej do emisji obejmuje:

- 1) przegranie na antenową taśmę radiową audycji wyborczej dostarczonej przez komitet wyborczy na płycie CD, kasecie DAT lub kasecie analogowej;
- 2) udostępnienie studia, o wyposażeniu i standardach technicznych nagrania określonych przez Polskie Radio i podanych do wiadomości komitetów wyborczych zgodnie z § 9 pkt 3, wraz z realizatorem, w celu nagrania audycji wyborczej, na czas nie dłuższy niż trzykrotność czasu trwania danej audycji wyborczej, nie krótszy jednak niż 10 minut.

§ 16.

1. Telewizja Polska i Polskie Radio udostępniają studia i urządzenia techniczne w celu przygotowania nieodpłatnych audycji wyborczych przez komitety wyborcze.
2. Wniosek o udostępnienie studia i urządzeń technicznych składa pełnomocnik do dyrektora właściwego programu nie później niż na 24 godziny przed rejestracją audycji wyborczych.

§ 17.

1. Jeżeli obszary emitowania, o których mowa w § 2 w ust. 1, obejmują więcej niż jeden program regionalny Telewizji Polskiej lub spółki radiofonii regionalnej, pełnomocnik wskazuje nie później niż na 20 dni przed dniem wyborów, w którym z programów regionalnych mają być rozpowszechniane audycje wyborcze.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana niezwłocznie przez wskazany oddział regionalny Telewizji Polskiej lub spółkę radiofonii regionalnej do pozostałych oddziałów regionalnych Telewizji Polskiej lub spółek radiofonii regionalnej.

§ 18.

Traci moc rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 1 września 1998 r. w sprawie trybu postępowania w zakresie podziału nieodpłatnego czasu emisyjnego, przygotowania i emisji oraz informowania o terminach emisji audycji wyborczych przed wyborami do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 1998 r. Nr 118, poz. 769).

§ 19.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZALĄCZNIK Nr 1

**OBSZARY EMITOWANIA PROGRAMÓW REGIONALNYCH TELEWIZJI
POLSKIEJ***

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Wrocław p.g.	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław)
2	powiaty: oleśnicki, trzebnicki, milicki, wołowski, górowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław)
3	powiaty: oławski, wrocławski, strzeliński, średzki, dzierzoniowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
4	Wałbrzych p.g., powiaty: świdnicki, ząbkowicki, wałbrzyski, kłodzki	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
5	powiaty: jaworski, złotoryjski Jelenia Góra p.g., powiaty: jeleniogórski, kamiennogórski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
6	powiaty: zgorzelecki, bolesławiecki, lubański, lwówecki	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
7	Legnica p.g., powiaty: legnicki, lubiński, polkowicki, głogowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław)

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Bydgoszcz p.g.	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz)
2	powiaty: bydgoski, tucholski, nakielski, sępoleński, świecki	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz)
3	Grudziądz p.g., powiaty: chełmiński, grudziądzki, wąbrzeski	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz)
4	Toruń p.g.	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz)
5	powiaty: toruński, golubsko-dobrzyński, brodnicki	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
6	powiaty: inowrocławski, żniński, mogileński	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz)
7	powiaty: aleksandrowski, radziejowski Włocławek p.g., powiaty: włocławski, lipnowski, rypiński	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Lublin p.g., powiaty: łęczyński, świdnicki	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin)
2	powiaty: lubelski, puławski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin)
3	powiaty: janowski, kraśnicki, opolski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin)
4	powiaty: lubartowski, rycki, łukowski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
5	powiat parczewski Biała Podlaska p.g., powiaty: bialski, radzyński	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
6	Chełm p.g., powiaty: krasnostawski, chełmski, włodawski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
7	powiat biłgorajski Zamość p.g., powiaty: hrubieszowski, tomaszowski, zamojski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Gorzów Wielkopolski p.g.	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
2	powiaty: gorzowski, strzelecko-drezdenecki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
3	powiaty: międzyrzecki, sulęciński, słu-bicki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
4	Zielona Góra p.g.	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
5	powiaty: zielonogórski, świebodziński, krośnieński	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
6	powiaty: żarski, żagański	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
7	powiat nowosolski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	powiaty: sieradzki, łaski, zduńskowolski, poddębicki, wieruszowski, wieluński, pajęczański	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Łódź (TVP2) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
2	powiaty: bełchatowski, radomszczański	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
3	Piotrków Trybunalski p.g., powiaty: piotrkowski, opoczyński	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Łódź (TVP2)
4	powiaty: tomaszowski, pabianicki, łódzki wschodni	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź)
5	Łódź p.g.	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź)
6	powiaty: kutnowski, łęczycki, zgierski	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź)
7	Skierniewice p.g., powiaty: skierniewicki, łowicki, rawski	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Łódź (TVP2)

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Kraków p.g.	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
2	Tarnów p.g., powiaty: tarnowski, dąbrowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
3	Nowy Sącz p.g., powiaty: nowosądecki, gorlicki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2) Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
4	powiaty: bocheński, brzeski, wielicki, proszowicki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
5	powiaty: nowotarski, tatrzański, limanowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
6	powiaty: myślenicki, wadowicki, suski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
7	powiaty: krakowski, miechowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
8	powiaty: oświęcimski, chrzanowski, olkuski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Warszawa	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa)
2	powiaty: grodziski, warszawski zachodni, pruszkowski, żyrardowski, sochaczewski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa)
3	powiaty: legionowski, wołomiński, nowodworski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa)
4	Radom p.g. powiaty: radomski, białobrzescki, kozienicki, lipski, zwoleński, szydlowiecki, przysuski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
5	powiaty: miński, garwoliński, węgrowski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
6	Siedlce p.g., powiaty: siedlecki, łosicki, sokołowski, ostrowski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
7	Ostrołęka p.g., powiaty: ostrołęcki, przasnyski, makowski, wyszkowski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
8	powiaty: płoński, pułtuski, ciechanowski, mławski, żuromiński	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
9	Płock p.g., powiaty: plocki, gostyniński, sierpecki	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
10	powiaty: piaseczyński, otwocki, grójecki	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 Warszawa)

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	powiaty: brzeski, namysłowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wrocław)
2	powiat nyski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
3	Opole p.g.	Oddz. Terenowy Katowice
4	powiaty: strzelecki, opolski	Oddz. Terenowy Katowice Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
5	powiaty: kluczborski, oleski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
6	powiaty: krapkowicki, prudnicki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
7	powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Rzeszów p.g., powiat rzeszowski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP3 Rzeszów)
2	powiaty: ropczycko-sędziszowski, strzyżowski, dębicki, mielecki	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
3	powiaty: kolbuszowski, niżański, Tarnobrzeg m.w., powiaty: tarnobrzegi, stalowowolski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
4	powiaty: leżajski, łańcucki, przeworski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
5	Przemyśl p.g., powiaty: jarosławski, lubaczowski, przemyski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP3 Rzeszów) Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
6	powiaty: sanocki, brzozowski, bieszczadzki	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
7	Krosno p.g., powiaty: jasielski, krośnieński	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Suwałki p.g., powiaty: suwalski, sejneński	Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
2	powiaty: sokólski, augustowski	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Białystok) Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
3	Białystok p.g.	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Białystok)
4	powiat białostocki	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Białystok)
5	powiaty: bielski, hajnowski, siemiatycki	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Białystok) Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
6	Łomża p.g., powiaty: łomżyński, wysokomazowiecki, zambrowski	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Białystok) Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
7	powiaty: grajewski, kolneński, moniecki	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Białystok)

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	powiaty: chojnicki, człuchowski, bytowski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2) Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2)
2	powiat lęborski Słupsk p.g., powiat słupski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk) Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2)
3	powiaty: wejherowski, pucki, kartuski, kościerski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
4	Gdynia p.g., Sopot m.w.	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
5	Gdańsk p.g.	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
6	powiaty: starogardzki, gdański, tczewski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
7	powiaty: malborski, nowodworski, kwidzyński	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Jastrzębie-Zdrój p.g., Rybnik p.g., Żory p.g., powiaty: raciborski, wodzisławski, rybnicki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
2	Bielsko-Biała p.g., powiaty: żywiecki, bielski, cieszyński	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
3	Zabrze p.g., Ruda Śląska p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
4	Katowice p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
5	Gliwice p.g., powiat gliwicki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
6	Chorzów p.g., Siemianowice Śląskie p.g., Świętochłowice p.g., Piekary Śląskie p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
7	Mysłowice p.g., Tychy p.g., powiaty: pszczyński, mikołowski, tyski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
8	Częstochowa p.g., powiaty: częstochowski, myszkowski, kłobucki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
9	Dąbrowa Górnicza p.g., powiaty: będziński, zawierciański	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
10	Bytom p.g., powiaty: lubliniecki, tarnogórski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)
11	Jaworzno p.g., Sosnowiec p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice)

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	powiaty: sandomierski, staszowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
2	powiaty: buski, kazimierski, pińczowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
3	powiaty: jędrzejowski, konecki, włoszczowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
4	powiaty: skarżyski, starachowicki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
5	powiaty: ostrowiecki, opatowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
6	Kielce p.g.	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
7	powiat kielecki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Elbląg p.g., powiat elbląski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
2	powiaty: ełcki, giżycki, olecko-gołdapski, piski	Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
3	powiaty: iławski, nowomiejski, działdowski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2)
4	powiaty: ostródzki, olsztyński	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2) Oddz. Terenowy Gdańsk
5	Olsztyn p.g.	Oddz. Terenowy Gdańsk
6	powiaty: lidzbarski, braniewski, bartoszycki, kętrzyński	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2)
7	powiaty: mragowski, szczycieński, nidzicki	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Poznań p.g.	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
2	powiaty: poznański, obornicki, średzki, śremski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań) Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
3	Konin p.g., powiaty: koniński, kolski, słupecki, turecki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
4	Kalisz p.g., powiaty: kaliski, jarociński, pleszewski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań) Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
5	powiaty: ostrowski, krotoszyński, ostrzeszowski, kępiński	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
6	Leszno p.g., powiaty: leszczyński, gostyński, kościański, rawicki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
7	powiaty: szamotulski, wolsztyński, międzychodzki, grodziski, nowotomyski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
8	powiaty: pilski, chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, złotowski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
9	powiaty: gnieźnieński, wągrowiecki, wrzesiński	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2
1	2	3
1	Szczecin p.g., powiat policki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP3 Szczecin)
2	Świnoujście p.g., powiaty: kamieński, goleniowski, gryficki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP3 Szczecin)
3	powiaty: kołobrzeski, białogardzki, drawski, świdwiński, wałecki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2) Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
4	Koszalin p.g., powiaty: koszaliński, sławieński, szczecinecki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2)
5	powiaty: stargardzki, choszczeński, gryfiński, pyrzycki, myśliborski	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP3 Szczecin)

* Układ według powiatów.

ZALĄCZNIK Nr 2

OBSZARY EMITOWANIA PROGRAMÓW SPÓŁEK RADIOFONII REGIONALNEJ*

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Wrocław p.g.	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
2	powiaty: oleśnicki, trzebnicki, milicki, wołowski, górowski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
3	powiaty: oławski, wrocławski, strzeliński, średzki, dzierzoniowski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
4	Wałbrzych p.g., powiaty: wałbrzyski, kłodzki, świdnicki, ząbkowicki	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
5	Jelenia Góra p.g., powiaty: jeleniogórski, jaworski, kamiennogórski, złotoryjski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
6	powiaty: zgorzelecki, bolesławiecki, lubański, lwówecki	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
7	Legnica p.g., powiaty: legnicki, lubiński, polkowicki, głogowski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Bydgoszcz p.g.	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
2	powiaty: bydgoski, tucholski, nakielski, sępoleński, świecki	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
3	Grudziądz p.g., powiaty: chełmiński, grudziądzki, wąbrzeski	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
4	Toruń p.g.	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
5	powiaty: toruński, brodnicki, golubsko-dobrzyński	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
6	powiaty: inowrocławski, żniński, mogileński	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
7	Włocławek p.g., powiaty: włocławski, lipnowski, rypiński, aleksandrowski, radziejowski	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Lublin p.g., powiaty: łączyński, świdnicki	Radio Lublin S.A.	Lublin
2	powiaty: lubelski, puławski	Radio Lublin S.A.	Lublin
3	powiaty: janowski, kraśnicki, opolski	Radio Lublin S.A.	Lublin
4	powiaty: lubartowski, łukowski, rycki	Radio Lublin S.A.	Lublin
5	Biała Podlaska p.g., powiaty: bialski, parczewski, radzyński	Radio Lublin S.A.	Lublin
6	Chełm p.g., powiaty: chełmski, krasnostawski, włodawski	Radio Lublin S.A.	Lublin
7	Zamość p.g., powiaty: biłgorajski, hrubieszowski, tomaszowski, zamojski	Radio Lublin S.A.	Lublin

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Gorzów Wielkopolski p.g.	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
2	powiaty: gorzowski, strzelecko-drezdenecki	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
3	powiaty: międzyrzecki, sulęciński, słubicki	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
4	Zielona Góra p.g.	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
5	powiaty: zielonogórski, świebodziński, krośnieński	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
6	powiaty: żarski, żagański	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
7	powiat nowosolski	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: sieradzki, wierszowski, wieluński, łaski, zduńskowolski, poddębicki, pajęczański	Radio Łódź S.A.	Łódź
2	powiaty: bełchatowski, radomski	Radio Katowice S.A.	Katowice
3	Piotrków Trybunalski p.g., powiaty: piotrkowski, opoczyński	Radio Kielce S.A.	Kielce
4	powiaty: tomaszowski, pabianicki, łódzki wschodni	Radio Łódź S.A.	Łódź
5	Łódź p.g.	Radio Łódź S.A.	Łódź
6	powiaty: kutnowski, łączycki, zgierski	Radio Łódź S.A.	Łódź
7	Skierniewice p.g., powiaty: skierniewicki, łowicki, rawski	Radio Łódź S.A.	Łódź

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Kraków p.g.	Radio Kraków S.A.	Kraków
2	Tarnów p.g., powiaty: tarnowski, dąbrowski	Radio Kraków S.A.	Kraków
3	Nowy Sącz p.g., powiaty: nowosądecki, gorlicki	Radio Kraków S.A.	Kraków
4	powiaty: bocheński, brzeski, wielicki, proszowicki	Radio Kraków S.A.	Kraków
5	powiaty: nowotarski, tatrzański, limanowski	Radio Kraków S.A.	Kraków
6	powiaty: myślenicki, suski, wadowicki	Radio Kraków S.A.	Kraków
7	powiaty: krakowski, miechowski	Radio Kraków S.A.	Kraków
8	powiaty: oświęcimski, chrzanowski, olkuski	Radio Kraków S.A.	Kraków

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Warszawa	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
2	powiaty: grodziski, warszawski zachodni, pruszkowski, żyrardowski, sochaczewski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
3	powiaty: legionowski, wołomiński, nowodworski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
4	Radom p.g., powiaty: radomski, białobrzeski, kozienicki, lipski, zwoleński, szydlowiecki, przysuski	Radio Kielce S.A.	Kielce
5	powiaty: miński, garwoliński, węgrowski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
6	Siedlce p.g., powiaty: siedlecki, łosicki, sokołowski, ostrowski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
7	Ostrołęka p.g., powiaty: ostrołęcki, przasnyski, makowski, wyszkowski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
8	powiaty: ciechanowski, mławski, płoński, pułtuski, żuromiński	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
9	Płock p.g., powiaty: płocki, gostyniński, sierpecki	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
10	powiaty: piaseczyński, otwocki, grójecki	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: brzeski, namysłowski	Radio Opole S.A.	Opole
2	powiat nyski	Radio Opole S.A.	Opole
3	Opole p.g.	Radio Opole S.A.	Opole
4	powiaty: opolski, strzelecki	Radio Opole S.A.	Opole
5	powiaty: kluczborski, oleski	Radio Opole S.A.	Opole
6	powiaty: krapkowicki, prudnicki	Radio Opole S.A.	Opole
7	powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki	Radio Opole S.A.	Opole

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Rzeszów p.g., powiat rzeszowski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
2	powiaty: dębicki, mielecki, ropczycko-sędziszowski, strzyżowski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
3	Tarnobrzeg p.g., powiaty: tarnobrzeczki, stalowowolski, kolbuszowski, niżański	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
4	powiaty: leżajski, łańcucki, przeworski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
5	Przemyśl p.g., powiaty: jarosławski, lubaczowski, przemyski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
6	powiaty: sanocki, brzozowski, bieszczadzki	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
7	Krosno p.g., powiaty: jasielski, krośnieński	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Suwałki p.g., powiaty: suwalski, sejneński	Radio Białystok S.A.	Białystok
2	powiaty: augustowski, sokólski	Radio Białystok S.A.	Białystok
3	Białystok p.g.	Radio Białystok S.A.	Białystok
4	powiat białostocki	Radio Białystok S.A.	Białystok
5	powiaty: bielski, hajnowski, siemiatycki	Radio Białystok S.A.	Białystok
6	Łomża p.g., powiaty: łomżyński, wysokomazowiecki, zambrowski	Radio Białystok S.A.	Białystok
7	powiaty: grajewski, kolneński, moniecki	Radio Białystok S.A.	Białystok

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: chojnicki, człuchowski, bytowski	Radio Koszalin S.A.	Koszalin
2	Słupsk p.g., powiaty: słupski, lęborski	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
3	powiaty: wejherowski, pucki, kartuski, kościerski	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
4	Gdynia p.g., Sopot m.w.	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
5	Gdańsk p.g.	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
6	powiaty: starogardzki, gdański, tczewski	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
7	powiaty: malborski, nowodworski, kwidzyński	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Jastrzębie-Zdrój p.g., Rybnik p.g., Żory p.g., powiaty: raciborski, rybnicki, wodzisławski	Radio Katowice S.A.	Katowice
2	Bielsko-Biała p.g., powiaty: żywiecki, bielski, cieszyński	Radio Katowice S.A.	Katowice
3	Zabrze p.g., Ruda Śląska p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice
4	Katowice p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice
5	Gliwice p.g., powiat gliwicki	Radio Katowice S.A.	Katowice
6	Chorzów p.g., Siemianowice Śląskie p.g., Świętochłowice p.g., Piekary Śląskie p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice
7	Mysłowice p.g., Tychy p.g., powiaty: pszczyński, mikołowski, tyski	Radio Katowice S.A.	Katowice
8	Częstochowa m.w., powiaty: częstochowski, kłobucki, myszkowski	Radio Katowice S.A.	Katowice
9	Dąbrowa Górnicza p.g., powiaty: będziński, zawierciański	Radio Katowice S.A.	Katowice
10	Bytom p.g., powiaty: lubliniecki, tarnogórski	Radio Katowice S.A.	Katowice
11	Jaworzno p.g., Sosnowiec p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymie-	Siedziba

		niony w kolumnie 2	
1	2	3	4
1	powiaty: sandomierski, staszowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
2	powiaty: buski, kazimierski, pińczowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
3	powiaty: jędrzejowski, konecki, włoszczowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
4	powiaty: skarżyski, starachowicki	Radio Kielce S.A.	Kielce
5	powiaty: ostrowiecki, opatowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
6	Kielce p.g.	Radio Kielce S.A.	Kielce
7	powiat kielecki	Radio Kielce S.A.	Kielce

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Elbląg p.g., powiat elbląski	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
2	powiaty: ełcki, giżycki, olecko-gołdapski, piski	Radio Olsztyn S.A. Radio Białystok S.A.	Olsztyn Białystok
3	powiaty: iławski, nowomiejski, działdowski	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
4	powiaty: ostródzki, olsztyński	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
5	Olsztyn p.g.	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
6	powiaty: lidzbarski, braniewski, bartoszycki, kętrzyński	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
7	powiaty: mrągowski, szczycieński, nidzicki	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Poznań p.g.	Radio Merkury S.A.	Poznań

2	powiaty: poznański, obornicki, średzki, śremski	Radio Merkury S.A.	Poznań
3	Konin p.g., powiaty: koniński, kolski, słupecki, turecki	Radio Merkury S.A.	Poznań
4	Kalisz p.g., powiaty: kaliski, jarociński, pleszewski	Radio Merkury S.A.	Poznań
5	powiaty: ostrowski, kępiński, krotoszyński, ostrzeszowski	Radio Merkury S.A.	Poznań
6	Leszno p.g., powiaty: leszczyński, gostyński, kościański, rawicki	Radio Merkury S.A.	Poznań
7	powiaty: szamotulski, wolsztyński, międzychodzki, grodziski, nowotomyski	Radio Merkury S.A.	Poznań
8	powiaty: pilski, chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, złotowski	Radio Merkury S.A.	Poznań
9	powiaty: gnieźnieński, wągrowiecki, wrzesiński	Radio Merkury S.A.	Poznań

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Szczecin p.g., powiat policki	Radio Szczecin S.A.	Szczecin
2	Świnoujście p.g., powiaty: kamieński, goleniowski, gryficki	Radio Szczecin S.A.	Szczecin
3	powiaty: kołobrzeski, białogardzki, drawski, świdwiński, wałecki	Radio Koszalin S.A.	Koszalin
4	Koszalin p.g., powiaty: koszaliński, sławieński, szczecinecki	Radio Koszalin S.A.	Koszalin
5	powiaty: stargardzki, choszczeński, gryfiński, pyrzycki, myśliborski	Radio Szczecin S.A.	Szczecin

* Układ według powiatów.

(10)
ROZPORZĄDZENIE
KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

z dnia 26 września 2002 r.

w sprawie trybu postępowania w sprawach podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz sposobu upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych w wyborach na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Dziennik Ustaw Nr 164, poz. 1351

Na podstawie art. 23 ust. 7 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) tryb postępowania w sprawach podziału czasu rozpowszechniania audycji wyborczych w programach regionalnych Telewizji Polskiej - Spółka Akcyjna, zwanej dalej "Telewizją Polską" i spółek radiofonii regionalnej;
- 2) sposób przygotowania i emisji audycji wyborczych;
- 3) sposób upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych.

§ 2.

1. Audycje wyborcze są rozpowszechniane w specjalnych blokach audycji wyborczych.
2. Bloki audycji wyborczych zawierają:
 - 1) audycje wyborcze rozpowszechniane przez komitety wyborcze zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, zwanej dalej "ustawą", których kandydaci na wójta, burmistrza i prezydenta miasta zostali zarejestrowani;
 - 2) łączne audycje wyborcze.

3. Czas antenowy niewykorzystany w jednym bloku audycji wyborczych z przyczyn leżących po stronie komitetu wyborczego nie może być rekompensowany wydłużeniem czasu antenowego w innych blokach.

§ 3.

1. Pełnomocnicy komitetów wyborczych przedstawiają dyrektorom terenowych oddziałów Telewizji Polskiej oraz prezesom zarządów spółek radiofonii regionalnej, nie później niż na 20 dni przed dniem wyborów, wnioski o przydział nieodpłatnego czasu antenowego.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się tylko do jednego oddziału Telewizji Polskiej i jednej spółki radiofonii regionalnej.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać:
 - 1) nazwę komitetu wyborczego uprawnionego do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych;
 - 2) imię i nazwisko oraz adres zamieszkania pełnomocnika komitetu wyborczego;
 - 3) kopie protokołów rejestracji kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

§ 4.

1. Przydział nieodpłatnego czasu antenowego następuje na podstawie wniosku, o którym mowa w § 3.
2. W przypadku niezłożenia przez pełnomocnika komitetu wyborczego wniosku w terminie, o którym mowa w § 3 w ust. 1, dyrektorzy oddziałów Telewizji Polskiej i prezesi zarządów spółek radiofonii regionalnej dokonują podziału nieodpłatnego czasu antenowego pomiędzy komitety wyborcze, których pełnomocnicy złożyli wnioski.

§ 5.

1. Komitety wyborcze, którym przysługuje prawo rozpowszechniania audycji wyborczych w związku z zarejestrowaniem kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast i zarejestrowaniem list kandydatów na radnych, mogą prowadzić łączną kampanię wyborczą w tym samym regionalnym programie telewizyjnym lub radiowym.

2. Prowadzenie łącznej kampanii wyborczej polega na łączeniu całego czasu przysługującego w tym samym programie regionalnym telewizyjnym lub radiowym w kampanii wyborczej w bezpośrednich wyborach na wójta, burmistrza i prezydenta miasta z całym czasem przysługującym w regionalnym programie telewizyjnym lub radiowym w kampanii wyborczej do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Łączony czas przysługujący, w związku z udziałem w kampanii wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, jest czasem przysługującym na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 1998 r. Nr 95, poz. 602, z późn. zm.)¹⁾.

§ 6.

1. Pełnomocnicy komitetów wyborczych zawiadamiają dyrektorów oddziałów Telewizji Polskiej i prezesów zarządów spółek radiofonii regionalnej we wniosku, o którym mowa w § 3, o zamiarze łącznego prowadzenia kampanii wyborczej.
2. W przypadku zamiaru łącznego prowadzenia kampanii wyborczej w tym samym programie regionalnym, pełnomocnicy komitetów wyborczych muszą wskazać oddziały Telewizji Polskiej lub spółkę radiofonii regionalnej, w których będzie prowadzona łączna kampania wyborcza.
3. W przypadku niespełnienia przez pełnomocnika komitetu wyborczego wymogów określonych w ust. 1 i 2, komitetowi wyborczemu jest przydzielany czas tylko na rozpowszechnianie audycji wyborczych na podstawie art. 23 ust. 2 i 3 ustawy.

§ 7.

1. Telewizja Polska i spółki radiofonii regionalnej nie później niż na 18 dni przed dniem wyborów poinformują pisemnie pełnomocników komitetów wyborczych o:
 - 1) przysługującym czasem antenowym;
 - 2) terminach i czasie realizacji audycji wyborczych oraz wyposażeniu studia i standardach technicznych nagrywania audycji wyborczych;
 - 3) warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać materiały audycji wyborczych przygotowanych samodzielnie przez komitety wyborcze;
 - 4) miejscu i terminie losowania kolejności emisji audycji wyborczych.

2. Jeżeli materiały audycji wyborczych przygotowanych samodzielnie przez komitety wyborcze nie odpowiadają warunkom technicznym podanym do wiadomości pełnomocników wyborczych, Telewizja Polska i spółki radiofonii regionalnej wzywają pełnomocników do usunięcia wskazanych usterek i dostarczenia poprawionego materiału audycji wyborczej najpóźniej na 8 godzin przed ustalonym czasem emisji audycji.

§ 8.

1. Rejestracja i emisja audycji wyborczych jest dokonywana na koszt Telewizji Polskiej i spółek radiofonii regionalnej.
2. Rejestracja telewizyjnej audycji wyborczej i przygotowanie jej do emisji obejmuje:
 - 1) przegranie, na dostosowane do emisji nośniki, audycji wyborczej dostarczonej przez komitet wyborczy na kasecie magnetycznej w formie BETACAM SP.;
 - 2) udostępnienie studia wraz z realizatorem, w celu nagrania audycji wyborczej, o wyposażeniu i standardach technicznych nagrania określonych przez Telewizję Polską i podanych do wiadomości komitetów wyborczych w sposób, o którym mowa w § 7 w ust. 1 w pkt 2, na czas nie dłuższy niż pięciokrotność czasu trwania danej audycji wyborczej, ale jednocześnie nie krótszy niż 15 minut.
3. Rejestracja radiowej audycji wyborczej i przygotowanie jej do emisji obejmuje:
 - 1) przegranie na antenową taśmę radiową audycji wyborczej dostarczonej przez komitet wyborczy na płycie CD, kasecie DAT lub kasecie analogowej;
 - 2) udostępnienie studia wraz z realizatorem, w celu nagrania audycji wyborczej, o wyposażeniu i standardach technicznych nagrania określonych przez spółki radiofonii regionalnej i podanych do wiadomości komitetów wyborczych w sposób, o którym mowa w § 7 w ust. 1 w pkt 2, na czas nie dłuższy niż trzykrotność czasu trwania danej audycji wyborczej, ale jednocześnie nie krótszy niż 10 minut.

§ 9.

1. Telewizja Polska i spółki radiofonii regionalnej udostępniają studia i urządzenia techniczne w celu przygotowania nieodpłatnych audycji wyborczych przez komitety wyborcze.

2. Wniosek o udostępnienie studia i urządzeń technicznych jest składany przez pełnomocnika komitetu wyborczego do dyrektora właściwego programu nie później niż na 24 godziny przed rejestracją audycji wyborczych.

§ 10.

Materiały audycji wyborczych przygotowywanych samodzielnie przez komitety wyborcze są dostarczane do Telewizji Polskiej i spółki radiofonii regionalnej najpóźniej na 24 godziny przed rozpowszechnieniem.

§ 11.

1. W przypadku stwierdzenia przez Telewizję Polską lub spółki radiofonii regionalnej, że dostarczone przez komitet wyborczy materiały audycji wyborczych przekraczają czas ustalony dla tych audycji, Telewizja Polska lub spółki radiofonii regionalnej wzywają niezwłocznie komitet wyborczy do skrócenia czasu audycji.
2. Jeżeli komitet wyborczy nie zastosuje się w ciągu 8 godzin do wezwania, o którym mowa w ust. 1, Telewizja Polska lub spółki radiofonii regionalnej przerywają emisję audycji wyborczej w chwili, kiedy upłynął czas audycji przysługującej danemu komitetowi.

§ 12.

Audycje wyborcze są emitowane w blokach, w ramach których kolejność emisji audycji wyborczych poszczególnych komitetów jest ustalana w drodze losowania, przeprowadzonego z udziałem pełnomocników komitetów wyborczych.

§ 13.

1. Telewizja Polska i spółki radiofonii regionalnej ogłaszają, co najmniej dwukrotnie w swoich audycjach informacyjnych, harmonogram rozpowszechniania bloków audycji wyborczych i codziennie informują o terminach rozpowszechniania audycji wyborczych.
2. Informacje dotyczące rozpowszechniania bloków audycji wyborczych przekazuje się również prasie.

§ 14.

1. Na potrzeby rozpowszechniania audycji wyborczych ustala się:
 - 1) obszary emitowania programów regionalnych Telewizji Polskiej, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia;

2) obszary emitowania programów regionalnych poszczególnych spółek radiofonii regionalnej, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

2. Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na wniosek zainteresowanego komitetu wyborczego, złożony nie później niż w 22 dniu przed dniem wyborów, dotyczący rozpowszechniania audycji na obszarze gminy (miasta) położonej na granicy obszarów określonych w załącznikach, o których mowa w ust. 1, może zezwolić na emitowanie audycji wyborczych z obszaru sąsiedniego, jeżeli jest to uzasadnione lepszą jakością techniczną programu.

§ 15.

1. Jeżeli obszary emitowania, o których mowa w § 14 w ust. 1, obejmują więcej niż jeden program regionalny Telewizji Polskiej lub spółki radiofonii regionalnej, pełnomocnik komitetu wyborczego wskazuje nie później niż 20 dni przed dniem wyborów, w którym z programów regionalnych będą rozpowszechniane audycje wyborcze.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana niezwłocznie przez wskazany oddział regionalny Telewizji Polskiej lub spółkę radiofonii regionalnej do pozostałych oddziałów regionalnych Telewizji Polskiej lub spółek radiofonii regionalnej.

§ 16.

W wyborach przedterminowych przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem art. 23 ust. 5 i 6 ustawy.

§ 17.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 68, poz. 632, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089.

ZALĄCZNIK Nr 1

**OBSZARY EMITOWANIA PROGRAMÓW REGIONALNYCH TELEWIZJI
POLSKIEJ***

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Wrocław p.g.	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław)
2	powiaty: oleśnicki, trzebnicki, milic- ki, wołowski, górowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław)
3	powiaty: oławski, wrocławski, strzeliński, średzki, dzierzoniowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
4	Wałbrzych p.g., powiaty: świdnicki, ząbkowicki, wałbrzyski, kłodzki	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
5	powiaty: jaworski, złotoryjski Jelenia Góra p.g., powiaty: jeleniogórski, kamiennogórski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
6	powiaty: zgorzelecki, bolesławiecki, lubański, lwówecki	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
7	Legnica p.g., powiaty: legnicki, lu- biński, polkowicki, głogowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław)

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Bydgoszcz p.g.	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Byd- goszcz)
2	powiaty: bydgoski, tucholski, nakielski, sępoleński, świecki	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Byd- goszcz)
3	Grudziądz p.g., powiaty: chełmiński, grudziądzki, wąbrzeski	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Byd- goszcz)
4	Toruń p.g.	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Byd- goszcz)
5	powiaty: toruński, golubsko-dobrzyński, brodnicki	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
6	powiaty: inowrocławski, żniński, mogileński	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Byd- goszcz)
7	powiaty: aleksandrowski, radziejowski Włocławek p.g., powiaty: włocławski, lipnowski, rypiński	Oddz. Terenowy Bydgoszcz (TVP3 Bydgoszcz) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Lublin p.g., powiaty: łączyński, świdnicki	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin)
2	powiaty: lubelski, puławski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin)
3	powiaty: janowski, kraśnicki, opolski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin)
4	powiaty: lubartowski, rycki, łukowski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
5	powiat parczewski Biała Podlaska p.g., powiaty: bialski, radzyński	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
6	Chełm p.g., powiaty: krasnostawski, chełmski, włodawski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
7	powiat biłgorajski Zamość p.g., powiaty: hrubieszowski, tomaszowski, zamojski	Oddz. Terenowy Lublin (TVP3 Lublin) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Gorzów Wielkopolski p.g.	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
2	powiaty: gorzowski, strzelecko- drezdenecki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
3	powiaty: międzyrzecki, sulęciński, słubicki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
4	Zielona Góra p.g.	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
5	powiaty: zielonogórski, świebodziński, krośnieński	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
6	powiaty: żarski, żagański	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
7	powiat nowosolski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	powiaty: sieradzki, łaski, zduńskowol- ski, poddębicki, wieruszowski, wieluński, pajęczański	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Łódź (TVP2) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
2	powiaty: bełchatowski, radomszczański	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
3	Piotrków Trybunalski p.g., powiaty: piotrkowski, opoczyński	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Łódź (TVP2)
4	powiaty: tomaszowski, pabianicki, łódzki wschodni	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź)
5	Łódź p.g.	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź)
6	powiaty: kutnowski, łączycki, zgierski	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź)
7	Skierniewice p.g., powiaty: skierniewicki, łowicki, rawski	Oddz. Terenowy Łódź (TVP3 Łódź) Oddz. Terenowy Łódź (TVP2)

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Kraków p.g.	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
2	Tarnów p.g., powiaty: tarnowski, dą- browski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
3	Nowy Sącz p.g., powiaty: nowosądecki, gorlicki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2) Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
4	powiaty: bocheński, brzeski, wielicki, proszowicki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
5	powiaty: nowotarski, tatrzański, limanowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
6	powiaty: myślenicki, wadowicki, suski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
7	powiaty: krakowski, miechowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków)
8	powiaty: oświęcimski, chrzanowski, ol- kuski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP3 Kraków) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Warszawa	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa)
2	powiaty: grodziski, warszawski zachod- ni, pruszkowski, żyrardowski, sochaczewski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa)
3	powiaty: legionowski, wołomiński, no- wodworski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa)
4	Radom p.g. powiaty: radomski, białobrzesci, ko- zienicki, lipski, zwoleniński, szydlowiecki, przysuski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2) Oddz. Terenowy Lublin (TVP2)
5	powiaty: miński, garwoliński, węgrow- ski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
6	Siedlce p.g., powiaty: siedlecki, łos- icki, sokołowski, ostrowski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
7	Ostrołęka p.g., powiaty: ostrołęcki, przasnyski, makowski, wyszkowski	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
8	powiaty: płoński, pułtuski, ciechanowski, mławski, żuromiński	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
9	Płock p.g., powiaty: płocki, gostyniń- ski, sierpecki	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)
10	powiaty: piaseczyński, otwocki, gró- jecki	Oddz. Terenowy Warszawa (TVP3 War- szawa)

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	powiaty: brzeski, namysłowski	Oddz. Terenowy Wrocław (TVP3 Wro- cław)
2	powiat nyski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
3	Opole p.g.	Oddz. Terenowy Katowice
4	powiaty: strzelecki, opolski	Oddz. Terenowy Katowice Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
5	powiaty: kluczborski, oleski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
6	powiaty: krapkowicki, prudnicki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
7	powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Rzeszów p.g., powiat rzeszowski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP3 Rze- szów)
2	powiaty: ropczycko-sędziszowski, strzyżowski, dębicki, mielecki	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
3	powiaty: kolbuszowski, niżański, Tarnobrzeg m.w., powiaty: tarnobrzegi, stalowowolski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2) Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
4	powiaty: leżajski, łańcucki, przeworski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
5	Przemyśl p.g., powiaty: jarosławski, lubaczowski, przemyski	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP3 Rzeszów) Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
6	powiaty: sanocki, brzozowski, bieszczadzki	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)
7	Krosno p.g., powiaty: jasielski, krośnieński	Oddz. Terenowy Rzeszów (TVP2)

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Suwałki p.g., powiaty: suwalski, sejneński	Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
2	powiaty: sokólski, augustowski	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Bia- łystok) Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
3	Białystok p.g.	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Bia- łystok)
4	powiat białostocki	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Bia- łystok)
5	powiaty: bielski, hajnowski, siemiatycki	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Bia- łystok) Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
6	Łomża p.g., powiaty: łomżyński, wysokomazowiecki, zambrowski	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Bia- łystok) Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
7	powiaty: grajewski, kolneński, moniecki	Oddz. Terenowy Białystok (TVP3 Bia- łystok)

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	powiaty: chojnicki, człuchowski, bytowski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2) Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2)
2	powiat lęborski Słupsk p.g., powiat słupski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk) Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2)
3	powiaty: wejherowski, pucki, kartuski, kościerski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
4	Gdynia p.g., Sopot m.w.	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
5	Gdańsk p.g.	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
6	powiaty: starogardzki, gdański, tczewski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
7	powiaty: malborski, nowodworski, kwidzyński	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Jastrzębie-Zdrój p.g., Rybnik p.g., Żory p.g., powiaty: raci- borski, wodzisławski, rybnicki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Katowice) Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
2	Bielsko-Biała p.g., powiaty: żywiecki, bielski, cieszyński	Oddz. Terenowy Katowice (TVP2)
3	Zabrze p.g., Ruda Śląska p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
4	Katowice p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
5	Gliwice p.g., powiat gliwicki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
6	Chorzów p.g., Siemianowice Śląskie p.g., Świętochłowice p.g., Piekary Śląskie p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
7	Mysłowice p.g., Tychy p.g., powiaty: pszczyński, mikołowski, tyski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
8	Częstochowa p.g., powiaty: częstochow- ski, myszkowski, kłobucki	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
9	Dąbrowa Górnicza p.g., powiaty: bę- dziński, zawierciański	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
10	Bytom p.g., powiaty: lubliniecki, tarnogórski	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)
11	Jaworzno p.g., Sosnowiec p.g.	Oddz. Terenowy Katowice (TVP3 Kato- wice)

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	powiaty: sandomierski, staszowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
2	powiaty: buski, kazimierski, pińczowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
3	powiaty: jędrzejowski, konecki, włoszczowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
4	powiaty: skarżyski, starachowicki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
5	powiaty: ostrowiecki, opatowski	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
6	Kielce p.g.	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)
7	powiat kielecki	Oddz. Terenowy Kraków (TVP2)

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Elbląg p.g., powiat elbląski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP3 Gdańsk)
2	powiaty: ełcki, giżycki, olecko-gołdapski, piski	Oddz. Terenowy Białystok (TVP2)
3	powiaty: iławski, nowomiejski, działdowski	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2)
4	powiaty: ostródzki, olsztyński	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2) Oddz. Terenowy Gdańsk
5	Olsztyn p.g.	Oddz. Terenowy Gdańsk
6	powiaty: lidzbarski, braniewski, bartoszycki, kętrzyński	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2)
7	powiaty: mrągowski, szczycieński, nidzicki	Oddz. Terenowy Gdańsk (TVP2) Oddz. Terenowy Warszawa (TVP2)

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Poznań p.g.	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań)
2	powiaty: poznański, obornicki, średzki, śremski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań) Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
3	Konin p.g., powiaty: koniński, kolski, słupecki, turecki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
4	Kalisz p.g., powiaty: kaliski, jarociński, pleszewski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP3 Poznań) Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
5	powiaty: ostrowski, krotoszyński, ostrzeszowski, kępiński	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2) Oddz. Terenowy Wrocław (TVP2)
6	Leszno p.g., powiaty: leszczyński, gostyński, kościański, rawicki	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
7	powiaty: szamotulski, wolsztyński, międzychodzki, grodziski, nowotomyski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
8	powiaty: pilski, chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, złotowski	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
9	powiaty: gnieźnieński, wągrowiecki, wrzesiński	Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa oddziału TVP S.A., który swym zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolum- nie 2
1	2	3
1	Szczecin p.g., powiat policki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP3 Szczecin)
2	Świnoujście p.g., powiaty: kamieński, goleniowski, gryficki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP3 Szczecin)
3	powiaty: kołobrzeski, białogardzki, drawski, świdwiński, wałecki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2) Oddz. Terenowy Poznań (TVP2)
4	Koszalin p.g., powiaty: koszaliński, sławieński, szczecinecki	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP2)
5	powiaty: stargardzki, choszczeński, gryfiński, pyrzycki, myśliborski	Oddz. Terenowy Szczecin (TVP3 Szczecin)

* Układ według powiatów.

ZALĄCZNIK Nr 2

OBSZARY EMITOWANIA PROGRAMÓW SPÓŁEK RADIOFONII REGIONALNEJ*

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Wrocław p.g.	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
2	powiaty: oleśnicki, trzebnicki, milicki, wołowski, górowski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
3	powiaty: oławski, wrocławski, strzeliński, średzki, dzierzoniowski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
4	Wałbrzych p.g., powiaty: wałbrzyski, kłodzki, świdnicki, ząbkowicki	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
5	Jelenia Góra p.g., powiaty: jeleniogórski, jaworski, kamiennogórski, złotoryjski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
6	powiaty: zgorzelecki, bolesławiecki, lubański, lwówecki	Radio Wrocław S.A.	Wrocław
7	Legnica p.g., powiaty: legnicki, lubiński, polkowicki, głogowski	Radio Wrocław S.A.	Wrocław

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Bydgoszcz p.g.	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
2	powiaty: bydgoski, tucholski, nakielski, sępoleński, świecki	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
3	Grudziądz p.g., powiaty: chełmiński, grudziądzki, wąbrzeski	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
4	Toruń p.g.	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
5	powiaty: toruński, brodnicki, golubsko-dobrzyński	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
6	powiaty: inowrocławski, żniński, mogileński	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz
7	Włocławek p.g., powiaty: włocławski, lipnowski, rypiński, aleksandrowski, radziejowski	Radio Pomorza i Kujaw S.A.	Bydgoszcz

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Lublin p.g., powiaty: łączyński, świdnicki	Radio Lublin S.A.	Lublin
2	powiaty: lubelski, puławski	Radio Lublin S.A.	Lublin
3	powiaty: janowski, kraśnicki, opolski	Radio Lublin S.A.	Lublin
4	powiaty: lubartowski, łukowski, rycki	Radio Lublin S.A.	Lublin
5	Biała Podlaska p.g., powiaty: bialski, parczewski, radzyński	Radio Lublin S.A.	Lublin
6	Chełm p.g., powiaty: chełmski, krasnostawski, włodawski	Radio Lublin S.A.	Lublin
7	Zamość p.g., powiaty: biłgorajski, hrubieszowski, tomaszowski, zamojski	Radio Lublin S.A.	Lublin

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Gorzów Wielkopolski p.g.	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
2	powiaty: gorzowski, strzelecko-drezdenecki	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
3	powiaty: międzyrzecki, sulęciński, słubicki	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
4	Zielona Góra p.g.	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
5	powiaty: zielonogórski, świebodziński, krośnieński	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
6	powiaty: żarski, żagański	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra
7	powiat nowosolski	Radio Zachód S.A.	Zielona Góra

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: sieradzki, wierszowski, wieluński, łaski, zduńskowolski, poddębicki, pajęczański	Radio Łódź S.A.	Łódź
2	powiaty: bełchatowski, radomski	Radio Katowice S.A.	Katowice
3	Piotrków Trybunalski p.g., powiaty: piotrkowski, opoczyński	Radio Kielce S.A.	Kielce
4	powiaty: tomaszowski, pabianicki, łódzki wschodni	Radio Łódź S.A.	Łódź
5	Łódź p.g.	Radio Łódź S.A.	Łódź
6	powiaty: kutnowski, łęczycki, zgierski	Radio Łódź S.A.	Łódź
7	Skierniewice p.g., powiaty: skierniewicki, łowicki, rawski	Radio Łódź S.A.	Łódź

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Kraków p.g.	Radio Kraków S.A.	Kraków
2	Tarnów p.g., powiaty: tarnowski, dąbrowski	Radio Kraków S.A.	Kraków
3	Nowy Sącz p.g., powiaty: nowosądecki, gorlicki	Radio Kraków S.A.	Kraków
4	powiaty: bocheński, brzeski, wielicki, proszowicki	Radio Kraków S.A.	Kraków
5	powiaty: nowotarski, tatrzański, limanowski	Radio Kraków S.A.	Kraków
6	powiaty: myślenicki, suski, wadowicki	Radio Kraków S.A.	Kraków
7	powiaty: krakowski, miechowski	Radio Kraków S.A.	Kraków
8	powiaty: oświęcimski, chrzanowski, olkuski	Radio Kraków S.A.	Kraków

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Warszawa	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
2	powiaty: grodziski, warszawski zachodni, pruszkowski, żyrardowski, sochaczewski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
3	powiaty: legionowski, wołomiński, nowodworski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
4	Radom p.g., powiaty: radomski, białobrzeski, kozienicki, lipski, zwolenński, szydlowiecki, przysuski	Radio Kielce S.A.	Kielce
5	powiaty: miński, garwoliński, węgrowski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
6	Siedlce p.g., powiaty: siedlecki, łosicki, sokołowski, ostrowski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
7	Ostrołęka p.g., powiaty: ostrołęcki, przasnyski, makowski, wyszkowski	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
8	powiaty: ciechanowski, mławski, płoński, pułtuski, żuromiński	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
9	Płock p.g., powiaty: płocki, gostyniński, sierpecki	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa
10	powiaty: piaseczyński, otwocki, grójecki	Radio dla Ciebie S.A.	Warszawa

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: brzeski, namysłowski	Radio Opole S.A.	Opole
2	powiat nyski	Radio Opole S.A.	Opole
3	Opole p.g.	Radio Opole S.A.	Opole
4	powiaty: opolski, strzelecki	Radio Opole S.A.	Opole
5	powiaty: kluczborski, oleski	Radio Opole S.A.	Opole
6	powiaty: krapkowicki, prudnicki	Radio Opole S.A.	Opole
7	powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki	Radio Opole S.A.	Opole

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Rzeszów p.g., powiat rzeszowski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
2	powiaty: dębicki, mielecki, ropczycko-sędziszowski, strzyżowski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
3	Tarnobrzeg p.g., powiaty: tarnobrzesci, stalowowolski, kolbuszowski, niżański	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
4	powiaty: leżajski, łańcucki, przeworski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
5	Przemyśl p.g., powiaty: jarosławski, lubaczowski, przemyski	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
6	powiaty: sanocki, brzozowski, bieszczadzki	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów
7	Krosno p.g., powiaty: jasielski, krośnieński	Radio Rzeszów S.A.	Rzeszów

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Suwałki p.g., powiaty: suwalski, sejneński	Radio Białystok S.A.	Białystok
2	powiaty: augustowski, sokólski	Radio Białystok S.A.	Białystok
3	Białystok p.g.	Radio Białystok S.A.	Białystok
4	powiat białostocki	Radio Białystok S.A.	Białystok
5	powiaty: bielski, hajnowski, siemiatycki	Radio Białystok S.A.	Białystok
6	Łomża p.g., powiaty: łomżyński, wysokomazowiecki, zambrowski	Radio Białystok S.A.	Białystok
7	powiaty: grajewski, kolneński, moniecki	Radio Białystok S.A.	Białystok

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: chojnicki, człuchowski, bytowski	Radio Koszalin S.A.	Koszalin
2	Słupsk p.g., powiaty: słupski, lęborski	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
3	powiaty: wejherowski, pucki, kartuski, kościerski	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
4	Gdynia p.g., Sopot m.w.	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
5	Gdańsk p.g.	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
6	powiaty: starogardzki, gdański, tczewski	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk
7	powiaty: malborski, nowodworski, kwidzyński	Radio Gdańsk S.A.	Gdańsk

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Jastrzębie-Zdrój p.g., Rybnik p.g., Żory p.g., powiaty: raciborski, rybnicki, wodzisławski	Radio Katowice S.A.	Katowice
2	Bielsko-Biała p.g., powiaty: żywiecki, bielski, cieszyński	Radio Katowice S.A.	Katowice
3	Zabrze p.g., Ruda Śląska p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice
4	Katowice p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice
5	Gliwice p.g., powiat gliwicki	Radio Katowice S.A.	Katowice
6	Chorzów p.g., Siemianowice Śląskie p.g., Świętochłowice p.g., Piekary Śląskie p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice
7	Mysłowice p.g., Tychy p.g., powiaty: pszczyński, mikołowski, tyński	Radio Katowice S.A.	Katowice
8	Częstochowa m.w., powiaty: częstochowski, kłobucki, myszkowski	Radio Katowice S.A.	Katowice
9	Dąbrowa Górnicza p.g., powiaty: będziński, zawierciański	Radio Katowice S.A.	Katowice
10	Bytom p.g., powiaty: lubliniecki, tarnogórski	Radio Katowice S.A.	Katowice
11	Jaworzno p.g., Sosnowiec p.g.	Radio Katowice S.A.	Katowice

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	powiaty: sandomierski, staszowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
2	powiaty: buski, kazimierski, pińczowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
3	powiaty: jędrzejowski, konecki, włoszczowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
4	powiaty: skarżyski, starachowicki	Radio Kielce S.A.	Kielce
5	powiaty: ostrowiecki, opatowski	Radio Kielce S.A.	Kielce
6	Kielce p.g.	Radio Kielce S.A.	Kielce
7	powiat kielecki	Radio Kielce S.A.	Kielce

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Elbląg p.g., powiat elbląski	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
2	powiaty: ełcki, giżycki, olecko-gołdapski, piski	Radio Olsztyn S.A. Radio Białystok S.A.	Olsztyn Białystok
3	powiaty: iławski, nowomiejski, działdowski	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
4	powiaty: ostródzki, olsztyński	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
5	Olsztyn p.g.	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
6	powiaty: lidzbarski, braniewski, bartoszycki, kętrzyński	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn
7	powiaty: mrągowski, szczycieński, nidzicki	Radio Olsztyn S.A.	Olsztyn

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Poznań p.g.	Radio Merkury S.A.	Poznań
2	powiaty: poznański, obornicki, średzki, śremski	Radio Merkury S.A.	Poznań
3	Konin p.g., powiaty: koniński, kolski, słupecki, turecki	Radio Merkury S.A.	Poznań
4	Kalisz p.g., powiaty: kaliski, jarociński, pleszewski	Radio Merkury S.A.	Poznań
5	powiaty: ostrowski, kępiński, krotoszyński, ostrzeszowski	Radio Merkury S.A.	Poznań
6	Leszno p.g., powiaty: leszczyński, gostyński, kościański, rawicki	Radio Merkury S.A.	Poznań
7	powiaty: szamotulski, wolsztyński, międzychodzki, grodziski, nowotomyski	Radio Merkury S.A.	Poznań
8	powiaty: pilski, chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, złotowski	Radio Merkury S.A.	Poznań
9	powiaty: gnieźnieński, wągrowiecki, wrzesiński	Radio Merkury S.A.	Poznań

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

Lp.	Powiaty w granicach administracyjnych	Nazwa rozgłośni, która swoim zasięgiem powierzchniowym obejmuje obszar wymieniony w kolumnie 2	Siedziba
1	2	3	4
1	Szczecin p.g., powiat policki	Radio Szczecin S.A.	Szczecin
2	Świnoujście p.g., powiaty: kamieński, goleniowski, gryficki	Radio Szczecin S.A.	Szczecin
3	powiaty: kołobrzescki, białogardzki, drawski, świdwiński, wałecki	Radio Koszalin S.A.	Koszalin
4	Koszalin p.g., powiaty: koszaliński, sławieński, szczecinecki	Radio Koszalin S.A.	Koszalin
5	powiaty: stargardzki, choszczeński, gryfiński, pyrzycki, myśliborski	Radio Szczecin S.A.	Szczecin

* Układ według powiatów.

(11)

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY**

z dnia 27 listopada 2002 r.

w sprawie sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów
z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego
(*Dziennik Ustaw Nr 209, poz. 1781*)

Na podstawie art. 187 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Dz. U. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa sposób przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego: rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w m. st. Warszawa oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

§ 2.

Ilekcć w rozporządzeniu jest mowa o dokumentach z wyborów, należy przez to rozumieć:

- 1) spisy wyborców,
- 2) karty do głosowania (wykorzystane i niewykorzystane),
- 3) postanowienia właściwych organów wyborczych w sprawie przyjęcia zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego oraz zamiarze zgłaszania kandydatów na radnych wraz z załączonymi do zawiadomień dokumentami,
- 4) protokoły rejestracji list kandydatów na radnych oraz rejestracji kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wraz ze zgłoszeniami tych list i kandydatów oraz załączonymi do zgłoszeń dokumentami,

- 5) postanowienia o: odmowie rejestracji listy kandydatów na radnych, skreśleniu z zarejestrowanej listy nazwiska kandydata, unieważnieniu rejestracji listy kandydatów wraz z dokumentami będącymi podstawą do podjęcia tych postanowień, a także postanowienia dotyczące odmowy rejestracji kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wraz z dokumentami stanowiącymi podstawę do podjęcia tych postanowień,
- 6) obwieszczenia o zarejestrowanych listach kandydatów na radnych i kandydatach na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz inne obwieszczenia terytorialnych komisji wyborczych,
- 7) dokumenty dotyczące losowania numerów list kandydatów,
- 8) protokoły głosowania w obwodzie oraz protokoły głosowania na obszarze powiatu i miasta na prawach powiatu w wyborach do sejmiku województwa,
 - 9) protokoły z wyborów do rad wraz z zestawieniami wyników głosowania w okręgach wyborczych,
- 10) protokoły z wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
- 11) protokoły z obsadzenia mandatów radnych bez głosowania,
- 12) protokoły posiedzeń, uchwały, urzędowe obwieszczenia i inne dokumenty komisji wyborczych,
- 13) postanowienia komisarzy wyborczych,
- 14) obwieszczenia i komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych o wynikach wyborów do rad i wynikach wyborów wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

§ 3.

1. Obwodowe i terytorialne komisje wyborcze po wykonaniu swoich zadań przekazują posiadane dokumenty z wyborów, jako depozyt, odpowiednio właściwemu miejscowo wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta, staroście i marszałkowi województwa.
2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, są udostępniane tylko przez właściwe organy wyborcze wyłącznie na żądanie sądów w związku z postępowaniami w sprawach

protestów wyborczych oraz na żądanie sądów lub prokuratury i policji prowadzących postępowanie karne.

§ 4.

1. Po upływie 30 dni od podjęcia przez sąd prawomocnych orzeczeń w sprawach protestów wyborczych komisarz wyborczy nakazuje organom, o których mowa w § 3 ust. 1, zniszczenie następujących dokumentów z wyborów:
 - 1) spisy wyborców (oba egzemplarze),
 - 2) karty do głosowania (wykorzystane i niewykorzystane),
 - 3) przekazane na zasadach określonych w § 3 ust. 1 drugie egzemplarze:
 - a) protokołów rejestracji list kandydatów na radnych oraz wykazy podpisów osób popierających zgłoszone listy,
 - b) protokołów rejestracji kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
 - c) protokołów głosowania w obwodzie,
 - d) protokołów z wyborów wraz z zestawieniami wyników głosowania w okręgach wyborczych,
 - e) protokołów z obsadzenia mandatów radnych bez głosowania,
 - f) protokołów głosowania na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu) w wyborach do sejmiku województwa.
2. Sposób zniszczenia dokumentów określa dyrektor właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego. Zniszczenie następuje na podstawie zezwolenia dyrektora właściwego archiwum państwowego.
3. Dokumenty z wyborów znajdujące się w posiadaniu obwodowych i terytorialnych komisji wyborczych, nie wymienione w ust. 1, nie podlegają zniszczeniu i są przekazywane dyrektorowi właściwej rzeczowo i terytorialnie delegatury Krajowego Biura Wyborczego.

§ 5.

Dokumenty z wyborów przekazane przez terytorialne komisje wyborcze komisarzom wyborczym, a także dokumenty, o których mowa w § 4 ust. 3 oraz dokumenty z wyborów sporządzone przez komisarzy wyborczych stanowią zasób archiwalny i są przechowywane przez dyrektorów właściwych rzeczowo i terytorialnie delegatur Krajowego Biura Wyborczego, w sposób ustalony dla zasobu archiwalnego archiwów zakładowych, do końca kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego. Po upływie tego terminu dokumenty z wyborów przekazuje się do właściwych miejscowo archiwów państwowych.

§ 6.

Dokumenty z wyborów przekazane przez komisarzy wyborczych Państwowej Komisji Wyborczej oraz inne dokumenty będące w posiadaniu Państwowej Komisji Wyborczej, podlegają przekazaniu Kierownikowi Krajowego Biura Wyborczego. Dokumenty te stanowią zasób archiwalny i są przechowywane w Krajowym Biurze Wyborczym do czasu ich przekazania właściwemu archiwum państwowego na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

§ 7.

Wykazy obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz wykazy wyborców popierających zgłoszenia list kandydatów na radnych są udostępniane tylko przez organy wyborcze na żądanie sądów lub prokuratury i policji prowadzących postępowanie karne. Wykazy te podlegają zniszczeniu w terminie i w sposób wskazany w § 4 ust. 1.

§ 8.

1. Dokumenty z wyborów stanowiące zasób archiwalny udostępnia się do wglądu osobie zainteresowanej w obecności i pod nadzorem upoważnionego pracownika jednostki organizacyjnej Krajowego Biura Wyborczego, w której dokumenty są przechowywane, w siedzibie tej jednostki.

2. Sporządzenie urzędowego odpisu, kserokopii bądź udostępnienia w innej formie danych z dokumentów z wyborów wymaga zgody kierownika właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Krajowego Biura Wyborczego.

§ 9.

Przepisy rozporządzenia stosuje się także do postępowania z dokumentami z wyborów, które są przeprowadzane w toku kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego.

§ 10.

W sprawach nieuregulowanych niniejszym rozporządzeniem, dotyczących w szczególności gromadzenia, ewidencjonowania, kwalifikowania i udostępniania dokumentów z wyborów, stosuje się przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

§ 11.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

D

WYJAŚNIENIA I OPINIE PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Czynne i bierne prawo wyborcze

Wpisanie do rejestru wyborców jest formą urzędowego potwierdzenia posiadania praw wyborczych z uwzględnieniem stałego zamieszkiwania na obszarze gminy.

Decydującym o posiadaniu biernego i czynnego prawa wyborczego w wyborach samorządowych jest fakt stałego zamieszkiwania w rozumieniu Kodeksu cywilnego (art. 9 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw).

(ZPOW-703-234/02)

Rejestr i spis wyborców

Spisy wyborców obejmujące osoby uprawnione do udziału w głosowaniu sporządzane się na podstawie stałego rejestru wyborców w gminie (art. 34 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw).

(ZPOW-771-211/02)

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zmianami) stały rejestr wyborców w gminie obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy bez zameldowania oraz osoby nigdzie nie zamieszkałe mogą być wpisane do rejestru wyborców na własny wniosek na podstawie art. 12 ust. 2 lub ust. 3 powołanej wyżej Ordynacji wyborczej i § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 2001 r. w sprawie rejestru wyborców (Dz. U. Nr 88, poz. 962).

(ZPOW-703-188/02; ZPOW-703-234/02)

Przy ustalaniu faktu stałego zamieszkiwania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (art. 9 Ordynacji wyborczej). Artykuł 25 KC stanowi, że miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Tak więc stałe zamieszkiwanie jest kwestią faktu, a nie zapisu w ewidencji mieszkańców związanego z zameldowaniem na pobyt stały lub wpisu do rejestru wyborców. Organy wyborcze nie zostały wyposażone w instrumenty prawne pozwalające na prowadzenie postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia faktu zamieszkiwania.

W tej sytuacji zasadne jest traktowanie zameldowania na pobyt stały, z którym wiąże się wpis do rejestru wyborców, a także wpis do rejestru wyborców na wniosek osoby niezameldowanej na pobyt stały w danej miejscowości, jako przesłanki dostatecznie dokumentującej fakt zamieszkiwania, jeśli nie przedstawiono organom wyborczym dowodów zaprzeczających stałemu zamieszkiwaniu.

(ZPOW-703-341/02)

Podjęcie przez wójta decyzji w sprawie dopisania obywatela do rejestru wyborców na jego wniosek następuje na podstawie oceny argumentacji przedstawionej przez wnioskodawcę we wniosku i informacji dostępnych w urzędzie gminy oraz ewentualnego postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez wójta, jeżeli argumentacja zawarta we wniosku a dotycząca faktu stałego zamieszkania budzi wątpliwości.

(ZPOW-703-364/02; ZPOW-703-384/02)

O wpisaniu do rejestru wyborców, a w konsekwencji o objęciu spisem wyborców w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw decydować powinien charakter pobytu, a nie chęć wzięcia udziału w wyborach. Jeżeli pobyt ten można uznać za stałe zamieszkiwanie, przepisy prawa dają podstawę do wpisania tych osób do rejestru wyborców na własny wniosek.

(ZPOW-703-188/02; ZPOW-771-211/02)

Osoba wpisana na własny wniosek do rejestru mieszkańców w gminie gdzie stale zamieszkuje bez zameldowania jest z urzędu wykreślana z rejestru wyborców w miejscu zameldowania na pobyt stały (kwestie te regulują art. 11 – 13 Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej).

(ZPOW-771-211/02)

Kierownik zakładu karnego lub aresztu oraz oddziału zewnętrznego takiego zakładu i aresztu powinien umieścić osoby, które przed osadzeniem w zakładzie lub aresztowaniem zamieszkiwały na obszarze gminy, na terenie której położony jest zakład karny

lub areszt. Weryfikacja praw wyborczych tych osób należy do urzędu gminy sporządzającego spis wyborców. Urząd gminy powinien zatem sprawdzić, czy osoby te objęte są rejestrem wyborców z racji ich zameldowania na pobyt stały, bądź wpisania do rejestru wyborców na własny wniosek i – czy nie zostały pozbawione praw wyborczych w związku z prawomocnym orzeczeniem sądowym o pozbawieniu praw publicznych lub ubezwłasnowolnieniem bądź orzeczeniem Trybunału Stanu o pozbawieniu praw wyborczych.

(ZPOW-703-198/02)

Udostępnienie do wglądu spisu wyborców następuje na ustny lub pisemny wniosek wyborcy zawierający dane umożliwiające ustalenie tożsamości osoby w spisie wyborców.

Wniosek taki nie wymaga akceptacji i nie podlega ocenie żadnego organu gminy pod względem zgłoszonych wątpliwości.

Odpowiedzią na wniosek o udostępnienie spisu wyborców jest potwierdzenie lub zaprzeczenie, czy osoba wskazana we wniosku figuruje w spisie wyborców wraz z informacją w zakresie niezbędnym dla wniesienia reklamacji, o której mowa w art. 36 Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-353/02; ZPOW-703-402/02)

Przy udostępnianiu spisu do wglądu mają zastosowanie przepisy art. 29 ust. 2-4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 ze zmianami). Wynika to z art. 3 ust. 1 tej ustawy, stanowiącym o jej stosowaniu do organów państwowych i samorządowych, a także z art. 6 ust. 1 i 2, w związku z art. 1 ust. 1, gwarantującymi każdemu prawo do ochrony jego danych osobowych, którymi w rozumieniu ustawy są wszelkie informacje umożliwiające zidentyfikowanie tożsamości danej osoby; takie zaś informacje – zgodnie z art. 34 ust. 4 Ordynacji wyborczej – zawierają dane o wyborcach umieszczonych w spisie.

(ZPOW-703-282/02)

Świadome dopisywanie do rejestru wyborców osób, które stale nie zamieszkują na obszarze gminy wypełnia znamiona przestępstwa określonego w art. 248 pkt 2 Kodeksu karnego. Wpływanie na swobodę wyborów przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem stanowi przestępstwo z art. 249 pkt 2-3 k.k. podobnie, jak naruszenie zakazu podawania lub dostarczania w ramach kampanii wyborczej napoi alkoholowych nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży nie wyższych od cen nabycia lub wy-

tworzenia (art. 202c Ordynacji wyborczej). O działaniach takich każdy może zawiadomić właściwą prokuraturę.

(ZPOW-703-353/02; ZPOW-703-444/02)

Komisje wyborcze

Na podstawie art. 18 ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w skład każdej z komisji wyborczych wchodzi po jednym przedstawicielu zgłoszonym przez pełnomocnika każdego komitetu wyborczego. W przypadku zgłoszenia do składu komisji liczby kandydatów przekraczającej dopuszczalny skład komisji (9 osób), o składzie komisji decyduje publiczne losowanie przeprowadzone przez organ właściwy do jej powołania.

(ZPOW-703-465/02)

Na podstawie art. 18 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w skład obwodowej komisji wyborczej wchodzi z urzędu jako członek, osoba wskazana przez wójta spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek samorządowych. Oznacza to, że do osób wyznaczanych przez wójta do składu komisji wyborczych nie ma zastosowania ograniczenie wynikające z art. 19 ust. 1 Ordynacji wyborczej dotyczące obowiązku stałego zamieszkiwania na obszarze działania danej rady przez członków obwodowych komisji wyborczych.

(ZPOW-703-304/02)

Pełnomocnicy komitetów wyborczych dokonujący zgłoszenia kandydata lub kandydatów do składów komisji wyborczych są obowiązani przedłożyć organowi właściwemu do powołania danej komisji uwierzytelnioną kopię postanowienia organu wyborczego o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Jeżeli zgłoszenia dokonywane jest przez pełnomocnika komitetu wyborczego wyborców utworzonego jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie do 20 000 mieszkańców, wówczas dokonujący zgłoszenia kandydata lub kandydatów do komisji wyborczych są obowiązani przedłożyć organowi właściwemu do powołania danej gminnej komisji wyborczej i obwodowych komisji wyborczych uwierzytelnioną kopię dokumentu o utworzeniu komitetu wyborczego.

W przypadku, gdy zgłoszenia kandydata lub kandydatów do składów komisji wyborczych dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego, przedkłada ona właściwemu organowi oprócz dokumentów, o których wyżej mowa, stosowne upoważnienie, bądź uwierzytelnioną kopię upoważnienia.

(ZPOW-703-219/02)

Członkowie obwodowych komisji wyborczych nie mogą pełnić funkcji pełnomocników komitetów wyborczych.

(ZPOW-703-299/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie zakazują aby osoby upoważnione do zgłaszania list kandydatów były członkami tych samych terytorialnych komisji wyborczych, do których zgłaszają listy kandydatów na radnych.

(ZPOW-703-242/02)

Osoby ustanowione urzędnikami wyborczymi nie mogą być zgłoszone do składów komisji przez pełnomocników komitetów wyborczych jako przedstawiciele tych komitetów (art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 2). Nie ma natomiast przeciwwskazań do członkostwa tych osób w komisjach wyborczych, jeżeli weszły w skład komisji w trybie art. 18 ust. 2 Ordynacji wyborczej, jako osoba wskazana przez wójta, bądź w trybie uzupełnienia składu komisji, wobec zbyt małej liczby kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych.

(ZPOW-703-167/02)

Przepis art. 19 ust. 6 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, dotyczy utraty członkostwa przez osoby pozostające w stosunku pokrewieństwa z kandydatem na radnego, a także – w związku z art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta – przez osoby pozostające w stosunku pokrewieństwa z kandydatem na wójta, burmistrza, prezydenta miasta i ma na celu wykluczenie krewnych i powinowatych kandydata z udziału w czynnościach organów wyborczych dotyczących danego kandydata.

(ZPOW-703-526/02; ZPOW-771-62/02)

Przeprowadzenie w tym samym terminie wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego i wyborów wójta, burmistrza i prezydenta miasta powoduje zatem utratę członkostwa w komisji wyborczej osoby, która pozostaje w stosunku

pokrewieństwa bądź to z kandydatem na radnego bądź to z kandydatem na wójta, co jak wynika z Pana pisma – miało w tej sprawie miejsce.

(ZPOW-703-526/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej nie dają podstaw do żądania od wszystkich członków obwodowych komisji wyborczych oświadczeń, iż nie pozostają w stosunku rodzinnym z którymś z kandydatów na radnego bądź wójta, jednakże złożenia stosownych wyjaśnień w tych sprawach mógł zażądać zarząd gminy, który powołał komisję obwodową, jeśli powziął wiadomość, że członek komisji pozostaje z kandydatem na radnego bądź wójta w stosunku rodzinnym skutkującym utratą członkostwa w komisji.

(ZPOW-703-269/02; ZPOW-703-526/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie zakazują zgłaszania kandydatów na członków do składów obwodowych komisji wyborczych w gminie tym komitetom wyborczym wyborców, które zarejestrowały kandydatów na radnych tylko w części okręgów wyborczych. Oznacza to, że komitet, który zgłosił listę kandydatów na radnych co najmniej w jednym okręgu wyborczym w wyborach do rady gminy ma prawo zgłaszania kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych w tej gminie.

(ZPOW-703-299/02; ZPOW-703-335/02)

Komitet wyborczy, który zgłosi listę kandydatów na radnych do rady powiatu lub do sejmiku województwa może zgłosić zarządowi gminy wchodzącej w skład okręgu wyborczego, w którym dokonano zgłoszenia listy, kandydatów do obwodowych komisji wyborczych w tej gminie stale zamieszkałych na obszarze gminy.

(ZPOW-703-276/02; ZPOW-703-278/02)

Zmiany w składach terytorialnych komisji wyborczych mogą być dokonywane w przypadku stwierdzenia, że komitet wyborczy, który zgłosił kandydaturę członka komisji nie dokonał zgłoszenia listy kandydatów na radnych do rejestracji.

(ZPOW-703-299/02; ZPOW-703-404/02)

Artykuł 19 ust. 8 Ordynacji zakazuje członkom komisji wyborczej prowadzenia agitacji wyborczej na rzecz kandydatów na radnych. Stosownie do tych przepisów członkowie komisji wyborczych i mężowie zaufania nie mogą swoim zachowaniem ekspozować będącej formą agitacji przynależności politycznej, w tym także używać elemen-

tów ubioru powszechnie kojarzonych z określoną partią bądź organizacją (np. krawat, opaska itp.). Ustawowym zadaniem obwodowej komisji wyborczej przewidzianym w art. 14 ust. 2 Ordynacji wyborczej, jest czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania, którego podstawowym elementem jest zgodne z prawem działanie podmiotów wyborczych. Wykonując to zadanie komisja korzysta przede wszystkim ze środków regulaminowych, żądając zaniechania bądź usunięcia stwierdzonych elementów agitacji, a także w razie konieczności korzystać ze środków przewidzianych w art. 50 Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-390/02)

Okręgi wyborcze. Liczba wybieranych radnych.

Ustawa z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami) dopuściła zmiany w podziale gminy na obwody głosowania jedynie wówczas gdy nastąpiła zmiana granic gminy lub zmiana liczby mieszkańców w gminie (art. 31 ust. 1 Ordynacji).

(ZPOW-703-35/02)

Przepisy art. 89 –91 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nakazują stosowanie przy ustalaniu okręgów wyborczych zasady jednolitej normy przedstawicielstwa oraz tworzenia okręgów na terenach wiejskich w granicach sołectw. Jeżeli jednak liczba radnych wybieranych w sołectwie jest większa od największej liczby radnych jaka może być wybierana w okręgu wyborczym, to wówczas konieczny jest podział sołectwa na dwa lub więcej okręgów wyborczych.

(ZPOW-703-296/02)

Przepisy art. 89 ust. 2 i 4 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw należy interpretować łącznie z art. 90 ust. 1 tej ustawy, który stanowi, że w okręgu wyborczym dla wyboru rady gminy w gminie do 20 tysięcy mieszkańców wybiera się od 1 do 5 radnych.

W związku z tym, kierując się generalną zasadą, że na terenach wiejskich okręgiem wyborczym jest sołectwo, należy sprawdzić czy sołectwo może samodzielnie stanowić

okręg wyborczy, a następnie ile wynosiłoby w tym okręgu odchylenie od normy przedstawicielstwa w gminie (ułamkowa część mandatu poniżej 0,5 odrzucana lub 0,5 i więcej zaokrąglana do pełnego mandatu). Jeżeli połączenie przyległych sołectw pozwalałoby na zapewnienie mniejszego odchylenia od normy przedstawicielstwa, czyli pełniejsze zachowanie jednolitej normy przedstawicielstwa w gminie (art. 89 ust. 2 zdanie drugie), sołectwa w tym celu można łączyć.

(ZPOW-703-75/02)

Zdarza się, że układ przestrzenny gminy, w powiązaniu z liczbą mieszkańców poszczególnych sołectw i miast, jest tego rodzaju, że nie pozwala na utworzenie okręgów składających się z graniczących z sobą sołectw, bez przyłączenia któregoś z sołectw do miasta lub podzielenia miasta na okręgi, z których jeden lub więcej zostaną połączone z sołectwami.

W takich sytuacjach możliwe jest odstępianie od zasady niełączenia sołectw z miastami, jak również tworzenie okręgów obejmujące sołectwa nie graniczące z sobą. Dopuszczalność podobnych odstępstw od zasad tworzenia okręgów wyborczych może dotyczyć również miast podzielonych na dzielnice i osiedla albo stanowiących jednostki pomocnicze.

W tego rodzaju sprawach należy jednak dążyć do minimalizacji skutków odstępstw od wskazań wynikających z ustawy oraz rygorystycznie przestrzegać przepisów określających liczbę radnych wybieranych w okręgach, a także przestrzegać stosowania jednolitej normy przedstawicielstwa przy tworzeniu okręgów wyborczych.

(ZPOW-703-52/02)

Jeżeli gmina ustanowiła, że miasto położone na jej terenie jest jednostką pomocniczą, to miasto takie w systemie samorządu terytorialnego ma taki sam status jak inne jednostki pomocnicze wymienione w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Z tych powodów przepisy art. 89 ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej, dotyczące zasad tworzenia okręgów wyborczych obejmujących obszar sołectwa należy stosować również przy tworzeniu okręgów w miastach stanowiących jednostki pomocnicze. Zatem, miasto takie powinno być jednym okręgiem wyborczym i jego podział na dwa lub więcej okręgów wyborczych jest dopuszczalny jedynie wtedy, gdy liczba radnych wybieranych w danym mieście byłaby większa od maksymalnej liczby radnych wybieranych w okręgu wyborczym, określonej w art. 90 Ordynacji wybor-

czej. Tak więc, jeżeli zaistnieje konieczność podzielenia miasta będącego jednostką pomocniczą, na okręgi wyborcze, to liczba utworzonych okręgów powinna być jak najmniejsza, przy zachowaniu warunków wskazanych w tym artykule.

(ZPOW-703-32/02)

Artykuł 89 ust. 4 Ordynacji wyborczej stanowiący, że w miastach położonych na obszarze gminy przy tworzeniu okręgów wyborczych uwzględnia się utworzone jednostki pomocnicze (dzielnice, osiedla) należy rozumieć w ten sposób, że jednostki pomocnicze powinny być okręgami, zaś łączenie kilku takich jednostek w jeden okręg wymaga uzasadnienia, np. koniecznością zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa. Niedopuszczalne jest tworzenie okręgów, których granice dzieliłyby osiedla, chyba że ze względu na wielkość osiedla konieczny jest podział danego osiedla na dwa lub więcej okręgów.

(ZPOW-703-75/02)

Jeżeli miasto położone na terenie gminy nie ma statusu jednostki pomocniczej, to obszar miasta należy podzielić na okręgi wyborcze z zastosowaniem zasady określonej w art. 91 Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-32/02)

Nie występują przeszkody natury ustawowej, by został dokonany podział miasta stanowiącego część gminy na okręgi jednomandatowe, jeśli w mieście tym nie istnieją jednostki pomocnicze, które należałoby uwzględnić przy tworzeniu okręgów wyborczych oraz gdy w utworzonych okręgach zostanie zachowana norma przedstawicielstwa.

(ZPOW-703-32/02)

Zgodnie z art. 135 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw okręgiem wyborczym w wyborach do rady powiatu jest gmina. Wyjątki od tej zasady wskazuje art. 135 ust. 3 i 4 Ordynacji wyborczej. Dotyczą one sytuacji, gdy w danej gminie wybierana byłaby zbyt mała lub zbyt duża liczba radnych, przy założeniu, że w każdym okręgu wyborczym wybiera się od 3 do 10 radnych (art. 133 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Jeśli w okręgu - gminie liczba wybieranych radnych, ustalana przy zastosowaniu jednolitej normy przedstawicielstwa, byłaby niższa od 3 to istnieje obowiązek utworzenia okręgu składającego się z 2 lub więcej gmin, w którym

wybijanych byłoby nie mniej niż 3 a nie więcej niż 10 radnych. Dopuszczalne jest również łączenie gmin, w których liczba wybieranych radnych wynosi mniej niż 5 (art. 135 ust. 3 Ordynacji).

(ZPOW-703-46/02)

Nie jest dopuszczalne korygowanie liczby radnych wybieranych w poszczególnych gminach, jeśli po dokonaniu podziału, w sposób określony w art. 136 ust. 1 Ordynacji, suma mandatów radnych wybieranych we wszystkich gminach jest równa liczbie radnych wybieranych do danego powiatu.

Przewidziane w art. 136 ust. 1 pkt 2 Ordynacji wyborczej odejmowanie mandatów nadwyżkowych dotyczy sytuacji, gdy utworzono okręgi z prawidłową liczbą wybieranych radnych, dokonując w razie konieczności łączenia gminy lub ich dzielenia, a na skutek zaokrągleń ułamków mandatów (art. 136 ust. 1 pkt 1 Ordynacji) suma mandatów jest większa od liczby radnych wybieranych do rady powiatu. Podobnie jest z przydzieleniem dodatkowych mandatów. Należy przy tym podkreślić, że przewidziane w art. 136 ust. 1 pkt 2 Ordynacji odejmowanie mandatów nadwyżkowych dotyczy okręgów, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza (nie muszą to być okręgi z największą liczbą mandatów). Dodatkowe mandaty przydziela się natomiast tym okręgom, w których norma przedstawicielstwa jest największa (nie muszą to być okręgi z najmniejszą liczbą mandatów).

(ZPOW-703-46/02)

Przy stosowaniu art. 163 ust. 3 Ordynacji wyborczej, który pozwala na łączenie powiatów w celu utworzenia okręgu wyborczego, należy uwzględnić generalną zasadę wyrażoną w art. 163 ust. 2, że okręgiem wyborczym dla wyboru sejmiku województwa jest powiat. Łączyć powiaty można zatem tylko wówczas, gdy powiat nie może być samodzielnym okręgiem wyborczym, czyli wtedy gdy liczba mandatów przypadających dla powiatu (według liczby mieszkańców powiatu i jednolitej normy przedstawicielstwa w województwie) po zaokrągleniu części ułamkowej mandatu jest mniejsza niż 5.

Powyższe zasady należy odnosić do powiatu przyłączanego, który samodzielnie nie może być okręgiem wyborczym, a nie do powiatu, z którym powiat ten ma tworzyć wspólny okręg wyborczy.

(ZPOW-703-76/02)

Uwzględnienie podziału gminy na okręgi wyborcze, przy tworzeniu okręgów wyborczych dla wyborów rady powiatu, polega na takim ukształtowaniu granic okręgów do rady powiatu, by obejmowały one po jednym lub po kilka okręgów utworzonych dla wyborów rady gminy oraz by nie było przypadków podzielenia obszaru okręgu dla wyborów do rady gminy między dwa lub więcej okręgów dla wyborów do rady powiatu. Postępowanie odmienne od opisanego jest naruszeniem prawa, które powoduje uruchomienie procedury przewidzianej w art. 203a Ordynacji wyborczej, bowiem jej stosowanie powinno nastąpić nie tylko wówczas, gdy rada nie dokona podziału na okręgi wyborcze w wyznaczonym przez komisarza wyborczego terminie ale i wówczas, gdy podział taki nie spełnia warunku zgodności z prawem.

(ZPOW-703-116/02)

Działając na podstawie odpowiednio art. 92 ust. 1 i 2 , art. 136 ust. 1 i art. 164 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw rada gminy, rada powiatu lub sejmik województwa może dokonać podziału gminy, powiatu lub województwa na okręgi wyborcze wyłącznie na wniosek właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) starosty lub marszałka województwa.

Podział na okręgi wyborcze zawarty we wniosku nie jest jednak wiążący dla odpowiedniego organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

Zmiany w podziale obszaru jednostki samorządu terytorialnego na okręgi wyborcze, w stosunku do podziału zaproponowanego we wniosku są zatem możliwe pod warunkiem, że ustalony podział na okręgi wyborcze odpowiada zasadom określonym odpowiednio w art. 89-91, w art. 135-136 i art. 163-164 Ordynacji wyborczej.

Analogiczna zasada odnosi się do podziału obszaru gminy (miasta) na stałe obwody głosowania i tworzenia odrębnych obwodów głosowania.

(ZPOW-703-19/02)

Dokonanie podziału gminy na dwa lub więcej okręgów wyborczych dla wyboru rady powiatu wymaga porozumienia z radą tej gminy oraz dokonania takiego ustalenia granic okręgów wyborczych, aby podział na okręgi utworzone dla wyboru rady powiatu uwzględniał podział na okręgi wyborcze utworzone dla wyboru rady tej gminy. Uwzględnienie podziału gminy na okręgi wyborcze, przy tworzeniu okręgów wybor-

czych dla wyborów rady powiatu, polegać powinno na takim ukształtowaniu granic okręgów do rady powiatu, by obejmowały one po jednym lub więcej okręgów utworzonych dla wyborów rady gminy, oraz by nie wystąpiły przypadki podzielenia obszaru okręgu dla wyborów do rady gminy między dwa lub więcej okręgów dla wyborów do rady powiatu.

(ZPOW-703-114/02)

W art. 163 ust. 4 Ordynacji nie przewidziano przy tworzeniu okręgów wyborczych do sejmiku województwa odpowiedniego stosowania art. 135 ust. 6 Ordynacji. W związku z tym sejmik województwa nie ma obowiązku porozumienia z radą powiatu przy łączeniu powiatów w celu utworzenia okręgu wyborczego do sejmiku województwa. Należy zwrócić uwagę na racjonalność takiego unormowania, bowiem łączenie powiatów w celu utworzenia okręgu wyborczego do sejmiku województwa jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest obligatoryjne. Przy tworzeniu takich okręgów nie występuje problem uwzględniania podziału powiatów na okręgi wyborcze do rady powiatu. Nie ma więc przesłanek merytorycznych uzasadniających porozumienie z radą powiatu w tej sprawie.

(ZPOW-703-36/02)

Nieuwzględnienie podziału gminy na okręgi wyborcze dla wyboru rady gminy przy podziale gminy na okręgi wyborcze dla wyboru rady powiatu stanowi naruszenie art. 135 ust. 5 Ordynacji wyborczej i podstawę do uznania takiej uchwały za podjętą z naruszeniem prawa.

(ZPOW-703-114/02)

Zgodnie z art. 93 ust. 2 w związku z ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw prawo wniesienia odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej od postanowienia komisarza wyborczego przysługuje zainteresowanej radzie gminy lub grupie co najmniej 15 wyborców.

(ZPOW-734-18/02; ZPOW-703-20/02; ZPOW-734-22/02)

Komisarz wyborczy, stwierdzając w trybie nadzoru, że uchwała rady powiatu w sprawie podziału powiatu na okręgi wyborcze narusza przepisy Ordynacji wyborczej, wydaje postanowienie wskazując istotę naruszenia prawa i wzywa radę do podjęcia uchwały zgodnej z prawem w ustawowym lub wyznaczonym terminie uprzedzając

radę, że niedotrzymanie terminu podjęcia takiej uchwały spowoduje zastosowanie art. 203a Ordynacji wyborczej, czyli dokonanie podziału powiatu na okręgi wyborcze przez wojewodę w ramach zastępczego wykonania zadania wyborczego.

(ZPOW-703-114/02)

Wezwanie przez komisarza wyborczego rady gminy do podjęcia uchwały w sprawie podziału na okręgi wyborcze w wyznaczonym terminie oznacza, zgodnie z brzmieniem art. 203a ust. 1 Ordynacji wyborczej, że uchwała rady powinna być podjęta nie tylko w tym terminie, lecz także w sposób zgodny z prawem. W związku z tym komisarz wyborczy w trybie nadzoru powinien stwierdzić, że uchwała narusza konkretne przepisy Ordynacji wyborczej oraz wystąpić do wojewody o stwierdzenie nieważności uchwały rady gminy i wydanie zastępczego zarządzenia w sprawie podziału gminy na okręgi wyborcze.

(ZPOW-703-112/02)

Wojewoda, powołując się na postanowienie komisarza wyborczego o niezgodności z prawem podziału na okręgi wyborcze, powinien uchylić uchwałę rady powiatu dokonując zastępczo podziału na okręgi wyborcze.

Artykuł 203a ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej zobowiązuje wojewodę do niezwłocznego wykonania zadań wyborczych wymienionych w ust. 1, jeżeli wcześniej nie wykonał ich właściwy organ gminy lub jeżeli właściwy organ powiatu lub województwa nie dokonał podziału powiatu lub województwa na okręgi wyborcze.

(ZPOW-703-114/02)

Do procedury i terminów wnoszenia skarg i odwołań na ustalenia rad gmin w sprawach okręgów wyborczych nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, albowiem zostały one w sposób wyczerpujący określone w ustawie – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Zgodnie z art. 93 ust. 1 i 2 tej ustawy wyborcom przysługuje prawo wniesienia skargi do komisarza wyborczego w terminie 5 dni od daty podania do publicznej wiadomości uchwały rady w sprawie okręgów wyborczych. Od postanowienia komisarza wyborczego przysługuje odwołanie do Państwowej Komisji Wyborczej w ciągu 5 dni od daty jego doręczenia (ust. 2). Zgodnie zaś z art. 205 ust. 1 Ordynacji wyborczej upływ terminu wniesie-

nia odwołania do organu wyborczego wiąże się z datą złożenia odwołania temu organowi, a nie np. nadania go na poczcie.

(ZPOW-734-140/02)

Czynności zarządu gminy związane z powoływaniem obwodowych komisji wyborczych mają charakter jawny, a co za tym idzie podlegają kontroli społecznej. Nadzór nad zgodnością z prawem tych czynności sprawują komisarze wyborczy, którymi są sędziowie powoływani do pełnienia tych funkcji przez Państwową Komisję Wyborczą.

(ZPOW-703-296/02)

Uchwały rad gmin ustalające podział gminy na okręgi wyborcze, ich granice i numery oraz liczbę radnych wybieranych w każdym okręgu są aktami prawa wyborczego o charakterze generalnym i powszechnie obowiązującym. Publikacja tych uchwał i wejście ich w życie następuje w trybie i na zasadach określonych odrębnymi przepisami Ordynacji wyborczej.

Terminu wejścia w życie tych uchwał nie można wiązać z ich ogłoszeniem w wojewódzkim dzienniku urzędowym, gdyż obowiązywanie tych uchwał ustawa wiąże z podaniem ich do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty i upływem terminu ich zaskarżenia liczonemu od daty podania do wiadomości publicznej, bądź zakończeniem postępowania skargowego i odwoławczego przewidzianego w art. 93 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej. Termin ogłoszenia tych uchwał w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie ma więc znaczenia prawnego w procedurze wyborczej.

(ZPOW-703-35/02; ZPOW-703-45/02)

Zgodnie z art. 90 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw dla wyboru rady gminy w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się od 5 do 8 radnych, zaś z art. 98 ust. 2 pkt 2 wynika, że lista kandydatów na radnych nie może zawierać mniej niż 5 nazwisk kandydatów.

W wyborach do rad powiatów, zgodnie z art. 133 ust. 1 (zdanie drugie) Ordynacji wyborczej, w każdym okręgu wyborczym wybiera się od 3 do 10 radnych. Analogicznie zatem, w związku z art. 140 ust. 1 Ordynacji wyborczej, liczba zgłaszanych kandydatów na liście kandydatów nie może być mniejsza niż 3.

W wyborach do sejmików województw w okręgach wyborczych, zgodnie z art. 164 ust. 1 pkt 1 Ordynacji wyborczej wybieranych jest od 5 do 15 radnych. W związku z art. 165 ust. 1 Ordynacji wyborczej liczba zgłaszanych kandydatów w okręgu wyborczym nie może być mniejsza niż 5.

Z powyższego wynika ogólna zasada, że w wyborach do rady gminy w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców, do rady powiatu i do sejmiku województwa liczba zgłaszanych w okręgu wyborczym kandydatów na radnych nie może być mniejsza od najmniejszej, dopuszczalnej ustawowo liczby radnych wybieranych w okręgach wyborczych utworzonych dla wyborów do danej rady (sejmiku), ale też nie może przekroczyć dwukrotności liczby wybieranych radnych, ustalonej dla konkretnego okręgu wyborczego.

(ZPOW-703-84/02)

Łączenie gmin w celu tworzenia okręgu wyborczego możliwe jest tylko w przypadku, jeżeli liczba radnych przypadająca na którąkolwiek z gmin, wynikająca z normy przedstawicielstwa dla okręgów wynosiłaby mniej niż 5 (art. 135 ust. 3 Ordynacji wyborczej). Oznacza to, że gminy można łączyć tylko wówczas, jeżeli chociażby w jednej z łączonych gmin liczba mandatów miałaby wynosić mniej niż 5. Przepis ten nie ustala obowiązku łączenia gmin o liczbie mandatów mniejszej od 5, ale tylko dopuszcza taką możliwość. Dla przestrzegania ustawowej zasady określonej w art. 133 ust. 1, że w okręgu wyborczym liczba mandatów wynosi od 3 do 10, konieczne jest łączenie gmin w przypadku, gdy liczba mandatów wynikająca z normy przedstawicielstwa w gminie byłaby mniejsza niż 3.

(ZPOW-703-40/02; ZPOW-703-50/02; ZPOW-703-77/02)

Jeśli suma mandatów przypadających poszczególnym okręgom w wyborach do rady powiatu, na skutek zaokrąglenia ułamków liczby mandatów, jest większa od liczby radnych wybieranych do rady powiatu, to sposób postępowania w takiej sytuacji określa art. 136 ust. 1 pkt 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Należy ustalić normy przedstawicielstwa dla poszczególnych okręgów wyborczych dzieląc liczbę mieszkańców poszczególnych okręgów przez liczbę mandatów obliczoną wstępnie dla tych okręgów. Nadwyżkowy mandat należy odjąć w tym okręgu wyborczym, w którym norma przedstawicielstwa jest najmniejsza.

(ZPOW-703-47/02)

Obwody głosowania

Zgodnie z art. 30 ust. 1 Ordynacji wyborczej podział gminy na obwody głosowania dokonany w 1998 r. przez zarząd gminy na podstawie art. 209 Ordynacji wyborczej ma charakter stały i nie wymaga ponownego potwierdzenia uchwałą rady gminy, jeżeli brak jest ustawowych przesłanek do dokonania zmian w tym podziale.

Nie dotyczy to odrębnych obwodów głosowania tworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz oddziałach zewnętrznych tych zakładów i aresztów, które nie są obwodami stałymi i w których utworzenie przez radę gminy obwodu głosowania uzależnione jest każdorazowo od spełnienia ustawowo określonego warunku przebywania, w takim zakładzie w dniu wyborów, co najmniej 15 wyborców objętych rejestrem wyborców w gminie, na terenie której położony jest zakład.

(ZPOW-703-37/02)

Fakultatywność przepisu art. 30 ust. 2 pkt 2 Ordynacji wyborczej nie oznacza dowolności rady gminy w decydowaniu o utworzeniu odrębnego obwodu głosowania. Uprawnia on radę do nietworzenia takich obwodów dla mniejszej liczby niż 15 wyborców oraz daje jej także możliwość nieutworzenia obwodu dla większej liczby wyborców, jednakże powinno to być uzasadnione szczególnymi okolicznościami.

(ZPOW-734-166/02)

Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, poza art. 31 ust. 1 i 2, nie zawiera przepisów określających sposób i termin tworzenia odrębnych obwodów głosowania. Z treści art. 30 ust. 2 pkt 2 wynika, że odrębne obwody głosowania nie są obwodami stałymi i są tworzone w związku z konkretnymi wyborami, jeśli zostaną spełnione warunki do ich utworzenia. Utworzenie takich obwodów przed zarządzeniem wyborów nie uzasadnia jednak podjęcia przez komisarza wyborczego czynności z tytułu nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego, zmierzających do uchylenia przedwczesnej uchwały, jeśli nie zawiera ona uchybień polegających na niespełnieniu warunków określonych w art. 30 ust. 1, pkt 2 Ordynacji.

(ZPOW-703-97/02)

Zgłaszanie list kandydatów na radnych oraz kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

Zgłaszanie list kandydatów na radnych

Kandydaci na radnych zgłaszani są w formie list kandydatów na radnych, odrębnych dla poszczególnych okręgów wyborczych, do właściwych terytorialnych komisji wyborczych; przy czym za listę kandydatów uważa się także zgłoszenie jednego kandydata w okręgu wyborczym w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców (art. 95 ust. 2 Ordynacji).

(ZPOW-703-148/02)

Prawo zgłaszania list kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin, rad miejskich, rad dzielnic, rad powiatów i sejmików województw przysługuje komitetom wyborczym, które otrzymały odpowiednio od Państwowej Komisji Wyborczej lub od właściwego komisarza wyborczego postanowienie o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego i zamiarze zgłaszania kandydatów na radnych (art. 99 ust. 4 Ordynacji wyborczej).

(ZPOW-703-148/02)

Prawo zgłaszania list kandydatów do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców przysługuje także komitetowi wyborczemu wyborców utworzonemu wyłącznie w celu zgłaszania kandydatów na radnych do rady tej gminy i zwolnionemu, na podstawie art. 64f ust. 8 Ordynacji, z obowiązku zawiadomienia komisarza wyborczego o utworzeniu komitetu wyborczego. Komitet ten, po spełnieniu warunku wynikającego z ustawy o bezpośrednim wyborze wójta może także zgłosić kandydata na wójta.

(ZPOW-703-148/02)

Lista kandydatów na radnych zgłaszana przez komitet wyborczy do rejestracji, już po zebraniu podpisów osób popierających listę nie może zawierać nazwisk nowych kandydatów na radnych, to jest nazwisk nie umieszczonych na wykazach zawierających podpisy osób popierających listę.

Przy sporządzaniu listy kandydatów zgłaszanych do rejestracji dopuszczalne jest pominięcie nazwisk niektórych kandydatów umieszczonych na kartach wykazu, a także

ustalenie innej kolejności nazwisk kandydatów na radnych niż wpisanych na wykazach.

(ZPOW-703-196/02)

Umieszczenie w wykazie osób popierających listę kandydatów na radnych tylko jednego imienia kandydata, w sytuacji, gdy posiada on więcej imion nie jest uchybieniem powodującym nieuwzględnienie podpisów wyborców popierających tę listę.

Niedopuszczalna jest natomiast rozbieżność w omawianym zakresie między imieniem lub imionami wpisanymi w: zgłoszeniu listy kandydatów (art. 99 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej), pisemnym oświadczeniu kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie (art. 99 ust. 2 Ordynacji wyborczej), obwieszczeniu o zarejestrowanych listach art. 109 ust. 5 Ordynacji wyborczej) i na karcie do głosowania.

(ZPOW-703-255/02)

Lista kandydatów na radnych zgłaszana do rejestracji może zawierać nazwiska tylko tych kandydatów na radnych, które były umieszczone na wykazach podpisów popierających listę kandydatów. Wynika to z art. 100 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

Zgłaszana do rejestracji lista nie musi zawierać wszystkich nazwisk kandydatów na radnych umieszczonych na tych wykazach.

Dopuszczalne jest także zgłoszenie przez komitet wyborczy listy z nazwiskami kandydatów na radnych umieszczonymi w innej kolejności niż na wykazach osób popierających listę kandydatów.

(ZPOW-703-231/02)

Nie jest wadą zgłoszenia listy kandydatów na radnych przez komitet wyborczy partii politycznej lub koalicyjny komitet wyborczy, jeżeli do zgłoszenia nie zostanie dołączony dokument stwierdzający utworzenie komitetu wyborczego, a zostanie dołączona kopia postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu tego komitetu. Treść postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej zawiera bowiem wszystkie informacje potrzebne przy rejestracji listy zawarte w dokumencie stwierdzającym utworzenie komitetu wyborczego.

(ZPOW-703-255/02)

W przypadku stwierdzenia, że jedna osoba kandyduje do więcej niż jednego organu stanowiącego jednostek samorządu terytorialnego lub gdy kandyduje do jednego z tych organów ale z więcej niż z jednej listy kandydatów, a także gdy jedna osoba kandyduje na wójta w więcej niż jednej gminie (naruszając odpowiednio art. 8 ust. 1 lub art. 98 ust. 3 Ordynacji wyborczej albo art. 3 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta) należy wezwać pełnomocników komitetów wyborczych lub kandydatów do niezwłocznego wycofania zgody na kandydowanie w celu doprowadzenia do stanu zgodnego z prawem. W razie zwłoki w wycofaniu zgody na kandydowanie lub braku możliwości porozumienia się z kandydatem albo pełnomocnikiem komitetu wyborczego komisarz wyborczy powinien zwrócić się do właściwych terytorialnych komisji wyborczych o podanie daty i godziny rejestracji list z nazwiskami tych samych kandydatów lub kandydatów w wyborach wójtów i uchylić w trybie nadzoru uchwałę tej terytorialnej komisji wyborczej, która później zarejestrowała listę lub kandydata.

(ZPOW-703-357/02)

Terytorialna komisja wyborcza obowiązana jest przyjąć i rozpatrzyć zgłoszenie listy kandydatów nadesłane pocztą lub doręczone przez inną osobę niż pełnomocnik, jeżeli wpłynęło ono do terytorialnej komisji wyborczej w terminie określonym w art. 101 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

Z art. 101 ust. 2 Ordynacji wyborczej nie wynika obowiązek osobistego doręczenia zgłoszenia do terytorialnej komisji wyborczej przez pełnomocnika komitetu wyborczego lub upoważnioną osobę.

(ZPOW-703-318/02)

Umieszczenie na liście kandydatów na radnych tylko jednego imienia kandydata, w sytuacji, gdy posiada on więcej imion nie jest uchybieniem powodującym nieuwzględnienie tej listy i podpisów wyborców ją popierających.

(ZPOW-703-264/02)

Naruszenie art. 98 ust. 2 pkt 2 Ordynacji wyborczej przez zgłoszenie listy kandydatów na radnych obejmującej 5 kandydatów do Rady Miejskiej w mieście liczącym powyżej 20 tys. mieszkańców, z której po zgłoszeniu, a przed rejestracją listy, jeden z kandyda-

tów wycofał zgodę na kandydowanie stanowi wadę zgłoszenia uzasadniającą odmowę przyjęcia zgłoszenia w trybie przewidzianym w art. 105 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-288/02)

Po dokonaniu zgłoszenia niedopuszczalne jest uzupełnienie listy o nazwiska nowych kandydatów, to wada takiego zgłoszenia jest nieusuwalna. W tej sytuacji należy uznać za właściwe podjęcie przez terytorialną komisję wyborczą uchwały o odmowie przyjęcia zgłoszenia.

(ZPOW-703-288/02; ZPOW-703-293/02)

Zgłaszanie kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

Prawo zgłaszania kandydata na wójta, burmistrza i prezydenta miasta przysługuje partiom politycznym, koalicjom partii politycznych, stowarzyszeniom i organizacjom społecznym oraz wyborcom (art. 7 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta).

Uprawnienie to wyżej wymienione podmioty realizują poprzez utworzone komitety wyborcze. W wyborach bezpośrednich wójtów przeprowadzonych łącznie z wyborami do rad gmin uprawnienie to przysługuje tym samym komitetom wyborczym, które utworzono w celu zgłaszania kandydatów na radnych.

(ZPOW-703-148/02)

Prawo zgłaszania kandydata na wójta przysługuje każdemu komitetowi wyborczemu, który spełni warunki określone w art. 7 ust. 2 ustawy, czyli:

- zarejestruje listy kandydatów na radnych w wyborach do rady gminy w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie,
- w każdym z tych okręgów zarejestruje nie mniej kandydatów niż wynosi liczba radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Prawo to przysługuje zatem również komitetowi wyborczemu wyborców utworzonemu jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych w wyborach do rady gminy w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców, który nie jest zobowiązany do zawiadamiania komisarza wyborczego o utworzeniu komitetu wyborczego. Zamiar zgłoszenia przez taki komitet wyborczy wyborców także kandydata na wójta nie rodzi obowiązku zawiadamiania komisarza wyborczego o utworzeniu komitetu wyborczego.

(ZPOW-703-148/02)

Dokonując rejestracji kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) komitet wyborczy musi spełniać warunki przewidziane w powołanym art. 7 ust. 2 ustawy. Jeżeli w czasie rejestracji kandydata na wójta komitet wyborczy nie spełnia tych warunków, gminna (miejska) komisja wyborcza wzywa komitet do usunięcia wady zgłoszenia, jeśli usunięcie wady jest możliwe, lub odmawia rejestracji kandydata. W razie ujawnienia po rejestracji kandydata na wójta, że w czasie rejestracji nie były spełnione warunki konieczne dla dokonania rejestracji, komisja podejmuje uchwałę o odmowie rejestracji kandydata.

(ZPOW-703-255/02)

Jeżeli w czasie rejestracji kandydata komitet wyborczy spełniał warunki określone w art. 7 ust. 2 ustawy i kandydat został zarejestrowany, to późniejsze wydarzenia powodujące utratę tych warunków, a w szczególności skreślenie kandydatów na radnych z zarejestrowanych list lub unieważnienie rejestracji okręgowych list kandydatów na radnych nie stanowi przesłanki dla unieważnienia rejestracji kandydata na wójta. Przesłanki uprawniające do skreślenia prawidłowo zarejestrowanego kandydata na wójta określa wyczerpująco art. 12 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta i nie ma w tym zakresie odpowiedniego stosowania art. 2 ust. 2 tej ustawy.

(ZPOW-703-255/02)

Kandydata na wójta zgłasza się do właściwej gminnej (miejskiej) komisji wyborczej najpóźniej w 25 dniu przed dniem wyborów. Jeżeli w tym terminie nie zgłoszono żadnego kandydata lub zgłoszono tylko jednego kandydata, gminna komisja wyborcza niezwłocznie wzywa, przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń kandydatów w terminie 5 dni od dnia rozplakatowania obwieszczeń (art. 11 ust. 1 ustawy). Zgłoszenia kandydata dokonuje w imieniu komitetu wyborczego pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego lub osoba przez niego upoważniona. Osobami upoważnionymi przez pełnomocnika wyborczego do dokonania zgłoszenia kandydatów na wójtów mogą być te same osoby, które pełnomocnik upoważnił do zgłoszenia list kandydatów na radnych, lub inne osoby. Osoba upoważniona nie może upoważnić innej osoby.

(ZPOW-703-148/02)

Na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta do zgłaszania kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta) stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw dotyczące komitetów wyborczych. Mają więc w tym zakresie odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 10a i 14 Ordynacji wyborczej dotyczące zgłaszania przez komitety wyborcze kandydatów na radnych. Przy zgłaszaniu kandydatów na wójta, burmistrza lub prezydenta obowiązuje zatem odpowiednio zasada określona w art. 98 ust. 3 Ordynacji, że kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko z jednej listy kandydatów, co oznacza, że ta sama osoba może być zgłoszona na kandydata na wójta (burmistrza, prezydenta) tylko jeden raz i tylko przez jeden komitet wyborczy.

(ZPOW-703-271/02)

Jeżeli w czasie rejestracji kandydata na prezydenta miasta komitet wyborczy spełniał warunki określone w art. 7 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta kandydat został zarejestrowany, to późniejsze wydarzenia powodujące utratę tych warunków, a w szczególności rezygnacja kandydatów na radnych z kandydowania nie stanowi przesłanki dla unieważnienia rejestracji kandydata na prezydenta miasta. Przesłanki uprawniające do skreślenia prawidłowo zarejestrowanego kandydata na prezydenta miasta określa wyczerpująco art. 12 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta i nie ma w tym zakresie odpowiedniego stosowania art. 2 ust. 2 tej ustawy.

(ZPOW-703-307/02)

W przypadku stwierdzenia, że jedna osoba kandyduje do więcej niż jednego organu stanowiącego jednostek samorządu terytorialnego lub gdy kandyduje do jednego z tych organów ale z więcej niż z jednej listy kandydatów, a także gdy jedna osoba kandyduje na wójta w więcej niż jednej gminie (naruszając odpowiednio art. 8 ust. 1 lub art. 98 ust. 3 Ordynacji wyborczej albo art. 3 ust. 3 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta) należy wezwać pełnomocników komitetów wyborczych lub kandydatów do niezwłocznego wycofania zgody na kandydowanie w celu doprowadzenia do stanu zgodnego z prawem. W razie zwłoki

w wycofaniu zgody na kandydowanie lub braku możliwości porozumienia się z kandydatem albo pełnomocnikiem komitetu wyborczego komisarz wyborczy powinien zwrócić się do właściwych terytorialnych komisji wyborczych o podanie daty i godziny rejestracji list z nazwiskami tych samych kandydatów lub kandydatek w wyborach wójtów i uchylić w trybie nadzoru uchwałę tej terytorialnej komisji wyborczej, która później zarejestrowała listę lub kandydata.

(ZPOW-703-357/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta nie zakazują, aby kandydat na wójta kandydował jednocześnie na radnego rady powiatu, bez względu na to, który komitet wyborczy zgłosi jego kandydaturę na radnego.

(ZPOW-703-142/02; ZPOW-703-178/02)

Koalicje wyborcze

Partie, stowarzyszenia i organizacje społeczne mogą utworzyć koalicję wyborczą w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów na radnych. W razie utworzenia koalicji podmioty tworzące koalicję nie mogą samodzielnie zgłaszać list kandydatów na radnych do tych rad, do których zostały zgłoszone wspólne listy kandydatów (art. 95 i 96 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej).

(ZPOW-703-48/02)

Koalicję wyborczą mogą utworzyć tylko organy statutowe partii, stowarzyszeń i organizacji społecznych upoważnione do ich reprezentowania przy czynnościach prawnych. Nie mogą uczestniczyć w tworzeniu koalicji inne organy lub struktury terenowe tych podmiotów.

(ZPOW-703-48/02)

Koalicja wyborcza może być utworzona w celu zgłoszenia wspólnych list do wszystkich rad na obszarze kraju, bądź do rad poszczególnych szczebli lub w określonych województwach, powiatach i gminach. Partia polityczna lub organizacja może wchodzić w skład tylko jednej koalicji wyborczej utworzonej do zgłaszania list kandydatów do wszystkich rad na obszarze całego kraju. Partia polityczna lub organizacja może wchodzić w skład kilku koalicji wyborczych pod warunkiem, że koalicje te zostały

utworzone do zgłaszania list kandydatów na różnych obszarach lub do różnych rad. Innymi słowy, partia lub organizacja nie może wchodzić w skład dwóch lub więcej koalicji wyborczych, z których zakresu działania wynika, że mogą zgłosić listy kandydatów do tej samej rady.

(ZPOW-703-48/02)

Artykuł 64d ust. 1 Ordynacji wyborczej dopuszcza możliwość tworzenia przez partię polityczną odrębnych koalicji wyborczych z innymi partiami politycznymi w celu wspólnego zgłaszania kandydatów na radnych do określonych rad gmin, rad powiatów lub sejmików województw, albo do wspólnego zgłaszania kandydatów na radnych na określonym obszarze np. powiatów, czy województw.

Koalicję wyborczą mogą utworzyć jedynie partie polityczne. W imieniu partii koalicję zawiązują organy tych partii upoważnione do ich reprezentowania na zewnątrz. Partia polityczna może uczestniczyć w wielu koalicjach wyborczych (art. 64d ust. 1 Ordynacji wyborczej) i utworzyć własny komitet wyborczy (art. 64c ust. 1 Ordynacji wyborczej), w takiej sytuacji ograniczenie w zgłaszaniu list kandydatów na radnych wynika jedynie z art. 95 ust. 3 Ordynacji.

(ZPOW-703-121/02)

W przypadku utworzenia koalicji wyborczej i powołania koalicyjnego komitetu wyborczego w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów do danej rady lub sejmiku województwa komitet wyborczy partii politycznej wchodzącej w skład koalicji nie może samodzielnie, albo w innej koalicji wyborczej zgłaszać list kandydatów na radnych, jeżeli w okręgu wyborczym została zgłoszona wspólna lista kandydatów (art. 95 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

(ZPOW-703-148/02)

W razie utworzenia koalicji wyborczej partia lub organizacja wchodząca w skład koalicji nie może samodzielnie zgłaszać list kandydatów na radnych do danej rady, jeżeli została zgłoszona wspólna lista kandydatów. Partia lub organizacja wchodząca w skład koalicji wyborczej może zgłaszać kandydatów do rad nie objętych zakresem działania wynikającym z umowy koalicyjnej, zaś koalicja nie może zgłaszać list kandydatów do takich rad.

(ZPOW-703-48/02)

Komitet wyborczy może zgłosić listę kandydatów na radnych po dniu 27 września 2002 r., w okręgu wyborczym, w którym listy takiej nie zgłosił wcześniej, jeżeli powstanie sytuacja przewidziana w art. 108 Ordynacji wyborczej, czyli wówczas gdy w terminie przewidzianym dla zgłoszenia list kandydatów w okręgu wyborczym nie zostaną zgłoszone co najmniej dwie listy kandydatów, a liczba zgłoszonych kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w okręgu lub mniejsza. Wówczas terytorialna komisja wyborcza wezwie komitety wyborcze przez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń list kandydatów w terminie 5 dni od dnia rozplakatowania obwieszczeń. Pełnomocnik komitetu wyborczego lub osoba upoważniona, która dokonała zgłoszenia listy kandydatów na radnych może do 10 dnia przed dniem wyborów zgłosić nowego kandydata na radnego, jeżeli komisja wyborcza zawiadomi pełnomocnika, iż skreśliła z zarejestrowanej listy komitetu kandydata, który zmarł. Zgłoszenie nowego kandydata nie wymaga poparcia podpisami wyborców (art. 110 ust. 2 Ordynacji).

(ZPOW-703-148/02)

Do zgłoszenia wspólnego kandydata na wójta mają zastosowanie przepisy art. 64d w związku z art. 95 Ordynacji stanowiące, iż jedynie partie polityczne mogą tworzyć koalicje wyborcze w celu wspólnego zgłaszania kandydatów. Oznacza to, że tę samą osobę jako wspólnego kandydata może zgłosić tylko koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych.

(ZPOW-703-271/02)

Komitety wyborcze

Zgodnie z art. 64f ust. 1 Ordynacji wyborczej komitet wyborczy wyborców może być utworzony przez co najmniej 5 obywateli mających prawo wybierania. Przepis ten stanowi zatem, że komitet wyborczy powinien wykonywać czynności wyborcze w składzie nie mniejszym niż 5 osób. W szczególności niezbędne jest działanie komitetu wyborczego w minimalnym składzie co najmniej 5 osób dla dokonania zgłoszenia listy kandydatów na radnych. Jeśli skład komitetu uległ zmniejszeniu poniżej 5 osób, możliwe jest uzupełnianie składu do tej liczby osób. Terytorialna komisja

wyborcza odmawia rejestracji listy zgłoszonej przez komitet wyborczy działający w składzie mniejszym niż 5 osób. Po dokonaniu rejestracji list kandydatów na radnych oraz ewentualnie kandydatów na wójtów komitet wyborczy może istnieć w zmniejszonym składzie. Rozwiązanie komitetu wyborczego, zgodnie z art. 64l ust. 2 Ordynacji wyborczej, następuje w trybie przepisów o jego utworzeniu, tj. wymaga pisemnego oświadczenia wszystkich osób tworzących komitet.

(ZPOW-703-255/02)

Oceny przestrzegania omawianych przepisów dokonują organy wyborcze przyjmujące zawiadomienia o utworzeniu komitetów wyborczych (art. 64h i art. 64i Ordynacji wyborczej) oraz terytorialne komisje wyborcze przyjmujące zgłoszenia list kandydatów (art. 104 Ordynacji).

(ZPOW-703-121/02)

Zgodnie z art. 64f ust. 8 Ordynacji wyborczej komitet wyborczy wyborców utworzony jedynie w celu zgłaszania kandydatów na radnych w jednej gminie do 20.000 mieszkańców nie zawiadamia żadnego organu wyborczego o swoim utworzeniu. Komitet taki po spełnieniu warunków określonych w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza, prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984) może zgłosić do rejestracji kandydata na burmistrza.

Zgłoszenia list kandydatów na radnych w gminie, a później zgłoszenia kandydata na burmistrza, komitet wyborczy dokonuje w gminnej (miejskiej) komisji wyborczej. O istnieniu takiego komitetu wyborczego wyborców organy wyborcze są powiadamiane dopiero przy okazji zgłoszenia list kandydatów na radnych.

(ZPOW-703-154/02; ZPOW-703-166/02)

Zgodnie z art. 64a pkt 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, komitety wyborcze mogą być tworzone przez stowarzyszenia i organizacje społeczne. Komitet taki zawiadamiając właściwy organ wyborczy o swoim utworzeniu obowiązany jest dołączyć między innymi uwierzytelniony odpis z właściwego rejestru organizacji (art. 64e ust. 7 pkt 2). Warunek taki może spełnić stowarzyszenie zwykle. Oznacza to, że stowarzyszenie zwykle wpisane do ewidencji stowarzyszeń może utworzyć komitet wyborczy.

(ZPOW-703-104/02)

Funkcję komitetu wyborczego stowarzyszenia (art. 64e Ordynacji wyborczej) pełni organ stowarzyszenia uprawniony według statutu do reprezentowania stowarzyszenia na zewnątrz. Organ ten powołuje pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego stowarzyszenia oraz pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego stowarzyszenia. Funkcja pełnomocnika wyborczego może być powierzona przewodniczącemu stowarzyszenia lub innej osobie. Na podstawie art. 64e ust. 3 Ordynacji wyborczej organ stowarzyszenia, o którym wyżej mowa obowiązany jest zawiadomić komisarza wyborczego właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia, o utworzeniu komitetu wyborczego oraz zamiarze zgłaszania kandydatów. Jeżeli komitet wyborczy zamierza zgłosić kandydatów w więcej niż w dwóch województwach, zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego kieruje się do Państwowej Komisji Wyborczej, a nie do komisarza wyborczego.

(ZPOW-703-104/02)

Rezygnacja z funkcji w komitecie wyborczym wyborców przez jedną lub więcej osób tworzących taki komitet, jeśli pozostanie w nim co najmniej 5 osób mających prawo wybierania nie stanowi przeszkody w dalszym wykonywaniu czynności wyborczych przez komitet. Tryb podejmowania przez komitet wyborczy decyzji nie jest regulowany przepisami Ordynacji wyborczej. Jest wewnętrzną sprawą komitetu i w związku z tym powinien być ustalony przez komitet.

(ZPOW-703-182/02)

Nazwa i skrót nazwy komitetu wyborczego

Na podstawie art. 99 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w zgłoszeniu listy kandydatów na radnych można wnosić o oznaczenie kandydatury nazwą lub skróttem nazwy partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata. Na podstawie art. 102 ust. 2 Ordynacji wyborczej w sprawach związanych z oznaczeniem listy kandydatów nazwą lub skróttem nazwy partii politycznej bądź organizacji przepisy art. 99 ust. 3 stosuje się odpowiednio. Powyższe przepisy mają zastosowanie jedynie w sytuacji wnoszenia o oznaczenie kandydatury poszczególnych osób poparciem partii politycznej lub organizacji innej niż występująca

w nazwie komitetu wyborczego. Lista komitetu wyborczego partii politycznej jest oznaczana nazwą lub skróttem nazwy tego komitetu, która na podstawie art. 64g ust. 1 Ordynacji wyborczej zawiera wyrazy „komitet wyborczy” oraz nazwę bądź skrót nazwy partii politycznej. W związku z tym nie ma potrzeby dołączenia do zgłoszenia listy kandydatów dodatkowych dokumentów, potwierdzających fakt poparcia poszczególnych osób przez partię polityczną, która utworzyła komitet wyborczy.

(ZPOW-703-228/02)

Jeżeli w zgłoszeniu kandydata nie wskazano skrótu nazwy komitetu wyborczego, komisja wyborcza oznacza kandydata pełną nazwą komitetu. Pamiętać przy tym należy, że zarówno pełna nazwa, jak i skrót tej nazwy nie mogą przekraczać 40 znaków drukarskich (art. 102 Ordynacji wyborczej), a w razie przekroczenia liczby tych znaków komisja wzywa pełnomocnika komitetu do usunięcia tej wady, a gdyby wada nie została usunięta we wskazanym terminie, odmawia rejestracji zgłoszenia (art. 106 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

(ZPOW-703-298/02)

Zgodnie z art. 64g ust. 4 nazwa komitetu wyborczego wyborców oprócz wyrazów "komitet wyborczy wyborców" powinna zawierać określenie odróżniające od innych komitetów.

Ograniczenia w oznaczeniu list kandydatów nazwami komitetów wyborczych wynikające z art. 102 i art. 103 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej uzasadniają stanowisko, że w nazwie komitetu wyborczego wyborców nie może występować nazwa lub skrót nazwy, a także elementy nazw partii i organizacji wpisanych do ewidencji, bądź rejestru sądu; przy czym zgoda partii lub organizacji w tej kwestii nie uchyla omawianego ograniczenia.

(ZPOW-703-121/02)

Artykuł 103 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw zapewnia ochronę prawną nazw komitetów wyborczych i ustanawia zakaz używania przez komitety wyborcze wyborców nazw i skrótów nazw partii politycznych i organizacji wpisanych odpowiednio do ewidencji lub rejestru prowadzonych przez właściwy sąd.

(ZPOW-703-91/02)

Zmiany nazw lub skrótów nazw komitetów wyborczych dokonywane na skutek działań podejmowanych w trybie nadzoru przez komisarzy wyborczych, a także zmiany tych nazw po stwierdzeniu przez terytorialne komisje wyborcze wady zgłoszenia, o której mowa w art. 103 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, nie powodują konieczności ponownego wykonywania czynności wyborczych.

W razie zmiany nazwy komitetu wyborczego z podanych wyżej przyczyn komitet wyborczy nie jest zobowiązany do ponownego zbierania podpisów osób popierających utworzenie komitetu, o których mowa w art. 64f ust. 4 Ordynacji, ani ponownego zbierania podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów, o których mowa w art. 100 ust. 1, art. 140 ust. 1 i art. 165 ust. 1 Ordynacji. Jeśli zmiana nazwy komitetu wyborczego nastąpiła w czasie zbierania podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów na radnych, wykazy podpisów z wcześniejszą nazwą komitetu zachowują ważność. Zmiana nazwy komitetu wyborczego po zarejestrowaniu okręgowej listy kandydatów na radnych lub kandydata na wójta, burmistrza, prezydenta miasta nie wymaga powtórzenia czynności rejestracyjnych, a jedynie podjęcia przez terytorialną komisję wyborczą uchwały w sprawie zmian w protokole rejestracji. Uchwałę tę doręcza się pełnomocnikowi i przesyła komisarzowi wyborczemu.

(ZPOW-703-255/02)

Listy komitetu wyborczego nie mogą być oznaczone nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego przekraczającą 40 znaków drukarskich, a więc tylko znaki drukarskie bez spacji.

(ZPOW-703-287/02)

Nazwy i skróty nazw komitetów wyborczych, nie mogą być zmieniane po przyjęciu przez Państwową Komisję Wyborczą, lub komisarza wyborczego zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego i wydaniu postanowienia w tej sprawie, z wyjątkiem zmian dokonywanych w sytuacji, o której mowa w art. 103 Ordynacji wyborczej lub na skutek czynności nadzorczych podejmowanych przez komisarzy wyborczych.

Jeżeli jednak komitet wyborczy jako skrót swojej nazwy podał w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu skrót składający się z pierwszych liter wyrazów tworzących nazwę komitetu wyborczego utrudniający wyborcom identyfikację oznaczonej takim skrótem listy kandydatów z pełną nazwą tego komitetu, liczącą więcej niż 40 znaków drukarskich, to rozwinięcie tego skrótu we wniosku o oznaczenie list kandydatów na radnych (art. 102 ust. 1 Ordynacji wyborczej) jest dopuszczalne. Rozwinięcie trudnego do identyfikacji skrótu nazwy komitetu wyborczego musi nawiązywać w sposób jednoznaczny do jego pełnej nazwy i nie może przekraczać 40 znaków drukarskich.

(ZPOW-703-255/02)

Nazwa komitetu wyborczego wyborców korzystającego ze zwolnień przewidzianych w art. 64f ust. 8 Ordynacji wyborczej podlega ochronie prawnej przewidzianej w art. 103 ust. 2 Ordynacji od momentu przyjęcia wniosku pełnomocnika wyborczego o oznaczenie listy kandydatów na radnych nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 102 ust. 1 Ordynacji wyborczej. Od tego momentu organy wyborcze zapewniają ochronę prawną nazwy komitetu wyborczego przewidzianą w art. 103 ust. 3 Ordynacji wyborczej. Niezależnie od tego komitet wyborczy od dnia utworzenia komitetu może dochodzić ochrony swoich praw związanych z nazwą komitetu wyborczego na zasadach dotyczących ochrony dóbr osobistych w sposób, o którym mowa w art. 75 Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-157/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej nie zawierają zakazu użycia w nazwie komitetu wyborczego nazwy używanej przez inne podmioty niż partie polityczne i organizacje. Podmioty te mogą dochodzić ochrony swoich praw na zasadach ogólnych.

(ZPOW-703-251/02)

O tym, czy terenowy organ partii lub organizacji jest uprawniony do udzielania poparcia kandydatowi na radnego decyduje statut tej partii lub organizacji.

(ZPOW-703-270/02)

Pełnomocnicy list kandydatów. Mężowie zaufania

Zgłoszenia list kandydatów dokonuje, w imieniu komitetu wyborczego, pełnomocnik wyborczy komitetu osobiście, dołączając do zgłoszenia dokument potwierdzający po-

wołanie go na pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego, z podaniem jego imienia i nazwiska, dokładnego adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL (art. 101 ust. 2 Ordynacji). Jeżeli stwierdzenie o powołaniu pełnomocnika wyborczego i dane dotyczące pełnomocnika zawarte są w dokumencie o utworzeniu komitetu wyborczego, dołączenie do zgłoszenia odrębnego dokumentu jest zbędne.

(ZPOW-703-148/02)

Zgłoszenia listy kandydatów może dokonać także osobiście osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego. Pełnomocnik wyborczy może upoważnić do zgłaszania list kandydatów dowolnie wybraną liczbę osób. W upoważnieniu należy podać nazwisko i imię osoby upoważnionej, jej dokładny adres i numer ewidencyjny PESEL oraz określić zakres upoważnienia wskazując czynności wyborcze, które może wykonywać upoważniona osoba oraz określając rady lub obszar objęty upoważnieniem. Upoważnienie musi być opatrzone datą i podpisane przez pełnomocnika wyborczego. Osoba upoważniona nie może upoważniać innych osób do zgłaszania list kandydatów na radnych. Oprócz upoważnienia do zgłaszania list kandydatów w imieniu komitetu wyborczego upoważnienie może jednocześnie dotyczyć prawa zgłaszania kandydatów do terytorialnych komisji wyborczych - komisarzowi wyborczemu, prawa zgłaszania kandydatów do obwodowych komisji wyborczych właściwemu zarządowi gminy, a także wyznaczania mężów zaufania komitetu wyborczego.

(ZPOW-703-42/02; ZPOW-703-148/02)

Pełnomocnik komitetu wyborczego lub osoba przez niego upoważniona jest przedstawicielem listy kandydatów na radnych reprezentującym ich interesy w czasie ustalania wyników wyborów w okręgu wyborczym (art. 112 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Pełnomocnik komitetu wyborczego lub osoba przez niego upoważniona posiada również uprawnienie do wyznaczenia po jednym mężu zaufania do każdego obwodu głosowania na obszarze okręgu wyborczego, w którym komitet wyborczy uzyskał rejestrację listy (art. 111 ust. 2 Ordynacji wyborczej). Mężowie zaufania są przedstawicielami listy kandydatów na radnych reprezentującymi ich interesy w czasie głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodzie głosowania (art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Tak więc pełnomocnicy i mężowie zaufania posiadają różne i nie pokrywające się uprawnienia.

Z tego powodu pełnomocnicy komitetów wyborczych, o których mowa w art. 101 ust. 2 Ordynacji wyborczej, nie mogą pełnić funkcji mężów zaufania.

(ZPOW-703-322/02)

Jeżeli zgłoszenia listy kandydatów na radnych dokonuje osoba upoważniona przez pełnomocnika do zgłoszenia, obowiązana jest dołączyć dokument o wyznaczeniu pełnomocnika wyborczego komitetu oraz udzielone jej upoważnienie do zgłoszenia listy kandydatów.

(ZPOW-703-148/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej nie zakazują, aby członkowie komitetu wyborczego, w tym także pełnomocnik wyborczy i pełnomocnik finansowy, kandydowali na radnych. Dotyczy to więc także pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego wyborców, pełniącego funkcję pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego, który zamierza zgłaszać kandydatów na radnych wyłącznie w wyborach do rady gminy w gminie do 20 tys. mieszkańców.

(ZPOW-703-178/02)

Pełnomocnik komitetu wyborczego wyborców utworzonego jedynie w celu zgłoszenia kandydatów na radnych do rady gminy w gminie liczącej do 20 tysięcy mieszkańców, będący jednocześnie pełnomocnikiem finansowym tego komitetu, może być zgłoszony przez ten komitet jako kandydat na radnego w tej gminie, gdyż Ordynacja wyborcza nie zawiera zakazu w tym zakresie.

(ZPOW-703-142/02)

Mężowie zaufania

Zgodnie z Ordynacją wyborczą mężem zaufania nie mogą być członkowie komisji wyborczych oraz kandydaci na radnych i odpowiednio kandydaci na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Nie ma zatem przeszkód prawnych, aby osoba wybrana na radnego w wyborach 27 października 2002 r. nie mogła pełnić funkcji męża zaufania w głosowaniu ponownym na wójta, burmistrza, prezydenta, chyba że ów radny jest kandydatem na wójta w głosowaniu ponownym.

(ZPOW-703-472/02)

Na podstawie art. 111 ust. 2 Ordynacji wyborczej pełnomocnik wyborczy może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdego obwodu głosowania na obszarze okręgu wyborczego, w którym reprezentowany przez niego komitet uzyskał rejestrację listy kandydatów na radnych. Oznacza to, że prace każdej obwodowej komisji wyborczej może „obserwować” tylu mężów zaufania, ile komitetów wyborczych zgłosiło listy kandydatów na radnych w okręgu, co w praktyce oznacza, że takich mężów zaufania może być więcej niż członków komisji.

(ZPOW-771-110/02)

Obwodowa komisja wyborcza może wyrazić zgodę na obecność podczas prac komisji i podczas głosowania oraz ustalania jego wyników jednego z mężów zaufania wyznaczonych przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego (lub osobę przez niego upoważnioną), którego kandydat bierze udział w ponownym głosowaniu, jeżeli pełnomocnik komitetu wyborczego wyznaczył dwóch mężów zaufania do danego obwodu głosowania w celu zamiennego pełnienia tej funkcji.

(ZPOW-703-467/02)

Kampania wyborcza

Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia lub rozporządzenia o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem wyborów.

(ZPOW-703-454/02)

Przepisy ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, a w szczególności rozdziału 11 „Kampania wyborcza”, nie regulują zachowań osób fizycznych i innych podmiotów polegających na różnych formach promocji tych osób przed rozpoczęciem kampanii wyborczej.

(ZPOW-066-38/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie regulują kwestii ograniczania uczestnictwa w spotkaniach przedwyborczych organizowanych na obszarze gminy przez komitety wyborcze. Jednakże na podstawie art. 5 Ordynacji wyborczej prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) do rady gminy ma każdy obywatel polski, który stale zamieszkuje na obszarze działania tej rady, w związku z czym należy uznać, że prawo uczestnictwa w spotkaniach przedwyborczych nie może być ograniczane. Umożliwienie uczestnictwa w spotkaniach przedwybor-

czych wszystkim zainteresowanym osobom należy także do sfery dobrych obyczajów i kultury politycznej, które powinny towarzyszyć prowadzeniu kampanii wyborczej.

(ZPOW-703-387/02)

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, komitet wyborczy może nieodpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów.

Określenie terminu rozpowszechniania audycji wyborczych w radiu i telewizji nie jest sprzeczne z przepisem art. 65 ust. 1 Ordynacji, albowiem do kampanii wyborczej zalicza się także wykonywanie czynności wyborczych oraz prowadzenie innych form agitacji wyborczej, np. ogłoszeń w prasie, a ponadto rozpowszechnianie plakatów i ulotek, co jest dopuszczalne w okresie od dnia zarządzenia wyborów do dnia poprzedzającego datę wyborów.

(ZPOW-754-8/02)

Na podstawie art. 70 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenie od kogo pochodzą. Przez spełnienie powyższego wymogu należy rozumieć podanie na ulotkach plakatów i innych materiałach wyborczych nazwy lub skrótu nazwy komitetu wyborczego, co wiąże się z wynikającą z art. 64b Ordynacji wyborczej zasadą wyłączności komitetu wyborczego na prowadzenie kampanii wyborczej na rzecz kandydatów na radnych.

(ZPOW-703-550/02)

Zgodnie z art. 199a ust. 1 pkt. 1 Ordynacji wyborczej umieszczanie plakatów i haseł wyborczych na ścianach budynków, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości jest wykroczeniem. O popełnieniu takiego wykroczenia należy powiadomić Policję.

(ZPOW-703-525/02)

Przepis art. 71 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie wyczerpuje katalogu obiektów, na których nie można umieszczać plaka-

tów i haseł wyborczych, lecz rozstrzyga, że umieszczanie plakatów na każdym obiekcie wymaga zgody właściciela lub zarządcy.

Szczegółowa ocena różnych możliwych zachowań, związanych z rozmieszczaniem haseł i plakatów wyborczych, pod kątem ochrony przyrody, czy też rozstrzygnięcie o relacjach między uprawnieniami zarządcy i właściciela nie należy do organów wyborczych.

(ZPOW-703-257/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie reguluje wcześniejszej promocji osób fizycznych i innych podmiotów przed rozpoczęciem kampanii wyborczej.

W związku z powyższym, umieszczanie przed zarządzeniem wyborów plakatów, których treść wskazywałaby na to, iż nawiązują one do zbliżających się wyborów nie może być przedmiotem oceny z punktu widzenia prawa wyborczego i nie należy do kompetencji organów wyborczych.

(ZPOW-703-88/02)

Na podstawie art. 71 ust. 5 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw plakaty i hasła wyborcze pełnomocnicy wyborczy komitetów wyborczych obowiązani są usunąć w terminie 30 dni po dniu wyborów. Po upływie tego terminu o usunięciu plakatów i haseł wyborczych postanawia wójt, burmistrz, prezydent miasta a koszty usunięcia ponoszą zobowiązani. Według art. 199a ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej wykroczenie popełnia pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego, który w terminie 30 dni po dniu wyborów nie usunie plakatów i haseł wyborczych.

(ZPOW-703-525/02)

Zakaz prowadzenia kampanii wyborczej w okresie na 24 godz. przed dniem wyborów, o którym mowa w art. 69 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oznacza zakaz emisji wszelkich audycji radiowych i telewizyjnych, a także podejmowania działań agitacyjnych w formie wywieszania plakatów, roznoszenia ulotek, wydawania nowych publikacji prasowych, umieszczania w Internecie treści o charakterze agitacji wyborczej itp. Zakaz ten nie obejmuje natomiast plakatów wywieszonych wcześniej, publikacji prasowych, których dystrybucję rozpoczęto przed

okresem objętym zakazem, a także informacji zamieszczonych na stronach internetowych przed dniem objętym zakazem agitacji wyborczej. Wywieszane wcześniej plakaty, a także treści zamieszczone w Internecie nie muszą być usuwane w dniu objętym zakazem prowadzenia agitacji wyborczej.

(ZPOW-703-416/02)

Odpowiednie stosowanie przepisów Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta) uzasadnia stosowanie art. 79 Ordynacji wyborczej w okresie przed ponownym głosowaniem w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta, bowiem komitety wyborcze, których kandydaci na wójtów będą uczestniczyli w ponownym głosowaniu mogą po pierwszym głosowaniu prowadzić kampanię wyborczą i kończą ją na 24 godziny przed dniem wyborów.

Tak więc komitety wyborcze, których kandydaci na wójtów, burmistrzów i prezydentów miasta uczestniczą w ponownym głosowaniu mogą w podanym wyżej okresie rozpowszechniać odpłatne audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych.

Rozpoczęcie rozpowszechniania tych audycji może nastąpić nie wcześniej niż po podaniu do publicznej wiadomości uchwały terytorialnej komisji wyborczej o konieczności przeprowadzenia ponownego głosowania (art. 4 ust. 6 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta).

(ZPOW-703-418/02)

Artykuł 65 ust. 2 i ust. 2a Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw zakazuje prowadzenia kampanii wyborczej na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów, zakazane jest również prowadzenie kampanii wyborczej na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, a także na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie. Zabronione jest prowadzenie jakiegokol-

wiek formy agitacji wyborczej na terenie szkół podstawowych i gimnazjów wobec uczniów nie posiadających prawa wybierania.

Dozwolone jest zatem organizowanie zebrań przedwyborczych z mieszkańcami w budynkach np. kin i świetlic osiedlowych, zaś w szkołach podstawowych i gimnazjach zebrania można organizować pod warunkiem, że nie będą w nich uczestniczyły osoby nieletnie, co prowadzi do wniosku, że zebrania takie mogą odbywać się po lekcjach lub w dniu, w którym nie ma zajęć w szkołach. Naruszenie tych przepisów jest zagrożone sankcją karną (art. 199 ust. 1 i ust. 2 Ordynacji wyborczej).

(ZPOW-703-349/02)

Zgodnie z art. 48 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, w lokalu wyborczym oraz na terenie budynku, w którym lokal się znajduje, jakakolwiek agitacja wyborcza jest zabroniona.

(ZPOW-703-390/02)

Przepisy Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie zakazują prowadzenia w dniu wyborów badań sondażowych pod warunkiem, że czynności ankieterów wykonywane będą poza lokalami obwodowych komisji wyborczych, a wyniki sondażu nie będą ogłoszone przez zakończeniem głosowania.

(ZPOW-703-360/02)

Karty do głosowania. Głosowanie

W sytuacji gdy dwaj kandydaci na wójta mają te same nazwiska i imiona, kolejność ich umieszczenia na liście kandydatów na karcie do głosowania należy ustalić na podstawie kolejności alfabetycznej imion ojców, a gdyby i te imiona były identyczne, na podstawie imion ojców i matek oraz wpisać te imiona na obwieszczeniu i na karcie do głosowania.

(ZPOW-703-317/02)

Zamazanie kratki przy nazwisku kandydata na karcie do głosowania lub postawienie w kratce innego znaku niż znak „x” powoduje zawsze nieważność głosu, zarówno w wyborach do rad, jak i w wyborach wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

(ZPOW-703-380/02)

Odkupywanie od wyborców urzędowych kart do głosowania wydanych przez komisję, których wyborcy nie wrzucili do urny w celu fałszowania wyników głosowania jest przestępstwem przeciwko wyborom przewidzianym w art. 249 pkt 3 Kodeksu karnego. Za czyn ten przewidziana jest kara od 3 miesięcy do 5 lat.

(ZPOW-066-101/02)

Z treści art. 44 ust 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw wynika, że członkowie obwodowych komisji wyborczych nie mogą wydać karty do głosowania wyborcom, którzy nie okażą dowodu osobistego lub innego dokumentu umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości, nawet wówczas, gdy są znani członkom komisji.

(ZPOW-703-460/02)

Zakres pomocy udzielanej osobie niepełnosprawnej w akcie głosowania, o której stanowi art. 46 Ordynacji wyborczej, zależy od stopnia i rodzaju niepełnosprawności głosującego. Istota pomocy sprowadza się do umożliwienia wyrażenia woli niepełnosprawnemu wyborcy, a nie do wpływania na dokonywany przez daną osobę wybór.

Osoba udzielająca pomocy osobie niepełnosprawnej może, na jej życzenie, przebywać razem z nią w jednej kabinie.

(ZPOW-703-460/02)

Nadużycie przez osobę pomagającą wyborcy niepełnosprawnemu stosunku zależności dla wywierania wpływu na sposób głosowania, zmuszanie do głosowania lub powstrzymywanie od głosowania stanowi przestępstwo (art. 250 Kodeksu karnego).

(ZPOW-703-396/02)

Finansowanie kampanii wyborczej

Finansowanie kampanii wyborczej komitetów wyborczych partii politycznych i koalicji partii politycznych jest dopuszczalne jedynie ze środków finansowych tych partii (art. 83c ust. 1 i 2 Ordynacji). Natomiast kampania wyborcza komitetów wyborczych organizacji społecznych i stowarzyszeń oraz komitetów wyborców może być finansowana ze środków finansowych pochodzących wyłącznie z wpłat od osób fizycznych (art. 83c ust. 3 Ordynacji). Wartości niepieniężne komitety wyborcze mogą otrzymywać tylko od osób fizycznych.

(ZPOW-754-2/02)

Środki finansowe komitetu wyborczego gromadzone są wyłącznie na rachunku bankowym. Bez otwarcia rachunku bankowego komitet wyborczy nie może pozyskiwać jakichkolwiek przychodów, ani ponosić choćby najmniejszych wydatków.

Praktycznie niemożliwe jest jednak podejmowanie działań związanych z prowadzeniem kampanii wyborczej bez ponoszenia jakichkolwiek wydatków, nawet wówczas, gdy komitet zamierza prowadzić kampanię w bardzo ograniczonym zakresie.

(ZPOW-703-221/02)

Przy obliczeniu przypadającego komitetowi wyborczemu limitu wydatków wyborczych należy posługiwać się przepisami odnośnych ustaw, z uwzględnieniem zmian dokonanych przez art. 1 pkt 15 oraz art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 26 lipca 2002 r. o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 127, poz. 1089). We wskazanych przepisach, a także w objaśnieniach do rozporządzenia Ministra Finansów są podane wartości kwotowe limitu wydatków przypadających na mandat radnego oraz kandydata na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

(ZPOW-703-359/02)

Przepisy art. 24 ustawy o partiach politycznych określają dozwolone i niedozwolone źródła finansowania partii politycznej oraz sposób gospodarowania majątkiem partii. Jedną z dopuszczalnych form gospodarowania majątkiem, wynikającą z ust. 5 cyt. artykułu jest możliwość użyczenia posiadanych przez partię nieruchomości i lokali na wymienione w tym przepisie cele.

Zgodnie z cywilistyczną definicją, cechą charakterystyczną użyczenia jest nieodpłatność. W powiązaniu z treścią wskazanego przepisu ustawy o partiach politycznych, użyczenie posiadanych przez siebie nieruchomości i lokali wyklucza możliwości czerpania z tego tytułu korzyści majątkowych.

(ZPOW-703-446/02)

Komitet wyborczy utworzony przez partię polityczną ma prawo do nieodpłatnego korzystania z lokalu będącego w dyspozycji organu partii i nie stanowi to darowizny na rzecz komitetu (wartości niepieniężnej) w rozumieniu art. 84 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Koszty związane z użytkow-

waniem wyposażenia lokalu (telefon, kserokopiarka, komputer) oraz opłaty za energię i materiały powinny być wliczone do wydatków w ramach przysługującego komitetowi wyborczemu limitu.

(ZPOW-703-208/02)

Przepis art. 83 ust. 4 pkt. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw należy interpretować, iż „pozyskanie” następuje w dniu wystawienia polecenia przelewu, a nie daty wpływu środków na rachunek bankowy komitetu wyborczego.

(ZPOW-703-413/02)

Zgodnie z art. 83d ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw środki finansowe komitetu wyborczego są gromadzone wyłącznie na rachunku bankowym. Umowa rachunku bankowego zawarta w imieniu komitetu wyborczego musi zawierać zastrzeżenie, że wpłaty na rachunek komitetu wyborczego muszą być dokonywane tylko czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (ust. 4). Niedopełnienie powyższych wymogów jest zagrożone sankcją karną z art. 202f Ordynacji.

(ZPOW-703-174/02; ZPOW-703-406/02)

Działający z upoważnienia komitetu wyborczego pełnomocnik finansowy jest odpowiedzialny za zgodne z prawem pozyskiwanie środków finansowych. W tym celu, oprócz obligatoryjnej klauzuli o przyjmowaniu wpłat przelewem, czekiem lub kartą płatniczą, powinien on w umowie z bankiem żądać okresowego przekazywania wyciągów bankowych dokumentujących obroty na rachunku, wraz z poleceniami przelewów lub innymi dokumentami bankowymi. Z dokumentów tych wynika, czy wpłata dokonywana była w dopuszczalnej formie, czy była to wpłata gotówkowa. Zgodnie z zasadami rachunkowości komitetów wyborczych, na podstawie powyższych dokumentów dokonuje się zapisów w księgach rachunkowych.

(ZPOW-703-406/02)

Jeżeli w wyniku bieżącej analizy dokumentów pod kątem prawidłowości dokonywanych wpłat stwierdzone zostanie dokonanie wpłaty gotówkowej, pełnomocnik finansowy powinien odmówić jej przyjęcia i dokonać niezwłocznie zwrotu tej kwoty darczyńcy, o ile możliwe jest ustalenie danych osobowych tej osoby. Zwrot kwoty powi-

nien być potwierdzony dowodem bankowym, pocztowym lub pokwitowaniem o treści umożliwiającej identyfikację osoby, której zwrócono nieprawidłowa wpłatę.

(ZPOW-703-406/02)

Jeżeli ustalenie darczyńcy, np. z powodu niepodania adresu nie jest możliwe, to wówczas kwota darowizny tak jak i inne korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy podlegają przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa (art. 84d Ordynacji wyborczej).

(ZPOW-703-406/02)

Fundusz Wyborczy, powołany przez organ statutowy partii, na podstawie art. 35 ustawy o partiach politycznych jest rachunkiem bankowym, na którym są gromadzone środki z przeznaczeniem na wybory i referenda. Pozyskiwanie środków na Fundusz Wyborczy nie jest ograniczone terminami wynikającymi z przepisów prawa wyborczego, natomiast przekazanie zgromadzonych środków Funduszu Wyborczego na rachunek komitetu wyborczego może odbywać się w okresie trwania kampanii wyborczej, od daty wydania uchwały Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego do dnia wyborów.

(ZPOW-703-439/02)

Wpłaty na rachunek bankowy Funduszu Wyborczego dokonane przez osobę fizyczną nie posiadającą rachunku osobistego, w świetle art. 36a ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802 oraz z 2002 r. Nr 127, poz. 1089) są nieprawidłowe. Zgodnie bowiem z art. 63c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, ze zm.) „polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela”.

(ZPOW-703-440/02)

W przypadku dokonania wpłaty gotówkowej, komitet wyborczy powinien odmówić przyjęcia korzyści majątkowej przekazanej z naruszeniem prawa (przekazanej w niewłaściwy sposób, pochodzącej od nieuprawnionego podmiotu, o wartości przekraczającej kwotę określoną w ustawie). Jako odmowę przyjęcia należy również traktować

niezwłoczne zwrócenie darczyńcy korzyści majątkowej przekazanej komitetowi z naruszeniem prawa.

(ZPOW-703-336/02)

Termin przekazywania środków finansowych na rachunek bankowy komitetu wyborczego upływa w dniu wyborów, co oznacza, że polecenie przelewu z rachunku Funduszu Wyborczego może być dokonane najpóźniej w dniu wyborów. Komitety wyborcze, których kandydaci będą brać udział w ponownym głosowaniu na wójta, burmistrza, prezydenta miasta mogą pozyskiwać środki z przeznaczeniem na wybory, w granicach obowiązujących limitów, do dnia ponownego głosowania.

(ZPOW-703-361/02)

Partia polityczna powinna odmówić przyjęcia środków finansowych wpłacanych na Fundusz Wyborczy z naruszeniem prawa. Dotyczy to m.in. części wpłaty przewyższającej dopuszczalny limit wpłaty od osoby fizycznej. Zmieniony w bieżącym roku art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych stanowi, że przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa podlegają korzyści majątkowe przyjęte przez partię polityczną lub Fundusz Wyborczy z naruszeniem wskazanych w tym artykule przepisów. Odmowa przyjęcia takiej korzyści majątkowej przez partię polityczną wyłącza jej przepadek na rzecz Skarbu Państwa.

(ZPOW-703-315/02)

Niezwłoczne dokonanie zwrotu środków finansowych osobie fizycznej lub osobie prawnej, która wpłaciła je na rachunek Funduszu Wyborczego z naruszeniem prawa należy traktować jako odmowę przyjęcia tych środków. Dokumentami potwierdzającymi zwrot środków finansowych są imienne polecenia przelewu (wpłaty gotówkowej) z podaniem na druku w pozycji „tytułem” określenia np. „zwrot wpłaty nieprawidłowej” oraz wyciągi bankowe z prowadzonego rachunku, gdzie po stronie „winien” odnotowywane są tytuły wypłat z konta.

(ZPOW-703-315/02)

Przychodem komitetu wyborczego, w rozumieniu art. 83c ust. 5 Ordynacji wyborczej są, obok środków finansowych, również wartości pozyskanych darowizn niepieniężnych i usług świadczonych nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego. Darowizną niepieniężną jest przedmiot (rzecz) przekazana komitetowi wyborczemu, np. kompu-

ter, drukarka, kserograf, papier itp., które po wykorzystaniu w trakcie kampanii wyborczej mogą być sprzedane.

(ZPOW-703-359/02)

Sprzedaż darowizny rzeczowej, o ile nie została zużyta, wymaga potwierdzenia stosownym dokumentem; w przypadku sprzedaży sprzętu – dokumentem tym może być umowa kupna-sprzedaży z określoną ceną sprzedaży. Środki finansowe pozyskane ze sprzedaży mogą być wykorzystane na uregulowanie wierzytelności lub innych zobowiązań finansowych powstałych przed dniem wyborów. Gdyby kwota pozyskanych ze sprzedaży środków finansowych przewyższała zobowiązania komitetu, to nadwyżkę – zgodnie z art. 83f ust. 3 Ordynacji – komitet wyborczy wyborców jest zobowiązany przekazać na rzecz instytucji charytatywnej.

(ZPOW-703-359/02)

Zgodnie z art. 83c ust. 3 pkt 2 i ust. 5 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, zarówno środki finansowe, jak i wartości niepieniężne mogą być przekazywane na rzecz komitetu wyborczego wyborców wyłącznie przez osoby fizyczne. Niedopuszczalne jest świadczenie nieodpłatnych usług przez osoby prawne.

O tym, czy nieodpłatna usługa w zakresie emisji reklam i ogłoszeń wyborczych przez Telewizję Kablową jest świadczona przez osobę fizyczną, czy też osobę prawną rozstrzyga koncesja lub wpis do rejestru działalności gospodarczej.

(ZPOW-703-453/02)

Jeżeli z uchwał terytorialnych komisji wyborczych wynika, że przeprowadzone zostanie ponowne głosowanie i że uczestniczyć w nim będą kandydaci zgłoszeni przez dany komitet wyborczy, to komitet ten może wznowić pozyskiwanie i wydatkowanie środków, z zastrzeżeniem, że limit wydatków przypadający komitetowi wyborczemu, obliczony na podstawie art. 83e Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz art. 24 ust. 5 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, nie został wyczerpany. W przypadku komitetu wyborczego partii politycznej pozyskiwane środki mogą pochodzić z Funduszu Wyborczego partii. W związku z udziałem w ponownym głosowaniu, limit wydat-

ków nie ulega zwiększeniu, a pozyskiwanie środków musi być zakończone do dnia ponownego głosowania.

(ZPOW-703-439/02)

Komitety wyborcze prowadzą kampanię wyborczą swoich kandydatów na radnych oraz kandydatów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w ramach przypadających im limitów wydatków. Zgodnie z art. 64b Ordynacji wyborczej komitetom wyborczym przysługuje prawo decydowania o przeznaczeniu środków na kampanię poszczególnych kandydatów. Pojęcie „limitu” nie odnosi się do pozyskiwania środków (przychodów) lecz do wydatków, jakie komitet wyborczy poniesie przed I i II turą wyborów łącznie.

(ZPOW-703-439/02)

Pod pojęciem „wartości niepieniężnych”, o których mowa w art. 83c ust. 5 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw należy rozumieć darowizny rzeczowe i usługi świadczone nieodpłatnie na rzecz komitetu wyborczego. Wartości niepieniężne mogą być przekazywane wyłącznie przez osoby fizyczne.

Podane przykładowo wartości niepieniężne, takie jak udostępnienie kserografu, prywatnego telefonu czy mieszkania oraz użyczenie samochodu, należy traktować jako nieodpłatne świadczenie usług, natomiast wartość np. zużytego papieru do kserografu, opłaty rachunku telefonicznego i zakup benzyny są kosztami i powinny być wliczone do wydatków komitetu wyborczego. Wpłaty na rzecz komitetu wyborczego, dokonywane przez kandydatów na radnych lub wójtów (burmistrzów, prezydentów) są darowiznami od osób fizycznych i podlegają – co do limitu dopuszczalnej kwoty i formy wpłaty – zasadom określonym w art. 83d ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-354/02)

Dowodami potwierdzającymi wydatki (koszty) komitetu wyborczego są rachunki i faktury wystawione na komitet wyborczy, który zgodnie z art. 64b Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw posiada prawo, na zasadzie wyłączności, do prowadzenia kampanii wyborczej na rzecz kandydatów na radnych oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Dokumenty finansowo-księgowe wystawione na nazwisko osoby fizycznej, np. na nazwisko kandydata nie mogą być uwzględnione przy rozliczaniu kosztów kampanii wyborczej komitetu wyborczego.

(ZPOW-703-405/02)

Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654 ze zmianami) jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, w tym komitety wyborcze, są podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych.

Z uwagi na ustawowy obowiązek przekazania przez komitety wyborcze wyborców nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami na rzecz instytucji charytatywnych, komitety wyborcze przekazując dochód (nadwyżkę) na cele wynikające z Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie będą opodatkowane podatkiem dochodowym od osób prawnych.

(ZPOW-703-408/02)

Jeżeli komitet wyborczy wyborców wyczerpał przysługujący limit wydatków na kampanię wyborczą, a po upływie ustawowego terminu dla pozyskania środków finansowych pozostają nieuregulowane zobowiązania, to zgodnie z art. 64k pkt. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe ponoszą solidarnie osoby wchodzące w skład komitetu wyborczego wyborców. Po dniu wyborów zabronione jest pozyskiwanie środków na rachunek komitetu wyborczego, w związku z tym zobowiązania należy uregulować bezpośrednio na rzecz wierzyciela.

(ZPOW-703-489/02)

Partia polityczna, której komitet wyborczy uczestnicząc w wyborach do Sejmu i do Senatu RP uzyskał mandaty ma prawo do otrzymania dotacji podmiotowej, której kwota jest proporcjonalna do liczby uzyskanych mandatów. Podstawą prawną wypłaty dotacji podmiotowej jest art. 128 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP (Dz. U. Nr 46, poz. 499, ze zmianami).

Niezależnie od dotacji podmiotowej, partii politycznej która w wyborach do Sejmu uzyskała co najmniej 3% ważnych głosów bądź będąc w koalicji, która uzyskała co najmniej 6% ważnych głosów przysługuje prawo do subwencji przez okres kadencji.

Subwencja wypłacana jest na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, ze zmianami). Nadwyżkę

środków, po rozliczeniu kosztów kampanii wyborczej, komitet wyborczy utworzony przez partię polityczną jest zobowiązany przekazać na Fundusz Wyborczy tej partii, zgodnie z art. 116 ust. 1 Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP.

(ZPOW-066-87/02)

Sprawozdania finansowe

Zgodnie z art. 84 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, sprawozdanie finansowe składa pełnomocnik komitetu, o którym mowa w art. 64f ust. 8 komisarzowi wyborczemu właściwemu ze względu na siedzibę tego komitetu. *Ratio legis* tego przepisu wskazuje na powiązanie składania sprawozdań finansowych temu organowi wyborczemu, który przyjął zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego i na obszarze jego właściwości miejscowej komitet wyborczy dokonał rejestracji list kandydatów.

(ZPOW-703-532/02)

Na podstawie § 2 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości komitetów wyborczych ewidencję uproszczoną mogą prowadzić jedynie komitety wyborcze utworzone w celu zgłoszenia kandydatów na radnych w gminach liczących do 20 tys. mieszkańców. Jeżeli komitet wyborczy oprócz zgłoszenia kandydatów na radnych, zgłosił kandydata na wójta, jest obowiązany prowadzić rachunkowość na zasadach ogólnych. Taki komitet wyborczy składa do komisarza wyborczego łączne sprawozdanie, którego wzór został określony w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych o źródłach pozyskania funduszy oraz poniesionych wydatkach na cele wyborcze związane z wyborami wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dziennik Ustaw Nr 134, poz. 1128).

(ZPOW-703-536/02)

Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, prowadząc gospodarkę finansową jest obowiązany stosować przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie zasad rachunkowości komitetów wyborczych (Dz. U. Nr 134, poz. 1126). Wymogiem prowadzenia rachunkowości jest ewidencjonowanie wpływów i wydatków/kosztów według podziału rzeczowego stosowanego w księgowości i do

tego celu, przy dokonywaniu dużej liczby operacji księgowych niezbędne jest opracowanie planu kont.

(ZPOW-703-359/02)

Jeżeli komitet wyborczy nie miał żadnych przychodów pieniężnych ani żadnych wydatków, to sam fakt nieotworzenia rachunku bankowego nie stanowi podstawy odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego.

(ZPOW-703-221/02)

Przyjęcie przez komitet wyborczy wpłaty środków finansowych od osoby fizycznej prowadzącej we własnym imieniu działalność gospodarczą z rachunku bankowego tej osoby nie narusza przepisów Ordynacji wyborczej. Wiąże się jednak z ryzykiem odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, na podstawie art. 84a ust. 1 pkt 3 lit. d Ordynacji wyborczej, jeżeli okazałoby się, że komitet błędnie ocenił status prawny darczyńcy, a rachunek należał do firmy, która jest osobą prawną.

(ZPOW-703-174/02)

Przy dokonywaniu oceny, czy komitet wyborczy nie przekroczył limitu wydatków określonych w art. 83e ust. 1 Ordynacji wyborczej należy wliczyć do wydatków komitetu wyborczego należności pokryte przez osoby wchodzące w skład komitetu oraz inne nieuregulowane zobowiązania finansowe obciążające komitet.

(ZPOW-703-489/02)

Kwota nieuregulowanych zobowiązań finansowych powinna być wykazana w odpowiedniej pozycji sprawozdania, z objaśnieniem, że spłata nastąpiła przed sporządzeniem sprawozdania w trybie art. 64k ust. 3 Ordynacji wyborczej. Jeżeli zobowiązanie zostanie uregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania, to w tej samej pozycji sprawozdania należy wpisać kwotę zobowiązania.

(ZPOW-703-458/02)

Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe koalicyjnego komitetu wyborczego partii ponoszą solidarnie partie polityczne, wchodzące w skład koalicji wyborczej (art. 64k pkt. 2 Ordynacji wyborczej). Spłata zaciągniętych przez koalicyjny komitet wyborczy zobowiązań, w przypadku braku wystarczających środków na rachunku bankowym tego komitetu w dniu wyborów, powinna nastąpić bezpośrednio z rachunków Funduszy Wyborczych partii wchodzących w skład koalicji wyborczej.

(ZPOW-703-553/02)

Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego partii politycznej ponosi partia polityczna, która powołała komitet wyborczy (art. 64k pkt. 1 Ordynacji wyborczej). Spłata zaciągniętych przez komitet wyborczy zobowiązań powinna nastąpić bezpośrednio z rachunku Funduszu Wyborczego w terminie możliwym do zrealizowania (może to nastąpić przed złożeniem sprawozdania). W sprawozdaniu wyborczym należałoby objaśnić, w odpowiedniej pozycji, iż nieuregulowane zobowiązania, z powodu braku środków na rachunku bankowym komitetu wyborczego zostały spłacone z rachunku Funduszu Wyborczego.

(ZPOW-703-439/02)

Zgodnie z art. 83 ust. 1 Ordynacji wyborczej, komitet wyborczy może pozyskiwać i wydatkować środki jedynie na cele związane z wyborami. Jeśli z orzeczenia Sądu Apelacyjnego w sprawie związanej z prowadzoną przez komitet wyborczy kampanią wyborczą wynikają zobowiązania finansowe komitetu, to należy je wliczyć do wydatków komitetu na równi z innymi wydatkami.

(ZPOW-703-489/02)

Przepis art. 84 ust. 7 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, dotyczący obowiązku przechowywania przez pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego dokumentów związanych z finansowaniem kampanii wyborczej przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia wyborów należy interpretować w ten sposób, że obowiązek przechowania dotyczy tych dokumentów, które nie zostały wymienione w rozporządzeniu Ministra Finansów wydanym na podstawie ust. 8 tego artykułu i w związku z tym nie zostały dołączone do sprawozdania finansowego.

(ZPOW-703-530/02)

Pod pojęciem „historia rachunku bankowego”, wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie sprawozdań finansowych... wśród dokumentów załączanych do sprawozdania finansowego należy rozumieć sporządzone przez bank zbiorcze zestawienie wszystkich operacji dokonanych na rachunku bankowym od jego otworzenia do zamknięcia lub do określonego dnia.

(ZPOW-703-530/02)

W odniesieniu do komitetów wyborczych, których kandydaci uczestniczą w ponownym głosowaniu na wójta, burmistrza i prezydenta miasta, określony w art. 24 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta w związku z art. 84 Ordynacji wyborczej, 3-miesięczny termin na złożenie sprawozdania finansowego do komisarza wyborczego albo Państwowej Komisji Wyborczej biegnie od dnia przeprowadzenia ponownego głosowania, co oznacza że upływa on 10 lutego 2003 r. Wobec komitetów wyborczych, których kandydaci na wójta, burmistrza i prezydenta miasta nie uczestniczą w ponownym głosowaniu, a także komitetów wyborczych, które nie zgłosiły kandydatów na wójta, burmistrza i prezydenta miasta powyższy termin liczy się od dnia głosowania na kandydatów na radnych, co oznacza, że upływa on 27 stycznia 2003 r.

(ZPOW-703-400/02)

Z przepisów Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw ani ustawy o wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta nie wynika obowiązek oddzielnego rozliczania przez komitet wyborczy wydatków poniesionych na kampanię w poszczególnych okręgach wyborczych, do poszczególnych rad, czy też na kampanię związaną z poszczególnymi kandydatami na wójtów i burmistrzów wówczas, gdy komitet zarejestrował listy kandydatów w wielu okręgach do wielu rad oraz wielu kandydatów na wójtów. Warunków do tak szczegółowego rozliczenia wydatków na kampanię wyborczą nie stwarzają wzory sprawozdań finansowych, będące załącznikami do rozporządzeń Ministra Finansów. Z powyższego wynika, że komitety, które zarejestrowały listy kandydatów do wielu rad rozliczają wydatkowane środki w ramach całego przysługującego im limitu i nie są ograniczone przy ponoszeniu wydatków na kampanię koniecznością powiązania tych wydatków z limitami wynikającymi z zarejestrowania poszczególnych kandydatów na radnych, czy też kandydatów na wójtów.

(ZPOW-703-192/02)

Mając na względzie fakt, że dokumenty dotyczące kosztów i wydatków poniesionych w kampanii wyborczej, takie jak: umowy, faktury i rachunki są wymagane zarówno do sprawozdania finansowego z wyborów, jak i do badania sprawozdania partii politycznej, w części dotyczącej wpływów i wydatków Funduszu Wyborczego, wydaje się racjonalne i uzasadnione, by w odniesieniu do kwoty wykazanej w sprawozdaniu fi-

nansowym z wyborów (cz. I Informacje ogólne, lit. D – „Nieuregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania zobowiązania finansowe”), za spełniające wymogi uznac uwierzytelnione kserokopie wymienionych wyżej dokumentów na podaną kwotę. Wobec tego, że środki na uregulowanie zobowiązań koalicyjnego komitetu wyborczego są przekazywane bezpośrednio z rachunku Funduszu Wyborczego, dowody dotyczące ich wykorzystania podlegać będą ocenie przy badaniu Funduszu Wyborczego.

(ZPOW-703-7/03)

Po zakończeniu postępowania w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego i stwierdzenia istnienia przesłanek uzasadniających wystąpienie do sądu w sprawie przypadku na rzecz Skarbu Państwa korzyści majątkowych przyjętych przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy (art. 84d Ordynacji wyborczej) zasadne jest poinformowanie zobowiązanego komitetu wyborczego o możliwości dobrowolnej wpłaty na rachunek właściwego urzędu skarbowego kwoty, o której przypadek będzie wnosił Komisarz Wyborczy. Kwota ta powinna być wskazana w uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu sprawozdania finansowego lub w postanowieniu o przyjęciu sprawozdania ze wskazaniem jego uchybień.

Dobrowolne dokonanie omawianej wpłaty przez komitet wyborczy spowoduje zaniechanie wystąpienia do sądu o jej przypadek na rzecz Skarbu Państwa.

(ZPOW-703-550/02)

Zgodnie z art. 64 l ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, komitet wyborczy ulega rozwiązaniu z mocy prawa po przyjęciu sprawozdania finansowego lub też po zakończeniu postępowania w razie odrzucenia sprawozdania. Wybory uzupełniające, przedterminowe i wybory nowych rad przeprowadza się w tym samym trybie co wybory związane z upływem kadencji (art. 193 ust. 1, art. 196 ust. 1 i art. 197 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Z powołanych przepisów wynika, że komitety wyborcze utworzone w celu udziału w wyborach samorządowych zarządzonych na 27 października 2002 r., poza udziałem w ewentualnie przeprowadzanych wyborach ponownych, nie mogą uczestniczyć w wyborach uzupełniających, przedterminowych i wyborach nowych rad.

W razie zarządzenia tego rodzaju wyborów będą mogły w nich uczestniczyć komitety wyborcze utworzone w tym celu. Wprawdzie w omawianych wyborach, zgod-

nie z art. 64 ust. 1 Ordynacji wyborczej, komitety wyborcze nie będą zawiadamiały o swoim utworzeniu Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych, ale z ust. 2 tego artykułu wynika, że komitety będą tworzone na ogólnych zasadach i dokumenty o ich utworzeniu zostaną dołączone do zgłoszenia list kandydatów. Komitety te będą zobowiązane do złożenia sprawozdań finansowych zgodnie z wymaganiami określonymi w Ordynacji. W opinii Państwowej Komisji Wyborczej możliwe jest utworzenie jednego komitetu wyborczego w celu udziału w wyborach organów samorządowych różnych rad przeprowadzanych w tym samym dniu. W takiej sytuacji komitet powinien złożyć oddzielne sprawozdanie finansowe z przychodów i wydatków związanych z udziałem w poszczególnych wyborach.

(ZPOW-703-550/02)

OPINIE PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Zakaz łączenia mandatu. Wygaśnięcie mandatu

Z art. 27 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym wynika zakaz łączenia funkcji wójta z członkostwem w organach jednostek samorządu terytorialnego, a więc z pełnieniem funkcji radnego. Skutkiem naruszenia tego zakazu jest wygaśnięcie mandatu radnego lub wójta (art. 190 ust. 1 pkt 2a Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw i art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta).

(ZPOW-703-550/02)

Dla zachowania mandatu wójta, burmistrza lub prezydenta miasta osoba, która uzyskała również mandat radnego powinna złożyć rezygnację z mandatu radnego. Zrzeczenie się mandatu radnego powinno nastąpić niezwłocznie po stwierdzeniu wyboru na obie funkcje, bezpośrednio po wyborach. Pisemne oświadczenie o zrzeczeniu się mandatu radnego, adresowane do przewodniczącego właściwej rady, można złożyć organowi zwołującemu pierwszą sesję danej rady lub sejmiku województwa, który przekaże je przewodniczącemu rady, niezwłocznie po jego wyborze. Dalsze postępowanie związane ze stwierdzeniem wygaśnięcia mandatu radnego będzie się toczyło w trybie określonym w art. 190 i 194 Ordynacji wyborczej.

Osoba, która złożyła rezygnację z mandatu radnego powinna powstrzymać się od udziału w sesji rady.

(ZPOW-703-481/02)

Zakaz wynikający z art. 24b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oznacza, że radny rady dzielnicy w m.st. Warszawie nie może wykonywać pracy w ramach stosunku pracy zarówno w Urzędzie m.st. Warszawy, jak i w urzędzie dzielnicy w m.st. Warszawie. Wynika to z art. 8 ust. 1 ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy, który stanowi, że do radnych dzielnicy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące radnych gminy.

Analogicznie, w związku z tą opinią, radny Rady m.st. Warszawy nie może być pracownikiem zarówno Urzędu m.st. Warszawy, jak i pracownikiem urzędu dzielnicy w m.st. Warszawie. Ponieważ ustawa o ustroju miasta stołecznego Warszawy nie zawiera odrębnej regulacji prawnej dotyczącej stosowania art. 24b ustawy o samorządzie gminnym w okresie reorganizacji administracji samorządowej w Warszawie, zakaz łączenia mandatu radnego z zatrudnieniem w Urzędzie m.st. Warszawy stosuje się także do zatrudnienia wynikającego z art. 18 ust. 2 ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy.

(ZPOW-503-539/02)

Zgodnie z art. 24b ust. 1 i ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, osoba wybrana na radnego będąca kierownikiem lub zastępcą kierownika w jednostce organizacyjnej tej gminy jest obowiązana przez przystąpieniem do wykonywania mandatu złożyć wniosek o urlop bezpłatny w terminie 7 dni od ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy, zaś w razie niezłożenia wniosku w tym terminie, mandat radnego wygasa z mocy ustawy. Istotą tych przepisów jest oddzielenie wykonywania funkcji radnego od funkcji kierowniczych w gminnych jednostkach podporządkowanych danej radzie. Zatem w ślad za złożonym wnioskiem, także zaprzestanie przez radnego wykonywania funkcji kierowniczej w takiej jednostce powinno nastąpić niezwłocznie po objęciu mandatu. Jednakże skoro ustawa nie określa takiego terminu przyjęć należy, że dopuszcza swego rodzaju *vacatio legis* na dokonanie niezbędnych czynności organizacyjnych związanych z zaprzestaniem wykonywania pełnionej funkcji kierowniczej.

Jeśli zatem rezygnacja radnego z funkcji zastępcy dyrektora szkoły została złożona w wymaganym ustawowo terminie 7 dni od ogłoszenia wyników wyborów, to brak jest podstaw prawnych do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego na podstawie art. 190 ust. 1 pkt 2a Ordynacji wyborczej. Zauważyć należy jednocześnie, że termin 7 dni na złożenie wniosku w sprawie zaprzestania wykonywania funkcji kierowniczej liczy się – stosownie do art. 183 Ordynacji wyborczej – od ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym obwieszczenia komisarza wyborczego o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa.

(ZPOW-703-552/02)

Łączenie mandatu radnego rady gminy lub radnego rady dzielnicy w m.st. Warszawie - do którego w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące radnych gminy - z funkcją dyrektora, czyli z członkostwem we władzach zarządzających spółki prawa handlowego z udziałem gminnych osób prawnych lub podmiotów gospodarczych, w których uczestniczą takie osoby, stanowi naruszenie art. 24f ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z art. 24f ust. 4, jeżeli wybór lub powołanie do pełnienia tej funkcji miał miejsce przed objęciem mandatu radnego, radny obowiązany jest zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania pod rygorem utraty tego stanowiska lub funkcji z dniem upływu wskazanego wyżej terminu.

W obecnej kadencji rad gmin obowiązuje ponadto przepis art. 24f ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym, który za naruszenie przez radnego obowiązków wymienionych w ust. 2 i 4 tegoż artykułu przewiduje odpowiedzialność regulaminową oraz utratę w danym roku prawa do diety. Przepis ten został dodany na podstawie art. 43 pkt 11 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

(ZPOW-703-549/02)

Ustawy samorządowe wiążą przystąpienie do wykonywania mandatu radnego ze złożeniem ślubowania (art. 23a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, art. 20 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 22 ust. 1 ustawy o samorządzie wojewódz-

kim). Również, zgodnie z art. 29a ustawy o samorządzie gminnym, objęcie obowiązków wójta następuje z chwilą złożenia wobec gminy ślubowania.

(ZPOW-703-550/02)

Po podjęciu przez radę uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu radnego, osoba ta powinna złożyć ślubowanie, o którym mowa w art. 29a ustawy o samorządzie gminnym, co umożliwi jej objęcie obowiązków wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Analogiczny tryb postępowania powinien dotyczyć wójta, burmistrza i prezydenta miasta, który uzyskał mandat radnego rady powiatu lub sejmiku województwa.

Osoba, która złożyła rezygnację z mandatu radnego nie może składać ślubowania radnego i uczestniczyć w podejmowaniu uchwał poprzedzających stwierdzenie wygaśnięcia jej mandatu.

Kopię rezygnacji z mandatu radnego rady powiatu lub sejmiku województwa, lub pisemne oświadczenie w tej sprawie, wójt, burmistrz i prezydent miasta powinien przedłożyć przewodniczącemu rady gminy lub rady miejskiej, a ślubowanie, o którym mowa w art. 29a ustawy o samorządzie gminnym może złożyć na pierwszej sesji rady gminy lub rady miejskiej.

Złożenia ślubowania przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta nie wstrzymuje także brak wcześniejszego podjęcia przez radę powiatu lub sejmik województwa uchwały o wygaśnięciu mandatu radnego.

(ZPOW-703-505/02)

Osoba, która uzyskała mandat radnego i mandat wójta (burmistrza, prezydenta miasta), a nie zrzeka się wcześniej jednego z mandatów, traci z mocy prawa mandat radnego z chwilą objęcia obowiązków wójta (złożenia ślubowania wójta), zaś mandat wójta traci z mocy prawa z chwilą przystąpienia do wykonywania mandatu radnego (złożenia ślubowania radnego).

(ZPOW-703-550/02)

Zgodnie z art. 58 ust. 5 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw wniesienie protestu wyborczego, do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez sąd okręgowy, nie wpływa na ograniczenie obowiązków i praw radnych oraz wójta – w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

(ZPOW-703-509/02)

Określony w art. 23 ust. 4 pkt 3 ustawy o samorządzie województwa, zakaz łączenia mandatu radnego z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego dotyczy radnych i funkcji w organach samorządu terytorialnego z tej samej kadencji rady. Funkcja starosty pełniona na podstawie art. 28 w związku z art. 27 ustawy o samorządzie powiatowym, pochodząca z wyboru dokonanego w minionej kadencji rady powiatu może być sprawowana najwyżej 3 miesiące w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania powiatu do czasu wyboru nowego zarządu. Do czasu wyboru zarządu powiatu obecnej kadencji rady pełnienie funkcji starosty wybranego w poprzedniej kadencji przez nowo wybranego radnego sejmiku województwa nie stanowi więc naruszenia art. 190 ust. 1 pkt 2a Ordynacji wyborczej.

(ZPOW-703-508/02)

Prowadzenie działalności lub pełnienia funkcji, o której mowa w art. 24f ust. 1 ustawy stanowi przesłankę do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego na podstawie art. 190 ust. 1 pkt 2a Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Przepis art. 190 ust. 2 Ordynacji wyborczej nakłada na radę obowiązek podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu najpóźniej w 3 miesiące od wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu.

(ZPOW-703-531/02)

Uzupełnienie składu rady, w związku z wygaśnięciem mandatu radnego wybranego jednocześnie na wójta, burmistrza i prezydenta miasta następuje w trybie art. 192 lub art. 194 Ordynacji wyborczej, czyli w gminie liczącej do 20 tys. mieszkańców – w trybie wyborów uzupełniających zarządzonych przez wojewodę, a w radzie gminy w gminie liczącej powyżej 20 tys. mieszkańców, radzie powiatu lub sejmiku województwa – w drodze uchwały podjętej przez radę lub sejmik województwa na następnej sesji (po sesji, na której stwierdzono wygaśnięcie mandatu radnego).

(ZPOW-703-505/02)

Zwołanie pierwszej sesji

Termin 7 dni na zwołanie pierwszej sesji, o którym mowa odpowiednio w art. 20 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, art. 15 ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 21 ust. 3 ustawy o samorządzie województwa należy rozumieć w ten sposób, że

pierwsza sesja powinna się odbyć w ciągu 7 dni po ogłoszeniu przez Państwową Komisję Wyborczą zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w formie obwieszczenia, o którym mowa w art. 184 ust. 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Podkreślić przy tym należy, iż tak były stosowane te przepisy w odniesieniu do pierwszych sesji po wyborach samorządowych w 1998 r.

(ZPOW-703-477/02)

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy zwołuje przewodniczący rady poprzedniej kadencji w ciągu 7 dni po ogłoszeniu wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju.

Ocena skutków prawnych naruszenia tego terminu należy do wojewody, który - zgodnie z art. 85 i art. 86 ustawy o samorządzie gminnym - jest organem nadzorczym w zakresie zgodności z prawem działalności gminnej.

(ZPOW-703-527/02)

Po upływie terminu na zwołanie pierwszej sesji rad, zgodnie z art. 20 ust. 2a wymienionej ustawy, sesję zwołuje komisarz wyborczy w ciągu 21 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów dla całego kraju.

(ZPOW-703-524/03)

Urlop bezpłatny

Wniosek o urlop bezpłatny, o którym mowa w art. 24b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, należy złożyć w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym obwieszczenia komisarza wyborczego o wynikach wyborów do rad na obszarze województwa (art. 183 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw).

(ZPOW-703-537/02)

Obsadzenie wygasłego mandatu

Kwestie związane z uzupełnieniem składu rady powiatu reguluje art. 194 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Z brzmienia

ust. 1 i 3 tego artykułu wynika, że obsadzenie wakujących mandatów może nastąpić poprzez wstąpienie w miejsce radnych, których mandaty wygasły kolejnych kandydatów z danych list kandydatów, a jeżeli byłoby to niemożliwe z powodu braku kandydatów – w drodze wyborów uzupełniających, gdy skład rady zmniejszył się o więcej niż o 1/5, zaś do końca kadencji pozostało więcej niż 6 miesięcy. Można zatem przyjąć, iż objęcie mandatu radnego w toku kadencji rady powiatu, w sytuacji określonej w art. 194 Ordynacji następuje w trybie wyborów uzupełniających przez głosowania lub wstąpienie kandydata z właściwej listy kandydatów. Pogląd ten znajduje też potwierdzenie w tytule rozdziału 38 dotyczącego art. 194: „Wybory uzupełniające”.

Mając powyższe na uwadze, Państwowa Komisja Wyborcza wyraża opinię, że obsadzenie wygasłego mandatu radnego przez wstąpienie w jego miejsce kolejnego kandydata z tej samej listy nie powinno mieć miejsca w sytuacji, gdy do końca kadencji danej rady pozostało mniej niż 6 miesięcy. Trzeba bowiem zauważyć, iż przepis art. 194 ust. 3 Ordynacji wyborczej dopuszcza możliwość działania rady w zmniejszonym składzie.

(ZPOW-7600-16/02)

Zgodnie z art. 194 ust. 1 w związku z art. 193 ust. 4 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, obsadzenie wygasłego mandatu w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców następuje poprzez wstąpienie kolejnego kandydata z listy, jeżeli do końca kadencji pozostało więcej niż 6 miesięcy. W okresie późniejszym wygasłych mandatów nie obsadza się.

Przedmiotowa sprawa została jednoznacznie uregulowana w wyniku nowelizacji art. 194 ust. 1 Ordynacji wyborczej o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, dokonanej art. 82 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r.

(ZPOW-703-183/02)

Wygaśnięcie mandatu radnego z przyczyn wskazanych w art. 190 ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw następuje z chwilą zaistnienia przyczyny wygaśnięcia mandatu, wskazanej w tym przepisie. Zmiana miejsca stałego zamieszkania polegająca na stałym zaprzestaniu zamieszkiwania na obszarze rady, której mandat sprawuje zainteresowana osoba, prowadzi do utraty prawa wybieralności i w związku z tym powoduje wygaśnięcie mandatu zgodnie z punktem 3 wy-

mienionego przepisu. Faktem rozstrzygającym o wygaśnięciu mandatu jest zaprzestanie stałego zamieszkiwania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego (art. 9 Ordynacji wyborczej). Zameldowanie na pobyt stały lub wymeldowanie nie przesądza o rzeczywistym stałym zamieszkiwaniu lub zaprzestaniu zamieszkiwania. Ustalenia w zakresie zameldowania mogą mieć więc jedynie charakter pomocniczy przy ustalaniu faktów świadczących o stałym przebywaniu danej osoby w określonym miejscu lub o ich braku. Ponowne stałe zamieszkanie danej osoby na terenie rady, w której wygasł jej mandat, nie powoduje ponownego uzyskania mandatu, a jedynie powoduje, że osobie tej przysługuje czynne i bierne prawo wyborcze do danej rady.

(ZPOW-703-11132/02)

Po wejściu w życie zmiany wprowadzonej art. 82 pkt 14 o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta to jest od 4 sierpnia 2002 r., wygaśnięcie mandatu radnego następuje wskutek "prawomocnego skazującego wyroku sądu, orzeczonego za przestępstwo umyślne".

Przesłanki tej nie spełnia wyrok o warunkowym umorzeniu postępowania.

Przy rozpatrywaniu omawianych spraw należy stosować przepisy obowiązujące w dniu uprawomocnienia się wyroku, bowiem w tym terminie następuje wygaśnięcie mandatu radnego.

(ZPOW-703-105/02)